

XX

Hic Liber Dono oblati a quodam

Fr. P. S. Augustini 1705.
L.

D. III. 17

CONTROVERSIÆ
ORIENTALIS
&
OCCIDENTALIS
ECCLESIAE

De
SVBIECTO POTESTATIS
ECCLESIASTICAE.

&
Inerrabili Ecclesiæ
Regimine.

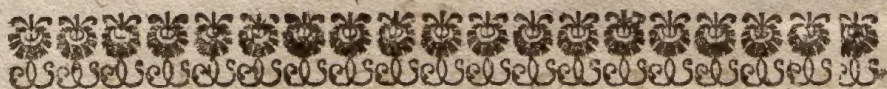
Auctore M. F. IOANNE LAURENTIO
CZEPANSKI Augustiniano S. T.
Doctore.

VARSAVIÆ,

Typis Collegij Scholarum Piarum A. D. 1699.

Ennem. Lupa ad Varsaviæ

Obsecro vos Fratres: ut id-
ipsum dicatis omnes, & non sint
in vobis schismata; sitis autem
perfecti in eodem sensu, & in
eadem sententia.

I. Corinth. Cap. I.

*Miseri dum in Petro Petram
non intelligunt.*

Augustinus de Agone Christi. Cap. 31.

CONTROVERSIÆ
ORIENTALIS & OCCIDENTALIS
ECCLESIAE

Priscis post Christum sæculis,
occasione Dissidentium circa fidem &
disciplinam Ecclesiasticam

O R T Æ

*In Concilio Constantiensi, ex casu diuturni schi-
smatis ventilatæ. A Basileensibus, iterum prætextu re-
formandæ Ecclesiæ renovatæ. Et novissimè specie de-
fendendæ libertatis Ecclesiasticæ resuscitatæ.*

De

**Subjecto Potestatis Ecclesiasticæ, & Inerra-
bili Ecclesiæ Regimine.**

*Pontificum Romanorum, & Conciliorū Generalium cum iisdem
Pontificibus comparatorum, Iurisdictionis & auctoritatis
disparitate.*

**Necnon Ecclesiarum Particularium, & Episcoporum Or-
thodoxorum omnium cum Cathedra Petri perpetua commu-
nicatione & unione.**

*Per sæculorum series, historicè & compendiosè descriptæ, ex Concilijs
Patribus coætaneis, Regulis Ecclesiasticis*

&

Ecclesiæ Gallicanæ Factis

**Adversus Auctorem Anonymum in Monarchicum Ecclesiæ
regimen irruentem.**

COX & CO

100 N. 1st St. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5th St. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5th St. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5th St. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5th St. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5th St. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

✠:✠:✠

P R Æ F A T I O

in

ORIENTALES & OCCIDENTALES CONTROVERSIAS.

T Redecem leguntur elapsa post Christum secula ante Concilium Constantiense, quibus Romane Sedis Presules Ecclesiastici regim^{is} & jurisdictionis auctoritatem, super universas mundi Ecclesias, & adversus hereses omnes, pleno jure & libertate exercuerunt, cunctiq; per orbem fideles, & Ecclesiarum Antistites, in causis fidei, judicia illorum semper requisiverunt: nulla tamen prefatis seculis oborta quæstio de subjecto potestatis Ecclesiasticæ nec ulla legitur mentio de potestate coactiva Conciliorum, licet interdum dissidentium Schismaticorum, vel Hæreticorum Romane Sedis refragantium occasione, variæ intervenerint Controversiæ. Hæc quippe à primordijs Catholica Ecclesiæ ab omnibus observata, credita, & retenta fuit regula, nimirum: supremam potestatis Ecclesiasticæ auctoritatem Divinitus institutam, quæ oves Christi regat, veritates Orthodoxas componat, & lites dirimat fidei, ad Sedem Apostolicam spectare, profitentibus ipsius Gallicanæ Ecclesiæ Patri: ad Innocentium X. synodaliter de Pelagio scribentibus: Vetustæ illius ætatis Ecclesia

a

Catho-

habetur
Contr. 17.
Sæculi.

P R Æ F A T I O.

Catholica, solâ Petri Cathedræ communione & auctoritate fulta. *Idipsum professa omnium maxima*
 a 1. part. *Chalcedonensis Synodus* : a Beatif. Romanæ Civita-
 tis Episcopus, locum habet de fide, & sacerdotio
 b act. 4. judicandi : *Et iterum* : b in omnibus expectamus
 sententiam Beatif. nostri Archiepiscopi Romani.
 c act. 4. c *Et sexta Synodus palam testificata*: *judicium* Apосто-
 lorum omnium Principis, omnis Catholica Chri-
 sti Ecclesia, & universales Synodi fideliter ample-
 ctentes in cunctis secutæ sunt, omnesq; Venerabi-
 les Patres Apostolicam ejus doctrinam amplexi ;
quia è vetere fidei deposito, ejus custodia Petri Cathe-
dræ concredita est.

Nondum enim Oecumenici Concilij nomen Eccle-
 siæ innotuerat *Et jam Apostolicæ Sedis gladium, in ple-*
ctendis hæreticis, in dirimendis Et terminandis fidei
controversijs, Romani Pontifices passim exercuerant.
Primò Petrus ea auctoritate usus adversus Simonem
Magnum primum Hæresiarcham. Secundo Seculo,
Polycarpus super Paschatis questione, Romam ad Ani-
cetum, ad ejus eâ de re explorandam sententiam venit,
qui debite Asianorum consuetudini noluit refragari :
Festinauit eâ de causa Et Montanus. Pius primus
 Euseb. lib. 5. Hist. Ec-
 cles. *postea, contra eosdem Asiæ Episcopos sententiam condi-*
dit, totiq; Ecclesiæ observandum tradidit die Dominica
Resurrectionis Domini mysterium; sed renitentibus, Et
reclamantibus Asiaticis, eos Victor mucrone percussit
 Apo-

P R Æ F A T I O.

Apostolico, & à fœdere Ecclesiastico segregavit. Tercio Seculo, Cornelius, Novatum & Novatianum proscripsit. Et Stephanus, Africanos de rebaptisandis hæreticis pestifera dogmata propinantes, sententialiter compescuit. Eodem Seculo Basilides Episcopus licet hæreticus Romam se contulit cum querelis, ut sedi suæ à qua dejectus fuerat restitueretur. Quarto Seculo, Melchisedes lacus contrivit Donatistarum ad aliud tribunal à Pontifice appellantium, cujus sententiam Augustinus sanctam proclamat, ultimam, integram, & innocentem, improbos verò Donatistas, insanos, malos litigatores, ad aliud iudicium provocantes. Hæc ante Generalia Concilia.

*Cyprian.
Epist. 68.*

Epist. 152.

Iam verò incipientibus in Ecclesia Oecumenicis Concilijs, quorum consuetudo Domini exemplo, & Apostolorum usu, quarto sæculo mansit stabilita, atq; firmata in Ecclesia, quanti ab ipsis habita, & æstimata fuerit, Romani Pontificis auctoritas: primò occurrit Generale primum Nicenum, cujus Canones pro auctoritate Romane Sedis militantes licet subrepti sint ab Orientalibus, restat tamen testimonium in tabulis nunquam perituris expressum Athanasij Patriarchæ, cum universis Ægypti, Thebaide, & Lybiæ Episcopis ad Felicem Papam scribentis: ^a Scimus in magna Nicæna Synodo 318 Episcoporum, ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absq; Romani Pontificis sententia, Concilia celebrari, nec Epi-

*^a Epist.
Syn. Ale.
xandri.*

P R Æ F A T I O.

b. lib. 2. scopos damnari. Idem refert Socrates : ^b prohibe-
 Cap. 13. re Ecclesiasticum Canonem (utiq; Niceni primi) ne de-
 creta absq; Romani Pont. sententia in Ecclesia sanciren-
 tur. Et Sozomenus ^c pariter attestatur. Concilium
 c. lib. 3. Constantinopolitanum primum, eodem quoq; seculo cele-
 Cap. 9. bratum, non ne ex Epistola Damasi ^d elicit doctrinam
 d. tom. 1. de Spiritu Sancto ? quæ in volumine Occidentalium ei-
 Concil. dem exhibito continebatur, cum professione fidei ad Pau-
 linum Episcopum Antiochenum, ab eodem Pontifice scri-
 pta, in qua & anathemata dicuntur adversus omnes
 hæreses, tunc temporis Orientalem Ecclesiam potissimum
 infestantes. Non ne & nomen Oecumenicum ab eodem
 sortitum est Pontifice ? in sui ab eo confirmatione ; ut
 videlicet mobiles illos Orientis Episcopos in officio conti-
 neret, stabiliretq; huic Synodo magnam impartitus est
 auctoritatem, ut sic iidem suis ipsorum vinculis firmitus
 stringerentur, & post hac nefas ducerent, quod summo
 consensu fuerat institutum, & ab Occidentalibus rece-
 ptum, ac sublimi loco repositum, solita levitate convelle-
 re ; quod quidem consilium Damasi, ex decoro Oecume-
 nici titulo, magno fuisse Catholice Ecclesie æmolumen-
 to, eventus docuit. Nonne istius ejusdem Concilij reje-
 cti sunt Canones ab Apostolica Sede ? & illi tantum re-
 cepti, qui Divinis scripturis probati & ex volumine
 Damasi in Occidente à Synodo recitati sunt. Quinto
 Sæculo, causa Nestorij Romæ auctoritate Apostolica fu-
 erat prius terminata cum adjectis duodecem anathemati-
 smis,

P R Æ F A T I O.

*smis, concesso Auctori ad resipiscendum decem dierum
 spatio, ^a antequam ad Alexandrinam & Ephesinam ^a Irod. Pelt.
 Synodum perduceretur: ipsa autem Alexandrina & E- tom. 1.
 phesina Synodus in negotio Hæresiarchæ mandatis & Cap. 14.
 scriptis Cælestini dirigitur: ^b Coacti per Sacros Ca- b part. 2.
 nones, & Epistolam Sanctis. Patris nostri Cælesti- Con. Ephe-
 ni; sententiam in omnibus requirunt Patres: ^c Digne- si. act. 1.
 ris igitur quid hîc sentias præscribere, quò liqui- c part. 1.
 dò nobis constet, communicare ne nos cum illo Cap. 14.
 oporteat, an verò eidem liberè denunciare, nemi-
 nem cum illo communicare. In eodem Concilio
 Iuvenalis Hierosolymorum Episcopus, universam pene
 Synodum ad sua perduxit vota, ut primatus Syriæ &
 Palestine sibi adjudicaretur, restitit Synodo Cyrillus A-
 postolica fretus auctoritatè: & cum Iuvenalis in poste-
 riori Synodo idipsum perficere conatus fuerit, irritavit
 omnia Leo. In causa Eutychetis & Concilij Chalce- Leo Epist.
 donensis, illud ipsum comperiet Lector, S. Leonem Au- 61.
 ctorem damnationis, & Legislatorem tanti Concilij ex-
 stitisse, ad ejus nutum Patres Concilij in proscribendo
 Eutychete, cuncta egisse, omnibus viva voce acclaman-
 tibus. ^d Anathema ei, qui ita non credit, Petrus d 1. part.
 per Leonem locutus est: Omnes ita credimus: Or- Cóc. Chal.
 thodoxi ita credunt: Catholici ita sapimus: Dio-
 scorius ^e verò pœnâ plectitur, quia Epistolam Leonis e act. 3.
 ad Synodum directam recitari prohibuit Episcopis Ephesi Concil.
 congregatis, & quia adversus Apostolicam Sedem la- Chalced.
 travit,*

P R Æ F A T I O.

act. 6.
Concil.
Chalced.

Epist. 1.
S. Leon.

travit, & literas excommunicationis contra S. Leonem facere conatus est. ^f Condita fuit hoc in Concilio quædam definitio Epistolæ Leonis, non minùs quàm fidei dissona, quam nisi Patres revocassent, & rursus consensissent Epistolæ Leonis, fuisset haud dubio condemnata, & Synodus dissoluta & Eutyches ipse jam damnatus, non est veritus interpellare Romanum Pontificem, sperans, in eandem partem universam Ecclesiam ituram, in quam ipse esset propensior. Hæc quinto sæculo.

Facund. lib.
12. Defen.
Capit.

Coll. 5. quint.
Syn.

Sexto Sæculo, sola viguit Apostolicæ Sedis auctoritas in exuflandis tribus Capitulis, & motibus in Oriente sepeliendis, atq; comprimenda temeritate Iustiniani legem Sacerdotibus præscribentis: Vigilius namq; audacter restitit Edicto Imperatoris, auctoritatem de dogmatibus judicandi sibi arrogantis; & correctionem tumultuariæ transgressionis Episcopis Orientalibus præfato Edicto subscribentibus; indixit, & nisi quoddam malè futurum erat auferretur, etiam vindicaturum se esse prædixit. Ipsa Quinta Synodus factò declaravit sui à Romano Pontifice in ferendis judicijs dependentiam, damnato namq; Synodaliter Mopsuestene, sententiam haud ratam judicarunt Patres, sine Apostolicæ Sedis conveniente assensu; ideoq; eum cum singulis personam Theodoretæ concernentibus gestis, Vigilio, (licet eum hæc in parte difficilem scièrant) omni cum submissione denunciant, consensum suum pro roborando in eum iudicio requirendo.

Septi-

P R Æ F A T I O.

Septimo Seculo, auctoritas Romani Pontificis in sexta Synodo fuit illustrata, dum universi Concilij Patres ^{act. 4. 6ta Syn.} relegi petierunt Agathonis Epistolam, (quâ fidei definitio continebatur) ut eâ tamquam fidei regulâ instructi, judicium quoq; Apostolicæ Sedis in condendis Synodis decisionibus sequerentur: quâ perlectâ, omnium vox intonuit: ita profiteor, ita credo, quemadmodum habent suggestiones Sanctissimi Patris Agathonis: Charta & atramentum videbatur, & per Agathonem Petrus loquebatur. Legatur & editio definitionis Sacræ hujus Synodi, & digitis labella compescant Adversarij, quâ profitentur Patres, non aliam conditam ab eis doctrinæ regulam Catholicæ, quam quæ Epistolâ Agathonis tradita est: Præsens Sancta & ^{eadem act.} Vniversalis Synodus, fideliter suscipit, & expansis manibus amplectitur: suggestionem quæ à Sanctissimo ac Beatissimo Agathone Papa antiquæ Romæ facta est.

Octavo Seculo, quis juratos Ecclesiæ hostes Iconoclastas profligavit in Oriente? & plantata jam hereseos germina, quis exstirpavit in Occidente? non ne Adrianus Pontifex insultus contrivit hæreticorum, cujus formidabilior erat Iconomachis auctoritas, quam septimæ Synodi, & totius in ea Congregatæ Ecclesiæ majestas. Legat qui dubitat Orthodoxi Constantini ad eundem Adrianum literas: Rogamus vestram Paternam beatitudinem, ut ascendat huc, in stabilitatem

*in præamb.
7ma Syn.*

P R Æ F A T I O.

act. 2. 7ma
Synod.

ibid.

tem & firmitatem antiquæ traditionis super Venerabilibus imaginibus, debitum enim illi hoc facere. Septima autem Synodus supereminentem Romanæ Sedis auctoritatem palam recognovit, dum præscriptam ab Adriano sententiam ad amissum servavit, & rebelles à consortio fidelium segregavit, in unum sensum omnibus proclamantibus: Tota Sacratissima Synodus, ita credit, ita sapit, ita dogmatizat: & qui ita non credit anathemati submitto. Iterum autem requiruntur Apostolicæ Sedis Legatis, an literas Adriani admittant, iterum reposuere Patres: Sequimur, suscipimus, & admittimus.

act. 1. 8va
Synodi.

act. 4. 3va
Synod.

In causa Photij Nono Sæculo agitata, Petri Sedem & ejus Successorum, ad Concilium generale comparatam, præcellentiore demonstrat Octava Synodus, cum recognoscat ipsum Romanum Pontificem supremum esse in terris judicem, in legibus ferendis, in Episcopis adversus tyrannos protegendis, in gravissimis fidei questionibus decidendis, in Synodis confirmandis, & corrigendis secularibus Principibus potestate suâ abutentibus.

Et nobis visum (inquiunt Patres) Beatissimi Papæ Nicolai decretis omni ex parte standum, ab omnibus & parendum esse. Quicumque igitur post cognita B. Papæ Nicolai præcepta contumax persistit, aut contumaces receperit, quicumque ille sit anathema esto. Ratio subditur ab Apostolicæ Sedis Legatis: quia non licet rescindere judicium Sacrorum

P R Æ F A T I O.

rum Romanorum Pontificum, hoc enim contrarium est Canonicis institutis. *Petit hæc Synodus, ut* act. 3.
adversus Photium, & Episcopos schisma tuentes judicium à Pontifice feratur. Nihil quoq; agit auctoritate propria in causis incidentibus: non per potestatem act. 4.
nostram, potestas enim hæc, vestra est, alloquuntur Patres, Apostolicæ Sedis Legatos.

*Decimo, Vndecimo, Duodecimo, & Decimotertio Seculo, Romana Sedes Regulâ fidei extitit, & Magistra, ut quæ dixerit ipsa ad fidem, vel mores spectantia, mox ut Sacrum Divinitus allatum symbolum reciperetur, ut in Concilijs Lateranensi Maximo, sub Innocentio 3tio. Sueonensi ^a sub Hireveo. Rhemen-
^a Conc. Sueon. C. 4.
^b Conc. Rhem. Ca. 28.
^c Lemovi. act. 1. 2.*
si ^b sub Seguino Sononensi Archiepiscopo Lemovicensi ^c de S. Martiale. Stampensi sub Innocentio 2do Viennensi sub Clemente 5to; & ex alijs passim habitis Synodis in Occidente, facile colliget Lector, Romanos Pontifices universam Ecclesiam tam Dispersam, quàm Congregatam, cum plenitudine potestatis propriâ auctoritate direxisse, eorumq; intuitu doctrinæ, præcepta omnia acceptata, & ut Sacrosancta retenta fuisse. Nulla autem tredecem illis Seculis de subjecto potestatis Ecclesiasticæ, vel Coactivæ, ad Concilij Constantiensis tempora legitur Controversia; si quidem in Apostolica Sede primarium erectum credebatur stare tribunal, ad quod principales causæ è remotioribus etiam orbis partibus deferrebantur, audiebanturq; dictis omnibus se-
b
culis

P R Æ F A T I O.

culis à Romanis Pontificibus fidei sententia.

Turrecre.
lib. 2. de
Beel.

Concilij ergo Constantiensis 14to seculo habiti tempore, hæc prima prodijt questio: sed unde originem hauserit? jam omnibus exploratum est: schisma Pseudo Pontificum de Papatu contententium, huiusmodi questionis causam dedisse. Sed miror, quâ ratione hoc nostro cadente seculo ab Auctore Anonymo, eadem questio resuscitata, & decreta duo Sessionis 4te & 5te Constantiensis Synodi renovata, tantoq; cum zelo ab illo propugnata pro auctoritate Conciliorum Generalium, ut detrahat Pontificiæ: cum aliàs decreta illa Con-

a Martin. 5.
Eugun. 4.
Apolog.
b Concil.
Lateran.
Conc. Flo-
rent.

stantiensia auctoritate Romanorum Pontificum, a & ipsorummet Conciliorum Generalium b improbata sunt, ut pote contra schismaticos tantum, non pro indubitatis Pontificibus condita, & ad hæc usq; tempora, legitimos Romanæ Sedis Presules nusquam ligantia. Et in Regno Gallie præfata Decreta, licet fuerint à Carolo VII. pragmatica Sanctione stabilita, Leonis tamen X. & Francisci primi auctoritate, cum dicta Pragmatica, ita annullata & abominata sunt decimo sexto seculo, quod nulla de eis mentio amplius in Regno habenda foret. Sanè mirum, quo pacto Decreta illa in questionem veniunt, que in Regibus Christianissimis in facie Romani Pontificis, & Concilij Lateranensis Gallia ejuraverat: Immo hoc nostro seculo factis probaverat ex occasione Iansenianæ heresis, dum in Summo Pontifice, ejusq; sede, non in Generali Concilio, literis Syno-
dali-

Ioan. Dou-
ja. in speci-
mine juris
Gallici.

Epaff. In-
nocen. X.
& Alexan.
7.

P R Æ F A T I O.

*dalibus recognovit Gallicana Ecclesia, Orthodoxorum
 omnium refugium, & ultimum fidei resolutorium.
 Vnde autem hæc mutatio? Eruditi jam notaverunt,
 qui super Regalia tomos confecerunt. Concilium præ-
 ponere volunt, ut nolint Pontificem posse aliquid super
 Canones, sed illis sit ipse subiectus; sed quomodo ista?
 si ejus decreto indicuntur Synodi, & sanciti in eis Ca-
 nones confirmantur, ut robur in Ecclesia consequan-
 tur, alioquin nullus stat Canon, nisi vim subsistendi à
 Sede Petri accipiat: supra Canones ergo ille censeri
 debet, qui vim & auctoritatem Canonibus impartitur.
 Subiectum volunt Canonibus, adeoque Concilio inferio-
 rem, ut appellationibus via, à sententia Romani
 Pontificis ad futurum Concilium aperiatur. Et ubi
 est hoc futurum Concilium? ubi residet? ubi tribunal
 ejus? Is iudex appellabitur qui actu non reperitur.
 Et quis queso erit Religionis Catholice ordo? quis
 Episcopus? quis iudex suo satisfaciet officio? quæ ma-
 nebit obedientia? quæ executio sententiæ habebitur?
 si licebit appellare ad illum Iudicem, qui actu non est,
 sed à voluntate tantum dependet Pontificis. Hæc e-
 rat prima Donatistarum inventio, ut impunita sint
 scelera, ut liceret sine metu iudicii sapere quæ mundi
 sunt, non quæ IESU Christi. Indignum sanè senti-
 re, ut quod Deus tribuit Cathedre Moyse, negaverit
 Cathedre Petri, cum ipse IESVS sedentibus super
 Cathedram Moyse, licet longè virtutibus degeneres es-
 sent,*

PRÆEATIO.

sent, parendum tamen esse præcepit: illi solum professi contrarium, qui ab Ecclesiæ Capite Christi divulsi, se esse corporis ejus, nempe Ecclesiæ membrum, impia rebellionem negarunt.

Novimus equidem, Concilia non tam ab Apostolis, quam à Christo duxisse principium, atq; sumpsisse auctoritatem, quando scilicet summam fidei agens, interrogavit suos; quem dicunt homines esse filium hominis: At illud congregare, vel quicquam de fide definire, haud fuisse liberum absq; Romano Pontifice: vel si quid definissent, illius probari auctoritate, sole-mne semper in Ecclesia fuit. Cujus quidem veteris observantiæ probatum antiquitatis usum liberâ voce testatus est in Chalcedonen. Concilio Luculentius; a de quo & Patrum instituta Paschasius Legatus addidit: testatur & ipse Damasus, b nullius esse momenti decreta Synodi, cui ipse per se, vel per Legatos assensum non præbuisse. Officium namq; Concilij Generalis est, Sanctiones dogmaticas Romani Pontificis cum reverentia acceptare, suffragio unanimi comprobare, rebelles & inobedientes eidem, decretaliter cœrere, non verò in Christi Vicarium quicquam attentare. Vnde Augustinus duobus argumentis eludit Concilium Cyrcense Donatistarum, primò quòd in eo Iulius Romanus Pontifex legeretur esse damnatus; secundò quòd literæ Synodales ab eo Concilio, datæ essent ad Episcopum Carthaginensem, non ad Roma-

num

a act. 3.

b Epist. ad
Episc. Ilric.

lib. 3. con.
Cresc. Cap.
34.

PRÆFATIO.

num Pontificem: quibus intelligas, malè audisse apud antiquos, quidquid contra Pontificem dictum audiretur factumve à Concilio. Nunc autem obijciunt nobis Canones cum non sciant quid loquantur: contra quos hoc ipso venire se produnt, quòd primæ sedi sana, rectaq; svadenti, parere fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui appellationes totius Ecclesiæ, ad hujus sedis examen volvere deferri: ab ipso verò nusquam prorsus appellari debere, sanxerunt: ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius comeare judicium. Nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, sententiamq; illius constituerunt, non oportere dissolvi, cujus potiùs decreta sequenda mandarunt. Gelasius, de obstinato Græcorum animo. Hucusq; de Controversijs Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ.

Gelas. Ep.
ad Faustum.

Facultas Reverendissimi Patris GENERALIS.

Mag. Fr. ANTONIVS PACINVS Ravennas
totius Ordinis FF. Erem. S. P. AVGVSTINI
Prior Generalis.

Cum Opus cui titulus est, *Controversiæ Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ, de subiecto potestatis Ecclesiasticæ*, à Reveren. P. Magistro Czepanski Polono, Nostri Ordinis Religioso elucubratum, Revisores à Nobis deputati dignum publica luce approbaverint; harum serie, Nostriq; muneris auctoritate, ut Typis mandetur, licentiam concedimus, si ita ijs ad quos spectat videbitur. In quorum fidem præsentem dedimus in Conventu nostro S. P. AUGUSTINI de Urbe die 16 Augusti. 1698.

F. ANTONIVS PACINVS GENERALIS.

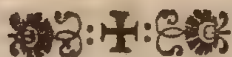
(Locus ✠ Sigilli)

Mr. Fr. Ioannes Mengarellus Rav.
Secretarius Ordinis. Regis. lib. 6to.

Imprimatur.

Stephanus Wierzbowski, Gnesnen-
sis, Posnaniensis Canonicus, Cantor, Vica-
rius in Spiritualibus, & Officialis
Varsaviensis.

I N D E X

Controversiarum Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ, cum Oppositionibus Auctoris Anonymi per Capita & Paragraphos distinctarum, *de subiecto potestatis Ecclesiasticæ.*

Ex CONTROVERSIA I. SÆCVLI.
De tribus Apostolorum Concilijs.

OPPOSITIO I. A. Anonymi. pag. 6.
CAPVT I.

In quò status quæstionis aperitur, & ex iisdem tribus scripturæ locis, (seu ut ait Apostolorum Concilijs) deducitur, superiorem maioremq; fuisse S. Petri auctoritatem, in resolvendis fidei & morum quæstionibus, potestate Apostolorum collectivè omnium, Universam Ecclesiam repræsentantium.

pag. 7.

PARAGRAPHVS I.

De primo Apostolorum Concilio, quid S. Chrysostomus?

pag. 20.

PARAGRAPHVS II.

De secundo Apostolorum Concilio ubi & de electionibus.

pag. 25.

PARAGRAPHVS III.

De Tertio Apostolorum Concilio ex Sanctis Patribus.

c

ubi

I N D E X.

ubi & de ultimo fidei resolutorio.

pag. 30.

EX CONTROVERSIA II. SÆCVLI.

De Paschate celebrando.

OPPOSITIO II. A. Anon. pag. 38.

C A P V T II.

Ex Controversia secundi Sæculi de Paschate celebrando, perspicuè demonstratur suprema Victoris in Ecclesia, regiminis auctoritas, ultimumq; in Cathedra Petri Orthodoxorum tribunal, & argumentum Adversarij ex Patribus concutitur.

pag. 38.

PARAGRAPHVS I.

Universæ Ecclesiæ particulares, pariter ac Galicana, obtemperant unanimiter decreto Victoris, solis Asiaticis Episcopis renitentibus.

pag. 42.

PARAG. II.

Asiatici Episcopi Victoris censuras contemnentes, schismatici verè probantur ex praxi antiqua Sanctorum Patrum.

pag. 48.

PARAG. III.

Ostenditur ex Concilijs & Patribus, Asiaticos decreto Apostolicæ Sedis pertinacius obistentes, hæreticos postea nuncupatos.

pag. 54.

PARAG. IV.

Asiatici Episcopi, ante conflatum contra Victorem schisma, supremam in Sede Apostolica regiminis & inerrantiæ auctoritatem recognoverant.

pag. 58.

EX CONTROVERSIA III. SÆCVLI.

De Baptismo Hæreticorum; & S. Cypriano.

OPPO-

INDEX.

OPPOSITIO III. A. Anon: pag. 61.

CAPVT III.

Ex Sancti Cypriani & Orientalium facto jus supremum Roman. Pontif. in universam Ecclesiam roboratur, mens Augustini perpenditur, & auctoritatibus allatis respondetur. pag. 62.

PARAG. I.

S. Cyprianum & Episcopos Orientales adversus iudicium Sedis Apostolicæ dimicantes, culpæ redarguunt antiqui Ecclesiæ Patres. pag. 65.

PARAG. II.

Cyprianus & Episcopi Africani summam Stephani-auctoritatem recognoscunt. pag. 71.

PARAG. III.

Textus Augustini in oppositione positi, genuinè exponuntur, & Adversario respondetur. pag. 77.

PARAG. IV.

S. Cyprianus auctor fuit Stephano Pontifici, ut in Ecclesiam Gallicanam auctoritatis supremæ jurisdictionem exerceret. pag. 86.

EX CONTROVERSIA IV. SE CULI.

In Causa Ceciliani & Donatistarum.

OPPOSITIO IV. A. Anon. pag. 90.

CAPVT IV.

Ex controversia Ceciliani, & Donatistarum luculenter evincitur, suprema Sedis Apostolicæ in decidendis causis potestas, idq; ex Augustino, & Imperatore Constantino, atq; Ecclesiæ Gallicanæ Arelatenfi Concilio. pag. 91.

PARAG. I.

I N D E X.

Augustinus propugnat auctoritatem supremam Melchiadis ex communi Ecclesiæ universæ judicio. pag. 94.

PARAG. II.

Ex eodem Concilio Arelatenfi adversus Donatistas habito, Gallicanæ fides declaratur Ecclesiæ de inerrabili judicio Romani Pontificis, & absoluto in dirimendis controversijs jure. pag. 101.

EX CONTROVERSIA V. SÆCVLI.

In Causa Apiarij, & Episcoporum Africanorum.

OPPOSITIO V. A. A. pag. 105.

CAPVT V.

Ex allata controversia, & alijs ejusdem sæculi gestis, Augustiniq; testimonijs, ostenditur suprema dictorum Pontificum in universam Ecclesiam plenitudo auctoritatis, & oppositio diluitur. pag. 106.

PARAG. I.

Ante Concilium sextum Carthaginense, in usu erat Africanis Episcopis ad Sedem Apostolicam à suis sedibus nemine contradicente provocare. pag. 109.

PARAG. II.

Literis Africani Concilij in argumento Adversarij relatis, nihil minuitur Romanæ Sedis auctoritatis. pag. 112.

PARAG. III.

Augustinus illo eodem tempore recenset plura appellantium Episcoporum Africanorum exempla, ipse quoq; recurrit ad Apostolicam Sedem. pag. 118.

PARAG. IV.

Ex Ecclesiæ Gallicanæ ejusdem sæculi gestis, nec non antiquissimis Episcoporum appellationibus, idem jus fir-

Eatur

INDEX.

matur Roman. Pontif. de Hæresibus, & Ecclesiæ dogmatibus absolutè judicandi, & peremptoriè negotia omnia terminandi.

pag. 121.

PARAG. V.

Ex antiqua consuetudine Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ Episcoporum appellantium, illud ipsum privilegium in Roman. Pontif. comprobatur.

pag. 126.

EX CONTROVERSIA ejusdē SÆCVLI. *In Causa Nestorij, & Concilij Ephesini.*

OPPOSITIO VI. A. Anon. pag. 131.

CAPVT VI.

Ex Causa Nestorij, & Concilio Ephesino, luculenter deducitur causas fidei & religionis, à sententia Pontificis ad aliud tribunal deferri non posse, & argumentum Auctoris Anonymi falsitatis arguitur.

pag. 131.

PARAG. I.

Cur Alexandrina Synodus à Cyrillo coacta, supposito ultimato & peremptorio Romani Pontificis judicio.

pag. 136.

PARAG. II.

Causæ afferuntur propter quas congregatur Generalis Ephesina Synodus. intacto supremæ potestatis Pontificiæ jure.

pag. 139.

PARAG. III.

Sacro sanctum Ephesinum Concilium, recognoscit præ eminentem & absolutam Cælestini auctoritatem in condemnando Nestorio. atq; omnia acta Synodalia, auctoritati ejus penitus subesse, & ab eo dependere.

pag. 143.

I N D E X.

Ex **CONTROVERSIA** ejusdē **SÆCVLI.**
In Causa Eutychetis & Concilio Chalcedonensi.

OPPOSITIO VII. A. Anon. pag. 150.

CAPVT VII.

Ex causa Eutychetis & Chalcedonensi Concilio, luce clarioribus argumentis, iudicium ultimum & irretractabile Roman. Pontif. demonstratur, & oppositio Adversarij, auctoritatibus publicis confutatur. pag. 150.

PARAG. I.

Cur S. Leo permittit Concilium Chalcedonense post damnatum à se dogma hæreticum, & percussum anathemate Eutychetem. pag. 157.

PARAG. II.

Sexcenti Patres in magna Chalcedonensi Synodo universam repræsentantes Ecclesiam, scriptis, factisve recognoscunt, sui à Sede Apostolica dependentiam, & auctoritatis disparitatem, cum omnes potestatis plenitudinem in Romano Pontifice vivis vocibus profiteantur. pag. 162.

PARAG. III.

Quid Ecclesia Gallicana illo eodem tempore de auctoritate summi Pontificis, in propulsandis hæreticorum erroribus? pag. 171.

PARAG. IV.

Orientalium & Occidentalium producuntur alia testimonia Antistitum, de supereminenti & irretractabili Leonis iudicio. pag. 175.

Ex **CONTROVERSIA VI. SÆCVLI.**

In Causa Vigilij, & trium Capitulorum.

OPPO-

I N D E X.

OPPOSITIO VIII. A. Anon. pag. 180.

CAPVT VIII.

Ex Controversia 6ti sæculi, in materia trium Capitulorum, auctoritas suprema Apostolicæ Sedis, & inerrantia Vigilij in negotio fidei probatur, & oppositio Advers. authenticis expugnatur. pag. 181.

PARAG. I.

Vigilius ab objecto crimine vindicatur, & motivum obortæ ob tria Capitula quæstionis ac discordiæ describitur. pag. 184.

PARAG. II.

Quid in Materia trium Capitulorum egerit Vigilus? discutitur: & commentum Auct. Anon. documentis publicis exploditur. pag. 189.

PARAG. III.

Vigilius Constantinopoli condemnat Capitula, & cur sententiam suspenderit? rationes afferuntur, & prudentia Pontificis in impediendo schismate admiratur. pag. 193.

PARAG. IV.

Ex quintæ Synodi actis, probatur fides, & auctoritas suprema Vigilij. pag. 199.

PARAG. V.

Ecclesia Gallicana illo eodem sæculo pariter cum cæteris Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ Provincijs, jurisdictionis Pontificiæ supereminentiam, & in definiendis fidei controversijs inerrantiam, tam scriptis quam factis declaravit. pag. 204.

EX CONTROVERSIA VII. SÆCULI.

In Causa Honorij & Monothelitarum.

OPPOSITIO X. A. A. pag. 209.

CA.

INDEX. CAPVT X.

Ex Controversia septimi sæculi, & sextæ Synodi Actis, auctoritas Pontificia illustratur, Honorius à calumnia vindicatur, & assertum confutatur Adversarij. pag. 210.

PARAG. I.

Causæ afferuntur cur sexta Synodus cogi debuerat, post latam à Martino & Agathone adversus Monothelitas sententiam, absq; præiudicio auctoritatis Apost. Sedis. pag. 213.

PARAG. II.

Sexta Synodus obsequitur ut summo legislatori Pontifici Agathoni. pag. 215.

PARAG. III.

Honorius duplici via à calumnia vindicatur, & Patres Concilij ab errore & suspitione laceratæ iustitiæ redduntur immunes. pag. 219.

PARAG. IV.

Epistola Honorij ad Sergium, Catholica in omnibus ostenditur, ex S. Maximo Martyre cœtaneo. pag. 234.

PARAG. V.

Quæ opinio Ecclesiæ Gallicanæ fuerat de Honorio illo eodem sæculo. pag. 240.

EX CONTROVERSIA VIII. SÆCVLI.

In Causa Iconoclastarum.

OPPOSITIO Auct. Anon. deest.

CAPVT X.

Ex Controversia octavi sæculi in causa Iconoclastarum, auctoritas Petri & eius Successorum ad Universalis Ecclesiæ Conciliorumq; Generalium omnium auctorita-

tem

INDEX.

tem comparata, supereminetior factis probatur & testimonijs.

pag. 243.

PARAG. I.

In septima Synodo sola viguit Apostolicæ Sedis auctoritas in exuflandis Iconomachorum erroribus, & condendis fidei Sanctionibus, dum & nutui Romani Pontificis, & Legatorum ejus præceptionibus obsequuti sunt universi Patres Concilij.

pag. 247.

PARAG. II.

Ecclesia Gallicana octavo sæculo in Carolo Magno professæ est, Romanum Pontificem, non universalem modò totius Ecclesiæ Patrem & Doctorem, verum etiam Conciliorum omnium Rectorem & moderatorem.

pag. 253.

Ex CONTR. Noni SÆCVLI. *In Causa Photij, & Octavæ Synodi.*

OPPOSITIO Auct. Anon. pag. 261.

CAPVT XI.

Ex Controversia Noni Sæculi, & Octava Synodo, clarè evincitur Romanum Pontificem judicem superiorem non habere in terris, & Adversarium nihil omnino concludere, ostenditur.

pag. 261.

PARAG. I.

Conciliorum demonstratur auctoritatibus, verum Romanum Ecclesiæ Præsulē, solius Dei subesse judicio.

pag. 266.

PARAG. II.

Idem probatur actis, quæ præcesserunt Octavam Synodum in causa Photij.

pag. 273.

PARAG. III.

Octavæ Synodi evidentissimis probatur testimonijs, in-

d

dubi-

I N D E X.

dubitatum & legitimum Pontificem supremum esse in
terris judicem, cujus vocem Ecclesia Congregata au-
dire, & præcepta ejus executioni mandare tenetur. pag. 277.

PARAG. IV.

Ecclesia Gallicana nono sæculo, novum præstitit Catho-
licæ Religioni exemplar subjectionis, erga Apostoli-
cam Sedem, atq; Confessionis, eam videlicet fidei re-
gulam esse ac magistram. pag. 286.

Ex CONTROVERSIIS X. XI. XII. & XIII. SAECULI,

OPPOSITIONES Auct. Anon. defunt.

CAPVT XII.

In quo ex Controversiis X. XI. XII. Sæculo incidenti-
bus, factis Ecclesiæ Gallicanæ probatur auctoritatis ple-
nitude Apostolicæ, & in Antistitibus ejusdem Ecclesiæ
continua præ cæteris pietas demonstratur erga Aposto-
licam Sedem. pag. 290.

Ex CONTROVERSIA XIV. XV. & XVI. SAECVLI.

De Concilio Pisano Constantiensi & Basileensi.

OPPOSITIO XI. Auct. Anon. pag. 303.

CAPVT XIII.

In quo de Pisano, & Basileensi Concilio difficultas ex-
peditur, & objectio Adversarij prima, de depositione
trium Pontificum, ex antiqua praxi Ecclesiæ, diluitur. pag. 305.

PARAG. I.

Ostenditur Benedictum, Gregorium, & Joannem, du-
bios

INDEX.

bios & incertos fuisse Pontifices, & status Constantiensis schismatis breviter describitur.

pag. 314.

PARAG. II.

An Decreta Sessionis 4tæ & quintæ fuerint conciliariter facta, & tamquam ab Oecuménica Synodo Universalem Ecclesiam pro tunc repræsentante, canonicè edita. pag. 321.

PARAG. III.

Ostenditur, Decreta Sessionis quartæ & quintæ dubiæ esse fidei, & argumentis Adversarij occurritur. pag. 338.

PARAG. IV.

Respondetur A. Anon. objectionibus adversus allata testimonia militantibus. pag. 349.

PARAG. V.

An mens Concilij Constantiensis fuerat, ut prædicta Sessionis 4tæ & 5tæ decreta, extendantur ad omnia Oecuménica Concilia, in ordine ad legitimos & indubitatos Pontifices extra schisma. pag. 362.

PARAG. VI.

Utrum Martinus V. electus in Concilio, obstrictus fuerit statutis & legibus, adversus Pontifices Romanos ante electionem ejus conditis. pag. 378.

PARAG. VII.

Quis fuerit Ecclesiæ Gallicanæ sensus, illius, & subsequentis sæculi, de Decretis Sessionis 4tæ & 5tæ, Constantiensis Concilij, & auctoritate Romani Pontificis. pag. 397.

EX CONTR. XVII. SAECVLI.

In Causa Cornelij Iansenij.

OPPOSITIO Auct. Anon. deest.

CAPVT XIV.

In quo ex Controversia Decimi septimi Sæculi in Causa

I N D E X.

Iansenij, Gallicanæ Ecclesiæ Antistitum, aperitur sensus, Universali conformis Ecclesiæ, de subiecto Potestatis Ecclesiasticæ, & Inerrabili Iudicio Apostolicæ Sedis. pag. 412.

PARAG. I.

Ecclesia Gallicana recognoscit literis Synodalibus summum Pontificem supremum arbitrum rerum ad fidem spectantium, ex occasione propositionum Iansenij. pag. 417.

PARAG. II.

Eadem Ecclesia Gallicana literis alijs Synodalibus pro-
bitetur, solius Pontificis Romani esse officij, de fide judicandi & damnandi Hæreses. pag. 427.

PARAG. III.

Ecclesia Gallicana iterum provocat ad Apostolicam Sedem, tamquam ad ultimum fidei Resolutorium in Facti quæstione Propositionum Iansenij. pag. 434.

PARAG. IV.

Eadem Ecclesia Gallicana postremis literis Synodalibus in Causa Iansenij, recognovit, ultimum à Sucessoribus Petri quærendum esse refugium, in negotio fidei. pag. 442.

PARAG. V.

Alexander VII. terminat peremptoriè Iansenij negotium, & finaliter lites dirimit in Gallicana Ecclesia, absq; interventu Ecclesiæ Congregatæ per Concilium Generale repræsentatæ. pag. 452.

CONTROVERSIÆ ORIENTALIS & OCCI- DENTALIS ECCLESIAE

*Motivum scribendi dictas Controver-
sias adversus Auctorem Anonymum,
Lectori aperitur.*

I. T instituti hujus reddatur ratio, cur de
subjecto Potestatis Ecclesiasticæ, & Iner-
rabili Ecclesiæ regimine, Controversias
Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ, oc-
casione Dissidentium circa fidem & disci-
plinam Ecclesiasticam ortas; in Concilio Constantiensi
sub tempus Schismatis ventilatas; à Basileenfibus præ-
textu reformandæ Ecclesiæ in Capite & in membris, re-
novatas; & novissimè, specie defendendæ libertatis
Ecclesiasticæ resuscitatas; ex vetustis monumentis, Con-
cilijs, Patribus cœtaneis, Regulis Ecclesiasticis, & Ec-
clesiæ Gallicanæ factis, per singula quasi post Christum
sæcula, in unum compendiosè congesserim, motivum
Lectori aperio.

2. Ante septem circiter annos, inciderat in ma-
nus meas, cujusdam curiosi, & in historijs Ecclesiasticis
versatissimi Auctoris, sed sine nomine, codex quidam
scriptus, quem recentissimè exaratum, non charta tan-
tùmmodo demonstrabat, verùm Auctores in eo citati,
quorum alij purpurâ non pridem decorati sunt, alij ali-

is titulis honorati, nec nobis incogniti, indigitabant, novissimè fuisse conscriptum, & alias à multis eruditissimè desideratum. Titulus illi præfixus sequens legabatur: *De auctoritate Summi Pontificis, & Conciliorum, in Controversijs, & fidei questionibus dirimendis.* Contenta illius ex antiquissimis deducuntur Controversijs, historijs, Concilijs, Patribus, varijs Ecclesiæ factis, atq; omnibus ferè litibus, quæ Dissidentes, inter, vel Catholicos de potestate clavium vigere poterant, ad Concilium usq; Basileense inclusivè: quibus contendit evincere, & perconvadere omnibus, regimen Catholicæ Ecclesiæ haud Monarchicum esse, sed permixtum duntaxat Aristocratia. Romano Pontifici seorsim à Concilio Generali, & Universalis Ecclesiæ consensu, non convenire privilegium inerrantiæ, aut infallibilitatis in definiendis eis, quæ sunt fidei: ac proinde extra Congregatam Ecclesiam, seu Generale Concilium, etiam quicquam auctoritate Pontificiâ definiatur, & pronuncietur ex Cathedra, judicium non esse irreformabile, neq; certam omnino fidei regulam, in dijudicandis ejusdem fidei ac morum questionibus, & controversijs; Verbo dicam: nihil non movet Auctor Codicis, pro Conciliorum Generalium majestate, ut detrahat Pontificiæ, adeoq; auctoritatem Ecclesiæ, ab Oecumenico ejusdem Ecclesiæ Antistite conatur rescindere, & novam turrim confusionis, ad cælum si fieri posset pertingentem, quâ adversus Apostolicam Sedem dimicetur, construere; Primatum in illa, jus judicandi supremum, totamq; potestatis plenitudinem, in Congregata Ecclesia reponendo; quasi ita Dominicâ voce fuerit constitutum.

3. Fateor scripsisse hac in parte, non prisca tantum, sed his quoq; temporibus, non exigui nominis viros, & laudatissimos illos nostris diebus novimus scriptores, qui Ecclesiæ Catholicæ visibilem Monarchiam à Chri-

3

à Christo Domino institutam, super Petrum fundatam, ac per ejus legitimos verosq; successores Romanos nimirum Pontifices inviolatè conservatam, religiosè custoditam, neq; unquam interruptam, vel intermissam, sed perpetuò continuatam, semperq; hujus mystici Corporis Christi, quod est Ecclesia, unum Caput visibile, cui pareant membra cætera, esse cognitum & observatum, luculenter descripserunt; & originem ex scripturis, & SS. Ecclesiæ Patribus fideliter demonstrarunt. De auctoritate quoq; Sedis Apostolicæ, & Conciliorum Generalium cum eadem S. Sede comparatorum, egerunt studiosissimè, & disparitatem jurisdictionis in utroq; genuinè demonstrarunt. De Potestate tandem Ecclesiastica, quomodò per totum se orbem terrarum diffuderit, ac per illam successionem temporum Religio Catholica in unius visibilis Capitis conjunctione coagmentata, atq; in uno spiritu fuerit propagata, multa longè latèq; aperuerunt: Non omnes tamen illi, per singula post Christum tempora atq; sæcula hanc in questione omnia retulerunt, nec omnia fundamenta Auctoris Anonymi infregerunt, quia non singula tetigerunt: non quòd eruditissimi viri illi, & omni majores exceptione, in contrarium authentica referre, & respondere non valuerint, sed quòd latentem hucusq; in tenebris, & expectabilem ab illis codicem; habere præ manibus non potuerunt.

4. Is quia in manus meas, (& ut liceat ingenuè fateri) studio diuturno quæsitus, inventus inciderat, eum ad calcem lustravi diligentissimè, lustratum, cum Concilij, Patribus, historijs, factis ab illo citatis confrontandum censui, Bibliothecarq; nobiles, & vetustos probatosq; Auctores requisivi, memor Hieremiæ: *State super vias, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea;* atq; ita Auctorem

Hierem. 6.

Anonymum comperi, falsâ quæq; in suum codicem cum-
mulasse, omnia ad sensum suum traxisse, ac prorsus in-
vertisse, & ex Ecclesia, Synagoga, ex Hierosolymis,
Babylonem reddi voluisse. Ad cujus conatus infrin-
gendos, commenta detegenda, ac imposturas aperien-
das, germanamq; ac sinceram Ecclesiæ vultûs imagi-
nem ex antiquo prototypo demonstrandam, non aliâ
consultatione opus habuimus, quàm ut ait Lirenensis:
*Cap. 34. Deposita Sanctorum Patrum & commissa servare, damnare
profanas novitates: & sicut dixit & iterum prædixit. Aposto-
lus, si annuntiaverit quis, præter quod acceptum est, anathe-
ma sit.*

5. Sic enim veritas, quâ totius Ecclesiæ unitas
continetur, & Catholici dogmatis sensus genuinè intel-
ligetur: Et sicut magno miraculo olim ab Aaronis vir-
ga Divinitûs concessa, Ægyptiorum Magorum virgæ
præstigijs involutæ, & in Dracones fallaciter conver-
sæ, devoratae sunt; ita pariter veritate ex Orthodoxis Pa-
tribus, & Sacris Ecclesiæ monumentis deprompta, &
semel in medium posita, Adversarij commenta omni-
no evanescent, & Ecclesiæ facies non habens maculam
neq; rugam, regimenq; illius inerrabile, quod Auctor
Anon: labefactari studuit, ex iisdem ipsis quas opponit
Controversijs, decori suo formæq; restituetur.

6. Ex occasione ergo hujus codicis, eadem me-
thodo quâ Auctor graditur, progrediemur, à Concilijs
Apostolorum exordiendo. Primò fundamenta sua, seu
oppositiones per ordinem ex singulis sæculis proponen-
tur, verba & ratiocinia illius superflua rescindendo, ex
iisdemq; ipsis fontibus, quos in contrarium recenset Ad-
versarius, probationes elicientur: ubi verò ex aliquo
sæculo defecerit Auctoris Anon: oppositio (sicut defici-
unt ex aliquibus, eò; quòd invenire non poterat, quid
opponeret.) nos ex iisdem sæculis, facta varia Ecclesiæ,
eidem

5
 eidem contraponemus, & argumenta authentica ad rem
 nostram, in proposita quæstione deducemus, purèq; ac
 sincerè, ex gravissimis & probatissimis historijs atq; Au-
 thoribus, suis locis fidelitè referendis, hæc omnia absq;
 ullo fuce vel figmento tractabimus. Et licet Eusebius
 Cæsariensis, Arianismo imbutus, Socrates, & Sozome-
 nus Novatianorum fuligine tincti, citati hoc in opere
 comperientur; scias tamen, me illos secutum fuisse, in
 ijs tantummodo, in quibus concordet cum cæteris ef-
 ficiuntur, nec ab ullo tam ex antiquis, quàm Recentiori-
 bus Scriptoribus rejiciuntur. Ornatus quoq; verbo-
 rum, & sententiarum apparatus hîc minimè adhibemus,
 Ethnicis historicis locutiones illas periphrasticè circum-
 ductas relinquimus; neq; *querimus pugnæ verborum*; no-
 vitates quoq; *vocum juxta doctrinam Apostolicam evita-*
mus: Patrum tantum opponimus sententias, ac verba pro-
ferimus, & non nostra, nec enim sapientiores sumus
quàm Patres nostri. Bernard. Epist. 77.

EX CONTROVERSIA

I. SÆCVLI

De Tribus Apostolorū Concilijs

OPPOSITIO I.

Auctoris Anonymi.

„ **V**arijs (inquit Assert: 1) Scripturæ testimonijs o-
 „ stenditur non superiorem maioremq; esse sum-
 „ mi Pontif. auctoritatem in decidendis controver-
 „ sijs quæ pertinent ad fidem, potestate Generalis, & Oe-
 „ cumenici Concilij; S. Petrus enim qui primus erat
 „ Christi Vicarius, dum viveret initio nascentis Ecclesiæ,
 „ suoq; gauderet Primatu, quem ipsi Dominus contule-
 „ rat in omnes Apostolos, & singulas Ecclesias, nullam
 „ exercuit potestatem in Universalem Ecclesiam, & in
 „ Concilium Oecumenicum. Tria namq; leguntur ipsi-
 „ us tempore, Apostolorum Concilia, in quibus ut Caput
 „ quidem, & primus inter Apostolos proposuit quod exa-
 „ minandum & discutiendum erat, sed eorum quæ di-
 „ scutiuntur & examinantur, resolutio communi firmatur
 „ consilio.

„ In primo quidem Concilio, ubi actum est de suf-
 „ ficiendo aliquo in Judæ proditoris locum, dicitur In
 „ plurali numero *statuerunt duos* non verò *statuit*. In se-
 „ cundo Concilio, in quo de ordinatione Diaconorum,
 „ eorumq; institutione res fuit, proponit S. Petrus: *Con-*
 „ *siderate* (inquit) *fratres, quos constituamus*, sed in hunc mo-
 „ dum definitio constituitur; *placuit sermo coram omni mul-*

titu-

De Tribus Apostolorum Concilijs. 7

titudine, & paulo post: *hos statuerunt* in numero plurali, non verò *hos statuit, hos elegit*. Et in tertio Concilio in quo vocata fuit in examen de gentibus quæstio, disceptatumq; fuit, an, qui fidem Catholicam amplecterentur ex Gentibus, deberent circumcidi; quæstionem quidem S. Petrus aperuit, sed mox S. Jacobus de illa quæstione sentire, sic exorsus est: *Viri fratres audite me* (qui modus loquendi ijs familiaris est, qui de re aliqua inter se consulunt) fuitq; omnis capta de proposita quæstione resolutio communi consensu, ut innuunt verba hæc: *placuit Apostolis & Senioribus cum omni Ecclesia*, pauloq; post: *Visum est Spiritui S. & nobis*. Adde, quòd hæc missa etiam fuerit ad omnes Ecclesias definitio, non privato S. Petri nomine, sed expresso ipso nomine Ecclesiæ Universalis. S. Petrus igitur in ea Concilia supremam non exercuit auctoritatem; *hucusq; Auctor Anonymus de tribus Apostolorum Concilijs; ut superflua rescindantur.*

C A P U T I.

In quo status quæstionis aperitur, & ex iisdem tribus scripturæ locis, (seu ut ait Apostolorum Concilijs) deducitur, superiorem maioremq; fuisse S. Petri auctoritatem, in resolvendis fidei & morum quæstionibus, potestate Apostolorum collectivè omnium, Universam Ecclesiam repræsentantium.

Nullus Orthodoxorum dubitat, quòd æterni Patris Filius, dum Divinæ Naturæ associavit humanam, utramq; hypostaticâ unionem coniungens, non venerat.

nerat legem abrogare scriptam, aut jus naturæ à Deo menti uniuscujusq; insitum labefactare, sed numeris omnibus omnia absolutissima reddere, prout de se perhibet testimonium, *non veni legem solvere, sed adimplere.* Certum autem imò exploratissimum est, non jure tantum Divino in scriptura exarato, sed naturali quoq; non nisi numine impellente, & naturâ exigente, summos Sacerdotes qui jure & potestate cœteros antecellerent, etiam apud Gentiles extitisse.

2. De jure quidem Divino apud Hæbreos Summum Pontificem, qui reliquis præesset Sacerdotibus; decideretq; controversias omnes, ab ipso Domino institutum esse, semperq; successores habuisse, non est qui nesciat; de quo præter illa, quæ leguntur in libris sacris *Paralypom. & Deuterom:* hæc enarrat Josephus de antiquitate Judæorum scribens: *Nobis persuasum est principio latam fuisse Dei voluntate legem: sed quænam pulchrior, aut justior esse queat, quàm quæ & Deum fecit omnium moderatorem, & Sacerdotibus res maximas administrandas commisit, rursumq; cæterorum Sacerdotum gubernationem summo omnium Pontifici credidit: & paulo inferius, de istius summi Pontificis auctoritate & observantia: Hunc sequi debent omnes: hunc perpetuò colunt Sacerdotes, quos semper regit: qui quidem ante alios Sacerdotes, Deo sacrificat, leges custodit, judicat controversias, convictos delicti punit; cui qui non obedit, is pœnas luit, tanquam in Deum impius.*

3. Apud Gentiles quoq; solo jure naturæ dictante, summos Antistites fuisse, omnibus in comperto est: satis ad exemplum ipsa imprimis Resp. Romana, in qua Pontifex Maximus maximum omnium tum inter cœteros Sacerdotes, tum in alios Magistratus sibi vendicabat locum; de quo idem Josephus: *hæc acta sunt Hyrcani Pontificatûs anno nono, mense panemo loquitur de Romanis.* In Atheniensium item Republica summus Sacerdos

lib. 2. contra Apionē.

ib. 14. de Antiquit.

Jud. cap. 16.

dos erat, qui in Areopago exquirebat singulorum sententias, & colligebat, eodem Josepho referente: *Sub iudice & Sacerdote Dionysio Asclepiadis: oblatum est Ducibus decretum, Agathocle Principe: suffragia collegit Dorotheus summus Sacerdos, & assessores ex populo.* Hæc cum Flavius de Judæis & Gentilibus referat, perspicuis exemplis monstrat, non tantum Judæis jure Divino unum supremum fuisse iudicem, Summum Pontificem nuncupatum, qui componeret judicia, ac lites omnes dirimeret, verum etiam Gentiles solo naturæ impulsu, & mutuâ velut quadam consensione, hoc idem in usu & praxi habuisse.

4. Divina sapientia, quæ non ad solvendam, sed ad adimplendam & perficiendam utramque legem descendit; instituta Ecclesiâ, & Collegio Apostolorum disposito, ne ex cujusque animi sententia fide in diversa distracta, Divina in Ecclesiam collata Sacramenta vilescerent, unum omnium maximum & summum Sacerdotem constituit, qui præmineret cæteris, totamque Ecclesiam auctoritate & potestate regeret. Hoc primum rudimentum professionis Catholicæ, & principale dogma Ecclesiæ, nec hæretici antiqui inficiati sunt, ad Apostolicam Sedem quam plurimum recurrentes, vel pro ratificandis, si fieri posset, vel pro detestandis suis erroribus, ut suis locis ex diversis Controversijs demonstrabitur. Quotquot autem post Christum fuerunt scriptores Orthodoxi; quotquot Synodi in Spiritu S. legitime congregatæ, omnes æquè constanter ingenuèque professæ, Christum Dominum qui erat Summus Pontifex secundum ordinem Melchisedech, uni post se Petro, summum in Ecclesia, judicandi & lites componendi reliquisse Sacerdotium.

5. Profitetur idipsum & Auctor Anonymus, dum asserit in suo codice, Dominum in Sacro Apostolorum Collegio Caput elegisse, & in Ecclesia Principatum

status questionis.

Auctor

Anonym.

in suo Co-

dic. asser.

1.

in titul.

tract. de

infallib.

constituisset, quem Petro contulerat, & in Successores
 ejus propagaverat; eo tamen affirmat cum discrimine,
 quod non nisi limitata Petro in Ecclesia collata fuerit à
 Christo Auctoritas. „ Unum(inquit)inter eos primum,
 „ & quidem Divino jure constitutum fuisse, scilicet Roma-
 „ num Pontificem, sed non eo sensu, ea, quæ inter Epi-
 „ scopos est inæqualitas, ita intelligenda, ut summus
 „ Pontifex, qui primus est, qui Caput est visibile Eccle-
 „ siæ, supra omnes sit & singulos congregatos, & Uni-
 „ versalem Ecclesiam repræsentantes in Concilio, sed su-
 „ pra singulos in particulari, cui quidem particulares om-
 „ nes, & privati singuli Episcopi, & alij Christiani om-
 „ nes tenentur obedire. „ Hoc ipsum & D. L'Esthac
 Regius in Universitate Parisiensi Professor in suis manu-
 scr. Codicibus, licet plausibilibus initio terminis: De
 „ potestate (inquit) judicandi, seu definiendi controver-
 „ sias fidei, & morum, quæstionem hîc non movemus,
 „ supponimus enim id, quod pro constanti, & explorato
 „ habetur apud omnes Orthodoxos, eam nimirum inesse
 „ Romano & summo Pontifici, quem juxta definitionem
 „ Concilij Florentini in Dec. Union. constat in univer-
 „ sum orbem tenere Primatum, & successionem B. Pe-
 „ tri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium,
 „ totiusq; Ecclesiæ Caput, & omnium Christianorum
 „ Patrem, & Doctorem existere: sed difficultas est (pro-
 „ sequitur) de certitudine & inerrantia, utrum nempe
 „ Romanus Pontifex, extra Concilium, in dijudicandis
 „ fidei quæstionibus, & morum, possit errare vel non! „
 „ cujus quæstionis hanc in terminis resolutionem ponit.
 „ „ *Affertio*: Soli Romano Pontifici seorsim à Concilio
 „ Generali, aut universalis Ecclesiæ consensu, non con-
 „ venit inerrantia, aut infallibilitas, in definiendis ijs,
 „ quæ fidei sunt, ac proinde extra Concilium Generale,
 „ tametsi quicquam auctoritate Pontificia definiat, judici-
 „ um il-

um illius non esse inerrabile, neq; irreformabile; hæc illi.

6. Uno verbo; exprimere volunt, Primatum collatum quidem à Christo fuisse Petro, ejusq; successoribus, cum potestate regendi & gubernandi Ecclesiam, judicandi; & resolvendi controversias, ita tamen; quod non nisi in particulares omnes, seu dispersas Ecclesias ejus extendatur auctoritas, non verò in Oecumenicum Concilium, Ecclesiam Universalem repræsentans, quod ultimum ajunt fidei nostræ resolutorium, ultimumq; tribunal, adeoq; summam ei, & supremam inesse jurisdictionis & potestatis plenitudinem. Duas ergò illi distinguunt Christi Ecclesias, Dispersam unam, per quam, singulas intelligunt per orbem Ecclesias, à proprijs Episcopis distinctim moderatas; Congregatam aliam, Concilium videlicet Generale. Illam, subesse dicunt, tanquam Capiti, Romano Pontifici, cui in particulari fideles omnes, pariter ac Episcopi sigillatim obedire tenentur: Istam è contrario asserunt, inerrantiæ & infallibilitatis privilegium, ac proinde supremum jus judicandi cum auctoritate habere. Ex quo sequi necesse foret, duas à Christo fundatas esse Ecclesias, alteram cum absoluta regiminis & jurisdictionis potestate, cui quilibet cujuscunq; dignitatis & auctoritatis, etiamsi Papalis juxta illos obedire tenetur. Alteram; quæ Romano Pontifici fasces submittere, & illi in omnibus obtemperare, vocemq; ejus audire jure Divino adstringitur: per Consequens, duas à Christo summas institutas in Ecclesia auctoritates, unam in Romano Pontifice, qui in universum orbem Primatum tenet, & successionem B. Petri, estq; verus Christi Vicarius, atq; totius Ecclesiæ Caput: In Concilio Generali (ut ipsi asserunt) alteram; atq; adeò ex ordinatione Domini, Principatus dari in Ecclesia duos, & duas Orthodoxorum Ecclesias, quod nullus hucusq; etiam Dissidentium somniaverit;

cum fide magistrâ, scripturâ teste, nonnisi una legatur fundata supra Petrum, non plures. *Vna est columba mea, perfecta mea, una es matri meæ.*

7. Dispersam quippe Ecclesiam, indistinctam esse à Congregata, ipsa natura & ratio dictat, cum omnes particulares per orbem dispersæ, unicam constituent & integrent. Hanc unicam Catholicam Ecclesiam, professi sunt in Symbolo Nicænæ fidei Patres: hanc unam, hanc totam, hanc universam ædificaturum se dixit Christus super Petrum *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*, non Ecclesias, illiq; soli dixit ascensurus ad Patrem, *Pasce oves meas. Cui non dico Episcoporum* (inquit Bernard.) *sed etiam Apostolorum absolute, & indiscrete totæ commissæ sunt oves: nihil excipitur, ubi distinguitur nihil.* Si ergo unica Ecclesia à Christo fundata est, unicum ab eo electum Caput visibile, cui indiscretè omnes pascendas commisit oves; quomodo auctoritas Petri in Universam Ecclesiam, & vicissim Ecclesiæ Universæ in summum Pontificem, potestatis plenitudo concipienda? nisi duæ Ecclesiæ in orbe Catholico, & duo Principatus Hierarchici omnino distingverentur.

lib. 2. de
Confid. cap.
3.

8. Porro Ecclesiæ Congregatæ, seu Concilij Generalibus universis, semper in suis successoribus præfuisse Petrum, ostendam ex omnibus Controversijs, eorumq; Conciliorum demonstrabo testimonijs, à Synodicæ Ecclesiæ Patribus confessum esse, universam absq; discrimine Ecclesiam, Conciliaq; omnia necessarium regi & gubernari, ac in finem suum dirigi auctoritate ipsius Sedis Apostolicæ Antistitis. Unde in iisdem Generalibus Concilij legimus, Romanum Pontificem nuncupari totius Synodi verticem, Patrem Patrum, Episcopum Episcoporum, omnium Patriarcharum, & totius mundi Patriarcham, immobile & fixum firmamentum
Adei;

fidei; avitum orthodoxi dogmatis fundamentum; Sancti Petri interpretem, cujus auctoritatem ex antiqua Apostolorum traditione semper amplexa est omnis sub cœlo Ecclesia, omnis Oecumenica Synodus: totius Ecclesiæ Patrem, & cui soli hæreses refragentur. In ijs legimus, dogmaticas Pontificis Romani litteras, esse Sancti Petri propriam vocem: Directorem Synodi, Columnam orthodoxæ fidei, cui assentire nolle, sit insanire in ipsum Apostolorum verticem S. Petrum. Hæc & alia in Generalibus Synodis Orientalibus per ordinem recensendis comperientur; ex quibus quisq; intelliget, Romanum Pontificem ut Principem & Pastorem, verticem, atq; directorem Conciliorum, ab ipsis iisdem Synodis recognitum & veneratum fuisse. At non ne contra naturam & ordinem esset, recognoscere Principatum in Pontifice, absq; principali regiminis & jurisdictionis auctoritate? Quare si eundem Principatum in Romano Pont. ipsa profiteantur Concilia, jam necessaria sequela erit; non esse Ecclesiæ Congregatæ in ipsum, sed contra potius, ipsius, in Congregatam Ecclesiam, regiminis & potestatis auctoritatem superiorem, adeoq; corruere continuò speculativi fætûs ingenia, indivisibilem Christi Ecclesiam per vestem in consutilem figuratam, bipartientia, & potestatem Apostolicæ Sedis ad solam dispersam detrahentia, aliamq; in Concilio reponentia. Sed jam ad argumentum Anonymi regrediamur.

9. Bifaria Ecclesiæ divisione suppositâ Adversarius, in Congregatam nempe & Dispersam; à S. Petro exorditur, & ex scriptura conatur eruere, illius superiorem majoremq; auctoritatem non fuisse in decidendis fidei quæstionibus, auctoritate congregati Apostolorum Collegij, Ecclesiam universam tunc representantis, quinimo ait, causæ resolutionem in tribus Aposto-

lorum Conventibus, non à S. Petro, sed ab ipsis congregatis Apostolis, tanquam supremum & ultimum Ecclesiæ iudicium constituentibus, peremptorium finem obtinuisse. Hic sistat pedem, & paululum attendat lector, rem animadversione dignissimam; Auctorem Anonymum initio eam quæ primario desideratur, non adferre nobis in suo codice probationem: in eo namq; convenimus, auctoritatem (de qua ad præsens quæstio) summam & supremam Ecclesiæ, dijudicandi & ultimo terminandi controversias, juris Divini esse, ab ipso Domino immediatè institutam; Verbi itaq; Divini testimonio hic probari primò debuerat, utpotè quoddam naturam ipsam non constet, nec aliunde quam à libera Dei institutione dependeat, illud inerrantiæ & infallibilitatis privilegium, quod utiq; supremam & summam indicat auctoritatem, non S. Petro, sed Apostolis duntaxat congregatis & Ecclesiam representantibus à Christo immediatè communicatam fuisse: Extra dubium enim est, quin institutor Ecclesiæ Dominus, Concilium Generale in Apostolis expresserit, & ejus dignitatem, pariter, ac Petri Primatum, declaraverit: Demonstrandum igitur ex scriptura super omnia venerat, ubi hæc Generali Concilio in Apostolis congregatis representato, & non S. Petro preestatis præeminentia à Christo Domino legitur impartita. Hæc studio prætermisit Adversarius, quia nec unum jota reperit in scriptura, quod pro ejusmodi Conciliorum Generalium loquatur auctoritate.

Rich. lib. 1.
Concil. General.
cap. 1.

10. Profert quidem A. A. tria ex sacris literis loca, à Richerio iterum suffurata. *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Ioan. 16. Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi in medio eorum sum. Math. 18. Et quæcunq; ligaveritis super terram, erunt ligata & in cælis.* Sed hæc nec Concilium Generale exprimere, nec aucto-

auctoritatem summam declarare, imò cur potius prædicta verba ad Concilia Generalia referantur, quàm ad Nationale, vel Provinciale quodcunq; , quod haud dubio, non alio quàm Christi nomine congregatur, nullam esse omninò rationem, ostendetur inferius. Ubi verò fundator Ecclesiæ Christus Concilium Generale in Apostolis figuraverit? & supremum in dirimendis fidei controversijs iudicem, præsentibus conciliariter iisdem Apostolis ubi designaverit? hic primùm scripturæ testimonio, cùm ab eo A. A. deflexerit, declaratur.

II. Primum Concilij celebrandi, & res fidei definiendi, typum à Christo expressum lego apud Math., Math. 16. Marcum, & Lucam. Cùm Christus in partes Cæsareæ Mar. 8. Philippi venisset, præmissâ cum discipulis oratione, in- Luc. 9. terrogabat eos: *Quem dicunt homines esse filium hominis*: Varij varia dixere, alij Eliam, alij Hieremiam, alij verò unum ex Prophetis; his inauditis JESUS locutionibus, ad Apostolos conversus ait: *Vos autem quem me esse dicitis?* respondens Simon Petrus dixit ei: *Tu es Christus filius Dei vivi*; respondens autem IESVS dixit illi, *Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, &c. & ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam &c. & quodcunq; ligaveris super terram, erunt &c.* Quòd hîc & non alibi Christus, Ecclesiastici iudicij formam, & Ecclesiæ Congregatæ figuram expresserit, docet Augustinus, cujus textus inferius referentur, *serm. 29 de Sanctis. Serm. 108. & serm. 13 de verbis Domini*. Manifesta præterea ex signis à Salvatore ibi præmissis, quæ in Generalibus Concilijs intervenire solent & debent necessariò, apparet evidentia. Congregatis namq; discipulis, preces primò instituit, & post preces Deo oblatas, summam de fide quæstionem proponit, *quem dicunt homines esse filium hominis*, sententias ab affectoribus colligit, interrogando, quæ sit illorum qui foris sunt

figura Concil. Gen. à Christo expressa.

definitio in
1. Apost.
Conc. à
quo

sunt opinio, de filio hominis; sed cum insana ab illis ferrentur responsa, quid demum ipsi congregati Apostoli de proposita quaestione sentirent? requirit tamquam in Concilio sententias: Petrus primus omnium ejusmodi fert sententiam, ut ipse in conspectu omnium causam definiat, & quid ab omnibus sentiendum esset, erudiat atque decernat, ac fidei Canonem perpetuo permanfurum constituat; ut nihil ferme jam opus esset cæteros tunc consulere Apostolos, nec amplius petere, quænam essent aliorum ea de quaestione sententiæ & opiniones: satisfactum fuit & Christo, solum Petrum locutum fuisse, & tantam fidei quaestionem ipsum & non alios resolvisse.

Serm. 13 de
verb. Dom.
cap. 1 & 2.

12. Hunc primum esse Concilij Generalis typum, figuratamque; in eo formam Ecclesiastici judicij, est extra dubium, Apostolorum enim omnium & discipulorum, qui universam tunc integrabant & repræsentabant Ecclesiam, Conventus aderat totus, de summa quoque fidei actitatum fuit: cur tamen decisionem non nisi per os Petri, Divinitus illi à Deo Patre per Spiritum S. infusâ sapientiâ, nomine omnium Christus fieri voluerit? rationem aperit Augustinus supra relatis locis, *Vnus respondit pro omnibus, Ecclesiæ figuram portans, Apostolatus Principatum tenens.* Et serm. 108 super recitata Evangelij verba: *hinc ergo Petri excellentia prædicatur, quia ipsius universitatis, & unitatis Ecclesiæ figuram gessit:* item in Psalm: 118. *Conc. 3. ex ore Petri in quo erat typus Ecclesiæ, verbum veritatis ablatum non est.* Quibus S. Pater aperte significat, Ecclesiam Christi, licet per Apostolos tunc sufficienter repræsentatam, in Petro tamen figuratâ generalitate fuisse expressam, & summam tribunalis Ecclesiastici potestatem in componendis fidei controversijs in eo à Christo designatam; loquitur illic Petrus (inquit Bernard.) *Ecclesiæ nomine, docens: unde scire debet,*

Epist. 69 ad
Fla. edit. Pa-
mel.

bes, Episcopum in Ecclesia esse, & Ecclesiam in Episcopo: ubi Episcopi nomine, summum Ecclesiæ Patrem ac Pastorem intelligit, in conspectu Apostolorum omnium de fide loquentem, & summam quæstionem à Christo propositam, ore proprio solventem, non tantum ovium, sed & Pastorum, tu unus omnium Pastor. Undè licèt ibi Ecclesia fuerit congregata, non ab Ecclesia tamen, sed à solo Petro Ecclesiæ nomine sententiam excepit Dominus, eamq; non esse habendam ut communem, aut ex sensibus humanis depromptam, sed desuper inspiratam, cæteris audientibus patefecit, *ut Ecclesia una Christi* (inquit Cyprianus) *& Cathedra una monstretur; & iterum: Dominus unam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem originem ab uno incipientem suâ auctoritate disposuit:* quòd autem Cathedræ nomine, summam in Ecclesia auctoritatem S. Martyr intellexerit, constat liquidò ex libris suis *de Consideratione; unitate Ecclesiæ, & simplicitate Prælatorum.*

Epist. ad
Eug.lib. de u-
nit. Eccles.

13. Nec desunt alij Ecclesiæ Patres, qui ex prædictis Domini verbis sententiam Petri continuò consequentibus, privilegium inerrantiæ in sola Petri Cathedra testificantur; dabo eorum textus aliarum occasione oppositionum: hic contra Advers. sufficit demonstrasse, ante illa tria, quæ nobis opponuntur Apostolorum Concilia, Christum Dominum Ecclesiæ Congregatæ, & celebrandi Concilij ijsdem Apostolis figuram expressisse, & ex proposita eis fidei quæstione, illiusq; per Petrum resolutione, summum controversiarum judicem, in ipso, ejusq; successoribus factò designasse. Quòd si hæc inficiari velit AA. nobis igitur proferat, ostendat, & monstret clariorem scripturæ locum, ubi institutor Ecclesiæ, & auctoritatis Hierarchicæ Christus, typum Generalis Concilij, & supremæ in Ecclesia jurisdictionis, melius expresse- rit? ubi hanc summam Ecclesiastici or-

dinis plenitudinem, in Apostolis congregatis, non in Petro, vel signo saltem declaraverit? Tres illi Apostolorum Conventus, jam post Christi Ascensionem erant, antè Ascensionem ergo, dum cum eis visibiliter fuerat conversatus Ecclesiæ congregatæ Auctor & moderator, ritum celebrandi in ea judicij, aliquà actione pro posterorum instructione, figurare debuerat: & sicut ex Apostolorum Collegio, unum omnium Principem Petrum, qui Ecclesiæ præesset, designavit; ita ejus Ecclesiæ tribunal ultimum; certo aliquo discrimine à Petri Principatu (quem alium à jurisdictione Congregatæ Ecclesiæ contendit Adversarius) adhibito, pro dirimendis peremptoriè fidei litibus, & disponendo Ecclesiastici regiminis ordine, figuratè saltem expressisset. Neq; enim credibile, quòd fundatâ Ecclesiâ, institutis Sacramentis, & constituto Capite, plenariæ auctoritatis & jurisdictionis, quæ juris Divini est, Catholicæ Religionis cardo, & principium, nullatenus meminerit Dominus, qui in mundum venerat omnia reddere ordinatissima.

14. Quare superest demonstrandus A. A. clarior scripturæ textus in codice suo desideratus, ubi Ecclesiæ Congregatæ, in Apostolis repræsentatæ hoc inerrantiæ & infallibilitatis privilegium, non Petro, communicaverit? ubi pascendas oves, & confirmandos in fide fratres, Apostolis specialiter commendaverit? atq; pro non deficienda eorum fide peculiariter oraverit? Novimus equidem Apostolos Pastores à Christo designatos fuisse, cum in omnem terram exierit sonus eorum, & donum perseverantiæ in fide, à Domino obtinuisse: sed ubi iisdem Apostolis in unum coadunatis, & Universalis Ecclesiæ figuram gerentibus, hoc, de quo quæstio, privilegium Christus largitus fuerit? locum scripturæ desideramus: Cum illa quæ vulgò opponuntur *Spiritus*
verita-

veritatis, docebit vos omnem veritatem. Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo. Et quaecumq; ligaveritis &c. nec Concilium Generale ut dixi, nec summam Ecclesiæ auctoritatem à Petro independentem ullatenus exprimunt.

15. De primis quidem scripturæ verbis, certum est; promissionem à Christo fuisse factam omnibus Apostolis collectivè, sed ita videlicet, quòd illa in singulis distributivè erat adimplenda; post factam quippe dictam promissionem, misit illis Spiritum S., quo accepto, distributi sunt in orbem terrarum prædicandi Evangelium, quòd dubiò procul fieri non potuit sinè spiritu veritatis. De secundo scripturæ loco, Launius plures SS. Patrum interpretationes refert, qui prædicta Domini verba, neq; pro Universalibus, neq; pro Provincialibus Concilijs intellexerunt, cum potius videtur textus ille spectare ad obedientiam in causis incidentibus præstandam, quàm ad fidem declarandam, præmittitur enim, *si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te & ipsum solum &c.* quicquid dicat in contrarium Richerius; satius enim puto SS. Patrum interpretationibus standum, quàm unius Richerij parendum assertioni. Nec refert quòd idem allegat, præfacta Christi verba, *ubi fuerint duo vel tres congregati &c.* à Concilio Chalcedonensi fuisse citata, Epistolâ ad Leonem; non refert inquam; quod sinè dubio, non alio quàm Christi nomine congregatum erat, sed pervolvat quoq; Nationalium, & Provincialium acta Conciliorum, imò Epistolas exigui numeri Episcoporum, & comperiet illis verbis usos fuisse: nec immeritò, quia etiam privati Conventus Episcoporum, modò de consensu Apostolicæ Sedis, in Christi nomine congregantur. Cur autem prædicta verba, à Particularibus quoq; non tantum Generalibus usurpentur? vel quâ ratione ad Generalia sola ab Adversario detrahantur? rationem

lib 1. Hist.
Conc. cap.
1.

hucusq; , nec ullam interpretationem Patrum , adductam ab illo audivimus.

16. In tertia classe relata Evangelij verba , *quacunq; alligaveritis &c.* de potestate tantum Ordinis esse intelligenda, cum jurisdictione non nisi à Petro mutanda, docent cum S. Thoma communiter; eadem enim simplicibus Sacerdotibus dicuntur, cum ordinantur, quos tamen nullam habere constat jurisdictionem independentem: statueretur utiq; alias mala principiorum multitudo, quæ non est unitatis signum, si & Petro in universas (ut ajunt) sigillatim Ecclesias, & vicissim iisdem coactis in unum Ecclesijs, in Petrum, & ejus successores, plenaria regiminis tribueretur auctoritas. Quarè de tribus Apostolorum Concilijs discutienda superest oppositio.

PARAGRAPHUS I.

De primo Apostolorum Concilio, quid Sanctus Chrysostomus?

Astor. 1. I. **C**ongregationem primam Apostolorum post Ascensionem Christi Hierosolymis depositam, Conciliū Generale repræsentasse, tametsi negaverint multi antiqui & recentes scripturæ Interpretes, & Commentatores; quòd non fuerit Ecclesiastici in ea forma judicij, cum non pro dijudicandis fidei controversijs, sed pro electione duntaxat ad adimplendum designatum à Christo Sacri Collegij numerum, convenerant Apostoli. Concedimus nihilominus ultrò Richerio, cuius hoc primum commentum erat, & oppositio Auctoris Anon. ab illo suffurata, Congregationem primam Apostolorum Concilij Generalis typum expressisse, quandoquidem Ecclesiæ tunc afflictatæ, ex Judæ proditoris perditione

lib. 1. Concil. General. Hist. ca. 1.

con-

concussæ, consulebatur, & de substituendo aliquo ex discipulis in locum illius periti agebatur. Sed quid uterq; concludit inde? *Statuerunt* (inquit) *duos, non statuit*, Petrum videlicet non absolutè in surrogando duodecimo egisse, sed communi consensu, & liberis suffragijs electionem confecisse, quid inde? electio ibi erat (*per electionem* (tradidit Glossa) *statuerunt duos, tamquam magis notabiles in scientia, & factorum Christi experientia, non autem istos distinxerunt per sortem*) quæ consultationem supponit liberam & voluntariam ex Arist: lib. 2. Ethic. estq; alicujus Personæ idoneæ ad dignitatem, vel fraternam societatem servatâ formâ, facta vocatio, adeoq; consensum communem, & suffragia requirit libera; quid inde auctoritati supremæ, præjudicij? de sufficiendo in locum Judæ, consentiente, imò exhortante, & dirigente Petro consultabatur; unde Augustinus cont. Felicem Manichæum, pro *statuerunt* legit *statuit*, videlicet Petrus cū Apostolis, & per Apostolos, quòd multum ad rem nostram. Quæstio ibi fidei nulla proponebatur, imò si aliqua ibidem de fide controversia mota, & ab Apostolis liberis vocibus resoluta fuisset, ut in tertio Apostolorum factum legimus, adhuc integra & intacta immobilis Petræ, cum summa plenitudine auctoritas permansisset; cū à Principatu Monarchico, voces liberas permittente Principe non excludimus, si istæ auctoritate probentur illius, ut robur accipiant: de quo suo loco.

2. Quòd autem Princeps Apostolorum Petrus, libera illis suffragia pto eligendis duobus in locum duodecimi sufficiendi permisserit, & sortes dandas super electos concefferit, audi Chrysostomum in eum scripturæ locū: *Quid, an non licebat illi eligere? licebat, & maxime quidem, verum id non fecit, nè cui videretur gratificari.* hom. 3. in Acta. Apost.

En S. Doctoris de Monarchica Petri auctoritate, sententia;

tia; sicut Dominus vocatis discipulis suis, elegerat duodecim ex ipsis, quos & Apostolos nominavit, ita successor ejus, solus in locum Judæ substituere, & duodecimum Apostolum potuit designare, sed noluit, ne in gratiam quorundam agere videretur, vel acceptator personarum ab illis reputaretur, unde modesti regiminis dat & initiat exemplum.

3. Verum non hic sistit Chrysostomus, pergit ulterius, cur in primis Apostolorum Comitij, primaq; sui functione officij, auctoritatem Petrus cum imperio non exercuerit? sed cum Apostolis communicaverit negotium; rationem affert aliam: *Communicat hoc negotium cum illis: ne res verteretur in pugnam, ac dilaberetur in contentionem, nam si his ipsis hoc accidit, multo magis accideret illis, semper autem hoc devitat, quamobrem exordiens dicebat: Viri fratres oportet eligere ex nobis: multitudini præmittit judicium, simul eos, qui eligebantur reddens reverendos, & seipsum liberans ab invidia simultateq;, quæ poterat à cæteris oboriri, nam hæc semper ingentia gignit mala.* Nec immerito hæc scripsit Chrysostomus, noverat utiq; ex occasione accubitûs Joannis, qui in cœna primum post Christum locum obtinuit, subortam inter Apostolos contentionis occasionem, *quis eorum videretur esse major?* dum viderent cæteri omnibus prælatum esse Joannem. Item tolerare æquanimiter haud poterant, Joannem & Jacobum fratres apud Christum primos haberi, unde ijdem Apostoli indignatione perciti sunt, cum mater illorum pro duobus filiis dexteram & sinistram in regno petijt, & *audientes decem indignati sunt de Iacobo & Joanne.* Rursus etiam cum ijdem selecti à cæteris ducti essent à Domino unâ cum Petro in montem Thabor, *intravit* (inquit Lucas) *cogitatio in eos, quis eorum major esset;* imò ut ait Marcus & *in via inter se disputaverunt, quis eorum esset major.* Hoc, & non alio motivo ex S. Chrysostomo,

ibidem.

Luc. 22.

Math. 10.

Luc. 9.

Mar. 9.

stomo, Petrum ad evitandam simultatē, occasionemq; præscindendam contentionis negotium electionis Apostolis commisisse, & hâc methodo quæstionem de Primatu de cætero impeditivisse; neq; enim legitur amplius aliqua inter illos de præcedentia disceptatio, quantumlibet vidissent Petrum prærogativis à Domino quàm plurimis auctum, nec tamen id infenso unquam animo tulisse visi sunt.

4. Tertiam affert rationem S. Doctor, cur Petrus non virtute propriâ aliquem ex discipulis curaverit in Collegio Apostolico Judæ lapsu diminuto substitui? nullum statuit, sed omnium requisivit sententias? quare non oravit solus? sed oraverunt omnes pro supplendo Apostolatûs ministerio: ut nimirum sicut erant omnes ex interitu Judæ contristati, sic essent in surrogando alio, de mutuo & communi consensu, per proprias eorum sententias, & libera suffragia consolati, & refocillati: *Cur (inquit) potius non solus à Deo postulavit, ut ipsi daret aliquem substituendum in locum Judæ: quare non potius per seipsos Apostoli perficiunt electionem? sed ex revelatione postulaverint suppleri ministerium: ea res non mediocrem momentum habebat, ad consolandos discipulorum animos: jam & illud considera, quàm Petrus agit omnia ex communi discipulorum sententia, nihil auctoritate suâ, nihil cum imperio. Neq; simpliciter dixit, hunc in locum Judæ sufficimus, sed consolans eos super eo quòd acciderat: neq; enim Judæ factum mediocriter consternaverat illorum animos. Et iterum: Consolatur illos ex eo, quòd ante fore prædictum est, de Judæ videlicet interitu, ideò per libera suffragia exquirat sortes, ut & majus pondus adderet electo, majoremq; ei amorem & reverentiam conciliaret, utpotè qui cæterorum calculo fuisset electus. Dabo alias rationes Parag. sequenti ex Orientali & Occidentali Ecclesiæ praxi.*

ibid.

5. Cæterum S. Petrum hîc primas partes egisse, & Au-

ibid.

& Auctorem totius negotij extitisse, docet idem Chrysostomus super illa Auct. verba, *Exurgens Petrus: cuius Pastoralem pervigilemque; admirans sollicitudinem ait: Quam est fervidus? quam cognoscit creditum sibi à Christo gregem? quam in hoc choro princeps est, & ubique; primus omnium incipit loqui: & inferius: merito primus omnium auctoritatem usurpat in negotio, ut qui omnes habet in manu: ad hunc etenim dixit Christus, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Iam & illud vide quomodo Praeceptorem imitatur, ubique; loquens ex scripturis.* Primus omnium loquitur Petrus, qui meminerat, non fidelium tantum, sed & Apostolorum curam sibi à Christo commissam; exhortaturque; omnes de re publica Collegij, & Ecclesiae acturus, animi monstrans celsitudinem, quoddam quasi Vicarius Christi audeat se ejus officio ingerere, imò succedere, ac ceterum Apostolorum ab eo inchoatum, supplere ac perficere.

6. De electione quoque; quomodo & quali methodo facta fuerat, prosequitur idem: *Ex quibus autem oporteat fieri electionem ipse interpretatur dicens; ex congregatis nobis per omne tempus: etenim si dixisset modestos oportet adesse, ceteros affecisset contumelià, nunc autem tempori permisit judicandi negotium, ob rationes videlicet à S. Patre superius datas; sequitur enim exemplum Christi cujus agebat vices, qui ait Luc. 22. ego in medio vestrum sum, tamquam qui ministrat.*

7. Tandem ex verbis, *Statuerunt duos* concludit S. Doctor, sed longè aliter, quam Anonymus Auctor; non ipse (inquit) statuit, sed omnes; ceterum sententiam ipse protulit, sed hanc quoque; declarans suam non esse, sed à supernis profectam juxta prophetiam. Audis, S. Petrum licet electionem liberam permiserit, sententiam tamen protulisse, interpretando nimirum scripturam, cunctosque; exhortando, ut ea adimpleatur, quam praedixit (inquit) Spiritus

Spiritus Sanctus per os David de Juda; scriptum est enim in libro Psalmorum, *Episcopatum ejus accipiat alter*; deinde circumscribendo modum, & designando personas, non ex alijs fieri debere electionem, quam ex illis, *qui congregati erant nobiscum in omni tempore, quo intravit, & exiit inter nos Dominus Iesus*. Et hanc justè dicit sententiam Chrysostomus, nam post allegationem scripturæ, Personarum designationē, & exhortationem Petri, ponitur executio facti, omnes enim acquieverunt ejus dicto. Hæc de primo Apostolorum Concilio ex Sancto Chrysostomo.

PARAGRAPHUS II.

De secundo Apostolorum Concilio, ubi & de Electionibus.

I. **S**ECUNDÆ Apostolorum Congregationis occasio fuit ex Schismate, quod antiquus veritatis hostis diabolus, in exordio nascentis Ecclesiæ, foris & intus inter fideles excitaverat; cum enim quos adversus Apostolos animaverat adversarios, jam victos prostratosq; conspiceret; aliâ viâ longè periculosius certamen aggreditur, tentans nimirum ut admirabilem illam Discipulorum, & exordientium Catholicorum unionem, mutuamq; animorum concordiam, aliqua posset dissensione turbare, & dividere Schismate, undè concitavit tumultum inter Græcos & Hæbreos, Judæos videlicet in Græcia natos, & Catholicæ Religionis aggregatos, & illos qui in Judæa geniti sunt, (ut cum S. Chrysostomo notat Bozius) eò, *quod despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum scilicet* (ut ait Beda) quòd viduæ Hebrææ eò quòd Hebrææ essent, arrogarent sibi honoratiora & locupletiora ministeria, viliora verò & tenuiora relegarent

ex Act. 6.

de sig. Eccl.
lib. 19. ca.
3.

garent ad Græcas, magisq; in partitione ciborum & vestium sibi favere videbantur, quàm viduis Græcis. Hæc erat inter novo-Catholicos origo dissensionis.

2. Ad reprimendum obortum Schisma, & sopi-
enda dissidia, congregati in unum Apostoli convoca-
runt multitudinem discipulorum, quibus & proposue-
runt, ut seligerent septem boni testimonij viros, pro
Diaconis consecrandos, & mensarum servitio deputan-
dos, non enim conveniens judicabant Apostoli, ut ipsi
ejusmodi incumberent ministerio: *Convocantes autem*
Act. 6. v. 2. duodecim multitudinem discipulorum dixerunt: non est æquū
nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis: conside-
rate ergo frâtres, viros ex vobis boni testimonij septem, plenos
Spiritu Sancto, & testimonio, quos constituamus super hoc opus,
nos autem orationi & ministerio verbi instantes erimus. Apo-
stoli ergo proposuerunt plebi, Græcis videlicet, &
Hebræis, inter se dissidentibus, septem è gremio sui e-
ligendos, ab ipsis Apostolis probandos & consecrandos.
Quid concludit inde cum Richerio A. Anonym.? „Pe-
trum (inquit) auctoritatem supremam in Concilio non
exercuisse; quia Petrus non statuit, sed *statuerunt, elege-*
runt; „, sed qui statuerunt? qui elegerunt? non nè ex
multitudine Græci, & Hebræi ab Apostolis vocati, &
ibidem coadunati: *elegerunt* (inquit script.) *Stephanum*
virum plenum fide & Spiritu Sancto, & Philippum, & Pro-
chorum & c. hos statuerunt ante conspectum Apostolorum. Et
ut tradit Augustinus, istos non è numero septuaginta
duorum discipulorum Christi, sed ex aggregatis alijs,
electos fuisse, neq; enim credit Stephanum ante Christi
ascensionem conversum esse. Si ergò discipuli ex con-
gregata multitudine elegerunt, & statuerunt, igitur ij-
dem Apostoli Concilij Generalis typum gerentes, &
Ecclesiam Congregatam repræsentantes, auctoritatem
supremam non exercuerunt, quia viros illos, sicut nec
Petrus,

Petrus, sic nec ipsi Apostoli elegerunt: jamq; continuò in sensu Adversarij sequitur non Petrum modò, at & Apostolos omnes, Græcis & Hebræis coactis ad Concilium, in auctoritate deteriores fuisse; quòd non est aliud dicere, quàm Apostolorum Principi Petro, & ipsis Apostolis convitiari velle: quasi verò convocati ad Concilium Laici, Episcopis essent præferendi? cùm nusquam Sacri Canones convenire sæculares sanxerint ad danda in causis Ecclesiasticis suffragia, quòd nec ab Apostolis permissum fuisset, si causa fidei veniret proponenda.

3. Electio ergo Diaconorum facta fuerat à plebe, designatio numeri, & consecratio eorum ab ipsis Apostolis. Cur verò permiserint Apostoli liberam electionem populo, de consensuq; illius, non proprià egerint sententià? rationem refert Chrysostomus; eadem nimirum methodo Apostolos processisse hîc in electione, quâ & Petrum, in Mathiæ surrogatione, cui licet potestas erat in duodecimo substituendo, judicium tamen requisivit Apostolorum ad invidiam evitandam: pariter in præsentî jus effundunt electionis in populum Apostoli, ad dissidia componenda, & impediendum schisma.

Vides (inquit) quomodo in principio etiam mala erant, non foris tantum sed etiam intus: unde, non proprià sententià faciunt, sed prius rationem reddunt multitudini, non est placitum ut relicto verbo Dei, ministremus mensis: quoniam & quando Mathiam ordinaturi erant, primùm rei ostendunt necessitatem; etiam hic utilitatem ostendunt: neq; quum possent ipsi spiritu moti eligere, hoc faciunt, sed magis statuunt, quòd multorum testimonij approbatur: nam definire numerum & ordinare, etiam hoc sibi vendicant. Eligere autem viros, illis permittunt, ut ne videantur ipsi in gratiam quorundam agere: quoniam & Deus Moyse permittit eligere viros quos ipse sciebat: expectarunt usq; dum orireretur murmur, sed neq;

hom. 14. in
act. Apost.

expectarunt ut hoc fieret supra modum; majores videlicet diffensiones & schismata, idcirco exemplum secuti Domini, electionem dant liberam: non eam tamen canonicam intelligo, quæ dat jus electis pro omni tempore, sed eam, quæ plebi interdum indulgetur: cùm ibi de ministerio agebatur quodamtenus profano, de distributione scilicet eorum, quæ conferebantur à plebe, in illam primorum fidelium multitudinem, & ut plenius satisficeret quærelis eorum. Ideo inquit Chrysostomus: hæc non permiserunt sorti, quia non erat tale negotium, ac in electione Mathiæ.

4. Verùm appello mentem Richerij in sua Conciliorum historia toties contestantis, electiones Ecclesiæ ministrorum, imò & Episcoporum primis Ecclesiæ sæculis, de consensu fuisse etiam populi, & per suffragia libera, tam in Orientali, quàm Occidentali Ecclesia; idq; non ex Apostolica tantum, sed de Divina traditione docet Cyprianus mox recitandus. De Ecclesia quidem Occidentali, testantur Caroli magni Capitula, qui Episcoporum in Gallia electionem usurpatam à prædecessoribus, pristinæ libertati restituit, ejusmodi legem

Capitul. lib. unâ cum Ludovico sancitam relinquens: *Sacrorum Capituli. lib. 1. cap. 84, nonnumquam non ignari, ut in Dei nomine Sancta Dei Ecclesia suo liberius potiretur honore, assensum Ordini Ecclesiastico præbuerimus, ut scilicet per electionem Cleri, & populi, secundum statuta Canonum de propria Diœcesi, ob vitæ meritum, & sapientiæ donum eligantur.* Idem legitur in Epistolis Hincmari, ad eundem Carolum Magnum, à quo petit Visitatorem seu Commissarium, ad excipiendâ libera Cleri, & populi suffragia; pro sufficiendo in sedem vacantem Antistite. Idipsum refert Florus octavo florens sæculo, ab Agobardo Lugdunensi Episcopo laudatissimus, qui collecta ex SS. Patribus reliquit dignissima à Papirio Massono excussa, ex dispositione legis Divinæ, & traditione

tione Apostolica observatum fuisse, ut Pastore defuncto & sede vacante, unus de Clero Ecclesiæ, quem communis & concors ejusdem Cleri, & totius plebis consensus elegerit, locum decedētis Præsulis valeat obtinere: Vnde (inquit) & B. Martyr Cyprianus, de S. Cornelio Urbis Romæ Pontifice cum Episcopatum ejus adversus quosdam superbos, & invidios calumniatores defenderet, hæc ipsa in testimonium sanctæ & legitimæ ordinationis ejus prosecutus est, dicens: factus est Cornelius Episcopus de Dei & Christi ejus judicio, de Clericorum omnium testimonio, de plebeio suffragio. hæc Florus de electionibus in Ecclesia Occidentali.

apud Vfar.
in præfat.
ad Marty-
rol.

5. In Orientali quoq; idipsum practicum fuisse, non cum Episcopis tantum, sed cum cæteris Ecclesiæ ministris declarat diligenter S. Cyprianus, Epistola ad Hispanos conscripta. Videmus (inquit) de Divina auctoritate descendere, ut Sacerdos plebe præsentem, sub omnium oculis deligatur, & dignus atq; idoneus publico judicio comprobetur: sicut in Numeris Dominus Moyse præcipit, dicens: Apprehende Aaron fratrem tuum, & Eleazarum filium ejus, & impones eos in mentem coram omni Synagoga: coram omni Synagoga jubet Dominus constitui Sacerdotem, id est instruit & ostendit, ordinationes Sacerdotales non nisi sub populi assistentis conscientia fieri oportere, ut plebe præsentem, vel detegantur malorum crimina, vel bonorum merita prædicentur, & sit ordinatio justa & legitima, quæ omnium suffragio & judicio fuerit examinata. Quod postea secundum Divina mysteria observatur in Actis Apostolorum, quando de ordinando in locum Judæ Episcopo, Petrus ad plebem loquitur: nec hoc in Episcoporum tantum, sed & Sacerdotum & Diaconorum ordinationibus observasse Apostolos animadvertimus. Propter quod diligenter de traditione Divina & Apostolica observatione, observandum est, & tenendum, quod apud nos quoq; & ferè per Privincias universas tenetur. hucusq; Cyprianus.

Epist. 61.

6. Quod verò alia postea praxis in Ecclesiam in-

ducta sit, in electionibus Cleri, & Episcoporum potissimum; & in quibusdam Regnis consuetudo obtinuit, ut consultu Principis ordinatio fieret Episcopalis, dat rationem supra laudatus *Florus*. *Valeat (inquit) utiq; ad cumulum fraternitatis, propter pacem, & concordiam mundanæ potestatis.* Et de Ecclesia quidem Gallicana demonstrabo ex Controver. decimiquinti sæculi, quando & qua ratione dictæ Cleri & Episcoporum electiones in aliud commutatæ fuerint. Sic igitur priscis Ecclesiæ sæculis, præsentē & consentiente plebe, ministrorum Ecclesiæ, ordinatio agebatur, quodd non de Apostolica tantum, sed & Divina traditione descendere ex S. Martyre audisti, quoniam & Deus permisit Moysi de consensu populi ad sui ministerium viros eligere. Quid autem Divino præjudicat imperio, permessa à Deo libera ministrorum electio? quid consequenter Petro in surrogatione Mathiæ? & Apostolis in deputatis à plebe Diaconis? si exemplum Dei hac in parte secuti sunt.

7. Electio itaq; Diaconorum erat à populo permisso Apostolorum, ordinatio ab Apostolis. Cur autē non solus Petrus, sed omnes ordinaverint Apostoli? quia in Sacerdotio pares erant, esto ipse eorum Caput esset & Præses: cæterum solus ut Christi Vicarius ordinare potuit, sicut ordinavit Jacobum Alphæi, fratrem Domini, Episcopum Hierosolymorum eodem anno, de quo Eusebius in Chronico.

PARAGRAPHUS III.

De tertio Apostolorum Concilio ex Sanctis Patribus? ubi & de ultimo fidei resolutorio.

ex Act. A.
postol. 15.

I. **T**ertia Congregationis Apostolicæ, quæ verum primumq; secundum scriptores omnes repræsentabat Con-

Concilium, in quo causa fidei, & negotium Christianismi adversus Judaïsmum agitabatur, tamen si Lucas originem clarè explicuerit, fufius tamen describit Augustinus in Epist. ad Galatas: *Cum enim prædicata eis esset* in Pref.
tom. 4. *(Judæis videlicet) Evangelij gratia, non fuerunt quidam ex circumcissione, quamvis Christiani nomine, nondum tamen tenentes ipsum gratiæ beneficium, & adhuc volentes esse sub oneribus legis, quæ Dominus Deus imposuerat, non iustitiæ servientibus, sed peccato. Sub hac ergo gratia jam Galatas constitutos, illi volebant constituere sub oneribus legis, asseverantes nihil eis prodesse Evangelium, nisi circumciderentur, & cæteras carnales Iudaici ritûs observationes subirent: & ideo Paulum Apostolum suspectum habere ceperunt, à quo illis Evangelium prædicatum erat, tamquam non tenentem disciplinam cæterorum Apostolorum, qui Gentes cogeant Iudaïsare. Et ut ex sequentibus S. Patris eruitur: Judæi credebant solis illis promissum fuisse Messiam, ac proinde Gentiles non esse capaces gratiæ, & Christianismi, nisi prius Iudaïsarent per circumcissionem. Antesignanum hujus hæresis Epiphanius nominat Cherintum, qui & ipse* hæres. 17. *adversus Paulum & Barnabam quasi legem propugnaturus, Hierosolymam petijt; quamvis alij Ebionem crediderint: cum Epiphanio concordat Augustinus in Cathal. hæres: & Hieronymus Epist. 89.*

2. Ex clamorosa illa contentione litigantium partium, ortus est tumultus, Schisma, & seditio, quæ coegit Paulum & Barnabam Hierosolymam ascendere, pro petenda à Petro resolutione, in suborta fidei quæstione. Addit quidem scriptura, *ad Apostolos*; sed quinam ibi fuerint, valde inter scriptores perplexum est. S. Clemens affirmat, omnes duodecim dispersos per orbem Apostolos, instinctu Dei Hierosolymam convenisse ad componendas & dirimendas lites fidei; sed Baronius cum Belarmino atq; alij prætendunt librum Clementis lib. 6. Constit. c. 12. esse

Numer. 9.

esse apocryphum; eo, quòd Jacobus Zebedæi, quem expressè nominat Clemens, longè ante occisus fuerit ab Herode; contenduntq; non nisi quatuor Apostolos principales hoc constituisse Concilium, quos specificat S. Lucas: Sanctum Petrum, qui Româ expulsus cum Judæis à Claudio, Hierosolymam ut fidelium matricem rediebat; S. Jacobum Alphæi, loci illius Episcopum; S. Joannem, qui manens Ephesi facile ob vicinitatem poterat avocari; Paulum & Barnabam. Crediderim nihilominus cum alijs, reliquos, Jacobo Zebedæi excepto, licet longè diffitos eodem tempore Divino Spiritu Hierosolymam convenire potuisse, Si enim Israelitæ (ut lib. *Numer.* legimus) non nisi ad imperium Domini proficiscebantur, & ad imperium itidem Dei figebant tabernaculum; quomodo eos non magis quos Spiritus Sanctus repleverat, eodem moderante atq; regente spiritu, iter agere, loco sistere, ire, & redire, consuevisse dixerimus: quandoquidem tractanda venerat omnium gravissima causa, an scilicet una cum Evangelio, lex quoq; servanda esset, ut qui ex Gentilibus ad Christianam religionem converterentur, ex legis Hebraicæ præscripto circumcidi deberent. Sed transeat, omnes ne, vel nominati tantum in actis Apostoli personaliter adfuerint? non imus inficias, eos qui interfuerant cum senioribus, verum Concilium egisse, & Ecclesiam Congregatam repræsentasse. Jam ipsa Synodi acta, quæ S. Lucas scriptis consignata reliquit, inspiciamus; à quonam ultimum controversiæ hujus fuerit resolutorium.

3. Auctor Anon. asserit, S. Petrum quæstionem tantum aperuisse, S. Jacobum sententiam prosecutum fuisse: cum tamen ex actis Synodicis constet, totam causæ definitionem & sententiam à Petro finaliter pronunciatam. *Cum autem magna inquisitio fieret, surgens*
Act. 15. v. 7. Petrus dixit ad eos; Viri fratres vos scitis, quoniam ab anti-
quis

quis diebus, Deus in nobis elegit per os meum audire gentes verbum Evangelij, & credere. „ In Ecclesia permittit primum inquisitionem (inquit Chrysoft.) & disputatorem fieri, & tunc ipse dicit, solus definit: „ imò se Principem profitetur decreti, dum ait: Deum in nobis elegisse, ut per os meum audiant gentes Evangelium: & ut legit Chrysoft. in vobis me primum & Principem constitutum fuisse ut me audiant; & credant. Prosequitur Petrus sententiam, circumcisionem inhibendo: *Quid tentatis Deum imponere jugum super cervices discipulorum, quod neq; patres nostri, neq; nos portare potuimus: per gratiam Domini IESV Christi credimus salvari, quemadmodum & illi, scilicet patres Vestri Judæi, ergo multò magis Gentiles non nisi per gratiam salvari possunt.* De circumcissione, & legalibus, an cum lege Evangelica toleranda essent, erat quæstio; cujus per Petrum absolutam audis resolutionem, non per legalium & circumcisionis jugum, sed per gratiam Christi salutem quæri debere.

4. Hanc totam & integram sententiam per Petrum audientibus omnibus latam & promulgatam, profitentur Sancti Ecclesiæ Patres. S. Hieronymus ad August. scribens ait: Apostolorum Principem rem ipsam sui prærogativâ suffragij definivisse, in quem Iacobus Apostolus, & omnes simul Presbyteri transferunt. Theodoretus Epistola ad S. Leonem: Paulus (inquit) præco veritatis, tuba Spiritûs Sancti ad magnum Petrum cucurrit, ut ijs qui Antiochiæ de legalibus institutis contendebant, ab ipso afferret solutionem. Augustinus sermon. 13 de Verbis Domini cap. 1. sermon. 29. Concion. 13. in Psal. 118. & passim alibi. Non prætermittendus silentio Franciscus Rothomagenis Ecclesiæ Gallicanæ singulare decus, qui in verba illa Pauli post tres annos veni Hierosolymam videre Petrum, in hæc nimirum de qua ad præsens quæstio, controversiâ; sic effatur: *Ascendi inquit, ut non modò vide-*

Super Ep.
ad Galat.

rem, sed etiam viserem Petrum, velut celeberrimum illum Apostolorum Principem, & clavium custodem; penes quem ut templum fidei contemplatio, ac summa esset Christianæ religionis ----- sic enim Petrum contemplatus sum, ut præterea interrogarem, sciscitarer, perconarer, quærerem, ut sciscitando seu perconando audirem vel cognoscerem ---- sic autem velle videre, honorare erat. Probat hîc passim laudatus Præsul, Ecclesiam universam tanquam Pastori Ordinario Petro subjectam, & ostium fidei tam Judæis, quàm Gentilibus ejusdem Petri auctoritate & sententia apertum fuisse. Ut quid requireretur ab alijs, alia à Petro sententia? si hæc à Deo ipso per os Petri formata fuerat, quam non humanam, sed Divinam appellat Chrysostomus, *Per os meum inquit, vide, ut ostendit Deum per illum loqui, & nihil esse humanum; & iterum: omnium horum semina in concione Petri sita, id est omnia fidei semina soli Petro data, in eo solo sita, cui dictum est oravi pro te Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.*

hom. 32.
in Act. Ap.

5. Quot Apostolorum ac seniorum in actis hujus Concilij leguntur sententiæ? solum Jacobum nominat S. Lucas, & postquam tacuerunt, respondit Iacobus dicens, & ut Chrysostomus, nihil Ioannes hîc, nihil alij Apostoli loquuntur; sed silent & non indignantur. Non diffitemur Jacobum quoq; solum, post Petrum dedisse sententiam, sed ab hac Petri indistinctam, licet aliqua de suffocatis & sanguine, sed extra controversiâ fidei adjunxerit, quæ Judæis quorum ille erat Episcopus placerent, & Gentes conciliaret: in substantia quæstionis propositæ nihil addidit, sed totaliter Petrum secutus, ipsius firmat assertum. *Viri fratres audite me, Simon narravit, quemadmodum Deus visitavit sumere ex Gentibus nomini suo, & huic concordant verba Prophetarum. de cujus sententia iterum Chrysostomus: Vide autem & hujus sapientiam, ex Prophetis*

homil. 33.

Ver. 14.

ibid.

pheta

phetis novis veteribusq; consumantis sermonem: neq; enim poterat ostendere aliquid sicut Petrus, cum per hujus os loquatur Deus, iste differit ex Prophetis. Et post: *Benedixit Simon narravit, quasi ille & aliorum dicat sententiam.* Non ut prurit cum Abulensi Calvinus, Jacobum non Petrum definitivam protulisse sententiam, illiq; Concilio præfuisse.

6. Fratres nominavit Jacobus Apostolos (ait Adversarius) qui modus est familiaris ijs, qui de re aliqua consulunt; , quid inde? Fratres eos appellavit & Petrus, quid inde? *Si enim Dominus discipulos suos fratres appellavit, multo magis convenit, ut Petrus suos condiscipulos appellaret, hæc enim dignitas Ecclesiæ, status Angelicus.* Fratres nominamur fideles omnes, non cognatione carnis sed fidei, regeneratione baptismi, non uteri; sic Paulus, fideles, passim in Epistolis vocat fratres, quia Christus instituit Ecclesiam ut familiam suam, in qua voluit fideles sibi invicem esse conjunctissimos, habentes eundem Patrem Christum, eandem Matrem Ecclesiam, eundem uterum baptismi, eandem Eucharistiæ mensam, atq; eandem Patriam cœlestem.

Chrysostr.
hom. 3. in
Act. Apost.

7. Placuit Apostolis & Senioribus cum omni Ecclesia prosequitur Auct. Anon. quid placuit? sententia Divina Petri, per Jacobum Prophetijs roborata. Placuit, & consilium Jacobi, quod suggerere voluit de eo, quod scribendum esset ad Ecclesias Gentilium. Placuit, eligere viros ex eis mittendos Antiochiam, ad annunciandam Petri in Concilio decisam fidei questionem. *Visum est Spiritui Sancto, & nobis;* id est: visum est nobis inspiratis, ac directis per Spiritum Sanctum, quid sequitur inde? nisi Spiritum Sanctum Concilio per Petrum & cum Petro congregato, adesse & præesse, illudq; dirigere per os ejus, ne in decernendo erret, atq; adeo Concilium sine supremo Ecclesiæ Antistite

& consensu illius, haud fieri posse, cum illo, utile & saluberrimum, ad discutiendas & examinandas controversias, definitivam sententiam, & robur totum pendere à supremo Ecclesiæ Antistite; de quo passim inferius.

Chrysost.
ibid.

8. Quod non privato Petri nomine, sed nomine expresso universalis Ecclesiæ, missæ fuerint Antiochiam literæ, nihil quis opinetur quasi eo summa Petri auctoritas limitata fuisset; deliræ sanè mentis esset, existimare ab Apostolis esse labefactatum, quod à Deo sciverant institutum. Rationem affert Chrysostomus, cur Concilij, non Petri nomine mittitur definitio, nè Paulus videlicet suspectus videretur, quem à Judæis jam ante suspectum ex Augustino quoq; audisti. *Vide illos (inquit) non simpliciter legem ferre, sed ita dogma fiat fide dignum, mittunt hos à se, & nè Paulus ultra suspectus esset: ad facilitandos animos Judæorum, nè figmentum Pauli dicerent, consentiente Petro elegerunt viros Paulo, & Barnabæ associandos, atq; ita (prosequitur idem) ostenditur, quod non violentè agant, quia omnibus hæc placent, nam cum consideratione hæc scribunt, electos inquit viros ex nobis, ne videantur esse ex subordinatione Pauli & Barnabæ missi: Fortè enim Judæi non credidissent, si solum Paulum & Barnabam redeuntem cum sententia unius tantum auctoritate firmata conspexissent.*

9. Quod etiam conclusio finalis omnium, quæ hoc in Concilio gesta erant, nonnisi à Petro facta fuerit, licet Lucas non exprimat, credere non dubitamus, cum nobis Chrysostomus persvadeat, quod finito Concilio Epistolam reddiderunt, & post Epistolam etiam sermonibus exhortati sunt, utiq; à Petro, *nam & hac re operatur. commorantes autem aliquantulum tempus, dimissi sunt in pace.*

10. Opponit hîc A. Anonymus plura alia scripturæ loca pro Conciliorum auctoritate, ad labefandam Pontificiam, uti ex Epist. ad Galat: de reprehensione Petri à Paulo. Ex Act. Apostol: quod Petrus & Joannes ab Apostolis missi sint in Samariam. Et ex Mathæi 18. *Si peccaverit in te frater tuus, corripe illum, si te non audierit, adhibe tecum unum vel duos, quod si non audierit eos, dic Ecclesie.* Sed cum de his scripturæ locis, plena sint scriptorum & commentatorum volumina; Oppositiones illas hic meritò omitendas censui, ad alias graviores diversurus Controversias.

Ex

EX CONTROVERSIA II. SÆCVLI

De Paschate celebrando

OPPOSITIO II.

Auctoris Anonymi.

CUM Episcopi (inquit) Asiatici Pascha celebra-
 rent luna 14 ejusq; contrarium Victor Pontifex
 Romæ sanxisset in Concilio, non cessarunt illi;
 decreto huic etsi in Concilio Romæ condito, palam re-
 sistere, quia non credebant Sedem Apostolicam, ulti-
 mum esse Ecclesiæ tribunal, sedentemq; in ea Pontifi-
 cem indeficientis privilegio judicij à Christo donatum
 fuisse: Hæc fuit igitur mens SS. Patrum illâ ætate vi-
 ventium, quod quandoq; quis posset à Romana, & alijs
 Ecclesijs dissentire, quoadusq; controversiæ finitæ essent
 in ultimo Ecclesiæ tribunali. Existimarunt ergo tribu-
 nal aliud à Pontifice residere in Ecclesia, quod contro-
 versias circa fidem & disciplinam exortas, ultimò so-
 piat, dirimat, & definiat. hucusq; A. Anonymus.

CAPUT II.

*Ex allata Controversia secundi sæculi de Paschate ce-
 lebrando, perspicuè demonstratur, Victoris Pontificis
 suprema in Ecclesiam auctoritas, ultimumq; in Cathe-
 dra Apostolica Orthodoxorum tribunal, & argumen-
 tum Adversarij ex SS. Patribus concutitur.*

I. PRIMORDIJS nascentis Ecclesiæ quatuordecem post
 Petrum Romani Pontifices, tanta cum libertate, tan-

tantoq; totius orbis consensu, supereminentem suam Ecclesiastici regiminis auctoritatem ac potestatem exercuisse, super omnes mundi Ecclesias, universosq; fideles ex toto orbe Catholico, eorundem ultimum judicium in difficillimis causis requisivisse, ex omnibus historijs Ecclesiasticis ita indubitatum est; ut ipse Adversarius omnia monumenta Ecclesiastica pervolvens, ne unum quidem momentum afferre valeat, quod nobis in contrarium opponeret. Primum factum cadente jam secundo sæculo, de Victore in Cathedra Christi sedente nobis objicit; adjiciens, quasi multorum illà ætate Orthodoxorum Patrum mens fuerit, posse à Romani Pontificis decretali recedere sententia, donec controversijs finis imponeretur, ab ultimo Ecclesiæ tribunali, Concilio videlicet Generali. Patres ætate illà, Episcopos intelligit Asiaticos, Pontificiæ renitentes auctoritati, quos Pseudo-doxos & Schismaticos ex verè Orthodoxis Patribus probabimus: eorum tamen exemplo, tamquam lydio lapide argumentum suum stabilire nititur A. A. imò quòd majus est, ab auctoritate eorum, tamquam à Canonica & laudabili Ecclesiasticæ disciplinæ regula; non erubescit palam deducere, posse à Romana & alijs Ecclesijs quandoq; dissentire, quoadusq; controversiæ finitæ essent in altero à Pontifice foro judicij, per quod Unionem Ecclesiæ à Pontifice molitur rescindere, quæ puri & purgati septulum Catholicismi tessera est, quinimo primaria & principalis semperq; credita nostræ professionis regula, quam nec antiqui quidem hæretici inficiati sunt, licet abhorreant moderni.

2. Verisimile illud si esset, ut à finali Romani Pontificis sententia quandoq; discedere, & ad aliud ab eo judicium liceret provocare, deterioris haud dubio conditionis esset Ecclesia, quàm Synagoga, in qua unus erat supremus & summus ex ordine Sacerdotali iudex,
ad

ad quem majores causæ referebantur, cujus mandatis parere, non declinando dextrorsum vel sinistrorsum populi adstringebantur, ut ex Jozepho superius ostensum est. Imò melius esset Regnis, & Rebus publicis aliquibus provisum, quas, Reges & Duces monarchicè moderantur. Non hæreticorum hîc, aut schismaticorum, sed SS. Ecclesiæ Patrum, qui Traditionis sunt testes luculentissimi, utemur auctoritatibus, nec mentem eorum Dialecticis deducam artibus. sed proprijs ipsorum verbis expressam, ante oculos Lectoris expandam, ut quid de auctoritate Victoris, pariter ac Episcopis Asiaticis sæculo illo censuerint, in comperto sit. De Unionē quoq; Ecclesiæ collectivè, & in particulari omnium cum Romano Pontifice perpetuò necessaria, (quod est secundum membrum argumenti,) finè qua semper erant, & futura sunt schismata, ex iisdem Ecclesiæ Patribus hanc circa controversiam proponam documenta: historiam primò illius, quò res fiat apertior, genuinè aperiā.

lib. 5.
Hist.
Eccles.
ca. 23.

3. Primus, qui hanc descripsit de Victore & Asiaticis Historiam, est Eusebius, qui rem enarrat sic: „ In Provincijs Asiæ quæstio non minima exorta est, quasi ex antiquâ eorum observatione descendens, quod quarta-
„ decimâ lunâ putarent omninò Pascha observandum, eo
„ videlicet tempore quo Judæi ex præcepto legis agnum
„ immolari, & Pascha suum manducare soliti sunt; ne-
„ cessariò autem affirmabant, quacunq; die septimanæ
„ quartadecima luna venisset, solvi debere jejunium, (hoc
„ à S. Joanne Apostolo se recepisse ajebant) in nullis au-
„ tem prorsus Ecclesijs unquam observata fuit ejusmodi
„ consuetudo; hæc Eusebius: Pius primus Pont. Max. materiam discussit, sententiam contra Asiaticos condidit, totiq; Ecclesiæ observandum tradidit Die Domini-
ca Resurrectionis officium, quamquam illos contravenien-

nientes ab Ecclesia non segregaverit: idipsum Anicetus, & alij Pij successores innovarunt. Verum propter magnas Montanistarum, & Cataphrygarum, aliorumve Principum Hæreticorum persecutiones, quæ tum in Ecclesiam debachabantur, dissidentium Asianorum errorem ad tempus tolerandum prudenter judicarunt; non videbatur SS. Pontificibus, novam tunc excitare tragædiam, quando nec intus, nec foris tranquillitatem habebat Ecclesia, cum *pro Ecclesiæ pace, etiam cognita Zizania tolerantur.* Quiescentibus & sopitis malignantium persecutorum animis, & pace Ecclesiæ aliquatenus restituta; *Victor* necessitate prorsus compulsus, nè & cum Judæis convenire, & hæreticis Montanis, & Cathaphrygibus, id idem fieri jure Divino asserentibus, occasionem validandæ hæresis præbere videamur, Pij sententiam innovavit, & finaliter terminavit, indictis antea plurimis in Diversis Provinciis Concilijs, nè liceret aliquando nisi in Die Dominica, in qua Dominus resurrexit à mortuis, Dominicum Paschæ celebrare mysterium, & in hac sola solvendum esse Paschale jejunium, omnibus in id consentientibus Ecclesijs, solis Episcopis Asiaticis reclamantibus. *Victor* ad comprimendos rebelles schismaticorum Episcoporum animos, omnes Asiæ ac vicinarum Provinciarum Ecclesias, à communionis societate abscindere nixus est, tanquam in hæresim declinantes, & literas misit, quibus omnes simul absq; discretionem ab Ecclesiastico fœdere segregaret.

Aug. lib. 2
cont. Cre-
scen. cap.
35.

apud Euse.
cap. 24.

4. Hoc supposito controversiæ statu; contendit Adversarius, Episcopos Asiaticos, supposito Apostolico anathematis fulmine, nec non unanimi omnium aliarum sensu Ecclesiarum, decreto Pontificio obtemperantium; licitè recedere potuisse, tanquam à retractabili illius judicio; quos tamen verè schismatis, & postea ob

pertinaciam, hæreseos notam incurrisse, ex citandis Conciliorum Canonibus, & Patrum testimonijs, Lector comperiet. Verum ut ab auctoritate *Victoris* exordiar, præmittendum censui; quomodo Universæ Orbis Catholici Ecclesiæ, hac in Controversia se gesserint? & quid de judicio *Victoris* Pontificis existimaverint?

PARAGRAPHVS I.

Universæ Ecclesiæ particulares, etiam Gallicana, obtemperant unanimiter Decreto Victoris in Paschate celebrando, solis Asiaticis exceptis.

I. **C**onsonam Paschalis observationis Unitatem, in Universalem Ecclesiam introducere cupiens *Victor*, quò facilius Asiaticos à Judaico ritu abduceret, Concilia in diversis mundi partibus celebrari iussit, teste *Eusebio*. Er ipse quidem primum Romæ vicinorum Episcoporum Conventum egit, cui præfuit. Secundum; Hierosolymitanum, Præsidente *Narcisso*. Tertium, Palæstinum, in quo plures & insignes interfuerunt Ecclesiarum Antistites, *Theophylo* ipsius Cæsareæ Episcopo directore. Quartum *Tyritæ*, sub *Cassio*, secundum *Nicephorum*. Quintum *Ptolomaidæ*, sub *Claro*. Sextum Ecclesiarum *Ponti*, quibus præfuit Antiquissimus *Palmeas*. Septimum Ecclesiæ *Gallicanæ*, cum Regionibus, quæ ad *Rhenum* flumen sunt, *Iræneo* Episcopo *Lugdunensi* Præside. Octavum in *Achia*, sub *Bacchio* *Corinthiorum* Episcopo. Addit *Nicephorus*; extitisse & aliarum Provinciarum Concilia sub alijs Anstribus, quia d mandatum *Victoris* in Provincijs suis congregati, prorogatis ad se invicem epistolis, con-

vene-

venerunt in Apostolicæ sedis sententiam. Idipsum Euseb. loco citato. „ Qui omnes (inquit) diuersis è locis unam eandemq; iudicijs suis sententiam protulere, „ Rationem ponit superius „ Cum talis consuetudo (Asiaticorum videlicet) in nullis prorsus alijs unquam obseruata fuisset Ecclesijs; & Capite 25. Quid etiam apud ipsos (loquitur de suprà nominatis) Concilijs) Apostolica traditio contineret circa fidem decreti, quod in Concilijs eorum statutum est, hoc modo indicant: Epistolæ ajunt nostræ exemplaria per omnes Ecclesias trans mittantur, uti ne rei efficiamur animarum, qui diuersis erroribus immerguntur. Designamus igitur vobis, quia & apud Alexandriam eadem quâ apud nos die, Paschæ solemnitas geritur, quare & ipsorum nobis literæ deferuntur, & ipsi nostra scripta suscipiunt, ut pariter & consonanter diem festum celebremus. Hucusq; Euseb. de uniformi omnium illorum Episcoporum, & Provinciarum licet tam longè inter se distantium. sensu, & iudicij Pontificij obsevantia.

lib. 1.

2. Hoc ipsum enarrat Nicephorus: „ Vno (inquit) Suffragio, & sententia, omnes Dominico die Pascha celebrandum sanxerunt, Narcissus sanè & Cassius Palæstini; & clarus à Ptolomaide, & qui præterea in eandem conuenere Synodum: circa fidem decreti, hæc quoq; addidere: Epistolæ huius nostræ, facilè ut ad Ecclesiam omnes exemplaria mittantur; nè scilicet rei, atq; participes simus eorum, qui facilè animas suas decipiunt atq; seducunt: certiores autem vos facimus, eodem prorsus die. Alexandriæ, quo apud nos Pascha celebrari: ad omnes igitur hoc præscriptum, & regula est divulgata „ hæc Niceph. Ex quibus quisq; intelligit, quam Personâ Victor gesserit, & quid in eo universæ orbis Ecclesiæ congregatæ recognouerint.

lib. 4.
cap. 36.

in Cōment.
de æquinoct.
vernali.

3. De Cōcilio Palæstino in hac eadē Cōtroverfia scribit Beda; *Victorem* auctoritatem suam ad Theophilum Cæsareæ, Palæstinæq; Antistitem direxisse, ut quomodo Pascha recto iure, a cunctis Catholicis celebraretur Ecclesijs, inibi fieret ordinatio, ubi Dominus fuerat in carne versatus: perceptâ itaq; auctoritate dictus Palæstinæ Episcopus, non solum de sua Pronvincia, sed etiam de diversis Regionibus Episcopos evocavit, auctoritatemq; *Victoris* Papæ palam protulit, & quid sibi operis fuisset iniunctum, ostendit; ibiq; unanimi consensu iudicium *Victoris* secuti, sententiam tulere, Pascha non nisi Dominico die, quo Christus à mortuis resurrexerat, esse peragendum: Hæc cum de *Victore* Beda Ven. scribat, perspicuo exemplo monstrat, quantâ auctoritate Romana fides sæculo illo polleret, præstaretq; cæteris, ut pote cuius nutu concilia congregabantur, & congregata eius obtemperabant iudicio.

Primum testimonium
Eccles. Gallicanæ. ex
Euseb. &
Niceph.

4. Nec ungue ab hoc secessit tramite Gallicana quoq; Ecclesia, quinimo Religionis, non minus quam observantiæ erga Apostolicam sedem, primum exemplar tunc quoq; exhibuit. Extant apud Euseb & Niceph. lib. cit: literæ Irenæi Episcopi Lugdunensis, ad *Victorem*, nomine Episcoporum Ecclesiæ Gallicanæ, quibus tum præfuerat; ijs, non assentitur modò Decreto Pontificis, verùm magnopere eundem flagitat, ne Asiaticos repugnantes, à communione fidelium secluderet: Inserit ibi hystoriam Irenæus, ad antecessores *Victoris* provocando, Anicetum. Pium, Hyginum, Thelephorum, & Xystum; qui licet, lunâ decimâ quartâ, festum Paschatis ab Asiaticis contra præscripta Apostolica observari nouerant, minimè tamen illos à Societate Ecclesiæ repellebant, neq; venientes Romam, suâ communione priuabant. At quò magis Irenæus ad Antecessores *Victoris* prouocavit, ut illos ostenderet pacem
cum

cum Asiaticis Episcopis ante retinuisse, eò certius docuit, in potestate illorum Pontificum, sicut & Victoris fuisse, consuetudines prauas aliquando tolerare, & Episcopos rebelles, à communione Ecclesiastica legitime segregare posse.

5. Addit quidem Eusebius, Victorem ab Iræneo fuisse admonitum, quòd a corporis unitate, tot ac tantas Ecclesias Dei abscinderet; pro literis tamen Irænei, petitio tantum pro Asiaticis cum excusatione eorundem legitur. Vnde idem Euseb. prælibatâ Irænei epistolâ; eum pacis ac Vnionis mediatorē vocat, additq; Joanne Anglo Cisterciensi interprete. *Quod pro pace & concordia Ecclesiarum & hortatus est, & magnopere flagitavit.* Frustra quoq; Ecclesia Gallicana. pro illis tunc intercessisset, nisi iudicium ultimum in sede Apostolica agnovisset, alias fori exceptione, vel ad concilij oecumenici subsellium provocatione,, nomine Asiaticorum usi fuissent.

6. Clarius Constantinus Magnus, Vniuersæ Catholicæ, & Gallicane Ecclesiæ conformem iudicio Victoris expressit sensum, in litteris suis monitorijs, ad prædictos Episcopos Asiaticos, in quibus omnes sigillatim enumerat Ecclesias, illos ad unionem Ecclesiæ, & Romanæ Sedis obedientiam exhortando, quarum tenorem hic apponendum de verbo ad verbum ad propositum duxi. „ Est ordo quidam (inquit) bene institutus (Victoris utiq; Papæ iussu) quem omnem Occidentalium & Meridionalium, & Septentrionalium Orbis terræ partium, & quædam etiam Orientalium Regionum Ecclesiæ servant. Quapropter quum in præsentia junge rectè omnes id institutū esse existimarunt, tum ipse solertiæ quoq; vestræ placitum esse recepi, ut quod per Urbem Romanam & Italiam, Africam, Ægiptum omnem, Hispanias, Gallias, Britanniam, Lybiam,

2dum testimon. Eccl. Gallic. ex Euseb. in vita Constant. ex lib. 9. & Hist. Tripart. Joan. Angl. interprete.

„
„
„
„
„
„
„

„ cunctamq; Græciam, Aſianam & Ponticam Provinciam,
 „ & Ciliciam, concordî & unâ prorsus ſententiâ ſervatur,
 „ idem quoq; veſtra non gravatè ſuſcipiat prudentia: quæ
 „ illud ſecum conſideret, non ſolùm majorem eſſe in eis
 „ quos enumeravimus locis Eccleſiarum numerum, ve-
 „ rùm etiam unanimiter maximè idem omnes velle, ſan-
 „ ctiſſimum eſſe, accuratioremq; rationem, ut nulla om-
 „ ninò nobis cùm Judæorum perfidia intercedat commu-
 „ nio, efflagitare „. Idem ferè refert Nicephorus. lib.
 12 Hiſt. Ecclèſ.

Ex Canon.
 Ruſini.

7. Tam indubitatum eſt, definitionem Viſtoris in Paſchate celebrando, irreformabilem & ultimam extiſſe, ut Catholicis rectè ſentientibus, nè quidem dubitandi ſas; cùm à tempore, quo terminata eſt per eum, dicta Controverſia, hucufq; inviolabiliter in tota Eccleſia cuſtoditur, toties jam à Concilijs Generalibus, & Nationalibus contra Hæreſes Catholicè propugnata, & roborata Canonibus. Primus Canon extat in Concilio Nicæno, ſequenti immediatè ſæculo poſt Viſtorem celebrato, quem de Paſchate editum, tradit Alexandrinus Theophilus, ut ab oſt. Idus Martij, uſq; in diem Non. Aprilis, diebus videlicet 28, qualiſcunq; luna nata fuerit medio ſpatio, menſis primi initium faceret. Quartam decimam verò lunam, à 12 April., uſq; ad 18 Calend. Maij, ſolenter inquire debere, etſi in die Sabbathi inciderit, ſequenti die Dominico, id eſt luna 15, Paſcha celebrandum fore; ſi verò Die Duminico 14 ejusdem Menſis primi venerit, ipſâ hebdomadâ tranſmiſſâ, in altero Dominico celebrari Paſcha debere. Non ignari Nicænæ Synodi PP. quid Pontifex Romanus Viſtor in Episcopos Orientales Aſiæ, niſi Decreto ejus parerent, jam olim decreviſſet. Unde eadem Synodus cùm Alexandrinæ Eccleſiæ ſcriberet, (cujus exemplar apud Theodoretum lib. 1. cap. 9.)

Scitote

Scitote (inquit) controversiam de Paschate susceptam , prudenter sedatam esse , ita ut omnes fratres , qui Orientem incolunt , jam Romanos , Nos , & omnes vos sint consentientibus animis in eodem celebrando deinceps secuturi . Scientes totius controversiæ summam inter Orientales & Romanos extitisse ; & à Victore jam sedatam ; ex quo Alexandrinos Patres commonitos volunt , ut deinceps Romanos semper sequantur . Postea subdunt : Nos , Nicænos videlicet Patres : Appellationem igitur Romanorum S. Synodus , ipsi Nicænæ Synodo prætulit ; cum Paulus de Middelburgo probatus in sua historia , asserat : „ In Nicæna Synodo Patres trecentum decem & octo ex Universo mundo congregatos , definivisse , antiquum Paschæ Canonem à Romanis Pontificibus institutum , in Paschæ celebratione observandum esse , videlicet quod Pascha sanctum celebretur Die Dominico à 14 luna primi mensis , usq; ad 21 ejusdem Mensis .

8. In Concilio Aurelianensi quarto , sub Pelagio Papa , & Childerico Rege , legitur Can. imo definitio : *Pascha esse celebrandum uno tempore ab omnibus juxta laterculum Victoris , utq; in dicta solemnitate à Sacra Sede Apostolica Constitutio Sacra teneatur .* Argumentum indelebile est fidei Gallicanæ , quæ in Victore , tamquam successore Petri , illam quæ Capiti Ecclesiasticæ Monarchiæ competit , credidit , principalem spiritualis regiminis auctoritatem , quâ possit omnes suarum præceptionum vinculis obligare ; cur enim illi indebitè imperanti , tam facile & indebitè cederet ? quæ alium quoq; modum in celebrando Paschate quotannis peragere solita erat , octavo videlicet Calend. Aprilis , quâcunq; die advenisset . teste Theophilo Cæsariensi in Epistola Synodali , & Beda lib. de Temp , cap. 47 . Idem habetur in Concilio Arelatensi imo . Ubi Marinus cum toto cætu Episcoporum Ecclesiæ Gallicanæ , Sylvestro Pontifici

3tium testi-
monium
Ecclesiæ
Gallicanæ .

scri-

Cont. Aret.
Canon. 1.

scribit: De observatione Paschæ Domini, ut uno die & tempore, per omnem orbem observetur, & juxta consuetudinem Literas ad omnes Tu dirigas. Totum jus Ecclesia Gallicana effundit in Romanum Pontificem.

Can. 45.

9. In Concilio Carthagenensi 4to, communi omnium sensu firmatur: *Paschæ solemnitas, uno die & tempore celebranda.* Et Carthagenensi 5to, Can. 7: *Placuit, ut dies Venerabilis Paschæ formatarum subscriptione omnibus intimetur.* Intimandum tantum S. Synodus septuaginta tria Præfulum, omnibus censuit, quia quod jam finaliter decisum à Victore, ipsa credidit. Tandem in Toletano 4to sub Honorio imo ab omnibus Episcopis Hispanis, & Gallis ibidem adunatis, conditur Canon Victoris decreto consonus: *Placuit ut ante tres menses Epiphaniarum, Metropolitanæ Sacerdotes, litteris se invicem inquirant, ut diem Resurrectionis Christi Comprovincialibus suis insinuent, & uno tempore celebrandum enuncient.* Tota igitur Ecclesia, sæculis illis antecedentibus conspiraverat, ad vindicandam Sacræ Sedis Romanæ jurisdictionis potestatem; Universa mandato Apostolico obtemperat; nulla ex particularibus Ecclesijs diversam consuetudinem tenentibus, contemnere audet Victoris fulmina censurarum. Nulla interponitur ad futurum Concilium appellatio. Sola Asiatica à Communi & Universalî omnium deflectit voto: sed frustra nobis opponitur, si & Schismatica; & hæretica eo exfacto demonstrabitur.

PARAGRAPHUS II.

Asiatici Episcopi Victoris censuras contemnentes, Schismatici verè probantur, ex praxi antiquorum Patrum.

I. **A** Pud Catholicos omnes, dogma sacrum est; neminem

nem esse posse in Ecclesia, quin legitimam cum summo Pontifice, & cæteris Episcopis communionem, tam in Materia fidei, quàm morum retineat. Hanc propositionem tota antiquitas docuit, comprobavit, & literis nusquam interituris, ad nostra usq; tempora transiit. Et imprimis certum est, omnes Episcopos ab omni ævo, arctissimâ societate in unitate fidei, tam secum invicem, quàm cum summo Pontifice literarum commercio, quæ formata nuncupabantur, ita fuisse colligatos, ut ex illa mutua communione, Ecclesiasticæ pacis, unitas refloresceret. Hac de re scribit Optatus Milevit. *Negare non potes (inquit) scire te in Vrbe Romana, Petro primo Cathedram esse collatam, in qua sederit omnium Apostolorum Caput Petrus, in qua una Cathedra, unitas ab omnibus servaretur: Ergo Cathedra unica quæ est prima de dotibus, sedit prior Petrus, cui successit Linus, Lino Clemens, Clementi Anacleto, Evaristus &c. &c. cum quo nobis totus orbis, commercio formatarum, in una communionis societate concordat.*

lib. 2. ad-
ver. Par-
men.

2. Istius communionis Episcoporum ad invicem, & cum sede Apostolica in omnibus fidei quæstionibus, meminit August. pluribus in locis, potissimum de Fortunio Donatistarum Episcopo scribens: *Hic (inquit) primò asserere conatus est, ubiq; terrarum esse communionem suam, quærebam utrum Epistolas communicatorias, quas formatas dicimus, possêt quo vellem dare, & affirmabat: quò manifestum erat omnibus, hoc modo facillimè terminari possè quæstionem. Parabam autem ut si consentiret, ad illas Ecclesias à nobis tales literæ mitterentur, quas in Apostolicis auctoritatibus pariter legeremus.* Ex quibus verbis manifestum sequitur, Fortunium illum Donatistarum Episcopum, non potuisse in unionem Ecclesiæ concordiamq; revocari, eò quod communionem cum auctoritate Apostolica, & cæteris Ecclesijs, per literas formatas habere detrectaret.

Epist. 163.

Epist. 90
Conc. Car-
thagin.

3. Meminit & Ambrosius Orat. de obitu fratris sui Satyri, harum communionis literarum, *Rogavit (inquit) si cum Episcopis Catholicis, hoc est cum Ecclesia Romana per literas consentiret.* Hoc ipsum testificantur Patres Conc. Carthagin. Epist. ad Innocentium Papam. Item Episcopi Synodi Milevitane Epist. 92, ad eundem Pontificem.

Epist. 162.

4. Rationem tam necessariæ communionis cum Sede Apostolica assignat Augustinus: ut eo videlicet pacto, omnis hæresis, aut quæcunq; alterius criminis impacta calumnia, facili negotio ab Ecclesia depelli possit. *Vnde (inquit) Carthago non mediocris auctoritatis habebat Episcopum (Cecilianum) qui posset non curare conspirantem multitudinem inimicorum, cum se videret & Romanæ Ecclesiæ, in qua semper Apostolicæ Cathedræ viguit Principatus, & cæteris terris, unde Evangelium ad ipsam Africam venit, per communicatorias literas, esse conjunctum, ubi paratus esset suam causam dicere, si Adversarij ejus ab eo, illas Ecclesias alienare conarentur.* Communicatio ergo hujusmodi cum Pontifice, indubitatum erat fidei & unitatis Catholicæ argumentum. Hâc de causa SS. Patres, omnes ab Ecclesiæ Romanæ tramite deflecentes, ut nefarios desertores, & schismaticos execrabantur. Unde aperte falsum, ne dicam erroneum, ut potè antiquissimæ praxi Ecclesiæ contrarium, illud in Argumento A. A. assertum: „ Mentem SS. Patrum ætate illâ viventium fu-
„ isse, quod quandoq; quis posset à Romana & alijs Ec-
„ clesijs dissentire, quoadusq; controversiæ finitæ essent
„ in ultimo Ecclesiæ tribunali; „ si ipso facto pro schi-
smaticis reputabantur.

testimon.
Eccl. Galli-
cane.

5. Produco aliud documentum ex Gallicana Ecclesia: Laudatus Iræneus, cum Photino primo Lugdunensium Episcopo, ad regendam illam Ecclesiam tum in Gallijs celeberrimam successisset, scripsit libros 7 ad-
versus

De Paschate celebrando & Asiaticis.

versus hæreses, in quibus hoc ipsum de quo loquimur testimonium, Romanæ & toti Ecclesiæ perhibuit, sic inquit lib. 3 cap. 3: *Sed quoniam valde longum est, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum, enumerare successiones, maxima & antiquissima & omnibus cognita, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro, & Paulo, Romæ fundatæ, & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annuntiatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum pervenientem usq; ad nos, indicantes confundimus eos omnes, qui quoq; modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cecitatem, & malam sententiam, præterquam oportet colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorum Principatam, necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est eos, qui sunt undiq; fideles, in qua semper ab his, qui sunt undiq; conservata est ea, quæ est ab Apostolis, traditio.* Ex hoc S. Præsulis loco, duo accomodatissima contra Advers. inferuntur: primò, omnes omnium terrarum Ecclesias, ad Romanam Sedem, tamquam ultimum iudicii tribunal recurrere necesse, propter Potentiorum Principatam, Jurisdictionis nimirum & Potestatis Primatum, quo omnibus alijs Ecclesijs supereminet, eò quod, quotquot in ejus communione persisterunt, profectam ab Apostolis traditionem illibatam conservaverint. Alterum: omnes à Romana Ecclesia recedentes, de suis erroribus revinci & confundi per Apostolicam traditionem, usq; ad nos per continuam Pontificum successionem transmissam, eò quod ab illa ipsa Apostolorum fide, nunquam Romana Ecclesia deflexerit.

6. Idem constanter docuit Cyprianus, unumquemq; ad Petri Cathedram extra quam non est salus, & unde unitas Sacerdotalis exorta est, refugere debere, idq; ab Episcopis vel maximè vindicandum. Primatus (inquit) Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra una monstretur. Hanc Ecclesiæ unitatem, qui non tenet,

net, tenere se fidem credit? qui Ecclesiæ renititur & resistit, qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesia deserit, in Ecclesia se esse confidit? Et paulò post: Quam unitatem firmiter tenere & vindicare debemus, maxime Episcopi, qui in Ecclesia præsidemus, ut Episcopatum quoq; ipsum unum atque indivisum probemus: Nemo fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei unitatem perfidâ prævaricatione corrumpat. Hæc S. Doctor hic, & alibi de necessaria Episcoporum & fidelium cum Petri Cathedra unione.

Epist. 57. 7. Idipsum profitetur & Hieronymus ad Damasum scribens: Ego (inquit) nullum primum, nisi Christum sequens, Beatitudini suæ, id est Cathedræ Petri communionem consocior, super illam Petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicumq; extra hanc domum, agnum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noe non fuerit, peribit regnante diluvio Et Epist. 58 ad eund: Ego clamito, si quis Cathedræ Petri iungitur, meus est. Meletius, Vitalis, atq; Paulinus tibi hæere se dicunt, possẽ credere si hoc unus assereret, nunc aut duo mentiuntur, aut omnes. Ea fuit antiquorum Patrum sententia, eos semper habuisse velut hæreticos, aut certè schismaticos, qui ab unitate summorum Pontificum, consequenter ab Ecclesiæ gremio desiscebant. His orthodoxis ex SS. Patribus principijs præsuppositis, ad Episcopos Asiæ redeamus.

8. Terminatâ à Victore de Paschate controversia, certum est, omnes in universum Ecclesias per literas formatas inter se ad invicem, & cum Victore Pontifice communionem habuisse, ut ex Eusebio, Niceph. Conc. Carthag. Folet. super. paragrap. demonstratum, cunctasq; uniformiter iudicio Pontificis adhæsisse, solis Asiaticis renuentibus, neq; communionem ullam cum Rom. Pontifice & cæteris Ecclesijs habere amplius volentibus; post Epistolam namq; Asianorum Romam per Polyratem transmissam, ante præfatum Pontificis Decretum,

cretum, nulla legitur de cætero, eorum cum Sede Apostolica neq; cum alijs Ecclesijs communicatio. Quis ergò illos verè schismaticos dubitaverit? ut pote nefarios Sedis Apostolicæ, & Unitatis Catholicæ desertores: cum schisma nihil aliud sit, quàm voluntaria à Capite, & Ecclesiæ unitate, ejusq; communione segregatio; de quo optimè August. *Credimus & S. Ecclesiam utiq; Catholicam: nam & hæretici, & schismatici, congregationes suas Ecclesias vocant, hæretici falsa de Deo mentiundo, fidem violant: Schismatici autem discissionibus iniquis à fraterna charitate diffiliunt, quamvis ea credant quæ credimus; quapropter nec hæreticus pertinet ad Ecclesiam Catholicam, quoniam diligit DEVM, nec schismaticus, quoniam diligit proximum.*

lib. de fid.
& Symbolo.
cap. 10.

9. Consona præterea est doctrina Catholicorum omniū, schismaticos nullatenus esse in Ecclesia, cū sejuncti sint ab Ecclesia Romana, quam unitatis Ecclesiasticæ centrum, ab omni ævo credidit antiquitas, qui autem à Romana sejunctus est Ecclesia, ab Unitate Universalis recedit Ecclesiæ: unde optimè August. *Oportet nos ejus Ecclesiæ concedere gremio, quæ ab Apostolica Sede per successiones Episcoporum culmen auctoritatis obtinuit.* Asiatici autem ut ex hætenus dictis manifestum est, non culmen modò Apostolicæ Sedis, sed totius Ecclesiæ unanimem sprevere sensum, quomodo igitur intra consortium Orthodoxorum Episcoporum numerari possunt? aut si schismatici extiterunt, cur nobis apponuntur. At non sufficit rebelles Asiaticos, schismaticos dici, cum & hæretici à Concilijs & Patribus passim proclamantur.

lib. de Util.
Creden.
cap. 17.

PARA.

PARAGRAPHVS III.

Ostenditur ex Concilijs, & Patribus, Asiaticos Episcopos Decreto Victoris pertinacius obistentes, hæreticos postea nuncupatos.

lib. 7. hist.
Ecclesiast.

I. **P**ost consonam omnium Ecclesiarum Decreti Victoris de Paschate celebrando receptionem, Episcopi Asiæ ritui Judæorum pertinaciter insistentes, in erroresq; Cathaphrygarum & Montanistarum declinantes, à tempore illo *Thessarescæ* græcè, id est *Quartodecimani* latinè, ab omnibus appellati sunt, eò quod 14 lunâ, festum Paschatis observassent; testantur scriptores antiquissimi: Primò Zozomæus. „ Mirum (inquit) est, illos qui Judæos in hoc imitantur, non magis probasse antiquitatem ab ipsis conservatam: atqui ut videretur præter hos ipsos & istos, qui per Asiam sunt *Quartodecimanos* appellatos, etiam ij, qui alijs adherent sectis, hoc festum agunt: sed hi quidem in ipsa 14 die cum Judæis feriantur, unde etiam hujusmodi sortiuntur nomen. „ Socrates Hist: Tripart: „ Romanæ (inquit) Ecclesiæ Victor Episcopus excommunicationem *Quartodecimani* misit in Asiam: „ Eusebius Polycarpum Asiaticum *Quartodecimanum* appellat. Nicephor. lib. 5. cap. 39. „ Quamvis (inquit) adhuc in Asia reliquiæ maneant, consuetudinem illam in paucis prorsus inviolatam retinentes; unde etiam *Quartodecimani* cognominati sunt. „ Et lib. 12 cap. 32 „ Satis colligere licet Sabbatianis istis, atq; ijs qui *Thessarescæ-decatites*, sive *Quartodecimani* vocantur exceptis, hæreses omnes alias festum Paschæ cum Romanis peragere. „ Jam verò isti *Quartodecimani*, qui ante Victorem ab Ecclesia fuerant tolerati, post terminatam senten-

sententiam, pro hæreticis postea habiti sunt.

2. Primo assero Concilium Antiochenum cujus Canon. 1. apud Petrum Crabbe habetur sequentibus terminis *Omnes qui audent dissolvere regulam S. & Magni Concilij Nicæni, quod celebratum est in præsentia Dei, de salutari festivitate Paschali Salvatoris nostri, excommunicatos & abjectos esse debere ab Ecclesia, maximè si perseverent studio contentioni, ad subvertenda ea, quæ optimè constituta sunt: Et hæc quidem dicta sunt de Laicis. Si autem de Præpositis Ecclesiæ aliquis, id est vel Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, post hanc definitionem & hunc terminum, ausus fuerit in subversionem populorum, & perturbationem Ecclesiarum, seorsum colligere, & cum Iudæis Pascha voluerit celebrare, hunc S. Synodus jam alienum ab Ecclesia esse judicavit, tamquam cum qui non solum proprii peccati reus sit, sed aliorum corruptæ mentis supplantator extiterit, & non solum hujusmodi deponi à Sacerdotio, & ministerio jubet, sed & eos qui ausi fuerint his communicare post damnationem. Depositos autem etiam honore qui extrinsecus est, privari oportet, quem Sanctus Canon, & Dei Sacerdotium promeruit. S. Synodus non privatos eos tantummodò gradu & honore, sed & excommunicatos & abjectos ab Ecclesia esse voluit, ut perversos Religionis, & populi Orthodoxi supplantatores, doctrinæ Apostolicæ prævaricatores, falsæ disseminatores quod hæreseos proprium esse, probat August. lib. de Fide & Symb. cap. 10. Hæc rigorosa Concilij sententiâ roboratur judicium Victoris irreformabile, quod renovatum tantum fuisse à Nicæn. Syn. ostendi superius. & Quartodecimani hæreseos condemnantur.*

2da Editio-
onis.

3. Præterea in Conc. Laodicensi Canon legitur: *Novatianos vel etiam Quartodecimanos, quos Græci Thessarescæ-decatites appellant, qui 14. lunâ primi mensis, cum Iudæis Pascha celebrant, sed & Cathechumenos eorum fideles non recipi,*

Can. 7.

recipi, priusquam condemnent omnem hæresim, in qua detinebantur. Principalis autem erat Quartodecimanorum Asiæ error, quod contentionis animo cum Romana sede, in ritu Judaico persistebant, qui hæreseos meritò arguuntur, tum quia in decisa quæstione contra Sedem Apostolicam, & totam Ecclesiam temerè dimicabant, quod hæreticum esse, ex definitione hæreseos, unicuiq; perspicuum: Tum quia Novatianorum, Montanistarum, Cathaphrygarum hæresi cohærebant, qui 14 Mensis, Pascha peragendum jure Divino, ita à suo edocti Paraclyto asseriebant, cum hoc tamen discrimine ab Asiaticis, quod isti lunæ cursum, more Judæorum; illi autem solis observabant, ut tradit Zozomenus. Hist. lib. 7. cap. 18.

4. Concilio quoq; Oecumenico Ephesino part. 2. act. 5. in expositione symboli depravati, inter cætera
 com. 1mo. orthodoxæ fidei dogmata, illud quoq; additum in fine:
 Conc. Ge. *Omnis qui Sacram Paschatis diem non celebrat, juxta ritum
 ner. S. Romanæ Ecclesiæ, anathema sit.* Subsequitur ibidem
 immediatè subscriptio Quartodecimanorum, hæresim
 suam in conspectu Concilij ejurantium, sub formula
 sequenti: *Omnem hæresim & præcipuè Quartodecimano-
 rum, in quo antea errabam anathematizo: Anathematizo e-
 tiam illos, qui Sacram Paschatis diem, aliter celebrant quàm
 Sancta Catholica, & Apostolica Ecclesia.*

5. Non prædicta modo Concilia, sed & antiqui
 Ecclesiæ Patres, Quartodecimanos intra numerum hæ-
 reticorum referunt. Augustinus de Hæresibus, Hære-
 si 29 sic scribit. *Thessarescæ seu Quartodecimani hinc appel-
 lati sunt, quod non nisi lunâ 14 Martij Pascha celebrabant,
 quicumq; dies acciderit.* Tertulian. adversus Hæreses.
 lib. de Præ- cap. 53. Blastum Quartodecimanum, vocat hæreticum,
 script. qui Romæ Judaïsmum voluit introducere, dicens Pa-
 scha non aliter esse celebrandum, nisi secundum legem
 Moyfi

Moyfi luna 14 Mensis *Quis autem nesciat* (inquit) *quoniam Evangelica gratia evacuatur, & ad legem Christum redigit.*

6. Damascenus Hæresi 50, Eos qui uno die quottannis Pascha agunt cum Judæis, inter hæreticos recenset; non quòd illa observatio hæresim ab initio ex se saperet, verùm postquàm à Pio, Aniceto, Eleuterio, & tandem ultimatè à Victore, quibus cum necessariò communicandum erat, decisum fuerat, ne Judaicum ritum ampliùs tolerare vellent, ob pertinaciam in hæresim incidisse, judicati sunt. Unde Chrysostomus cùm Ecclesiæ Constantinop. præfuisset, eis tamquam hæreticis, æquè ac Novatianis, Ecclesias Catholicorum ademerat, lib. 6 Hist. Eccl. cap. 10. test. Socrate. Idem quoq; fecisse Leontium Ancyræ Episcopum, refert idem cap. 20.

7. Tota deniq; Catholica Ecclesia, Asiaticos sententiæ Victoris refragantes, hæreticos factò declaravit, post excommunicationem enim à Pontifice fulminatam, se ab illis totaliter segregavit, & ampliùs factis eorum communicare noluit, eodem referente Socrat. lib. 9. Hist. Tripart. cap. 38. Hæc de Asiaticorum Episcoporum cùm Victore controversia. Ex qua duo contra Advers. deducuntur momenta, Alterum; Apostolicam Sedem primis illis post Christum sæculis, auctoritatem supremam in totam Ecclesiam exercuisse: Alterum, eandem Catholicam Ecclesiam semper mandatis Pontificum obtemperasse. Percurrere libeat omnes à Petro, ad Victorem usq; Romanos Præsules ex ordine sibi succedentes, quid egerint? & clarissimè videbitur, singulos illos, non unius Romæ, sed totius Dominici gregis gessisse Episcopatum. Nisi fortè dixerit Advers. omnes illos Pontifices jus sibi indebitè usurpasse: sed ad quid indebitè imperantibus tota Ecclesia uniformiter obtemperabat? Ergo ne illo sæculo universus Catholicus orbis tã insulsus extiterat, quod jus sibi debitum ignoraverit? si

autem sibi proprium, ultimiq; judicij tribunal recognoverat Ecclesia, cur *Victoris* taliter sibi arrogantis super omnes totius orbis Episcopos, absq; ulla hæsitazione sequuta est judicium? aut quare ab Asiaticorum abstinuit communione, inaudito illius decreto? suspendenda potius erat rigorosa illa, & anathematibus gravata sententia, quâ universas Asiæ Ecclesias ab antiqua sua consuetudine abstrahere, & à fidelium consortio præscindere moliebatur, donec in plenario totius Ecclesiæ judicio res discuteretur. Nisi hæc sedis Apostolicæ totius orbis consensu, & confessione, super universam Ecclesiam fuisset auctoritas, tam latam & gravem jurisdictionis extensionem, nusquam *Victori* Ecclesia permisisset.

PARAGRAPHVS IV.

Asiatici Episcopi ante conflatum contra Victoris schisma, supremam in Sede Apostolica auctoritatem recognoverant.

I. **Q**uam non contemptim primo sæculo ab Asiæ Orientisq; Episcopis tractata fuerint Romanorum Pontificum decreta, & ordinationes, deducitur ex historia Pij primi, sub quo initium habuit prædicta de Paschate celebrando controversia. Hic primò de ea re constitutionem monitoriam edidit, ut ex Decretali sua Epistola in universum directa Orbem constat. „ *Nosse vos volumus* (inquit) *quod Pascha Domini, die Dominico annis temporibus sit celebrandum &c.* Ubi primum Asiaticis Episcopis hæc Pij constitutio innotuerat, ne per contrarium observationis antiquæ exemplum, mandato Pontificis derogare, aut auctoritatem ejus quodamtenus contemnere viderentur, S. Polycarpum Smyrnæ Episcopum S. Joan, Evangelistæ discipulum, tunc in Asia

inter Epist.
Pont.

59

De Paschate celebrando, & Asiaticis.

Asia honoratissimum, Romam destinarunt, ut Romano Pontifici de se satisfacerent, & suæ illius consuetudinis, & antiquæ praxis, per eundem rationem redderent. Et ut S. Hieronym. scribit: *Polycarpus probè sciens Decretum summi Pontificis contemni absq; gravi peccato non posse, propter istas super die Paschatis quæstiones, ad Urbem Romanam venit.*

in Cathalog.

2. Defuncto brevi Pio Pont. post editam Constit., sub Aniceto ejus successore, Romam venisse Polycarpum testantur Iræneus Epist. ad Viâ., Euseb., Socrat., Niceph., cum quo, hac in quæstione conferebat, observabatq; ut liceret Asiæ Ecclesijs in veteri consuetudine, quam à S. Joanne Evang. accepissent, perseverare: S. Pontifex propter magnas Valentini & Marcionis, quæ tunc sæviebant persecutiones, rem ad tempus tollerandam iudicavit. Certè ea de causa Polycarpus, à tam longissimè distantibus Asiæ partibus Romam non venisset, neq; tantis precibus Pontificem obiurgasset, nisi auctoritatem eius supremam credidisset: Nonne ad Ecclesiam Congregatam, futurum uidelicet Generale Concilium appellationem interponere potuisset? si ibi ultimata & indubitata omnis controversiæ resolutio.

Euseb. lib. 5.
Hist. Soc.
lib. 9. Hist.
Trip.
Nic. lib. 3
cap. 3.

3. Itaq; tota Asia à Pio primo, ad tempora usq; *Victoris* in Iudaici ritûs observatione, & Catholicorum Societate sinè Schismatis vel hæreseos nota perseveravit, non propter aliquam Ecclesiæ vel Concilij Generalis dispensationem, sed propter solius sedis Apostolicæ conniventiam, & dissimulationem, ut Iræneus in laudata Epist. ad Victorem & Euseb. lib. Chronic. S. Hieronymo interprete narrat, de Aniceto & Polycarpo *Anicetus Romane Ecclesiæ Episcopatum tenuit, sub quo Polycarpus Romam veniens, multos ab Heretico errore correxit. utiq; ad Sedem Apostolicam recurrento, & ab ea sola dispensa-*

spensationem pro conservando antiquo usu constitutioni ejus contrario, impetrando.

lib. 5.

4. De Polycrate Ephesinorum Episcopo, inter Asiaticos tunc nobilissimo, scribit idem: à Victore communitum fuisse, ut Episcopos totius Asiæ ad Synodum accerseret, quod sinè repugnantia aut prorogatione egit. Porro cap. 23. facit mentionem ejus Epistolæ, quam ad Romanum Pontificem nomine totius Asiæ scripsit, post decretalem Victoris sententiam, ut rationem redderet, cur à cæteris Ecclesijs dissentiret: Quamquam enim omnes Ecclesiæ aliter faciendum decrevissent, quàm Asiatici facerent, tamen soli Universalis Ecclesiæ Antistiti, non ipsi Ecclesiæ se purgare voluerunt, omnibus alijs per hoc satisfactum esse sciebant, dum ad summum Pastorem recurrabant. Non igitur in Ecclesia vel Concilio Generali, sed in S. Sede Apostolica ultimum judicij tribunal Asiatici ante conflatum schisma reponebant. Et hæc pro responsione ad oppositionem.

A. Anon.

Ex

EX CONTROVERSIA

III. SÆCVLI

De Baptismo Hæreticorum.

OPPOSITIO III.

Auctoris Anonymi.

DE Baptismo (inquit) Hæreticorum, quæ tanto ardore inter S. Stephanum Roman: Pont., & S. Cyprianum agitata est: & dixerat S. Stephanus, nihil esse inuovandum, præter id, quod traditum est, ut manus hæreticis imponerentur, hoc nihilominus non obstante, S. Cyprianus rebaptisari omnes volebat, qui ab Hæresi ad Ecclesiam veniebat: En quod Augustinus de illo facto deq; illa controversia dicit, scilicet: *Potuisse alios aliud de illa questione salvâ pace sentire, donec aliquid Universali Concilio eliquatum sincerumq; placuisset, humanæ infirmitatis errorem cooperiret charitas unitatis.* Credebatur igitur illâ ætate, Concilium plenarium, res, quæ vocarentur in controversiam posse duntaxat dirimere, & quæ fierent à summis Pontificibus, ab ijsq; deciderentur, de quò posse vocari in examen. Lib. 1. de Bapt. cap. 15. sic habet S. Pater alloquens Donatistas: *Quæstio quæ nondum finita, Cyprianum non deterruit, ut recederet, vos finita ut recedatis invitat.* Quibus verbis supponit (inquit) Augustinus controversiam de Baptismo, quamquam à Pontifice discussam esse, non planè finitam dici potuisse, ut S. Cyprianum deterreret ab ea defendenda: finitam verò tantum fuisse in Concilio postea Plenario; Unde non poterant amplius Donatistæ talem sententiam pro-

- „ pugnare. Quibus quidem verbis supponit apertè Au-
 „ gustinus, Iudicium summi Pont. non esse in Ecclesia
 „ supremum, & ultimum, nullamq; Pontificem auctori-
 „ tatem habere in Concilium Generale & Plenarium. „
 hæc A. A. ex Controu. 3. sæculi.

CAPUT III.

*Ex S; Cypriano & Orientalium facto, jus Su-
 premum Romani Pont. in Universam Ecclesiã
 roboratur, Mens Augustini perpenditur,
 & auctoritatibus allatis respondetur.*

- I. **N**ON à S. Cypriano (ut falso supponunt multi) hæc
 cæpit quæstio agitari, sed primo controversiæ hu-
 ius fluctus moti sunt in oriente, eâ nimirum occasione ,
 quod ex Cappadocia, Cilicia, Galatia, alijsq; Regioni-
 bus, Iconium convenientes Episcopi, statuerant; nihil
 eorum, quæ ab hæreticis facta essent, ab Ecclesia Catho-
 lica recipiendum esse, non ordinationes, nec Baptismum
 nec manuum impositiones; Habetur apud Eusebium, Ru-
 fino interprete huius synodi memoria. „ In ipso quoq;
 „ libello (inquit Dionysius Alexandrinus) commemorat
 „ non tunc primum in Africa de hæreticis rebaptisandis
 „ ab Episcopis esse decretum, sed & antea jam in nonnullis
 „ Ecclesijs, & Concilijs Episcoporum, uelut in Iconijs,
 „ atq; alijs locis de hoc fuisse tractatum. „ Idem quoq;
 refert *Firmilianus* ad *Cyprianum* scribens. Hæc autem cõ-
 troversia eâ potissimum ex ratione orta est, quod Noua-
 tiani hæretici, & ante illos Cathaphrygæ soliti essent,
 quos ab Ecclesia Catholica divulgissent, ut immundos i-
 terum baptisare: id prouocauit ad æmulationem quos-
 dam Episcopos Africanos, ut & ipsi quos ad Ecclesiam
 redeun-

lib. 7. cap.
6.

redeuntes susceperent, tamquam illo hæretico baptismo te inquinatos, denuò baptisarent.

2. Primus eorum fautor legitur *Agripinus*, tertius ante S. *Cyprianum* Carthagini: Episcopus; 2us *Donatus*, huic cum successisset gloriosus Martyr Cyprianus, inuenissetq; Prædecessorum suorum impressa vestigia, contra hæreticos baptismum Catholicorum deprimentes, & in Ecclesijs Orientalibus videret inoletam iam consuetudinem, credidit ille Orientalium praxi inhærendum esse, baptismum videlicet hæreticorum, ad Ecclesiam Catholicam uenientium non esse recipiendum, quin iterum sacro fonte lustrarentur, unde & mordicus sententiam illam propugnare cepit, ita; quòd contrarium erroneum existimaverit.

3. S. Stephanus Rom. Pont. Orientalium praxim, & doctrinam Cypriani improbavit, prohibuitq; ab hæreticis ritè ablutos, ad Ecclesiam venientes, rebaptisari; nihil tamen tamquam de fide Divina definiendo, aut censuras annexendo. Obstitit mandato Apostolico Cyprianus, imò erroris redarguit Stephanum, eundem hæreticorum potius, quàm Catholicæ religionis Patronum proclamando, sic contra eum in Epist. ad Pompejum conqueritur: *Quæ mihi ad literas nostras Stephanus frater noster rescripserit, misi tibi rescripti ejus exemplum, quo lecto, magis ac magis errorem ejus denotabis, qui hæreticorum causas contra Christianos, & contra Ecclesiam Dei asserere conatur.* A contumelijs exorsus S. Martyr, adversus Pont. aggreditur disputare, ita tamen, *ut in tali disceptatione* (inquit Augustinus) *nullum inter eos malum schismatis oriatur.*

Epist. ad
Pompejum.

lib. 5. de
Bapt. cont.
Donat. ca.

25.

4. Multa alia jacula vir S. Cyprianus in Stephanum impatientiâ motus, (& ut terminis Augustini loquar) *iratus effudit*: quæ cum perfidi Donatistæ, pro ratificanda eadem consuetudine palam Ecclesiæ Catholicæ,

cæ, & Sedi Apostolicæ objicerent; Augustinus nihil non movit virium ut tam gloriosum Martyrem à contumelijs excusare, & Donatistas ab errore facilius retrahere potuisset, ut ex libris cont. Donat. colligitur. Unde nedum illo tempore fuisse finitam quæstionem asserit, quia necdum à Stephano decretaliter terminatam, sed literaliter tantummodò Cypriano prohibitam.

5. Hinc A. A. conatur eruere, Summum Pont. in Ecclesiam Congregatam, supremam non habere auctoritatem, cum ea ab Orientalibus Episcopis & Cypriano non fuerat recognita, sed *hujus auctoritatem imperitis obijciunt* (inquit Augustinus) *ut se quasi rectè facere ostendant.* Unde Oppositio Advers. nullius momenti est, si duo ut certissima evincantur! videlicet Stephanum, nihil ut fide Divina definivisse: Et Cyprianum cum Episcopis Orientalibus in sua opinione, & in Stephanum, ut auctoritate Apostolicâ prohibentem, deliquisse.

lib. 1. de
Bapt. cont.
Donat. ca.
19.

6. Primum fatetur ipsemet Cyprianus *Epist. ad Pompejum* sequentibus verbis: *Quia desiderasti quæ nobis ad litteras nostras Stephanus frater noster rescripserit: inter cetera: illud adjunxit ut diceret, si quis ergo à quacunq; hæresi veniret ad nos, nihil innovetur nisi quod traditum est, ut manus illis imponatur in poenitentiam. A quacunq; hæresi venientem baptisari in Ecclesia vetuit, id est omnium hæreticorum baptisata, justa esse, & legitima judicavit. Et præcepit nihil aliud innovari nisi quod traditum est.* Et parùm inferius: *Nihil innovetur inquit nisi quod traditum est.* Hæc est tota sententia Pontificis, utiq; simplex & monitoria, cum nullibi censuris gravata legatur alia.

lib. 7. cap.
4.

7. Addit quidem *Euseb. ex Dyonisio, Firmilianum & Helenum*, aliosvè qui rebaptisabant Episcopos, communione privatos à Stephano, sed non constat, an rebaptisatio, motivum ex communicationis illius extiterit, cum compertum sit ex eodem *Euseb. Firmilianum in errore*

lib. 8. cap.
21. interp.
Aug. Cister.

In Causa Cypriani, & baptismo hæreticor. 65
rore Quartadecimanorum jam dudum ab Ecclesia proscriptorum permanisse, & in alios errores petulanter impegisse. Nihil quoq; certi, quonam tempore Excommunicatio illa fulminata fuerat, utrum ante exortas, vel sopitas Cypriani querelas: in nullis præterea actis dicta excommunicatio legitur. Quò ad errorem Cypriani, & omnium Orientalium mandato Stephani obfistentium, sequentibus differitur.

PARAGRAPHUS I.

S. Cyprianum, & Episcopos Orientales, contra iudicium Sedis Apostolicæ dimicantes, erroris redarguunt antiqui Ecclesiæ Patres.

Optimè differuit Nazianzenus Non viles tantum & plebejos, sed etiam præstantissimos quoq; viros, momus interdum attingit: ut solius DEI sit, omni prorsus peccato, atq; animi perturbatione vacare. Ab hoc communi naufragio immunis non extitit S. Martyr Cyprianus, qui licet doctrinâ & sanctitate morum, nulli propè modum illorum temporum videbatur esse secundus, cæterum quò ad eam contra Stephanum ipsius sententiam, tanto cum furore, & contumelijs defensatam, culpæ obnoxium reddunt antiqui Ecclesiæ Patres.

2. Primò Augustinus Epistolam ejus ad Pompejum, paulò ardentius in Stephanum scriptam, diligentius investigans, ait: Cyprianum passione potius quam ratione agitatam; & veluti violento ventorum flatu, iracundiæ igne vehementius fuisse inflammatum: Iam illa (inquit) quæ Cyprianus in Stephanum iratus effudit retrahere nolo, quia nec opus est: & ea præterire melius est, quæ periculum perniciosæ disputationis habuerunt. Maluit S. Doctor factum Cypriani obvolvere silentio, quàm illud re-

Orat. in
laud. Basi-
lid.

lib. 1. de
Bapt. cont.
Donat. ca.

25.

lib. eodem
cap. 2.

fricare, cum periculum pravitatis opinio illius nondum excuteret. Unde idem S. Pater aliter eum sensisse dicit, quam veritas postulasset: *Reddens (inquit) debitam reverentiam, dignumq; honorem quantum valeo persolvens, pacifico Episcopo, & glorioso Martyri Cypriano, audeo tamen dicere, eum aliter sensisse, quam veritas prodidit.*

lib. 2. de
Bapt. cont.
Donat. cap.
1.

3. Idem Augustinus, omni cum zelo propugnans Stephani de baptismo sententiam, Donatistis obijcientibus illa omnia, quæ adversus eum Cyprianus congesterat, sic respondet: *Non me terret auctoritas Cypriani: magnum quidem meritum agnovimus Cypriani Episcopi & Martyris, sed numquid majus, quam Petri Apostoli & Martyris? & paulo inferius: Si potuit Petrus contra veritatis regulam, quam postea Ecclesia tenuit, cogere gentes Indaisare, cur non potuit Cyprianus contra regulam veritatis, quam postea tota Ecclesia tenuit, cogere hæreticos vel schismaticos denuo baptisari.* Excusare nititur Cyprianum exemplo Petri, (quem deliquisse ut hominem probavit contra Hieronymum) ab errore tamen eum non vindicat, imò nec omnimodè illum Apostolorum Principi comparat, subdit enim immediatè: *Puto quod sine ulla sui contumelia Cyprianus Petro Apostolo comparatur, quantum attinet ad Martyrij coronam; ceterum magis vereri debeo, ne in Petrum contumeliosus existam: quis enim non scit, illum Apostolatûs Principatum cuilibet Episcopo præferendum.* Idipsum planè approbat lib. 3. cap. 8. *Non fuisse impossibile, ut de baptismo Cyprianus aliquid aliter saperet, quam veritas postulabat, quæ ab Ecclesia & ante illum, & post illum retenta est, quibus luculenter probat, non nisi veritatem à Stephano fuisse promulgatam, & eandem à Cypriano impugnatam.*

de baptif.
cont. Do-
nat.

lib. 2. cap.
5. cont.
Donat.

4. Quod autem delinquere potuerat, rationem tradit S. Doctor *Homines enim (inquit) sumus, unde aliquid aliter sapere, quam res se habet, humana tentatio est: in nullo autem aliter sapere, quam res se habet, Angelica perfectio*

In Causa Cypriani, & baptismo hæreticor. 67

Elío est. Illud ipsum repetit lib. 4. cap. 8. Nec ipsâ (inquit) malevolâ contentione, sed humanâ tentatione aliter sapiens: quod ut ei Deus in charitate perseveranti, cum vellet postea revelaret, in communionis unitate permansit.

5. Epistolâ ad Vincentium Donatistam, Decla-
rans multos Catholicos errorem illum de rebaptisatio-
ne abnegasse, & S. Cyprianum, eundem probabiliter
correxisse, sanè omnes illos labe inquinatos non incon-
gruenter judicat. *O si possem (inquit) tibi ostendere ex
ipsis circumcellionibus! quàm multos jam Catholicos manifestos
habeamus, damnantes suam pristinam vitam, & miserabilem
errorem, qui se arbitrabantur pro Ecclesia Dei facere, quicquid
invictâ temeritate faciebant: Et de Cypriano inferiùs sub-
dit: Correxisse istam sententiam non invenitur: non incon-
gruenter de tali existimandum est, quod correxerit, & fortasse
subreptum sit ab eis, qui hoc errore nimium delectati sunt, &
tanto velut patrocínio carere noluerunt, quamquam non desint,
qui hoc Cyprianum prorsus non sensisse contendebant, sed sub
ejus nomine à præsumptoribus, atq; mendacibus fuisse confectum.*

6. Duo fuerunt media Augustino, & Donatista-
rum errorem acriùs perstringendi, & D. Cyprianum à
calumnia expurgandi: videlicet, vel quòd errorem su-
um propter vinculum pacis & unitatis, quod semper
cum Romana Sede retinuit, retractaverit; vel falsò ei
à præsumptuosis & mendacibus imputatum fuerit. Un-
de parùm inferiùs: *Porro autem Cyprianus, aut non sensit o-
mnino, quod eum sensisse recitatis; aut hoc postea correxit in re-
gula veritatis; aut hunc quasi nævum sui candidissimi pectoris,
cooperuit ubere charitatis, dum unitatem Ecclesiæ, pro toto orbe
crescentis, & copiosissimè defendit, & perseverantissimè reti-
nuit vinculum pacis; scriptum est enim: charitas cooperit mul-
titudinem peccatorum. Tandem concludit: Accedit huc e-
tiam tanquam Sacramentum fructuosissimum, si quid in eo fue-
rat emendandum, purgavit Pater falce passionis.*

Epist. 48.

ibid.

lib. 1. de
Bapt. cap.
17.

7. Rationem aperit S. Doctor, ob quam S. Martirem in asserenda hæreticorum rebaptisatione, DEUS errare permiserit: *Quod non rectè fieri tanto viro nimirum propterea DEVS non aperuit, ut ejus pia humilitas, & charitas, in custodienda salubriter Ecclesiæ pace, patefceret, & non solum illius temporis Christianis, sed etiam posteris, ad medicinalem (ut ita dicam) notitiam signaretur.* Hæc verissimè protulit Augustinus, ut noscant posteris, quomodo ad tuendam & conservandam Ecclesiæ pacem, & unitatem, auctoritas Romanæ Sedis sit veneranda. Hucusq; ex Augustino de sententia Cypriani in Stephanum tunc calcitrantis.

lib. advers.
Lucifer.

8. S. Hieronymus, eludit Concilium Africanum septuaginta unius Episcoporum, auctoritate S. Cypriani contra Stephanum Pontificem habitum, quos a Decreto erroneè facto asserit recessisse, & in sententiam Pontificis irreformabilem, postea convenisse, & S. Cyprianum oleum & operam perdidisse: *Conatus est* (inquit) *Cyprianus contritos lacus fugere, nec bibere de aqua aliena, & ideo hæreticorum baptisma reprobans, ad Stephanum tunc Romanæ Urbis Episcopum, qui a B. Petro 26 fuit super hac re Africanam synodum direxit, sed conatus ejus frustratus fuit. Deniq; illi ipsi Episcopi, qui rebaptisandos hæreticos cum eo statuerant, ad antiquam consuetudinem reuoluti, novum emisere decretum.* Conatum Cypriani frustraneum dicit S. Hieronymus, ideo haud dubio, quia Synodo illius, ut potè non rectè docenti, Stephanus auctoritate Apostolica contraxerat.

Epist. Can.
cap. 1. ad
Amphil.

9. S. Basilus ab Amphilochio rogatus, de controversia illa inter Stephanum & Cyprianum agitata scribere quid sentiret. Famosam illam de ea re ad eum confecit Epistolam, quam Græci Canonicam vocant, ubi ait; se nec Firmiliani schismatici, nec Cypriani probare sententiam, indistinctè omne reiicientium baptis-
sima

In Causa Cypriani, & baptismo hereticor. 69

isma eorum, qui extra Ecclesiam per hæresim vel schisma positi essent. Unde Enchratitarum, Hydroparistarum, Novatianorum, ac his similibus recipiendum tradit esse baptismum, qui licet ab Ecclesia recessissent, illud tamen ut erat Ecclesiæ, integram formam conservassent.

10. Vincentius Lyrenensis de Agripino Carthaginiensi, S. Cypriani Antecessore, primo opinionis istius in Africam inductore, & S. Stephani inerrabili iudicio, & irrefragabili auctoritate, sic scribit: „ Mos iste semper in Ecclesia viguit, ut quò quisq; floreret religiosior, eò promptius novellis adinventionibus contraireret. Unum aliquod exemplum, & hoc ab Apostolica potissimum sede sumemus, ut omnes luce clariùs videant, Beatorum Apostolorum, Beata successio, quantà vi semper, quanto studio, quantà contentione defenderit, susceptæ semel Religionis integritatem. Quondam igitur Venerabilis memoriæ Agripinus Carthagenensis Episcopus, primus omnium mortalium contra Divinum Canonem, contra Universalis Ecclesiæ regulam, contra sensum omnium Consacerdotum, contra morem & instituta majorum, rebaptisandum esse censebat: Quæ præsumptio tantum mali invexit, ut non solum hæreticis omnibus formam sacrilegij, sed etiam quibusdam Catholicis, occasionem præbuerit erroris: cum ergo ad novitatem rei undiq; cuncti reclamarent: Tunc Beata memoriæ Papa Stephanus Apostolicæ Sedis Antistes, cum cæteris quidem Collegis suis, sed tamen præ cæteris restitit: dignos existimans; si reliquos omnes tantum fidei devotione vinceret, quantum loci auctoritate superabat. „ Ecce Lyrenensis sensus, de Africanorum pervicacia, & Stephani Apostolicâ sententiâ.

11. Eusebius sententiam de rebaptisatione, pravitatem Novati appellat, eâ nimirum ex causa, quòd

„ Cone.
„ hæref.
„ cap. 9.

lib. 7. Hist.
Eccles. c. 4.

Contr. har.
cap. 9.

Novatianus id temporis rebaptizare aggressus esset, nec reciperet quempiam apud alios baptizatum, absq; secundo à se administrato baptismo. Hæc unica quoq; ratio arguit, S. Cyprianum cum omnibus Episcopis Orientalibus deliquisse, quod contra consuetudinem & praxim totius Ecclesiæ egerint, atq; traditionem Apostolicam auctoritate *Stephani* promulgatam, ut passim clamat Augustinus adversus Donatistas. Tandem comparatione eorundem Donatistarum, id ipsum evincitur, qui cum eandem Cypriani sententiam contra præscripta Apostolica tuendam postea suscepissent, à Concilio Arelateni ut hæretici condemnati sunt. Quâ de causâ gravissimè discurret Lyrenensis loco citato: „O mira(inquit) rerum conversio: Auctores ejusmodi opinionis, „ Catholici; Confectores verò, hæretici judicantur. „ Absolvuntur Magistri, condemnantur discipuli; con- „ scriptores librorum, Filij regni erunt, assertores verò „ gehenna suscipiet. Nam quis alius Sanctorum omniū, „ & Episcoporum, & Martyrum lumen B. Cyprianum „ cum cæteris collegis suis in æternum dubitet regnatura- „ rum esse cum Christo? Aut quis contra tam sacrilegus, „ qui Donatistas & cæteras pestes, quæ illius auctoritate „ Concilij rebaptizare se jactant, in sempiternum neget „ arsueros esse cum diabolo. „ Absoluti dicuntur Magi- „ stri, Orientales videlicet, & Africani Episcopi; „ condemnati Donatistæ, quia isti pertinaciter au- „ thoritati Pontificiæ, & unitati Ecclesiæ repu- „ gnabant, illi à proposito & opinione prava „ recedebant, ut sequenti paragr: de- „ monstratur.

PARA-

PARAGRAPHVS II.

*Cyprianus, & Episcopi Africani, summam in
Stephano auctoritatem recognoscunt.*

I. **S**YNODICA Acta judicio Pontificis Romani submitte-
re, ut ab eo vim, & auctoritatis robur obtineant;
magnificum est supremæ ejus jurisdictionis argumen-
tum, & perspicuum Concilij à Sede Apostolica depen-
dentia indicium. Id non verbo tantum sed facto pro-
fessa, confessaq; est omnium maxima Chalcedonensis
Synodus in relatione Diffinitionum Synodaliū ad Le-
onem Pontificem scribens. Hoc ipsum expressit octava
Synodus ad Adrianum, omnes videlicet Conciliorum
definitiones, indicium omne, auctoritati Apostolicæ
Sedis subesse penitus, & ab ea prorsus dependere: De
quo inferius ex proposito, ubi ex Conciliorum omnium
Generalium communi consensu demonstrabitur, hoc
Petri Cathedram privilegio decoratam, ut ad eam o-
mnis Conciliorum actio, omnis constitutio referatur,
robur & firmitatem ab eo expectando, ita; ut quod ille
firmaverit, hoc robur obtinuerit, quod refutaverit, ha-
bere non potuerit firmitatem. Sed quantum ad Cy-
priani factum attinet.

Actione 1.
Conc.

Act. 8.
Conc. Cō-
stantin.

2. Certum est, eum auctoritatem supremam in
Stephano super Concilia recognovisse, factoq; probasse;
licet enim cum septuaginta Patribus congregatis, Ca-
nonem de rebaptisatione menti Apostolicæ dissonum,
ediderit; sperans nihilominus Beatum Pontificem hac in
re condescensurum, omnia statuta Synodalia Romam
mittit, ejus submittendo judicio, ut testis est Hierony-
mus loco supra citato: *Cyprianus ad Stephanum tunc Ro-
manæ Urbis Episcopum, qui à B. Petro 26 fuit, super hac re,
Africanam Synodum direxit.* Quod autem non alio fine,
nisi

nisi ut auctoritatis robur, & firmitatem ab illo acciperet; patet ex Epistola Synodica ad Pontificem missa. *Ad quædam* (inquit) *disponenda, & consilij communis examinati-*
one limanda; neceſſe habuimus Frater Charissime, convenienti-
bus in unum pluribus Sacerdotibus, cogere & celebrare Conci-
lium, in quo multa quidem prolata utq; transacta sunt: sed de eo
vel maxime tibi scribendum, & cum tua gravitate & sapien-
tia conferendum fuit, quod magis pertineat ad Sacerdotalem au-
thoritatem, & ad Catholica Ecclesiæ unitatem, pariter & di-
gnitatem, de Divina dispositionis ordinatione venientem: Et
post multa: Hæc ad conscientiam tuam Frater Charissime, &
pro honore communi, & pro simplici dilectione pertulimus,
credentes etiam tibi, pro Religionis tuæ, & fidei veritate pla-
cere, quæ religiosa pariter & verâ sunt.

3. Crediderat S. Martyr veritatem fidei esse, quæ ab eo concilialiter condita sunt, adeoq; favorable Stephani responsum anxie expectabat; sed conatus ejus frustra fuit, inquit Hieronymus, quia contra veritatis regulam, quam ante illum, & post illum Ecclesia tenuit, pro conditione humana errare poterat, juxta Augustinum. Ut quid quæso Cyprianus ad Sedem Apostolicam cum sua recurrit Synodo? si illa non credebatur ultimum controversiarum resolutorium: Cur Pontificis committit conscientia? gravitati? sapientia? nullam Ecclesiæ congregatæ mentionem faciendo, aut remissionis clausulam interponendo? Noverat sanè sapientissimus Cyprianus antiquissimum Apostolorum Canonem, à Clemente, Petri discipulo, jam dudum antè Ecclesiæ publicatum *Majores & difficiliore causas semper ad Sedem Apostolicam deferendas*, quo idem Cyprianus jam ante usus fuerat ad Cornelium, prædecessorem Stephani: cum enim ad aliquod tempus novam Pseudodépiscopi Fortunati creationem Romano Pontifici denunciare prætermisisset, hac de re seipsum purgaturus, sic Cornelio scribit

In Causa Cypriani. & Baptismo Hereticor. 73

bit : *Quod Tibi de Fortunato isto Pseudopiscopo à paucis & inveteratis hereticis constituto, non statim scripsi Frater Charissime; non ea res erat, quæ in notitiam Tuam deberet festinato statim, quasi magna aut metuenda perferri. Dicendo autem Cyprianus id non debuisse festinato statim, quasi magna aut metuenda perferri; nonne clarissimè docet, res magnas & difficiles ad ejus notitiam festinato referri debere.*

lib. 1. Epist. 3.

4. Rationem hujus fundat in eo, ad eundem Cornelium iteratò scribens; quòd sola Romana Ecclesia, matrix sit & radix unitatis Catholicæ, vinculum autem Sacerdotalis collegij, & velut visibilis unitas Ecclesiæ militantis Romanus Pontifex. Nos (inquit) *singulis navigantibus, nè cum scandalo ullo navigarent, rationem reddidisse nos scimus, & hortatos esse, ut Ecclesiæ Catholicæ matricem, & radicem agnoscerent ac tenerent. Et inferiùs: Placuit ut per Episcopos retentâ à nobis veritate, ad comprobandam ordinationem Tuam, factam auctoritate majore: Tum demum scrupulo omni de singulorum pectoribus excusso, per omnes omnino in Provincia ista literæ fierent, sicut fiunt, ut Te universæ Collegæ nostri, & communionem Tuam, id est Catholicæ Ecclesiæ unitatem, pariter & charitatem probarent firmiter & tenerent. Ea ex causa, in causa quoq; Martiani Episcopi Arelatensis, ad Stephanum recurrit, de quo fusiùs inferiùs. Nunc ad Synodum Cypriani redeamus.*

lib. 4. Epist. 8.

5. Licet in dicta Synodo Africana, omnia contra Stephanum agitata, ea tamen cum modestia se gesserat Cyprianus, ut nullo modo leges condere, aut Christiano orbi observandas statuere videretur, hæc in fine Synodicæ ad Stephanum, addit: *Quâ in re nec nos vim alicui fecimus, aut legem damus. Et S. Hieronymus de eadem Synodo: Sciant (inquit) illum hæc non cum anathemate eorum, qui se sequi voluerant edidisse, siquidem in communionem eorum permansit, qui sententiæ suæ contrajerant, sed*

adversus Lucifer.

habent. 2.
pud August.
lib. 6. de
Bapt. con.
Donat. c. 6.

hortatum potius fuisse contra Novatum: sermonem denique suum, quem super hac re ad Stephanum Roman. Pontificem habuit, tili sine complevit; Hæc ad conscientiam Tuam Frater Charissime. Mirum sanè, quod gloriosus Martyr, paulò ante, scriptis ad Pompejum, erroris Stephanum arguebat, & in sua Synodo, nec in apice eum tangere ausus fuerat: Imò quàm mitius egerat in secunda Synodo Carthaginenfi post commonitionem Stephani, ex verbis ipsius Cypriani colligitur. *Supereſt* (inquit) *ut de hac ipsa re, singuli quid sentiamus proferamus, neminem condemnantes, aut à jure communi aliquem si diversum senserit amoventes. Neque enim quisquam nostrum Episcopum se Episcoporum constituit.* Hæc nimirum ideo alludit; quòd Stephanus decretum aliud edidisset, cui more majorum præfigi soleret titulus ille *Episcopus Episcoporum* summâ Pontificiâ auctoritate, & quòd aliter sentientibus, excommunicationis pœnam fuisset acriter comminatus. Credidit igitur Cyprianus, non fuisse juris sui, aut Concilij, independentem à Pontifice articulos condere, aut leges populo Christiano tradere observandas.

lib. 3. E-
pist. 5.

6. Clero quoque Romano, vacante sede, supremam recognovit auctoritatem Cyprianus, comprimendi & còdèrcendi ubique terrarum temerarios, illique soli rationem reddidit. - Vitâ functo Cornelio Pont., Romanus Clerus, Carthaginensem gravius commonuit, pœnitentes non esse arcendos ab Ecclesiasticis præfidijs, Cyprianum adhortando de transmittendis eorum literis ad omnes Africæ Ecclesias, ut fortes & immobiles in fide permanerent: Placeat audire responsum Cypriani. *Quoniam* (inquit) *comperi Fratres Charissimi, minus simpliciter, & minus fideliter vobis renunciari, quæ hic à nobis gesta sunt, & geruntur, necessarium duxi, has ad vos literas facere, quibus actus nostri, & disciplinæ, ac diligentiae ratio redderetur. ac statim rationem reddit, quomodo Episcopatum*

In Causa Cypriani, & Baptismo Hæreticor. 75
tum suum per literas administraverit; demùm subdit:
*Cum præterea vestra scripta legissem, quæ ad Clerum Nostrium
per Crementium hyppodiaconum nuper feceratis, ut ijs qui post
lapsum infirmitate apprehensi essent, & pœnitentes communio-
nem desiderarent, subveniretur, standum putavi, & cum ve-
stra sententia, nè actus noster, qui adunatus esse, & consentire
circa omnia debet, in aliquo discreparet.*

7. Secundò Cyprianus ad Clerum Romanum scri-
bit in hunc modum: *Post factas ad vos literas Fratres Cha-
rissimi, quibus actus noster expositus & disciplina, ac diligen-
tiæ, quantulacunq; ratio declarata est, aliud accessit, quod nec
ipsum latere vos debuit. Mox rationem de singulis ferè re-
bus, quæ in ipsius Ecclesia gestæ erant; acuratè reddit,
docetq; se Romani Cleri auctoritate adjutum. Tertiò,
eundem Rom. Clerum sic alloquitur: Et dilectio commu-
nis, & ratio exposcit Fratres Charissimi, nihil conscientie ve-
stræ subtrahere de his, quæ apud nos geruntur. Non credo
ego majorem auctoritatem Cleri Romani, in compri-
menda populi temeritate, & attendendis Episcoporum
rationibus judicio Cypriani extitisse, quàm summi Præ-
sulis & Pastoris, Ecclesiam Universam non minùs, quàm
Romanam gubernantis.*

8. De Episcopis Africanis, & Orientalibus, opi-
nionem Cypriani abnegantibus, & in Stephani senten-
tiam uniformiter euntibus, testatur Augustinus contra
Vincentium Donatistam scribens: *Multos jam Catholicos
manifestos habemus damnantes &c.* Et lib. 3. contra Cre-
sconium cap. 1, 2, & 3. Hieronymus contra Lucifer.
citatus: *Deniq; illi ipsi Episcopi, qui rebaptisandos hæreticos
cum eo statuerant, novum emisere decretum.*

9. Iconenses Episcopos à Stephano eam ob rem
communione privatos, ab eodem, per Dyonisium Ale-
xandrinum veniam postulasse, refert idem Dyonisius
apud Euseb. „ Stephanus (inquit) antea scripserat E-
pisto-

lib. 7. cap.
4.

„ pistolam, de Heleno, de Firmiliano, de omnibus Epi-
 „ scopis, qui erant in Cilicia, & Cappadocia & Galatia, &
 „ ex omnibus gentibus, quæ erant finitimæ, quòd neq;
 „ cum illis quidem ob eam causam omninò communicare
 „ vellet; nam illi inquit hæreticos rebaptisant. Atq; ut
 „ pro his omnibus Episcopis illum deprecarer epistolam
 „ scripsi. „ Nec obstat, quòd ibi Eusebius de Hæresi No-
 „ vatianorum mentionem faciat, cùm ille opinionem de
 rebaptisatione, pravitatem seu hæresim appellet Nova-
 tiani, ut superius dictum est. Constat quoq; ex Episto-
 la, quæ tota de rebaptisatione est, mentem Dyonisij
 esse, Episcopos à sententia Cypriani fuisse aversos.

10. Id ipsum eruitur ex ejus literis, ad Xystum
 Stephani successorem, de cujusdam rebaptisatione dire-
 ctis, in quibus exponit casum, & Pontificem consulit.

apud
 Euseb.
 lib. 7.
 cap. 8.

„ „ Quædam (inquit) causa ad me delata est, in qua ve-
 „ ritus nè per errorem labar, consilium quæro, Tuamq;
 „ vehementer exposco sententiam. Frater quidam ex no-
 „ stro Conventu, communioneq; fidelis judicatus; venit
 „ ad me lugens, & graviter suam vicem deplorans, se ad
 „ pedes meos abjicit, ex animo confitetur, ut sanctè de-
 „ ferat baptisma, quo erat apud hæreticos tinctus: Et
 „ propterea obtestatus est, ut hâc purissimâ lavacri purga-
 „ tione, verâ susceptione in Ecclesiam potiretur, quod
 „ planè ego non audebam præstare: ejus baptisma non
 „ audebam de integro renovare, sed bono animo esse ju-
 „ bebam. „

11. Non ausus est Dyonisius hominem baptisma
 postulantem, iterum baptizare, sed de re, literis Xy-
 stum consulit, quòd certè minimè fecisset, nisi prius in
 sententiam Stephani, cum Episcopis pro quibus inter-
 cesserat, pedibus ivisset. Tam clarissimis exemplis
 moveor cum Augustino, Cyprianum defacto errorem
 suum correxisse, & in sententiam Stephani cum alijs ve-
 nisse,

nisse, etsi correctus in terminis expressis non inveniat. Legatur diligentius liber ab eo conditus *De unitate Catholica Ecclesiæ*, & videbitur quàm ardentissimè auctoritatem Pontificiam pro unitate servanda Ecclesiæ propugnaverit.

PARAGRAPHVS III.

Textus Augustini in argumento positi, genuinè exponuntur, & Adversario respondetur.

I. **S**atis arbitror ex antecedentibus non obscurè colligi posse, qui nam fuerit Augustini sensus pro parte Cypriani, quandoquidem eum: non Angelicà perfectione, sed humanà tentatione aliter sensisse, quàm res haberet, & veritas postularet, passim confiteatur; ut paragrapho primo apertum est. Porro investigandum, quid de sententia Stephani auctoritate Apostolicà promulgata senserit Augustinus, quò intelligerent omnes, quàm pestilentes hi sint consiliarij, qui idiotis persuadere volunt hominibus, iudicio Romani Pont. licitè & liberè refragari posse, eo nomine; quasi Augustinus id ipsum in Cypriano laudaverit, vel licitè eum egisse asseruerit. Cùm certum sit, omnia movisse Augustinum, pro tuenda auctoritate, & sententia Stephani, ut pertinaciam reprimeret Donatistarum, Cypriani dogma propugnantium, contra quos ferventiùs dimicando libros scripsit septem; contra Cresconium quatuor; contra Petilianum de unico Bapt: unum; omnibus illis, doctrinam Stephani sanctam, Catholicam, Apostolicam, probat; contrariam declarat erroneam.

2. Lib. 1 contra Donat. validis rationibus firmans baptismi hæreticorum validitatem, subdit: *Quibus*

libi. 2. cap.
7. contra
Donat.

de Bapt.
cont. Do-
nat. cap. 23.

verbis ostenditur, & ipsos impiè facere, qui rebaptizare conantur, & nos rectè facere, qui Dei Sacramenta improbare, nec in ipso schismate audemus. Sententiam quippè Stephani dicit ab Apostolis traxisse originem, & jam antea in Ecclesia Catholica usitatam, ideoq; meritò ab omnibus amplectendam, etsi nullis Conciliorum Canonibus circumscriptam: *Quam consuetudinem (inquit) credo ex Apostolica traditione venientem sicut multa non inveniuntur in literis, eorum neq; in Concilijs posteriorum, & tamen quia per universam custodiuntur Ecclesiam, non nisi ab ipsis tradita & commendata cernuntur: Hanc ergo saluberrimam consuetudinem, per Agripinum prædecessorem suum, dicit Cyprianus, quasi capisse corrigi: sed veriùs creditur, per Agripinum corrumpi capisse, non corrigi. Si per Agripinum corruptam, utiq; auctoritate Stephani probat fuisse reparatam. Hoc ipsam expressit lib. 5. Consuetudo illa quæ opponebatur Cypriano (à Pont. Stephano) ab eorum (Apostolorum) traditione exordium sumpsisse credenda est, sicut sunt multa quæ Univerſa tenet Ecclesia, & ob hoc ab Apostolis præcepta benè creduntur, quamquam scripta non reperiantur. Quamquam igitur Stephanus consuetudinem opponeret Cypriano Nihil innovetur nisi quod traditum est, amplectendam, nihilominus ab omnibus, & credendam oportuisse, ratione demonstrat Augustinus, sicut sunt multa, quæ auctoritate Pontificiâ evulgata, ut Apostolorum præcepta ab Univerſa Ecclesia benè creduntur, quamquam in scriptura non reperiantur.*

3. Contra Cresconium pugnans S. Doctor, ad Apostolicæ Cathedræ, atq; ejus Præsidis recurrit auctoritatem, probatq; Orientales Episcopos errorem suum ejurasse, & in judicium Stephani convenisse, ex eo, quòd multa millia Episcoporum, ejusdem cum Pontifice sententiæ fuerint. Proinde (inquit) si omninò jam credendum sit, quinquaginta Episcopis Orientalium id esse visum, quod

lib. 3. cont.
Cresc. cap.

quod septuaginta Afris, vel al. quanto etiam pluribus, contra tot millia Episcoporum, quibus hic error in toto orbe displicuit, cur non potius etiam ipsos paucos orientales, suum iudicium correxisse dicamus, non ut loqueris rescidisse? sicut enim laudabile est, à vera sententia (Stephani) non moveri, ita culpabile persistere in falsa. Cur tot millia Episcoporum, ipsiq; Africani, adhærerent potius Stephano, quàm Carthaginensis Concilij sanctioni? nisi quòd jam universus orbis didicerat, solius Petri Cathedræ auctoritatis & officij esse, leges præscribere, & totam ad eas observandas obligare Ecclesiam, Concilij sine Pontifice nequaquam? Id apertè confessus est Augustinus cum Donatistis disputans: Vnde (inquit) Cyprianus, & qui cum eo senserunt, Catholica Ecclesiæ, quam noluerunt præcidere, non potuerunt præscribere: quod autem aliter sapuerunt, non expavescimus, quia cum eis veneramur & Petrum; quod autem ab unitate non recesserunt, gaudemus; quia cum eis ædificamur in Petra. Vult dicere S. Doctor, ideo Cyprianum cum sua Synodo, nihil firmi, validi, condere, aut Ecclesiæ præscribere potuisse, quia illis anteponendus Petrus, qui in suis quoq; vivit successoribus, præstatq; quærentibus fidei veritatem, à quo omnes sinè discrimine, religionis Catholicæ, ac salutaris doctrinæ percipiunt pabula, quia cum eis ædificamur in Petra.

lib. 7. cap.
ult.

4. Confutans continuò insanos Donatistas Augustinus, in præiudicium Sedis Apostolicæ, & unitatis Ecclesiæ direptionem, Cypriani factum, & ejus Concilium unicè allegantes, fundamentum eorum explodit ratione; auctoritatem, literas, sententiam, & Concilium ejus, non pro excitando aut fovendo schismate assumi, sed exemplum illius, pro unitate & pace Ecclesiæ debere retineri: *Quid ad hæc dicitis vos? (inquit) certè nobis obicere soletis, Cypriani literas, Cypriani sententiam, Cypriani Concilium; cur auctoritatem Cypriani pro vestro schismate*

lib. 2 cont.
Donat. ca.
3.

ibid.

lib. 5 cont.
Donat. ca.
26.

smate assumitis? & ejus exemplum pro Ecclesie pace respuitis. Quod autem exemplum Cyprianus præbuerit, declarat S. Pater, parùm inferiùs: Quapropter S. Cyprianus, tanto excellentior, quanto humilior, qui documentum Petri sic amavit, ut diceret documentum. Intelligit S. Martyrem cum Sede Apostolica propter Petrum, qui per Stephanum locutus est, in communione & unitate permansisse, & judicium ejus recognovisse. Hoc clariùs explicavit lib. 4 jam relato superiùs: Non malevola tentatione aliter sapiens & c. in communione unitatis permansit & c. dicens neminem judicantes & c. neq; enim quisquam Episcoporum se Episcopum constituit. Quæ verba, ultra centies repetit Augustinus adversùs Donatistas, ad demonstrandum, S. Martyrem post perceptas graviores à Stephano literas, nihil de cætero in præjudicium Apostolicæ Sedis machinatum fuisse. Nonne (inquit) admonet nos Cyprianus, ut ad fontem recurramus, id est ad Apostolicam traditionem: quam non nisi in Cathedra Petri requirendam, confiteatur septima Synodus Actione 2da. Hoc igitur Cypriani exemplum proponit Augustinus, ut eò uberiùs omnes discerent, quanto studio schismatis sacrilegium fugere, & Sacram Sedem oporteat revereri.

lib. 2 cont.
Gresc. cap.
32.

5. Invehens vehementiùs contra Cresconium S. Pater literas Cypriani ad Jubajanum sibi mordicus injicientem, terminis respondet brevibus, sed efficacibus. Ego (inquit) hujus Epistolæ auctoritate non teneor, quia literas Cypriani non ut Canonicas habeo. & paulò post: Non accipio inquam quod de rebaptisandis hæreticis & schismaticis B. Cyprianus sensit, quia hoc non accipit Ecclesia. Ecclesiam autem ideo non recepisse Cypriani & Concilij Carthagenensis dogma; quia contrarium ex traditione Apostolica, Stephanus edixerat, Nihil innovetur, nisi quod traditum est, ut ipse Augustinus testatus est: Consuetudo illa quæ opponebatur Cypriano, (à Stephano) ab Apostolorum tradi-

In Causa Cypriani, & Baptismo Hæreticor. 81
traditione exordium sumpsisse credenda est, quem tot millia
Episcoporum sinè hæsitatione sequuti, antequam quic-
quam de Concilio Plenario ageretur.

6. Tandem concludit S. Doctor fundamentum im-
probando Donatistarum, contra Sedem Apostolicam
conspirantium, & solum Cypriani factum afferentium:
Vos autem qui scripta Cypriani, nobis tamquam firmamenta
Canonice auctoritatis opponitis, quidquid de Cypriano contra vos
proferre potuerimus, necesse est cedatis, & justum est ut vici
maneatis. Rationem affert conclusionis; Quia hæc con-
suetudo Ecclesiæ (à Stephano videlicet evulgata) fuit ante
Concilium Cypriani, hæc superari & auferri non potuit, nec
Concilio Cypriani. Disertissimè igitur fatetur Augustinus,
Stephanum veritatem ab Apostolis traditam docuisse,
Cyprianum verò cum suo Concilio contra stimulum e-
gisse. Legatur liber 3. contra Donat. 6tus, 7mus, à
Capite usq; ad calcem, quàm ardentissimè ibi agat Ste-
phani partes, Concilium Carthaginense totis viribus ex-
pugnando, recensitis singulorum Episcoporum Nomi-
bus, & sententijs, errorisq; redarguendo universos.

ibid. in
fine.

7. Nec illud prætermittendum sanè stupore di-
gnum, quòd cum iidem Donatistæ Cypriani senten-
tiam contra Stephanum defenserent, in ipsum tamen
Stephanum ob eminentem judicij cum sanctitate con-
junctam auctoritatem, ne mutire quidem ausi sunt, imò
& laudare compulli; Quamobrem hæc itidem miratus
Augustinus, agens adversus Principem eorum Petilia-
num, hæc scribit: *Sed volo solvat mihi ille questionem, quan-*
doquidem Romanæ Ecclesiæ per ordinem commemorans Episco-
pos, inter eos commemoravit & Stephanum, quos Episcopatum
illibate gessisse confessus est. Cum ergo Stephanus non solum
non rebaptisaret hæreticos, verum etiam hæc facientes, vel ut
fieret decernentes, excommunicandos esse censeret, sicut aliorum
Episcoporum, & ipsius Cypriani literæ ostendunt, tamen cum eo

De unic.
Bap. cont.
Petil. cap.

14.

Cyprianus in unitatis pace permansit. Quid hinc dicturi sunt? excutiant ingenia sua, quantum possunt, & utrum valeant respondere considerent. Hæc Pater Sanctissimus; quem audis, ut uno dicat verbo, qualem auctoritatem Stephanus in Ecclesia gesserit, ipsis annuentibus hæreticis? & qualem ipse in illo recognoverit? quomodo demum Cyprianus in pace & unitate permanserit? quamquam pro humana conditione aliquid primo impetu contra Stephanum attentare præsumpserit.

8. Hic listat parum Adversarius, præoccupatâ mente Augustini utens patrocínio: si is esset, quem opponit, S. Doctoris sensus, quomodo stare poterit cum tot clarissimis auctoritatibus, S. Martyris culpam hac in controversia, & Stephani veritatem cum auctoritate demonstrantibus? aut cur tot Episcopos Carthagine congregatos tam acriter perstringeret, sententias omnium improbando, & totum eorum Concilium erroris arguendo? si nedum Oecumenici Concilij auctoritate res fuerat eliquata. Cur demum tantis laudibus Stephanum extolleret? doctrinam ejus Apostolicam affirmando, si nullum ei jus decidendi, & finaliter terminandi controversias intelligeret? Impostor esset Augustinus si de uno extremo contradictorio ad aliud transiliret. Non inficior quandoq; in suis libris ita intricatas reperiri sententias, ut primâ fronte ad invicem pugnare, & sibi quasi contradicere videantur, verum perpendendi sunt antecedentes & subsequentes textus; ut genuinus S. Doctoris sensus expiscetur.

9. Duo igitur A. A. affert S. Doctoris loca, quæ specie tenus videntur asserto suo favorabilia. Primum *ex lib. 1. de Bapt. cont. Donat. Cap. 18.* ubi dicit (inquit Adversarius) *Potuisse alios aliud de illa questione salvâ pace sentire, donec aliquid universali Concilio eliquatû &c.* Non approbat S. Doctor, ut eum in Capite argumenti corrumpit Adver-

Responso
ad 1.

In Causa Cypriani, & Baptismo Hæreticor. 83

Adversarius, non enim dicit Augustinus. *Potuisse alios aliud salvâ pace sentire sed si* (inquit) *alij aliud sentirent donec Universalî Concilio eliquatum esset, potuit humane infirmitatis errorem eorum, cooperire Charitas Vnitatis.* Ubi advertat Lector, opinionem illorum semper erroneam appellasse. Quod autem dicit: si alij aliud sentirent, donec Universalî Concilio eliquatum esset; loquitur de foro conscientiæ Africanorum Stephani sententiæ refragantium, quod absq; hæreseos crimine in opinione sua hæsisse potuerunt, quia tunc à Pontifice simpliciter tantum fuerat prohibita *Nihil innovetur nisi quod traditum est;* non autem peremptorio Decreto terminata, quia tumtemporis necdum à Stephano promulgata fuit Ecclesiæ sententia contraria, ut ut credenda fide Divinâ sub anathemate, quod Pontificijs diplomatibus, & Conciliorum antiquorum sanctionibus, fidem concernentibus, & Ecclesiam universam obligantibus, adnecti in usu erat semper, & hodie solitum est, licet tractu temporis fuërit opinio illa postea damnata, ut ex superius dictis colligitur. Cur autem Concilij Universalis mentionem faciat Augustinus? non Pontificis? cur non addidit? Donec pleniori Pontificis sententiâ terminatum esset; *sed donec Universalî Concilio eliquatum esset,* loquitur in sententia quorundam Africanorum in Controversijs ad Concilia recurrentium, ut ex eodem Augustino inferius demonstrabitur.

10. Altera Advers. Oppositio est. ex Cap. 15. ejusdem lib. ubi hæc legit S. Doctor. *Quæstio quæ nondum finita erat, Cyprianum non deterruit, vos finita ut redeatis invit.* ,, quibus (inquit) verbis supponit Augustinus, ,, controversiam de Baptismo, quamquam à Pontifice discussam, non planè finitam diu potuisse, ut Cyprianum ,, deterreret ab ea defendenda. ,, Verùm esset commentum Advers. si nobis patefaceret, Augustinum ex men-

te propria affirmasse, prædictam controversiam, quamquam à Stephano discussam & promulgatam, finitam tamen non fuisse, sed deficiet oppositio, si antecedentia & consequentia S. Doctoris considerentur.

Responsio
ad 2.

Cap. 9.

II. Duplex illius temporis distingvit hominum genus Augustinus: Alterum ad solam consuetudinem Ecclesiæ, & traditionem Apostolicam auctoritate Pontificis Romani divulgatam provocantium, ut ipse discretè testatur lib. 2. contra Donatist. *De hac re transmarinum, vel Universale Concilium nondum factum erat, quia consuetudinis robore tenebatur orbis terrarum, & hæc sola opponebatur (à Stephano) inducere volentibus novitatem, quia non poterant apprehendere veritatem.* Alterum, non ad traditionem Apostolicam, sed ad Concilium Generale recurrentium, de quibus ibidem subdit: *Postea tamen dum inter multos ex utraq; parte tractatur & queritur, non solum inventa est, sed etiam ad Plenarij Concilij auctoritatem, roburg, perducta.* Primi generis, erant. Universi Orbis Episcopi, qui in sententiam Stephani, tamquam Apostolicam traditionem convenerunt, ut ex eodem Augustino ostensum superius. Secundi generis, erat primus Agripinus, postea Cyprianus cum aliquibus Africanis Præsulibus. De Posteriori ergò loquitur S. Pater, *Quæstio quæ nondum finita (à Cypriano & alijs credebatur) Cyprianum non deterruit, quia existimabat ille, cum suis adhærentibus, controversiam fidei, non nisi Concilij Oecumenici auctoritate dirimi posse.* Sed utrum licitè Cyprianus cum Africanis ad Concilium Generale à Stephano provocaverit, de hoc nobis cum Advers. quæstio: Id negat & pernegat Augustinus, errorem videlicet passim imputando septuaginta Africanis, Stephani sententiæ obstinentibus, ut tot auctoritatibus ejusdem Augustini superius evictum.

In causa Cypriani, & Baptismo Hereticorū. 85

12. Præterea Episcopus primi generis comparat frumento; Posteriores zyzaniæ, quæ licet fuerat cognita, pro pace tamen Ecclesiæ tolerata. *Ex lib. 5. cont. Donat. Cap. 25.* Eos, qui hanc legem contra Stephanum tenuerunt, in plura frustra concisos dicit. Tandem frustra Cypriani partes ageret *lib. 6. Cap. 5.* Affirmans S. Martyrem nusquam in contraria opinione permansisse, si non plures consentientes sibi Episcopos habuisset; immerito inquam hoc pacto excusaretur, si licite contra Stephanum operari intelligeretur. Hic ergo germanus S. Doctoris sensus, auctoritatem supremæ Sedis Apostolicæ, ab omni impetu vindicare, & dissidentes validissimis compescere argumentis.

13. Nec obstat (quod sæpius citatis *lib. innuit Augustinus*) Controverfiam istam, iterum declaratam & definitam fuisse in Concilio Plenario Arelatensi (tamen multi antiquissimi illud Nationale non Generale doceant, quod multum ad rem nostram) Generalis namq; Concilij palmare officium est, Dogmaticas Romani Pontificis sanctiones, omni cum reverentia acceptare, unanimi omnium Episcoporum suffragio comprobare, recalcitrantes Christi Vicario cõercere, quod in dicto Arelaten. Concilio factum novimus cum Donatistis. „ Quis ergo universi negotij exitus? (inquit Lyrenensis) utiq; nisi usitatus & solitus: retenta est scilicet antiquitas, & explosa novitas. Postremò ipsius Africani Concilij quæ vires? donante Deo nullæ, sed universa tamquam somnia, tamquam fabulæ, tamquam superflua, abolita, antiquata, calcata sunt; „ hæc ille: „ Nolite ergo nobis auctoritatem obijcere Cypriani (ad schismatis renovationem) sed tenete nobiscum exemplum Cypriani, ad unitatis conservationem. August.

lib. 2. cont. Crescon. c. 35. & lib. 3. cap. 66.

„ Cont.
hære.
„ cap. 9.

„
„
„
lib. 2. cont.
Donat. ca.
3.

PARAGRAPHVS IV.

*S. Cyprianus auctor fuit Stephano Pontifici ;
ut in Ecclesiam Gallicanam, auctoritatis su-
preme jurisdictionem exerceret.*

I. **N**on leve in Codicibus Cypriani comperio argu-
mentum, quo ostenditur luculentissimè, Pontifi-
cem Romanum cum Ecclesia Gallicana jure suo egisse ,
imò defacto eodem Auctore, jurisdictionis potestate
tunc quoq; usum fuisse, ex occasione hæresis Novatianæ
in Gallijs jam tunc radicatæ, cujus Promotor & fautor
Martianus Episcopus Arelatenfis extiterat. Galliarum
Episcopi, & præcipuè Faustinus Lugdunensium Præsul ,
ad Stephanum tunc Romanum Pont. contra Martia-
num scripserunt Epistolam, dederuntq; ejusdem argu-
menti aliam ad Cyprianum, quem scirent adversûs Hæ-
reticos tunc præsertim Novatianos strenuè laborasse.
His permotus literis Cyprianus, quod nosset, deponere
Metropolitanum Episcopū juris esse Principis omnium
Episcoporum Romani Pontificis, ad Stephanum scribit,
eum sollicitans, ut in Gallijs consistenti consulens Eccle-
siæ, Martianum Episcopatu privaret, & alium Catho-
licæ religionis Præsulem subrogandum curaret: En
Epist. sua notatur digna.

habetur

lib. 3.

Epist.

13.

2. Cyprianus Stephano Fratri salutem. Fausti-
nus collega noster Lugduni consistens F. C. semel atq;
iterum mihi scripsit, significans ea, quæ etiam vobis scio
utiq; nunciata, tam ab eo, quàm cæteris Cœpiscopis
nostris in Provincia constitutis quod Martianus Arelate
consistens Novatiano se conjunxerit, & à Catholicæ
Ecclesiæ unitate, atq; à corporis nostri, & Sacerdotij
consensione disjunxerit, tenens hæreticæ præsumptionis
durissimam pravitatem: Quapropter facere te oportet
plenis-

plenissimas literas ad Còepiscopos nostros in Gallia constitutos, ne ultra Martianum pervicacem, & superbum, & Divinæ pietatis, ac fraternæ salutis inimicum, collegio nostro insultare patiantur. „ Et paulò post: „, Dirigantur in Provinciam, & ad plebem Arelate consistentem à Te literæ, quibus absento Martiano, alius in locum ejus substituatur, & grex Christi, qui ab eo in hodiernum dissipatus, & vulneratus contemnitur, colligatur. „ Quòd proprium est Romano Pont. ostendit Cyprianus, ab eo implorat auxilium, & requirit officium. „

3. Deinde profequitur: „, Martianus non dicat, sed accipiat, nec sic agat, quasi ipse judicaverit de collegio Sacerdotum, quando ipse sit de Universis Sacerdotibus judicatus. Servandus est enim Antecessorum BB. Martyrum Cornelij & Lucij honor gloriosus, quorum memoriam cùm nos honoremus, multò magis Tu Frater Char. honorare & servare, gravitate & auctoritate Tuà debes, qui Vicarius & Successor eorum factus es: ubi enim pleni Spiritu Dei, & in glorioso Martyrio constituti, dandam esse lapsis pacem consveverunt, & pœnitentiâ actâ fructum communicationis & pacis non negandum esse, literis suis signaverunt, quam rem omnes omninò ubiq; censuimus. Neq; enim poterat esse apud nos sensus diversus, in quibus unus esset spiritus. Significabis planè nobis, quis in locum Martiani Arelate fuerit substitutus, ut sciamus ad quem fratres nostros dirigere, & cui scribere debeamus. Hæc Cyprianus Stephano. Quot verba; tot pro summa auctoritate illius testimonia, dum in ea suam quisq; & in communi omnes Antistites suam ipsorum potestatem limitibus coarctatam, & à Stephano dependentem intellexere; quandoquidem Gallicani Præsules, haud tantum virium ac facultatis inesse sibi cognoscerent, ut unum

num Episcopum hæreticum deponerent, & alium subrogarent, sed tum illi, tum Cyprianus, ad id peragendum Romani Pontificis appellarent auctoritatem, quâ Martianus deturbaretur è sede, & alius Catholicus in locum ejus substitueretur Episcopus.

4. Nec est quod dicas, id ipsum quoq; Cypriano ab Ecclesiæ Gallicanæ Episcopis nunciatum: nam ut hoc non negaverim, sic manifestum est, Cypriano eam rem ob id fuisse communicatam, ut is Pontificem Rom. ad Martiani excommunicationem & depositionem incitaret. Ad multos quidem & Cyprianus literas dedit Episcopos, sed nunquam ita cum ullis alijs, ut cum Stephano & Clero Romano egit, nunquam ulli tam accuratam rationem rerum à se gestarum reddidit, ut superius declaratum, nec ullam Ecclesiam ut Principalem, vel ut Petri Cathedram salutavit.

5. Jam verò nec illud otiosum est, quod Cyprianus in Episcopos Galliæ, Stephanum excitando, Cornelij & Lucij mentionem facit, *servandus est Antecessorum BB. Martyrum Cornelij & Lucij gloriosus honor, quorum memoriam cum nos honoremus, multò magis Tu qui Vicarius & Successor eorum factus es.* Noverat inquam S. Martyr Beatos illos Pontifices auctoritatem suam in diversas licet longinquas Ecclesias jam ante exercuisse: Cornelium, ex Antiochena Ecclesia Novatum dejecisse, & alium misisse, de quo Euseb. Lucium, in Gallijs Ecclesiæ Turonicæ, Gratianum Antistitem præfecisse. Non solum igitur delinquentes Episcopos, tam in diversis Provincijs, quàm etiam in Gallijs deponere potuit Romanus Pontifex, verùm etiam alios mittere, qui in depositorum loca succederent. Quibus satis clarè cernitur, & à Cypriano, & ab Episcopis Gallicanis cognitam fuisse illo sæculo supremam auctoritatem Romani Pont. Videatur præterea Epistola Cypriani, ad Lucium Pontifi-

ccm

In Causa Cypriani, & Baptismo Hæreticor. 89
cem scripta, lectu certè digna, quàm ibi orthodoxè
auctoritatem ejus profiteatur, & devotissimè ut Prin-
cipem Ecclesiæ revereatur. Et hæc de Controversia
Cypriani.

Ex

M

EX CONTROVERSIA IV. SÆCVLI

*Quæ inter Cecilianum Carthaginensem Episcopum viguit,
& Donatistas.*

OPPOSITIO IV. Auctoris Anonymi.

„ **A**ccusabant (inquit) Donatistæ, ordinationem Ce-
 „ cilianæ, quasi à traditoribus scripturarum sacrarum
 „ peracta esset. Absolutus fuit Cecilianus à Roma-
 „ na Synodo, Præside Melchiade Romano Pont. damna-
 „ tiq; fuerant Donatistæ; non cessarunt tamen à schisma-
 „ te & infectione Cecilianæ, dicentes: (quod improbis
 „ litigatoribus commune est) se malos iudices fuisse per-
 „ pessos; contigerit illud ita (inquit Augustinus) ut malè judi-
 „ cati & condemnati sint Donatistæ, restabat adhuc Plenariam
 „ totius orbis Concilium, ubi cum ipsis etiam iudicibus causa posset
 „ agitari, ut si malè iudicassent convicti essent; eorum sententiæ sol-
 „ verentur. Sed in his verbis supponit Augustinus Sum-
 „ mum Pontificem potuisse in Concilio suo malè iudica-
 „ re, illiusq; sententiam meritò rescindi potuisse. Supre-
 „ mum igitur tribunal, in quo possint & debeant exortæ
 „ dirimi Controversiæ, non est iudicium Pontificis, sed
 „ iudicium Ecclesiæ Universalis, & in Concilio Plenario
 „ congregatæ., hæc Auctor Anonymus.

CAPUT IV.

*Ex Controversia Ceciliani, & Donatistarum,
luculenter evincitur Suprema Sedis Apostolica
in decidendis causis potestas, idq; ex Augusti-
no, Imperatore Constantino, & Ecclesiæ Galli-
cane Arelatensi Concilio; & auctoritatibus
allatis satisfi.*

I. **M**iror quomodo Augustinum tantis machinis suas
in partes trahere audeat, A. A. textus illius cor-
rumpendo, vel multa ex ijs refecando, & calvas opi-
niones eidem affricando, de quibus nusquam S. Do-
ctor cogitaverat; siquidem ex innumeris ejus auctori-
tatibus, luce clariùs liqueat, judicium Melchiadis su-
preum & irreformabile fuisse nuncupatum; perversos
autem & improbos Donatistas, quia impiè & illigitimè
à Sede Apostolica ad aliud tribunal provocarunt. Da-
bo inferiùs S. Doctoris textus, causam controversiæ hu-
jus, pro rei claritate primò expositurus, ex Optato.

2. Hoc inter Donatistas, & Cecilianum, atq;
Melchiadem Pont. schisma, confusæ cujusdam mulie-
ris Lucillæ nomine factiosissimæ & potentissimæ iracun-
dia peperit: correpta sæpiùs à Ceciliano Carthaginen-
Episcopo, quod ante sumptionem S. Eucharistiæ, os
cujusdam hominis mortui asserti Martyris, sed non-
dum vindicati, libare diceretur, inde multum in eum
debachata est, commovitq; Tigisitanum Numidiæ Pri-
mætem maximum Donatistam, ut Ceciliano de Cartha-
ginensi Ecclesia deturbato, alium Episcopum sufficeret,
quod & factum suffragante Lucillâ, in deligendo Ma-
jorino suo domestico. At Universo Clero & populo
contra Tigisitanum & Majorinum conspirante, pro re-

Optat. lib.
1: contra
Parmen. &
Aug. Ep.
162.

tinendo Episcopo Ceciliano, Donatistæ navigaverunt in Gallias ad Constantinum, Cecilianum infamantes, & judicium ab eodem Imperatore requirentes; non admisit forum prudentissimus Imperator, pleno cum livore respondens: *Petitis à me in seculo judicium, cum ego ipse Christi judicium expectem.* Et ut clarius August. Constantinus non est ausus de causa Episcopi judicare, sed eam discutendam Pontifici summo Melchiadi delegavit, adjunctis tribus de Gallia Episcopis, & decem ex Italia.

3. Extat apud Euseb. ejusdem Constantini ad Melchiadem Epistola, quâ profitetur, non nisi à Sede Romana judicium in causis Episcoporum expectari debere: „ Visum est mihi (inquit) ut idem Cecilianus cum decem Episcopis, qui illum reum facere videantur, & decem alijs, quos ipse suæ litis dijudicationi necesarios existimaverit, Romam navigio trajiciat, ut ibi coram Vobis possit audiri, sicut sanctissima DEI lex, uti nostis, postulat. „ En primum Constantini testimoniū, qui licet tunc Catechumenus, judiciorumq; Ecclesiasticorum ordinem ignoraret, supremam nihilominus in dirimendis controversijs auctoritatem in Apostolica Sede instinctu DEI recognovit; quippè Christi judicio se esse subiectum intelligens, indignum duxit, illorum, qui Christi vice fungerentur, judicium per se, vel per alios posse agitari, aut absq; primæ sedis Antistite tractari, sed causam ad Melchiadem Pont. defert, sententiam juxta sanctissimas leges postulando.

4. Romam advenientibus præfatis Episcopis, & coram Melchiade confidentibus, causâ Ceciliani & Donati propositâ & discussâ, *Donatum* (inquit Augustinus) *damnavit, qui prior auctor Donatistarum schismatis fuit, & Cecilianum Episcopum Ecclesiæ Carthaginensis absolvit.* Temerarij Donatistæ à Melchiadis sententia, ad Constantinum iterum appellarunt. Sed quid ad eam appellationem.

cont. Julia. lib. I. cap. 3.

tionem Imperator reposuerit? refert Optatus loco citato. *O rabida (inquebat) furoris audacia! sicut in causis gentilium fieri solet, appellationem interposuerunt. Et post alias vehementissimas adversus ejusmodi appellantium procaciam investivas, de judicio Melchiadis synodaliter acto, subdit: Dico enim ut se veritas habet, Sacerdotum judicium ita debet haberi, ac si ipse Dominus residens judicet, nihil enim licet his aliud sentire, vel aliud judicare; nisi quod Christi magisterio sunt edocti.*

5. Porro ad Episcopos Catholicos scribens, sententiam Melchiadis cælestem vocat, ab ipso Salvatore Christo emanatam; Proditores autem, detractores, & officia diaboli, Donatistas, ad aliud tribunal appellatione interpositâ se conferentes. *Quicquid igitur (inquit) sentiunt maligni homines, officia diaboli? perquirunt secularia relinquentes cælestia. O rabida furoris audacia! Et quidem gentes minora interdum judicia refugientes, ubi justitia deprehendi potest, magis ad majora judicia, auctoritate interpositâ, ad appellationem se conferre solita sunt. Quid hi detractores legis, qui renuentes Cæleste judicium, meum putaverunt postulandum, sic sensere de Christo Salvatore: ecce jam proditores, ecce sine ulla acriori disquisitione, ipsi per semetipsos prodiderunt facinora sua. Quæ ab ipsis sentitur humanitas, qui in ipso Deo immanes profilierunt. Jam tertium Constantini testimonium, evincens Romanum Pontificem, non potuisse in suo Concilio malè judicare, nec sententiam illius rescindi debuisse.*

6. Non multò post (importunè flagitantibus & prementibus Donatistis) cùm ad reconciliandas partes, idem Imperator duos magnæ auctoritatis & sanctitatis Episcopos Euhomium, & Olimpium, misisset Carthaginem, ut Majorino deposito, Ceciliano quoq; si fas esset de resignando officio pro pace Ecclesiæ suggererent, & alium Episcopum ordinarent; nihil contra sententiam

in append.
ad Optat.
editio Pa-
risien.

Melchiadis attentare ausi prædicti Antistites, sed iudicio Pontificis, cum novem & decem Episcopis standum, aperto ore confessi sunt, in Italiamq; infectis rebus regressi. legitur hoc ipsum in Epist. Constantini ad Episcopos Donatistas data. Crediderunt ergò SS. Præsules supremum iudicij subsellium, in sola Cathedra Apostolica sedem figere. Sed quid Ecclesia quoq; Universa de auctoritate Melchiadis senserit? referet Augustinus, quem solum opponit Adversarius.

PARAGRAPHVS I.

Augustinus propugnat auctoritatem supremam Melchiadis, ex communi Universæ Ecclesiæ iudicio.

I. FRustra Adversarius Augustini utitur patrocinio, quia iterum truncatum illius adducit textum; sed si liceret Ecclesiæ Patres ad hunc modum producere, quis illius sententiæ non subscribere videbitur? si mutare liceat, & ea quæ alicui adversantur, rescindere; quicquid aliquis voluerit, testimonijs Patrum facillimè statueret. Quæ autem ab Augustino rescuerit, cunctis erit dilucidum.

2. Sic enim primò habet S. Pater loco citato ab Adversario de Ceciliano scribens: Carthago: non medio-
Epist. 162. *cris utiq; auctoritatis habebat Episcopum, qui possèt non curare conspirantem multitudinem inimicorum, cum se videret & Romanæ Ecclesiæ, in qua semper Apostolica Cathedra viguit Principatus, & cæteris terris, unde Evangelium ad ipsam Africam venit, per communicatorias literas esse conjunctum, ubi paratus esset causam suam dicere, si Adversarij ejus, ab ipso illas Ecclesias alienare conarentur. Fatetur ergo Augustinus, non solum ante primum Concilium Generale, sed semper*

per in Cathedra Apostolica non solum fuisse, sed etiam viguisse Ecclesiæ Principatum, supremam nimirum auctoritatem, ad quam tamquam ad ubera matris Christianitatis universæ, omnium Episcoporum causæ, & querelæ ex remotissimis etiam Provinciis denunciarentur: eamq; ob causam Cecilianum cum Romano Pontifice; & cæteris communicantem, potuisse *non curare conspirantem multitudinem Donatistarum*, septuaginta videlicet Episcoporum Afrorum, qui eum in Concilio Carthagine condemnauerant, quia coram eo causam suam dicere paratus esset, auxilium & iustitiam expetendo, *si Adversarij ejus ab eo, illas Ecclesias alienare conarentur.* Quis non videat, auctoritatem illam ex ore Augustini, supremam extitisse, alias Principatus iste Romanæ Ecclesiæ, ante Concilia Generalia in Orbe Catholico vicens, sine Principali potestate ridiculus esset, nec unquam Cecilianus contra tot Episcopos ad Romanam Sedem juxta Augustinum confugere potuisset: satius dixisset S. Doctor, Cecilianum potuisse non curare conspirantem multitudinem inimicorum, cum se videret omnibus Episcopis per communicatorias literas esse conjunctum, coram quibus generaliter congregatis paratus esset causam suam dicere. Nihil horum dicit Augustin. sed ad Sedis Apostolicæ recurrit Principatum, qui semper in Ecclesia viguit.

3. Hoc ipsum confirmat inferius de auctoritate Melchiadis disserens: *An fortè non debuit Romanæ Ecclesiæ Melchiades cum Collegis transmarinis Episcopis illud sibi usurpare iudicium, quod ab Afris septuaginta, ubi Primas Tigistanus præsedet, fuerit terminatum.* Cur tantam Melchiadi tribuit libertatem? quâ & potuit & debuit contra septuaginta Episcopos, Synodicum illud usurpare sibi iudicium, nisi quia soli Romanæ Ecclesiæ, *in qua semper Apostolica Cathedra viguit Principatus*, hoc jure Divino

com-

ead Epist.
162.

Epist. ad
Episcop.
Antioch.

Epist. 162.

ibid.

competit privilegium, suprema & universali in totam Ecclesiam, etiam congregatam, gaudere potestate, ad quam omnes quasi ad Caput (inquit gloriosus Pont. Marcellus) juxta Apostolorum eorumq; Successorum sanctiones, Episcopi quibus necesse fuerit confugere debent: quia Episcoporum judicia, & summarum causarum negotia, cunctaq; dubia, Apostolicæ Sedis auctoritate peragenda sunt & finienda. Quod autem auctoritate illà non usus fuit Melchiades in convocandis motu proprio Episcopis, pro peragenda Ceciliani causa, subdit rationem: Quid, quod nec ipse usurpavit? Rogatus quippè Imperator, judices misit Episcopos, qui cum illo sederent, & de tota illa causa quod justum videretur (cum Melchiade) statuerent: hoc probamus & Donatistarum precibus, & verbis ipsius Imperatoris. Quid luculentius his Augustini testimonijs pro jure Pontificiæ auctoritatis, & jurisdictionis?

4. Prosequens continuò discursum S. Doctor, ad sententiam accedit Melchiadis cum deputatis ab Imperatore Episcopis factam, quam tamen non iisdem Episcopis, sed soli tribuit Melchiadi. Qualis (inquit) ipsius Beati Melchiadis ultima est prolata sententia, quam innocens, quam integra, quam provida atq; pacifica, quā neq; Collegas, in quibus nihil constiterat, ausus est de Collegio suo removere: & Donato solo, quem totius mali Principem invenerat, maximè culpato. Donatistas verò ab eo appellantes vocat improbos, insanos, malos litigatores, cum fuerint etiam manifestissimā veritate separati: ac eorum improbitas (judicio Melchiadis) declarata est. Si Pontificis sententiam ultimam, integram, innocentem, providam atq; pacificam deprædicat, ut quid ad Concilium Generale in favorem illorum recurreret, nisi sibimet apertè contr diceret, quod Augustino imponere, nihil est aliud dicere, quàm tantum Ecclesiæ Patrem, auctoritate velle exuere.

5. Recensens præterea laborem Melchiadis in recipien-

cipiendis ad Ecclesiam Donatistis, hæc scribit: *Sanitatis recuperandæ optionem liberam cæteris fecit, paratus communicatorias literas mittere etiam ijs, quos à Majorino ordinatos esse constaret: ita ut quibuscumq; locis duo essent Episcopi, quos dissensio geminasset, eum confirmari vellet, qui fuerit ordinatus prior &c.* Quando Augustinus Melchiadem paratum dicit communicatorias literas mittere, Episcopis Donatistis, nonnè eo ipso confitetur, in manu solius Pontificis Rom. positum fuisse, ut Donatistæ non haberentur amplius pro hæreticis, idq; propter communicatorias à solo Pontifice literas. Non hoc privilegium tribuit Generali Concilio, sed soli Romanæ Ecclesiæ, quam verò ob causam? jam protulit rationem, quia in ea sola *Apostolicæ Cathedræ viguit Principatus*, quem qui servat, de cætero securus est, sicuti è contrario, qui excidit ab eo, per nullius communionem in Ecclesia esse poterit. Hæc sunt Augustini de Melchiade oracula, quæ si non dempsisset Adversarius, quid possit apparere verius?

ibid.

6. Jam sequuntur ejusdem S. Patris de Concilio Plenario verba, in titulo argumenti posita, licet ab Adversario aliqua permutata, recisa multa, „*Contigerit illud* (inquit) *ut malè judicati & condemnati fuerint Donatistæ* „, &c. Non sic legit Augustinus, sed modo sequenti: *Ecce putemus* (inquit) *illos Episcopos qui Romæ judicarunt, non bonos judices fuisse, restabat adhuc Plenarium Ecclesiæ Universalis Concilium, ubi etiam cum ipsis iudicibus, causa posset agitari, ut si malè judicasse convicti fuissent, eorum sententiæ solverentur.* Non de iudicio Iuris loquitur S. Doctor, sed facti ab informatione hominum dependentis (in cujus examine iudices Ecclesiæ quandoq; decipi posse, ob mendacium & astutiam testium, ut inferius fusiùs declarabitur) ita ut sensus Augustini sit: dato, supposito, quòd causâ Donatistarum Romæ ab Episcopis deputatis non benè examinata fuerit, utpotè quæ puri facti erat,

ibid. circa medium.

Responsio ad 1.

N

restat

restasse adhuc Plenarium universæ Ecclesiæ Concilium pro majori & diligentiori facti discussione; non quòd illud sit auctoritate potestatis Pontifice superius, ut optimè advertit Orithodoxus *Baarlamus* Episcopus Gyracensis ad suos in Græcia amicos: „ Non eo (inquit) quod sit
 Epist. 1. *majoris auctoritatis, & magis possit Generale Concilium, sed quia incidentes questiones difficiliore sint, & majori indigent discussione.* „

7. Ad eundem modum dixisse omninò Augustinum, deducitur ex ejusdem Epistolæ immediatè antecedentibus verbis ab Adversario reſectis: *Sed jam tamen* (inquit) *quasi haberent quod dicerent, malos judices esse perpeſſos, quæ vox est omnium malorum litigatorum, cum fuerint etiam manifestissimâ veritate superati.* id est; & testibus, & rei evidentia convicti, quod facti negotium est; deinde prosequitur: *Quasi non ad hoc eis dici posset, & justissimè dici, ecce putemus, illos Episcopos qui Romæ judicarunt, non bonos judices fuisse, restabat adhuc Plenarium Universæ Ecclesiæ Concilium.* Id ex occasione dicit Donatistarum, Cæcilianum coram Imperatore accusantium, (ut idem lib. de Unic: Bapt: commemorat) quòd non planè fuerit Romæ causa discussa, eamq; ob causam subdit: *Restabat adhuc Plenarium Concilium,* id est præfati accusatores, qui causam proclamabant non ritè Romæ examinatam, debuissent expectare convocationem Plenarij Concilij, ubi præſente ipſo Pontifice discussio melior fieret.

8. Quòd verò addit: *ut si malè judicati essent, illorum sententia solverentur:* non ita accipiendum, quòd auctoritate Concilij, tamquàm superioris judicij solverentur, cum ille hîc, & passim alibi confiteatur in sola Christi Cathedra Auctoritatis, potestatis, & judicij vigere Principatum: sed intelligendum, quòd illud fieret, auctoritate ipsius Pontificis, in Plenaria Synodo consulti melius & informati, cujus auctoritate ipsa Generalis Synodus

Respons. ad 2.

us veniret congreganda. Nec ullum inde inconveniens esset, quod suam ipse solveret sententiam in materia facti, diligentiori habito examine, quia tunc nullus esset error *Iuris*, sed facti duntaxat, ex mala informatione hominum proveniens. Quod pluribus evenisse Concilijs Generalibus ostendam inferius. Id accidisse quoq; Vigilio multi asserunt, qui malè informatus, tribus subscripsit Capitulis, quæ postea convocato Generali Concilio, & prævio maturiori examine, in, & extra Synodum eadem condemnavit. Simile quid scribit S. Gregorius, ut habetur in *Cap. si quis 2. qu. 7. Si quis* (inquit) *super his vos arguere voluerit, vel extra auctoritatem nos facere contendat, veniat ad Apostolicam Sedem, & ibi ante confessionem B. Petri mecum justè decertet, quatenus ibi unus ex nobis sententiam suscipiat suam.* Ex quo constat, sententiam, si Pontificem ut judicem in facti quæstionibus decipi contigerit, non nisi auctoritate Apostolicâ ejusdem Pontificis ferendam esse. Cæterum Melchiadem, in materia facti Ceciliani, & Donatistarum, non errasse, nec errare potuisse in materia juris, ostendit S. Doctor ejusdem Epistolæ verbis sequentibus, probationem à Donatistis exigendo, an in judicio eorum, Melchiades cum Episcopis malè judicaverit? vel judicare potuerit? *Quod utrum fecerint probent: Nos autem non factum esse, facile probamus, quia totus orbis non eis communicat* (Donatistis nimirum ob sententiam Melchiadis) *aut si factum est, etiam ibi victi sunt.* Quis non intelligit S. Doctorem infallibilitatem *Iuris* Sedis Apostolicæ propugnasse? si enim non benè judicati fuissent, certè victi non fuissent, victos tamen ibidem asserit, etiam *si factum est* quod Melchiades cum Collegis Episcopis tantisper in facti quæstione deceptus fuisset. Igitur contendit Augustinus ex utroq; capite, Donatistas à judicio Apostolico, ad aliud licitè ac legitimè provocare minimè potuisse.

ibid.

9. Falluntur præterea, qui existimant Augustinum nomen Concilij Plenarij cum Generali & Oecumenico confundere, certum enim est illum, per Concilium Plenarium, Arelatense primum intellexisse, in quo causa Donatistarum iterum peracta est, illud autem non Oecumenicum fuisse, consonum est inter omnes, licet fuerit Plenarium, quia ex 600 quasi totius orbis Episcopis conflatum, ut refert Ado Gallus Episc. Vienneſis: quia non fuit auctoritate Pontificiâ generaliter indictum, sed jussu Imperatoris congregatum, & ante Nicænum celebratum, quod primi Concilij Generalis post tempora Apostolorum nomen sortitum est, ut ostendit Bail Sorbonicus, contra Syrmundum & Launonium. Præterea idem Augustinus Concilium Carthaginense 6tum, appellat Plenarium Episc. 47. ad Valent. quod tamen inter Generalia minimè numeratur. Ex quo sequitur, prædictum S. Doctoris textum *Restabat adhuc Plenarium Concilium &c.* (quid de Arelatensi intelligit) nihil agere contra nos, cum ipsi fateantur Adversarij, à Sede Apostolica ad Provinciale vel Nationale, vel aliud non auctoritate Pontificiâ congregatū Concilium, appellari non posse.

In sum. 4ti
sæculi.

10. Porro Concilium illud Plenarium, de quo loquitur S. Doctor, ostendit hæc eadem Epistolâ, fuisse auctoritate Melchiadis inferius, quia non ampliùs necessarium post controversiæ à Pontifice decisionem, sic enim habet inferius: *Dedit ille* (Imperator videlicet) *aliud Arelatense judicium, aliorum scilicet Episcoporum, non quia jam necesse erat, sed eorum perversitatibus cedens, & omninò cupiens tantam impudentiam cohibere: neq; enim ausus est Christianus Imperator, sic eorum tumultuosas, & fallaces querelas suscipere, ut de judicio Episcoporum, qui Romæ federant, ipse judicaret.* Si Concilium illud Plenarium Arelatense (quod multi ex Gallis Generale contendunt)

Episc. 162.
post med.

non

non jam necessarium fuisse asserit, eo ipso plenitudinē potestatis Melchiadi tribuit, non Plenario aut Generali Concilio. Videant ergo Adversarij, an illis Augustinus faveat, aut exemplum Donatistarum à Pontificis sententia ad aliud tribunal provocantium deserviat, quos ideo passim insanos vocat, & ab omnibus delusos in Concilio: *Ab omnibus (inquit) risi sunt, sed quia risus non poterat ab exceptoribus excipi, verbis suis apud acta risos se esse testati sunt.* Tandem concludit: *Obijciunt nobis crimina malorum hominum, non nostra sed aliena.* hucusq; Augustinus.

PARAGRAPHVS II.

Ex eodem Concilio Arelatensi contra Donatistas habito, Gallicanæ fides declaratur Ecclesiæ, de inerrabili judicio Romani Pontificis, & absoluto in dirimendis controversiis iure.

I. **N**ON est quod nobis obijciant, auctoritatem Melchiadis fuisse diminutam, per iteratum in Concilio Arelatensi ejusdem examen controversiæ; cum (ut modò declaratum ex Augustino) non ex rigore juris, & ut necessarium concessum erat Donatistis Arelatense judicium, sed tantum ex indulgentia, ut hæc benignitate frangeretur Donatistarum pertinacia: sed datâ necessitate hujus Concilij, pro meliori videlicet causæ discussione, inde nullum auctoritati Apostolicæ præjudicium, quinimò gravissimum depromitur argumentum pro absoluto Romani Pont: jure; quoniam hæc ipsa Synodus subditam se esse confessâ est in Epistola synodica ad Sylvestrum Melchiadis successorem data, juxta antiquum Ecclesiæ Catholicæ morem, ut quæ statueret, ipse auctoritate Apostolicâ roboraret. Legant

qui nedum compererunt dictam Epistolam, & videbitur, quàm concors fuerit illo sæculo Ecclesiæ Gallicanæ pietas, unanimis sensus, consonaq; confessio, de singulari Sedis Apostolicæ privilegio, in dirimendis subortis dubitationibus, discutiendis ac roborandis Conciliorum diffinitionibus.

ex bibli-
oth. Pi-
thæi c-
dit. Pa-
risien.

2. Dilectissimo Papæ Sylvestro, Marinus, Egregius, Cecilianus, Faustinus &c. in Domino æternam salutem. Communi copulâ charitatis & unitatis Matris Ecclesiæ Catholicæ vinculo inhærentes, ad Arelatensem Civitatem Pijssimi Imperatoris voluntate adducti, inde Te Religiosissime Papa cum merita reverentia salutamus, ubi graves ac perniciosos legi nostræ atq; traditioni, effrenatæ mentis homines pertulimus, quos & DEI nostri præsens auctoritas, & traditio, ac regula veritatis ita respuit, ut nulla in illis, aut dicendi ratio subsisteret, aut accusandi modus ullus, aut probatio conveniret, antiquum dicendi genus ideo iudice Deo & Matre Ecclesiâ, quæ suos novit & comprobât, aut damnati sunt aut repulsi. Et utinam Frater Charissime ad hoc tantum spectaculum interesses, tanti fecisses profecto credimus, quia in eos severior fuisset sententia prolata; & te nobiscum judicante, cætus noster majori lætitia exultasset, sed quoniam recedere à partibus illis minimè potuisti, in quibus & Apostoli quotidie sedent, & cruor ipsorum sine intermissione DEI gloriam testatur: non tamen hæc nobis sola visa sunt tractanda Frater Charissime, ad quæ fuimus invitati, sed hæc consulendum nobismetipsis censuimus, & quàm diversæ sint Provinciæ, ex quibus advenimus, ita & varia contingunt, quæ nos censemus observare debere: Placuit ergo præsentem Spiritu Sancto, & Angelis ejus, ut & his qui singulos quos .... monebat, judicare præferemus de quiete præsentem. Placuit etiam antequam edantur .... à Te, qui majores Dioeceses tenes

per

per Te potissimum omnibus insinuari. Quid autem sit, quod censerimus, scripto nostræ mediocritatis subjunximus. „ Mox recensent omnia & singula, quæ in Synodo acta & statuta sunt, ea judicio Apostolico submittendo.

3. Jam ostendant nobis Syrmundus cum Launoio Concilij hujus, (quod universale fuisse totis propugnant viribus) supremæ jurisdictionis vestigium. In eonē illius elucet superioritas? quod acta sua referant ad Apostolicam Sedem, rationes omnium quæ facta sunt eidem expendendo, & robur à Cathedra illa expectando? *in qua Apostoli quotidie sedent, & cruor ipsorum sine intermissione DEI gloriam testatur.* Frustra rationes redderentur, atq; inutiliter Synodicae sanctiones Sylvestro mitterentur, si ejus non intererat Ecclesiæ Congregatæ scire negotia. Ut quid ejus desiderabant præsentiam? nisi quia Romanus Pontifex fuit principium & Caput, totius Catholicæ communionis, a quo quicquid profectum esset, id Catholicam, & ex omnium Episcoporum sententia, vel jam statutum, vel statuendum sciretur. Legatur hujusce Synodi Canon 1. jam relatus superius de Paschate celebrando, ubi profitentur, Romani Præsulis tantummodò muneris esse, de his quæ observanda in Ecclesiâ essent statuere, & Christiano orbi literis significare.

4. Audiatur Gallorum decus Franciscus Rothomagensis Archiepiscopus, quid de hac Synodo, & Ecclesiæ Gallicanæ Episcopis ibidem coadunatis referat, quam Romano Pontifici communione strictissimè juncti, ei primi Acta sua exponant, debitamq; reverentiam exhibeant. „ En (inquit) ad Apostolorum limina primi Gallorum expectant. Quod autem Archiepiscopus Marinus, cæteriq; Episcoporum in capite Canonum, & in Synodica vocat Sylvestrum, fratrem, mirum quam hic deli-

„ lib. 2.
„ de reb.
„ Eccle-
„ siast.

„ delicati quidem avidè annotant, Canonem verò sequen-
 „ tem, ac omnium primum intactum supervolant; cum
 „ alioquin & Christum omnium Caput, quotidie audiant
 „ non confundi vocare nos fratres, sic à nobis vicissim
 „ Primogenitum in multis fratribus dici, nosq; ejus appel-
 „ lari, crediq; cohæredes: sed & magis urgent contra
 „ Novatores verba hæc, quæ à Synodica ad Sylvestrum
 „ continentur: *Sed quoniam recedere à partibus illis minimè*
 „ *potuisti, in quibus & Apostoli quotidie sedent, & cruor ipso-*
 „ *rum sinè intermissione Dei gloriam testatur.* „ Ex his num-
 „ quid obscurum est, quid tot tantorumq; Ecclesiæ Galli-
 „ canæ Antistitum, Synodus illa in Romano Pont. credi-
 „ derit? re ipsâ & scripto confessa est, ab ejus auctoritate
 „ tamquàm Universæ Ecclesiæ, non dispersæ tantum, sed
 „ etiam Congregatæ, Principis; statui, corroborari,
 „ concediq; debere Acta, statutaq; Synodalia omnia.

Et hic erat unanimis Ecclesiæ Gallicanæ illius
 sæculi sensus, pro Sacræ Sedis
 auctoritate.

EX

EX CONTROVERSIA
V. SÆCVLI

*Quæ videlicet gesta sunt in Cau-
sa Apiarij Presbyteri, ab Epi-
scopis Africanis, tempore S. Au-
gustini, & SS. Pontificum,
Zozymi, Bonifacij, & Cæ-
lestini primi.*

OPPOSITIO V.
Auctoris Anonymi.

GRadu (inquit) & communione semotus Apiarius, ad Sedem Apostolicam confugerat, causæ cognitionem suscepturus, mittitur à Zozymo Faustinus Episcopus in Africam legatus à latere cum duobus Presbyteris socijs: discutitur causa Apiarij præsentem ipso Faustino, propriâq; confessione convictus est criminum Apiarius, ob quæ fuerat à suo Episcopo Siccenti depositus. Sed Africani Patres, quorum unus erat S. Augustinus, Epistolam ad Cælestinum Zozymi successorem scribunt, in qua graviter de Faustino conquesti, eum de tribus rogant: Primò; nè ab ipsis excommunicatos, aliâ vice in communionem recipiat: 2do, ne Presbyterorum & inferiorum Clericorum appellationes admittat, quia nullo Concilio id derogatum erat Eccle-

„ siæ Africanæ. 3tio, Nè Legatos à latere mittat ampliùs
 „ in Africam. Sed ex his (inquit) constat, Concilij Gene-
 „ ralis auctoritatem superiorem esse Pontificiâ; si quidem
 „ volebat Augustinus, cum eoq; tota Ecclesia Africana,
 „ debere Pontificem Rom. moderari Ecclesiam secundum
 „ Canones; credebatur Romanum Pont. teneri Canonibus
 „ Concilij Nicæni, neq; posse quemlibet judiciorum or-
 „ dinem invehere in Ecclesiam, ejus moribus repugnan-
 „ tem; igitur & S. Augustinus, & alij Africani Patres,
 „ non crediderunt Romanum Pontificem esse supra Con-
 „ cilium, imò verò subiectum esse existimaverunt.,,

C A P U T V.

*Ex allata Controversia, & alijs eiusdem se-
 culi gestis, Augustiniq; testimonijs, ostenditur
 suprema prædictorum Pontificum in Univer-
 sam Ecclesiam, etiam Africanam, eamq; Con-
 gregatam, plenitudo auctoritatis, & obie-
 ctio diluitur.*

I. **T**Ota quæstio, quæ in hoc Africanæ Ecclesiæ Con-
 cilio, Carthaginensi videlicet sexto, de Appellati-
 one ad Sedem Apostolicam agitata fuit, puri quoq; fa-
 cti erat, non juris, ista ex occasione orta; quod Zozy-
 mus Pontifex, in Commentario Africanis per Legatos
 misso, quosdam de Appellatione ad Romanam Sedem
 citaverit Canones, sub nomine Nicæni Concilij. Hinc
 inter Patres Africanos controversia facta, an appellatio
 ad Romanum Pontificem inter Nicænos Canones repe-
 riretur? ut in responsione ad oppositionem fusiùs di-
 cetur. Ex hoc Concilij Africani facto potissimum Cal-
 list. cap. 7. vinus depromptit argumentum adversus Apostolicam
 Sedem,

Sedem, quasi ei Africani restiterint Episcopi, negaverintq; fidem Romano Pont. dandam esse in propria causa, nullamq; appellationem ad eum admittendam, cum (inquit) fraude Sardicensem Synodum pro Nicæna supposuisset.

2. Nisi esset perfrictissimæ frontis impudentissimus historiæ prævaricator Calvinus, nunquam tantum effutisset, cum ex ipsorum Africanorum PP. literis aperte constet, eos falsitatis Zozymum nequaquam arguisse, sed de *facto* Canonis, num esset ex numero Nicænorum, tantummodò dubitasse; nec jus Pontifici denegasse, sed precibus cum eo egisse, nè à Synodo excommunicati, præproperè & festinatò in communionem reciperentur; audi ipsius Synodi verba: *Impendio precamur* (inquiunt) *ut deinceps ad vestras hinc venientes, non facilius admittatis; nec à nobis excommunicatos in communionem ultra velitis excipere.* Et paulò post: *Nè in sua Provincia à communionem suspensi à Tua sanctitate uti festinatò, vel præproperè, videantur communioni restitui.*

Conc. Afric. c. 105.

3. Iterum impius & imperitus Dogmatista impunè mentitus, Zozymum, Canonem Sardicensem Nicæno fraudulentè supposuisse, cum ex antiquissimis scriptoribus omnibus, compertum ex exemplaribus Romanæ Ecclesiæ, ubi integra custodita sunt decreta omnia Nicæna, prædictum Canonem de Appellationibus deprompsisse, qui cum alijs subreptus fuerat ex Orientalis Ecclesiæ codicibus ab Arianis, illis viginti exceptis, qui Ariana hæresi nihil præjudicabant, de quo fusiùs Parag. 2do. Præterea quis non videat astutiam Calvinii, contra solitas Dialecticæ regulas ab esse *facti*, & secundum quid, ad esse *juris* & simpliciter argumentantis.

4. Nolo dicere Auctorem Anon. similia Sedi Apostolicæ convitia velle impingere, sed modum impugnandi non absimilem observare, ex *facto* quippe unico

Concilij Nationalis Carthaginensis, jus absolutè denegat Pontifici in recipiendis appellationibus, eo cum discrimine, quòd Calvinus illud simpliciter tollat, quòd ad omnia Ecclesiæ Concilia; Auðt. Anon. tantummodò per ordinem ad Generalia, cùm tamen hoc, quod opponit Africanum Concilium, non fuerit Generale, sed Nationale duntaxat, quia ex solis Episcopis Africanis auctoritate Præfulis Carthaginensis congregatum; nullus enim dixerit, unius particularis Ecclesiæ, Gallicanæ v. g. Episcopos, Universalem Ecclesiam repræsentare posse, maximè absq; interventu Universalis Ecclesiæ Pastoris.

5. Augustinum perperam allegat, quasi voluerit ipse, Romani Pont. auctoritatem Canonibus Nicænis limitatam fuisse, cùm idem S. Pater (ut ostendam inferius) eo ipso tempore coactus fuerat, ad Apostolicam Sedem recurrere, & plura adducere exempla, quibus antiquum appellationis Episcoporum Africanorum usum demonstraret. Canones Nicænæ Synodi, qui circumscribant jurisdictionem Pontificiam, nullos citat, quia nulli sunt. Contrarium nos ex ejusdem Concilij actis suo loco declarabimus. Poterat faciùs Auðt. Anon. alias Ecclesias nominasse, uti Græciæ, Persidis, Ægypti, Angliæ, quæ potestatis Apostolicæ jugum excusserunt, quòd melius curreret argumentum; nos tamen pro cunctis unicam responsionem adhiberemus, omnes illos temerè fecisse, à majorum suorum obedientia, & exemplis abscesisse. Aliam nihilominus pro Africanis Patribus dabo solutionem, illos ex allata controversia nusquam juri Pontificio præjudicari voluisse, quòd illi soli debitum, pluribus, tùm ejusdem sæculi, tùm aliorum, ante, & post Nicænum Concilium factis, atq; Ecclesiæ Gallicanæ gestis, & exemplis comprobabitur.

PARAGRAPHVS I.

Ante Concilium sextum Carthaginense, in usu erat Africanis Episcopis, ad Sedem Apostolicam à suis Synodis nemine contradicente provocare.

I. **N**On hîc numerabo antiqua Africanorum ad Romanum Pontif. appellantium documenta; ut *Fortunati & Felicissimi* qui à S. Cypriano depositi, à Cornelio Papa admissi sunt. Marcionis, ab Episcopo Pontis excommunicati. Prisci, Provinciæ Cæsariensis Episcopi, Cecilianî, Episcopi Carthaginensis, de quo superius ex Augustino, qui ad Petri Cathedram à suis Synodis, & Episcopis, per interpellationem refugiebant: non inquam hæc, & sexcenta alia commemoro facta, sed recentissima ejusdem sæculi exempla produco.

2. Cælestius Pelagij Hæresiarchæ Antesignanus ab Episcopis Africanis in Concilio Carthaginensi, tempore Innocentij damnatus, appellavit ad Pont. Zozyum, cum libello supplici, in quo hæc ad finem apposuit: *si fortè ut homini quispiam ignorantie error obrepserit, vestra sententiâ corrigatur.* qui licet hæreticus, credidit tamen Romani Pont. esse muneris, errata Apostolicâ sententiâ corrigere, & communioni fidelium posse restituere. Stomachantur fortè Africani Patres, de Cælestij ab illorum Synodo appellatione? aut jus negant Pontifici, pro iteranda causæ discussione? Audiatur primus eorum Augustinus, Pontificem laudans, quòd causam Cælestij susceperit, & lenius cum eo egerit, spem concipiens eum Ecclesiæ Catholicæ restitutum. *Ejus prælocutionem* (inquit) *Venerabilis Papa Zozymus tenens, egit cum homine, quem falsæ doctrinæ ventus inflaverat, ut ea quæ illi à Diacono Paulino fuerant objecta damnaret: à vinculis tamen ex-*

Ex Augustino lib. de Peccato Origin. cap. 6.

lib. de Peccato Origin. cap. 7.

lib. 2. cont.
Epist. Pe-
lag. cap. 3.

communicationis, nondum est creditus esse solvendum; sed interposito duorum mensium tempore, donec rescriberetur ex Africa, respiscendi ei locus, sub quadam Medicinali sententiæ lenitate concessus est. Item ad Bonifacium scribens: Profecto: quidquid interea lenius actum est cum Cælestio, servatâ duntaxat antiquissimæ & robustissimæ fidei firmitate, correctionis fuit clementissima suasio.

apud La-
beum.

3. Post præfatam appellationem Cælestij, Zozy-mus Africanis Patribus significaverat literis, lectu sanè dignis, instaurandum fore Romæ judicium in causa Cælestij, pariterq; admonuerat, ut si quæ contra ipsum haberent Adversarij, deponerent. Paulinus Africanorum nomine, libellum quendam Carthagine misit Pontifici, ut ex eo appellans Cælestius, coram tribunali Apostolico examinaretur; hæc autem in prædicto libello adnotantur: *Beatitudinis Tuæ justitiam obsecro D. Zozy-me Papa Venerabilis. Numquam fides vera turbatur, & maxime in Ecclesia Apostolica, in qua parvæ fidei Doctores, ut deprehenduntur faciliè, ita veraciter puniuntur, ut moriantur in illis nisi correxerint, quòd deterius perpetrarant.* Non requirerent autem justitiam à Pontifice in causa Cælestij, jam in Africana Synodo damnati, nisi jus suscipiendi appellationes, & judicia restaurandi in illo recognovissent.

lib. contra
Cassianum.

4. Pelagius quoq; eadem cum Cælestio fuligine tinctus, tametsi à Carthaginensi, & Milevitana Synodo anathemate percussus, & in Palæstino Concilio jam quasi justificatus; recurrit nihilominus ad Innocentium, & iterum ad Zozy-mum: Quid de illorum auctoritate in decisis ex appellatione Pelagij sententijs proferat S. Pros-per? legantur sequentia: *Erravit (fortè) Sacrosancta benedictio sedes Petri, quæ ad universum orbem Papæ Zozy-mi ore sic loquitur. Nos autem tamen instinctu DEI &c. Erraverunt (fortè) Africani Episcopi ad eundem Papam Zozy-mum rescribentes, eumq; in sententiæ huius salubritate laudan-*
tes,

In causa Apiarij, & Episcoporum Africanorum. III

res, cum ajunt: Illud verò quod in literis tuis, quas ad Vniversos curasti esse mittendas, posuisti dicens: Nos autem tamen instructi DEI &c. Et post multa. Tunc istorum agmina fracta sunt, tunc in superbie socijs, & Principibus corruerunt, quando Beata memoriae Innocentius, nefarij dogmatis Capita, Apostolico mucrone percussit, quando Pelagium ad proferendam pro se suamque sententiam Palaestinorum Episcoporum Synodo coarctavit, quando Africanorum Conciliorum decretis, Beatae memoriae Zozyms sententiae suae robur adnexuit, & ad impiorum detractionem, gladio Sancti Petri, dexteris omnium armavit Antistitem.

5. Disertioribus verbis hoc ipsum de Pelagio à Synodis Africanis, ad Sacram Sedem provocante explicat Augustinus. Refellit enim (inquit) judicium Palaestinum, propterea ibi videtur esse purgatus, Romanam verò Ecclesiam, ubi eum esse notissimum scitis, fallere usquequaq; non potuit, quamvis & hoc fuerit utrumq; conatus, sed ut dixi minime valuit. Recolait enim B. Papa Zozyms, quid imitandus Praedecessor ejus, de ipsis (Palaestinis videlicet) senserit gestis. Attendit etiam, quid de illo sentiret praedicanda Romanorum fides, quorum adversus ejus errorem pro veritate Catholica studia consonantia concorditer flagrare cernebat. Et paulò post: Quid ergò de Palaestinae Synodi gestis, quibus se Pelagius absolutum esse gloriatur, Sanctus Papa INNOCENTIUS judicaverit, quamvis & in literis ejus, quas nobis rescripsit legere possitis, & commemoratum cum Venerabili Papa Zozyms Synodus Africana respondit, quod vestrae charitati cum ceteris instructionibus misimus.

6. Prosequitur continuò discursum S. Pater, Innocentij & Zozyms sententiam iterum recensens. Videtis certè in his verbis, quemadmodum Papa Beatissimus INNOCENTIUS, non tamquam de incognito loqui videatur. Videtis quantam tulerit, de illius purgatione sententiam. Videtis quid Successor ejus Sanctissimus Papa Zozyms recolere debuerit, sicut

De Peccato Originali cap. 8.

ibid. cap. 10.

ibid. cap.
21.

sicut recoluit; ut in eo sui Prædecessoris iudicium, remotâ cunctatione firmaret. Addit præterea, eundem Zozyum literis suis Universam monuisse Ecclesiam, ut Pelagij blasphemias de cætero vitarent fideles omnes: *Literis suis quas conscripsit, per orbem Catholicum perferendas Papa Zozymus, execranda sicut legere potestis annexuit &c. &c.* Hucusq; lumen Africanorum Augustinus de Appellationibus eorum, & jure Romanorum Pontificum. His controversijs, successit causa Apiarij, & dissensio quædam, Romanam inter, & Africanam Ecclesiam, unde autem hæc obvenit perturbatio, aperitur sequentibus.

PARAGRAPHUS II.

*Literis Africani Concilij in argumento Auct.
Anonymi relatis, nihil omninò minuitur
Romanæ Sedis auctoritatis.*

I. **N**ON ex sola Apiarij appellatione, moverunt questionem Africani Patres cum Romana Sede, sed literæ commonitorie Zozyi per Legatos in Africam missæ, (ut in Cap. insinuatum) causa fuerunt motus istius. Tres ibi Zozyus inseruit Canones Sardicensis Concilij, sub titulo Nicænæ Synodi: Primum, de appellationis prosecutione à Concilijs ipsorum, ad Romanam Sedem: Secundum, De Comitatu Episcoporum. Tertium, De Appellatione Clericorum à suis Diœcesanis, ad finitimos Episcopos: qui cum recitarentur Carthagine in Concilio, objectum fuit ab Aurelio Carthaginensi Episcopo, Romanæ Ecclesiæ parum amico, prædictos Canones inter Nicænos nusquam reperiri. Hinc (ut dixi) suborta dubitatio, num ex Nicæni Decretis eruti essent, eidem Zozyo, instigante Aurelio refragari visi sunt, sed sublato tunc è vivis Pontifice, Bonifacio successoris scribunt, modestissime

In causa Apiarij, & Episcoporum Africanorum. 113.

simè tamen, omnia jura secundum mandata se integra servaturos, quoadusq; de Nicænis Canonibus fieret exactior exploratio: Extant hujusce rei literæ in Concilio Africano *Literis* (inquiunt) *nostris ad eundem Venerabilis memoriae Zozyum Episcopum datis insinuari curavimus, ut ea servare sine ulla ejus injuria paulisper sineremus, usq; ad inquisitionem statutorum Concilij Nicæni. Et nunc de Tua poscimus sanctitate &c. &c.*

Conc. Afric. c. 101.

2. Rebus sic stantibus missi sunt Legati ex Africa in Orientem; Constantinopolim, Antiochiam, & Alexandriam pro fidelissimis exemplaribus Nicæni Concilij Canonum. Moritur interea Bonifacius, & Cælestinus in locum ejus sufficitur. Redeunt post explorata Græcorum exemplaria Legati, non invento in eis citato à Zozyimo Canone. Quid verò Africani tunc egerint? literæ eorum ad Cælestinum insinuant, non (ut asserit A. A.) prohibent appellationes ad Romanum Pont. sed submissò animo rogant, ut majori cautella Romani Pont. ex Africa querelas ingerentes susciperent, ne sic judicia ritè ac probè facta perirent. En eorum Epist. verba: *Domino Dilectissimo, & honorabili Fratri Cælestino, Aurelius, Palatinus &c. & ceteri, qui in Universalis Africano Concilio adfuimus &c. Præsato igitur debitæ salutationis officio, impendio deprecamur, ut deinceps ad vestras aures, hinc venientes non facilius admittatis, nec à nobis excommunicatos ultra velit excipere, quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum, facile advertet Venerabilitas Tua: nam si de inferioribus Clericis vel laicis videtur ibi prævaricari, quanto magis hoc de Episcopis voluit observari, ne in sua Provincia à communione suspensi, à Tua Sanctitate uti festinatò vel præproperè videantur communioni restitui: Presbyterorum quoq; & sequentium Clericorum refugia (sicuti dignum est) repellat Sanctitas Tua. Quibus, non denegant jus Pontifici in admittendis appellationibus, sed exigunt, ut maturiori causæ tractentur examine.*

Responsio
1. ad opp.

Conc. Afric. c. 105.

P

3. Per-

Hist. Con-
cil. 5. sæ-
culi.

Apolog. 2.
in princip.

3. Perniciosum quoq; quod à quibusdam opponitur, quasi Zozyms conatus fuerit appellandi jus ab Africana Ecclesia suffurari, & quòd ipse Nicæno Concilio Canonem Sardicensem supposuerit, ex eo quòd in Orientalis Ecclesiæ codicibus ab Africanis inventus non fuerat. Impostura hæc est Calvinii; cùm ex omnibus antiquis & modernis scriptoribus compertum sit, Nicænam & Sardicensem Synodum, pro una & eadem Synodo habitam fuisse, eò; quòd ferè iidem Episcopi interfuerint, ac eandem contra Arium rem tractaverint, ut optimè ostendit Bail. Unde pro appendice Nicæni Concilij ab omnibus reputatur. Et Caranza, ipse qui omnibus hac in parte videtur contraire, in præfatione ad Nicænam Synodum fatetur, nonnulla ex ea translata fuisse in Sardicense Concilium. A S. Athanasio autem (cui præ cæteris fides hîc danda est) Sardicensis Synodus, titulo Oecumenici, æquè ac Nicæna insignitur: *In magno (inquit) Sardico Concilio, nostram innocentiam plures quàm trecenti Episcopi, qui ex multis Provincijs Ægypti, Libyæ, Pentapoleos, Palestinæ, Arabiæ, Isauriæ, Cypri, Pamphiliæ, Lyciæ, Galatiæ, Daciæ, Mysiæ, Traciæ, Dardaniæ, Macedoniæ, Epyri, Tessaliæ, Achaïæ, Cretæ, Dalmatiæ, Sisciæ, Panormiarum, Norici, Italiæ, Picini, Tusciæ, Campaniæ, Calabriæ, Apuliæ, Bratiorum, Siciliæ, Africæ Universe, Sardinie, Hispaniarum, Galliarum, Britanniarum, eo se ad Concilium contulerant.* Tum quia (ut dixi,) Canones Nicænos translatos fuisse in Sardicensem Synodum, ut consulens & confrontans dictorū Conciliorum Acta, videbit Canonem 5 Nicæni, sub numero 16 Sardicensis positum, Decimumquintum, & decimumsextum, sub numero primi. Cur autem sub nomine Nicæni potius, quàm Sardicensis citaverit Zozyms? non alia ratio, quàm quòd illud notiùs erat, & majoris apud omnes venerationis.

4. Quod

4. Quòd verò in exemplaribus Ecclesiæ Græcæ, & Africanæ, non inventus fuerit citatus à Zozyimo de Appellationibus Canon. Ratio in promptu est: & quidem de Africana, quæ longo tempore plurima passa est naufragia, factione Donatistarum, qui cum Arianis fœdus inierant, horum nequitia, plurimi Canones subrepti, plurimi corrupti: Immò & Sardicense Concilium, cui triginta Africani interfuere, penitus interceptum, ut omninò posteris Africæ Patribus incognitum fuerit, testatur Augustinus contra Crescon. agens, se nullum aliud cognovisse Sardicense Concilium, nisi unum Arianorum hæreticum. Et in literis Synodalibus Africanorum ad Cælestinum dicitur: *In nulla Patrum Synodo esse constitutum, ut aliqui, tamquam Legati à latere mittantur; quasi dicerent se nec in Nicæna, nec Sardicensi invenisse, tametsi ipsius Sardicensis verba erant, quæ Faustinus protulerat: utriusq; igitur Concilij Canones ignoti, erant Africanis.*

Resp. 2.

lib. 3. cap.
34. & E-
pist. 169.
ad Fortun.

5. Ecclesias quoq; Orientales per plurimos annos fluctibus jactatas fuisse, idem refert August: Arianis Episcopis Præsidentibus, eradicatis penè Catholicæ communionis Pastoribus: cogitandum, quid cum exemplaribus Conciliorum egerint? in quorum manibus erant omnium Ecclesiarum codices. Confitetur ingenuè S. Athanasius Orientis Patriarcha, cum Universis Ægypti, Thebaidæ, & Lybiæ Episcopis, ad Felicem Romanum Pontificem scribens, multos Nicænos Canones malitiâ hæreticorum fuisse suppressos: *Scimus (inquit) in Nicæna magna Synodo 318 Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absq; Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari. Licet hæc & alia quam plura necessaria ab hæreticis (qui nos quotidie infestant, & perdere nitantur, ut facilius nos capere possint) sint Synodica Capitula incensa, nobisq; sublata: Quæ de re hæc inventa*

Epist. Syn.
Alexandr.

occasione, indifferenter omni canonicâ, & Apostolicâ postpositâ auctoritate, Nos vi, à proprijs, Vobis inconsultis illicitè expellant sedibus, ovesq; nobis à Christo Domino Apostolicâ commissas gratiâ invadunt, gradibus privant &c. &c. His omnibus malis cum caruerit Ecclesia Romana, à temporibus Constantini, usq; ad Zozymum & Cælestinum, ut ex historijs liquet, facius sine dubio credendum, fideiores esse, & magis authenticos habendos Romanæ Ecclesiæ Canones; ut potè à Concilijs dictis Romam transmissos, & integrè conservatos hucusq;. Quos vidisse in Codice antiquissimo Bibliothecæ Vaticanæ, testatur Baronius in suis Annalibus.

5. Seculo.

6. Per illud, quòd in literis ingerunt Africani, de non mittendis Legatis à latere in eorum Ecclesiam: non intendunt jus suscipiendæ appellationis Romano Pont. adimere, potiùs derogarent Sardicensis Concilij Constitutioni, quâ cavetur, ut ipse Pontifex possit, si velit, appellantis subvenire justitiæ, vel per literas scribendo Episcopis finitimæ Regionis, ut diligenter de causa inquirent, atq; definiant; vel mittendo delegatos, qui præsentes cum Episcopis causas audiant appellantium, atq; judicent: De modo tantum proseguendæ appellationis, & sententiæ Pontificiæ executionis conqueruntur, idq; ea de causa.

Resp. 3.

7. In usu jam erat illis sæculis, Legatos à Pontifice mitti cum Clericis & apparitura militari, ad comprimendos si qui invenirentur Sedi Apostolicæ refragantes, quòd Decreta Pontificia executioni faciliùs mandarentur; testis est Augustinus Epist. 161 inferius referenda. Illud ipsum practicum fuisse in Africana quoq; Ecclesia, refert idem S. Doctor, & eruitur ex hoc Concilio Africano, ubi Cælestino scribunt in illa verba: *Executores etiam Clericos vestros, quibusvis petentibus nolite mittere, nolite concedere, ne fumosum typum sæculi in Ecclesiam Christi, vide-*

Conc. A-
fric. cap.
105.

dea-

In causa Apiarij, & Episcoporum Africanorum. 117
deamur inducere. Quia verò Legati isti, & Clerici ex-
ecutores, proterviùs functiones suas agere videbantur,
ex quorum numero fuerat Faustinus à Zozyimo missus,
qui (ut ipsi contestantur) diversas Episcopis Africanis
inferebat injurias, causam Apiarij sustinendo: inde gra-
viùs permoti Africani, Bonifacio scribunt, quòd non
essent ejusmodi fastus de cætero supportaturi; defuncto
tunc Bonifacio, prosequuntur instantias apud Cælesti-
num, eundem flagitando, nè ampliùs Faustinum pro
charitate sua Legatum in Africa patiatur: *Nam de Fratre*
nostro Faustino securi sumus, quòd cum Fraterna charitas ulte- ibid.
rius in Africa minimè patiatur.

8. Ex his apertà luce comperiet quisq; Africanos
Patres, nusquam appellationis jus derogatum voluisse,
sed de modo tantum prosecutionis conquestos. Id e-
videnter iterum deducitur ex ipsorum literis ad Boni-
facium, nomine totius Synodi Africanæ. *Nunc de Tua*
poscimus sanctitate, ut &c. si Episcopus accusatus fuerit, & ju- ibid. cap.
dicaverint congregati Episcopi Regionis ipsius, & de gradu suo 101.
dejecerint eum, & appellasse videatur, & confugerit ad Bea-
tissimum Ecclesie Romanæ Episcopum, & voluerit audiri, &
justum putaverit, ut renovetur examen; scribere his Episco-
pis dignetur, qui in finitima & propinqua Provincia sunt, ut
ipsi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis defi-
niant. Si auctoritatem supremam, & ultimati judicii
tribunal, sibi usurpassent, (ut contendit Adversarius,) in
vanum utiq; delegationem literalem à Pontifice postu-
lassent, pro iterando causæ ex appellatione ab eorum
Concilio examine: Postulant autem pro suis Episcopis,
si renovandum judicaverit Pontifex, judicii instituendi
auctoritatem; tum quia Romæ summâ cum difficultate
producendi essent testes: Tum quia Legatos suos exe-
cutores cum brachio seculari ferebant indigniùs.

9. Unum restat, quòd reponatur; modum vide-

Edit. Plant.

licèt illum Apostolicas exequendi sententias, à PP. Africanis reprehensum fuisse in Pontifice: sed hac in parte ipsum appello Augustinum, qui hujus sententiæ fir-
mum defensorem se præbuerat plurimis in locis; & inter alia, Epist. ad Vincentium, ubi inquietos Donatistas per Potestates corrigi, & cohiberi potuisse, non inutile judicat. Item Epist. 261, de Fussalensibus scribit, id non nisi manu militari expleri potuisse, quòd Romanus Pont. suâ sententiâ definisset. Hæc de Apiarij causa, & Africanorum ad Cælestinum literis: Quòd iterum ex Augustino magis illustrabitur.

PARAGRAPHVS III.

Augustinus illo eodem tempore, recenset plura appellantium Episcoporum Africanorum exempla, ipse quoq; recurrit ad Sedem Apostolicam.

I. AD comprobendam supereminentem Sedis Apostolicæ prærogativam, eo ipso tempore, quo de Nicæno Canone, inter Africanos Patres controversia agitabatur, Deus Opt. mirabilem permisit casum, cujus occasione ipsemet Augustinus (qui eidem Concilio in qualitate Legati Numidiæ interfuerat) compulsus erat quærere, & in medium plura adducere exempla, quibus inolitum morem appellationis Africanorum, ad Romanam Ecclesiam demonstraret. Erat autem casus iste.

2. Antonius quidam nomine, quem S. P. Augustinus sedi Fussalensi Episcopum præficiendum curaverat, aliqua in Episcopatûs munere perpeffus crimina, & scandala aliqua, ut Africani querelas Cælestino Papæ ingesserint adversus Augustinum, quòd perditissimum hominem dedisset illis Episcopum, idcirco in Plenario

Patrum

Patrum Conventu, administratione Episcopatus privatus fuit Antonius, relicto ei tantum sedis titulo: appellavit ille ad Sedem Apostolicam proclamando, *aut in Cathedra sedere debui, aut Episcopus esse non debui.* Augustinus ex iudicibus eum condemnantibus unus, plura Africanorum Episcoporum ad Sedem Apostolicam appellantium producit exempla, declarans sæpius accidisse, ut Episcopis à Pontificibus Romanis administratione Episcopatus privatis, honor tantum cum nomine Episcopi, eisdem relictus fuerit. En ejus verba.

3. *Extat exemplo (inquit) ipsâ Sede Apostolicâ judicante, vel aliorum judicia firmante, quosdam pro culpis quibusdam, nec Episcopali spoliatos honore, nec relictos omnimodis impunitos; quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia numerabo. Clamet Priscus Provinciæ Cesariensis Episcopus, aut ad Primatum locus sicut cæteris, & mihi patere debuit, aut Episcopatus mihi remanere non debuit. Clamet alius ejusdem Provinciæ Victor Episcopus, cui relicto in eadem poena, in qua & Priscus fuit, nusquam sibi in Diœcesi ejus ab alio communicabatur Episcopo; clamet inquam, aut ubiq; communicare debui, aut etiam in meis locis communicare non debui. Clamet tertius ejusdem Provinciæ Laurentius Episcopus, & prorsus huius vocibus clamet: aut in Cathedra cui ordinatus sum, sedere debui, aut Episcopus esse non debui. Sed quis ista vituperet? nisi quia parum attendit, nec inulta omnia relinquenda, nec uno modo omnia vindicanda.* Recentia tantum Augustinus appellantium Africæ Episcoporum recenset exempla, unius duntaxat Provinciæ, imò unius generis casus, non est dubium quòd alia crebra atq; frequentiora in alijs Africæ partibus esse contigerit differentibus alijs occasionibus.

Epif. 261.
edit. Plant.

4. Accipiens postea S. Pater Augustinus ex rumoribus, Antonium appellantem, sententiâ Pontificiâ ad Episcopatus pristini administrationem cum militari manu (ut

extat. tom.
2. editio:
Plant. E-
pist. 161.

Confir.
Resp.

nu (ut solitum erat) fore remissurum, evitando majores adversum se querelas Africanorum, eidem Cælestino supplices dedit literas, in quibus hæc notantur. *Accipe nunc quæ post ejus sanctæ memoriæ viri (loquitur de Bonifacio) in Africa literas gesta sunt, & subveni hominibus opem Tuam in Christi misericordia multò avidius quàm ille poscentibus, à cujus inquietudine desiderant liberari. Iudicia quippè illis, & publicas potestates, & militares impetus, tamquam executores Apostolicæ Sedis sententiæ, sive ipse, sive rumores celeberrimi comminantur, ut miseri homines Christiani Catholici graviora formident à Catholico Episcopo (Antonio) Non sinas ista fieri, obsecro Te per Christi Sanguinem, per Apostoli Petri memoriam, qui Christianorum Præpositos populorum monuit, ne violenter dominantur in fratribus.*

5. Ex his Augustini dictis exploratum est unicuiq; quid ille de auctoritate Romani Pont. intellexerit? & quid in illo eo ipso tempore, quo de appellatione agebatur, recognoverit? Non refugit Cælestini sententiam, etiam Concilio Africanorum dissonam, in restituendo sedi suæ Antonio, imò nec executionem judicij illius, si ita decrevisset; sed modum exequendi, per militares impetus, & publicas sæcularium potestates, ne de cætero patiatur Pontifex, humillimè deprecatur. Hæc erat mens cæterorum Africæ Episcoporum, quamvis Aurelius Carthagenensis Archiepiscopus totius Africæ Primas, aliquid aliud contra Pontificem molitus fuerit, ut suum honorem tueretur, neminemq; seipso superiorem in causis morum & disciplinæ agnosceret, tamen Augustinum, & alios Africæ Patres, aliter fuisse affectos, ac aliud omnino ab Aurelio sensitse, ex hætenus dictis est manifestum.

PARA-

PARAGRAPHVS IV.

Ex Ecclesiæ Gallicanæ eiusdem sæculi gestis, nec non antiquissimis Episcoporum appellationibus, idem ius firmatur Rom. Pont. de hæresibus, & Ecclesiæ dogmatibus absolutè iudicandi, & peremptoriè negotia omnia terminandi.

I. **T**antus apud Ecclesiæ Gallicanæ Antistites vigeat erga Romanum Pontificem cultus & observantia antea actis sæculis, ut ab ipsius decretis, vel tenui lineâ declinare, ducerent esse sacrilegum, atq; impium. Quam quidem dum tenuit observantiam, ab omni hæreticorum labe illibata permansit omnium ore laudatissima Ecclesia Gallicana, cujus Episcopi antiquæ gloriæ memores, Antecessores suos ad numeros omnes sequuti sunt, inhærentesq; supremæ auctoritati, retinentes quas à Majoribus accepere Catholicæ fidei regulas, more illorum ad Romanam Sedem semper recurrerant, in exortisq; dubijs, eam non nisi consulebant.

2. Primum produco Magnum illum Victricium Rothomagensem Episcopum, doctrinâ ac miraculis clarissimum, qui anno 404 adversus novam emergentem in Gallia Vigilantij hæresim, primum omnium iudicavit Sedem Apostolicam consulendam, quod facilius nova Hæresiarchæ extirparentur dogmata. Id eruitur ex Epist. rom. 1. Epist. Rom. Pont. Ep. 1. ad Vict. Innocentij Pont. Credidit ille, in Ecclesia Catholica ubiq; servandum, quod ab Apostolica Sede nosceretur esse servatum, & custoditum, à cujus desciscere velle Decretis, idem planè esset, quod in Castris profiteri Schismaticorum aut hæreticorum.

3. Sequenti anno laudatissimus S. Exuperius Tolosa-

ibid. Epist. 2. ad Exup. Iosanus Episcopus, ex occasione ejusdem Vigilantij hæreseos, Innocentium Pont. interpellavit, quonam pugnandi genere mortifera hæretici semina excuteret. Sanctissimi atq; Doctissimi Antistites, ab ipso præcipuè Ecclesiæ Catholicæ vertice, sibi arma comparanda duxerunt, quorum vel uno ictu conficerent reptantem ventrè bestiam super terram.

ex Epist. 3 Bonif. 4. Anno 422 Patroclus ab Episcopis Gallicanis delatus est ad Apostolicam Sedem, quòd sibi favore Constantij, sedem usurparet Arelatensem, & alienæ Metropolis jura pervadens, in Narbonensi Provincia vacantis Pastore Sedis, ausus est Episcopum ordinare: ejus temeritatem repressit Bonifacius, datisq; literis ad Hilarium Narbonensem Episcopum, jussit, ut jure Metropolitanì ex mandato Apostolicæ Sedis, ad locum accederet, & quæ agenda sint circumspiceret, Sediq; Apostolicæ deferret.

Ex Epist. 1. Cælest. 5. Anno 428 In Ecclesia Narbonensi & Vienenfi, Novatores quidam pullularunt, novum in vestitu Clericorum usum inducere satagentes: hos reprehendit Cælestinus, vetuitq; ne novus atq; diversus ab eo, qui hætenus usui fuisset, induceretur Clericorum habitus, sed illum quem à majoribus acceperant, retinerent. Redarguit etiam eos, quòd ad sedes Episcopales ab eis laici provecti fuerint, & criminosi; exprobrans factam ab illis Danielis cujusdam ad Episcopatum, contra jus, falsq; promotionem: Nec non Massiliensis Episcopi, qui Arelatensem Patroclum necaverat, quâ de causâ dedit ad Arelatensem Episcopum literas, cum præceptionibus, ut ad judiciam Episcopale uterq; destinaretur.

6. Anno 431. Non levis perturbatio Gallicanam exagitabat Ecclesiam, ob petulantiam quorundam Presbyterorum, temerè sugillantium S. P. Augustini Commentarios adversus Palagium editos, quæ cum rationibus &

bus & persuasionibus Prosperi contineri minimè potuit, idem S. Præsul, adhibito Collega Hilario, profectioem ad Cælestinum Romanum Pont. instituit, studiosèq; apud eum egit, ut ejusmodi nugatoribus in S. Ecclesiæ Doctorem infanias effluentibus ora compesceret: Perceptâ S. Pontifex plenissimâ à Prospero & Hilario relatione, ad Episcopos Galliæ scripsit Epistolam, redarguens imprimis eos, quòd sinerent ipsis tacentibus in Ecclesia loqui Presbyteros, postea in reprehensionem eorundem sinentium, & Clericorum in Sacra Augustini dogmata fugillantium, subdit: S. Doctorem mirificè prædicando, & scripta ejus contra Pelagianos, ut optimi Ecclesiæ Magistri, auctoritate Pontificiâ approbando. Incipit Epist: *Apostolici verba præcepti.* Quantæ fuerint existimationis & ponderis in Gallijs istæ Pontificis literæ, legatur S. Prosper adversus Collatorem propè finem.

Epist. 8.
Cælest.

7. Idem Vir Sanctus anno 433, reviviscente in Gallia Pelagianorum Hæresi, Cælestini successorem, Sixtum Pontificem, in Joannem Cassianum Massiliensem concitavit, ad frangendam resuscitantis Pelagij errores procaciam: *Confidimus* (inquit) *Domini protectione præstandum, ut quòd operatus est in Innocentio, Zozyimo, Bonifacio, operetur & in Sixto, & in custodia Dominici gregis, hæc sit pars gloriæ huic reservata Pastori, ut sicut illi lupos abegere manifestos, ita hic depellat occultos: illo auribus suis Doctissimi senis (Augustini) insonante sermone, quo collaborantem secum hortatus est dicens: sunt enim quidam &c. &c. ubi recitat Augustini verba, scripta olim ad ipsum Sixtum cùm Presbyter esset, quibus eum in insectandos semipelagianos commovet.*

lib. adver.
Collat.

8. Anno 445 suborta fuerat Controversia, inter Hilarium Episcopum Arelatensem, & Episcopum Viennensem, quòd ille prætenderet jus ordinandi Episco-

pos Provinciæ Viennensis, spectare ad Arelatensem Episcopum, quæstio quidem jam pridem inter Præsules dictarum Galliæ Ecclesiarum agitata, & in Concilio Taurinensi terminata; sed Hilarius haud his contentus limitibus, in Provinciam Viennensem Primatum sibi vendicabat. Querela ad Sedem Apostolicam perlata est adversus Hilarium, quòd in Provincia Vienenſi ordinatum præsumpſſet Episcopum deponere Celidonium; rursumq; alium in locum projecti Episcopi nondum mortui, substituere. Romam B. Hilarius ad dicendam causam coram Leone spontè se contulit, & mucroni Apostolico cervicem submittere minimè recusavit. Extat hæc in causa, Leonis Epistola ad Episcopos Galliæ, Vienenſis Provinciæ, quæ incipit: *Divinæ cultum Religionis*. ubi quoq; de Primatu Romanæ Ecclesiæ tractat; (habetur in fine hujus Parag. fragmentum istius Epistolæ.) Præfecitq; ibi Leontium Episcopum, ut ejus consensu, futuræ Synodi in ea Provincia celebrarentur, non Vienenſis aut Arelatensis Episcopi auctoritate: hujusmodi præceptionibus ad nutum paruit Gallicana Ecclesia.

Epist. 89.
S. Leon.

9. Legitur in eadem Hilarij causa, & Imperatoris Valentini Constitutio, ad Aetium agentem in Gallia Magistrum militiæ data, S. Leone instante, quâ supremam Pontificis Rom. in omnes Ecclesias auctoritatem proficitur, utq; ab omnibus Galliæ Præsulibus facta testatq; custodiat, præcipit pius Imperator. „ Cum (inquit) Sedis Apostolicæ Primatum, Sancti Petri meritum, qui Princeps est Episcopalis coronæ, & Romanæ dignitas Civitatis, Sacræ etiam Synodi firmavit auctoritas, ne quid præter auctoritatem Sedis istius illicitum præsumptio attentare nitatur: tunc enim demum Ecclesiarum pax ubiq; servabitur, si Rectorem suum agnoscat Universitas. Hæc cum hætenus inviolabiliter fuerint

runt custodita: Hilarius Arelatensis contumaci quodam
aufu &c., Et inferius: „ Erat ipsa quidem sententia,
per Gallias, etiam sine Imperiali Sanctione valitura.
Quid enim tanti Pontificis auctoritate in Ecclesias non
liceret? sed nostram quoq; præceptionem hæc ratio pro-
vocavit, ne ulterius vel Hilarius &c. nec cuiquam al-
teri Ecclesiasticis rebus arma miscere, aut præceptis
Romani Pontificis liceat obviare &c. Perenni sanctione
decernimus, ne quid tam Episcopis Gallicanis, quàm a-
liarum Provinciarum contra consuetudinem Veterum;
liceat sine Viri Venerabilis Papæ Urbis æternæ, auctori-
tate, tentare, sed illis omnibus pro lege sit, quicquid san-
xit, vel sanxerit Apostolicæ Sedis auctoritas. „ Hæc om-
nia eodem sæculo acta. Nec desunt antiquiora ap-
pellantium Episcoporum ad Apostolicam Sedem exempla.

10. Briccius S. Martini successor in Turonensi E-
piscopatu; iniquo iudicio à Sede depulsus, ad Roma-
num Pontificem confugerat, ejusq; auctoritate sedem re-
cuperasse ablata injuriâ, testatur Gregorius Turonensis,
de Gestis Francorum.

lib. 2. cap.
1. & lib.
10. cap. 31

11. Salonijs Ebredunensis Episcopus, & Sagitta-
rius Vapingensis, per Synodum Lugdunensem, à suis se-
dibus dejecti, ad Joannem III Pont. provocarunt, qui
litteras ad Regem Hunteranum misit, quatenus suis Ca-
thedris restituerentur, refert idem Turonensis.

lib. 5. cap.
20.

12. Libro 7mo Capitulorum Francorum Cap. 124
deciditur, ut Episcopi comprovinciales ad Universalis
Ecclesiæ Pastorem, non ad Concilium Generale, appel-
lationes interponant, ut ab eo quicquid justum ac pla-
citum Deo fuerit, terminetur. Legatur & liber 6 Ca-
pit. Franc. cap. 289, & 299 ubi non ad alium judicem,
quàm Rom. Pont. plurimi appellarunt.

13. Constat item ex Galliæ Annalibus Massonij in
Hugone Capeto, Arnulphum Archiepiscopum Rhemen-
sem

sem ab Episcopis auctoritate privatum ad Joannem 13 appellasse, illiusq; mandato sedem pristinam obtinuisse. Item ex S. Iræneo Lugdunensi Episcopo jam sæpius laudato, disertè affirmante: *Ad hanc sedem propter potentior*
 lib. 3. cont. *rem Principalitatem, necesse est omnem convenire Ecclesiam,*
 hær. cap. 3. *hoc est eos, qui sunt undiq; fideles, in qua semper conservata est, ea, quæ ab Apostolis est traditio.*

14. Ecclesiæ Vienenſis in Gallia Martyres, ad Pium primum per Aftalum sæpius scripsere; Postmodum per Iræneum tunc Presbyterum, ad Eleuterium Pij successorrem, quibus de suo statu & persecutione monent, rogantq; ut curet pacem & concordiam in Ecclesijs constitui, ut Baronius ex Eusebio refert. Hæc autem facta ante Concilium Nicænum. S. Leo antiquam Gallis recurrendi ad Sedem Apostolicam consuetudinem esse asserit, ita ad Episcopos Provinciæ Vienenſis scribens: *Nobiscum itaq; Vestra Fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem pro sui reverentia, à Vestra etiam Provinciæ Sacerdotibus innumeris relationibus esse consultam, & pro diversarū (quemadmodum vetus consuetudo poscebat) appellatione causarum, aut retractata, aut confirmata fuisse judicia.* Ex his Lector dignoscere poterit, qui nam antiquissimorum & Sanctissimorū Ecclesiæ Gallicanæ Præsulum fuerit sensus, de Pontificis Romani auctoritate & iudicio.

ad annum
179.

Epist. 89.

PARAGRAPHVS V.

Ex antiqua consuetudine Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ Episcoporum appellantium, id ipsum perspicuè demonstratur.

I. **N**ON à recenti memoria, sed ab antiquis temporibus, antiquissimis regulis in Ecclesia Christi sancitum, inviolataq; consuetudine SS. Præsulum, & Martyrum, tam Orientalis, quàm Occidentalis Ecclesiæ roborata.

boratum est, ut quicquid etiam in remotissimis Ecclesiæ Provincijs super Episcoporum querelis ageretur, non ante, firmitatem obtineret, vel robur, quàm ad Sacram hujus Sedis, esset relatum notitiam. Testis est Gloriosus Christi Confessor Athanasius Alexandrinus Patriarcha, cum Orthodoxis Ægyptiorum, Thebaidorum, & Libyorum Episcopis, in Epist. Synodica ad Felicem Romanum Pont. *Quia semper (inquiunt) Beatissime Pater, Antecessores nostri, & nos à Vestra Apostolica Sancta Sede auxilium hausimus, & nostri curam habere cognovimus, præfatam Apostolicam Sedem, juxta Canonum Decreta expetimus, ut inde auxilium capiamus; unde Prædecessores nostri ordinationes & dogmata acceperunt. Et post: Canonibus namq; jubentibus de majoribus causis, nos absq; Romano Pont. nihil debere agere, ideoq; ad propositum currentes &c. Vestre Apostolicæ Sedis imploramus auxilium: Et parum infra: Nam scimus in Nicæna Magna Synodo ab omnibus concorditer esse roboratum: Non debere absq; Romani Pont. sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari.*

ex Conc.
Alex.

2. Hæc Canonica sanctio inviolabiliter observata erat ab Orientis Ecclesiæ Præsulibus, ante & post Athanasij tempora, testis est iterum ipse Athanasius Epist. ad solitariam vitam agentes, de Marcello Episcopo Gallatiæ scribens, à quo reprehensi Eusebiani de Hæresi, ejusdem hæreseos criminationem illi vicissim impingentes, Marcellum Episcopali honore spoliarunt, & in exilium ejecerunt: ille verò Romam profectus, se innocentem docuit.

3. Idem Athanasius Alexandriæ, Paulus Constantinopolitanus, alius Marcellus Ancyrae, Asclephas Gazæ, Lucius Adrianopolis, Episcopi Orientales, in Synodis damnati, atq; potentiâ hæreticorum oppressi, ad Julium provocarunt, cujus ex appellatione benignitatem, & judicij æquitatem in recuperandis sedibus experti sunt,

Sozomen. sunt. Scripsit insuper Pontifex ad Orientales Episcopos,
lib. 3. Cap. 7. eorum judicia graviter objurgando, quòd inconsultò de
hisce judicassent viris, Ecclesiàsque perturbassent, man-
datum quoque dedit, ut quidam illorum omnium nomi-
ne, ad diem constitutum Romam accederent, declara-
turi sententias, quas de his tulerant, æquas, justasque es-
se: Quin etiam minatus est, se de reliquo non passurum
eos inultos esse, nisi novis rebus studere desisterent.

4. Petrus Catholicus Alexandriae, & Felicianus
Ex Annal. ad Damasum; Joannes ad Leonem, Theophilus Alexan-
ad an. 404. drinus, & S. Chrysostomus per summam injuriam
condemnatus, & in exilium violentâ militum manu
pulsus, ad Innocentium I; & Petrus Hierosolymitanus
ad Agapitum appellavit. Theodoretus Cypri Episco-
pus in Pseudosynodo Ephesina 2da, de Collegio Episco-
porum exclusus, conqueritur de injuria, & judicium à
Epist. 113. S. Leone deposcit. „ Ego autem (inquit) Apostolicæ
ad Leon. „ Vestræ Sedis expecto sententiam, & supplico, & obse-
„ cro Vestram sanctitatem, ut mihi appellanti justum
„ Vestrum, & rectum judicium opem ferat, & jubeat ad-
„ currere, & ostendere meam doctrinam, vestigia Apo-
„ stolica sequentem. „

5. Basilus, desert Eustatium Damaso, (erat ille
Arianus Sebastæ Armeniæ Episcopus) & jam in Orien-
te damnatum, petit à Pontifice rursus damnari. S. Igha-
tius Episcopus Constantin. apud Nicolaum primum ju-
stitiam requisivit. S. Gregorius, privat sacra commu-
nitione Joannem Episcopum Græcum, quòd judicasset
lib. 2. Greg. Episcopum Thebanum, qui ad Apostolicæ Sedis judi-
Epist. 6. cium confugerat. S. Hieronymus, Damasum procla-
mavit supremum judicem, Oriente in lites discisso: Ca-
thedram (inquit) fidem Apostolico ore laudatam, censui consu-
lendam. Et ad Demetriadem: Cum Sanctus ac B. memoria
Epist. ad Athanasius Episcopus Romanam regeret Ecclesiam, de Orientis
Damasc. partibus

partibus seiva tempestas, simplicitatem fidei quæ Apostolico ore laudata est, polluere conata est, sed vir Apostolicæ sollicitudinis, statim noxium perculit Caput.

6. Ursatius & Valens Pannoniæ Episcopi, unâ cum libellis profecti sunt ad Julium Rom: Pont. pro ratione reddenda de suis erroribus & delictis, quod calumnias struxissent Papæ Athanasio: *At suscipe* (inquiunt) *nos in communionem, ac ad pœnitentiam:* hæc S. Epiphanius. Et Sozomenus lib. 3 Cap. 22. „ Hoc quoq; (inquiunt Ursatius & Valens) confitemur, si quando nos Episcopi Orientis, vel Athanasius ipse præ malitia in judicium de hac re vocare voluerint, nos ab eo quæ tu statueris minimè descituros. „ Extant quàm plurima alia in Concilijs appellantium Orientalium exempla, qui variè vexati, in carceres missi, & ab Ecclesijs suis dejecti, tum à Synodis, tum à Principibus, ad Summos Pontifices ut ad veros & legitimos judices confugerunt.

Her. 68.

„

„

„

„

„

„

7. De Occidentalibus Episcopis, Eruditus Pater Lupus excurrit per multa sæcula, quàm plurimas antiquissimorum SS. Præsulum appellationes ad Rom. Pont. reproducendo, quem Lectori licebit consulere. Protulimus quoq; superius nonnulla de Africanis & Gallicanis agendo: Generalia hîc SS. Patrum sufficiet recensere testimonia, Occidentalium Episcoporum recursus ad Apostolicam Sedem in Universum comprobantia.

lib. de Appellat.

8. S. Hieronymus ad Eustachium, asserit: *Occidentis Episcopos ob quasdam Ecclesiarum dissensiones, Romam Imperiales literas contraxisse.* Et ad Principiam: *Et me* (inquit) *Romam cum Sanctis Episcopis Paulino, & Epiphanio, traxit necessitas.* S. Athanasius Papa in *Epist. ad Germaniæ & Burgundiæ Episcopos*, monet Universos, ut ad Romanam Cathedram, tamquam ad Caput querelas suas mittere non dubitent, quia hic erat antiquissimus omnium usus.

Epist. 27.

tom. 1.

Epist. 16.

Epist. 68. S. Cyprianus testatur, Episcopis Hispanis confugere; ex quibus specificat Basilidem; qui Episcopatu turbatus, Romam uenit ad Stephanum, & suæ sedi restitutus est. S. Ambrosius Epist. 81. refert, seipsum cū Bassiano, Euentio, Maximo, Felice, Geminiano, Eustasio, Constantio, Episcopis, & alijs Ordinibus ad Syricium Papam confugisse: *Quos (inquit) Sanctitas Tua damnauit, scias apud Nos quoq; secundum iudicium Tuum esse damnatos.* Et Epist. 78 innumeris Occidentalium & Orientalium Episcoporum appellantium conuictus exemplis, Theophilo Alexandrino Episcopo consilium suggerit: *Sanè referendum arbitramur ad sanctum Fratrem Nostrom Romanæ Sacerdotem Ecclesiæ, quoniam præsumimus ea te iudicaturum, quæ etiam illi displicere nequeant.* Et parum infra: *Cum id gestum esse cognouerimus, quòd Romana Ecclesia haud dubiè comprobauerit, læti fructum ejusmodi examinis adipiscamur.*

10. Legatur & S. Gregorij Nazianzeni Epistola ad Celadonium de Apolinaristis, ubi de Appellatione Occidentalium multa refert. Quis autem efrons dixerit, tot ac tantos Ecclesiæ Patres, judicio prudentiæ, & scientiæ caruisse, ibi supremum tribunal recognoscere, ubi nulla esset ultimati judicij auctoritas? aut quis asseruerit Africanos, unico illo facto, juri Pontificio præjudicari potuisse? nisi fortasse ille, qui se reputat tantis Ecclesiæ Doctoribus sapientiozem, sed videat ne se comperiat præsumptiozem.

EX CONTROVERSIA

Ejusdem Sæculi

In Causa Nestorij?

OPPOSITIO VI.

Auctoris Anonymi.

EX Causa (inquit) Nestorij, quæ cùm Romæ agitata fuisset à Cælestino primo; discussa adhuc fuit in Concilio Alexandrino ex tota Diœcesi Ægypti; cui cùm in erroribus suis pertinax Nestorius, parere noller, opus fuit congregare Synodum Oecumenicam, quam Theodosius Augustus indixit Ephesi celebrandam. Non est igitur (inquit) iudicium Pontificis ultimum Ecclesiæ tribunal, sed post ejus sententiam, causæ fidei & Religionis, ad superius tribunal deferri possunt, ut deinceps retractari non possint. „ „ „ „ „ „

C A P U T VI.

Causas Fidei & Religionis à sententia Pontificis ad aliud tribunal deferri non posse; ex causa Nestorij & Concilio Ephesino luculenter deducitur, & argumentū A: A: falsitatis arguitur?

I. **J**Am ab initio quæstionis monueram, de solis Oecumenicis Concilijs disputationem institutam, per ordinem ad Summum Pontificem, non de Particularibus: unde facilè conijcio, argumenta deesse Adversario, cùm ad Provincialia Concilia convertatur. Nec Pontifici

modò convitiatur, verùm etiã laudatissimæ Ecclesiæ Gallicanæ non veretur tribuere, quòd nusquam propalaverat. Nulla enim Catholica Ecclesia unquam professã est, Pontificiam auctoritatem ita limitatam esse, ut ejus judicium à Congregationibus Episcoporum Particularibus discuti, & causæ fidei ab illo terminatæ, ad Conventus Provinciales, vel Nationales, ut ad tribunal superius evocari possint. Id tamen foras emittere non erubescit Adversarius, asserens: Causam Nestorij Romæ agitatam, & à Cælestino (ut certum est) judicialiter finitam, iterum (ut ait) à Synodo Provinciali Alexandrina fuisse discussam.

2. Alexandrinam Synodum congregatam à S. Cyrillo fuisse, post damnationem Romæ errorum Nestorij, loquuntur omnes, at discussionis causæ, aut examinis sententiæ Cælestini, nullus meminit. Hæc autem quæ hic infero, referunt Conciliorum Scriptores Universi, cum *Isidoro Peltano*, qui ex Græco *Gelasij Cizyceni* codice, Latinæ lingvæ reddidit omnia acta in causa Nestorij; vixit autem Gelasius eodem sæculo cum Nestorio.

3. In prædicta Synodo nihil aliud actum, nisi per-
 Resp. ad 1. lecta illa, quæ à Cælestino Pontifice adversus Nestorium
 de Conc. A- scripta erant, quibus percognitis, quatuor Legati selecti
 lexeandr. sunt, qui Constantinopolim proficiscerentur, reddituri
 literas Cælestini ipsi Nestorio, cum decreto damnationis
 Romæ condito, nisi infra præscriptum ibi terminum
 resipisceret. Nec audiendus hac in parte Bail, asserens:
 in hist. prius Alexandrinam Synodum à Cyrillo convocatam;
 Conc. Ephe- ex literis enim Synodicis ad Nestorium, & Clerum
 s. ni. Constantinopolitanum Alexandria scriptis, clarissimè
 evincitur, causam Nestorij in Concilio Romano auctoritate
 Apostolicâ fuisse jam terminatam; sancitum enim
 apud Isod. fuit, ut iisdem Pontificijs literis, adjiciantur aliæ Sy-
 Pelt. tom. nodicæ, cum duodecim anathematismis, quæ præterea
 1. cap. 14. fidei

fidei Orthodoxæ confessionem continerent. Hæc autem leguntur in dicta Epistola.

4. Ecce igitur (inquiunt) unâ cum S. Synodo, quæ in Magna Romanorum Civitate, Pÿssimo Episcopo Fratre ac Communiſtro Noſtro Preſidente convenit, jam tertio hiſce literis conteſtamur, & obteſtamur, ut conſilium noſtrum ſecutus, ſtolidis illis abſurdisq; dogmatibus, quæ foris publicèq; doceas, quamprimùm nuncium mittas: quòd ſanè niſi juxta tempus in literis Cæleſtini Sacratiffimi Reverendiſſimiq; Romanorum Episcopi expreſſum, præſinitumq; præſliteris, certò ſcias, nullam tibi deinceps cum Episcopis, & Sacerdotibus Dei conſuetudinem, nullum ſermonem, nullum &c. Tempus autem à Cæleſtino præfixum fuerat Neſtorio, decem duntaxat dierum, ut in Epist. ipſius ad Neſtorium, & ad Cyrillum legitur: ſubditur quoq; in eadem Epist. de quibusdam literis à Cyrillo Alexandria Neſtorio miſſis: *Ad Epistolas porro quòd attinet, quas Alexandrina Eccleſia ad te miſit, eas à Sacra Romana Synodo, ab omni errore & vitio immunes judicatas eſſe ſcias.*

5. Præterea in dicta Synodo compoſita fuit Epistola, ad Clerum Conſtantinopolitanum, quâ ex Decreto Romani Pont. damnationem Neſtorij ſignificent, & eorum qui cum eo communicant, declarantes pariter eos, qui ab eo fuiſſent cauſâ fidei ſeparati, in communionem Eccleſiæ Catholicæ, auctoritate Apoſtolicâ recipi. *Sperabamus (inquiunt) Religioſiſſimum Episcopum Neſtorium conſultationibus & admonitionibus Eccleſiaſticis, abſona ſua dogmata deſerturum, & eam fidem nobiſcum amplexurum, quæ Eccleſijs à Sanctis Apoſtolis & Evangelis, Apoſtolicisq; vocibus eſt tradita. Quoniam verò non ceſſat &c. jam neceſſariò eò devenimus, ut opus ſit illum Synodicis literis conteſtari, quòd niſi ad terminum à Sanctiſſimo ac Pientiſſimo Romanæ Eccleſiæ Episcopo Cæleſtino præfixum, novis ſuis dogmatibus abſtineat, & ſcripto anathemate deteſtetur, nihil cum Sacerdotibus Dei habiturus commercij, &c.*

ibid. cap.
15. & apud
Cyril. E-
piſt. 11.

apud Cyril.
Epist. 19.

6. His tandem, adjectæ sunt aliæ, ad Patres Monasteriorum Constantinopolitanæ Urbis, eos non tam Synodi, quàm Cælestini nomine commonentes, ut viriliter quod cæperunt adversûs Nestorium, prosequantur. *Iam tribus literis, his videlicet, quæ jam à nobis, & præterea quæ à Sanctissimo & Pijssimo Fratre Cælestino magnæ Romæ Episcopo missæ sunt admoniti, exigendum censuimus, ut si resipiscere, ac super ijs quæ dixit illachrymando perversa sua dogmata scripto anathematisari, & recte ac inculpatæ Catholicæ Ecclesiæ fidem confiteri velit, veniam si hanc petat, (quam ei videlicet obtulerat Cælestinus) si autem ista facere nolit, alienum se esse & exortem ab Episcoporum choro, & docendi dignitate sciat.* Nihil aliud in dicta Alexandrina Synodo, præter ea quæ hætenus ex Isidoro relatum, factum legitur. Nemo autem non viderit, coadunatos ibidem Patres, totis viribus in sententiam Cælestini ivisse, absq; ulla causæ Nestorij, vel judicij Apostolicæ Sedis discussione.

apud Isod.
tom. 1. ca.
2.

2.

Epist. 13.
& 16.

7. Sed ex alijs anterioribus Actis, quæ Synodum Alexandrinam præcessere, satis convincitur Ægypti Patres, nusquam de tali discussione cogitasse. Sanctus enim Cyrillus Alexandrinus Patriarcha; qui huic præsedit Synodo, Nestorium jam ante proclamabat Hæreticum, post evulgatam à Cælestini Concilio sententiam, ut fatetur ipse in literis ad Nestorium: *Et quid nunc obsecro consilij capiam (tuam hic namq; pietatem appellare compellor) quandoquidem Cælestino Religiosissimo Romanæ Ecclesiæ Episcopo iubente, cæterisq; Pijssimis Episcopis, qui illi adfuere, ita postulantibus investigare cogor &c.* Idem S. Præsul post judicium Romæ latum, ad diversarum Provinciarum Episcopos literas dederat, uti ad Joannem Antiochenum, ad Juvenalem Hierosolymitanum, ut in lib. Epistolæ suarum quisq; comperiet.

8. Ante habitum Romæ Concilium, Constantinopolita-

politanus Clerus, libellum quendam adversus Nestorium compositum, misit Alexandriam ad Cyrillum, ut de eo judicaret, & sententiam cum suis Coepiscopis ferret: recusavit judicium S. Præsul; tamquam non sui muneris de hæresibus judicare. *Libellum supplicem vestrum* (inquit ad Clerum Constantin.) *opera ad me missum accepi & legi. Verum quod prolixè in eum incurrat, qui illic agit, hætenus suppressi, ne adversus nos insurgens, se per nos hæreseos apud Imperatorem delatum cavillaretur.* Et ad Cælestinum hac de re scribens, rationem affert, cur se à sententia in eum ferenda subtraxerit. *Quid vetabat* (inquit) *& nos quoq; vocibus illius, contraria scribere, ac sentire, Anathemata, si quis Mariam Deiparam esse negaverit? verum id hætenus propter illum facere nolui, ne sint, qui Episcopum Alexandrinum, Ægyptiorumve Synodum, anathematiz sententiam in Nestorium tulisse dicant.* Disertissimis attestatur terminis Sanctissimus Patriarcha, genuini esse Romani Pont. officij, contra hæreses decretaliter agere, non Ægyptiorum, aut cujusvis alterius Synodi, tamen quisq; vocibus voces, vel scriptis scripta refellere valeat. Quomodo autem ausus fuisset in coacta ab ipso Synodo, causam jam finitam, vocare iterum in examen, cujus negotium ante subterfugerat; Adversarij merum commentum est.

ibid. tom.
1. cap. 8.

9. Unicum illud superest perquirendum, quòd difficultatem videtur ingerere; cur videlicet Alexandrinum Concilium, & iterum Oecumenicum Ephesinum convocatum fuerit? quandoquidem jam sufficiens causæ discussio, in Synodo Pontificia, & definitiva sententia à Cælestino præcesserat: De his, sequentibus tractatur, & suprema potestatis jurisdictio in Apostolica Sede, ex utroq; demonstratur.

Statut. difficultatis.

PARAGRAPHVS I.

*Cur Alexandrina Synodus à Cyrillo coacta,
supposito ultimato & peremptorio Pontificis
Romani judicio?*

I. **N**on præjudicat (ut opinantur in contrarium Adversarij) præpostera Alexandrina Synodus, in dicta Nestorij causa, post sententiam Apostolicam habita, supremo juri Pontificio; quinimò supereminentem illius jurisdictionis, in omnes Universum, & omnium Catholicæ Ecclesiæ Synodorum, probat excellentiam, si causæ, convocatæ à Cyrillo Synodi, exactius perpendantur. Cum enim B. Patriarcha Cyrillus frustra tentasset curandam Nestorij insaniam, quam ex Cælestini literis procuraverat: quò de omnibus, ipsum Romanum Pont. redderet certiozem, ad ipsum delegavit Possidonium Alexandrinæ Ecclesiæ Diaconum cum literis, judicium ab eo requirendo: Quibus Cælestinus perlectis, convocavit Romæ Episcopos, factâq; Synodo, fuit hæresis Nestorij condemnata; Auctori verò decem dierum (ut dixi) ad resipiscendum concessum est spatium, eadem damnatione feriendus & ipse, si in asserto errore persisteret. Mox eandem sententiam Cælestinus Cyrillo mittit, vices ei suas cum potestate in exequenda sententia committendo, utq; legitimus esset Decreti Apostolici executor, his ad finem Epistolæ mandat verbis.

Epist. 3.
Cælest. in
fin. 11

2. *Quamobrem nostræ Sedis auctoritate ascitâ, nostrâq; vice & loco cum potestate usus, ejusmodi non absq; exquisita severitate sententiam exequeris; nempe ut nisi decem dierum intervallo ab hujus nostræ admonitionis die numerandorum, nefariam doctrinam suam, conceptis verbis anathematiset & c. sanctitas tua illi Ecclesiæ prospiciat. Et in Epist. ad Nestorium: Quam formam nostri judicij per filium meum Possido-*
nium

nium Diaconum cum omnibus charis, ad Sanctum Consacerdotem meum, memoratæ Alexandrinæ Urbis Antistitem, qui ad nos super hoc ipso plenius retulit, destinavimus, ut agat vice nostra. Ex superioribus autem ejusdem Epistolæ constat, pro inurendo anathemate Nestorio, vices illi commissas, non pro discutienda iterum causâ, aut examinandis Hæresiarchæ erroribus; hæc enim verba habentur superius: *Hanc nostram sententiam esse scias.*

3. Præterquam quod ex his apertè liqueat, Cælestinum Cyrillo in prosequenda personali Nestorij causâ, auctoritatem suam delegasse, tradit Nicephorus, ad eundem Cyrillum à Pontifice missam fuisse mitram, quâ Romani tunc utebantur Præsules, nec non nomen Papæ, sed & concessum dicit, ut appellaretur Universalis iudex in Oriente, in causa videlicet Nestorij. Et Theodoretus in *Nomoc. Photij* affirmat ab eodem Pontifice transmissum fuisse Phrygium, ipsum nempe Pallium, quo plena potestas significaretur, eoq; Cyrillum usum fuisse in Alexandrina & Ephesina Synodo, nec non in Sacris Solemnijs, more Romani Pontificis.

lib. 14. ca.
34.

4. Sed & Cyrillus ipse *Epist. in Cap.* laudatâ ad Nestorium, palam attestatur, se mandato Apostolicæ Sedis pressum, ad convocandam Synodum, pro exequenda illius in Personam Nestorij sententia. *Quid nunc obsecro consilij capiam, quandoquidem Cælestino Religiosissimo Romanæ Ecclesiæ Episcopo jubente, & c. investigare cogor.* Et ad Cælestinum iterum scribens, protestatur: se nihil fecisse, nec aggredi cum Nestorio certamen voluisse, absq; nutu & auctoritate S. Sedis Apostolicæ. Si quidem (inquit) silere licuisset, ut non omnia quæ agitantur Pietati Tuae scriberem, potuissēq; extra querelas esse & quod molestum videtur effugere, præsertim in rebus ita necessarijs, ubi & ipsa fidei rectitudo, à quibusdam distorquetur, sanè mihi ipsi dixissē, bonum est & securum ut sileam, & ut quiescam melius est, quàm ut perturbem.

Epist. 18.
edition.
Basilien.

quoniam verò & Deus sobrietatem à nobis in hisce rebus exigit, & mores isti qui longè dissident ab Eccelesijs, hoc suadent; ut Sanctitati Tuae ista communicem, iterum necessario scribo, illud significans, quòd satan etiam nunc omnia perturbat. Et in fine: Ut verò Sanctitas Tua dilucidè, cùm quæ ille sentiat & dicat, tum quæ Beati & Magni Patres nostri docuerint cognoscat, tomos misi, habentes Capitulorum pericopas: Curavi autem ut exponerentur (in latinum videlicet) Et Epistolas quoq; à me scriptas dilecto Possidonio dedi, mandans illi, ut & has Tuae Sanctitati exhibeat.

in 2 part.
Comment.
Vinc. Ly-
ceæna.

5. Liberatus Archidiaconus Carthaginensis in suo Breviario (quem laudibus celebrat Filefacus Facultatis Parisiensis Decanus) asserit: Cyrillum habuisse vices Cælestini in convocanda Synodo, & fulminanda Persona Nestorij. Ex quibus satis perspicuè intelligitur, Alexandrinam Synodum à Cyrillo coactam, argumentum esse supremæ, ac in toto orbe reverendæ, metuendæq; Romani Pontificis auctoritatis, quandoquidem illi demandata sententiæ Apostolicæ in Nestorium executio, nisi intra præscriptum à Cælestino spatium impia sua dogmata ejurasset; à cujus præcepto ne ungue quidem secessit Veneranda Alexandrina Synodus.

6. De Ephesina Oecumenica, major videtur difficultatis moles: cur nimirum tanto cum labore ex omnibus ferè Orientis Episcopis, auctoritate Theodosij convocata fuerit in eadem causa Nestorij; explorato jam & finaliter terminato auctoritate Pontificis toto illius negotio.

PARA-

PARAGRAPHVS II.

Causæ afferuntur propter quas congregatur Generalis Ephesina Synodus, post finale Pontificis Romani Decretum, absq̃ ullo Potestatis Pontificiæ præiudicio.

I. **P**Erperam reponunt in Concilijs Generalibus supremam regiminis Ecclesiastici auctoritatem, occasione Synodorum ab Imperatoribus indictarum; quasi verò ad ponderanda vel retractanda iudicij Apostolici diplomata, aut iterando & renovando causæ examine, illis opus fuisset? Hæreticorum Romanæ Sedi refragantium pertinacia, & Imperatorum zelus, ad comprobandas irrefragabiles Pontificum sententias, convocandorum Conciliorum causa extiterat. Primi eorum fuere Donatistæ, à sententia Melchiadis ad Constantinum contra Cecilianum provocantes, & iudicium aliud ab eo exposcentes, ut *Cap. 4* disseruimus. Eorum exemplo impius Nestorius, eadem castra secutus, mucrone Apostolico percussus; apud Theodosium Imperatorem patrocinium requisivit: acceptis namq; Synodicis à Cyrillo literis, quibus executio sententiæ Pontificiæ continebatur, ad vitandum rigorem Ecclesiasticum, sententiamq; ab eo latam eludendam, Imperatorem interpellavit. *Cognoscens itaq; Nestorius (inquit Liberatus) quod* in Breviar. cap. 4. *Cyrillus non pateretur Ecclesiam sic esse in perturbationibus, & populos sub scandalo, subrepsit Pio Imperatori Theodosio, ut sacram ad eum dirigeret, & à sua eum persecutione compesceret.*

2. Scandalum ipse Imperator passus, gravius corripuit calcitrantem Nestorium scribens ad eum sacram, & arguens eum tamquam inquietum, & scandala suscitantem.

ibid.

Epist. 18.
in med.

apud Sigo-
nium in vi-
ta Petronij.

Verum cum nihil in admonitionibus proficeret, videretq; Theodosius Episcopos Syriæ, & Macedoniæ opera Theodoretî patrociniū Nestorij suscepisse contra Cyrillum, tamquam dogmata Apolinariis instaurantem, scriptis pervicacius egisse, refert idem Liberatus, de quo conqueritur & ipse Cyrillus ad Cælestinum scribens. Ad sedandas istas, quibus Ecclesia conflictabatur, procellas; quippe quod non Nestorius tantum, sed & Cyrillus reus criminis hæreseos ab Episcopis Orientalibus Nestorij defensoribus diceretur, apud Cælestinum de convocando Ephesi in annum sequentem Universali Concilio egit, per Petronium postea creatum Bononiensis Ecclesiæ Episcopum, ut ejus vitæ acta loquuntur. Congregatum est igitur Ephesi Concilium Theodosij quidem edito, sed non sine antecedenti Pontificis consensu, ipso Imperatore & Cyrillo id requirente.

apud Bail.
part. 2. Cō-
cil. Ephes.

3. Porro consensum Cælestini pro hac Synodo, probant variae Epistolæ: imò Ep st. eiusdem Pont. ad eandem Synodum, in qua idem ipse Cælestinus profitetur, suā uoluntate fuisse collectam, & post alia in fine subdit: *Missimus* (inquit) *ad vos Arcadium & Projectum Episcopos, & Philippum Presbyterum Sanctos fratres, unanimesq; ac probatos nostros Comministros, qui nostrā in se curā susceptā, actis uestris intererunt, quæq; à vobis fuerint constituta, suo calculo denuò cōprobabunt.* Quin etiam præscriptam fuisse formam Ephesini Concilij ab eodem Cælestino Pont; *Firmus* Cæsareæ Cappadociæ Episcopus in ipsa Synodō testatus est.

apud Anton.
de Aquino
in Dec. E-
pist. Rom.
Pont.

4. Secundò: Epistola responsoria Cælestini ad Theodosium declarat, ex consensione, & impertitā auctoritate ab eodem Pont., hanc collectam esse Synodum: *Hæc* (inquit) *Gloriosissime, & Tranquillissime Imperator Auguste (quia in uestro corde esse nouimus Deum in esse non dubium.) Augustis etiam auribus per Fratres & Coepiscopos meos Arcadium & pro-*

& Projectum quas misimus, intimamus: hoc à Pietate Tua deposcentes, quòd vos habere credamus in votis, ut quòd à Deo petitum, hoc in fide ipsius causâ præstetis. De Consilio autem Ephesi congregando, pro pace & unitate Ecclesiarum, locutum fuisse Cælestinum, colligitur tum ex eo, quòd Projectum & Arcadium se asserat mississe, qui in Synodo Ephesina de latere Legati extitere; tum ex Superioribus eiusdem Epistolæ: Tum deniq; ex posterioribus eiusdem Cælestini litteris ad Cyrillum datis, Sub Nonis Maij, quæ incipit: *Intelligo Sententiam Sapientissimi Salomonis &c.* Vbi de Concilio cogendo mentionem facit: *Super hæc* (inquit) *quæ quæris, utrum Synodus hominem à se prædicta damnantem recipere debeat, utq; consultatione communi, communem Dominum consulamus:* Ad Theodosium autem literæ datæ Idibus Maij: Concilium verò Ephesinum congregatum fuit, vigesima secunda Mensis Junij ejusdem anni, ut innuit Epistola 1. Synodalis ad Imperatorem; quicquid in oppositum dixerit Baronius.

ibid.

5. Tertiò: Sancta Synodus Ephesina idipsum aperte confessâ, in literis Relati nis ad Theodosium: *Hæc quidem & antea, priusquam Sanctissima Synodus congregaretur, Sanctissimus Cælestinus Magnæ Romæ Episcopus literis suis significavit, injungens Sanctissimo magnæ Urbis Alexandrinæ Episcopo, ut vices suas in hac causa subiret, & nunc iterum alijs literis, hæc, Sanctæ Synodo manifestavit, quam Dominatio Vestra Ephesi congregari præcepit, quas per Sanctissimos Episcopos Arcadium & Projectum, & Deo dilectissimum Philippum magnæ Romæ Presbyterum misit, qui Sanctissimi & Deo dilectissimi Cælestini vices hâc subijt.* Recognoscit S. Synodus, eandem præcepto Imperatoris, id est literis ad Orientales, & Occidentales Episcopos datis, fuisse indictâ, at non sine assensu & voluntate Romani Pont. nam & in Epist. Synodica ad Cælestinum attestati sunt SS. Patres, eundem curam & causæ, & Concilij, specialem gessisse,

apud Cyril.
lib. Epist.
Synod. E-
pist. 7.

ibid. Epist. & studiis suis eidem robur addidisse. *Sanctitatis quidem*
 12. *Tuæ, circa pietatem, zelum, & curam illam de recta fide, no-*
stri omnium servatori gratam & placitam, cum omni admirati-
one meritò suspicimus. Est enim hoc Vobis ita in consuetudo, ut
in omnibus celebres sitis, & studia vestra Ecclesiarum fulcra con-
stituatis. Et Evagrius unus ex Episcopis qui Concilio huic
 interfuert, scribit: *Tum Ecclesie Canonibus, tum Episto-*
 4. de Eph. *lâ Sanctissimi Patris Nostri Cælestini Episcopi Ecclesie Romanæ*
 Synod. *necessario compulsi, ad hanc sententiam, idq; non sine crebris la-*
chrymis contra Nestorium pronunciandam venimus.

lib. de Ap-
pellat.

lib. advers.
Colator.

lib. 10. ca.
2.

6. Nec mirum videri debet, Imperatores pristinis
 sæculis, in alienam messem falcem mittere solitos; ut
 enim optimè ait *Optatus Milevit: Ecclesia illis temporibus*
erat in Imperio, non Imperium in Ecclesia propter pauper-
 tatem & inopiam (ut optimè differit P. Lupus) line
 notando Imperij motu, pro impensis & evedtionibus
 suppeditandis, non poterat fieri Synodus Generalis, i-
 deoq; illi per edicta dum modò Canonibus conformia,
 commisceri Principes Ecclesia olim toleravit: Immo ali-
 quando interventum eorum poposcit, ad prostrandos
 impetus hæreticorum, ut innuit S. Prosper de Bonifa-
 cio scribens: *Sanctæ memoriæ Bonifacius Papa, Pjssimo-*
rum Imperatorum Catholicorum devotione, & contra inimicos
Gratiæ Dei, non solum Apostolicis, verum etiam Regijs ute-
batur edictis. Verum edicta illa postea odijt, & excute-
re gestijt Ecclesia, cum modum frequenter Principes ex-
cederent. Excutere cepit Gregorius 2, ob violentias
Leonis Isauri, tandemq; planè excussit Leo 3, sub ea-
rum stipulata renunciatione, dans Carolo Magno Im-
perium Occidentis: unde in octava Synodo nullus Im-
perialis sanctionis meminit. Græci hanc Imperialem
usurpationem resuscitare volentes, nec audire Latini
voluerunt in Synodo Florentina, ut in ejus Hist. refert
Sylvester Sguropulus, Nemo igitur inficias ibit, hanc
 Uni-

Universalem Synodum Edicto Theodosij fuisse convocata, propter rationes allatas, intacto tamen Pontificiæ auctoritatis jure, cum consensu videlicet & voluntate antecedente illius. Sed jam ad Concilium ipsum progrediamur, independenterne à Pontifice, vel prævio illius judicio, contra Nestorium egerit?

PARAGRAPHVS III.

Sacro sanctum Ephesinum Concilium recognoscit supereminentem Cælestini Potestatem in condemnando Nestorio, atq; omnia Acta Synodalia auctoritati eius penitus subesse. & ab ea prorsus dependere.

I. **N**ON alijs utimur armis, quàm gladio Goliad, ad Philistæi Caput truncandum: Ex Conciliorum namq; antiquorum Generalium, quæ opponunt, & præferunt Adversarij, luculentissimis testimonijs unicuiq; apparebit, non modò convocationem eorum ad Petri, successorumq; ejus Ecclesiæ Catholicæ Præsidentium, auctoritatem propriè pertinere: sed & omne eorum robur, omnemq; firmitatem Actionum Synodaliū ab hujus Sedis jurisdictione dependere, idq; ex Universis Concilijs Orientalibus; & quidem ex Ephesina ejusdem rei probationes accipiet Lector adeo crebras; ut nisi pertinaciâ nimîâ cæcutiat, perspiciet haud dubiè.

2. Parti primæ hujus Oecumenici Concilij, inserta est Epistola Cyrilli vices Pontificis Summi agentis, ad Cælestinum, cujus verba considera: *Quoniam verò Deus hijce in rebus vigilantiam à nobis exigit, & vetus Ecclesiarum conjunctio suadet, ut ejusmodi res Sanctitati Tux communi-* apud Lab.
1. part. ca.
14.

centur,

centur, scribo sanè necessitate adactus, illud significans, nempe satanam pessimam illam infrenentem bestiam &c. quæ contra Dei Ecclesias insanire, necnon in omnium ubiq; populorum, qui in rectæ fidei semita ambulant, subversionem studiosè eniti &c. Non prius autem illius communionem palam apertèq; deserimus, quin hæc ipsa Pietati Tuæ indicaremus; Digneris proinde, quid hic sentias præscribere, quò liquido nobis constet, communicare ne nos cum illo oporteat? an verò liberè eidem denunciare, neminem cum illo communicare, qui ejusmodi doctrinam erroneam fovet & prædicat. Porro Tuæ integritatis mens, & super hac re sententia, Pijssimis Deoq; devotissimis Macedoniæ Episcopis, nec non totius Orientis Antistitibus perspicuè per literas exponi debet. Jam dogma Nestorij Romæ damnatum erat, de communione tantummodo cum Persona illius agebatur, detrectat nihilominus S. Patriarcha cum transfusa sibi auctoritate absq; interventu Pontificis, suum hac in parte dare judicium. Sed at quid recursus ad Pontificem! si ipse Concilio inferior, deterior, errabilis, *Vetus Ecclesiarum consuetudo fovet* (ait Cyrillus) *ut ejusmodi res Sanctitati Tuæ communicentur.* Si vetus Ecclesiarum consuetudo est, Apostolicam Sedem consulere, & sententiam suam expectare: Ergo novum erit dogma, praxi antiquæ Ecclesiæ obvium, Concilijs Generalibus dissonum, Pontificem auctoritate illà velle exuere.

ibid. Cap.
15.

3. Rescriptum Cælestini ad Sacri Concilij Oecumenici Præsidem Cyrillum ibidem habetur: *Hunc nos igitur ab ovibus arcere oportet, nisi ut optamus ad bonam fidem sese receperit. Desideramus autem ut convertatur & vivat. Quòd si in pertinacia sua perstiterit, aperta mox condemnatio- nis sententia, in eum feretur: Et in fine: Eadem hæc ad Sanctos quoq; fratres & Coepiscopos nostros, Ioannem, Rufum, &c. perscripsimus, quo nostra, imò verò Divina Christi Domini Nostri sententia pluribus de eo sit manifesta. Hæc Epist. à S. Synodo ejusdem Actis honorificè inscripta.*

4. In alia Epistola ejusdem Cælestini ad Clerum & Populum Constantinopolitanum, manifestatur sententia Apostolicæ Sedis, adversus Personam Nestorij: *Vtinam noveritis, sub qua definitione literas miserimus, ipsam sententiam fecimus subter adnecti, ut datam de ipso formulam cognoscatis.* Est autem post alia hæc sententia in proprijs verbis, eidem Epist. annexa: *Apertè igitur agnosce, hanc nostram esse sententiam, ut nisi de Christo Deo nostro ea prædices, quæ & Romana & Alexandrina, & omnis Catholica sentit Ecclesia: ac nisi hanc perfidam novitatem intra decimam diem à primo innotescentis tibi hujus executionis die numerandam deposueris, noveris te ab Universalis Ecclesiæ communionem dejectum, & ad omnia quæcunq; Sacerdotalis auctoritatis sunt, minimè idoneum.* Hæc Pontificis Epist. cum appensa sententia, à Sacra Ephesina Synodo publicè lecta est, post depositiones contra Epistolam Nestorij factas, quæ & relata in Commentarios, antequam S. Synodus ad definitionem accessisset.

5. In accessu Concilij, omnes Episcopi Synodaliter congregati, unanimi voce exclamaverunt: *Sanctissimi Romani Episcopi scripta legantur.* Perlectâ igitur Epistolâ Cælestini ad Nestorium, & alterâ, quam de Fide scripserat, executioni mandant Pontificis sententiam, imò se coactos fuisse per Cælestini Epistolam, in sententia depositionis palam attestati sunt. *Sancta Synodus dixit & c. Coacti per Sacros Canones & Epistolam Sanctissimi Patris nostri Cælestini & c.* Post damnationis decretum; subsecutæ fuerunt Episcoporum acclamationes, quibus Cælestinum Pont. qui justo judicio impietates Nestorij jam ante confoderat, mirificè laudaverunt: testantur id literæ Synodales, die sequenti scriptæ ad Imperatores, quibus fatetur S. Synodus se à Pontifice præmonitam fuisse, in ferendo adversus Nestorium anathematis fulmine. *Ipsam à Sacerdotio semovimus, Canonicèq; exautoravimus,*

ibid. cap.
19.

Part. 2.
Conc. Eph.
action. 1.

ibid.

mus, & laudavimus Cælestinum Sanctissimum Deoq; dilectissimum Magnæ Romæ Episcopum, qui ante nostram sententiam hæretica Nestorij dogmata condemnarat, nosq; in ferenda contra ipsum sententia anteverterat, prospiciens securitati Ecclesiarum, & piæ salutariq; fidei, à Sanctis Apostolis, Evangelistis, SS. Patribus nobis tradita.

Act. 2.
Conc. Eph.
phc.

2. part. Cō-
men. ca. 2.

6. Manifestiora perhibentur testimonia supremæ Sedis Apostolicæ auctoritatis Act. 2. Die quâ Legati Cælestini Ephesum advenere, in Synodum à Patribus introducti, honorificèq; excepti, literas obtulerunt legendas à Pontifice ad Synodum datas, quibus executio sententiæ Pontificiæ præcepta erat. Quantâ omnium sententiâ dictæ literæ prædicatæ, & acclamationibus faustis exceptæ? loquuntur Acta Concilij: Omnes Episcopi simul acclamaverunt Hoc justum iudicium, novo Paulo Cælestino: Cælestino custodi Fidei: Cælestino Vniuersa Synodus gratias agit, unus Cælestinus, una fides Synodi, una Fides orbis terrarum. Vincentius Lirenen. scriptor ejusdem sæculi, ait: Omnes Episcopi acclamaverunt: hæc omnium voces sunt, hæc omnes dicimus, hoc omnium votum est. Quæ tandem omnium voces? atq; omnium vota? nisi ut quoddam erat antiquitus traditum, & Apostolico ore firmatum teneretur, quoddam adinventum nuper, exploderetur.

Act. 3.
Conc. Eph.

7. Post hæc Firmus Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, de his quæ hæcenus acta essent, quomodo videlicet ex præscripto literarum Cælestini ad Cyrillum, Iuvenalem, & Rufum Episcopos, Nestorium ut hæreticum & contumacem, omnium Sententiâ condemnassent, formam præscriptam executioni mandantes, iudiciūq; Apostolicum in illum proferentes, eosdem Legatos certiores reddidit. At cum postulassent Legati Apost. Sedis, ut Commentaria acta in depositione Nestorij legerentur, ipsorumq; Suffragio firmarentur, & auctoritate approbarentur, absq; reluctatione ulla subsecuta fuit lectio Actorum, præli-
bato

bato in laudem Cælestini elogio à Theodoretò Ancyrae Episcopo totius Synodi nomine, Philippo Legato adijciente: *Nulli dubium (inquit) imò sæculis omnibus notum est, quòd Sancti. Beatis. Petrus Apostolorum Princeps & Caput, Ecclesiae fundamentum &c. Huius itaq; secundum ordinem Successor & locum tenens S. & Beatis. Papa Noster Cælestinus, Nos ipsius præsentiam suppletes ad hanc Synodum misit. Replicante continuo Cyrillo: Quæ Arcadius & Projectus SS. Episcopi & Phylippus Religiosiss. depoñerint, perspicuè S. Synodus percepit. &c. Quare cum ea quæ à Cælestino Sanctis. decreta iam fuerant, executi sint, Sanctæq; Synodi, quæ in hac Ephesiorum Metropoli convenit contra Nestorium, Sententiæ latæ adstipulati sunt; consequens est, ut eorum quæ hesterno hodiernog; die acta sunt, commentarij superioribus Actis attexantur, ipsorum Pietati offerantur, quò propria obsequatione ut moris est, planam faciant ac manifestam cum omnibus Nobis Canonicam assensionem. Mox accessit Legatorum cum inscriptione depolitionis sententiæ confirmatio, iterataq; in præsentia eorundem Nestorij condemnatio. Iam igitur moris fuerat priscis illis sæculis, ut Conciliorum Generalium Acta, firma, rataq; haberentur, Legatorum Apostolicæ Sedis opus fuisse munimine.*

8. Nec illud silentio honorandum, quòd inter alia in hac S. Synodo actum est in causa Iuvenalis, Episcopi Hierosolymitani, qui cum primatum totius Syriæ & Palæstinæ sibi & successoribus suis arrogandum tentaverit, Episcopis Synodi ferè omnibus voluntati suæ faventibus, solus Cyrillus auctoritate frater Apostolicæ, cum Romanæ Curia Legatis, restitit Iuvenali, uotaq; omnium irritavit: Facit huius rei testimonium S. Leo *Epist. ad Maximum* Antiochenum Episcopum, licet in Actis Conc. Eph. nulla prorsus mentio habeatur. *Sicut etiam (inquit) in Ephesina Synodo quæ impium Nestorium cum illo dogmate suo perculit, Iuvenalis Episcopus ad obtinendum Palæstinæ Provin-*

Epist. 62.

ciæ Principatum, credidit, se posse sufficere, & insolentiam ausus est per contumacia scripta firmare: Quod S. Cyrillus meritò perhorrescens, scriptis suis mihi, quid prædicta cupiditas ausa sit indicavit, & solita prece multum poposcit, ut nullus illicitis conatibus præbeatur assensus.

9. Pro damnatione nonnullorum Pelagianorum, & Cælestianorum Nestorio adhærentium, lecti imprimis sunt Commentarij Romæ à Cælestino conscripti adversus eosdem hæreticos, ex quorum præscripto, consecuta est eiusdem hæresis, & nominatorum hæreticorum damnationis acclamatio; eorum autem nomina tantummodo specificata sunt à S. Synodo, quæ in Commentarijs à Cælestino connotata, inuenta fuerant. Additq; ibi eadem S. Synodus, adiumento precum Pontificis, hæreses uicisse, & pietatis splendorem recepisse. Hoc totum adno-

Ex Act. 5. tatur in *Epist. Relationis* ad Cælestinum.
Conc. Eph.

10. Præterea referunt Pontifici sigillatim omnia & singula, quæcunq; in Synodo gesta fuere, idq; se præstare ex obligationis officio ipsi fatentur: *Quia verò necesse est, ut omnia quæ consecuta sunt Sanctitati Tuae significarentur, non possumus non scribere &c.* Tandem universa adversus Nestorium, & eius asseclas acta, quò maius robur, firmitatemq; obtineant, iudicio Apostolico subijciant: *Verum quò illius temeritatem longanimitate uinceremus, etiamsi illam iustissimè legitimeq; subijisset, Pietatis Tuae iudicio hoc reservauimus, iterum illos excommunicationi subijcentes, omniq; Sacerdotali potestate exuentes. &c.* Et in fine: *Vt autem omnia quæ gesta sunt, clarè cognoscas, etiam Commentarios misimus, & Synodi Subscriptiones, Valere Te & Nostri memores esse oramus Dominum, Dilecte & desideratissime.* Ex his omnibus percipit Lector, S. Synodum potestatem suam non aliam agnovisse, quàm Supremam revereri Pontificis Rom. auctoritatem, quæ in celebri totius planè terrarum orbis theatro, aperto ore depredicatur, à cunctisq; Concilij Patri

Patribus, præclarissimis præconijs confitetur.

II. Audiatur tandem S. Prosper eorundem temporum scriptor, quid de Nestorij facto, & gloria Cælestini proferat: *Non erat (inquit) novâ cum istis acie dimicandû, nec quasi contra ignitos hostes specialia incunda certamina. Tunc istorum agmina fracta sunt: quando Venerabilis memoriæ Pontifex Cælestinus, Cælestium totius Italiæ finibus extrudi iussit, adeo, ut Prædecessorum suorum statuta, & Synodalia Decreta inuiolabiliter observanda censebat, ut quod semel meruerat abscindi, non permitteret retractari. Nec verò segniori cura ab eodem morbo Britannias liberavit, siquidem inimicos quosdam gratiæ Dei: etiam ab illo secreto Oceani exclusit: Per hunc virum etiam Orientales Ecclesiæ, geminâ peste purgatæ sunt, quando B. Cyrillo Alexandrino Antistiti fidei defensori, ad extirpandam Nestorianam impietatem, Apostolico auxiliatus est gladio. Per hunc virum intra Gallias istis ipsis, qui sanctæ memoriæ Augustini scripta reprehenderunt, maleloquentiæ est adepta libertas, quando librorum pietate laudata, quid oporteret de eorum pietate sentiri, sancto manifestavit eloquio. hucusq; S. Prosper. Non tam Conciliorum, quàm Apostolicæ Sedis jurisdictionis gladio asserit S. Doctor in Orientalibus & Occidentalibus, etiam Galliarum Ecclesijs hæreses prostratas, serenitatem Catholico orbi restitutam, post sævas ac diras excitatas à Nestorio & Pelagio tempestates.*

lib. adver.
Collat. pro-
pe fin.

EX CONTROVERSIA

Ejusdem Sæculi

In Causa Eutychetis

OPPOSITIO VII.

Auctoris Anonymi.

” **I**N Concilio (inquit) Chalcedonenſi, examinata eſt
 ” Epistoſa S. Leonis, & cauſa Eutychetis magno iudi-
 ” cio retractata, cū tamen antea errorem Eutychetis
 ” S. Leo, celeberrimā illā Epistolā ad Flavianum conſo-
 ” diſſet: Impetraverat etiam antea Dioſcorus Alexandri-
 ” nus Patriarcha, qui ſuſceperat Eutychetis Patrocinium
 ” favore Criſaphij Eunuchi à Theodoſio Auguſto, ut quod
 ” Romæ iudicium latum erat, in iudicium revocaretur,
 ” cui annuit S. Leo, Legatoſq; miſit ad Synodum. Per-
 ” ſuaſum igitur habuit S. Pontifex, hocq; omnis credebat
 ” cum eo cætuſ fidelium, iudicium ſuum non eſſe irretra-
 ” ctabile, ſupremumq; & ultimum iudicium reſidere non
 ” in Pontifice Romano, ſed in Eccleſia Univerſali, per
 ” Concilium Oecumenicum repræſentatā. ,,
 ”

CAPUT VII.

*Ex Cauſa Eutychetis, & Chalcedonenſi Con-
 cilio, clariffimis argumentis iudicium ultimum
 & irretractabile Romani Pont. oſtenditur, &
 argumentum A. A. auctoritatibus publicis
 confutatur?*

I. S Ex noto in oppoſitione A. A. momenta; Primum
 recen-

In causa Eutychetis & Concil. Chalcedonen. 151

recenset dicens: *In Chalcedonensi Synodo examinatum fuisse S. Leonis Epistolam, quâ errores Eutychetis damnaverant. Secundò subdit: Causam Eutychetis magno iudicio retractatam. Tertiò: Dioscorum à Theodosio favore Crisaphij Concilium impetrasse, ut quòd à Leone decretum fuerat, in iudicium revocaretur. Quartò subiicit: S. Pontificem eidem Concilio annuisse. Quintò: Legatos ad eandem Synodum auctoritate Imperatoris coactam, misisse. Sextò tandem infert: ipsum eundem Pontificem, cum toto fidelium catu persuasum habuisse, supremum & ultimum iudicium residere non in Pont. Romano, sed in Ecclesia Universali per Concilium Generale representatâ. Non dubito certum fore consequens argumenti, si de assertorum antecedentium constaret certitudine, quam demonstrare Adversarius tum poterit, cum textores Conciliorum universos errasse docuerit. Cavillationes sunt A. A. nihil habentes soliditatis, dicam clarius: nec umbram veritatis, quòd utiq; ex Actis Chalcedonen-
sis Concilij uniformibus, palam aperietur.*

2. Quòd ad examen Epistolæ Leonis, nullum reperitur vestigium in toto Chalcedonen: Concilio apud Crabbe, Binum, Labbeum, Bail, collectores actuum Conciliorum celeberrimos, neq; in tomis Conciliorum Romanæ editionis. Actione 2da tantùmmodò notatur, lectam fuisse publicè Encyclicam S. Pontificis Epistolam, quâ Eutychetis blasphemias confoderat, hoc autem ideo actum est, Legatis Sedis Apostolicæ præcipientibus, ut Dioscori fides perscrutaretur, an doctrinam Catholicam quam S. Leo juxta traditionem Apostolicam constanter in Epistola exprefferat, sequeretur? an aliam, quam Eutyches docuerat? idcirco primum omnium lectum in Actione dicta, Sacrum Nicæni Symbolum, secundumq; ejus definitionem sensisse veteres Patres, Cyrillum quoq; & Leonem, contestati sunt omnes. Recitatum est pa-
xiter Symbolum Constantinopolitani Concilij Oecume-
nici;

Respon. ad
1.

ex Actio.
2da Conc.
Chalced.

nici: postea duæ S. Cyrilli Epistolæ. Tandem gloriosa Epistola S. Leonis publicè recitari iussa est. Quid autem post lectionem ejus egerint conscripti Patres? nihil aliud legitur, quàm quòd unanimiter exclamaverint: *Hæc Patrum fides: hæc Apostolorum fides: omnes ita credimus: Orthodoxi ita credimus: anathema qui ita non credit: Petrus per Leonem locutus est: Apostoli ita docuerunt: piè & verè Leo docuit, Hæc vera fides: Catholici ita sapimus: hæc Dioscorus occultavit &c.*

3. Fuerunt quidem nonnulli ex Ilyrico, & Palæstina, Episcopi, qui ex aliquibus Epistolæ uerbis dubitationem concepere, quòd insertum audierant, Naturam Divinam ita inviolabiliter humanæ unitam esse, ut mori posset ex uno, & mori non posset ex altero, at conquiescentibus & comprobantibus cæteris omnibus, quidam deputati sunt Episcopi, ut ignorantes Illyricos, in his quæ fidei essent, intra quinq; dierum spatium instruerent, quibus peractis, Actio secunda finita est. Hoc tantum de Epistola S. Leonis legitur; de examine illius, nullibi quicquam comperitur, producat Adversarius sessionem, baptiset Auctorem, ubi de tali mentio fit discussione.

ad adum.

4. De Causa Eutychetis magno judicio retractata, nec unum jota notatum in omnibus Synodi sessionibus, quinimo ad nutum Apostolicæ Sedis, conclamantibus Universis, unâ cum Dioscoro condemnatum fuisse, loquuntur passim Concilij paginæ. Novimus equidem Eutychetis causam, post damnatum illius errorem, retractatam fuisse, at non in Chalcedonenſi Concilio, verùm in Ephesino latrocinio, rectore atq; auctore Dioscoro, illud ni fallor Chalcedonenſis loco voluit posuisse Adversarius: sed quid concluderet inde? certè non aliud, quàm hæreticorum, vel schismaticorum Conventicula, auctoritate veri & legitimi Ecclesiæ Catholicæ Pastoris, ac superiora.

In causa Eutychetis & Conc. Chalcedonen. 153

5. Impetraverat etiam (inquit) antea Dioscorus, qui susceperat Eutychetis patrocinium favore Crisaphij Eunuchi à Theodosio, ut quod Romæ judicium latum erat, in judicium revocaretur., Fateor Dioscorum à Theodosio iteratum impetrasse judicium in præjudicium Apostolicæ Sedis. sed quale? truculentam illam Ephesinam Synodum, in qua nihil, nisi per vim & metum tentatum, & extortum, in qua locò Sacrorum Canonum, gladij & fustes, *militēs cum gladijs & fustibus instabant*: locò libertatis suffragjorum, *violenti facta est vis cum plagis*, in qua pro Dei laudibus, *minæ exilij tendebantur*: in qua siluerunt Episcopi, clamaverunt hæretici, *Timebamus & fustes & gladios*: In qua hæresis est stabilita, nullus servatus est à SS. Patribus sancitus ordo judicij, nulla viguit censura Canonum & Decretorum, *minabatur nobis damnatio*: in qua de oppressa fide Catholica, impietas triumphavit. De qua in universa Catholica Ecclesia auditi sunt undiq; gemitus, luctus & clamor. De qua iidem ipsi qui subscripserant Orientales Episcopi, repleti sunt undiq; lachrymis, seipsos erubescences, aspectusq; suorum vitantes, quòd tam ignaviter fidem Catholicam prodidissent, infamem hæresiarcham restituisent, & Sanctū Flavianum cum Orthodoxis Episcopis condemnassent: *Milites propter hoc accepit Dioscorus: unde quicquid egimus terrore compulsi fecimus. Peccavimus tamen omnes, veniam postulamus, etiamsi per vim & necessitatem in pura charta coacti fuerimus tunc subscribere.* Omnia ista iidem Antistites, qui Ephesi interfuere, in Chalcedonensi Concilio viva voce confessi sunt. Hoc ita ideo utiq; factum, quia absq; auctoritate Romani Pont. perperam actum. Hæc de retractatione judicij Pontificij ex Actis Concilij Chalcedonenfis.

ex act. 1.
Chalced.
Conc.

ibid.

6. Annuit (prosequitur A: A:) S. Leo eidem Concilio, Ephesino videlicet, quod Dioscorus impetraverat

U

favo-

ad 4tum.

Epist. 9.

favore Crisaphij. Alterum indigestibile commentum, veritati historicæ omnino dissonum, de assensu Pontificis in congreganda Pheudo-Synodo Ephesina. Audiantur ex ore Leonis prædeuntia in contrarium testimonia, in rescriptis ad Theodosium, à quo binis Epistolis sollicitatus erat, de indicendo Ephesi Episcoporum Conventu: In Responsorijs ad primam, ut anteverterat mala, quæ prælagiebat inde esse ventura, persuadere Imperatori conatus est, ut ab ejusmodi instituenda Synodo abstineret, sineretq; potius aliud in Italia haberi Concilium: *Pro integritate (inquit) fidei Catholicæ, Christianum Principem convenit, esse sollicitum, & hoc indefessis precibus Divinam misericordiam posco, ut cordi vestro id quod est veritatis inspiret, neq; falli vos in aliquo humanarum caliditatum æmulatione patiatur.* hæc ingerit ideo exordio Epistolæ S. Leo, quod bene nosset malignitate Crisaphij in odium S. Flaviani, omnia ista dolose peragi: sed proseguitur: *A me autem atq; ab omnibus Catholicis Sacerdotibus, quæ Evangelicæ fidei pietas descendit, satis plenè ac dilucidè literis meis ratum est &c.* Nos enim Venerabilis Imperator, sicut Nestorij dogma persuasum meritò anathematizavimus, ita justè horum etiam impietatem damnamus. Vnde si Pietas vestra suggestioni nostræ dignetur annuere; ut intra Italiam habere jubeatis Episcopale Concilium, cito auxiliante Deo, poterunt omnia scandala refecari.

Epist. 17.

7. Rursum verò, cum alijs instaret Theodosius, pro eodem Ephesi Concilio, rogaretq; Pontificem, ut suam quoq; præsentiam ibidem exhiberet, dissuadere iterum conatus est, non iudicans in re tam perspicua, aliam esse consultationem adhibendam, suamq; ut adesset præsentiam, nullam permittere rationem asseruit. *Acceptis (inquit) Tuae Clementiæ literis: unde ad diem Concilij Episcopalis, quem Pietas Vestra constituit, occurrere me nulla ratio permittit, cum nec aliqua de hoc exempla præcesserint: præsertim cum*

cum tam evidens fidei causa sit, ut rationabilibus causis ab indicenda Synodo fuisset abstinendum: Quin non talis questio orta est, unde aut possit, aut debeat dubitari. Illud ipsum clarè testificatur Chalcedonenſis Synodus *Actione* imà inferius referenda, ubi Dioscorus à Synodo eijcitur, quòd absq; consensu Apostolicæ Sedis, indultu Imperatoris, Synodum congregaverit; quòd nunquam factum est, nec fieri licuit.

8. Quòd autem S. Leo miserit ibidem postea Legatos potentia Imperatoris cedens, necessitate adactus erat, ne fidei causa dispendium aliquod pateretur, quam sciret in Concilio temerariè facto præcipitem, studijs fautorum Eutychetis Imperatorem abducentium; Epistolam per eosdem misit, quâ legem Synodo præscriberet, quid decernendum esset, quidve de Verbi Incarnatione sentiendum, ex sententia Apostolicæ veritatis univerti acciperent. Verùm cum & Legati auctoritate exuti, & Catholica Leonis Epistola à scelestissimo Dioscoro suppressa esset, idcirco tam ægregium nomen Synodus illa consecuta est, ut non Sacrosanctum Concilium Oecumenicum diceretur, sed Synodus Prædatoria, & Latrocinium Ephelinum nuncuparetur.

9. Persvasum igitur habuit (concludit Adver.) S. Pontifex, hocq; omnis credebat cum illo cætus fidelium, judicium suum non esse irretractabile. „ Ex falso „ antecedente, non nisi falsum sequi consequens, necesse est. Falsitatem antecedentis satis opinor demonstratam, Summum Pont. Leonem pro cogenda Ephesina Synodo, in qua judicium suum exusatum fuerat, nequaquam consensisse. Falsitas Consequentis superest præterea declaranda, ex vivis ipsius S. Leonis oraculis, quàm constantissimè ille supremam Sedis Apostolicæ auctoritatem, multis in locis propugnaverit.

10. Primò; in hac ipsa Eutychetis causa, Aposto-

lici throni absoluta contra hæreses vindicavit jura: Perceptâ namq; Eutychetis querimoniâ, tabellariorum industriâ Romam perlatâ, S. Pontifex tamquam pro tribunali eminentiori sedens, ut legitimus Universalis Ecclesiæ judex, monet S. Flavianum, ut res gestas, significet Apostolicæ Sedi, ibiq; parandum esse judicium: *Epist. 8. ternitas Tua, per idoneam maximèq; aptam Personam, plenissimâ nobis relatione significet, quid contrâ antiquam fidem novitatis emerferit, quod severiori sententiâ, dignum fuerit vindicari: ut amputatis dissensionibus, fides Catholica inviolata servetur, & his qui prava defendunt ab errore revocatis Auctoritate Nostra, quorum fides probata fuerit, muniatur. Non digreditur ad Oecumenicum Concilium, sed ad solius Apostolicæ Sedis forum provocat.*

11. Et ad Ephesinam sub Dioscoro PseudoSynodum, quæ sibi Oecumenicæ nomen arrogaverat, scribens; validissimis demonstrat scripturæ argumentis, omnia occurrentia in fide dubia, in Petri Cathedra esse resolvenda, ejus confessionem qui non vult capere, Christi Evangelio vult contradicere. *Epist. 15. Religiosa (inquit) Clementissimi Principis fides: hanc reverentiam Divinis detulit institutis, ut ad Sanctæ dispositionis effectum, auctoritatem Apostolicæ Sedis adhiberet, tamquam ab ipso Petro cuperet declarari, quod in ejus confessione laudatum sit, quando dicente Domino: quem dicunt homines &c. Princeps Apostolorum plenitudinem fidei brevi sermone complexus est: Tu es inquit Christus &c. Quod si Eutyches intelligeret & veraciter crederet, nequaquam à hujus fidei tramite deviare, propter quam ipsi responderetur à Domino, Beatus es Simon Bariona &c. nimis autem à compage hujus ædificij alienus est, qui & B. Petri confessionem non capit, & Christi Evangelio contradicit &c.*

12. Ad Archimandritas Constantinopoli degentes, de sua pervigili, & absoluta in protegenda fide Catholica *Epist. 32. auctoritate, hæc habet: Memor sum, me sub illius nomine Eccle-*

Ecclesiæ præsidere; cuius à Domino IESV Christo est glorificata confessio, & cuius fides omnes quidem hæreses destruit, & intelligo mihi aliud non licere, quàm ut omnes conatus meos, ei causæ in qua Universalis Ecclesiæ salus infestatur, impendam.

13. Concilio tandem Chalcedonenſi, prohibet in disputationem vocare ea, quæ ab ipſo in Epistola ad Flavianum contra Eutychetem de fide declarata & definita erant. *Vnde FF. Charissimi rejectâ penitus audaciâ disputandi contra fidem Divinitus inspiratam, variæ errantium in fide lites conquiescant, nec liceat defendi, quòd licet credi, cùm secundum Evangelicas auctoritates, secundum Propheticas voces, Apostolicam doctrinam, plenissimè & lucidissimè per literas, quæ ad Beatæ memoriæ Flavianum missus, fuerit declaratum, quæ sit de Sacramenti Incarnationis Domini Nostri pia, sinceraq; confessio. Ex his ipsiusmet Leonis auctoritatibus unicuiq; constat, quid S. Pontifex de Apostolica in Concilia Generalia Potestate, persuasum habuerit, & num Adversarius absq; notabili in veritatem crimine, in oppositione retulerit.*

Epist. 47.

14. De Fidelium cætu, sicut & Ecclesiæ Gallicanæ fide Antistitum, quid eo ipſo tempore cum Leone, & in ipſo crediderint? referam inferius: percunctanda prius Generalis huius, Chalcedonenſis videlicet Concilij causa, ob quam S. Pontifex, absq; juris sui discrimine, eidem convocandæ, assensum præbere compulsus est, cùm ante Ephesinæ renuerat.

PARAGRAPHVS I.

Cur S. Leo permittit Concilium Generale Chalcedonenſe post damnatum dogma hæreticum, & percussum anathemate Eutychetem.

I. **T**Otam breviter ac dilucidè exponendam putavi historiam, quò clarius Lector intelligat, quàm multa

diffona & Religioni Catholicæ obvia, etiam in Conventibus Synodicis, plerumq; fuerint perpetrata, quæ erant contra voluntatem Romani Pontificis disceptata; illa è contrario omnia orthodoxè habita, quæ mentem ac iudicium Pontificis secuta sunt: Ex quo & auctoritatem Romanæ Sedis in Concilia, & eorum convocandorum motiva intelliget.

2. Dam nato in Constantinopolitana Provinciali Synodo Eutychete, nihil non movit Crisaphius Imperatorij cubiculi Præfectus in Hæresiarchæ favorem, à quo olim Sacro baptismatis fonte fuerat ablutus, ut legitimè à Flaviano confecta in Synodo acta, irrita redderet, & in ipsum damnationis pœnam converteret. Hujus rei causâ imprimis permovit Theodosium, ut ad S. Leonem pro Eutychete scriberet: cùm verò ejus postea sciret infracti animi robur, & non nisi solidam & justam sperandam ab eo sententiam, iudicium antevertit Crisaphius, & quod parabatur examen, conatus est eludere, dum persuasit Imperatori, ut Constantinopoli Episcopos convocaret, qui causam Eutychetis sint cognituri; eidemq; triginta Episcoporum Concilio, quem vellet Eutyches, ut præfideret Theodosius Cæsareæ Episcopus; suâ dexterritate præfecit. Verùm cùm nihil Eutyches in dicta Synodo proficeret, petijt Dioscorum Alexandrinum Episcopum, ut quæreretur quæ de illo acta sunt, ageretq; apud Imperatorem, Universale fieri Concilium, ut improbaretur Synodus Flaviani. Scripsit Dioscorus Theodosio; quia aliam omnino fieri Synodum oporteret, & quòd ut fieret persuasit; annuit Imperator, ut non alibi, quàm Ephesi convocetur. Hoc favore factum esse Crisaphij lib. 14. ca. 44. tradit Nicephorus.

3. Quoniam verò Imperator noverat, nullum fore Concilium Oecumenicum absq; Romani Pont. nutu, (quòd ex literis Cælestini in convocanda Ephælina Oecumeni-

menica Synodo didicerat) cognosceretq; S. Leonem Eutycheti adversaturum; illud inijt consilium, ut ita vocaret eum, ut tamen ne adesset, caveret; idcirco angustissimo termino tempus clausit, ut adesse non nisi cum magno incommodo potuisset, ut ipse testatur *Epist.* 13. Obstitit Imperatori idem Pontifex, eumq; blandè licet reprehendit, haud dignam existimans causam, pro qua Synodus Generalis deberet congregari, cujus negotium sententiâ Apostolicâ terminatum fuerat. sup. Epist.
17.

4. At cùm S. Pontifex nec reprimere Theodosium valuisset, ab ejusmodi cogendo Ephesi Concilio, nec ut commodiori in loco ageretur persuadere potuisset: Deus Opt. ad confundendam Imperatoris præoccupati arrogantiam, quâ Pontificem per Ephesinam Synodum fallere voluerat, & demonstrandam Apostolicæ Sedis observantiam, rem mirabiliter disposuit. Conveniunt Ephesum Episcopi; Dioscorus Eutychetis fautor, Rector Concilij, Imperatoris sacrâ præficitur. Scribit per Legatos Epistolam S. Pontifex, quâ lex Synodo datur, quidve discernendum sit præscribitur, sed quoniam non Sanctorum Concilium, sed violentorum grassatorum fuerat Latrocinium, petulanter Sacræ Pontificiæ literæ rejectæ sunt: Legati minimè recogniti; eò res profilijt, ut anathema à Synodo diceretur ijs, qui duas in Christo naturas constituerent. Appellavit S. Flavianus à nefaria Impij Concilij sententia, ad Leonem; verùm cùm scriptum appellationis palam obtulisset, cæsus est, (inquit Liberatus) & multis injurijs affectus, migravit ad Dominum. sup. Epist.
15.

5. In tam perhorrendo negotio, sola navicula Petri salvatur emergens incolumis, cùm enim omnes Episcopi, & Eutychetis impietati, & ejus restitutioni suffragati essent, tunc modò Apostolicæ Sedis Legati in faciem Synodo resistere, contestantes; nullius esse roboris, quæ contra mandata ac judicium Apostolicum, per

in Brev.
cap. 12.

per vim & metum extorquerentur. Quia verò Sacrilegum Conciliabulum edito Theodosij fuerat roboratum, totaq; Orientalis Ecclesia in luctu, bienni fermè temporis spatio perseverasset. S. Leo pro refarcienda Ecclesiarum ruina, conciliandis ac deducendis in viam rectam Orientalibus Episcopis, hæretico adhærentibus, de instituendo in Oriente Oecumenico Concilio summo perè cogitavit, scripsitq; Theodosio cum lachrymis & gemitibus, ut eidem peragendo succurreret: digna lectu Epistola, quâ Imperatorem gravius obstringit, & reprehendit: à temporibus (inquit) Pietatis Tuae, omne Christianæ fidei Sacramentum excluditur, nisi hoc scelestissimum Eutychetis facinus aboleatur.

Epist. 25.

lib. 14. ca.
49.

6. Inobediens Pontifici Rom. Imperator Theodosius, (ut ex literis ejus ad Valentinianum colligitur) à Deo terribili, qui aufert spiritum Principum, è medio viventium sublatus est, non tamen sine debita (ut refert Nicephorus) in expiationem commissi sceleris pœnitentia. Hæc erat convocandi Concilij Oecumenici causa, non ad damnandas præcipuè Eutychetis impietates, quæ jam Decreto Apostolico explosa fuerant; aut explorandam Decretalem Pontificis sententiam, ut fabulantur Adversarij, sed ad sepeliendos in Oriente Episcoporum tumultus, qui favore Theodosij invaluerant, vindicandamq; contra Dioscorum supremæ Catholicæ Ecclesiæ Præsulis reverentiam, atq; toti orbi depredicandam Apostolicam Petri per os Leonis loquentis, adversus Eutychetem sententiam.

congregat.
Syn. Chalced.
cum assensu
Roman. Pont.

7. Insulsè quoq; injiciunt malevoli, hanc Universalem Synodum, solâ Imperatoris sacrâ fuisse congregatum, absq; prævio Romani Pont. assensu, & auctoritate. Legant qui necdum compererunt literas Martiani, Theodosij in Imperio successoris, & digitis labella compe-
scant: „Pro reverentia (inquit) & Catholica Religione
Catho-

Catholicæ fidei, cujus auxilijs virtutem nostræ potentie confidimus gubernari, Tuam Sanctitatem Principatum in Episcopatu Divinæ fidei possidentem, sacris literis in principio justum credimus alloquendam &c. Tale propositum atq; desiderium habeamus, quatenus omni impio errore sublato, per celebrandam Synodum, TE Auctore maxima pax circa omnes Episcopos fidei Catholicæ fiat, ab omni scelere pura & incontaminata persistens. „ Et in alijs ad eundem Pontificem. „ Superest ut si placuerit Beatitudini Tuæ in has partes advenire & Synodum celebrare, si verò hoc onerosum est, ut Tu ad has partes advenias, hoc ipsum proprijs literis Tua Sanctitas manifestet, quatenus & in omnem Orientem, & in ipsam Traciam, & Illyricum nostræ literæ dirigantur; ut ad quendam destinatum locum ubi Vobis placuerit, omnes Sancti Episcopi debeant convenire, & quæ Christianæ Religioni, & Catholicæ fidei profint, sicut Sanctitas Tua definierit, sua dispositione declaret. „ Hæc ad Leonem Martianus pro Synodo Oecumenica, quam inconsulto Pontifice haud celebrandam existimavit.

„ apud
„ Lab.
„ part. 1.
„ Conc.
„ Chalc.
„ Epist.
„ 33.
„
„
„
„ ibid.
„ Epist.
„ 34.
„
„
„ locus
„ Conc.
„ petitur
„ à Pont.
„

8. Reddidit responsorias Pontifex, de differendo agens Concilio. Anno verò sequenti misit alias eidem Imperatori, de indicta Synodo significans, & ut fidei Catholicæ Patrocinium suscipiat sollicitans. Item ad Concilium Chalcedonense Epistola apertè significat, Imperatorem non alio modo hanc voluisse celebrari Synodum, quàm *Beatissimi Petri jure, atq; honore servato*. Jam ad ipsam Sanctam, Oecumenicam, omniumq; matrem Synodum accedendum, quidve de visibili Capite, ejusq; auctoritate differuerit? qualem ipsa recognoverit? per omnes sessiones transcurrendum.

Epist. 45.

Epist. 47.

PARAGRAPHUS II.

Sexcenti Patres in Maxima Chalcedonensi Synodo, Universalem representantes Ecclesiam, scriptis, factisve recognoscunt à Sede Apostolica dependentiam, omnemq; Potestatis Plenitudinem in Romano Pontifice vivis vocibus profitentur.

I. **S**I nullum aliud extaret documentum pro demonstrando Throni Apostolici culmine, super Universam tam Dispersam, quàm Congregatam Ecclesiam, unus Chalcedonensis & omnium Maximi Concilij, sufficeret auctoritas, quod factis scriptisq; adeo plenum est testimonijs, ut facile sit illud ingredi, difficile exitum invenire: brevibus nihilominus quæ judicio meo videntur clariora, hîc reproducentur.

2. Considentibus in Synodo Patribus, prima à Paschasino Apostolicæ Sedis Legato vox intonuit: *Beatissimi atq; Apostolici viri Papæ Urbis Romæ, quæ est Caput omnium Ecclesiarum præcepta habemus præ manibus, ut Dioscorus non sedeat in Concilio.* Adjecit Lucentius, alius ejusdem Sedis Legatus, ipsum non esse dignum qui in Synodo sedeat, eò quòd Synodum ausus est congregare, absq; consensu Apostolicæ Sedis, quòd nunquam ritè factum est, nec fieri licuit. An Sacra Synodus mandato Leonis obtemperaverit? audiantur verba illius: *Nunc vestra Sanctitas* (alloquitur Legatos) *auctoritatem tenet Sanctissimi Leonis; & cognovistis singula quæ in Epheso injustè facta sunt, & omnia quæ ibi gesta sunt vestræ Sanctitati innotuerunt, Petimus igitur vestram Sanctitatem, qui habes, magis autem qui habetis locum Sanctissimi Papæ Leonis promulgare in eum, & re-*

act. 1. Con-
cil. Chalc.

ibid.

In causa Eutychetis & Conc. Chalcedonen. 163

& regulis insitam contra eum proferre sententiam, omnis enim & tota Universalis Synodus concors efficitur vestrae Sanctitatis sententiae. Tria hic observantur: Primò, S. Synodus non propria sed S. Leonis auctoritate procedit contra Dioscorum: Secundò, sententiam postulat ab Apostolicae Sedis Legatis. Tertiò: concors efficitur Universa Synodus, quidquid Legati Leonis adversus Dioscorum pronuntiaverint.

3. Paschasius ergo Lucentius, & Bonifacius, locumtenentes Romani Pont. sententiam formaverunt in tenore sequenti: *Quia Eutychetem regulariter damnatum, irregulariter suscepit & c. super hac vero neq. Epistolam legi per-* act. 3. Con-
misit Beatissimi Papae Leonis scriptam ad sanctae memoriae Fla- cil. Chal-
vianum: sed & secundis excessibus priorem iniquitatem valde
transcendit, praesumpsit enim excommunicationem dictare, ad-
versus Sanctissimum & Beatissimum Archiep. Magnae Romae
Leonem: ideo contra se elicit sententiam, unde Sanctissimus &
Beat. Archiep. Magnae Romae Leo per Nos & presentem San-
ctam Synodum, unâ cum ter Beatissimo, & omni laude digno
B. Petro Apostolo, qui est Petra & crepido Catholicae Ecclesiae,
& rectae fidei fundamentum, nudavit eum tam Episcopatus di-
gnitate, quam etiam omni Sacerdotali alienavit mysterio.
 Hanc Legatorum sententiam, sequuti sunt Patres Universi, sigillatim unusquisq; damnans Dioscorum, eò quòd ita à S. Leone statutum; & ab ejus Vicarijs pronuntiatum fuerat.

4. Tres, in hac Synodica adversus Dioscorum sententia, damnationis causae recensentur. *Prima*; quòd Eutychetem à S. Leone è numero fidelium proscriptum, in communionem suscepit: Per quod, jus absolutum de Hæresibus judicandi independentè ab Universali Concilio, Romano Pont. adstruitur. *Secunda*: quòd Epistolam Leonis Ephesum ad Synodum missam, quâ Decretum fidei continebatur, & lex Concilio praescribeba-

tur, suppresserit: Hinc Jurisdictio Pontificia dignoscitur, dubia in fide terminandi, & Concilij quid decernendum observandumve sit, officij esse Apostolicæ Sedis præscribendi. *Tertia*: Sententiatur Dioscorus ob temerarium Synodaliter factum adversus Leonem iudicium: Unde & Conciliorum officium, & Apostolicæ Sedis haud ab aliquo judicandæ, intelligitur privilegium.

habet. post
act. 3. Con-
cil. Chalc.

5. Completâ tertiâ sessione, Sacra Synodus duas expedit Epistolas, ad Valentinianum & Martianum Imperatores unam, factum de damnatione Dioseori denunciando, in qua hæc notantur: „Nos igitur considerantes: hujus rei Auctorem comperimus Dioscorum, quondam Alexandrinorum Episcopum: Primum quidem *quia Epistolam à Sanctis. Archiep. Senioris Romæ Leone directam, recitari prohibuit RR. Episcopis Ephesi congregatis*: Secundò verò Eutycheti ægrotanti impietate Manichæi, & legitimè abdicato, tam Sacerdotum, quàm Monachorum Principatum ante Decretum Synodale irregulariter reddidit: *& hæc cum Sanct. & Beat. Magnæ Romæ Episcopus Leo per easdem literas convenientia decrevisset, & scelestissimam Eutychetis inscriptis damnaisset perfidiam &c.* Sed quoniam super alias suas nequitias, *& adversus ipsam Apostolicam Sedem latravit, & excommunicationis literas adversus Sanct. & Beat. Papam Leonem facere conatus est &c.* decenter ab Universali Synodo Sacerdotio est denudatus, & ab Episcopali dignitate pronunciatus est alienus. „ Quibus, iterum à Synodo vindicatur suprema Pontificis Potestas in dirimendis fidei controversijs; hic poenâ plectitur Dioscorus, quòd contra Leonem in Synodum Ephesinam agentem latraverit.

ibidem.

6. In secunda Epistola ejusdem S. Synodi ad Pulcheriam Augustam, hæc inserta sunt præconia. „Consonamus (inquiunt) Universis magisterijs pietatis: qui enim dispergebat extinctus est, Sopitus est persecutor, Prin-

Princeps tempestatis explosus est: ipsiq; naves suas in cursu repetiere Rectores: Christo ad intelligentiam prosperè dirigente, *qui ostendit in Leone mirabili veritatem, quia sicut sapiente Petro, ita & isto utitur assertore.* Assertor veritatis appellatur Leo à Synodo in damnando Dioscuro, tametsi in Concilio Generali judicatus fuerat.

7. Non prætereundæ Sacræ aliæ Valentiniani Placidæ & Eudoxiæ ante hoc Concilium ad Theodosium datæ literæ, quæ in hac S. Synodo lectæ, & ejusdem Cathalogo inscriptæ sunt. „ Rogatus sum scribere Vestræ mansuetudini de fide, quàm nos à Nostreis majoribus traditam, debemus cum omni competenti devotione defendere, & dignitatem propriæ venerationis Beato Apostolo Petro intemeratam, & in nostris temporibus conservare; quatenus Beatis. Romanæ Civitatis Episcopus, cui Principatum Sacerdotij super omnes antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide ac Sacerdotio judicare: Dom. San. ac Ven. Imperator. Hujus enim gratia, secundum solemnitatem Conciliorum, & Constantinop. Episcopus eum per libellos appellavit, propter contentionem quæ orta est de fide. Huic itaq; postulanti & conjuranti salutem nostram communem: ad Mansuetudinem Tuam petitionem ingerimus, ut prædictus Sacerdos congregatis &c. Sententiam ferat, quàm fides, & ratio veræ Divinitatis expostulat. „ Credebatur ergo pristinis illis sæculis à Principibus, mundum universum Monarchicè gubernantibus, Pontificis Romani in Concilia præeminentia, ab antiquitate jam ante dudum agnita, quandoquidem congregandis ex omni orbe Sacerdotibus soli Leoni adjudicatur ferenda de fide sententia.

8. Prodeat ex iisdem Actis, & illud Pijssimæ Placidæ, & Augustæ Matris, ad eundem Theodosium: „ Hæc itaq; gratiâ Tua Mansuetudo turbis resistens, veritatem fidei Catholicæ Religionis immaculatam servari præcipiat,

Epist. 25.
1. part.
Conc. Chal.

ibid. Epist.
26.

ut secundum formam & definitionem Apostolicæ sedis, quam &
 Nos tamquam præcellentem, similiter veneramur in statu Sacer-
 dotij: ad concilium Apostolicæ Sedis iudicium transmittatur, in
 qua Primus ille, qui cælestes claves dignus fuit accipere, Princi-
 patum Episcopatus ornavit. Tandem concludit: Diligen-
 tius autem etiam in hoc providete, ne quod priscis tem-
 poribus nostra generatio custodivit, Sub Nobis imminui
 videatur, & per præsens exemplum Schismata generentur
 inter Episcopos, & Sanctas Ecclesias. Hæc erat anti-
 quorum Fides verè Catholicam Religionem profitenti-
 um, de Cathedræ Petri præcellentia; hæc Universalis Or-
 thodoxorum regula, à cuius tramite nec ungue secessit
 hæc Sacra Oecumenica Synodus, magnis vocibus accla-
 mando: *Anathema ei, qui ita non credit: Petrus per Leonem*
ita locutus est: Omnes ita credimus: Orthodoxi ita credunt: Ca-
tholici ita sapimus:

ex Act. 4.
 Conc.

9. Sessione quarta, proposita est causâ Episcoporum
 qui cum Dioscoro præfuerunt improbo Ephesino Conuē-
 tui, ingrediq; Synodum permitti, à qua expulsi erant,
 mox iussi sunt ab Apostolicæ Sedis Legatis dicere in Eu-
 tychetem & Dioscorum anathema, sed detrectantes id
 facere ante Episcopi Alexandrini electionem, quem in
 subscriptione essent secuturi; omnes Episcopi acclama-
 verunt: *quare dogma non anathematizant? subscribant Episto-*
læ Leonis: Epistolæ Leonis consentiant: eludere nos volunt &
discedere. Apostolicæ Sedis Legati per Paschasinum dixe-
 runt, *Dicant qui consentiunt Epistolæ Apostolicæ Sedis: Hiera-*
cus Egypti Episcopus nomine cæterorum reposuit: Si
quis præter ista, quæ à Nobis in petitionibus porrecta sunt, sa-
pit, sive Eutyches, sive alter aliquis, anathema sit: De Epistola
autem Sanctiss. & Deo dilectissimi Archiep. Romani Leonis,
sciunt omnes Sanctissimi Patres Nostri, quia in omnibus expe-
ctamus sententiam Beatissimi Nostri Archiep. Rom. Urgenti-
bus iterum Patribus, ut literis Leonis subscriberent, re-
 nue-

nuerunt calcitrantes Episcopi, de fide esse certamen respondentes; sed audi disceputationis finem.

10. Paschasinus Leonis vices agens, renuentibus Episcopis: *Tot annorum (inquit) Episcopi in Ecclesia senescentes, usq; ad hoc tempus fidem rectam Catholicam ignorant, expectant adhuc alienam Sententiam.* His Paschani verbis subsecuta fuit rursus Synodi acclamatio: *Qui non consentit Epistolæ Sanctis. Leonis hæreticus est: anathema Eutycheti & credentibus ei: subscribant Epistolæ Leonis, qui non ei subscribit hæreticus est.* Duodecies misericordiam postulasse leguntur dicti Episcopi prostrati super terram, ne inter hæreticos computarentur, sed si placeret S. Synodi, primum in locum Dioscori, Antistes Alexandriæ deputeretur, quem in subscriptione pro more sibi solito sequerentur. At S. Synodus voci Leonis in puncto obtemperans, nihil petitioni eorum annuere voluit, sed ut subscriberent Epistolæ Leonis continuò acclamavit. Moderata nihilominus fuit sententia, adhibitâ cautione per Paschasinum, cujus firmum iudicium Universi Patres confessi sunt.

ibid.

11. Sessione 6ta, Lecta fuit Epist. Martiani Imperatoris, ex qua colligitur, arbitrio Romani Pont. hanc Synodum peragi voluisse, cum inter alia illud magnopere inculcaverit, quod à S. Leone admonitus fuerat, Patribus significandum, ne aliquis de Incarnatione Dominica super ea audeat disputare, quæ à S. Leone, qui Apostolicum gubernat Thronum, ad Beatæ memoriæ Flaviani in literis definita erant. Et in responsorijs ad Principem, eadem S. Synodus pro Pontifice, quem Eutychiani jam blasphemijs proscindere inchoarant calumniantes, nimirum ab ipso innovatam Catholicam fidem, hæc subdidit: „ Conferre namq; oportet Vestram Pietatem, quia nihil præter fidem, quæ olim à Sanctis PP. annuntiata est, Venerabilis Pontifex innovavit: atq; ut nulla his,

Ex act.
Cong.

„
„
„

la his,

„ la his, qui Apostolicum Virum per invidiam lacerare nituntur, relinquatur occasio, consonantiæ Epistolæ ejus, ad Sanctorum PP. testimonia ad certiore[m] notitiam Vestræ Pietatis, ex multis pauca subdimus &c. „ Tandem prosequuntur: adijci debere auctoritates tum Græcorum, tum Latinorum Patrum, quibus Pontificis Epistola, in omnibus firmæ & solidæ veritatis esse, luce clarissima demonstraretur. Donotant SS. Chalcedonenses Episcopi, officium Concilij non esse aliud, quàm auctoritatem Apostolicæ Sedis ab insultantibus vindicare, ejusq; sanctiones dogmaticas unanimi comprobare suffragio.

12. Recitata fuit eadem sessione per Ætium Archidiaconum Constantinopolitanæ Ecclesiæ, quædam definitio, tamquam fidei Catholicæ; quæ tamen ut minùs perfectæ, immo quodamtenus Religioni, non minus quàm Epistolæ Leonis contraria; explosa est ab Apostolicæ Sedis Legatis, vetitaq; Actis inseri, quæ nisi reuocata fuisset, rursusq; omnes consensissent recitatæ superius S. Leonis Epistolæ, fuisset condemnata, & Synodus dissoluta, aliaq; in Occidente habita.

13. Octava Sessione, de causa Theodoretæ in Ephesino Conventu quondam depositi, actum est; qui à Sancta Synodo ideo pristinæ sedi restitutus, quia iam ante, à Leone in communionem susceptus, & declaratus fuerat, & dogmaticæ Epistolæ subscripserat, En verba Synodi:

act. 8.
Conc.

„ „ Gloriosissimi Iudices dixerunt: omnis dubitatio de
„ Theodoreto Reverend: Episcopo soluta est: quippe &
„ Nestorium anathematizavit. *Et à Sanctis. & Deo amantissimo Archiepiscopo Urbis Romæ susceptus est, & in super Epistolæ memorati S. Leonis subscripsit*, deest igitur ut sententia proferatur à Reverentia Vestra, *Sicut Sanctissimus Leo iudicavit.* Omnes Episcopi clamaverunt: Theodor-
„ retus dignus est Sede, *Leoni multos annos: Post Deum Leo judica-*

In causa Eutychetis & Conc. Chalcedonen. 169

judicavit. „ Plura ex iisdem Actis similia comperiet Lector testimonia, ex quibus intelliget, quàm exactè in omnibus obtemperaverint tot tantiq; Patres Sedis Apostolicæ mandatis, & sibi ab ea præscriptis legibus: Immo nec ilud ipsum fecisse satis fuerat, sed Acta in super Synodalia ad Leonem mittunt, eius auctoritate & iudicio eadem expectantes firmari, & robur ejusdem impartiri, cum Synodica Epistola, quam hîc in parte recensendam meritò duxi ad obturanda ora Sybillantium, quasi eo nomine solitas Oecumenicas Synodos, conditas ab ipsis leges, præsentare Apostolicæ Sedi, ut ab eius Antistite, Primum in Catholico orbe tenente, tantummodò publicentur, particularibusq; Ecclesijs observandæ tradantur, non ut firmitatem, aut robur aliquod sortiantur. Audiantur Epistolæ Synodicæ verba, & tumens eorum opinio, Sexcentorum Patrum testimonio, veluti fluctibus obruetur.

acta mittuntur Romam ut robur accipiant.

14. *Beatissimo & Sanctissimo Apostolicæ Sedis & Universalis Ecclesiæ Episcopo Leoni* Repletum est gaudio cor „
Nostrium & lingua Nostra exultatione &c: quam fidem Tu, velut aureum quoddam flumen ad nos per Te „
deductum custodisti: *omnibus D. Petri interpretes & expositor constitutus*: Confirmavimus autem & centum quinquaginta Patrum in Concilio Constantinop. regulam sub „
piæ memoriæ Theodosio, quæ præcipit post vestram „
Sanctissimam & Beatissimam Sedem, honorem habere „
Constantinopolitanam; confidentes quia lucente apud „
vos radio Apostolico, & usq; ad Constantinopolitanam „
Ecclesiam consvetè gubernando illum spargentes, hunc „
sæpius expandistis, eò quòd absq; invidia consveveritis „
vestrorum bonorum participatione ditare domesticos: „
Hæc sicut propria & amica ad decorem convenientissima „
dignare complecti Sanctis. & Beatif. Pater: Qui enim „
Sanctitatis Tuæ locum obtinent SS. Episcopi Paschani- „

ibid.

„ nus &c. ijs ita constitutis vehementer insistere tentarunt,
 „ proculdubio à vestra Providentia hoc bonum inchoari
 „ volentes, *ut sicut fidei, sic & bonæ ordinationis vobis deputetur*
 „ *effectus.* Nos enim curantes tam Pijssimos & Christianis-
 „ simos Imperatores: hæc velut à Tua Sanctitate fuerint
 „ inchoata (eò quòd favere semper studeas) roboravimus,
 „ præsumentes dum noverimus, quia quicquid rectitudi-
 „ nis à filiis sit, ad Patrem recurrit. *Rogamus igitur, Tuæ*
 „ *Decretis nostrum honora judicium, & sicut nos cupidi in bonis*
 „ *adjecimus consonantiam, sic & summitas Tua filiis, quòd decet*
 „ *adimpleat.* Ut autem cognoscatis, quia nihil alicui do-
 „ nando per gratiam fecimus: *Omnem vobis gestorum vim*
 „ *insinuavimus, ad eorum quæ à nobis gesta sunt firmitatem.,,*
 „ hæcenus Concilij Epistola.

15. Universalis Ecclesiæ Episcopus, Leo, idq; tan-
 ti Concilij testimonio nuncupatur: si autem Universa
 Congregata Ecclesia, recognovit Leonem Universalem
 Patrem & Pastorem, consequens indubitatum erit, eandem
 Universalem Ecclesiam sine discrimine, Petri, successorumq;
 ejus commissam regimini, atq; adeo non esse Ecclesiæ Con-
 gregatæ in ipsum, sed ipsius, in Ecclesiam Congregatam
 regiminis auctoritatem superiorem. Sed ex alijs ejusdem
 verbis Epistolæ, quid ante, in reliquis Oecumenicis Sy-
 nodis fieri consueverit, facile quisq; poterit colligere,
 nempe à Concilijs, ad Romanum Pontificem solita mitti,
 quæ à Patribus definita essent, ut auctoritate ipsius fir-
 marentur, & Decreto roborarentur, quod maximum
 Pontificiæ in Concilia Potestatis argumentum existimo.

16. Nec illud impar judico, quòd Universi non di-
 sperfi, sed Congregati sexcenti Patres, seipsos licet ordi-
 natione Collegas scirent, filios tamen appellant, eum
 esse Patrem Congregatæ Ecclesiæ intelligentes, cujus
 sit, & gradus summos in Ecclesia distribuere; quòd pro-
 stentur, dum iterum supplices flagitant, ut concedat
 Constan-

Constantinopolitanum Episcopum, secundum in Ecclesia locum habere; unde auctoritatem ejus tanti æstimant, ut putent esse infirma & non posse subsistere, quòd in duobus Concilijs Oecumenicis esse decreta dicebant, Constantinopolitano nempe & Chalcedonensi, nisi accedat ipsius Romani Pont: cum approbatione declaratio. Præterea Principium à quo omnia inchoata; Petri interpretem, per quem omnia omnibus, quæ fidei sunt, exposita depredicant. Hæc de Universali Chalced. Concilio: ad particularia convertamur, à Gallicana exordiendo Ecclesia.

PARAGRAPHVS III.

Quid Ecclesia Gallicana illo eodem tempore crediderit, de auctoritate Romani Pont. in propulsandis hæreticorum erroribus?

I. **N**ullum officium ab Ecclesia Gallicana temporibus illis prætermisum, quo non prosecuta fuerit ipsum Primarium Christianæ Religionis Antistitem, & Universalis Ecclesiæ visibile Caput S. Leonem, eum Universalem Pastorem ita profitens, ut non alibi inesse crediderit, doctrinæ, sanctitatis, fidei originem, atq; in profligandis hæresibus jurisdictionis gladium, quàm soli Apostolicæ Sedi. Cum Epistolam Encyclicam S. Leonis describendam accepissent Occidentales, & inter alios Galliarum Præsules, ex illis tres insignioris nominis Episcopi, Cretius, Salonius, atq; Veranus, cum eam exscripsissent, ipsum ab eis exaratum exemplar, Romam ad eundem S. Leonem mittendum putarunt, ne quid minus à prototypo in eo haberetur exscriptum: post multa enim de eadem Epistola ab ipsis effusa præconia, hæc tandem inferunt:

2. *Deprecamur, ut opus & præsentibus & futuris temporibus*

apud S. Le-
on. post E-
pist. 98.

ribus profuturum, quod nos asservandi studio folijs mandare cura-
vimus, Sanctitas Vestra percurrere, & si quid librarij errore de-
fuerit, emendare dignetur: uel si salutare lecturis omnibus pagi-
nam, ab aliquo studij uestri accumulastis augmento, id ipsum addi
libello huic, sollicitâ pietate iubeatis, ut non solum plures Sancti
Episcopi fratres nostri per Gallias, uerum etiam multi ex laicis
filij Vestri, qui Epistolam istam magnopere pro veritatis manife-
statione desiderant, remissam ad nos, & Sancta manu uestra e-
mendatam transcribere, legere, & tenere mereamur. Ortho-
doxi verè Episcopi, retinere punctis omnibus uolentes re-
ligionis Catholicæ observantiam; ne ab ea, Romani Pon-
tificis manu signata uel atomo disceparent, more Antecef-
sorum prototypum consulunt in Archivio Romæ serua-
tum, ipsum Catholicæ Epistolæ Auctorem.

apud S. Le-
on. post E-
pist. 51.

3. Præter tres illos nominatos, quadraginta quatu-
or Galliarum Episcopi, ubi sacram eandem Epistolam
Leonis receperunt, ineuntes in Gallia Narbonehî Con-
cilium, quod nomen Vasensis vendicat, gratias agentes,
reddiderunt aliam Synodicam ad eundem S. Pontificem,
quâ unanimiter gaudentes & exultantes, recognoscunt
fidei in Epistola Leonis exarata, sensum, gratulanturq;
se in ijs quæ Religionis Catholicæ sunt, doctrinâ Apo-
licâ esse instructos: exordium est Epistolæ: *Perlata Epi-
stola Beatitudinis vestræ.* ubi paulò post: „Exultavimus
„ (inquit) Christo propitio, lectis Beatitudinis vestræ li-
„ teris. & omni instructione patefactâ, omnes intra Gal-
„ lias constitutos exultare fecimus, dolentes pariter pro
„ his vobiscum, qui Catholicæ fidei lumine derelicto, er-
„ rorum tenebras inciderunt, *quæ Apostolatus vestri scripta,*
„ *ita ut symbolum fidei* quisquis redemptionis Sacramenta
„ non negligit, tabulis cordis adscripsit, & tenaci quò ad
„ confundendos hæreticorum errores paratior sit, memo-
„ riæ commendavit. Multi itaq; in ea gaudentes pariter
„ & exultantes recognoverunt fidei vestræ sensum, & ita
se sem-

se semper ex Paterna traditione tenuisse, ut vester Apostolatus exposcit, jure lætantur. Nonnulli verò solictiores facti *Beatitudinis vestræ admonitione perceptâ* modis omnibus se gratulantur instructos, datamq; sibi occasionem gaudent, quâ liberè ac fiducialiter suffragante Apostolicæ Sedis auctoritate, loquatur & asserat unusquisq; &c. *Quis autem Apostolatui vestro pro hoc tanto munere, quod non solum Gallias, sed totum mundum velut quibusdam preciosissimis gemmis ornavit, dignas æstimet laudes posse resolvere.* *Doctrinæ post Deum vestræ debet quisq; fidelis, ut constanter teneat quod credebat, debet etiam quisq; infidelis, ut à perfidia sua, agnitâ veritate discedat, & Apostolicæ institutionis luce perfusus, erroris sui tenebras derelinquat, magisq; sequatur & credat, quod per os vestrum Dominus IESVS Christus de Sacramento Incarnationis docet.*

4. Et ad finem Epistolæ, hæc de ipso S. Leone. „ Quod nos ante oculos semper habentes, non desinimus Deo ac Domino nostro gratias agere, & pariter supplicare gratulantes, quod tantæ Sanctitatis, tantæ fidei, tantæq; doctrinæ Apostolicæ Sedi, unde Religionis nostræ fons & origo manavit, Antistitem dederit, petentes etiam, ut ad datum concessumq; munus Pontificij vestri, longissimè ad ædificationem suarum Ecclesiarum ætate custodiat. „ Hæc illi ante Concilium adhuc Chalcedonense, de irrefragabili, & infallibili in propulsandis hæreticorum erroribus iudicio, Apostolicæ Sedis, cujus scripta ut symbolum fidei venerati, Religionis quoq; suæ fontem & originem ab illa manasse professi sunt, non ut Novator *Maibourg*, ab Asianis, Ecclesiam Gallicanam, non ab Apostolica Sede fidem accepisse, effutire non est veritus; nam si qui vel ex Asia, ut Iræneus, vel ex Græcia, ut Dyonisius, Episcopale munus in Gallijs obiére, haud negari poterit, quin jubente vel assentiente Clemente imo, vel ante, cum cum Apostolis Petro & Pau-

lo eo profecti fuerint: credo satius antiquioribus & omni exceptione majoribus Ecclesiæ Gallicanæ viris, Romanam Ecclesiam Matrem fidei universæ attestantibus, & Præsidentes eidem Pontifices Christiani orbis Magistros, ac velut ex eminenti Cathedra docere omnes Catholicam fidem, absq; distinctione profitentibus.

Concil.
Vasen.
cap. 6.
apud
Bail.

5. Ab iisdem in Gallia Narbonensi Congregatis Patribus, quædam antiqua Clementis Papæ pro Episcopis commonitio, omni cum reverentia excepta, & ejusdem Concilij actis, pro conservanda ejus perenni memoria honorificè inserta. „Placuit (inquit) propter venerandam antiquitatem statutis præsentibus roborandum, præsentis tempore Ecclesijs necessarium, quod supradictus B. Martyr de Beat. Petri Apostoli constitutione commemorat dicens: *Quædam autem etiam ex vobis ipsis intelligere debetis, si qua sint quæ ipse propter insidias hominum malorum, non potest evidentius & manifestius proloqui, verbi gratia, inimicus est alicui pro actibus suis, vos nolite expectare, ut ipse vobis dicat, cum illo nolite amici esse, sed prudenter observare debetis, ut volunti ejus, videlicet qui Ecclesiæ curam gerit absq; commonitione obsecundare, & averti ab eo, cui ipsum sentitis aversum, sed nec loqui his, quibus ipse non loquitur, & unusquisq; qui in culpa est, dum cupit omnium vestrum sibi gratiam reparare, citius festinet reconciliari ei, qui omnibus vobis præest, ut per hoc redeat ad salutem.* Quid melius dici potuit de Pontificis excellentia? dum tanta præcipitur Galliæ Præsulibus obedientia, hucusq; ex Galliæ testimonijs,

PARAGRAPHVS IV.

Orientalium & Occidentalium, pro irretractabili eiusdem Leonis iudicio, alia producuntur testimonia Antistitum.

I. **S**atis perlucidum existimo ex relatis hactenus documentis, quomodo Catholicus orbis Primatum in Apostolica sede intellexerit, quidve in illa de jure inerrantiæ crediderit. Sed Aduersarius pungit, ut alia præter ea, particularia quærantur documenta, dum in oppositione asserit: Cætum quoq; fidelium sæculo illo in Concilio Generali, non in Pont. Rom. Leone, iudicij tribunal ultimum collocasse. Non de fabris utiq; aut pincernis, plebejoq; populo locutum credo A. Anonymum, quem stultum iudicem, nemo unquam sapiens non planè censuit: quomodo enim fieri possit ut tam profundum dogma discerneret populus, qui vix dijudicare valet boni discrimen à malo: De solis ergo Pastoribus greges suos repræsentantibus, & in Ecclesia auctoritate polentibus, si rectè sapit, differit Adversarius. Cæterum videamus, quid in utraq; Ecclesia, Orientali nempe & Occidentali Patres docuerint; an ad iudicium à Pontifice Leone ferendum, accerferint Generale Concilium?

2. S. Flavianus Orientalis Ecclesiæ Primas, discusso Constantinopoli Eutychetis errore, ad S. Leonem litteras dedit, cupiens ab ipso rata haberi, quæ ab eo contra Hæreticum statuta essent, tantamq; agnoscit vim inesse Apostolicæ Sedi, ut Concilio dicat Oecumenico non indigere id, quod ejusdem Pontificis literis fuisset terminatum. *Commotus itaq; (inquit) Sanctissime Pater, in his omnibus quæ ab eo præsumpta sunt, & ob ea, quæ in nos & Sanctissimam Ecclesiam facta sunt, atq; sunt, pro consuetâ fiducia fiducialiter age, propriamq; faciens communem causam, &*

apud S. Leonem. ante Epist. 9.

Sancta-

Sanctarum Ecclesiarum disciplinam, simul decerne-damnationem adversus eum, & per propria scripta dignare, causa enim solummodo eget vestro solatio atq; defensione, quâ debeat consensu proprio, ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere, sic enim heresis quæ surrexit, & turba quæ propter eam factæ sunt, facili destruentur. Deo cooperante per vestras Sanctissimas literas: Removebitur autem & Concilium quod fieri divulgatur, quatenus nequaquam aliter Sanctissimæ turbentur Ecclesiæ.

ex Concil.
Const. sub
Anat. apud
Basil.

3. Anatholius S. Flaviani in dignitate successor, in Conventu Provinciali Episcoporum Constantinopoli habito, ex S. Leonis literarum præscripto, fidei confessionem edidit, omnibus Pontificis scriptis consentiens, & Epistolam ejus ut Catholicam recipiens. Post Anatholium alij Orientales Episcopi, eandem fidem professi sunt: absentibus autem demandatum, quatenus idem exequerentur. Tandem ex eadem Synodo per Apostolicæ Sedis Legatos ad singulos Orientis Metropolitanos perductam Leonis Epistolam, ut omnes eidem subscriberent, & ut fidei articulum contra Eutychetem recognoscerent, quod reverenter à singulis præstitum est. Hæc autem acta sunt ante Concilium Generale Chalcedonense.

Epist.
113.

4. Theodoretus Cypri Episcopus, de quo superius Cap. 5. cum audisset se à Pseudosynodo Ephesina depositum, appellans S. Leonem, quem unicum sciret esse reliquum legitimum judicem, qui perperam à Synodo facta rescindere posset, hæc ad ipsum in Epistola: „Sicut Paulus præco veritatis, tuba Sanctissimi Spiritus ad magnum Petrum cucurrit, ut in his qui Antiochiæ contendebant ab ipso afferet solutionem, multò magis nos qui abjecti sumus, & pusilli, ad Apostolicam Vestram Sedem currimus, *Vobis namq; per omnia Primos esse convenit.* Multis enim quibus superiores estis ornatur vestra Sedes: Præcipue autem & insigniter eam exornat Fides, & fide

& fide dignus testis Apostolus qui clamat: *Fides vestra* „
anunciatur in universo mundo. Et infra: *Ego autem Aposto-* „
lica vestra Sedis expecto sententiam, & supplico & obsecro „
vestram Sanctitatem, ut mihi appellanti, justum vestrum „
& rectum judicium opem ferat &c. „

5. Eutyches ipse non ignarus, quanti ponderis esset Romani Pont. auctoritas, cujus judicium in ambiguis solerent Synodi expectare, & ipse festinavit ad S. Leonem literas facere, haud dubius in eandem partem Universam Catholicam Ecclesiam inclinaturam, in quam ipse S. Pontifex videretur esse propensior: mentionem facit ejusmodi Epistolæ S. Leo ad Flavianum. Et ad Theodiosum Epist. 7. affirmat Eutychetem per libellum supplicem ad Apostolicam Sedem doloris sui querimoniam misisse. Epist. 12. S. Leon.

6. Legantur & Gallæ Placidæ, ad cujus exemplum non dubito orbem fuisse compositum. „, Igitur Tua Clementia (inquit ad Pulcheriam Augustam) secundum Catholicam fidem, quod semper nobiscum fecit, & tunc similiter conspirare dignetur, ut omnibus integris permanentibus, ad Apostolicæ Sedis judicium, in qua primus B. Petrus, qui etiam claves regni cælestis suscipiens Sacerdotij Principatum tenuit, Episcopatus causa mittatur. „, In causa scriptum Flaviani, ab Ephesino Conventiculo dignitate Sacerdotali exautorati. „ 1. part. Concil. „ Chalc. „ Epist. „ 28.

7. Non deficiunt sexcenta alia pro S. Leonis gloria, Patrum Orientalium præconia, à quibus numerandis supersedeo, cum certioris fidei, solidiorisq; sit argumenti, sexcentorum Orientis Episcoporum simultanea attestatio, quam solam hinc inservisse, idem, ac singulorum est produxisse testimonia: Non innovans (loquuntur ad Martianum) aliquid Sanctissimus Leo, scripsit Epistolam ad Flavianum: unde nobis inexpugnabilem in omni errore propugnatores Deus providit, & Romanæ Ecclesiæ Papam ad vi-

Historiam preparavit: ut quemadmodum Petrus, & hic affectu ferventiore decertans, omnem ad Deum sensum intelligentiamq; perducatur. Hucusq; ex Orientalibus.

8. Ab Occidentalibus Ecclesiæ Antistitibus non minora perhibentur suffragia, tribus potissimum ex Concilijs illo eodem sæculo in Occidente habitis, eò duntaxat fine, ut quæ scripta erat ad Flavianum de Verbo Incarnato doctrina, publicis subscriptionibus muniretur, & inviolata ab omnibus custodiretur. Primum Romæ habitum, in quo conformiter ad Epistolam Encyclicam Leonis, omnia quæ Ephesi perfidi præsumpserant, rescissa, irritaq; communi omnium Episcoporum calculo redita esse, testatur Hilarius Epist. ad Pulch. Augustam.

1. par. „ Vestra (inquit) Veneranda Clementia cognoscat, à
Concil. „ præfato Papa, cum omni Occidentali Concilio reprobata o-
Chalc. „ mnia, quæ in Epheso contra Canones gesta sunt, & nul-
Epist. „ la ratione hæc in partibus Occidentalibus suscipi posse,
24. „ quæ per potentiam Dioscori, non sine læsione fidei, &
„ præjudicio Sanctissimi Viri Leonis commissa sunt. „

Ex Concil.
Mediol. ap-
Lab.

9. Alterum coactum Mediolani; quid in eo ag-
tatum fuerit, docet data ab Eusebio ejusdem Urbis Epi-
scopo Synodalis Epistola ad Leonem, munita chyrogra-
pho omnium qui interfuerunt Episcoporum, cujus ver-
ba placeat observare: „ Nec mirum quòd Dominus no-
„ ster JESUS Christus, Catholicæ fidei quam tenemus,
„ Majestatis suæ gratiam custodiamq; præstiterit, quando
„ vos idoneos cultus sui assertorem in Apostoli sui Sede
„ Præsulem collocavit: admonitis ergo Fratribus & Coc-
„ piscopis meis: *habitoq; Conventu vestrarum formam tenui*
„ *literarum. Continuo requisita est recitataq; Epistola, quam dei*
„ *assertione plenè digestam* ad Orientem audum Sanctitas ve-
„ stra transmiserat. Domine Sanctissime Pater placuit om-
„ nibus, quorum subscriptio subter annexa nomina
„ poterit declarare, eos qui impiè sentiunt de Incarnati-
onis

onis Dominicæ Sacramento, auctoritatis vestrae precedente
sententiâ, damnatione congruâ persequendos. *Literarum*
ergo vestrarum formam secuti, modum præscriptæ ordinationis
nos servasse his missis ostendimus. Hanc Epistolam scri-
ptam ante Concilium Chalcedonenſe ſcias, ne occurrat
Adverſarius, à Synodo Univerſali acceptatam & confir-
matam fuiſſe. Tertium tandem Concilium Vaſenſe in
Gallia, de quo *Paragr.* ſuperiori enarratum.

10. Accipe præterea celebre illud Petri Chryſolo-
gi Rauennatenſis, Epist. ad Eutychetem, de S. Leone elo-
gium: „ In omnibus autem hortamur te Frater Venerab.

ut in his quæ à Beatissimo Papa Romanæ Civitatis ſcripta ſunt,
obedienter attendas, quoniam B: Petrus qui in propria ſede vivit,
& præſidet, præſtat quærentibus fidei veritatem. Nos

hab. 1. par.
Conc. Chal.
Epist. 15.

enim pro ſtudio pacis & fidei, extra conſenſum Romanæ
Civitatis Episcopii, cauſas audire non poſſumus. Sit tandem
pro ſolutionis & testimoniij complemento, quodd tradit
Baronius: morem fuiſſe omnium Occidentalium Eccleſi-
arum, Epistolam Encijlicam S. Leonis, ſingulis annis
menſe Decembri publicè in Eccleſijs legere ante Nativ-
tatem Domini Noſtri, quodd videlicet ea, Dominicæ In-
carnationis doctrinam abſolutiſſimam contineret: id au-
tem ſe accepiffè teſtatur ex manu ſcripto codice S. Ma-
riæ ad Martyres. Ex quibus omnibus conſiderandum,

ad ann.
449.

an primivitis Eccleſiæ ſæculis, à Sanctis Patribus de
auctoritate Pontificis Rom. diſceptatum fuerit? vel
ſi quiſpiam ex Decretali & definitiva ejus Epi-
ſtola, aut unum jota expunxerit, & non illam
reverenter receperit? Hæc de Controver-

ſia Eutychetis, & Epistola
S. Leonis.

EX CONTROVERSIA VI SÆCVLI

Quæ in negotio celebri trium Capitulorum peracta est.

OPPOSITIO VIII.

Auctoris Anonymi.

„ Cùm enim (inquit) primò Capitula illa tria, decre-
 „ tario suo iudicio approbasset Vigilus Summus
 „ Pontifex; discussum iterum nihilominus fuit, & di-
 „ ligenter examinatum negotium de tribus Capitulis, in
 „ quinta Synodo, in qua damnata fuere prædicta Capitula.
 „ Sed nunquam venit in mentem Vigilij Sum. Pont. eo-
 „ rumq; qui Capitula defendebant, dicere; Concilium ar-
 „ rogasse sibi indebitam auctoritatem; neq; potuisse de hac
 „ controversia iterum judicare, quippe quæ finita esset, &
 „ Constituto Pontificio terminata. Igitur (infert) Con-
 „ cilij illius tempore, dumq; Sedem Apostolicam mode-
 „ raretur Vigilus, non hæc vigeat opinio, ut Summi Pon-
 „ tificis iudicium in dirimendis controversijs ad fidem &
 „ disciplinam pertinentibus, esset irretractabile.
 „ Deinde (prosequitur A. A.) ex eo, quòd (ut constat ex
 „ Pelagio secundo) agnoverint postea, tum Vigilus, tum
 „ ei adhærentes Episcopi, se errasse in defensione Trium
 „ Capitulorum, meritòq; fuisse errorem illum ab Oecu-
 „ menica Synodo repressum & correctum; unde & co-
 „ gnita veritate, sententiam mutavit Vigilus, mutavere
 „ & alij Episcopi, qui tam acriter dimicaverant pro de-
 „ fensi-

ensione horum Capitulorum: Potuit igitur rectè discuti
iterum hoc negotium de tribus Capitulis in Concilio
Plenario, neq; tunc ultimum tribunal, ad quod revoca-
rentur negotia decidenda, residebat apud Pontificem, sed
apud Ecclesiam, hucusq; A. Anon.

C A P U T VIII.

*Ex Controversia sexti sæculi in Materia Tri-
um Capitulorum, auctoritas suprema Apostolicæ
Sedis, & inerrantia Vigily in negotio fidei
probatur, & argumentum Adversarij
authenticis expugnatur.*

I. **N**On jam in Philippicas, sed in fabulas convertit
historias A. A. immo in Satyras mordacissimas,
multa sinistrè recensendo, & notâ criminis Sanctos An-
tistites, Christi in terris Vicarios, inurendo. Primò as-
serens: „Pontificem Vigilium Decretario suo judici”
Capitula tria approbasse. „Lectorem incautum fallit, &
fove impium; cùm nullibi ejusmodi Decreti Apostoli-
ci mentio habeatur. Producat Adversarius; ostendat
vel unum ex Orthodoxis antiquis historiæ Ecclesiasticæ
textoribus, qui approbationis & Constituti illius memi-
nerit: Insultantium hæc vox erat schismaticorum, nul-
lo hucusq; probata alicujus eveterani testimonio.

2. Illud tantummodò certum comperio, eundem
Vigilium cum alijs Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ
Præsulibus, visum fuisse partes Capitulorum agere, ad-
versus Imperatorem Justinianum, leges Ecclesiæ præscri-
bentem, atq; Capitula edicto suo reprobantem, gravius
excandescendo, quòd sibi auctoritatem de fide & mori-
bus judicandi, nullo titulo arrogasset, Deiq; Sacerdotes
ad sublignandam Decretum suum, minis ac violentijs

compulisset, ut ex *Facundo Hermianensi* Africano Antistite unicuiq; apparebit, qui eo ipso tempore vixit, scripsitq; primus totam controversiæ illius historiam. De Decretario tamen Apostolicæ Sedis approbationis iudicio, haud aliquod jota, nec ipse, nec post ipsum quispiam annexuit. Legitur autem passim Vigiliij ante quintam Synodum, trium Capitulorum execratio, & Apostolica adversus illa Constitutio *parag.* 3tio referenda.

„ 3. Discussum (inquit) „ nihilominus iterum fuit,
 „ & diligenter examinatum negotium de tribus Capitulis
 „ in quinta Synodo, à qua damnata fuere prædicta Capitu-
 „ la. „ Non inficior in quinta Synodo actum fuisse de tri-
 „ bus Capitulis, quæ & ibidem iterato iudicio fuerunt re-
 „ probata, at inde non sequitur, eadem antecedenter à Vi-
 „ gilio fuisse judicialiter approbata: quippe quæ non præ-
 „ cisè propter prædicta Capitula erat congregata, sed pro-
 „ pter sepeliendum schisma, quod ob condemnatos ab Im-
 „ peratore Capitulorum Auctores, Orientales inter & A-
 „fricanos Episcopos obortum fuerat, ut discas ex sequen-
 „ tibus. Sed esto: quòd ad indagandam Capitulorum seri-
 „ em præcisè coacta fuerit Oecumenica Synodus, quid
 „ ex eo Apostolicæ sedis præiudicij? Si eadem Synodus,
 „ non quòd ad convocationem tantum, sed quòd ad actiones
 „ etiam, Decreta, atq; definitiones, auctoritatem & confes-
 „ sum Vigiliij in omnibus requisivit, ut Actis ejusdem Con-
 „ cilij probabitur.

„ 4. Ineptè igitur colligit Adversarius, Concilij illius
 „ tempore, dumq; sedē Apostolicam moderaretur Vigili-
 „ us, non hanc viguisse opinionem, ut summi Pontificis ju-
 „ dicium in dirimendis controversijs ad fidem pertinenti-
 „ bus, esset irretractabile. „ Cum omnino contrarium,
 „ tum ex Univerſæ Ecclesiæ Congregatæ gestis, tum clarissi-
 „ mis Orientalium & Occidentalium Præsulū testimonijs,
 „ tum ex Ecclesiæ Gallicanæ ejusdem sæculi munimentis,
 „ atq;

In Materia trium Capitulorū & 5 Synodi. 183
atq; plurimis eodem tempore factis, perspicuè ac diluci-
dè demonstrabitur.

5. Tandem falsò Adversarium, Pelagium 2dum alle-
gasse; ex S. Gregorij verbis, & totius eius Epistolæ sensu
evincitur. Vnà tantummodò legitur hac de Materia
Pelagij Epistola, ad Eliam Aquileiensem Episcopum Schi-
smaticum, & alios Istriae Præsules, qui damnationi Capi-
tulorum non consentiebant: Fatetur ibi equidem, Vigi-
lium Antecessorem duris contradictionum laboribus ad-
versus Synodum insudasse, sed qualis hæc fuerat contra-
dictio, audiendus est hac in parte dictus S. Gregorius,
qui nomine Pelagij hanc conscripsit Epistolam, cum ad-
huc diaconus esset, teste *Paulo Varnefrido*. Testificatur
autem ille publicè *lib. 3. Epist. 37* inferius recitanda, Non
de fide, sed de personis inter Vigilium, & Imperatorem,
Synodumq; fuisse controversiam.

*lib. 3. de
gest. Lon-
gobard. ca.
10.*

6. Præterea dicta Pelagij Epistola, nequaquam er-
roris accusat Vigilium, sed Latinæ Ecclesiæ Episcopos
imperitiæ arguit græci idiomatis, adeoq; excusat omnes;
Sic enim habet interminis S. Gregorius *Hanc opitulationem*
excusationi Vestrae ad jungitis, dicentes: quòd in causæ principio
& sedes Apostolica per Vigilium Papam, & omnes Latinarum
Provinciarum Principes, damnationi trium Capitulorum forti-
ter restiterunt. In quibus verbis attendimus, quòd res quæ vo-
care vos ad consensum deuit, à consensu vos ipsa divellit.
Latini quippe homines, & græcitatibus ignari, dum linguam nesci-
unt, errorem tardè cognoverunt, & tanto eis celerius credi debu-
it, quanto eorum constantia, quousq; verum cognoscerent, à certa-
mine non quiebit; quorum consensum certè fraternitas Vestra de-
spiceret, si ausu præcipiti, priusquam verum cognoscerent, consen-
sisset: at postquam diu ab eis laboratum, & longo tempore ad in-
juvias usq; certatum; hinc Fraternitas penset, quia tot labores re-
pentè non relinquerunt, nisi quæ vera sunt agnovissent. Vult
dicere; Orientales cum Occidentalibus se ad invicem non
intel-

*habetur.
lib. Epist.
RR. Pont.*

intellexisse, illis Capitula damnantibus, istis verò Personas defendentibus, post diuturna autem inter se certamina, se ad invicem cum intellexissent, pacis nexus & controversiæ finis Deo placitus impositus est; ut sequentibus clariùs aperiatur, & argumentum Adversarij totum sycophanticum declarabitur.

PARAGRAPHVS I.

Vigilius ab obiecto crimine vindicatur, & motivum abortæ ob tria Capitula questionis, ac discordiæ, genuinè circumscribitur.

I. DE Controversia trium Capitulorum, tantus inter modernos cardo vertitur, quòd pleriq; in eo non leviter hallucinentur, quidam Vigilio errorem impingentes, quasi ipse diplomate Apostolico eadem comprobasset, & tamquam orthodoxa, atq; Chalcedonensi Synodo conformia declarasset. Alij verò *facti* deliquium Pontifici adstruunt, non *iuris*; quasi controversia illa puri *facti* extiterit, non *iuris*, cum tamen ex relata Pelagij Epistola evidens sit, de utroq; in initio, Græcos inter & Latinos, quæstionem fuisse agitatam; videlicet: & de Capitulis; & de Capitulorum Auctoribus Theodoro, Theodoreto, & Iba. Videbatur equidem Vigilius non Personarum modò, sed & ipsorum Capitulorum cum cæteris utriusq; Ecclesiæ Episcopis, partes egisse, multis ex occasionibus, quas cum Lector non præoccupato animo trutinaverit, comperiet sine dubio Vigilium ne utiquam in jure. aut in facto deliquisse.

2. Primò, Justiniani Imperatoris nimiam jurisdictionis in res Spirituales, & Personas Ecclesiasticas arrogantiæ, causam extitisse, refert *Facundus*: *Ad hoc au-*

lb. 12. De-
fen. Capit.

tem

tem (inquit) detestandum facinus, adulantium laudibus eum credimus excitatum (ad condendum nimirum edictum adversus Capitula) cum ei dicerent, quemadmodum Principibus solent, quod omnes suos decessores sapientiā & religione præcelleret; quod nullus ei posset in universis, qui essent vel fuissent Dei Sacerdotibus comparari: quibus ille credulus, existimavit per singularem sapientiam, quam ei præter assentatores nemo tribueret, invenire se posse rationem faciendæ unitatis. Idcirco Edictum adversus tria Capitula promulgavit, omnibusq; Episcopis, etiam Romano Pontifici Vigilio, auctoritate phantasticâ, quasi novus à Deo Universalis Ecclesiæ Antesignanus excitatus esset, tradidit subscribendum, ut in Edicto illius legitur. Restitit vigilans Pastor superbo Imperatoris edicto, qui non alteri, quàm sibi commissas oves, auctoritatemq; de dogmatibus judicandi, noverat à Christo traditam. Restiterunt & alij Orientales & Occidentales Episcopi, absq; Romanæ Sedis probatione, subscribere edicto detrectantes, quorum primum Mennam Constantinopolitanum Episcopum recenset Facundus Primus eorum Mennas, cum adhuc tentaretur scripto (sicut præceptum fuerat) præbere assensum, protestatus est: sed & postquam consensit, à Venerab. Stephano Romanæ Ecclesiæ Diacono, & Apocrisario conventus: juratum sibi fuisse respondit, quod chyrographum suum non reciperet, si hæc Romanus Pontifex non probaret. De Occidentalibus verò subdit: Pro qua re, pars maxima Orbis Christiani quæ potuit, primum inter primos Christianos Sacerdotem publica contestatione pulavit, & Romana quidem Universitas, atq; Africa, priusquam ipsius Romani Antistitis acceperimus Epistolam, non parvo jam agnoveramus iudicio, quid de hujus facti novitate sentirent.

tom. 1.
Conc. inter acta Jo-
an. Pap.

lib. 4.

3. Alterum dissensionis motivum inter Justinianum & Vigilium circa hæc Capitula, erat illud. Quod in præfato Imperatoris edicto, anathemata pronunciata fuerint

fuerint contra Capitulorum Auctores, qui dudum ante, è vita secesserant. Hinc ab omnibus Orientalibus & Occidentalibus Episcopis instituta fuit pro Personis eorum defensio, implorato hâc in parte Romani Pont. patrocinio; contendentibus videlicet, non esse damnandum *Theodorum Mopsuestenem*, quem indemnatum à Patribus constaret esse, in Catholica Religione defunctum: neq; *Theodoretum*, & *Ibam*, quos, damnantes hæreses, Chalcedonensis Synodus in consortium Ecclesiæ recepisset. Eâ igitur ratione, Vigilius cum Episcopis Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ, pugnantes quasi pro Capitulis, iisdem contentis erroribus nequaquam patrocinati sunt, quos damnatos scirent in Chalcedonensi Concilio, cujus sanctiones Catholicè retinebant, sed adversus Imperatorem in messem alienam falcem mittentem, summo opere invehebantur, & Edicto suo constantissimè adversabantur, jactantiam illius reprimendo.

4. Exhibet huius rei testimonium, unus ex iisdem Defensoribus, Orthodoxus Pontianus Episcopus cæterorum nomine, *Epist. ad Iustinianum*: „ Cognovimus (inquit) quòd Dominus B. Petro statuit dicens: Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi, &c. & tibi dabo claves &c. exultavit Spiritus noster, hoc firmiter Te Pijssime esse Imperator, quòd Apostolica fides prædicat, credentes quòd à recto fidelitatis tramite non declines: In extremo itaq; Epistolæ Vestræ cognovimus, quòd nos non mediocriter remordet, *debere nos Theodorū & scripta Theodreti & Epistolam Ibæ damnare*: eorum dicta quæ contra regulam sunt, possumus respuere, *non Auctores iam mortuos præcipiti condemnatione damnare*. Quòd si adhuc viuerent, & correcti errorem suum non condemnarent, iustissimè damnarentur, nunc autem quibus recitabitur sententia damnationis nostræ. sed timeo P. Imperator, ne sub obventu damnationis istorum, Eutychiana hærelis eriga-

habetur
tom. 1.
Concil.
inter Act.
Joan.
Pap.

erigatur, & dum minima iudicia non spernimus, ad majorem hæresim collisionemq; veniamus: Et quid nobis cum mortuis inire bellum, ubi nulla invenitur in congressu victoria? apud verum iudicem iam tenentur, à quo nullus appellat; Tandem concludit: Per ipsum, in quo nos honoratis & diligitis, supplicamus Clementiam Tuam, ut pax permaneat temporibus Tuis, ne dum quæris damnare iam mortuos, multos in obediētes interficias vivos, & ex inde compellas reddere rationem ei, qui venturus est judicare vivos & mortuos. ,, Hucusq; ex Defensoribus & Affectis Vigilij Pontianus de tribus Capitulis. Ex quibus nemo non intelliget, Pontificem Rō. cum suis Coepiscopis, haud unquam tuendorum Capitulorum partem suscepisse, sed personarum defensionem justè instituisse, & Imperatorem tantū sibi in Ecclesiam arrogantem, redarguisse.

5. Hanc potissimum fuisse causam, testatur Gregorius Magnus, cui hac in re fides danda præ omnibus, de Personis nimirum non de fide quæstionem fuisse, ideoq; hanc quintam, non est ausus cum quatuor antecedentibus conferre Synodis, hæc ad *Constantiū* Mediolanensem scribens: *Non ita facimus (inquit) sicut vobis placuit, ut quatuor Synodos solummodo laudaremus. De illa autem Synodo, quæ in Constantinopoli post modum facta est, quæ à multis quinta nominatur, scire vos volo, quia nihil contra quatuor Sanctissimas Synodos constituerit, vel senserit, quippe quia in ea de Personis tantummodo, non autem de fide aliquid gestum est, & de his Personis, de quibus in Chalcedonensi Synodo nihil continetur (damnationis videlicet) sed post expressas Synodos, seu canones, facta contentio, & extrema actio de Personis ventilata est. Idem quoq; eruitur ex ipso Vigilio, Epist. ad Valentinianum de Tomis Episcopum inferius reponenda.*

6. Porro complures illi Orthodoxi Antistites unā cum Vigilio, per assertam ab Imperatore sententiam, ut

lib. 4. Def.
Capit.

potè ab Origenistis extortam, Sacri Concilij Chalcedonensis Canonibus derogatum meritò existimabant, eò quòd in illo jam actum & terminatum fuerit prædictorū Capitulorum negotium, intactis eorundem Capitulorum Auctoribus, ut potè qui errores suos eiuraverant, ideoq; quasi vindices Sanctæ Synodi, in cuius præjudicium viderenrur ea ab Imperatore sancita, adversus eundem insurrexere: *Domitianus Episcopus Metropolitanus Ancyra* (inquit *Facundus*) *in Galatia, qui Origenista cum esset, scripto tamen libello ad Vigilium Romanum Pont. ingenuè professus est, Origenistarum studijs, ea fuisse ab Imperatore contra Theodorum Mopsuestenem, & alios, adversus Synodum Chalcedonensem promulgata.* De aliarum autem Civitatum Episcopis ait: *qui cum subscribere compellerentur, palam reclamaverunt, contra Magnam Synodum Chalcedonensem fieri.*

lib. 12. De-
sens. Capit.

7. Tandem Controversiæ huius ac discordiæ recenset causam *Facundus*: Quòd solitum fuerat Imperatori causas Ecclesiæ ad curiam suam evocare, easq; decreta-
li suâ sententiâ, spretis Ecclesiæ juribus terminare, quòd sanè ægrè tul rat *Vigilius*, cum omnibus Catholicæ Ecclesiæ Præsulibus: quis enim in tantum discrimen Religionem Catholicam ducendam censuerit, ut Principi laico de fide leges condenti, universa Ecclesia parere teneretur, cum Imperatorum sit fidem Catholicam coram Sacerdotibus profiteri, non eandem præscribere Sacerdotibus, atq; omnibus Christi fidelibus. Unde argutè in Justinianum intendens jacula subdit: „ Numquam auditum, de textrina incudes personare, aut aliquando compertum à sutore, quæ cujuscunq; fabricæ proportio latitudinis conveniret, & quanta utriusq; conveniens congrueret altitudo, regulas fuisse præscriptas. „

in Breviar.
Cap. 22.

8. Novimus equidem ex *Liberato* *Vigilium* quondam in Epistola, quam ipse recitat in suo *Breviario* *Naturas* duas in Christo negasse, & *Anthymo* Hæretico *Episco-*

piscopatus sedem quā excissus fuerat promississe, cum ad PseudoPontificatum evectus fuisset favore Theodoræ hæreticæ, Justiniani uxore, quæ Concilio Chalcedonensi fuerat inimica, (si tamen ipsius sit illa Epistola, de qua discrepant Historici, innixi auctoritati Sextæ Synodi, à qua, Vigilio minimè imputatur.) Sed dato; quòd ipse fuerit, atq; in Persona sua erraverit: nihil erit ad propositum; cum illo tempore nedum verus Catholicæ Ecclesiæ Pastor extiterat, utpote vivente vero & legitimo Pastore Sylverio; errare tunc poterat, maximè qui thronum Apostolicum, iniquis medijs, hæreticorum Patrocinijs invadere cupiebat: verum cum mortuo Sylverio, per Canonicam electionem ad Pontificatus apicem evectus fuit, reclamasse illico omnia, mutatâ sententiâ, refert *Annonius Gallus: Rescripsit Theodoræ Augustæ ut Anthimum restitueret sollicitanti: absit hoc à me Domina Augusta; prius locutus sum malè & insipienter, nunc autem nullo modo tibi consentio, ut revocem hominem hæreticum & anathematizatum; cum malis promissis nunquam standum sit.* Ex quo dignoscitur mirabilis Omnipot. Dei pro Sede Apostolica providentia, quæ legitimè in ea residentes Pontifices, errori non finit succumbere, ut aliquid habeant hæretici. Cæterum quid egerit Vigilius toto Pontificatus sui tempore in Materia trium Capitulorum, sigillatim discutitur.

Ast. 17.
Sext. Synod.

de gest.
Franc. lib.
2. cap. 32

PARAGRAPHVS II.

Quid in Materia Trium Capitulorum egerit Vigilius discutitur? & Commentum Adversarij authenticis exploditur.

I. Quò uberius historiæ veritas, & mendax PseudoScribarum styllus omnibus innotescat, per omnia
23 tempo-

tempora, à lato Imperatoris adversùs Capitula Edicto, quod controversiæ erat initium, usq; ad Synodum quintam Generalem transcurrendum volui, diligenterve indagandum, quomodo Pontifex circa dicta Capitula se gesserit, & an eadem Decreto Apostolico, ut contendunt Adversarij, probaverit. Tria numerantur temporum momenta, quibus Vigilius visus est pro Capitulis laborasse, à principio exortæ dissidiæ, ad Generale usq; Concilium. Primum, quo Romæ degerat: Deinde dum in Sicilia: Tandem cum Constantinopoli diutius permaneret: Necessè est admittant Adversarij, alicubi ex nominatis locis, Decretum illud in favorem Capitulorum fuisse evulgatum.

2. Romæ nihil aliud actum legitur, quàm monitum fuisse Vigilium ab Orientalibus Episcopis, per S ephanum Romanæ Ecclesiæ Diaconum, Constantinopoli tunc agentem, de anathematismis Imperatoris adversùs Capitula, & Capitulorum Auctores, in destructionem Concilij Chalcedonensis, & Apostolicæ Sedis præjudicium emanatis, conquerentes insuper, quòd ad subfignandum Imperatoris Decretum à Constantinop. Episcopo Menna, jam in illius partes vergente, minis & violentijs premerentur. *Post subscriptionem* (inquit Facundus) *memorato Stephano Romano, libellos dederunt Sedi Apostolicæ transmittendos, consitentes in eis, quòd à Constantinopolitano Episcopo coacti subscripserint, qui si à vestra pietate querantur, & poterunt & apud nos nostris assertionibus attestari. Querelis perceptis, nihil aliud egit Pontifex, quàm per Pelagium Diaconum, qui Constantinopoli cum Nuncijs advenerat, Africanæ Ecclesiæ Præsulibus denunciandum voluit, ut habito de hac causa diligenti tractatu cum Reverend. ejusdem Ecclesiæ Carthaginensi Episcopo, vel alijs, quos & zelum fidei, & Divinæ scripturæ scirent habere notitiam, consulentibus responderent, quid observandum in commune omnibus* vide.

lib. Def.
Cap. Cap.
12. lib. 4.

ibid.

videretur. Restitit quidem tacitè Justiniani decreto, sed quid in eo probandum, reprobandumq; esset, Episcopis discutiendum tradidit. Hæc de tribus Capitulis Romæ Vigilius, cū aliud quidpiam nullibi de eo rperiatur.

3. Rebus sic stantibus, Imperator cū cerneret à Primariæ sedis Antistite, non validatum auctoritatis suæ Decretum, judicavit necessarium fore ipsum Romanum Pont. Constantinopolim evocare, quem urgentissimis preffit literis. Secessit Româ Pontifex, Constantinopoli profecturus, sed in Silicia notabili tempore moram egit, ubi plures Legationes in eorundem Capitulorum causâ suscepit ab Episcopis, eum gravius obtestantibus, de irritanda Imperatoris sententia, in præjudicium quartæ Synodi, & totius sacerdotij latâ, simulq; excusationes afferentibus, quod inviti eidem subscripserint. Quid ad hæc reposuerit Vigilius? refert continuò Facundus: *Facti* (inquit) *huius, Auctori correctionem tumultariæ suæ transgressionis indixit, & nisi citius, quod malè factum est auferetur, etiam vindicaturum se esse prædixit, protestans & dicens cum Apostolo, ne fortè cū venero, non quales volo inveniam vos, sed ego inveniar a vobis qualem non vultis.* Redarguit literaliter Pontifex Episcopos, quod anathematismis Iustiniani absq; consensu Apostolicæ Sedis subscripserint, imò Sacris quoq; interdixisse aliquos, quos Auctores transgressionis compereat, cum Hermianensi loquuntur multi, at approbationis Capitulorum per Vigiliū iudicio Decretario, nullus antiquorum meminit.

ibid.

4. Inijciunt hîc Adversarij Eminent. P. Noris, Historiæ suæ Pelagianæ ex Victore inservisse: *Vigiliū in Sicilia Capitula defendisse & Mennam Constantinopolitam, Bizantium cū venisset, ob damnata Capitula à Divinis suspendisse;* sed hæc vana ex Victore objectio, utpotè schismatico, & Sedis Apostolicæ perpetuo inimico, quem Eminent. Noris, Apostolicæ auctoritatis defensor acerri-
mus,

lib. Histor.
Pelagianz.

mus, citat relativè; quòd ut Adversarij (qui tanti viri gloriari volunt patrocínio) perspicaciùs intelligant, ver- tant retrorsum folium, & invenient contrarium: Fate- tur enim ipse Historiæ Pelagianæ conditor, superius *Cap. 3. Dissert. de 5. Synodo.* Vigilium in Sicilia, nihil aliud, quàm Legationes plurimum Africæ & Sardinia Episcopo- rum excepisse, à quibus fuit sollicitatus, ne novis Impera- toris contra Capitula statutis acquiesceret, quibus Con- cilio Chalcedonensi præjudicari visum erat, propter in- ferta anathemata in Theodorū, Theodoretum, & Ibam, qui cum Magnæ Synodi Patribus in communione, da- mnatis Capitulorum suorum erroribus, permansere: ibiq; parum inferius subdit *ex Facundo*: eundem Vigilium perceptà à Dacio Mediolanensi Episcopo relatione, de subsignato ab Episcopis Imperatoris edicto, nihil aliud egisse, quàm Mennam Patriarcham, qui auctor subsignati- onis fuerat, literis corripuisse. Quomodo igitur defen- sor Capitulorum in Sicilia probari poterit, si nihil aliud præter ea ab illo in Sicilia actum, nec ab ipso *Eminentis. Noris* comperiatur. Reperio autem in ejusdem Vigilij gestis, sententiam adversus Rusticum, & Epistolam ad Valentinianum, ac libellum (infra referendum) ad Men- nam contra tria Capitula ipsum Pontificem in itinere conscripsisse: nisi fortè eo sensu intelligatur Victor asse- ruisse, Vigilium causam Capitulorum in Sicilia agere, quòd Justiniani edicto, constitutum suum opposuerit, sed ex eo, Capitulorum propugnator minimè dici pote- rit, cum in eo, defensionem tantum suscipiat Personarū, *Grave* (inquit) *est, insultare defunctis, vel si laici fuerint, ne- dum illis, qui in Episcopatu vitam deposuerunt: & de eo, qui in Divino est judicio constitutus, fas nobis non est aliud decerne- re, præter id, in quo cum supremus dies invenit.*

Coll. 7. 5.
Syn. adver.
Rustic. &
Sebastian.

Cap. 3. Dif-
fert. de 5.
Synodo.

5. De Menna refert idem *Eminent. P. Noris* propè finem jam citati Capituli, à Vigilio suspensum fuisse quòd

quòd plurimos Episcopos ad subsignandum Imperatoris Decretum compulisset: Quis autem non videat, aliud esse subscribere Imperatoris edicto, legem fidei contimenti; & aliud hæresim condemnare: Detestari enim profligata jam hæreticorum dogmata, unicuiq; Orthodoxorum, non tantum licitum, sed & officij esse, nulli dubium. At Principis Laici obedire mandato regulas fidei Sacerdotibus præscribenti, Sacris vetitum Canonibus. Hoc posterius fuit motivum, quo Sacris à Vigilio privatus Mennas, non ob damnata tria Capitula, quæ utiq; ipse Vigilius ut vindex Chalcedonenſis Concilij, jam ante execratur. Addo, eundem *Eminent. P. Noris* firmiter asserere in fine laudati *Capit.* Mennam à Vigilio, non in Sicilia, sed in ingressu Constantinopolim, à communione suspensum fuisse; quomodo igitur illo ex Capite, Fautor Capitulorum, in itinere cum fuerat, dici poterit. Quare prius de Menna *Emin. Noris* assertum superioribus suis exaratum codicibus, quia veræ consonum historiæ, ab omnibus amplectendum & suspiciendum: aliud posterius ex Victore relatum, quòd in partes suas trahere velint adversarij, in sensu allato intelligendum. Tertius locus, quo degerat Pontifex ante Sanctam Synodum, fuit Constantinopolis. Quomodo ibi se gesserit circa præfata Capitula, sequentibus aperitur.

PARAGRAPHVS III.

*Vigilius Constantinopoli condemnat Capitula;
sed cur sententiam suspenderit, rationes afferuntur, & Prudentia Pontificis in impediendo schismate admiratur.*

I. **E**Xpeditis in Sicilia legationibus, & peractâ ibidem hyeme, Constantinopolim tandem advenit Vigilius,
A a ab Im-

ab Imperatore diu expectatus, ubi cum maxima inter Iustinianum & Episcopos jurgia reperisset, primum omnium Synodum Sacerdotum colligi voluit, ut quid eis de causa videretur, prolata quisque in scriptis responsione signaret, quod facilius concitata sedarentur discordiae: meminit hujus Synodi facundus, tamen inter Concilia registrata non reperiatur. *Romanus* (inquit) *Episcopus in cuius certamine, cum gestis super hac causa disceptaremus, mediante conflictu, interrumpi acta praecepit, & ab universis Episcopis qui aderamus expetiit, ut scripto quisque ostenderet, quid eis de his Capitulis videretur.* intellige; quae in Edicto Principis cum additis ab ipso in Personas censuris continebantur. Quis autem totius controversiae in dicta Synodo finis fuerit, licet Synodalia Acta non inveniantur, non desunt nihilominus aliunde evidentiā documenta, Vigilium Diplamate Apostolico Capitula condemnasse.

in libel. ad
Mocianum.

2. Primum hujus rei testimonium producitur à *Facundo*, qui decreti hujus causa, à communione se segregavit Vigilij, in eumque primus Africanorum nomine inventus est, imaginans, quasi in Imperatoris partes Pontifex declinasset. *Ego autem fateor Beatitudini Vestrae, non pro Theodori Mopsuesteni damnatione, me à contradicentiae communione subtraxisse: hoc enim vel si approbandum non sit, ferendum tamen existimo, nec tamen esse causam iudicio, pro qua deberemus à contradictione multiplici segregari.* Majorem facit fidem Synodus Oecumenica quinta, haec subnectens de Vigilio: *Ipse vero saepius in scriptis suam manifestavit voluntatem, condemnans praedicta tria Capitula, quod etiam sine scriptis saepius dixit, coram Pijssimo Domino, praesentibus quidem gloriosissimis iudicibus, praesentibus vero quam plurimis de hac S. Synodo. (intelligit Episcopos Constantinopoli particulari Synodo affluens) & non intermisit semper anathematizans Defensores Theodori Mopsuesteni, & Epistolam, quae dicitur Ibae, & conscripta Theodoretii.* Idem ferè refert sexta Synodus actione 7ma.

Collat. 7.
sta Synod.

In Materia trium Capitulorū & 5 Synodi. 195

3. Apud ipsummet Vigilium extant luculentissima hujusce rei testimonia, in publicis ejusdem Actis ante Concilium Generale Constantinopoli evulgatis. Primum contra *Rusticum & Sebastianum* Rom. Ecclesiæ Diaconos, Decreto Pontificio adversus Capitula postea refragantes, in qua mentionem prædictæ Synodi facit: *Et cum* (inquit) *necessè esset, ut negotium quod fuerat in judicio Nostro perductū, te etiam quam maximè inter alios, tam Sacrati Ordinis, quam sequentis consentiente sententia firmeretur: & c. ergo dum & te præ omnibus eminente prolatum fuerit judicatum, & in ea judicati laude succensus, per multum tempus scripseris fecerisq̃, ut nunquā te crederemus, ab hac posse rectitudine deviare; immutatum te subito post hæc quadam animi levitate, vulgante opinione comperimus cum adversarijs Ecclesiæ, qui contra judicati nostri seriem nitebantur secretè tractare. Ne autem dubites tenorem Decreti, contra, non pro Capitulis judicium continere, lege ejusdem sententiæ sequentia: Sed & Tua Sebastiane, non in quantum sunt, sed in quantum referre possumus mala: quæ feceris, diversi cognoscant, & justè te canonicam advertant subjisse sententiam: relegens constituti nostri seriem, quam de præfatis Capitulis ad Mennam hujus Civitatis Antistitem dedisse relegimus. in conspectu Diaconorum & universorum Clericorum publicâ voce laudabas, ut de cælo judicatum Nostrium ordinatum atq̃. prolatum, omnibus Clericis loquereris: dicta verò Theodori Mopsuesteni, asserebas te in Romana Vrbe inter aliquos codices invenisse, quæ confirmabas omni execratione, & blasphemijs esse completa: Hæc dicendo in nostro obsequio, & in Ecclesia publicè officium implebas. Nativitatis verò die anno præterito, vocavimus te, & sicut oportuit diximus tibi, si cum illis, qui contra Apostolicæ Sedis Constituta in sacris sunt constituti ordinibus processisti. & c. & c.*

hab. inter
Epist. Rom.
Pontificiū
Epist. 5.
Vigil.

jam ante
Vigil. ju-
diciū tu-
lerat con-
tra Capi-
tula.

4. Meminit hujus sententiæ & Synodus quinta Col-
latione supra citata: *Vt igitur etiam ea quæ sæpius ab eo fa-
cta sunt, ad damnationem trium Capitulorum vos audientes a-*

Collat. 7.

lacriores efficiamini, de his formam celeriter proferre, direxit per me *Vestra Sanctitatis* (alloquitur Synodum, Constantius Imperatoris legatus) condemnationem ab ipso *Vigilio Religiosissimo* prolatam adversus *Rusticum & Sebastianum, Diaconos Romanæ Ecclesiæ.*

inter Epist.
Rom. PP.
Epist. 4. Vi-
gil.

5. Legatur præterea Epistola ejusdem Pontificis ad Aurelianum Episcopum Arelatensem, ante Synodum Generalem data, & irrefragabilis ejus constantia adversus tria Capitula comperietur: *Ea quæ in ejusdem S. fidei injuriam, verbo dicta, vel reperiuntur scripta, anathematizanda execrandæq; judicavimus, & constituimus judicanda: simili pœnâ plectentes etiam eos, qui fidem B. Cyrilli (loquitur de Theodoro, Cyrilli doctrinam improbante) quam Sanctæ recordationis Leo Prædecessor Noster, ad prædecessores vestros aliosq; datis, probavit, & laudavit scriptis, & Chalcedonensis Veneranda Sanctaq; Synodus, legitur protulisse, aliorumq; Patrum, quos Apostolicæ Sedis Præsules susceperunt, execrandâ superbâ impiam vocaverunt.* Idipsum exaravit Epistola ad Valentinum Episcopum Provinciæ Scythiæ: *Credimus Catholicis Ecclesiæ filiis, ea quæ tunc ad Fratrem & Coepiscopum nostrum Mennam scripsimus, id est de blasphe-mijs Theodori Mopsuesteni; vel de Epistola quæ ad Marim Persam scripta ab Iba dicitur, & scripta Theodoretî, quæ contra rectam fidem, & duodecim Capitula Cyrilli facta sunt, abundè posse sufficere.* Ex his, Vigilij sensus de Capitulis, Constantinopoli, & extra Urbem ante cùm degerat, faciliè ab unoquoq; dignoscetur.

6. Non diffiteor Pontificem Vigilium, Decretum suum paulò post suspendisse, & silentium de Controversia Capitulorum indixisse, ad proximè usq; congregandam Synodum Generalem, quod unicum Adversarijs adversus Vigilium vociferationis incentivum; verùm quisquis causas suspensionis illius perpenderit, non inconstantiae aut culpæ accusabit Pontificem, sed summam
cum

cum Petro de Marca in S. Præfule pro conservanda in Ecclesia pace laborante, admirabitur prudentiam, quam ille dispensationem vocat.

iib. 3. de
Concord.
Sacerd. ca.

13.

7. Damnatis namq; Constantinopoli Capitulis, quidam ex Imperatoris infensissimis, qui Constantinopolim eo duntaxat sine convenerant, ut Justiniani confundere-
tur arrogantia, Rusticus inquam & Sebastianus, Basinia-
nus & Bilitanus, literas dedere ad diversos in Africa E-
piscopos, aliasq; in Occidente Provincias adversus Pon-
tificem, quasi fautor accesserit ille, impugnantibus ipsam
S. Synodum Chalcedonensem, suggerentes videlicet,
quod edictum probaret Imperatoris, & conformiter ad
illud, non Capitula modò, sed Personas quoq; damna-
set in præjudicium Magnæ Synodi. His malignantium
Clericorum literis tantopere Ecclesia Occidentalis per-
turbata est, plurimiq; diversarum Ecclesiarum Episcopi
adversus Vigilium adeo commoti, ut multi se ab ejus
communione subduxerint, arbitantes Pontificem, quem
vindictam ab Imperatoris expectabant tyrannide, in ja-
cturam dignitatis Ecclesiasticæ Edictum subscripsisse; hinc
dirum schisma Orientales inter, & Occidentales fuerat
excitatum. Extant authentica lugubris hujus documenta
Tragediæ, inter Epistolas ad Vigilium, & ejusdem ad
Episcopos responsorijs: Habentur præterea expressa in
sententia Pontificia adversus Rusticum & Sebastianum
superius memorata. Item in Epist. Vigilij ad Valenti-
nianum publicè protestantis, se non Personas sed Capi-
tulum blasphemias hæreticas declarasse: *Et quoniam*
(inquit) *Basinianus: cum his qui pro actibus Tuæ Fraternitatis*
Ecclesiæ in Constantinopoli observant, pari ratione dixisse no-
scuntur, etiam hoc Dei inimicos fuisse mentitos, quod Personæ
Episcoporum Ivæ atq; Theodoretii, in Nostro (quod absit) fuerint
judicato damnatæ: legantur ergo quâ de causa, quæ hic mota est,
ad Fratrem nostrum Mennam scribentes legimur definisse, &

Epist. 4. &
5. &c.

Protestatio
Vigil. de
damnatis so-
lùm C. pit.
non Perio-
nis.

tunc cognoscent, nihil à Nobis Deo Nos custodiente commissum, quòd contra fidem prædicationemq; Venerandorum quatuor Synodorum, quæ pro eadem fide definita sunt, reperiatur adversum. Et parum inferius inserit: se Capitula solummodo condemnasse, quòd jam superius eadem relatum Epistolâ.

8. Tantum in Ecclesia motum, ubi præsens intuitus est Vigilus, ne Oriens ab Occidente schismate scinderetur, prudentissimè periclitanti Ecclesiæ visus est consuluisse, ut sententia sua suspendatur, & silentium de Capitulis, usq; ad proximè congregandam Generalem Synodum imponatur, præsertim cùm non de fide, (quæ dissimulari minimè potest) sed de Personis, tam duram controversiam obortam intelligeret. Consistentibus itaq; multis etiam Orientalis Ecclesiæ Præsulibus, Decretum silentij publicatum est, revocato simul Imperatoris edicto, Episcopos ex Cathalogo Orthodoxum proscribente. Atq; hanc causam fuisse scias, quòd maligno correptus spiritu Imperator, violentas satellitum manus injici mandavit in Summum Pontificem Vigilium, qui salutis suæ in fuga spem reposuit. Paulò tamen post, cognitâ Vigilij innocentia, & in moderando grege prudentia, eidem cessit, & appensa amoveri jussit à se publicata de tribus Capitulis edicta; quodque idem Pontifex sententialiter promulgaverat, cuncta in Generali Synodo agitanda, reservavit. Sic igitur novis emergentibus causis, sententiam cùm mutarit Vigilus, haud levitatis arguendus est, aut inconstantia, sicut nec accusandus est Paulus Apostolus, neq; prævaricator dicendus fuit, si cùm ipse tulisset de abroganda circumcissione suffragium Hierosolymis, postmodum novâ adveniente causâ, Timotheum circumcidit. Hæc de Capitulorum Controversia. De Decreto approbationis, nihil in tota Vigilij historia. Nunc ad ipsam quintam Synodum, ut & ad alia oppositionis puncta progrediendum.

PARAGRAPHUS IV.

Ex Quinta Synodi Actis, probatur Fides
& auctoritas suprema Vigilij.

I. **E**X hæcenus dictis, occasio convocandi hujus Concilij satis conspicuè nota, non eo videlicet finè præcisè congregatum, ut Capitula tria discuterentur, quorum negotium in Magna Chalcedonensi Synodo abundè eliquatum, & finaliter terminatum fuerat, sed ut ob excitatam ab Origenistis (inquit Evagrius) de Personis quæstionem; & inter Episcopos perturbationem, schisma ab Ecclesia præscinderetur. Cæterum eandem Synodum non quò ad convectionem modò, sed quò ad Actiones etiam, decreta, atq; definitiones, consensum & auctoritatem Vigilij requisivisse, ex ipsiusmet Concilij Collationibus, testimonia aperta reproducentur.

lib. 4. cap.
37.

2. Ad Urbem Regiam dum convenissent Episcopi, licet Imperatoris mandato evocati, quia tamen sine Capite coacta fuerunt membra, absq; eo quicquam aggrediendum haud ausi sunt, sed omnium nomine Constantino-politanus Patriarcha Eutychius, Vigilij exquisivit consensum, quò facultas de Capitulis, vel Personis potius, exordiendi Synodò concederetur: „*Scientes (inquit) quantum bonorum causa est pax Dei: ideo festinantes unitatem conservare, ad Apostolicam Sedem Vestra Beatitudinis manifestum facimus, quòd nos semper & servavimus, & servamus fidem à IESV Christo Apostolis traditam: suscipimus & Epistolas Præsulum Romanæ Sedis Apostolicæ: Et ideo petimus, Præsidente Nobis Vestra Beatitudine, de tribus Capitulis quæri, & conferri, & finem quæstioni imponi bene placitum. Respondit Pontifex Eutychio: Poscit Vestra Fraternitas, ut Nobis Præsidentibus de tribus Capitulis, de quibus quæstio nata est, conferatur: prædictis postulationibus annuimus, ut de tribus Capitulis,*
facto

Collat. 1.
quintæ Synodi in fine.

ibid.

facto regulari Conventu, medijs Sacrosanctis Evangelijs, cum unitis fratribus Collatio habeatur, & finis detur placitus Deo. Docent præterea eadem Acta, viginti Episcopos ad Vigilium missos fuisse, tres videlicet Patriarchas, reliquos Metropolitanos omnes, pro dando initio Synodo.

3. Accedentibus ad primam Collationem Patribus, primùm oblatum Episcopis ab Imperatore libellus, demandantibus omnibus publicè lectus, in quo hæc de fide
 ibid. „ & auctoritate Vigilij. „ *Vigilio Religiosissimo Papæ anti-*
 „ *quioris Romæ*: cum pervenisset ad hanc Regiam Civita-
 „ tem, de tribus Capitulis subtiliter omnia manifestavi-
 „ mus, & interrogavimus eum, quid sapiat de hoc, & ipse
 „ non semel, nec bis, sed etiam sæpius in scriptis anathematisa-
 „ vit impia tria Capitula: & post: „ Scripta facta sunt à Vi-
 „ gilio Religiosissimo Papa, ut omnes vos uniti conveniatis. „
 „ Et propè finem: „ In mente habentes Apostolicam
 „ pronunciationem, quæ contra eos, qui contraria rectæ fi-
 „ dei tradunt prolata est, manifestè dicentem, quòd licet
 „ Angelus de cœlo evangelisaret vobis, præter quam quòd
 „ vobis evangelisatum est, anathema sit, sicut prædixi-
 „ mus, & modò iterum dico, si quis vobis evangeli-
 „ faverit, præter quam accepistis anathema sit. „ Hono-
 „ rificè excepta est à Patribus hæc Justiniani Epistola, &
 „ numero Synodaliū sanctionum adscripta est.

4. Theodorus Cæsareæ Cappadociæ, cum duodecim alijs Episcopis, quorum nomina recensentur in Actis Synodi, palam attestati sunt, audientibus Patribus universis, Vigilium in scriptis & sine scriptis tria Capitula jam ante reprobasse: Nos verò ad eum diximus (alloquuntur Synodum) quòd solus quidem sæpius in scriptis & sine scriptis condemnasti ista tria Capitula: Pijssimus autem Dominus in communi vult se cum alijs convenire. Renuente autem Pontifice ad Concilium accedere, eò quòd vix aliqui ex Occidentalibus advenissent, interesse eidem noluit. Primazius Byzaciæ Pareciæ Episcopus ex Africa:
 Papa.

Papâ (inquit) præfente, non venio. Hic est ille Primaziū, qui testimonium Apostoli attestantis (quod fides Romanorum annuntiatur in Vniuerso mundo) ad sua usq; tempora verum fuisse probavit, ita scribens in ea Apostoli verba: Et verè ubiq; fides clara est Romanorum.

5. Sessione quinta, factò declarauit Sancta Synodus, sui à Romano Pontifice in ferendis iudicijs dependentiam, damnato namq; Synodaliter Mopsuestene, sententiam haud ratam iudicarunt patres, sine Apostolicæ Sedis conveniente assensu, ideoq; eam cum singulis Personam Theodori concernentibus gestis, Vigilio, licet eum difficilem scierant, omni cum submissione denunciant, consensum suum pro roborando in eum iudicio exquirendo. *Decebat verè cum primam inter Sacerdotes dignitatem sortiti estis Sanctissimi, ea quæ ad Sanctarum Ecclesiarum statum, manifesta Vestræ Divinitus honoratæ Beatitudini fieri. Hoc bene & Christianissimus noster Imperator considerans, & ad vestram scientiam, ea quæ de Theodoro Episcopo mota sunt, iussit referri: Sacris dyptichis ejectus est; & manifesta ea Vestræ Divinitus honoratæ Beatitudini facimus. Hæc ita habere ipsa gesta Vobis Sanctissimis manifestent; quæ humili suggestione conjungentes, ad scientiam vestram destinavimus, sed petimus ut Divinitus inspiratos vos, religiosissimis & Deo placentibus vestris orationibus nos humiles suffulcire. Contra regulas esset naturæ, inferiori reddere rationem, cervicem eidem submittendo; sed quia didicerat Synodus, ex Apostolicis S. Leonis literis, quas publicè legi, actisq; suis inseri fecit, quòd in insipientiam cadunt, qui cum ad cognoscendam veritatem, aliquo impediuntur obscuro, non ad Apostolicas literas, sed ad semetipsos recurrunt, ideo magistri erroris existunt. His Leonis perterriti Patres vocibus, licet de Persona tantum, non fide, status fuerat controversiæ, ad Vigilium nihilominus remittitur iudicium, ut illud ex munere officij dignoscatur, & auctoritate roboretur.*

Relat. Synod. ad Vigil. Collat. 5.

6. In ultima tandem Synodi sententia adversus Capitula lata, hæc ante omnia adnotatum Patres voluere :
 Collat. 8. *Quia contingit Vigilium Religiosissimum, in hac Regia Vrbe degentem, omnibus interesse, quæ de his tribus Capitulis adnotata sunt, & tam sine scripturis, quam in scriptis ea sæpius condemnasse, ideo initium facimus &c.* prosequitur Synodus sententiam. Non dubitarunt prædicti Patres, absq; Pontificis auctoritate irrita reddi posse decreta Concilij, idcirco ut Vigilius ostenderent assensum, ad ea, quæ à Synodo de tribus Capitulis sunt definita, seu repetita potius ex quarta Synodo, in sententia posuerunt, ab ipso & in scriptis, & sine scriptis fuisse damnata.

7. Nec obstat, quod scribit Baronius, eidem Synodo in ferenda sententia adversarium fuisse Vigilium, aliudve Constitutum pendente Synodo opposuisse, atq; ideo non voluisse Concilio assistere. Si quidem non de fide, sed de Personis motus inter Orientales & Vigilium erat: renuentem quoq; Vigilium, minimè coactum fuisse aliquo termino peremptorio, neq; prohibitum pro arbitrio de causâ in Synodo ventilanda, stante Synodo, Decretum ferre, imò nec aliquâ ob id à Synodo censurâ percussum, quod sine dubio fecisset Concilium, si errantem circa Capitula Pontificem (ut volunt Adversarij) comperisset, & renuentem venire ad Synodum certè eadem Synodus compulisset, si eum inferiorem Universali Concilio credidisset. Contrariam ergo sententiam de consensu Vigilius, in condemnanda Theodori Persona magis probabilem iudico, propter uniformem scriptorum Græcorum hac de re consonantiam. *Evagrius lib. 4. Cap. 37.* hæc ait. „ Vigilius autem per literas consensit Concilio, non tamen interesse voluit. „ Si consensum præbuit Concilio, igitur pro damnando Mopsuestene, de cuius Persona, sicut & aliorum, lis agitabatur. Eadem tradit *Niceph. lib. 17. Cap. 26. & 27.* Nec non *Eusæbius*.

Rachi.

Aschius in vita Eutychie. Idipsum Cedrenus, Zonaras, atq; Photius de Septem Synodis apud Euthymum in Panoplia part. 2. tit. 24,

8. Eruitur præterea eadem veritas ex Epistola Decretali ejusdem Vigilij, pro confirmatione hujus Quintæ Synodi, excerpta ab Illustris. *Petro de Marca* Archiepiscopo Parisiensi ex manuscripto codice Bibliothecæ Regis, quam idem Præsul ait: auro esse æstimandam, & precio magno habendam, contra eos, qui plerumq; dignitati Pontificiæ detrahunt eo nomine, quod hæc Synodus, vim & pondus Oecumenicæ obtinuerit independentem à consensu & approbatione Vigilij: Hæc autem leguntur in dicta Decretali: *Propterea igitur agnoscat Univerſa Ecclesia Catholica, nos justè & irreprehensibiliter ad ea, quæ hæc Noſtra Constitutione comprehenduntur devenisse; Unde condemnamus & anathematizamus, unâ cum omnibus alijs hæreticis Theodorum: Præterea condemnamus & anathematizamus Epistolam ad Marim Persam, quæ ab Iba scripta dicitur &c. Quin etiam quemcunq; qui crediderit aliquo ullo tempore ea Capitula debere suscipi aut defendi, vel conatus fuerit hanc præsentem condemnationem subvertere, simili anathemate subjicimus. Quoscunq; verò qui rectam fidem servantes à dictis Synodis prædicatam, memorata tria Capitula condemnaverunt, vel etiam condemnant, Fratres, & Confacerdotes esse definivimus. Id est communioni nostræ adjungimus, eorumq; sententiæ robur impertimur.*

dissertat. de
quinta Synodo.

9. Nec ullus debet esse dubitandi locus, de veritate hujus Epistolæ Vigilij, & si in lucem ante non prodierat (inquit Petrus de Marca) quæ ex antiquissimo codice Græco à Leone Cynommo descripta Constantinopoli, in Bibliotheca Imperatoria, temporibus Michaëlis Palæologi Anno Christi 1276. Ammanuensius verò testatur, à se transcriptum ex autographo, quod in veteri Bibliotheca Ecclesiæ Romanæ asservabatur, calam & exaratum

apud Bail.
tom. 2. Cō-
cil.

Anno 753. Per istud Vigiliij Decretum, Quinta Synodus, ut Universalis admissa est, non solum in Oriente, sed etiam in Occidente, nominatim in Gallia, in quaplures Episcopi damnationi trium Capitulorum subscribere detrectabant, ut testatur Vigiliij successor Pelagius, Epist. citatā ad Aqueleiensē Episcopum. Et constat ex Aqueleienti Concilio in Gallia contra Capitula habito.

10. Nec urgere videtur, quod addit Baronius, Vigiliū à Justiniano in exilium missum fuisse: Error quippe exinde Pontifici, aut assensus circa Capitula minimè imputatur, cum non alia exilij causa comperiatur, quā quod secundum promissā Theodoræ facta, Anthijmum hæreticum in sedem restituere nollēt: Præter Annonium Gallum supra relatū; Pontificale Romanum attestatur: Item Paulus Diaconus in *vita Iustiniani*. Martinus Polonus, in *supputationibus temporum*: Marianus Scotus, & Platina in *vita Vigiliij*. Blondus *Decad. 1. lib. 6.* Petrus de Natalibus *lib. 6. de Vitis Sancti*. Sabellius *Æneid. 8. lib. 4.* Quod ipsum ex Nicephoro colligi potest *lib. 17. Cap. 26.* Ex his abundè patet: quomodo dignitas Vigiliij in quinta Synodo enituerit, dum instigante Imperatore, ut à Synodo Auctores Capitulorum condemnarentur, renuente autem Pontifice, vix unus Mopsuestenes anathemate innodatus, idq; nonnisi consentiente Pontifice, cui per examen constitit, illum ante obitum retrocessisse. Et hæc dum de Synodo differuimus, extra Synodum disquirendum restat, quænam fuerit vulgò illo eodem sæculo, de suprema Ecclesiæ auctoritate opinio.

PARAGRAPHVS V.

Ecclesia Gallicana illo eodem sæculo, pariter cum cæteris Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ Provincijs,

In Materia trium Capitulorū & 5 Synodi. 205
vincijs, Iurisdictionis Pontificiæ supereminen-
tiam, & in definiendis fidei controversiis iner-
rantiam, tam scriptis, quàm factis declaravit.

I. **A**D ultimum argumenti accedo punctum gariētis Adversarij, „ Concilij videlicet illius tempore, „ dumq; Sedem Apostolicam moderaretur Vigilius, „ non „ hanc viguisse opinionem, ut Summi Pont. iudicium in „ dirimendis controversiis ad fidem pertinentibus, esset ir- „ retractabile. „ Hic est solitus A. A. historias evertere molientis, ut Lectori antiquitatis inscio, persuadere quod velit valeat, verborū fucus, qui ut omnibus, tāquā historiæ antiquæ dissonus, innotescere possit, ipsius Ecclesiæ Gallicanæ produco facta, non minus quàm Orientalium Præsulum testimonia, ultimum in dirimendis fidei questionibus iudicij resolutorium, in Sede Apostolica illo eodem sæculo recognoscentia.

2. Primum occurrit Childeberti Francorum Regis, qui audito post Quintam Synodum inter Catholicos Occidentalis Ecclesiæ Præsules, & sui Regni Antistites, ob damnata à Synodo Capitula non modico motu, eā videlicet ex occasione, quod Defensores Capitulorū Eutychiani ubiq; divulgassent, atq; pariter exclamassent, omnes qui agerent contra tria illa Capitula, impugnare Chalcedonensē Concilium, à qua quidem calumnia, ut dubitantium animos liberaret, & motum in Regno sepe liret, „ Rufinum in Italiam ad successorem Vigilij Pelagium miserat (inquit *Papirius in Franc. Anal.*) rogatum, Hb. 1. An- an trium Capitulorum sententiam Romana Ecclesia, an verò nal. Gall. S. Leonis tomum adversus Eutychetē sequeretur. Respondit Pelagius, librum illum auctoritatē Romanæ probari Ecclesiæ: ipseq; (ut Rex postularat) novam fidei formulam pro fidelibus conscripserat, quā subito obor-

tum in Gallia ob eadem Capitula schisma sedatum est. Jam terminata erat à Synodo' Generali controversia, minimè tamen contenti Galli, à Sede Apostolica ultimum expectant iudicium.

3. Vigilij adhuc tempore, conceptus erat in Gallijs prædictus circa Capitula motus, sed Aurelianus Arc-latenfis Episcopus, omnium nomine, non alium quàm eundem Pontificem Vigilium consultum voluit, quid de fide tenendum, quid verò detestandum esset; non reperio quidem dicti Præsulis Epistolam, sed in ipsius Vigilij ad eum responsorijs, Paragr. 3. recitatis, hujus rei perhibetur testimonium.

4. Item in Concilio Aurelianensi quinto, contra Capitulorum blasphemias habito, obtentis nimirum à Romano Pont. literis, impia Nestorij & Eutychetis declarantur dogmata, eò quòd hæc iterato Vigilij Decreto execrata fuerint & reprobata. *Quas sectas (inquit) Sedes Apostolica Sancta condemnat, similiter & Nos easdem præsentis Constitutionis vigore anathematizamus, atq; damnamus, Apostolicum fidei ordinem in Christi nomine prædicantes.*

apud Bail.
Can. 1. Coc.
Aurel.

ibid.

5. In Concilio Aurelianensi tertio sub Vigilio, Can. 25. statutum, ut nullus servilibus, colonarijsq; conditionibus obligatus, juxta statuta Sedis Apostolicæ ad honores Ecclesiasticos remittatur. Fertur ibidem sententia adversus Episcopos, mandata Apostolicæ Sedis transgredientes. Concilium Avernenfe sub eodem Vigilio, Can. 11, Apostolicæ Sedis arbitrio relinquit puniendum Episcopum, qui ausu sacrilego auctoritatem Divinæ legis, ac jura naturæ præriperit. In Exordio Concilij Arausici eodem sæculo celebrati, hæc præfatur de auctoritate Apostolicæ Sedis: *Vnde & nobis secundum auctoritatem, & admonitionem Apostolicæ Sedis, justum & rationale visum est, ut pauca Capitula ab omnibus observanda proferamus, & manibus subscribamus.*

6. Præter Gallicanæ monumenta Ecclesiæ, non deficiunt aliarum ejusdem sæculi, imò illiusmet temporis, dum Sedem Apostolicam moderaretur Vigilus, ipsius ejusdem auctoritatis perspicua argumenta. Cum enim Concilij quinti tempore, primaria Petra, ab aliquibus malè ædificantibus rejecta fuisset, eadem repentè repolita in Caput anguli, præcipuo digna honore habita, dum eidem cessere penitus, qui adversati erant terræ Principes, & summi Catholicæ Professioni Antistites. Nam præter Theodorum Cæsariensem Archiepiscopum; Mennas Constant. Patriarcha, qui (ut dixi) à Vigilio fuerat communione privatus, ipse, sicut & Theodorus libellum stante Concilio obtulit Pontifici, quò etiam præter ea, quæ dicta sunt, pariter professus est, libellum quendam in Vigilium scriptum, minimè esse suum. Sic igitur tali præmissà satisfactione, Vigilus eos in communionem recepit, redditaq; est Ecclesiæ pax. Hæc omnia notantur in Pontificis ejusdem Constituto.

habet. in
Constituto
Vigil.

7. Cæteri verò Orientis Episcopi, quantumlibet Adversarij, urgerent Mopsuesteni condemnationem, haud tamen ita videri voluerunt effrontes, ut de ea realiter statuere, quàm decrevisset Romanus Episcopus, cujus expectarent sententiam, sint professi. Id quidem præter ea, quæ ex actis ejusdem Synodi superius relatum est; pluribus in locis testatur Facundus. *Adhuc dicunt* (inquit) *quòd de tanta sua præsumptione, Ecclesiam quoq; Romanam conjunxerint, & sententiam Beati Vigiliij Præsulis expectent.*

lib. 2. De
sen. Capit.

8. Legatur Procopius de Bello Gottorum, & videbitur ex Bizantio ad Romanum Pont. Legatos à Christianis Principibus missos fuisse, altercationis sedandæ causâ, & stabiliendâ Christianæ fidei disciplinâ. Item à Justiniano Imperatore Hepatium Ephesiorum Episcopum, & Demetrium à Philippis expeditos fuisse, consulere Se-

lib. 1.

dem

in Breviar.
Cap. 20.

dem Apostolicam contra Legatos Acumicorum, qui B. Mariam Dei genitricem esse negabant, refert Liberatus. In codice ejusdem Justiniani *de sum. Trinit. & fid. Cath.* hæc habentur: *Non patimur quicquam quod ad Ecclesiarum statum pertinet (quamvis manifestum & indubitatum sit, quod movetur) ut non etiam vestra innotescat sanctitati, quæ Caput est omnium Sanctarum Ecclesiarum.* Item Constitut: 131. *Sincimus ut Archiepiscopus Iustinianæ primæ Patriæ nostræ, in Provincijs ipsi subjectis, locum teneat Apostolicæ Sedis Romanæ, secundum ea, quæ Sanctus Vigilius Papa constituit.*

Inter Epist.
Vigilij.

9. Tandem ipsum Vigilium hanc omnimodam in fide, & moribus usurpasse sibi auctoritatem, ex ipsius Vigilij ad Clerum Gallicanum evinco Epistolis. Prima ad Universos Episcopos Provinciarum omnium per Gallias, hæc habet: *Quapropter Auxanio Fratri, & Coepiscopo Nostro Arelatensis Civitatis, vices nostras Charitas nos dedisse cognoscat: ut si aliqua (quod absit) fortassis emergerit contentio, congregatis fratribus, causam Apostolicâ auctoritate discutienti Deo placita equitate definiat. Contentiones verò si quæ (quod Deus auferat) in fidei causis contigerint, pro Magnitudine Apostolicæ Sedis ad nostram proferat sine dilatione notitiam.*

in append.
ad 5 Synod.

10. Idipsum adnexuit in altera ad Aurelium ejusdem Urbis Episcopum: *Quod si de Religione fidei, (quod Deus auferat) fuerit certamen exortum, ad nostram consultationem potius, ut remittas hortamur, quia ita Decessores Vestros, qui Decessorum Nostrorum vices egisse, monstrantur fecisse, testimonium nostri declarat Scrip. ij.* Servari integras prædictas Vigilij Epistolas in archivio Arelatensis Ecclesiæ, testatur Baronius. Et Vigilio igitur, & Primis in Oriente Patribus, Orbis Catholici Principibus, atq; Gallicanæ Ecclesiæ Præsulibus menti fuerat, suprema Sedis Apostolicæ vindicare jura, diplomataq; Apostolica pro roborandis fidei definitionibus sæculo illo exigere, illiusq;

usq; obsequi præceptionibus. *Maligni tantum homines*
(inquit S. Gregorius de eadem in Synodo controver- lib. 2. Epi.
sia) *exeuntes. tur averint animos vestros, non intelligentes,* 10. Indict.
neq; quæ loquuntur, neq; de quibus affirmant. Epist. ad 11.
Sabinum.

EX CONTROVERSIA VII SÆCVLI.

*In Causa Monothelitarum &
Honorij.*

O P P O S I T I O IX.

A. Anon.

Sexta Synodus (inquit) quæ & Monothelitas hære-
ticos proscripsit, profligavitq; & Martini primi in
Concilio Lateranensi, & Agathonis in frequentissi-
ma Synodo Romæ celebrata, judicia adversus eos, di-
scussit & examinavit. Insuper Honorium Summum
Pontificem, lectis ipsius ad Sergium literis damnavit. Est
ergo supremum jus, supremaq; auctoritas dirimendi
controversias, quæ circa fidem oriuntur, penes Ecclesiā
Universalem & Generale Concilium. Hocq; nisi credi-
disset Agatho Summus Pont., sanè non permisisset &
Martini primi, & Lateranensis Concilij judicium à sexta
Synodo retractari: non permisisset etiam sextam Synodū
Oecumenicam celebrari, quæ denuo Monothelitarum
causam examinaret, quasi nihil de ea re adhuc confectum
esset: ægrè quoq; tulissent Agathonis Legati, in sexta
Synodo dogmaticam Summi Pontificis Epistolam exami-
nari.

„ nari. Non damnaſſent etiam Patres illius Synodi, Ho-
 „ norium Summum Pontificem, niſi jus ſupra eum habere
 „ ſe certò ſciwiſſent, conclamatumq; fuiſſet undiq; ab o-
 „ mnibus, injuriam fieri Sedi Apoſtolicæ. Hæc omnia
 „ cùm facta ſint in illo Concilio Generali, neq; ipli Aga-
 „ thoni, neq; Legatis ejus, neq; totius orbis Epiſcopis,
 „ neq; Eccleſiaſticis viris, in mentem venerit, reclamare
 „ & dicere, Concilium non eſſe ſupra Pontificem. Certò
 „ certius ergo videtur pertinere ad Concilium Generale,
 „ controverſias omnes Decretario judicio, à quo, ad ſupe-
 „ rius tribunal appellari non poſſit, dirimere & deter-
 „ minare. „ hæc A. Anonymus.

C A P U T IX.

*Ex Controversia ſeptimi Sæculi, & ſextæ Sy-
 nodi Actis, auctoritas Pontificia illustratur,
 Honorius à culumnia vindicatur, & af-
 ſertum conſutatur Adverſarij?*

ad idem.

I. **P**Arum facit ad propoſitum, quòd initio Oppoſitio-
 nis inferuit A. A. ſupremum dirimendi contro-
 verſias jus, Concilio Generali independentem à Pontifi-
 ce ideo competere, quòd Monothelitarum cauſa, Mar-
 tini & Agathonis judicio Synodaliter licet terminata,
 iterum in ſexta Synodo fuerit ventilata: Non juſtam in-
 quam probationem facit eorum, quæ cupimus, ſi certum
 ſit, eandem Synodum non pro retractanda, aut diſcuti-
 enda Pontificum ſententia, quaſi aliquid in ea in dubiũ
 vocatum fuerit, ſed pro reconcilianda Unitate Orienta-
 lis Eccleſiæ, jam dudum Eutychianorum, & iterum
 Monothelitarum latrocinijs in partes diſciſſæ, eſſe con-
 gregatam, quam ſolam fuiſſe illius cauſam, ordine ſuo
 demonſtrabitur, atq; iplius Synodi ſanctionibus firma-
 bitur,

bitur, Agathonis sententiam non discussam (ut ait Adversarius) sed reverenter à Patribus, ut Sanctam, & Apostolicam receptam, atq; executioni mandatam.

2. Sed demus, quòd ex professo ad indagandam controversiæ veritatem, non stabiliendam inter Orientales pacem, coadunati Patres fuissent; imposito jam per Sedem Apostolicam controversiæ fine, quid inde supremæ Rom. Pont. auctoritati præjudicij? numquid in Ecclesia novum, negotia fidei jam decisa, novis emergentibus causis, vel hæresibus, iterum ventilari? ut secundo sæculo factum ostendi de Paschate celebrando, sententiam à Pio I. conditam, ab Aniceto iterum innovatam, & per Victorem tandem peremptoriè terminatam. Et tertio sæculo Controversiam de rebaptisandis hæreticis, à Stephano sententialiter resolutam, ad Concilia, & à Concilijs iterum ad Romanorum Pontificum examen perductam. Imò per Concilia Generalia materias fidei stabilitas, denuò per alia posteriora Generalia discussas plerumq; legimus; ut Arianorum causa in Arelatenfi, Nicæno, & Constantinopolitano diligenter tractata. Item Eutychianorum in Chalcedonenfi Maxima, licet ad amicum examinata, & totaliter persoluta, in quinta tamen Synodo ratione trium Capitulorum denuò fuit digesta. Quis autem deduxerit inde? unum Pontificem Romanum in regimis auctoritate, altero esse superiorem, aut anteriorem Synodum Generalem, alià posteriore deteriorem: quandoquidem non de auctoritate, sed de fide & unitate agitur conservanda, urgentibus duntaxat occasionibus, ut in præsentì controversia factum ostendetur.

3. Majorem difficultatem videtur ingerere A. A: de condemnato Synodaliter Honorio, si quidem eà notà ad 2dum. perstrictus legitur, *actione* 13. sextæ Synodi (ut nobis ex latina interpretatione & impressione legitur) inter Au-

Stores Monotheliticæ hæretis : Premeret utiq; allata ex Synodo oppositio, si verum ostenderet Adversarius, ejusdem Synodi Acta, quæ vulgo retinentur, authentica & integra ad nos pervenisse, quòd quidem ex Catholicis nonnulli persuadere conati sunt, sed exuffati sunt : cum ex omnibus certissimæ fidei Historijs, & cunctis ferè horum temporum scriptoribus clarissimè constet, corrupta esse 6tæ Synodi acta, à Theodoro Patriarcha Constantinopolitano Monothelita, qui suppresso suo nomine, Honorij apposuit. Honorium verò fuisse semper Orthodoxum, imò primum hæresis illius damnatorem, nihilq; penitus inveniri posse in ipsius ad Sergium Epistola, (propter quam condemnatus dicitur) quò in erroris suspicionem vel leviter adduci queat, luce apertâ ex S. Maximo Martyre, Honorij coætaneo, sanctitate & doctrinâ famolissimo, cæterorumq; Orthodoxorum testimonijs Præfulum, nec non validis rationibus deducetur.

ad 3tium. 4. Nec mirum Legatos Apostolicæ Sedis, in Synodali confesſu quicquam pro parte Honorij egisse, neq; conclamatum alicubi fuisse, injuriam fieri Apostolicæ Sedi, cum nihil adversus Honorij Personam, nec minus Agathonis, attentatum fuerat : certè non Legati modò, sed ipa eadem Synodus, sicut defendit contra Monothelitas defunctum Vigilium, vindicasset utiq; & Honorium; si quod dubium de Persona ejus obortum fuisset. Una tantum adversus eundem Honorium legitur oppositio, eaq; extra Synodum, à Constantinopolitano Patriarcha Monothelita Pyrrho, prætendente ex illius ad Sergium Epistola, quasi ipse Pontifex fuerit unius in Christo assertor voluntatis; verum à S. Maximo refractarius disputator Pyrrhus, adeo convictus, quòd & errorem quem tuebatur Monothelismi ejuraverit, & Catholicam Honorij recognoverit Epistolam, de quo fusius suo loco.

act. 14. 6.
Synod.

5. Cæterum in tota historia Monothelismi, & 6ta Syno-

Synodo, nec unus apex controversiæ notatur, de fide Honorij, unicum non nisi illud adversus Pontificem extat momentum, quòd in sententia 6tæ Synodi, post omnes Monothelitas nomen illius adstipulatum legatur: at quomodo in Acta Synodi irrepsit, haud cogitantibus de eo Concilij Patribus, sequentibus elucidabitur, & fuci revelabuntur, qui obtenebrare tam integrum in fide conantur Pontificem.

PARAGRAPHUS I.

Causæ afferuntur, cur sexta Synodus cogi debuerat, post latam à Martino, & Agathone adversus Monothelitas sententiam, absq̃ præiudicio auctoritatis Apostolicæ Sedis?

I. **E**Andem omnino causam indicendæ adversus Monothelitas Synodi comperio, quam, in negotio Nestorianæ, & Eutylianæ hæresis, de Ephesina & Chalcedonensi supra retuli: Damnatus licet Nestorius à Cælestino, & Eutyches à S. Leone, Generales nihilominus Episcoporum Conventus congregare necessum erat, non ad perstringenda Pontificum judicia, sed ad refræandam contumaciam hæreticorum Apostolicæ Sedi refragantium, & semina diabolica in agro Ecclesiæ continuò seminantium. Idipsum contigisse septimo sæculo, Martino & Agathone Ecclesiam gubernantibus, referunt codices historici.

2. Damnatis namq; in Concilio Lateranensi Martino Præside, Monothelitis, unam voluntatem & operationem in Christo contra præscriptum Honorij, passim in Oriente prædicantibus: Imperator Constans, Monothelismi Fautor, utpotè qui Olympio Exarcho in mandatis dederat, editum à se de fide Edictum, quod *Typum*

nominauit, ab Italiæ, & aliarum Occidentaliū Ecclesiarum Episcopis subscriptione firmari: Cū autem non tantū id minimè præstitum scisset, sed in Concilio Lateranensi auctore Martino audiret condemnatum, maligno correptus spiritu, Sanctū Pontificem & alios Orthodoxos Ecclesiæ Præsules tyrannicè aggressus est: Martinum primò ab Urbe expulit, & in exilium relegavit, aliosve durè cruciatos affecit Martyrio, testis est hujus
 „ Theophanes: „ His agnitis (inquit) Constans Heracly
 „ nepos, S. Martinum, & Maximum, Constantinopolim
 „ ductos, & cruciatos apud Chersonam, ad alia climata
 „ exilio relegavit, multos etiam Hesperiarum Episcoporum puniuit. „

in vita Heraclij.

3. Hæc in Ecclesia turbulentia, sicut & Monothelitarum dulēminatio hæresis, ad Agathonem usq; viguit, qui cū Orientalis Ecclesiæ statum videret deploratissimum, ad resarciendam scissam penitus communionē Catholicam, Conciliū Romæ haberi voluit, ubi iteratò hæresim Monothelitarum profligavit; sed cū minimè profuisset iterata Pontificis fulminatio, Imperatore cum hæreticis consilium agente, omnemq; adhibente potentiam, ut dogma hæreticū stabiliretur; de alijs remedijs Agatho cogitavit, cogenda videlicet Universali Synodo, unicum illud medium reconciliandæ pacis, & hæresis proscribendæ intelligens: idcirco Imperatorem enixis interpellavit precibus, ut liberam loquendi facultatem, omnibus pro fide loqui volentibus congregandis Præsulibus, impenderet; veritus nimirum Pontifex, ne quòd cum Martino, alijsq; Catholicis Episcopis sacrilegè factum fuerat, idipsum in Synodo congreganda accideret: Habetur hujus rei testimonium in Epist. Agathonis ad Imperatorem, quæ incipit *Consideranti mihi &c.*

act. 4. sextæ Synodi.

4. Et hæc, non alia erat congregandæ sextæ Synodi causā, ut protrita penitus Orientalis Ecclesia erigetur,

tur, pax inter Imperatorem & Occidentales reconciliaretur, & proterva hæresis Monothelitarum Apostolicæ Sedi repugnantium frangeretur. Sed jam ad ipsa Synodi acta, discussumne in eis fuit & examinatum Pontificis Agathonis judicium? ut supponit Adversus, an verò eidem reverenter obtemperatum?

PARAGRAPHVS II.

Sexta Synodus obsequitur, ut summo Legislatori Pontifici Agathon?

I. **F**Rustra sextam Synodum in contrarium allegant Adversarij, licet post Martini & Agathonis irretractabilem adversus Monothelismum sententiam, habitam, ex ejusdem quippe Synodi gestis luculentissimè eruitur. Universos Concilij Patres Romani Pontificis nutum secutos, & in omnibus mandato illius fuisse obsequutos: Priusquam enim ad definiendam fidei veritatem processissent, relegi petierunt à Constantino, Agathonis Epistolam, ut eā tamquam fidei instructi regulā, judicium quoq; Apostolicæ Sedis in condendis Synodicis decisionibus sequerentur. Definitio in hac Epistola legitur ab Agathone, de duabus in Christo naturis & voluntatibus, quam genuinam Christi & Apostolorum doctrinam, per os Petri & ejus successorum traditam, ex pluribus scripturæ evincit locis, Commonet præterea Universalem Synodum, omnesq; Ecclesias, ad amplectendum non aliud, quam quod à Sede Apostolica emanarat, judicium: *ut potè (inquit) Apostolorum omnium Principis, quam semper omnis Catholica Christi Ecclesia, & Universales Synodi fideliter amplectentes, in cunctis secutæ sunt, omnesq; Venerabiles Patres, Apostolicam ejus doctrinam amplexi, per quam, & probatissima Ecclesiæ luminaria claruerunt, & Sancti quidem Doctores Orthodoxi venerati, atq; secuti sunt.*

act. 4. sex.
ta Synod.

act. 2. sex-
ta Synod.

2. Quàm devotissimè ab universis est excepta dicta Pontificis cum commonitione Epistola, patet ex tota *Actione 8va* quâ jubentur Monothelitæ in facie Congregatæ Ecclesiæ, duas in Christo profiteri naturas, duasq; voluntates, juxta formulam Decreti Agathonis. Fiunt autem professiones ab omnibus Monothelitis sequentibus terminis: *Ita Domine profiteor & credo, quemadmodum habent suggestiones Sanctissimi Papæ antiquæ Romæ Agathonis, id est duas naturas, & duas naturales voluntates. Item: Suggestiones directas à Patre nostro Agathone Sanctissimo Archiepiscopo Apostolicæ & Principalis Sedis antiquæ Romæ, tamquam à Spiritu S. directas, per os Sancti ac Beatissimi Principis Apostolorum Petri, & digito prædicti ter Beatissimi Papæ Agathonis scriptas suscipio, & amplector, & ita credo, ita sentio. Cæteri tandem omnes qui Synodo interfuere Catholici Antistites, unanimiter exclamaverunt. Et nos notionem accipientes suggestionis directæ ab Agathone Sanctissimo, & Beatissimo Papa, & alterius suggestionis, quæ facta est à subjacente ei Concilio, & sequentes sensum, qui in ea continetur, sic sapimus & profiteamur, & credimus.*

action. 18.
ejusd. Syn.

3. Et ex sermone iterum acclamatorio, ubi exemplo Chalcedonenlis sub Leone, & quintæ Synodi sub Vigilio, profitetur S. Synodus se sequi Pastoris sui vocem, quam, confessionem appellat fidei à Deo exaratam, & Divini Sacramenti mysterium, illustrantem. *Hanc igitur (inquit) Divinitus scriptam tabulam (de sententia loquitur Leonis) Martianus Imperator, & Anatholius Constantinopolitanus Antistes, cum omni Chalcedonensi à Christo congregata collectione amplexi sunt, atq; manu & lingua consentiebant, & pariter subscribebant: sicut & Vigilius consonuit & c. His ita se habentibus & c. Proinde inspiratione S. Spiritûs conspirantes, & ad invicem omnes consonantes, & Agathonis Sanctissimi Patris Nostri, & Summi Papæ dogmaticis literis ad Vestrâ fortitudinem missis, consentientes: unum IESVM Christum in duabus & c.*

bus &c. prædicamus. Et inferius: Summus autem concertabat nobiscum Apostolorum Princeps, illius enim imitatore, & Sedis successorem habuimus fautorem, & Divini Sacramenti mysterium illustrantem per literas, confessionem tibi à Deo scriptam, illa Romana Civitas obtulit, & dogmatum diem à vespertinis partibus extulit; charta & atramentum videbatur, & per Agathonem Petrus loquebatur.

4. Sessione septima Petrus Nicomediensis instigante Synodo professionem obtulit in codice, cujus hæc est formula: *Vnde & duas IESV Christi D. N. naturales voluntates confiteor, secundum vigorem testimoniorum PP., quæ posita sunt in suggestione missa ab Agathone Sanctissimo & Beatissimo Papa antiquæ Romæ, & simpliciter in omnibus consentio, & permaneo in cunctis Capitulis, quæ continentur tam in prædicta suggestione, ejusdem Sanctissimi viri, quam quæ in altera suggestione; Concilij videlicet Romani sub eodem Agathone.*

5. In editione definitionis fidei, non aliam protestantur Patres conditam ab eis doctrinæ regulam Catholicæ, quàm quæ in Epistola Agathonis ad Imperatorem, & in Synodo Romana tradita est: *Præsens (inquit) Sancta & Universalis Synodus, fideliter suscipit, & expansis manibus amplectitur, tam suggestionem quæ à Sanctissimo ac Beatissimo Agathone Papa antiquæ Romæ facta est ad Constantinum Imperatorem, & alteram Synodalem suggestionem, quæ missa est à Sacro Concilio (Romano) quod est sub eodem Sanctissimo Papa 126 Deo amabilem Episcoporum, ad ejus à Deo instructam tranquillitatem.* action. 18.

6. Luculentius in rescripto ad Leonem Agathonis in Sede successorem expressit Constantinus, quid sexta Synodus cum sententia Apostolica egerit, & quid in ejusdem Apostolicæ Cathedræ soliditate Agathone in ea sedente & docente, recognoverit. „ *Ipsam (inquit) Agathonem veluti Principem Apostolici chori, primæq; Ca-* „ in fine act. 18.

„ thedræ Antistitem Petrum, contuiti sumus mentium no-
 „ strarum oculis, totius dispensationis myſterium divinitus
 „ eloquentem, *verbaq; hæc, per ejus literas Christum facientem.*
 „ *Nam ipsum totum Christum sacræ ejus literæ disſerendo expri-*
 „ *mebant,* quas omnes libentibus animis, sincerèq; accepi-
 „ mus, & veluti Petrum ipsum, ulnis animi suscepimus.
 „ Solus autem defecit à nobis Macarius, & à jugo quidem
 „ Christi se adverſando subduxit, renuit enim omnino Sa-
 „ cratissimis Agathonis literis aſſentiri, *veluti in ipsum Co-*
 „ *riphæum ac Principem Petrum insaniens.* „ Catholici omnes,
 „ solus Macarius acclamatur hæreticus, quòd loquenti
 „ per Agathonem Christo obſequi recuſaverit.

eadem
 Act. 6.
 Syn.

7. Legat hujus Oecumenicæ Synodi Relationis li-
 „ teras ad Agathonem, & tandem reſpiciſcat Adverſarius,
 „ quas hîc prætereire nefas videtur, ne fortè credat, ſtudiò
 „ illas, quali pro ipſo facerent, me declinaſſe. „ Maximi-
 „ morbi (inquiunt) majoribus indigent auxilijs, ſicut ſcitis
 „ Beatiffime, atq; adeo Chriſtus verus Deus noſter: *Sapien-*
 „ *tem dedit medicum, veſtram à Deo honoratam ſanctitatem, con-*
 „ *tagia hæreticæ luiſ fortiter propulſantem,* remedijs orthodo-
 „ xiæ, ac valetudinis robur membris Eccleſiæ largientem.
 „ Itaq; *Tibi ut Primariæ Sedis Antiftiti, quid agendum ſit ve-*
 „ *linquimus, ſtanti ſuper firmam fidei petram;* perlectis veſtræ
 „ confeſſionis literis, à Veſtra Paterna Beatitudine, ad Pijs-
 „ ſimum Imperatorem miſſis, *quas à ſummo Apoſtolorum ver-*
 „ *tice divine perſcriptas agnoſcimus,* per quas exortam nuper
 „ multiplicis erroris hæreticam ſectam, depulimus: ac
 „ ipſos ut lapſos circa fidem ac peccatores in matutinis ex-
 „ tra caſtra attriorum Dei, (ut Davidicè loquamur) anathe-
 „ matibus interfecimus. *Ex ſententia per veſtras ſacras lite-*
 „ *ras de ijs prius lata, ſic nos Sancto Spiritu illuſtrati, veſtrâq;*
 „ *inſtructi doctrinâ, infeſta dogmata impietatis depulimus.* „
 „ Et ad finem: „ Orthodoxæ fidei ſplendidam lucem vo-
 „ biſcum prædicavimus, *quam ut iterum per honorabilia veſtra*
 „ *reſcri-*

rescripta confirmetis, vestram oramus Paternam sanctitatem.,,

8. Confirmatio hujus Synodi à Leone Pontifice, quoniam Agatho è vita decesserat, habetur in istis terminis: *Hanc igitur recte atq; Apostolicæ traditionis normam Prædecessor meus Agatho, Apostolicæ memoriæ Papa, cum sua Synodo prædicavit: quam sacra nunc & Magna Synodus, Domini & vestro ore celebrata suscepit, & in omnibus nobiscum amplexa est. ut potè B. Petri Apostolorum Principis sinceram doctrinam in ea agnoscens: Sancta igitur Vniuersalis sexta Synodus, quia Apostolicam in omnibus regulam secuta est, & definitionem rectæ fidei plenissimè prædicavit, idcirco & Nos, & per Nostrum officium hæc veneranda Sedes Apostolica, concorditer & unanimiter his quæ definita sunt ab ea, consentit; & B. Petri auctoritate confirmat, sicut supra solidam Petram qui Christus est, ab ipso Domino adeptis firmitatem: Quot verba, tot sacra pro auctoritate Agathonis testimonia: nec obstinâtâ carebit perviciâ ille, qui hæc orthodoxa scripta impudenter ambiret pervertere; magis autem Christianum credo, eveterana Sanctorum Patrum tenenda esse monumenta, quàm Novatorum deliramenta. De discussione sententiæ Martini, de qua Adversarius in argumento; nihil omnino legitur in tota sexta Synodo. Ad reliquas igitur Synodi actiones, ubi Honorius legitur condemnatus, accedamus.*

ibid.

PARAGRAPHVS III.

*Honorius duplici viâ à calumnia vindicatur,
& Patres Concilij, ab errore, & suspitione
laceratæ insitiæ redduntur immunes.*

I. **D**E Honorij condemnatione, nondum satis discussa videtur controversia, propter varias opiniones, & ratiocinationes dissidentium inter se scriptorum. Qui-

dam enim ex Catholicis asserunt, exemplaria sextæ Synodi, in quibus legitur damnatus Honorius, ita esse integra, ut nulla occurrat ratio de fide eorum dubitandi, adeoq; justè & legitimè propugnant damnatum ab ea Honorium. Primum opinionis illius reperio *Canum* quem sequitur *Caranza*, & *Franciscus de Combesis*: ita tamen Honorium errasse ajunt, ut error non in summum Pontificem ex Cathedra loquentem, sed ut in hominem & Doctorem cadat privatum. „ Est (inquit Franciscus) quod
 „ distingvendum sit; inter Pontifices Romanos & Sedem
 „ Romanam, inter Pontificem ut hominem privatum, &
 „ Pontificem loquentem ex Cathedra: ut demus Sedem
 „ Apostolicam sine errore hætenus perstitisse, nec errori
 „ obnoxiam esse propter assistentiam Spiritûs Sancti, atq;
 „ etiam idem dicamus de summo Pontifice ex Cathedra
 „ loquente, cui tenentur omnes fideles obedire; at id ne-
 „ cessè non est admittere de summo Pontifice, ut est ho-
 „ mo & Doctor privatus. „ Et inferius: „ Honorius non
 „ rem istam definivit ex Cathedra, cùm ad Sergium scri-
 „ bens, silentium magis indicat de ista controversia, quàm
 „ quemquam moveat, aut adstringat sua constitutione ad
 „ sic, vel sic credendum, & sic si erravit, errore magis ma-
 „ teriali erravit. „ hucusq; actuum 6tæ Synodi defensor
 „ de Combesis. Usitata hæc est hodie à Scholasticis di-
 „ stinctio, verùm parum vel prorsus nihil ad præsens con-
 „ troversia servit propositum, cùm nemo non intelligat;
 „ Honorium eodem titulo Constitutionem edidisse, quo
 „ consultus fuerat, consultum autem à Sergio fuisse, non
 „ ut privatum hominem; sed ut Pastorem & Doctorem
 „ Uiversalis Ecclesiæ, certissimùm constat ex Epistola
 „ ejusdem Sergij ad Honorium, & ex ipsius Honorij lite-
 „ ris ad Sergium, & Cyrum, silentium Apostolicâ aucto-
 „ ritate in Oriente indicentis: quomodo igitur error, eo
 „ semel admissio, ad solam ipsius Personam, vel ut Docto-
 „ rem

rem privatum restringi poterit, qui auctoritate Apostolicā cum Patriarchis Orientalibus certaverat.

2. Altera est sententia Anastasij Bibliothecarij, quam ex antiquissimis Græcis codicibus haulisse, testatur Noster *Onuphrius, Notis ad Platinam*; cum sequitur Baronius, & omnes fermè hujus temporis scriptores, authenticis demonstrantes integram Honorij fidem; & clarissimis evincentes testimonijs, ac rationibus, falsata esse 6tæ Synod. Acta. Nec refert, quòd scribit *Bail*: evacuata esse Baronij, & aliorum pro Honorio ratiocinia, à supra relatis 6tæ Synodi defensoribus; cum id omnino falsum sit, majora quidem & graviora momenta ab Adversarijs silentio totaliter prætermittit, quæ ideo hic reproducenda censui, ut lector perpendat rem, & judicet, nihil enim dubito, quam ut laturus sententiam.

3. Primò: Sophronius Herosolymitanus Episcopus, non minus quàm Honorius acquievit Sergio, quòd nulum de cætero sermonem de una vel duabus in Christo operationibus erat factururus, ut patet ex Epist. ejus ad Sergium, & Sergij ad Honorium, & tamen à 6ta Synodo indemnis habetur, imò ut Orthodoxus pluries prædicatur: cur igitur condemnaretur potius Honorius, quem dicunt Adversarij in nullo alio deliquisse, quàm quòd Sergio annuendo, pro bono pacis, silentium de utraq; voce indixerit? cur æquè Sophronius, qui ejusdem Sergij in omnibus se secuturum sententiam toties suā Epistolā profitetur, à Synodo non est declaratus Hæreticus. Ad hoc Adversarij non respondent.

4. S. cundò: Honorius Sergio detecto postea hæretico, unam voluntatem in Christo contra præscripta illius prædicanti, nullomodo annuit, sed datis ad eum alijs literis, silentium de unitate & dualitate iterum indixit, propter periculum Nestorianæ vel Eutychianæ hæresis. Item Cyrum unam operationem adstruentem scriptis

compescuit: Quomodo igitur propter dictam ad Sergiū Epistolam damnari à Synodo potuit? quā assensisse hæresi non probatur. Adversarij non respondent.

5. Tertiò: Nondum definitum erat in aliquo Ecclesiæ confesso, ante Honorium, an una esset in Christo vel duplex operatio, sed tantum, quod duplicis sit naturæ, quas Honorius in data ad Sergium Epistola toties depredicat: Quomodo igitur à Concilio pro hæretico potuit declarari? qui nihil contra Ecclesiæ sensum pertinaciter asseruit, sed disputationem tantummodo ab Eutychianis obortam, ut potius sedaret Monothelitas, quàm juvaret, interdixit. Adversarij non respondent.

6. Quartò: Admissio non concessio, quod hæresi ab Ecclesia damnatæ, Honorius assensisset, ejusq; ad Sergiū Epistola convicta fuisset hæretica, numquid ex ea continuo damnandus erat ipse Honorius, & non more anteriorum Conciliorum disquirendum, an inveniri possit ipsum recantasse palinodiam, vel potius in eodem errore esse defunctum, sicut factum ostendi, de Theodoro, Theodoreto & Iba; nulla tamen ejusmodi disquisitionis in tota Synodi historia habetur mentio: Constat autem Honorium in religione Catholica defunctum, à tota Ecclesia ad mortem veneratum. & inter cæteros Pontifices ad S. Petrum depositum, nec ab ejus communione ullus Catholicus, nedum Ecclesia, vel Provincia aliqua unquā discessisse legitur, nec nomen illius abrasum, ex albo Orthodoxorum Pontificum, imò ut Sanctum fuisse honoratum, testatur *Beda in Hist. Angl.* Adversarij non respondent.

lib. 2. Cap.
17. 18. 19.

7. Quintò: Legantur antecedentes cunctæ Synodi Generales, immo earum singulæ Actiones, & non reperietur una, in qua etiam in levioribus causis, non fuerint Legati Sedis Apostolicæ interlocuti; hinc tantummodo nulla interlocutionis eorum notatur interpolatio; difficile

cilè autem imò videtur impossibile, quomodo in re tanti momenti, ubi damnatio tractaretur Romani Pontificis (si hæc verè fuisset) toti orbi in publico promulganda Concilio, tam profundo letargo potuissent esse sepulti, in materia potissimum tam aperta, ubi intercessissent pro parte Honorij, trium Romanorum ex Episcopis Occidentalibus Conciliorum, defensoria. Adversarij non respondent.

8. Sextò: Si ob damnationem privatæ Personæ, Theodori videlicet Mopsuesteni, totum orbem terrarum oportuit commoveri, quòd à quinta Synòdo post mortem anathemate feritus, qui à quarta Synodo indemnus relictus fuerat: quomodo fieri potuit? ut unius duntaxat lectione Epistolæ, tamquam repentè fulmine missò condemnatus fuerit plurimis post mortem annis, Primariæ Sedis Antistes, absq; ullo in Ecclesià motu, præsertim dum ab Occidentalibus, in tribus Synodis Romæ habitis pro orthodoxo Pontifice recognitus, & à fidelibus Universis ad extremum usq; diem, ut verus Pastor Ecclesiæ fuit veneratus. Adversà ij non respondent.

9. Præter hæc Anastasij & Baronij in concussa propugnacula, moveor alijs argumentis Honorij fidem, & Actorum 6tæ Synodi mutilationem apertè demonstrantibus. In antecedentibus ejusdem Synodi Actionibus, lego sæpius factam fuisse repetitionem, & specificationē Monothelitarum, absq; ulla mentione nominis Honorij: immo *Sessione quarta* Epistola Agathonis in qua personaliter nominati condemnantur Monothelitæ, ubi publicè lecta fuerit, non tantum omnium acclamatione excepta & laudata, sed etiam se exemplum & auctoritatem Romani Pont. secuturam S. Synodus vivà voce professà est, dum quos damnatos audit ab Agathone, eosdem confirmat reprobatos, ut *Action* 8 legitur. Nonne contra Agathonis Epistolam post lectionem illius, fuisset à Synodo

nodo addita condemnatio Honorij, vel facta saltem aliqua contestatio, cur in Monothelitarum ordine nomen præteriretur Honorij? si eundem esse hæreticum, Synodo esset exploratum. Cur in fine Synodi adderetur damnatio? si Agathonis sententiam, in conde nandis tantum illis, quos recensitos ab eo audierunt, se secuturam pollicita est: imò defacto secutam fuisse in profligandis sigillatim Monothelitis apertè confessa est, in editione Definitionis Fidei, quæ habetur *Actione* 18 his verbis:

Actione 8.
6. Syn.

Præsens Sancta & Universalis Synodus fideliter suscipiens, & expansis manibus amplectens suggestionem, quæ à Sanctissimo Agathone facta est, quæ nominatim ab ecit eos, qui docuerunt vel prædicaverunt unam voluntatem in Incarnatione Domini nostri IESV Christi. Nec minimum autem jota adnotatum in ea legitur, nominis Honorij. Porro in dicta Agathonis Epistola probatum est, nullum Antecessorum suorum Pontificum, à via veritatis in qualibet erroris parte unquam deflexisse; nugax sanè fuisset Agatho, si Honorius, cujus recens adhuc erat memoria, hæreticis manus dedisset, vel certè præoccupati mente fuissent universi Patres Concilij, quòd in re tam gravi, eundem Honorium non opposuissent.

tom. 2. Con.
Pag. 776.

10. Cunctis præterea notum est, post mortem Honorij, tria Concilia Romæ, à Theodoro, Martino, & Agathone fuisse coacta, ex multis Occidentalis Ecclesiæ Episcopis: Primo Lateranensi sub Martino, etiam Græcos ultra quadraginta adfuisse, referunt Concilij ejusdē Acta, ubi exactè cognita Monothelitarum causā, damnati fuere una cum hæresi, atq; eorum scriptis quatuor Patriarchæ Græci, Honorius nullam prorsus, vel ab hæreticis de hæresi calumniam, nec à dictis Synodis levissima est aspersione pullatus. Quid esset causæ? quòd iidem Græci in 6ta Synodo contra Honorium & Lateranense iudicium lingvas acuerent, & Romæ permanerent elin-

gues:

gves: numquid & 280 Patres qui eisdem interfuere Synodis, dissimulatione tantum crimen præterijissent? si Honorium comperijissent hæreticum.

11. Quod si studiò id fecisse prædictos Pontifices, dixerit Adversarius, ne Sedes Romana Antecessoris eorum notâ ureretur. Cur quæso, tot alia Concilia in Occidente post decessum Honorij contra Monothelitas habita, nominis illius non meminerint? alios Monothelismi successores anathemati subiiciendo; ut in Africa quatuor, Numidiæ, Bizacenum; Mauritaniæ, Carthaginense; tempore Theodori Papæ celebrata. In Hispania Toletana duo sub Martino, tertium sub Agathone (ut de Ecclesiæ Gallicanæ hîc taceam Synodis, inferius recensendis) in quibus nec una syllaba legitur de Honorio. Numquid tam insensata dicenda est illo sæculo Occidentalis Ecclesia, quod tantum crimen dignoscere non valuerit? aut tam pusillanimis, quod hæreticum, nomen Pontificis sibi arrogantem redarguere; vel Synodalibus decretis comprimere, & à communione fidelium segregare non ausa fuerit?

apud Bail.
tom. 2.
Conc.

12. Invidiâ ergo Græcorum, corrupta esse 6ta Synodi Acta, in ipsa eadem Synodo reperio notabile corruptionis indicium. *Sessione 3tia* reproducta fuerunt à Monothelitis quintæ Synodi acta, & ex ijs, Vigilij Papæ auctoritas de una in Christo voluntate, opposita, quasi ille fuerit istius auctor dogmatis: hanc imposturam audientes Apostolicæ Sedis Legati, restiterunt Monothelitis publicè conclamantes, nihil hujusmodi esse Vigilij, sed libellos illos suppositicios Vigilij nomine, factosq; postea examine, detecta fuit ab eadem 6ta Synodo, hæreticorum fraus, & actorum quintæ Synodi falsatio, atq; Vigilij integritas, ab omni erroris suspitione palam a Patribus vindicata. Si igitur malitiâ Græcorum, quinta Synodus passa est conciliationem, & nomen Vigilij, qui

habet. act.
3. 6 Syn.

Ee nullquam

in hist. Con. Florent. nusquam de Monothelismo cogitaverat, cum dudum ante Monothelismi delirium è vita decesserat, in acta illius irreptum: Pro rato habeo, hâc methodo eosdem hæreticos cum 6ta Synodo, & Honorio, in odium Romanæ Sedis usos fuisse. Imò defacto depravata fuisse illius acta, compertum est in Concilio Florentino, ex occasione Epistolæ Synodicæ, in qua ex sequentibus verbis: *Credimus & in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioq; procedit; abrasum erat nomen Filioq; tantum relictum à Patre procedentem.* Detecta fuit hæc Orientalium nequitia in publico confessu à Juliano Cardinale, in disputatione quam habuit contra Græcos: quod ipsum longè ante Julianum, advertit *Emanuel Calleca* Græcus, in libro pro Latinis contra hæreses Græcorum scripto.

Epist. ad Episcop. Pa- lentin. 13. Proclives quippe fuisse Græcos ad falsificandas Conciliorum & Pontificum sanctiones, non solum testatur hæc eadem 6ta Synodus, sed etiam S. Leo conqueritur, suæ ad Flavianum Epistolæ contra Nestorium idem accidisse. Item S. Gregorius *lib. 5. Epist. 14. ad Narf.* à Græcis corruptum fuisse Concilium Chalcedonense. Idem innuit Nicolaus primus, de Epistola Adriani Prædecessoris loquens: *Si tamen (inquit) non falsam Græcorum more, sed sicut à Sede missa est Apostolica, penes Ecclesiam Constantinopolitanam hætenus perseverat.*

Ex Conc. Rom. sub Nicol. 14. Illud ipsum colligitur ex historia septimæ Synodi, ex sententia videlicet Nicolai contra Photium, in qua nulla fit mentio 6tæ istius Synodi, ubi sex tantum numerantur, hæc prætermittâ, non quòd decreta illius ab Ecclesia non recepta, vel à Sede Apostolica probata non fuerint. sed quia (ut ait Anastasius) ea, quæ Romæ extarent 6tæ Synodi acta, ita ex Græco malè reddita haberentur, ut probata licet & confirmata ab Adriano, & successoribus eadem Synodus esset, posteri ta-
men

in hist. 7
Synod.

men non eodem præconio, nempe titulo Oecumenicæ fuerint eandem profecuti, quousq; fidelioribus adhibitis exemplaribus, eadem ex purioribus fontibus daretur Latinitati: quodd præstitit ipse Anastasius, ut ipse præfando demonstrat, & Honorium excipit ab errore. Solutum igitur Græcis fuerat, acta non modò Pontificum, sed ipsorum quoq; Conciliorum Generalium falsificare.

15. Nec facit ad rem, quodd dicit Bail ex Monothelitarum historia Parisijs edita, actorum 6tæ Synodi exemplaria integra missa fuisse ad omnes sedes Patriarchales ab Agathone Diacono, Concilij scriba: Neq; enim certum est, eadem genuina ad Romanam quoq; Sedem transmissa, imò contrarium præter ea, quæ dixi ex Anastasio, ex alijs antiquis conijcio scriptoribus: Theophanes antiquior cæteris, atq; fidelior, Paulus Diaconus Aquileientis, Georgius Monachus Græcus, qui res temporis illius gestas ex voluminibus Græcis Orientalium, scriptis mandarunt, nullum penitus de condemnatione Honorij verbum habent. Majus omnium testimonium existimo, schismaticorum Antesignani, & Romanæ Ecclesiæ semper infensissimi Photij, hic *lib. de septem Synodis*, enumerans à 6ta Synodo damnatos Monothelitas, nihil omnino refert, nec ullam suggerit mentionem de Honorij damnatione, qui sanè Ecclesiæ Romanæ non percussisset, si in Codicibus græcis Orientalium scriptum comperisset.

16. Nec illud judico præposterum, quodd in vulgari editione legantur 202 Canones, eidem 6tæ Synodi affixi, omnes tamen conveniunt, tam Latini, quàm Græci antiquissimi scriptores, neq; ab ipsa Synodo fuisse editos, neq; à Sede Apostolica omnes comprobatos, sed potius conditos post 6tam Synodum sub Justiniano Rintheto, ut affirmat Tarasius Constantinop. Patriarcha *act. 4. 7mæ Synodi*. Minimè quoq; urget de Combesis

Epistolas allegans Leonis 2di, & Adriani, cum eas quoq;
 tom. 8 ad falsas & merè spurias evincat Annalium Conditor: & a-
 ann. 683. lias solvat Cardinal. Belarminus, de quo sum dicturus
 infra.

17. Quis autem fuerit ejusdem Concilij depravator, refert idem scriptor, ad an. 681. Theodorum Patriarcham Constantinopolitanum, Prædecessorem Georgij, Monothelitarum hæresis audacissimum defensorem, qui expuncto suo nomine, Honorij inseruit; hæc autem excerptit Baronijs ex supra relatis scriptoribus, qui prædictum Patriarcham inter Monothelitas à 6ta Synodo connumeratum referunt; & ex Anastasio qui hæc de illo habet: „ Deinde (inquit) protulit Pijssimus Princeps tomū ad relegendum, in quo uno hæreticum dogma Macarij erat conscriptum, & ejus manu subscriptum, & Theodori Patriarchæ, utiq; juxta eum tenorem ibi subscriptio erat. „ in vulgaribus autem impressionibus mentio dicti Theodori non habetur.

18. Alia communi viâ defenditur fides Honorij adversus *de Combefis, & Bail.* Demus v. g. quòd incorrupta sint acta Concilij; quòd verè damnatus legatur Honorius; adhuc ex communi doctrina Theologorum, & istius illæsa stabit fidei integritas, & Venerandæ Synodi in decisis articulis, integra permanebit auctoritas. Certissimum suppono ex omnibus, auctoritatem supremam Ecclesiæ, se extendere non solum ad quæstiones *Juris* sed etiam *puri Facti* non revelati: Quòd ad *Juris* quæstiones fidem concernentes, judicium auctoritatis Ecclesiasticæ, esse omnino infallibile propter infallibilem Spiritus S. assistentiam, quam ex promissionibus Divinis Ecclesia receperat, dogma Catholicum est, nec illud vocare in dubium Catholico liceat.

19. Quòd ad quæstiones *Facti*, quando Pontifex vel Concilium pronunciant v. g. aliquem librum esse hæreticum,

ticum, ob aliquas sententias in suo naturali sensu erroneas; vel Personam ipsam propter sensum erroneum fidei Orthodoxæ dissonum, declarat hæreticam, extra controversiam quoq; est, iudicium illorum in ejusmodi quæstionibus, magni esse ponderis & momenti, quas in suis recensent Constitutionibus ad totam directis Ecclesiæ, nec illis refragari à quopiam particulari sine nota temeritatis posse, quamdiu falsitas vel subreptio ipsi Ecclesiæ non appareat. Verùm in prædictis *Facti* dirimendis litibus, falli interdum posse Ecclesiæ iudices, ita certum videtur inter Catholicos Doctores ferè omnes, ut nullus alicujus nominis Theologus inveniatur ante circiter 50 annos qui non solùm oppositum non senserit, sed qui eam sententiam vel in dubium unquam revocaverit: Appello hac in parte omnes antiquos & modernos Doctores Gallicanæ Ecclesiæ: Præterea produco Purpuratos ejusdem sententiæ defensores. Cardinal: Turrecrematam *lib. 2 de Eccl. Cap. 46* Cardinal. Bellarmin. *lib. 4 de sum. Pont. Cap. 12.* Cardin. Baronium *tom. 8 septimo sæculo.* Cardinal Palavicinus in *Hist. Conc. Trid. lib. 7 Cap. 24. & lib. 11 Cap. 8.* supponit sententiam hanc exploratissimam: subscribunt eidem Nicolaus Coesæteus in *suis Pontif. Appolog.* Stapletanus in *suis Controvers.* Petavius *lib. 1 de Penit. publ. Cap. 2.* Gravina in *Præscription.* Canus *opere de locis.* Ioan. à S. Thoma *tract. de sum. Pont.* ut omittam sexcentos alios.

20. Sententia hæc fundatur in communi principio ex jure Canonico deducto, quòd privilegium infallibilitatis in rebus *Facti non revelati*, ab hominum videlicet informatione dependentis, non habeat Ecclesia, sic enim legit Canon. in Cap. *Nobis* de sentent. Excommunic. *Judiciū Dei veritati, quæ nec fallit, nec fallitur semper innitur: judicium autē Ecclesiæ nonnunquā opinionem sequitur* (intellige in facti definitionibus) *quam & fallere sæpe contingit, & falli.*

falli. Ipsi SS. Pontifices confessi sunt in factis judicandis, *lib. 1. Dia-* se quandoq; falli & fallere potuisse: *og. cap. 4.* *Quid admiraris?* (inquit S. Gregorius) *quia fallimur, quia homines sumus?* *Quid mirum si ore mentientium aliquando in aliud, ducimur,* *quia Propheta non sumus?* multum vero est, quod unius cuiusq; *Præsulis mentem, curarum densitas vastat, cumq; animus divi-* *datur ad multa, fit minor ad singula.* Notum præterea omnibus historiam Ecclesiasticam evolventibus, lata ab uno Pontifice vel Generali Concilio de *factis* judicia, ab alijs nonnunquam rescindi & revocari, immutari vel abrogari, quia in his non Divinâ revelatione, sed humanâ reguntur indagatione, quod optimè expressit S. Bernardus: *Hoc* (inquit) *solet habere præcipuum Apostolica Sedes,* *Epist. 180.* *ut non pigeat revocare, quod à sede forè deprehendit fraude humana elicitum, non veritate promeritum: res sanè æquitate & laude digna, ut de mendacio nemo lucretur præsertim apud Sanctam & Summam Sedem.*

21. Suffragatur huic sententiæ satis evidens ratio: ut aliquid sit in fallibile, tenendum fide Divinâ, fidem cōcernere debet, vel rationem objecti ingredi fidei, quæ sola nec falli potest, nec fallere, ut potè innixa Dei verbo scripto, vel tradito; sed contingentia facta, v. g. an Doctor ille hæreticè senserit, utrum talis ejus fuerit sensus, (nisi aliàs ex ipso sensus appareat proprius) non ingrediuntur objectum fidei, quia non innotescunt Verbo Dei scripto vel tradito, nec aliquâ revelatione novâ, cū Ecclesia novas revelationes non habeat, Igitur judicia de puris factis, non gaudent infallibilitatis privilegio, ut Divinæ sint fidei; Absit tamen quòd similia Ecclesiæ in factis judicia, cuiquam in particuli respuere liceat, & nō illis humiliter obtemperari, licet enim non continuò cēsendus esset hæreticus, qui ejusmodi judicijs fidem adimeret, temeritatis nihilominus notam incurreret, si sine gravi causa, totâ consonante Ecclesiâ, torrenti illius se

oppo-

opponeret. His ita ex communi suppositis.

22. A nemine negari potest, controversiam agitam de Persona Honorij, puri fuisse *facti*, an videlicet, ad Sergium scribens & silentium de unitate & dualitate operationum indicens; item in alterâ Epistola ad eundem Sergium de una in Christo Voluntate mentionem faciens, hæreticè senserit, & utrum sensus eius fuerit, unam esse in Christo Voluntatem absolutè secundum utriusq; naturæ hypostaticam unionem, & vel unam duntaxat secundum humanitatem, & non duas contrarias carnis, & Spiritûs, quales nos post peccatum videmus habere? Puri dico fuisse *facti*, secundum humanam indagationem, non *revelati*; ubi enim quæso legitur aliqua revelatio? vel in scripturis exaratio; vel Apostolica traditio; de mente Honorij, quod unam operationem in Christo absolutè cogitaverit, & non humanam solam in dicta Epistola intellexerit. Ex Epistola inquires Sergij unam Voluntatem profitentis, & Honorium in idipsum consentientis, mens colligitur Honorij: sed hæc humana merè argumentatio est, errori ut plurimum obnoxia, non intima mentis Honorij perscrutatio: Numquid contrarium sentire non poterat Honorius? stante hæreticâ Sergij Epistolâ, quem tamen hæresim ne dum litteris suis promulgasse, sed fovisse tantum ostendi superius, cum indifferenter pro una, quâ pro duabus in Christo Voluntatibus Honorio scripserat, eundem consulturus: Revelatio igitur necessaria fuisset, ut Ecclesiæ judicium de cordis penetralibus Honorij foret infallibile, cum aliàs de occultis, præcis revelationibus, non judicet Ecclesia.

23. Igitur Concilium Generale hac in parte damnans Honorium, decipi potuit; consequenter nec continuo fide credendum Divinâ, eum fuisse hæreticum; hæc dicti Cardinalis Bellarmini assertio, loco citato affirmantis, sextam & septimam Synodum, nec non Adri-

anum

anum & Leonem 2. in causâ Honorij decipi potuisse, quando eum hæreseos Monothelitanæ damnaverant. Eadem ratione affirmat Stephanum & Sergium errasse, non in quæstione *Iuris*, sed *Facti* gravissimi, dum pronunciarunt Formosum non esse Papam legitimum, ab eoq; ordinatos iterum ordinari præceperunt. Idipsum Petavius de *Dogmat. Theolog.* hæreseos maculam, hæc eadem assertione diluere contendit. Hanc Antiquorum sententiam, firmissimum adversûs hæreticorum calumnias præsidium existimo, si Concilij & Pontificibus nonnullis, ab alijs Concilij, alijsq; Pontificibus impositas hæreses, ad errorem & deceptionem circa facta contingentia revocarent.

24. Difficilis videtur hæc vetus Catholicorum Doctorum sententia, nonnullis modernis historiæ Ecclesiasticæ rudibus, & imperitis Novatoribus, turbas nullâ ratione commoventibus, cum periti perspectum habent, credantq; Catholicè, Pontifices Romanos, & Concilia legitima Generalia cum Pontificibus in fidei definitionibus, nunquam quidem inter se dissensisse, quæstionesq; *Iuris* & dogmatum, Pontificis vel Concilij iudicio terminatas, ne utiquam ab alijs in dubium revocatas fuisse, at multas *facti* controversias à Pontificibus, & Concilij jam decisas, subsequuto diligentiori examine, fuisse postea retractatas. Relegat qui dubitat de *Mopsuestene* supra relatam controversiam, in Chalcedonensi Concilio agitatum & finitam; in Concilio subsequenti Constantinopolitano iterum resuscitatum, condemnata fuerunt scripta Mopsuesteni in quarta Synodo, Persona ejus recognita Catholica, & servata indemnitas: In quinta tamen Synodo, hæretica declarata, & condemnata est.

25. Zacharias Pontifex, S. Virgilium anathemati subjecit, quod antipodas dari doceret, qui tamen ab alijs, Sanctus est pronunciatus. Hormidas Papa, sententiam

tiam quandam Monachorum Scytharum, hæretico sensu acceptam damnaverat: Joannes 2. alio sensu eam intelligens, Catholicam declaravit, nec tamen alteruter eorum, hæreseos notâ culpatus est. Extant alia innumera *facti* exempla, quæ apud Eruditum P. Lupum videre est. Recognovit hoc ipsum Sacra Cardinalium Congregatio, ex occasione libri *Gregorij de Laude Neapoli editi*, anno 1660. Conatus fuit hic Auctor Joachimum Abbatem ab erroribus illi in Concilio Lateranensi Oecumenico impositis, & judicialiter damnatis, vindicare; minimè tamen prohibuit Sacra Congregatio, in examine discusso libro, sed tantum in terminis sequentibus Gregoriò immutare præcepit: *Conabimur tamen si fieri potest Joachimum defendere*, utiq; non alio modo, nisi sensum illius interpretando: professâ est ergo S. Congregatio, Autiorem defendi posse, tametsi in facie Ecclesiæ, sui errores proscripti fuerint & condemnati.

26. Neq; sequitur inde, hæreticorum libros intactos esse, aut Auctores hæreticos, ab anathematis vinculo liberos, supposito, quòd auctoritati Ecclesiasticæ in *facti* Materijs desit infallibilitas. non inquam sequitur, cum ad extirpanda hæreseos dogmata, sufficiat *Juris* infallibilitas, & ad plectendos Auctores hæreticos, auctoritatis Ecclesiasticæ potestas, quâ ligare Personam valet, si illius manifestum crimen appareat; unde execrans aliquis Calvini v. g. scripta, & dubitans hæreticam illius fuisse mentem, non solum hæreticus censendus esset, sed insanus pariter ac temerarius dicendus, cum ex ipsius Calvini libris, quibus ex professò impugnat Ecclesiam, evidenter liquèat sensus hæreticus, propter quem à communione fidelium præcisus est auctoritate Ecclesiastica; qui autem Personam Calvini tueri voluerit, hæresim propugnaret Calvini, cum nulli dubium sit, illum in Ecclesiam effusisse blasphemias, & hæreticam doctrinam

nam propalasse. At hîc de ejusmodi *factis* non loquimur, de quibus nulla est in Ecclesia controversia, sed cùm ab Ecclesia Auctor proscribitur propter unam vel plures sententias, quæ licet in naturali sensu sint hæreticæ, aliû tamen non excludunt Catholicum, & constat Auctorem sententiæ, ex alijs ejus operibus semper extitisse Catholicum; sitq; in Ecclesia hæc de re disquisitio, ut ad præsens occurrit de Honorio, qui ne ob unam propositionem, sed unam particulam, hæreticus à 6ta Synodo dicitur proclamatus, quem tamen in Religione Catholica laudabiliter semper vixisse, & in eadem defunctum fuisse, superius est demonstratum.

PARAGRAPHVS IV.

Epistola Honorij ad Sergium, propter quam hæreticus dicitur, Catholica in omnibus ostenditur, ex Sancto Maximo Martyre?

I. **Q**ui integra volunt 6tæ Synodi quæ vulgo leguntur Acta, non aliam ob causam Pontificem Honorium unâ cum Sergio putant esse damnatum, quàm ob ipsius Honorij Epistolam scriptam ad Sergium, quâ ei unam voluntatem in Christo adstruente, se consentire (ut ajunt) significavit, nulla quippe alia damnationis illius causa, ut hætenus percurramus, in Actis Concilij exprimitur, nec aliam præter eam reperiunt notam Adversarij, quâ eundem inurant Pontificem: si autem semel constiterit, prædictam Honorij Epistolam ita Catholicam esse, ut nullius possit erroris argui, vel in levem hæreseos suspicionem adduci, manifesta impetura erit Adversantium, hæresim Honorio ex Actis 6tæ Synodi impingentium.

2. Ac primò certum est, Honorium suæ ad Sergiû
Epi-

Epistolæ, nihil contra anteriora Concilia Generalia, duas naturas operatrices in Christo prædicantia, inseruisse; sed Catholicè utramq; admisisse, & credendum Sergio serius intimasse; *Hæc* (inquit) *nobiscum Fraternitas vestra prædicet, sicut & ea nos unanimiter prædicamus, hortantes vos, ut unius vel geminæ novæ vocis inductum operationis vocabulum refugientes, unum nobiscum Dominum IESV M. Christum Filium Dei vivi, Deum verissimum in duabus naturis operatum Divinitus atq; humanit̃s, fide Orthodoxa, & unitate Catholica prædicetis.* Et in Epist. 2da ad eundem Sergium hæc habet: *Ceterum quantum ad dogma Ecclesiasticum pertinet, quæ prædicare & tenere debemus, propter simplicitatem hominum, & amputandas inextircabiles quæstionum ambages, sicut superius diximus, non unam aut duas operationes, in mediatore Dei & hominum definire, sed utraq; naturas in uno Christo, unitate naturali copulatas, cum alterius communione operantes, atq; Operatrices confiteri debemus, & Divinam quidem quæ sunt Dei operantem, & humanam, quæ carnis sunt exequentem.*

3. Non nisi cæcutiens ex his deduxerit, duas voluntates negasse Honorium, quando quidem tam disertis verbis, duas in Christo distinctas naturas admittit cōfistendas verè operatrices, & Divinam, secundum ea quæ Dei, & humanam, quæ carnis sunt, verè operantem; cum Augustinus dicat *voluntatem motum naturæ esse, quia motus est animæ.* Quòd autem addiderit: *unitate naturali copulatas cum alterius communione operantes;* ob communicationem intelligit idiomatum unum operatorem Christum contra Nestorium, sicuti unam esse Personam contra eundem Nestorium in Concilio Ephesino & S. Leone definitum erat. *Agit utraq; forma* (inquit S. Leo) *cum alterius communione quòd proprium est, verbo scilicet operante quòd verbi est, & carne exequente, quòd carnis est.*

4. Præterea cunctis hanc apprimè Epistolam perpendentibus erit manifestum, Honorium nihil definitivè

Epist. 1a
ad Sergium
act. 12. 6ta
Synod.

lib. 5. ad
versus Ju-
lian.

Epist. 10.
habet. in
sent. 6 Sy-
nod. act.
18.

ibid.

Epist. 1 ad
Sergium.

egisse de unitate vel dualitate voluntatum Christi, sed silentium solum de utriusq; novæ vocis disceptatione indixisse, ut unus, vel gemina novæ vocis inductum vocabulum *refugientes*, propter simplicitatem hominum, & inextircabiles questionum ambages: non unam aut duas operationes definire. Hoc prudentissime Pontificem fecisse, habitâ temporis illius ratione, præsertim cum nedum fraus Sergij detecta esset, ad vitandam occasionem adhærendi, vel Nestorianæ hæresi, quæ duas in Christo Personas constituebat: vel Eutychianæ, quæ unam tantum naturam admittebat: Ipse adfert hanc, non aliam indicendi silentij causam, eadem ad Sergium Epistolâ: *Et nos secundum sanctiones Dominicorum eloquiorum oportet sapere & spirare, illa videlicet refutantes, quæ quidem novæ voces noscuntur Sanctis Dei Ecclesijs scandala generare, ne aut duarum operationum vocabulo offensi, sectantes Nestorianos, nos vesana sapere arbitrentur, aut certè si rursus unam operationem D. N. IESV Christi fatendum esse censuerimus, stultam Eutychianorum attonitis auribus dementiam fateri putemur: præcipientes ne quorum inania arma combusti sunt, eorum cineres & redivivos ignes flammivarum denuò revocent questionum.*

5. Unde Honorius si censendus esset hæreticus, quod de unitate vel dualitate operationum (de quibus nulla in Ecclesia præcessit definitio) indixisset silentium, multi alij Orthodoxi Pontifices, similem hæreseos maculam incurerent, ut Clemens 8. dum prohibuit, ne diversarum opinionum Auctores circa efficaciam gratiæ, alteram ut hæreticam damnarent: & Paulus 5: Gregorius 15: Alexander 7: interdicentes, ne damnaretur affirmans aut negans peccatum originale in Virgine Deipara, Si dixerint Adversarij, non tenere de allatis Pontificibus paritatem, quia neutra ex illis sententijs est de fide. Idem respondeo de Honorio, quia neutra sententia de unitate vel dualitate operationum Christi illo tempore fuerat expressa de fide, ut obligarit unumquemq;

fidelem ad credendum explicitè: in nullo quidem confes-
su Ecclesiæ ante Honorium definita, licet implicite fue-
rit credita.

6. Porro & illud ex historijs universis abundè li-
quet, Sergium eo tempore, quo Honorium hac in mate-
ria consuluerat, nedum fuisse detectum hæreticum,
immo nec levem de eo habitam suspicionem quòd Mo-
nothelita esset, qui in hunc usq; diem summa cum lau-
de absq; aliqua erroris nota, sedem suam rectè sanctèq;
rexerat, & à multis non tantum Orientalis, sed Occiden-
talis etiam Ecclesiæ, magnæ notæ Præsulibus, Orthodo-
xus fuit acclamatus, ut paret ex Epist. Sophronij ad Ho-
norum, in qua nihil habetur Concilio Chalcedonensi
contra duas Christi naturas adversum; immo nec ullum
notatur illius pro una voluntate opinionis indicium, sed
simplex Honorio cum consultatione repræsentatio, quòd
*unius vel duarum operationum dictio multos scandalizet, ut potè
à nullo Sanctorum, ac probabilium Ecclesiæ institutorum edita.*
quomodo igitur culpæ redargui poterit de utraq; voce
Honorij silentium? quòd veluti pacis signaculum vide-
retur esse appositum, annuendo simpliciter flagitanti Ser-
gio, ut ad præscindendum simplicium scandalum, novel-
læ adinventionis voces prohibeantur: cum aliàs satis su-
perq; consultum fidei Catholicæ judicaverat, si in Chri-
sto duæ naturæ distinctæ confiterentur: aut quomodo
acquiescisse hæresi Sergij, dici potuit? si nedum eo tem-
pore, quo Honorio scripserat, detectus fuit hæreticus,
ut Epistola Sophronij, illiusq; (ut sæpius repetam) de-
clarat apertissimè: neq; hinc nodum faciunt Adveisarij.

7. Illud ergo unicum quod nobis iniiciunt, est;
primæ illius ad Sergium Epistolæ punctum, in quo ab il-
lo de una operatione & voluntate Christi lata videtur
definitio; sic enim legit ante medium: *Vnde & unam vo-*
luntatem fatemur Domini Nostri IESU Christi: hinc (aiunt

act. 11. 6ta
Synodi.

ex Epist.
Serg. act.
12.

Epist. ad
Michael.

Advers.) apertus Monothelitarum error, cujus est manifestus assertor Honorius, unde & merito inter Monothelitas à Synodo computatus, sed quàm multum hallucinentur; & non sciant quid loquantur, falsi Epistolæ interpretes; ex S. Maximo Martyre inter Orientales celeberrimo, fidei Catholicæ defensore ægregio, (quem Nicolaus I. propè solum illo tempore apud Constantinopolim, Catholicum fuisse testatur) palam aperietur, simul atq; compertum habebitur, quis sit germanus verborum Honorij sensus.

habet. apud
Baron. in
append. to.
8.

8. In conspectu publico, quem habuit S. Martyr cum Patriarcha Constantinopolitano Pyrrho, assistentibus plurimis Africanæ Ecclesiæ Præsulibus, dum prædicta Epistolæ Honorij verba opposuisset Maximo, Princeps Monothelita: *Quid (inquit) de Honorio ad respondendum habes, qui aperte Antecessori meo Sergio, unam voluntatem Domini Nostri IESV Christi esse tradidit: Respondet S. Maximus: Quis fuerit fide & auctoritate dignus Epistolæ ejus interpret, qui eam ex Persona Honorij scripsit adhuc superstes, & qui totum Occidentem cum alijs virtutibus, tum pietatis dogmatibus illustravit, an hi qui Constantinopoli ex suo corde loquebantur? Pergit Pyrrhus: Ille qui hanc composuit: Respondet Maximus: Is igitur cum ad D. Imperatorem Constantinum ex persona Ioannis P. sc.iberet dixit; unam voluntatem dicimus in Domino, non Divinitatis ejus, sed humanitatis solius: cum enim Sergius scripsisset, quòd quidam duas voluntates in Christo contrarias dicerent; rescripsimus, Christum non duas voluntates contrarias habuisse, carnis inquam & spiritus, sicut nos habemus post peccatum, sed unam tantum, quæ naturaliter humanitatem ejus significabat. Hoc autem ita esse, argumentum est evidens, meminisse membrorum & carnis, quæ quidem de Divinitate, illa accipi non permittunt: Deinde (prosequitur) occurrit Honorius per anticipationem objectioni; si quis verò (inquit) dicat, quare de humanitate Christi agentes de Divinitate ejus*

eius non meministis? respondemus; primū quidem responsum fuisse ad quæstionē, deinde ut in omnibus, sic etiam hīc, consuetudinem scripturæ nos secutos fuisse, quæ aliquando ex Divinitate eius differt, aliquando ex humanitate solum.

9. En genuinū habes Epistolæ sensum, Honorium non unam in Christo Voluntatem confusè prædicasse, sed unam humanitatis, non duas repugnantes intellexisse; quas quosdam ex Epist. Honorij constat, admisisse: Quod autem de voluntate Divinitatis non differverit, nulla ei erat occasio, quoniam de contrarijs voluntatibus carnis, & spiritūs, oblata ei erat à Sergio quæstio, quas nonnullos aiebant in Christo credidisse; Usus quoq; secutus est scripturæ, ubi aliquando de sola Divinitate, aliquando de sola humanitate, prout occurrit occasio, fieri solet mentio.

10. Hæc orthodoxa Maximi interpretatio, eruitur ex ipsiusmet Epistolæ Honorij immediatè subsequentibus verbis, postquam enim dixerit, *Vnam voluntatem fatemur D. N. Iesu Christi*, Subdidit continuò: quia profectio à Divinitate assumpta est (utiq; humana) nostri naturā non culpā, illa profectio quæ ante peccatum creata est, non quæ post prævaricationem vitata; Christus enim Dominus in similitudinem carnis peccati veniens, peccatum mundi abstulit: Carnis autem vocabulum duobus modis Sacris eloquijs, boni, maliq;, cognovimus nominari. Non est itaq; assumpt. à Salvatore vitata natura: nam lex alia in membris, aut voluntas diverſa alia non fuit contraria Salvatori, quia supra legem naturæ est humanæ conditionis. Ubi vides Honorium cū unam adstruat in Christo voluntatem, humanam solum intellexisse, eamq; unicam, non duas carnis & Spiritūs interſe repugnantes, ad bonum videlicet & malum (quas confiteri nonnullos in Christo audisti ex Sergio apud Maximum) sed unam humanitatis bonam, ait, in Christo prædicandam, unius Personæ operantis, secundum idiomatum communicati-
onem,

lib. 3. cap.
19. 19. de
fide Ortho.

onem, cum enim indivisa sit in Christo utriusq; naturæ operatio, sicut & indivisè conjuncta est, ut in unum tendant, & idem velint naturæ bonum, una quasi dicitur Christi operatio, quam S. Dyonisius appellat operationem Theandricam, novam & inusitatam, Dei virilem, ut Ioannes Damascenus insinuat.

19. Non desunt alia momenta, integritatem Honorij confirmantia, trium videlicet Romanorum Pontificū, Nicolai 1. *Epist. ad Michaelē*. S. Martini, in sententia Concilij Lateranensis. & Agathonis *Epist. ad Imperatorem*, & *6tam* Synodum, testificantium atq; probantium, neminem Prædecessorum Romanæ Sedis Antistitum, hæresis labe vel leviter aliquando notatum fuisse, quæ consulere Lector facilè poterit, atq; ex hactenus dictis colligere, nihil esse quòd non ex omni parte, integra sinceraq; fides Honorij demonstretur, & sybillantium ora obturentur.

PARAGRAPHVS V.

Quæ opinio Ecclesiæ Gallicanæ fuerit illo eodem seculo de Honorio.

I. Vix aliqua erat notabilis in Oriente & Occidente hæresis, sive Apostolicæ Sedis gladio, sive Oecumenici Concilij studio jugulata, cujus Ecclesia quoq; Gallicana in privatis suis Episcoporum Conventibus damnatrix particulatim non extiterit. Percurrere liceat omnia Synodica ejusdem Ecclesiæ gesta, ab Arelateni imò, Universas ab Ariano ad Calvinum hæreses, imò ad nostra usq; tempora ad Jansenium, & comperietur non solum hæreses, sed earum quoq; Antesignanos, ab ea Synodaliter recitari & condemnari. Illud unicum admirandum, quòd dum de hæresi Monothelismi septimo sæcu-

ſæculo in Eccleſia Occidentali, & nominatim Gallicana actum eſt, nec unum quidem iota de Honorio adnotetur neq; illius Synodis hæc de cauſa illo eodem tempore celebratis, neq; in alijs occaſionibus & conferentijs Romanum inter & Gallicanum Clerum, ex profeſſio contra Monotheliſtas habitis.

2. In Concilio Romano ſub Martino, compoſita fuit à Pontifice adverſus Monotheliſtas formula, ſeu fidei confeſſio, quam etiam cum ſubjuncta Epiſtola, & omnium Monothelitarum nominibus Gallix Patribus deſtinavit, obteſtans Francorum Reges (inquit Audoenus Epiſcopus Rothomagenſis) ut ſi eſſent ei viri Catholici & eruditi, eos ipſi adminiculum ad hæreſim comprimendam faceret deſtinari. Collectam fuiſſe à Rege illico Synodum, ex cunctis Regni Sacerdotibus, teſtatur Surius; haud dubium quin & lecta fuerit Pontificis Epiſtola, & audita Monothelitarum nomina, nulla tamen à Patribus Synodi adverſus Honorium legitur ſuggeſtio, ſed tantum Legatorum Romam mittendorum electio, ad confutandam cum Martino hæreſim Monotheliſmi.

in geſt. S.
Eligij.

tom. 4.

3. Paulò poſt, idem Pontifex miſit literas Encyclicas una cum Synodalibus Actis, ad S. Amandum Trajectenſem Epiſcopum, ut in Galliarum Provincijs, ea quæ Romæ geſta eſſent innotefcerent, atq; ab alijs Epiſcopis, congregatis Provincialibus Synodis, firmarentur. Recenſentur in dicta ad S. Amandum Epiſtola, nomina quatuor Patriarcharum Monothelitarum Romæ damnatorum: Ad nutum Apoſtolicæ Sedis congregatum fuiſſe Concilium Cabiloni à Clodoveo, ex triginta ſeptem Epiſcopis, & ſex Procuratoribus abſentium, referunt acta Gallica, ubi de hac hæreſi negotium ventilatum, & aliqui Epiſcopi de eadem convicti, omni Epiſcopatûs ordine leguntur degradati, nec minima tamen de Honorio oppoſitio, aut mentio facta.

Bail. tom.
2. Concil.

4. Item sub eodem Clodoveo, Martini ejusdem tempore, celebrata fuit alia in Gallijs Synodus, *Cyplicani*, in territorio Parisiensi, assistentibus ferè omnibus Galliæ Episcopis Aimonio teste: „ Inter quos (inquit) quidam
 lib. 4. „ Sancti extitère viri, quos Sancta Ecclesia dignis effert
 Cap. 4ⁱ „ honoribus, eò, quòd ad eorum sepulchra, varijs vexati
 „ sanentur infirmitatibus, id est B. Audoenus, Rado frater
 „ ejus, & Dominus Eligius, cum B. Sulpicio, nec non S.
 „ Eucherio; „ nulla tamen oborta fuit de fide Honorij
 controversia: Conceptu sanè difficile, quomodo Sancti
 viri, silentio rem tantam præterire potuissent, si Honorij
 hæreticum à Synodo Romana in præjudicium Religionis
 Catholicæ liberum, & in Epistola Martini ex Monothe-
 litarum numero fraudulenter expunctum advertissent.

5. Aliud lego Concilium in Gallijs sub eodem Martino Papa Aureliæ celebratum, in causa unius Episcopi Monothelitæ, qui à partibus transmarinis in Gallias venerat, virus suum propagaturus: confutatus fuit à Concilio, Salino Episcopo Prælide, atq; damnatus, cū alijs ejusdem hæresis defensoribus; de Honorio nihil omnino ibidem legitur.

Audoenus
 in vita S.
 Elig. cap.
 34.

6. Concilio Romano sub Agathone, ubi causa Monothelitarum diligentissimè tractata, & Pontificum Romanorum probata fides, quòd nullus eorum à veritatis tramite deflexisset, sed in profectandis & profligandis hæresum dogmatibus studium cunctos impendisse; interfuere Ecclesiæ Gallicanæ Patres; qui in 4ta Actione 6ta Synodi leguntur adnotati, ut Felix Arelatensis, Adeodatus, Leucorum Episcopus, Taurinus Ecclesiæ Tolosensis Diaconus, nec levissimus tamen legitur ab illis in Honorium motus, sed siluere omnes; quòd quidem minimè licuisset, si Honorius cognitus ab eis fuisset istius auctor erroris. Non modicam judico hæc facere fidem, ab Ecclesiæ Gallicanæ Antistitibus, Honorium pro verè Orthodoxo-

In Causa Iconoclastarum, & 7. Synod. 243
thodoxo illo sæculo fuisse creditum, quandoquidem nec
unum de eo notetur jota, in illius Ecclesiæ gestis, cum
in alios Monothelismi sectatores plerumq; facta fuerit
investio.

EX CONTROVERSIA
VIII. SÆCVLI
O P P O S I T I O
A. Anon. deest.

C A P U T X.

*Ex Controversia Octavi Sæculi in causa Icono-
clastarum, auctoritas Petri & eius Successorum,
ad Universalis Ecclesiæ, Conciliorumq; Gene-
ralium auctoritatem comparata, superemi-
nentior factis probatur, & testimonijs.*

I. **O**Rdo postulat vt octavum sæculum expendatur, si
quid nobis, aut his, quæ superius demonstrata
sunt adversetur, quæ videlicet contenditibus in
Oriente cum Sede Apostolica hæreticis, facta leguntur:
video prætermissa omnia silentio ab Auct: Anon: , haud
dubium, quot tot adversum se præviderit jacula, quot exa-
rata in Voluminibus Ecclesiasticis, & gestis Gallicis, Con-
troversie illius extant chirographa: Historias dicti sæcu-
li evolvat quisquis velit, reperiet quanti momenti fuerit,
quàm reverenda, quàm metuenda Romani Pont: auctori-
tas, etiam fidei Catholicæ juratis hostibus Iconoclastis
formidabilior, quàm septimæ Synodi, & totius in ea
Congregatæ Ecclesiæ Majestas.

2. Declinante iterum in Hæreses, & seditiones, mobili illâ Orientali Ecclesiâ, Leone Isauro Imperatore, Venerandis Christi, & Sanctorum imaginibus bellum inferrente, sola exurgens Apostolica Sedes, ut Orthodoxæ vindex fidei, insultus contrivit hæreticorum. Gregorius namq; 2dus ad evellenda venenata hæreseos germina, quæ alta radice in Oriente Imperator plantasset, Romæ Concilium deposuit, quo eundem Leonem, cum suis impietatis assertoribus ab Orthodoxa fide, & à Catholicæ Ecclesiæ gremio pronunciavit alienum; insuper vectigalia, quæ ad hocce tempus Imperio perpendebantur, inhibuit: ipsum verò pium Sacrarum imaginum cultum sancito decreto, firmiter roboravit.

3. Verùm Leonis filius Copronymus, paternâ imbutus perfidiâ, cùm eandem non imitari tantum, sed & vincere pergeret, sacrilego furore etiam Antistites Catholicos exilijs & proscriptionibus aggressus est persequi, minimè contentus, quòd Sacrosancta vasa, ob venerandarum picturas imaginum pedibus calcarentur, & templorum decor, quem earundem SS. imaginum picturæ pariebant, partim abraderentur, partim calce illinirentur: Romanus Pont. Stephanus secundus, prolata à Gregorio in Leonem Patrem, confirmavit in sævissimum filium Copronymum damnationis sententiam, & cultum innovavit Venerabilium imaginum.

4. Permansere equidem hæreticæ illius pravitatis semina ad Constantini Orthodoxi Imperatoris tempora; sed quodnam ipsi fuerit remedium, ad executiendas Sacrilegas Iconoclastarum reliquias, & stabiliendam in Orientali Ecclesia pacem, referunt illius ad Adrianum litteræ, quibus obtestatur Pontificem, ut ad veritatis Catholicæ stabilitatem super Venerandis imaginibus in Orientem ascenderet, & grassantes adhuc reliquos Iconoclastas Episcopos, auctoritate compesceret. Legat sequen-

quentia qui dubitat „ Debitam (inquit) nobis o San- „ *habet.*
ctissimum Caput, id est, ut irreprehensibiliter ea, quæ „ *in præ-*
ejus sunt sapiamus, & in suis versemur, ut potè ab ipso „ *amb. 7*
nos quidem Imperium, vos verò Principalis Sacerdotij „ *Synod.*
dignitatem suscipientes: scit vestra Beatitudo quæ pri- „
dem facta sunt in hac nostra Regia Civitate propter Ve- „
narabiles imagines, qualiter qui ante nos regnaverunt, „
eas destruxerunt, unde: *rogamus Vestram Paternam Beati-* „
tudinem, ut ascendat huc, in stabilitatem & firmitatem antiquæ „
traditionis super Venerabilibus imaginibus, debitum enim illi „
hoc facere: Si autem non poterit ascendere huc, eligat „
viro honorabiles habentes scientiam, & dirigat unâ cum „
syllabis, ut inveniantur ex Persona Sacræ & Paternæ Ve- „
stræ Beatitudinis hîc. „ Expostulat quidem superiori- „
oribus, Universale super his Concilium, sed illud haud „
efficax existimavit remedium, absq; interveniente Apo- „
stolicæ Sedis auctoritate, quam in Legatis etiam, qui vi- „
ce suâ præessent Concilio, sufficere, ad confundenda hæ- „
reticorum zyzania, catholicè confessus est.

5. Auctoritatis istius, & dignitatis Apostolicæ,
ijsdem literis expressit insignia Orthodoxus Imperator,
quantaq; veneratio ejus summæ Sedi exhibenda sit, à fi-
delibus cunctis per orbem, ut non modò particularium
Ecclesiæ Antistitum, sed Generalium, quoq; Concilio-
rum auctoritas omnis, à Romani Pontificis auctoritate,
ut lege & Legislatore debeat penitus dependere. „ *Con-* „ *ibid.*
solamini (inquit) consolamini popule meus, dicit Domi- „
nus. Et labia Sacerdotis custodient scientiam. Et de ore „
ejus eggre dietur lex; quoniam Angelus Domini exerci- „
tuum est: & tamquam verus Primus Sacerdos, & is qui „
in loco sancti & superlaudabilis Apostoli Petri præsidet, „
ascendat; & simul cum omnibus Sacerdotibus, qui hîc „
sunt inveniantur, & voluntas Dei fiat. Certificetur au- „
tem & confirmetur, à Magno Deo & Rege omniumq; „

„ Domino nostro JESU Christo, & à nobis servis ejus, qui
 „ ascendentem Vestram Paternam & Sacram Beatitudi-
 „ nem huc cum honore & gloria, habemus & suscipere,
 „ & quæ opportuna sunt impertiri; & iterum expleto Ca-
 „ pitulo, quod beneplacito Dei Christi speramus fieri,
 „ cum honore & magnitudine gloriæ, præire illam habe-
 „ mus ad remeandum ad propria. „ Desudabat sum-
 mopere Universalem Synodum Constantinus, ad sepeli-
 endas dissidentium blasphemias, at quia nihil ratum vel
 firmum fore absq; nutu Apostolicæ Sedis, præceden-
 tium Conciliorum exemplo optimè didicerat, idcirco
 Adriani, ut supremi in Ecclesia judicis auctoritatem,
 cum rariori, quia sanctiori exemplo, supplex efflagitat.

6. Non ab Orthodoxis solum Imperatoribus sæculi
 illius venerata, & Concilio Generali honorabilior cre-
 dita fuit culminis Apostolici dignitas; sed primis quoq;
 Orientalis Ecclesiæ Præsulibus, metuendam extitisse e-
 jusdem Sedis auctoritatem, testantur literæ Adriani ad
 Constantinopolitanum Patriarcham Tarasium, & ejus-
 dem Tarasij summæ obedientiæ posteris relicta loquun-
 tur monumenta. Consecrationem ejus in primariam
 Orientis sedem suspendit Adrianus, nisi prius Iconocla-
 starum hæresim profligando, sacrarum imaginum cultum
 restituisset in Ecclesijs, quòd ille exequi voce perterritus
 Apostolica, veloci passu aggressus est; Imperatoresve
 publicè obtestatus, ut nisi ejusdem erroris abolitionem
 polliciti fuissent, cum Constantino Irænes, se suæ electi-
 oni minimè consensurum.

7. Non reproduco alia authentica Orientalium,
 Adriani auctoritatem cum tremore reverentium, quo-
 rum tenores intra septimæ Synodi acta facilè quisq; cõ-
 periet. Sufficiet hîc opinor solum ipsius Oecumenici
 Concilij illo sæculo hæbiti testimonium, ab Adversario
 profundo obvolutum silentio, tametsi de eo, cum Ro-
 mano Pont. comparato, semper procedat quæstio.

PARAGRAPHVS I.

In septima Synodo sola viguit Apostolicæ Sedis auctoritas in exuflandis Iconomachorum erroribus, & condendis fidei sanctionibus, dum & nutui Romani Pontificis, & Legatorum eius præceptionibus obsequuti sunt Universi Patres Concilij.

I. **V**Ltimum iudicii tribunal, in dirimendis & terminandis fidei & morum quæstionibus, quod amplectitur & sequitur universalissime discrimine Ecclesia, argumentum esse irrefragabile supremæ in terris, & independentis ab ullo potestatis, toties asseruit Adversarius ipse; nec jam miror, quod octavum sæculum, & habitam in eo septimam Synodum totaliter præteriri voluerit, cum luce clarius elucescat ex dicto sæculo, suprema & absoluta Romanæ Sedis auctoritas, ad Concilium Generale comparata, ipso Concilio Generali palam testificante, dum præscriptam ab Adriano Pont. contra Iconoclastas sententiam ad amulum non solum Synodus ipsa, ut fidei regulam amplectitur, sed eidem insuper contravenientes, non minus quàm ipsos Iconoclastas à communione segregat, & execratur: quibus consentire ipse, dum taceat, videtur Adversarius.

2. In exordijs Synodi, duæ fuerunt lectæ Adriani Epistolæ, auctoritatem ejus ad nullum aliud tribunal remissibilem indicantes. Primâ, continetur contra hæreticos circa Venerandas imagines cum admonitione definitio, non aliter sapiendum, quam quod Romana tradita Apostolica Sedes, cui & regendi auctoritas, & judicandi voce Salvatoris concessa est in terris potestas: auscultentur Epistolæ verba, & quid ad eam Synodus resoluerit,

act. 2. „
7ma Sy- „
nod. „

rit, audiat: „ Magis autem (inquit) si orthodoxæ fi-
dei sequentes traditiones Ecclesiæ, B. Petri Apostolo-
rum Principis amplexi fueritis censuram, & sicut anti-
quitus Vestri Prædecessores Sancti egerunt, ita & vos
eam honorificè venerantes, ejus Vicarium ex intimo di-
lexeritis, & Orthodoxam secundum S. Romanam no-
stram Ecclesiam, fidem secuti fueritis. Ipse Princeps
Apostolorum, cui à Domino ligandi solvendiq; in cælo
& in terra potestas data est, crebro vobis Protector e-
xistens &c. Etenim cujus insignia dignitatis sacra pan-
dit auctoritas, quantaq; veneratio ejus summæ sedi ex-
hibenda sit à fidelibus cunctis per orbem: Dominus enim
clavigerum Regni cælorum, cunctis præposuit Princi-
pem, & hoc ab ipso honoratur privilegio, quo ei claves
collatæ sunt Regni cælorum, iste itaq; tam præcelso
prælatus honore, promeruit confiteri fidem, supra quam
fundatur Ecclesia Christi: cujus prædicatione Sancta Ve-
nerabilis illustrata est Ecclesia, & ex ea cœteræ Dei Ec-
clesiæ fidei documenta sumpserunt. Nam ipse Princeps
Apostolorum B. Petrus, qui Apostolicæ Sedi primitus
præsedet, sui Apostolatûs Principatum, ac Pastoralis cu-
ræ successoribus suis, qui in ejus Sacratissima Sede pe-
renniter sessuri sunt, dereliquit, quibus & auctoritatis
potestatem, quemadmodum à Salvatore Nostro Dom.
Deo ei concessa est, & ipse quoq; suis contulit, ac tra-
didit Dominico jussu, Successoribus Pontificibus, „

3. Et inferius, contestatur Imperatores, & in U-
niversum omnes, ut non alia, quàm Romanæ Ecclesiæ
in colendis imaginibus observetur doctrina, & Traditio:
„ Quæso vos (inquit) & adjuro, ut easdem Sacratissimas
„ imagines, in ipsâ à Deo conservata Regia Urbe, & cœ-
„ teris Græciæ partibus, in pristinum statum restituere ju-
„ beatis, observantes traditionem hujus Sacrosanctæ No-
„ stræ Romanæ Ecclesiæ. „ Et paulò post, ferventius &

exa-

exactius Apostolicæ Sedis largita à Christo demonstrat privilegia, illius nimirum esse muneris, Concilia Generalia omnia, auctoritate sua firmare, & Canones moderari. „ Confundatur (ait) omne zizanium malè plantatum, & vox Domini impleatur, quoniam portæ inferi non prævalebunt adversum eam, & rursus: Tu es Petrus, & super hanc Petram &c, cujus sedes in toto orbe terrarum Primatu fungens, caput omnium Dei Ecclesiarum constituta est, & quemadmodum B. Petrus Apostolus, per Domini præceptum regens Ecclesiam, nihilominus subsequenter, & tenuit semper & retinuit Principatum: quod præceptum Universalis Ecclesiæ, nullam magis oportet exequi sedem, quàm Primam, *quamquamq; Synodum & sua auctoritate confirmat, & continua moderatione custodit:* quia in toto orbe terrarum ab ipso Redemptore mundi, B. Petro Principatus ac Potestas data est, & per eandem, cujus vel immeriti vices gerimus, Sancta Catholica & Apostolica Ecclesia, usq; hætenus tenet Principatum, ac Potestatis auctoritatem. „ Loquitur hucusq; in ordine ad septimam Synodum, cui hæc per manus Imperatorum traditæ, & in toto consensu lectæ fuerunt literæ. Responsorias Synodi recensebo inferius, altera interea Epistola observetur.

4. Immediatè post relatum Pontificis decretalem sententiam, lecta fuit alia Synodica ejusdem, ad Tarasium Constantinop. Antistitem, qui sibi nomen Universalis Episcopi arrogabat, minus ægrè ferente, cum Imperatore, Universali Ecclesia: confunditur ibidem à Pontifice Patriarcha, atq; Universalis, privatur titulo: Deinde de auctoritate tractat Romanæ Sedis, ejus limites ad solam Dispersam non restringendo Ecclesiam, sed indiscriminatim omnem à primis Petri gubernaculis ad sua usq; tempora fuisse continuò gubernatam: „ Omne zizanium (inquit) eradicetur, & Domini sermo impleatur,

„ tur, quia portæ inferi non prævalebunt adversus eam,
 „ & rursus: Tu es Petrus, &c. Unde idem B. Petrus Do-
 „ mini præcepto pascens Ecclesiam, nihil dissolutum di-
 „ misit, sed tenuit semper & retinuit Principatum. „

5. Jam responsorias Synodi audire liceat, ad prædi-
 ctas Adriani Epistolas, quibus & forma Synodo adversus
 Iconoclastas præscripta, & auctoritas Apostolicæ Sedis,
 supra Concilia Generalia omnia, exactis & energicis
 terminis coram trecentis quinquaginta Patribus, palam
 fuerat vindicata: Hæc leguntur *actione 2da*: „ Petrus &
 „ Petrus Reverendis: Presbyteri, ac Vicarij Sanctiss. Papæ
 „ Adriani dixerunt: dicat nobis Sanct. Patriarcha Tarasius
 „ Regiæ Civitatis, si consentiat literis Sanctissimi Papæ Se-
 „ nioris Romæ Adriani, an non? Tarasius Patriarcha di-
 „ xit: Sanctiss. Paulus Apostolus, qui illustratus est lumine
 „ Christi, & genuit nos per Evangelium &c. Unde Adri-
 „ anus Præsul Senioris Romæ, cum esset particeps eorum,
 „ qui prædicto testimonio muniri meruerunt, *Fides vestra*
 „ *annunciatur universo mundo* scripsit expressè ac veraciter
 „ pijs Imperatoribus nostris, atq; ad humilitatem nostram,
 „ affirmans bene ac optimè se habere antiquam Traditio-
 „ nem Ecclesiæ Catholicæ; &c. Sic quòd confessi sumus
 „ confitemur, & confitebimur, consonamus, atq; perma-
 „ nebimus *in significatione literarum, quæ lectæ sunt imaginæ*
 „ *descriptiones, suspicientes &c.* „ Subjunxit postea Univer-
 „ salis Synodus: *Tota Sacratissima Synodus ita credit, ita sapit,*
 „ *ita dogmatizat.*

6. Iteratis vicibus Apostolicæ Sedis Legati à Syno-
 do petière, si admittat literas prædictas Adriani Pontifi-
 cis, an non? S. Synodus dixit: *sequimur, suscipimus, &*
admittimus: Omnes tandem Concilij Patres particulatim
 professi publicè, in his & similibus terminis: *Ego N. mo-*
dis omnibus lectæ suggestioni, quæ ad DD. Nostros ab Adria-
no Sanctissimo Papa Romano missa est, nec non & Epistole, quæ
ad

In Causa Iconoclastarum, & 7. Synod. 251

ad Sanct. Patriarcham directa est, consentio, & ita confiteor. atq; cum hac fide proficiscar ad tribunal Christi veri Dei nostri. Item: secundum lectas Synodicas Epistolas Beatissimi Papæ Romani Adriani, credo & profiteor, atq; adoro & amplector Sanctas & Venerabiles Iconas, & qui ita non sapiunt, anathemati submitto. Hæc & similis omnium 7mæ Synodi Patrum confessio. Hæc Synodi, ad laudatas Pontificis Romani litteras, non alia legitur responsio.

7. Sessione tertia, non minus cognita fuit à Synodo Romani Pontificis altitudo in ejus Legatorum Personis. Proposita ibi erat causa Gregorij Neocæsariensis Episcopi quondam Iconoclastæ, quem cum eadem Synodus ad Ecclesiam, non autem ad Episcopatum pristinum recipiendum esse dixisset. *Non est dignus* (inquit) *Episcopatu:* quodd Iconoclastarum Antesignanus fuisset, atq; Orthodoxos persecutionis tempore in Oriente graviter vexasset; Decretum nihilominus erat auctoritate Legatorum Apostolicæ Sedis, ut unâ cum Collegis in Sedem Episcopatus recipiatur: retractare Synodus contrariam vocem, & in sententiam ire Legatorum reverenter coacta est. Post hæc recitatae fuerunt Epistolæ, quas Tarasius dederat ad Patriarchas Orientales, quibus receptis, Vicarij Apostolicæ Sedis nomine & vice Adriani, aliter sentientibus anathema dixerunt, quam illico sententiam tota Synodus consonanter secuta est, & munivit subscriptione.

act. 3. 7mæ
Synod.

8. Sexta sessione, quæ refutationem continet hæreticorum, probatur ab Epiphanio, Constantinopolitanam Synodum, paulò ante adversus Venerandas imagines, sub Copronymo Imperatore hæretico habitam, septimam Synodum ab eodem nuncupatam, non fuisse Oecumenicam, nec legitimam: *Quoniam* (inquit) *non habuit Cooperarium, ut hæc, quæ nunc celebratur Nicæna, Romanum Papam, nec illius Sacerdotes,* (Legatos videlicet) *nec litteras.*

actione 6.
ejusd. Syn.

9. In Epistola Relationis Synodicæ Tarasij ad Adrianum, cuncta quæ à Patribus stabilita leguntur, non sibi S. Synodus, sed admirabili Adriani attribuit sapientiæ, quâ & traditio Patrum demonstrata, & vis veritatis fuit roborata, Christo per literas ejus Universos Concilij

ca. 7. „ Patres edocente: „ Vestra ergo (inquit) Fraterna, &
 „ Summo Pontificio decorata sanctitas, cum his *per Deilo-*
 „ *quas suas doctrinas* quodammodò sermocinata, & ab eis
 „ (Apostolis) accepto veritatis verbo, spinosas her-
 „ bas, quæ nunc germinaverunt &c. evellere machærâ
 „ spiritûs festinavit, mittens *secundum scriptam sibi petitionem*
 „ *nostram, ad Universalem Synodum faciendam* æquivocos viros
 „ Principis Apostolorum Petri; quibus advenientibus,
 „ pij Imperatores eos benignè suscipientes, ad nos jube-
 „ bant mitti, *per eos literas vestras nobis suscipientibus:* „ &
 „ parum inferius: „ Et cum Prælatæ Vestræ fraternæ san-
 „ ctitatis literæ legerentur, præstolabantur omnes spiritu-
 „ alibus ædulijs, tamquam in regalibus cœnis fruenter, *quæ*
 „ *Christus per literas Tuas epulantibus præparabat;* & sicut oculus
 „ totum corpus, ad rectitudinis & veritatis semitam ostendebas,
 „ sic ergo dirupta membra in unum conveniebant, sic vera conso-
 „ nantia confirmabatur, sic Catholica Ecclesia unitatem recipiebat.

10. Cum quibus & earum quæ de Orientali Dicc-
 „ cesi missæ sunt nobis literæ, lectione factâ, integra Pa-
 „ ternæ Traditionis pulchritudo demonstrabatur, ac vis
 „ veritatis roborabatur: His itaq; gestis prædicabatur à
 „ nobis omnibus, qui beneplacito Dei congregati eramus,
 „ *recta & irreprehensibilis confessio, quæ nobis missa est à vobis,*
 „ & per relationem etiam pijs Imperatoribus nostris &c.,
 „ Quot verba, tot oracula ad dignoscendum, quam Per-
 „ sonam octavo sæculo Romanus Pontifex ad Concilium
 „ Generale comparatus, gesserit, & quid in eo septima Sy-
 „ nodus recognoverit.

11. De Convocatione hujus Synodi, quòd jussu & auctoritate Adriani indicta & celebrata fuerit, nullus du-

bitat, ob testimonium Divalis Epistolæ Constantini & Irene Imperatorum superius citatæ in Capite, ex quo jus Rom. Pont. in indicendis & moderandis Generalibus Concilij rōboratur. De approbatione ejusdem per Sedem Apostolicam facta, illi tantum dissentiant, qui auctoritatem Pontificis diminuere volunt. Verum Ecclesiæ Gallicanæ Præsules, qui Conciliabulo Parisiensi interfuerunt sub Ludovico Pio, apertè prefessi sunt, hanc Synodum ab Adriano Papa comprobatam fuisse; Equidem asserunt paulò post, ipsum Adrianum reprobasse postea eandem, quasi ipsas imagines veluti Deum venerandas sanxisset, sed hoc posterius, ut commentum rejicit Baronius: quippe oppositum legimus in Epistola Adriani Pont. ad Carolum Magnum, in quo hanc Synodum propugnat laudabiliter: etiam auctoritate Leonis, Adriani successoris confirmatam fuisse, testatur contra calumniam Auctorum illius libelli, qui sub nomine Caroli Magni suppresso nomine Typographi, & loci, dolosus impostor evulgavit: nec illo tempore defuerunt S. Apostolicæ Sedi ex Christianis infensissimi. Sed pergo ad Ecclesiæ Gallicanæ ejusdem sæculi gesta.

auctoris
Pont. com-
gregata 7.
Synod.

ad annum
794.

Juo 4 part.
Cap. 157.
apud Bui.

PARAGRAPHVS II.

Ecclesia Gallicana octavo sæculo in Carolo Magno professæ est Pontificem Romanum, non Universalem modò totius Ecclesiæ Patrem & Doctorem, verum etiam Conciliorum omnium, Rectorem & Moderatorem?

IN hinc texto historiam florentissimæ Galliarum Ecclesiæ, & Christianissimorum semperq; inclytorum Franciæ Regum, quanta fuerit erga Romanos Pontifi-

apud Anast.
Bibliothec. in
vit. Rom.
Pont.

tifices pietas & reverentia octavo sæculo, ut in Stephanum ejusdem nominis secundum, in Gallias adventantem, Pipinum consecrandi, & auxilium ejus, pro Ecclesiæ Romanæ juribus, adversus Longobardos implorandi, à quo nullo non honoris genere exceptus est, si quidem ad summi adventum Pontificis, ipse pijsimus Rex, cum Regni Proceribus, & Ecclesiæ suæ Antistitibus pedes in occursum festinanter direxit, atq; pedes prostratus, venerabundus pedes Stephani deosculatus est, cui & vice stratoris, usq; ad tertium lapidem juxta ejus seclarem properavit, nec à freno equi, quo vehebatur Pontifex pedes incedens discedere sustinuit, donec perduetum in Urbem, ubi diversurus erat, collocasset in Palatio.

2. Non commempro ferventissimum ejusdem laudatissimi semper Principis erga Sedem Apostolicam zelum, amoris & magnificentiae prodigia, dum magno cum exercitu ingressus Italiam pro Romanæ libertate Ecclesiæ, non sui commodi causâ (ajebat ipse) sed propter animæ suæ salutem, ne videlicet Longobardi Ecclesiam laceßere pergerent; prostratisq; Romanorum infensissimis, claves Ravennatum cum plurimis Exarcharum, & Longobardorum concernentibus Urbibus, Apostolicæ Sedi, & eidem Præsidenti Stephano, atq; omnibus suis Successoribus Pontificibus, perenniter possidendas atq; disponendas, quo suis in pace fruerentur ditionibus, tradidit; ex quo immortalem peperit apud homines laudem, & æternam illam apud omnes suo nomini promeruit gloriam: *Pipinus pius, primus amplificandæ Ecclesiæ viam aperuit.* Extat magnificentiae ejus apud eundem Pontificem Stephanum confessio, quâ ideo Gallos peculiares, & præ cæteris omnibus fidelissimos Petri, & Ecclesiæ nuncupat filios. „ Super omnes gentes (inquit) quæ sub cælo est, Vestra Francorum gens, Apostolo Dei Petro pri-

Papir. in anal. lit. 2.

Epist. ad Pipin.

ma existit, & ideo Ecclesiam, quam mihi Dominus tradidit, vobis per manus Vicarij mei commendavi ad liberandum de manibus inimicorum &c. Quia secundum promissionem, quam ab eodem Domino Deo, & Redemptore nostro accepimus, peculiare inter omnes gentes, vos omnes populos Francorum habemus. „

3. Prætereo Caroli Magni erga Pontifices Rom: miracula, quo nomine, eò magis plurimâ laude dignus habitus est, quòd non solum ipse in cultu Apostolicæ Sedis numeros omnes absolvit; verum cæteris causa fuit, vt quàm devotissimè veneraretur ab omnibus. Scribit Eginhardus, tam vehementi studio Romanam Sedem prosecutum fuisse, vt toto vitæ tempore nihil duxerit antiquius, quàm vt Urbs Roma, sua opera, suoq; labore, veteri polleret auctoritate, & Ecclesia Petri, non solum per ipsum tuta ac defensa, sed etiam suis opibus, præ omnibus Ecclesijs esset ornata; ac ditata.

in Vita Caroli Magni.

4. Sed transeant pro nunchæc, & alia his similia, quæ ad rem nostram vix aliquid faciunt, cum hæc nonnulli propensionis & observantiæ erga Romanam Sedem, vt Ecclesiarum omnium Matrem, signa sint & indicia; quibus infeminatum Catholicis omnibus in Romanos Pontifices temperatum veneratione amorem profitentur. Ad propositum incumbit disquirendum, quid præfatus Imperator Carolus de eadem Apostolica Sede ad omnes comparata Synodos, crediderit? quidve de auctoritate illius, Ecclesiæ suæ Præsulibus, & fidelibus omnibus, postumis temporibus tenendum, credendum, atq; inviolabiliter observandum reliquerit?

5. Circa Annum 771. Episcopi & Presbyteri Galliæ, Imperatorem precati sunt, pro indicenda Generali Synodo ad refarciendas Ecclesiarum ruinas, continuis vexationibus hostiũ, & incursionibus perpetratis, annuit equidẽ Carolus perentibus sed quibus terminis, audiatur: „ Notum esse volumus

16. Ca-
pitul.
Franc.
C. 186.

„ lumus (inquit) quia non solum ea, quæ super Episcoporum
„ & Presbyterorum hostium vexationibus, & precibus pro
„ nobis & vobis fieri rogastis, concedere optamus, sed
„ quicquid pro Sanctæ Dei Ecclesiæ, & Sacerdotum, sive
„ totius populi & vestra utilitate inveneritis, concedere pa-
„ rati sumus : & quando vitâ comite, Deo auxiliante ad
„ Generale placitum venerimus, sicut petistis, consultum
„ omnium fidelium nostrorum, scriptis firmare nostris, no-
„ strorumq; atq; futuris temporibus irrefragabiliter manenda fir-
„ missimè Domino admiculante cupimus &c. Et sequenti im-
„ mediatè Capite, hæc ab eodem Carolo pro Generali Ec-
„ clesiæ Gallicanæ regula perpetuò retinenda, inserta sunt:

Cap. 187.

*Auctoritas Canonica, atq; Ecclesiastica docet, non debere absq; Ro-
mani Pontificis Sententia Concilia celebrari.* Unde conjiciet
quisq; Carolum Magnum credidisse, quotquot sub alijs
Imperatoribus celebrata fuerint eorum ordinatione Ge-
neralia Concilia, eadem nonnisi assensu & auctoritate
Romanorum Pontificum habita esse.

Concil. Frã
cos. Cap. 8.

6. In Concilio Francofordiensi, contra hæresim
Elipandi Toletanæ Ecclesiæ Archiepiscopi, ex trecentis
Patribus conflato, cui omnes Galliæ interfuere Præsules,
Aquileiensi Episcopo Præsidente, ipsoq; Carolo assistente,
vnanimi voto comprobatum est, auctore eodem Impe-
ratore, judicium ultimum controversiarum, solius esse
Romani Pontificis, hæc enim omnium vox audita est :
*Quicquid per Romanum Pontificem definitum fuerit, hoc tenea-
tur.* De altercatione verò Vienenfis & Arelatensis Epi-
scopi, lectæ fuerunt Epistolæ B. Gregorij, Zozymi, Leo-
nis, & Symmachi Romanorum Pont: & conformiter ad
Decreta Apostolicæ Sedis, altercationis finis est imposi-
tus, vt Vienenfis Ecclesia habeat quatuor Suffraganeas
Sedes, Arelatensis similiter.

7. Actis ejusdem Synodi inserta est Epistola ter-
laudati Imperatoris Caroli, in qua hæc leguntur pro su-
peremi-

pereminenti Romanæ Sedis iudicio : „ Obsecro vos (inquit) per Nomen Domini Nostri Jesu Christi , vt vnum dicatis omnes , & non sint in vobis Schismata , sitis autem perfecti in vno sensu , & in eadem Sententia &c. *hæc habentes Apostolicæ auctoritatis præcepta , concordate nobiscum &c.* & inferius : „ Post hanc autem correctionem & admonitionem Apostolicæ auctoritatis & Synodalis (cum eo) *vnanimitatis* , si non resipiscitis ab errore vestro , scitote omnino pro hæreticis haberi , nec vllam vobiscum communionem pro Deo audeamus habere. „ Hæreseos condemnant cum Carolo Ecclesiæ Gallicanæ Patres , qui obtemperare renuerit Apostolicæ potestati , quâ Elipandi error in Felice Urgelitano jam ante perstrictus fuerat , Concilio Ratisbonensi sententiam exequente.

„ ibid. H.
„ pist. ad
„ Elipad.

8. Quid tandem in eodem Concilio acciderit , in Materia auctoritatis Pontificiæ ad septimam Oecumenicam Synodum comparatæ ? mirandum sanè ! ipsos videlicet Galliæ Episcopos , tantam solius Adriani existimasse Potestatis & Dignitatis præminentiam , quòd parati fuerint , ipsam Generalem Synodum potius reijcere , quàm à mandatis recedere Pontificijs. Allata fuit in medio dicti Francofordiensis Concilij quæstio , de nova Græcorum Synodo , de adorandis imaginibus in Oriente habita , quam omnes Concilij Patres respuere , atq; vt Pseudosynodum damnare jam jam parati erant : Rationem contradictionis eorum refert Auctor *libri Capitularis* dicti , ad Adrianum missi ; quòd eam confirmatam esse à Pontifice , minimè nossent , *sine quò* (inquit Auctor idem) *Concilium subsistere minimè posset* , quòd *omnis controversia de fide ad Romanum Pontificem spectet*.

9. Ubi verò sensisset Imperator Carolus impugnari ab ipsis 7mam Synodum , illud pro more solito iniit consilium , vt collectas in vnum propositas contradictiones illorum , per *Engelbertum* mitteret Romam ad Adria-

in respons
Adrian. C.
26.

num Pontificem, ad expiscandum illius circa Nicænam Synodum sensum, qui hucusq; Gallos latebat. Testis est rei hujus, Epistola Adriani ad Carolum scripta, in qua hæc leguntur: *Directum à vestra Clementissima Regali potentia, suscepimus familiarem vestrum Engelbertum &c: interquæ edidit nobis Capitulare adversus Synodum, quæ pro Sacrarum imaginum erectione in Nicæa facta est &c.* Post hæc sequitur Sententia ejus pro 7ma Synodo, & venerandis imaginibus: *Vnde (inquit) responsum reddimus, defendentes antiquam traditionem S. Catholicæ, & Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ, priscam SS. nostrorum Prædecessorum sequimur doctrinam, relictæ fidei Traditionem, modis omnibus vindicantes, &c.*

10. Quam primùm hæc Adriani percepta fuit à Carolo de Venerandis Imaginibus, & Nicæna Synodo Sententia, illico 7ma Synodus à Gallis honorificè recepta, & sola Copronyma, Constantinopoli acta, ut hæretica damnata est. Unde hæc in parte minimè audendum judico licet omni eruditione plenum Baronium, asserentem ex Hincmaro, duas à Gallis damnatas esse Synodos in Concilio Francofordiensi, septimam videlicet Generalem Nicænam, & Constantinopolitanam sub Copronymo; commentum illud Hincmaro omnino suppositum, sequentibus declaro auctoritatibus.

11. Auctor vitæ Caroli Magni, quæ habetur tom. 2. historiæ Ducennij, de Synodo à Gallis damnata; ait in hunc modum: „Pseudo Synodus Græcorum pro adorandis imaginibus facta, quam septimam vniuersalem vocabant, rejecta est à Pontificibus. „ At à Pontificibus non est rejecta Nicæna, sed Copronyma, quæ etiam septima, & vniuersalis nuncupabatur; igitur neq; à Gallis potuit esse vtrq; reprobata. In hoc tantùm Auctor falli videtur, quòd dicat, eam pro adorandis imaginibus fuisse factam, cum illa quæ à Pontificibus rejecta est, adversus imagines fuit habita.

12. In eodem tomo historiae Gallicanae, versibus describitur Synodus Francofordiensis, per antiquum quendam Poëtam Saxonicum, qui itidem Constantinopoli celebratam ait, quæ reprobata in dicta Synodo à Gallis & Carolo Magno.

*Annis præterea Synodum non plurimis ante
Constantinopoli celebrari fecit in Vrbe
Græcorum Princeps, qui Constantinus habebat
Nomen, & ejusdem genitrix Hirene vocata
Et condixerunt, ut septima seu Generalis
Apellaretur, sed eam non nomine tali
Dignam, Concilium pariter cognoverat istud
Vtq; supervacuum spernendam censuit iste.
Carolus :*

13. Falli solum hîc videtur Auctor, in Constantini Copronymi Matre Irene, quam Constantini genitricem fuisse certum est, nisi fortè & Copronymi Mater, hoc nomine vocata fuerit.

14. Item ex actis ipsiusmet Concilij Francoford. apertè eruitur; Synodum abrogatam esse eam, quæ fuit deposita Constantinopoli, quam (inquiunt) Constantinopoli Græci fecerunt, Sanctissimi Patres nostri contempserunt, & unanimiter consentientes condemnauerunt. Igitur non est condemnata, vera & legitima septima Generalis, quæ erat Nicæna.

Conc. Franco-
con. Ferd.
Cap. 2.

15. Præterea quis affirmare non erubuerit, Carolum Magnum, pietate erga Sedem Apostolicam maximum, hæc permittere potuisse, ut Oecumenica Synodus convulsionem à suis patiatur, contra sententiam sibi seriò intimatam Adriani Pontificis, cui erat obedientissimus, & ita eidem conjunctissimus, ut eum non modò vivum coleret, sed mortuum etiam celebraret, ut ex vita ejus omnibus est exploratissimum. Deinde ipsum eundem Imperatorem, in Ecclesiasticis controversijs non

nisi ad Sedem Apostolicam recurrere consuevisse, ab eaq; responsa sollicitè procurasse, atq; ex ipsorum præscriptionibus executioni omnia demandasse, ipsamet A & ta ejusdem Concilij Francoford. docent in laudata ad Elipandum Epistola: *Ad Beatissimum Apostolicæ Sedis Pontificem de hac nova inventione, nostræ devotionis ter quaterq; direximus missos, scire cupientes, quæ Sancta Romana Ecclesia. Apostolicis edocta Traditionibus de hac re respondere voluisset: & inferius subiicit: Apostolicæ Sedi, & antiquis ab initio nascentis Ecclesiæ, & Catholicis Traditionibus, totâ mentis intentione, totâ cordis alacritate convincor.* Vix possibile creditur, quomodo damnatio 7mæ Synodi permitti ab eo potuit, contra Apostolicæ Sedis auctoritatem, in cujus cultu tantopere defudavit, vt mandata ejus, tamquam fidei regulæ detinerentur ab omnibus.

16. Liber ergo Hincmari contra Laudunensem, in quo fundatur Baronius, nullius fidei est, vt potè suppositius, quippe à Triremio inter ejus opera non reponitur, scatetq; multis erroribus, tametsi eum Syrmondus conetur defendere. Cæterum non inficior cum Anastasio, plures ex Galliæ Episcopis contrarios fuisse in Francofordiensi Conventu ipsi 7mæ Nicænæ Synodo; verum post expeditas à Carolo ad Adrianum litteras, & obtentas ab eo responsorias de approbatione ejusdem 7mæ Synodi, controversiam de ea amplius sepultam, & solam Copronynam ad nutum Adriani explosam fuisse. Unde non sunt audiendi, qui librum sub nomine Hincmari, hæc in parte secuti Scriptores Neothèrici, imponunt Gallis improprium, eo nomine, quòd non contra Pontifices modò, sed adversus Generalia quoq; Concilia ipsis agere solitum erat.

EX CONTROVERSIA IX. SÆCVLI.

*In Causa Photij & Octav:
Synod;*

OPPOSITIO X.

A. Anon.

EX Concilio (inquit) Octavo Generali probatur ,
non esse supremum iudicium Summi Pontificis in
controversijs decidendis , quia vetat quidem hoc
Concilium , ne audacter & facile , & sine diligenti exa-
mine , maturaq; deliberatione , alijs remedijs tentatis in
Romanos Pontifices feratur à Concilij Sententia , si Hæ-
retici aut Schismatici , perditiq; moribus evadant : sed
absolutè non vetat hæc sancta Synodus , si quæ facta
fuerit de S. Romanorum Ecclesia (vt ipsa loquitur) am-
biguitas & controversia , quin possit hæc venerabiliter ,
cumq; convenienti reverentia tractari , & discuti in Ge-
nerali Concilio , adeoq; supponit Summum Pontificem
à Concilio judicari posse. Igitur potestatem non habet
in Concilium Generale. ,, hucusq; A. A.

C A P U T XI.

*Ex Controversia Noni Sæculi, & octava Synodo
evincitur, Pontificem Romanum, Iudicem Supe-
riorem non habere in terris, & argumentum A. A.*

nihil omnino concludere, ostenditur !

1. **Q**ui Octavam Synodum supposuisse ajunt, Romanum Pontificem à Concilio Generali judicari posse; vocem propriam convincuntur non intelligere, & à quæstionis proposito recedere omnino. Quæstio nobis semper de vero, Catholico, & indubitato Romanæ Sedis Antistite, non, de quo dubitatur, an sit legitimus? ut evenit tempore Schismatis, dum plures extant Pseudo-Pontifices; dubius enim Papa, non est certus & indubitatus Papa ad Concilium tunc pertinere vel Generale, vel Ecclesiæ Romanæ, (ut ostendam inferius) ut unus certus proponatur Ecclesiæ, quemadmodum accidit tempore Concilij Constantiensis, & alijs retro sæculis.

2. Neq; nobis sermo de Pontifice, qui per possibile manifestus esset hæreticus, & in errore obstitens pertinaciter, talem quippe supra insinuavi, non esse amplius Pontificem, sicut nec membrum Ecclesiæ, ut docetur communiter, cum infidelitas aperta repugnet substantiæ tanti Sacerdotij, in quo casu ad Ecclesiæ pertineret tribunal, Sententiam ferre, non quidem eum à Pontificatu deturbando, à quo jam ob perfidiam excideret, sed ab administratione duntaxat, declarando, eum non esse verum Pontificem, si contumax in hæresi persisteret, quòd Deus Opt: hucusq; fieri non permisit. Nihil ergo Adversarius dicit, dum de hæretico vel Schismatico loquitur, tunc enim verum Ecclesiæ non esse Pastorem, ipsa recta dicit ratio: concludit præterea nihil, dum absolute infert, Romanum Pont: à Concilio Generali judicari posse, adeoq; eo inferiorem; à dicto enim *secundum quid*, ad dictum *simpliciter* non tenet consequentia.

3. Igitur de vero, legitimo, & indubitato Pontifice extra allatos casus, quæstio tantum esse poterit: an si de notorio aliquo crimine, bonis moribus, non tamen fidei obvio accusatus, à Synodo Oecumenica judicari & sententiarum possit? Ex octava Synodo desudant Adversarij

rij eruere, tunc à Concilio Generali plecti posse; sed minor quomodo? cum illud non nisi auctoritate ipsius Pontificis potest agere, vt supra ipsorumdem Conciliorum Generalium testimonijs demonstratum, & aliorum: ipsiusq; octavæ Synodi demonstrabitur auctoritatibus.

4. Certum imprimis suppono ex antedictis; Concilium Generale, dum extat verus, & indubitatus Pontifex in Ecclesia, absq; illius assensu legitimè congregari non posse. Unde in Synodo relata Chalcedonensi, caput accusationis contra Dioscorum Patriarcham Alexandrinum fuit, quòd Synodum in consulto Pontifice congregavit, *quòd nec fieri licet, nec alias unquam factum est.* act. r. Conc. Chalced. Et S. Damasus ingentem contempsit numerum Concilij Ariminensis, & tantæ illi multitudini paucos Orthodoxos opposuit: *Neg; enim (inquit) præjudicium aliquod fieri potuit; per numerum Arimini congregatum: quando constat Romanum Episcopum, cujus ante omnia deceat eos expectare decretum, talibus non præbuisse consensum.* Epist. ad Episc. Ilir.

5. Nec id negari potest ab Adversarijs, cum sit antiquissimus Ecclesiæ Canon, etiam Gallicanæ Ecclesiæ à Carolo Magno insertus Capitulis perpetuò ab illa observandis, vt Cap. superiori, § 2do dictum. Illum Gersonius licet aliquando auctoritati Pontificiæ minus favens, inficiari non est ausus, hæc de dicto Canone scribens: *Habet (inquit) Papa, Dominium superioritatis à Christo super totam Ecclesiam, cum plenitudine potestatis &c. de hac potestate est jus convocandi Concilia..* Non recessit ab hac regula & Richerius in *hist. Concil:* expressis verbis affirmans: *Cum Primatus Petri sit juris Divini quò ad institutionem, certè regulariter & ordinariè, Synodi Generales, absq; consensu Papæ legitimè petito, congregari non debent.* lib. de vici spir. lect. 3a

6. Idipsum confessus Petrus de Marca Archiep: Parisien: in Dioscorum invehens: *Hoc flagitium (inquit)* Cap. r.
l. 5. Cap. 5. admi-

admiserat Dioscorus, quod sine Sedis Apostolicæ auctoritate, Synodum Ephesinam peregit. Testantur ergo laudatissimi ab Ecclesia Gallicana Magistri, intactum esse à Gallis vetustum Ecclesiæ Canonem, quem ad illegitimam Constantinopolitanam Synodum expressit Pelagius: *Generalem Synodum convocandi auctoritas, Apostolicæ Sedi S. Petri, singulari privilegio est tradita.* Unde Synodus Alexandrina, in qua fuit præsens Athanasius, Romano Pont. scribens, hujusmodi privilegij testimonium facit: *Scimus in Nicæna magna Synodo circa 318 Episcoporum, ab omnibus esse concorditer roboratum, non debere absq. Romani Pontificis Sententia, Concilia celebrari.*

com-2. Cōc.
in Decret.
Pelagij.

Epist: ad Fe-
licem Pont.

act. 8.

part. 3. Cōc.
Chalced.

7. De Nicæno & Chalcedonensi faciunt dubium Adversarij, fuisse nimirum independentem à Pontificibus solo Imperatorum nutu coacta; sed oppositum superius ostensum. De Nicæna quidem testatur Synodus 6ta: *Constantinus semper Augustus, & Sylvester laudabilis Magnam in Nicæa Synodum congregabant.* De Chalcedonensi, probat testimonium Epist: 2dæ Episcoporum Messia ad Leonem Imperatorem: *Quæ ad peremptionem Eutychianæ vesaniæ de humanitate Salvatoris in Chalcedonensi Civitate, multis SS. Episcopis convenientibus, per jussionem Leonis Romani Pontificis, qui verè Caput est Episcoporum. Idem eruitur ex Actio. 6ta ejusdem Concilij, in Cap. 6to relata.*

8. Item apud omnes consonum est: nullum Concilium robur haberi, nisi Romani Pontificis auctoritate firmetur; nulla enim Synodus legitur valida, quæ non sit per Sedem Apostolicam approbata, nulla rata; quæ ipsius Sedis auctoritate non fuerit fulsa, testificante omnium maximo præfato Chalcedonensi Concilio action: 4ta: *In omnibus expectamus Sententiam Beatissimi nostri Leonis. Et Epist: Relationis supra citata: ut cognoscatis &c. quæ fecimus, omnem vobis gestorum vim insinuavimus, ad eorum quæ à nobis gesta sunt firmitatem.*

9. Idipsum quinta, sexta, & septima Synodus in literis Synodicis jam recensitis. Et Patres Concilij Carthaginensis Epist: ad Innocentium: *Hoc itaq; gestum Domine Frater Sancte, Charitati Tue intimandum duximus, ut Statutis nostræ mediocritatis, etiam Apostolicæ Sedis adhibeatur auctoritas, pro tuenda salute multorum, & quorundam perver- sitate etiam corrigenda.* Doctrina porro Theologorum omnium communis est, quam tradit Doctor Angel.: *Sanctos Patres in Concilio congregatos, nihil statuere posse, nisi Romani Pontificis auctoritate interveniente, sine qua etiam Concilium congregari non potest.* Epist. 90.
tract. cont.
impug. Relig.

10. E contra verò Concilia Plenaria, & numerosissima, quæ Romani Pontificis auctoritatem excutere conata sunt, in varios sæpe errores prolapsa legimus: ut Antiochenum, in quo damnatus est S. Athanasius: Ariminense quingentorum Episcoporum: Ephelinum secundum, sub Dioscoro: Constantinopolitanum sub Copronymo, quod 7mæ Synodi nomine insignitum fuit: Item aliud Constantinopolitanum 300. Episcoporum sub Photio, quod itidem Oecumenicum fuit nuncupatum. Indivulsa verò Concilia à Sede Apostolica, ab ea firmata quotquot extant, nunquam errasse in fide deprehensa sunt.

11. Hinc meritò Gregorius Nanzianzenus Petrum in Apolog. appellat Legem & legislatorem; Legem quidem: quia Supremus Judex est, Legislatorem verò: quòd ab eo primæ leges Canonice prodierunt, ejus namq; auctoritate in suis Successoribus firmari sunt Canones Conciliorum. Quare optimè differit Ludovicus Hale Doctor Sorbonicus in suis manuscriptis: „ Sicut unicum in terra Sancta Templum Dominus esse voluit, ut omnes in vnum „ Israelitæ convenirent, nullumq; inter illos Schisma oriretur; sic Sedes Romana in medio Ecclesiæ constituta est, „ veluti signum conspicuū, ut aspectabile Nationum omni- „

”um oculis objectum, ad quod respicientes omnes Eccle-
 ”siae in unitate fluere, & sese incolumes adversus hære-
 ses conservarent.,, His ita ut verissimis suppositis, ex
 ipsis Concilijs Generalibus, & uniformi Doctorum Ca-
 tholicorum sensu.

12. Quomodo ostendi, vel intelligi potest, Con-
 cilium in verum & legitimum Pontificem sententialiter
 agere posse? quod nisi illius assensu venit congregan-
 dum, illius auctoritate firmandum, à quo mutuam
 gerit controversendi & judicandi potestatem; nisi fortè
 eam studiò communicaverit se judicandi in foro exteri-
 ori, quemadmodum in interiori conscientiae Sacerdoti
 Confessori impartitur jurisdictionem se absolvendi; sed
 Concilium exinde ipso Pontifice absolutè esse superius
 quis consitebitur? quandoquidem non nisi derivatam ab
 eo haberet vim & auctoritatem, ut de Concilio Roma-
 no, & Leone 3tio referam inferius. Cæterum propo-
 sitio nostra, innumeris probari possit ipsorum Pontificum
 testimonijs, qui privilegium hoc soli Apostolicæ Sedi
 debitum vindicarunt; verum quia in propria eorum
 causa, nullius sunt apud Adversarium roboris & momen-
 ti, restat ut Conciliorum ipsorum auctoritatibus con-
 vincatur, & quis fuerit 8væ Synodi sensus, verbis pro-
 prijs ipsius Synodi enodetur.

PARAGRAPHVS I.

*Conciliorum demonstratur auctoritatibus, legi-
 timum Romanæ Ecclesiæ Pontificem solius
 Dei subesse iudicio.*

I. **C**oncilia omnia sive sint Generalia, sive Nationalia,
 dummodo legitime congregata, & auctoritate A-
 postolica firmata in materijs dogmatum, fidem, vel to-
 tius

tius Ecclesiæ unitatem concernentium, non posse inter se dissentire, nec pati adversitatem, nulli Catholico dubium. Quia regula fidei, sicut & Unitas Ecclesiæ, semper una & eadem est, semper immobilis, semper irreformabilis, immo post Conciliorum hujusmodi definitiones, non posse sine protervia disputationes institui, docet S. Athanasius Epist. ad Patres Africanos, quia eorum sententiæ sunt verbum Domini, adeoq; neq; dubia esse possunt, quæ eorum fixit auctoritas, Unde Ambrosius dicit: *moriendum potius quam ab eis recedendum*, Epist. 32. quæ videlicet ab eis stabilita sunt in materia morum vel fidei.

2. Ex quo sequitur, quoddum in Concilijs de suprema in Ecclesia Potestate est disceptatum, de Materia fidei actum: De fide namq; esse, dari supremam & unã in Ecclesia auctoritatem, ad quem refertur omnis questio & controversia, quamcunq; inter Pastores Rectoresq; Ecclesiarum exoriri contingeret, ejus Sacrosanctum, irrefragabile, atq; ultimum apud omnes haberetur judicium, definitum est in Concilio Constantiensi sub Martino in *Formula Fidei*, ut potè fundatum in script. *Deuter. 17, Paralip. 19, & Math. 13*. Jam modò audienda ipsa Concilia, quid de hac Ecclesiæ auctoritate disseruerint? quid definierint? ubi eam recognoverint, & cui subjectam crediderint?

3. Primo loco adferri solet Concilium Sinuesanum an. 302 trecentorum Episcoporum propter lapsum S. Marcellini Pont. in Sinuesana Urbe coactum, ubi cum S. Præful reatum suum confitens, & deponens Pontificatum, judicium postularet; S. Synodus ob tantæ Sedis reverentiam, judicium aggredi non est ausa, intelligens ad illum pertinere & transfundi judiciorum omnium efficaciam. Immo definitum ab ea dicitur, Primam Sedem à nemine judicari: *Tu eris judex, ex te condemnaberis: Tu*

lib. de uni-
co Bapt.
cont. Petil.
Conc. Rom.
Cap. 3.

enim iudex & reus. Sed quia historiam hujus Synodi inter apocryphas reponunt multi, S. P. Augustini de ea dubitantis, habentes patrocinium, ideo illam prætermitti volo, tametsi scriptores antiquissimi, imò Concilium Romanum 2dum facti hujus meminerint, à qua definitum dicitur, Pontificem hæreseos condemnari non posse, nisi adhibitis 72 testibus.

act. 1. apud
Bail. & Ca-
renz.

Epist. ad
Michael.

4. In Concilio Romano Sylvestro Pontifice Præside an. 324 celebrato, Canon 20 legitur, neminem primam sedem judicare justitiæ, *nemo judicabit Primam Sedem, quoniam omnes sedes, à prima sede justitiam desiderant temperari, neq; ab Augusto, neq; ab omni clero, neq; à populo iudex judicabitur.* Nota, per particulam *ab omni Clero*, non nisi Ecclesiam congregatam posse intelligi. Hunc Canonem Nicolaus 1. citare visus est, dum inter alia, quibus temeritatem arguit Michaelis Imperatoris, sic ait: *Consonat huic sententiæ nostræ S. Sylvester, & Magni Constantini baptisator dicens: neq; ab Augusto, neq; ab omni Clero, neq; à populo iudex judicabitur.*

5. In Concilio Romano 3tio sub Symmacho Papa an. 501 celebrato. 515 Episcoporum, communi sensu definitum erat, Apostolicam Sedem Concilij non subjacere judicio, agebatur ibi de causa Symmachi, qui à Schismaticis falsis criminibus erat circumventus, & deponendus à Concilio sperabatur, sic autem habetur in actis Synodi: *Memorati Pontifices, quibus allegandi imminebat occasio, suggererunt: ipsum qui dicebatur impetitus, debuisse Synodum convocare, scientes, quia ejus sedi primum Petri meritum & Principatus: Deinde secuta jussione Domini, Conciliorum Venerandorum auctoritas, ei singularem in Ecclesia tradidit potestatem, nec antedictæ sedis Antistitem minorum subjacuisse judicio, in propositione simili, facile forma aliqua restaretur.* Et prope finem ejusdem Synodi: *Papa judicio Dei subjectus dicitur non hominum.*

6. Cùm autem ibi dicitur: *Conciliorum auctoritas, singularem ei tradidit potestatem*, ne intelligas, quòd eam mutuo à Concilijs receperit, quasi eorum favore indultum & concessum fuerit hoc Pontificibus privilegium, id enim non stat cum verbis antecedentibus; sed quòd *secuta jussione Domini*, illam soli Apostolicæ Sedi debitam cognoverint, & nusquam eam sibi usurpaverint Concilia. Et ut *Ennodius* Ecclesiæ Romanæ Diaconus apud Caranzam legit, hæc est Concilij vox: *aliorum hominum causas Deus voluit per homines terminari, sed sedis istius Præsulem suo sine quæstione reservavit arbitrio.* in Decret. Symmach.

7. Idem confirmatur definitione Synodi illius, quæ Romæ habita fuit sub Valentiniano Augusto, in causa Sixti 3 Pontificis, Basso eum accusante, & à Patribus judicium adversus Pontificem exquirente; Maximus exclamavit Synodi nomine: *Non licere adversus Pontificem dare sententiam.* Quòd cum præsens audisset Imperator, Levavit se (inquiunt acta Syn.) & dedit in arbitrio Sixti judicare judicium suum: de quo in parag. *Nunc autem: distin. 21.* Et ut addit Caranza: audiens hæc Valentinianus Augustus, cum Matre sua Placida, furore sancto commoti, proscriptione Bassum condemnarunt, & omnia præsidia facultatum ejus, Ecclesiæ Catholicæ associarunt. in Deer. Sixti 3.

8. Cùm causa Leonis 3 Pont. tractaretur Romæ in Concilio, cui interfuit Carolus Magnus, cum nonnullis Galliæ Præsulibus, hæc vox omnium Episcoporum audita est: *Nos Sedem Apostolicam, quæ est Caput Ecclesiarum judicare non audemus, nam ab ipsa nos omnes & à Vicario ejus judicamur: ipsa autem à nemine judicatur, quemadmodum antiquitus mos fuit, sed sicut ipse Pontifex consuevit, jubeat, & Canonice obediemus*, refert Sigebertus apud Baron. Et ut teste Bail, Annales describunt Francorum; Carolus Magnus Romam se contulit; ut autem ea, quorum causa ve-

Sigebertus
apud Bar.
ad an. 962.

tom. 5.
Conc. Sa-
culo 8.

nerat citius expedirentur, congregata est Synodus, quâ Pontifex præsentibus Episcopos, suæ causæ, criminumq; sibi objectorum iudices esse mandavit, *quamquam Apostolicam Sedem ab aliorum iudicio exemptam esse non ignoraret.*

9. Dicet fortè Adversarius, Conciliorum Particularium, non hîc sufficere testimonia, dum de Generalibus tantum per ordinem ad Romanum Pont. sermo instituitur, quæ majori dignitate, & iudicandi pollent auctoritate: Non inficior equidem, Oecumenica Concilia, maiestate & præ eminentiâ, utpotè Universæ Ecclesiæ figuram gerentia, esse maiora; sed numquid ideo Nationalium in Spiritu Dei conditorum, à Sede Apostolica probatorum, & in tota Ecclesia pro Canonicis receptorum, iudicia retractare valeant & Decretalia, in Materijs potissimum Religionem, & fidem Catholicam concernentibus, interquæ locum vindicat suprema Ecclesiæ auctoritas, tunc enim infallibilem præbent regulam credendorum.

10. Verum si Generalium quoq; requirit probationes Adversarius, relegat si placet maximæ Chalcedonenis Synodi Acta superius recitata, & comperiet conformem illius sensum Conciliorum Nationalium Canonibus. Repetatur ibidem Lectio de Dioscoro, qui non solum de blasphemia, vel quod cum Origine senserit, & incendiarius fuerit, sed propterea quoq; anathemate percussus, & à Sacerdotali ordine segregatus est, quod sententiam in Synodo, quam Generalem indigitaverat, adversus Leonem dictare præsumpserit: *Sed quoniam super alias suas nequitias, & adversus ipsam Apostolicam Sedem lastravit, & excommunicationis literas adversus Sanct. & Beat. Papam Leonem facere conatus est, decenter ab Universali Concilio Sacerdotio est denudatus. & ab Episcopali dignitate pronuntiatus est alienus.*

11. Vindicatur Pontifex à Generali Concilio, qui
in al-

in altero Dioscori temerariè fuerat sententiatus, ex quo S. Synodus Conciliorum omnium officium, & Romanorum Pontificum à nemine judicandorum ostendit privilegium: subditur namq; à Theodoro Alexandrinæ Ecclesiæ Diacono; *Considerate SS. & RR. Patres, quàm neq; Deo placita sint, quæ ab eo per audaciam commissæ sunt, neq; hominibus tolleranda, quæ in Sacrilega Synodo adversus Leonem ausus est committere.*

12. Jam ad octavam Synodum quæ (ut ait Adversarius) supponit Pontificem à Generali Concilio judicari posse, dum sententiæ inseruit; *non audacter adversus eos dicendas esse sententias.* Quomodo cum tot Conciliorum aliorum sanctionibus, auctoritatem supremam à nullo hominum in terris attingendam, in sola Petri Sede profitentibus, stare poterit? nisi fortè ipsa eadem Synodus informis dicatur & dissona, cæteris Conciliorum Canonibus, dogmata Orthodoxis præscribentibus, quod durum & temerarium asserere. Mens ergo hujus S. Synodi non alia, quàm si aliqua (ut ipse profitetur Advers.) ambiguitas & controversia de fide videlicet Pontificis oborta esset, non illicò temerario ausu ferendam esse adversus eum sententiam, sed à PP. Concilij disquirendū, an hæreticus verè fuerit, vel contumax in errore perstiterit; Id colligitur ex ejusdem sententiæ antecedentibus verbis: *Porro si Synodus Universalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de S. Romana Ecclesia, quævis ambiguitas & controversia, oportet venerabiliter, & cum convenienti reverentia, de proposita questione seiscitari, & solutionem accipere, & profectum facere, non tamen audacter sententiam dicere adversus summos Senioris Romæ Pontifices.*

Respons. ad
Oppos.

act. 10. in
sentent. 8
Synod.

13. Quod autem non de veris & Catholicis Pontificibus, sed de malè in fide ambulantibus, hæc ultima à Synodo adjecta erant, recipè ex Superioribus ejusdem sententiæ verbis: *Definimus, neminem prorsus mundi Potentatum,*

ibid.

tatum, quemquam eorum qui Patriarchalibus sedibus præsent, inbonorare, aut movere à proprio throno tentare, præcipue quidem Sanctissimum Papam Senioris Romæ: sed nec alium quempiam conscriptiones contra Sanctiss. Papam Senioris Romæ, aut verba complicare, vel componere liceat, quasi diffamatoriorum quorundam criminum, quòd & nuper Photius fecit, & similiter ante Dioscorus, quisquis autem tale facinus, contra Sedem Petri Principis Apostolorum ausus fuerit intentare, æqualem & eandem cum illis condemnationem recipiat. condemnantur sine exceptione omnes, qui Pont. Rom. criminibus circumvenire, multò magis qui criminibus circumventum sententialiter plectere, (ut Dioscorus & Photius fecerant) ausi fuerint. Igitur Concilio Universali relinquit tantum peragendum, si de fide Pontificis esset perplexitas. Sed quid nobis ad propositum? dum hæreticum Pontificem, (si quis esset) sicut non esse Catholicum, sic nec verum Pontificem dicimus.

14. Nec tamen in isto casu (quem cum Augustino credo moraliter impossibilem) diceretur per Ecclesiam Congregatam Pontificiâ exauctorari dignitate, licet requireretur declarationis intermedia sententia (ut sæpius insinuavi) sicut nec dicitur Apostolicam potestatem recipere ab Ecclesia, etsi illius interveniat actio sensibilis, nempe Electio, per quam designatur homo, in quem suprema auctoritas immediatè à Christo effunditur, sic neq; per iudicium Papatu spoliaretur, sed à Christo immediatè, dum desineret per Hæresim membrum esse Ecclesiæ, auctoritasq; illa, non nisi ministerialis esset in declarando, non absoluta in iudicando, proindeq; inæqualis Papali, ageret tantum in subiectum Personæ, cui annexa est dignitas Pontificia per modum formæ, nullomodo dignitatem Personæ attingeret, etsi vulgo diceretur agere contra Papam: sicut sol & homo generant hominem, nulla tamen eis potestas in animam rationalem, licet

cet sit hominis forma, quia hæc à solo Deo immediate est.

15. In quo autem resideret tunc suprema Ecclesiæ auctoritas? eodem modo ratiocinandum, ac de morte Pontificis: eam in decretis & definitionibus ejus Catholicis permanere; quòd si totà vità esset Hæreticus, nihil docendo in materia morum & fidei, in doctrina Antecessoris, quam tota Ecclesia sequi teneretur, usq; ad electionem alterius: etsi tunc aliqua controversia fidei oborta fuerit, Ecclesia Congregata nihil definitivè declarare tamquam fidei poterit, sed futuro Pontifici causam resolvendam relinquere, definitiones namq; absq; Pastore Ecclesiæ in materia fidei, non essent certæ & indubitatae fidei, ut clarè demonstrabo ex factis Concilij Constantiensis.

16. Dixi *casum moraliter impossibilem*, quòd Christi in terris Vicarius hæresim propalare, vel Ecclesiæ tenendam valeat proponere, cum Augustinus dicat, teneri etiam malos Pastores bona dicere: *Coguntur etiam mali, bona dicere, neq; enim sua sunt quæ dicunt, sed Dei, qui in Cathedra unitatis doctrinam posuit veritatis.* Et in Psal. 36 Conc. 3. *In Cathedra Moysi cui hodie succedit Cathedra Christi, sunt & mali, & tamen docendo bona non obsunt Auditoribus.* Quare propter malos, si forent, ipsa Cathedra Christi non est despicienda, neq; Concilio Generali subijcienda.

Serm. 33.
de Sanctis
tom. 10.

PARAGRAPHVS II.

Idem confirmatur Actis, quæ præcesserunt octavam Synodum in causa Photij?

I. **N**on potest quisquam dubitare de veritate hujus propositionis: ibi ultimum esse judiciorū & controversiarum omnium resolutorium, nulli alteri subiectum

vel subordinatum iudicio, ad cuius tribunal quæstionis omnis & dubietatis sit relatio, atq; ultimata ab eo expectatio sententiæ; id utiq; proficitur Adversarius. Concilio Generali hoc adstruens privilegium; atqui nono sæculo, non in Generali Concilio, sed in Romana duntaxat Sede, maternam curam gerente totius Ecclesiæ, ultimum iustitiæ Consistorium professi sunt, non modò Catholici, verùm etiam Ecclesiæ Romanæ jurati hostes, ipsumq; Romanum Pontificem, ut Patrem & Ecclesiæ iudicem, vel inviti revereri coacti sunt, tametsi hæretico inflati spiritu, discessionem ab eo minitarentur.

2. Generalis schismaticorum Photius, licet Imperatoris nifus potentiâ, & tot Orientalium consultu Episcoporum, depositionem tamen Ignatij, in Congregato ab illo numeroso Concilio, haud ratam credidit, nisi idem Ignatius à sede depositus, auctoritate Romani Pont. privatus esset, & ipse Photius, quem evexisset Imperator ad sedem, manu Pontificis firmaretur. Init itaq; consilium schismaticus, legatos mittendi Romam, & à Nicolao alios petere, occasione videlicet, ut Ecclesiam in Oriente corrigeret, nec non ut illos, qui hæresim Iconoclastarum tuerentur, à Christiano nomine omninò rescinderet, ut hoc nimirum prætextu, Pontificis auctoritate firmiorem redderet Ignatij depositionem. Mittit igitur tres Episcopos Romam; Ignatium tamen non dicit à Synodo depositum, sed propter senium, & corporis imbecillitatem Ecclesiæ renunciassè Præfecturam, & ab ea in Insulam secessisse: mentitur equidem Photius, sed mendacio iudicium cogitur implorare Apostolicæ Sedis.

3. Et licet verisimili conjectura existimare potuisset, quæ in Ignatium tyrannicè perpetrata, minimè probanda fore ab eadem Apostolica Sede, nihilominus cogente veritate contineri non potuit, quin ad sedandum schi-

ex Mororio
Parisiensi &
Epist. 4. Ni-
sol.

schisma, quod ob depositum Ignatium exortum in Oriente fuerat, Sedis Romanæ judicium appellaret, non obstante suâ magnâ & numerosâ Synodo, quam Generalem voluit nuncupari. Non in Synodo ergo Oecumenica, sed in Cathedra Petri, licet eidem insensissimus Photius, credidit judiciorum omnium esse regulam.

4. Ipse Imperator Michael schismatis Fautor, & perpetrati in Ignatium sceleris complex, quod sciret omnia infirma & invalida penitus esse, quæ Romanæ Sedis carerent auctoritate, preciosa munera obtulit Nicolao, per præfatos Photij Legatos, ad flectendum & demulcendum Pontificis animum, intentans videlicet causam S. Ignatij, & Photij Ecclesiæ Constantinopolitanæ pervasoris, cupiens hinc, eundem Ignatium judicio Apostolicæ Sedis condemnari, & confirmari in sede Photiû: tantum ergo apud schismaticos etiam Principes, veritas & Sedes Apostolica vendicavit sibi auctoritatis.

apud Anastas. in hist. 8 Synod.

5. Idem Ignatius à Photio Synodaliter degradatus, ad solam Apostolicam Sedem habuit refugium, Tu verò (inquit) Sanctissime Domine ostende in me viscera misericordie, & juxta illum magnum Paulum, dic etiam, quis infirmatur, & ego non infirmor, in mentem revoca Prædecessores tuos Patriarchas, Fabianum inquam, Iulium, Innocentium, Leonem, (& ut breviter dicam) omnes, qui pro veritate adversus injustitiam viriliter se gesserunt, & hos imitare, & ad vindictam nostri, qui tot injusta passi sumus, exurge. Non contra Photium tantummodo ibi agit S. Patriarcha, sed adversus Concilium quoq; adeo numerosum, ut gloriaretur Michael Imperator implêsse numerum Patrum, quot Magnæ Nicænæ Synodo interfuerunt, nempe trecentorum decem & octo Episcoporum.

in libello Ignat. qui habetur in 8 Synod.

6. Item aliâ ad Nicolaum Epistolâ, unicum proclamat medicum Universalis Ecclesiæ Romanum Pontificem, perpetuum interemptorem, & eradicatorem ma-

lorum zizaniorum: Eorum (inquit) vulnerum, quæ in membris sunt Christi, & Dei Salvatoris omnium nostrum, Capitis & sponsi Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ, unum præcellentem atq; Catholicissimum medicum, ipse Princeps Summus & fortissimus ordinator, & curator ex toto, Magister Dominus omnium, produxit videlicet Tuam Fraternali & Paternali almitatem, propter quæ dicit Petro Magno & Summo Apostolorum, Tu es Petrus &c. Tibi dabo claves &c. tales enim beatas voces, non solum Apostolorum Principi circumscripsit, sed per eum ad omnes, qui post eum efficiendi erant Summi Pastores, & Divinissimi Sacriq; Pontifices, Seniori Romæ transmisit. Etiam à prisco tempore, in exortis hæresibus, iteremptores malorum zizaniorum facti sunt, qui Sanctitatem & Summam Paternitatem Tuam illic præcesserunt Successores Principis Apostolorum. Et in fine, quorundam dubiorum exposcit à Pontifice solutionem, & ordinationem in scriptis, quò negotia fidei, & Ecclesia Constantinopolitana rationabiliter gubernetur.

7. Paulò ante rebellionem Photij, ab eodem S. Præsule celebratum est Concilium Constantinopoli, in quo depositus est Gregorius Episcopus Syracusanus, ita tamen, ut consensus Leonis Pont. requireretur; celebrata enim Synodo, & latà in eum sententià, legati missi sunt ad Leonem, ut ejus assensu facta depositio rata haberetur, Leo autem confirmationem distulit, donec pars altera audiretur, interea Leo obiit, & ad Successorem eadem causa delata, quæ & judicio Apostolico probata est. Habet ista Nicolaus Papa Epist. ad Michael. Hæc ex gestis quæ Synodum præcessere, pro Apostolicæ Sedis ultimo & irrefragabili judicio, atq; auctoritate, testimonio. Sequitur Octava Synodus.

Epist. 9.

PARAGRAPHVS III.

Octavæ Synodi evidentissimis probatur testimonijs, verum & legitimum Pontificem, supremum esse in terris iudicem, cuius vocem Ecclesia Congregata audire, & præcepta eius executioni mandare tenetur.

I. **E**X septem Generalibus Orientalium Synodis hæc-
nus recensitis perspexit lector, quàm uniforme,
perpetuum, ac constantissimum testimonium perhibea-
tur de unica & suprema Apostolicæ Sedis & Romano-
rum Pontificum auctoritate, quantaq; in conflictibus il-
lis gravissimis priscorum sæculorum, & controversijs ea
semper enituit, quandoquidem Præsules Orthodoxi ge-
neraliter in Spiritu S. congregati, à Romani Antistitis
ore controversiarum iudicia postularunt, postulata ex-
pectarunt, & omni cum reverentia susceperunt. In le-
gibus ferendis, in Episcopis adversus tyrannos prote-
gendis, vel etiam ob delicta deponendis, in gravissimis
fidei quæstionibus decidendis, in Synodis eorum confir-
mandis, in sæcularibus Principibus potestate sua abu-
tentibus corrigendis, & spirituali gladio feriendis, ad
Sedem Apostolicam recursum ab illis fuit. Jam tan-
dem Octava eaq; ultima Orientalium Synodus restat
discutienda, an illis septem antecedentibus in his uni-
formis, uniformiter eandem auctoritatem in Rom. Pont.
recognoverit, vel potius iudicio Generalis Concilij (ut
ait Adversarius) subjecerit eundem.

2. Imprimis certum est, hanc 8. Synodum aucto-
ritate Romani Pontificis fuisse congregatam, prout testi-
ficantur litteræ Adriani ad Basilium Imperatorem: *Volu-* habet. act.
1. 3 Synod.

mus ergo per vestra pietatis industriam, illic numerosum celebrari Concilium, cui nostri quoque missi Praesidentes, & culpae, Personarumque differentias, liquidò cognoscentes, juxta quod in mandatis acceperunt, singulorum liberè discretionem exercent.

3. In Praefatione hujus Synodi, hæc præmittuntur de auctoritate Nicolai, deique Sententiæ illius contra Photium efficacia & dignitate. Zelator (inquiunt) Deus, & ultionum Dominus, qui adversarios suos, & contemptores auferri, Divinæ justitiæ veluti alterum Heliam zelotem reperiens *Beatissimum Papam Nicolaum excitavit in auxilium veritatis*, qui in Spiritu S. & lupi pellem per ea, quæ scripsit crebro dirupit, & interiorē insaniam & rabiem publicavit, & palam exhibuit, Deique sermonem, qui est discretor cogitationum, & gladium Spiritualem opponens, confestim ac statim arborem radicitus amputavit, quippe, quæ neque benè plantata fuerat, neque fructus bonos emiserat, atque raptorem & lupum, & grassatorem animarum, tamquam latronem & furem interfecit, & confusionis Sacerdotes, qui cum eo erant, pariter interemit: Magis autem; quemadmodum alter Petrus, alterum Ananiam furtim auferentem aliena, & Spiritui S. mentientem, *suorum sententiâ verborum occidit.* Profitetur ergo Universalis Synodus, causam Photij & Ignatij, jam fuisse judicio Nicolai peremptoriè finitam & terminatam.

act. 1. Synod.

4. Quod autem hæc congregata fuerit, nonnisi ad exequenda Apostolicæ Sedis Decreta, in plectendo rebellis & contumaci Photio, testatur ipsa Synodus sequentibus: *Est igitur nobis de rebus modò agitatæ visum, Beatissimæ Papæ Nicolai decretis omni ex parte standum, ab omnibus & pendendum esse. Quicumque igitur post cognita Beat. Papæ Nicolai præcepta in sententiâ contumax persistierit, aut contumaces receperit, quicumque ille sit, anathema esto.* Hæc facta sunt, ante-

antequam Legati Apostolicæ Sedis advenissent.

5. Præsentibus jam Legatis Adriani, Baanes Præpositus requisivit cum quam potestate venirent à Pontifice? Donatus & reliqui Apostolicæ Sedis Legati dixerunt: *Nusquam reperimus, Romanos Legatos in Concilio Oecumenico examinari.* Quibus Baanes reposuit: „illud non ex contemptu fieri, sed propter Radoaldum & Zachariam (inquit) qui paulò ante huc advenientes, nos deceperunt. „ Lecta fuit eadem Sessione Epistola Adriani ad Imperatorem, demandantibus Patribus, quâ privilegium de fide judicandi, soli Apostolicæ Sedi adscribitur, & laudatur Imperator Basilius, quòd nihil cum Orientali egerit Ecclesia, præter quod eadem Apostolica Sedes agenda decrevit, & nullâ morâ interveniente perficiendo mandavit. Committitur præterea eadem Epistolâ ipsius Sedis Legatis, plena in Synodo jurisdictio, ut eisdem Præsidentes, judicia singulorum liberè exerceant. Non se ad hæc opposuit Synodus, sed post lectionem Epistolæ, exclamavit cum exultatione: *Benedictus Deus, qui dignatus est, nos satisfactionem recipere perfectam de Sanctitate Vestra.* ibid.

6. Post hæc lectus erat Pontificis libellus, formam fidei præferens & regulas præscribens Concilio, cui subscribere tenerentur, qui ex Schismaticis recipi in Ecclesiam vellent; hæc inter cætera notantur in illo. „Porro de Venerab. Ignatio Patriarcha nostro, & de ijs quæ ex parte hujus sunt, quod auctoritas Apostolicæ Sedis decrevit (Nicolaus videlicet Prædecessor) tota mente sequimur, & religiosâ devotione veneramur, atq; propria intentione nostra & Spirituali conflictu defendimus. Quoniam sicut prædiximus, sequentes in omnibus Apostolicam Sedem, & observantes omnia ejus constituta, speramus ut in vna communione, quam Sedes Apostolica prædicat, esse mereamur; *in qua est integra & vera Christi-* ibid.

„ *stianæ Religionis soliditas*, permittentes etiam sequestratos
 „ à communione Ecclesiæ Catholicæ, id est: *Non consenti-*
 „ *entes Sedi Apostolicæ, eorum nomina inter Sacra non recitanda*
 „ *esse mysteria.* „ Quo perlecto tota Synodus acclamavit:
Iuste & convenienter lectus est libellus expositus à Sacra Ro-
manorum Ecclesia; & propterea omnibus placet. Secunda Ses-

7. Tertia Sessione. Aliqui Episcopi, imo & Ar-
 chiepiscopi, cum nolluissent libello Adriani subscribere,
 à S. Synodo non sunt in communionem recepti. Pla-
 cuit postea Patribus audire Epistolam Imperatoris ad Pon-
 tificem, quæ honorata, probata, & Actis Synodi inser-
 ta est, in qua hæc notatu digna: „ Nos enim Photium
 „ gradu movimus, ut in ordinem redactus sibi vivat, Igna-
 „ tium verò injuriâ affectum, *ut judicio vestro varijs in Epi-*
 „ *stolis declarastis*, quas qui ante nos imperaverunt, suppri-
 „ mere conati sunt, folio suo restituimus: ut reliquis ve-
 „ rò rebus finis imponatur, atq; ut hæc ipsa confirmen-
 „ tur, *Sanctitati Tuae integrum reliquimus.* De lapsis inquam
 „ *Sacerdotibus* (Episcopis videlicet Photij Schisma tuentibus)
 „ *Sententia & judicium à sanctitate Tua feratur, petivimus; &*
 „ *verè nunc petimus, ne Ecclesiæ nostræ Antistites commune nau-*
 „ *fragium patiantur.* Ut verò *Sanctitatis Tuae Divinum & A-*
 „ *postolicum judicium de S. Patriarcha Ignatio, & infelicissimo*
 „ *Photio, palam fiat ab utraq; parte, alij quoq; à nobis missi*
 „ *sunt Legati, ut presentibus illis, causa à Te definiatur, Tuiq;*
 „ *Legati certissimam toti Ecclesiæ fidem facturi, mittantur; Sa-*
 „ *crum Tuum ac desideratum Caput per litteras, non se-*
 „ *cus ac ore exosculor & complector.* „ Definitio à
 Pontifice petitur, ut per Legatos ejus, tota Ecclesia con-
 greganda in causâ Photij, & fide instrueretur.

8. Porro mandato Legatorum Apostolicæ Sedis,
 jussu

jussæ sunt legi litteræ Adriani ad Ignatium , quibus omne Ecclesiæ judicium ad suæ sedis evocat tribunal : estq; canonicè ac synodicè acta dicta Pontificis Epistola ; Sancta namq; & Vniversalis Synodus dixit : *Canonica & ordinata , & plena justitiæ est Epistola , quæ lecta est , Sanctissimi Papæ Adriani.*

ibid.

9. Sessione 4ta, Metropolita Smyrnenfis totius Synodi nomine dixit : „Divinus Apostolus dicit , Prophetas nolite spernere : Sanctissimos veteris Romæ Legatos *ut Prophetas recipimus.* „ Si Legati Romani Pontificis ut Prophetæ & Superiores à Synodo recognoscuntur , quomodo ipse Pontifex Romanus existimari potuit Concilio inferior ? Ibidem expetierunt quidam Synodi Patres , ut Photio , & ejus Episcopis in Synodo auditis indulgeretur ; & sententia mitigaretur Pontificis ; verum repugnantibus Apostolicæ Sedis Legatis , vana extitit Episcoporum interpolitio. *Non licet* (inquiunt Legati) *rescindere judicium Sacrorum Romanorum Pontificum , hoc enim contrarium est Canonici institutis.* Ad quæ respondit Synodus : *Hoc bonum & optimum est , audiant illi judicium Beatis. Papæ Nicolai in conspectu nostro , & suscipiant propriam damnationem.*

ex actio. 4ta

10. Placuit interea Adriani Vicarijs , ut ingrederentur Concilium Schismatici , & in ultimo loco starent deorsum , audirentq; Nicolai Epistolam , quâ sententia contra Photium , & sectatores suos continebatur : *Ut jubetis* (dixerunt Synodi Patres) *rogamus autem Sanctitatem Vestram , ut convocentur & ex ijs , qui Photij sunt , saltem tres vel 4. ut audiant : Volentibus rursus iisdem S. Romanæ Sedis Vicarijs , ut à Concilij Patribus præfati de fide examinarentur Episcopi ; admirandum quòd illis Vniversalis Synodus reposuit : Obsecundantes verbo vestro , ex præceptione vestra , interrogabimus eos , non per potestatem nostram , potestas enim hæc vestra est.* Non litteris ergo tantum Pontificijs , sed & Vicariorum ejus præceptionibus obtem-

ex eadem action.

perat Concilium Vniversale. Lecta fuit continuò alia Epistola Nicolai, quâ Photius, & consecrati ab eo Episcopi à sedibus degradati fuerant, & dejecti, post cujus lectionem, hæc vox totius Synodi audita est: *Ex his quæ nunc audivimus, satisfacti sumus, Epistola enim repellit eos, & innotuit nobis, quia Photium & manus impositionem eius, Sanctissimus Papa Nicolaus non recepit.*

ex action.
sta.

II. Vocato ad Synodum Photio, aliqui ex Hierosolymitanæ Ecclesiæ Episcopis, causam illius non temerario quidem sed pio intenterunt sustinere affectu, quatenus peccatum agnoscat suum, quòd si purè de illo doluerit, in Ecclesiam Christi recipiatur. Opposuerunt se Romanæ Sedis Vicarij, Decreta Pontificia sine auctoritate ipsius immutari non posse: contra hæc, Concilij Patres nec mutire ausi, sed dicere compulsi: *Admittimus hæc omnia: Canonicam legem compleat, & Synodicam præceptionem & Legislationem.* Sententiam videlicet Romani Pontificis, de qua Legati interlocuti sunt.

ex action.
7ma.

12. Legat Adversarius Responsionem primam Synodicam ad Adrianum Papam, quod officium sui recognoverit hæc Sancta Synodus, & qualem in Apostolici Throni Antistite, regiminis & potestatis expresserit auctoritatem. *Quia (inquit) cor Apostolatûs nostri, gratiâ S. Spiritûs conspicimus illustratum, repletum est gaudio cor nostrum & c. ideò, innumeras laudes, & cantica Spiritualia Domino decantamus, & Pontificium vestrum Divinæ Majestati perpetuò conservandum quotidie commendamus, quia Paternarum traditionum strenuus executor, & Sedis Apostolicæ privilegiorum dignus conservator, atq; Apostolicæ memoriæ Prædecessoris Vestri Constitutorum, ferventissimus ut cernimus zelator existis, ut ejus quodq; salutiferum & Apostolicum Decretum, tamquam Patrum testamentum, ut potè pius heres exequeris. Succendatur sicut ignis zelus tuus, o Domine Beat. Papa, & accinge sicut vir lumbos tuos, & injuriam Sedis Apostolicæ, ut justus ju-*
dex

dex ulciscere: Ecce enim Angelus Domini, Tua ut quondam latera tundens, admonet; ut ad salutem gentium cum Petro surgas hortatur. Quapropter oramus Domine Coangelice Papa, ut eundem habens Spiritum fidei, quem & Patres tui ferventissimi Præsules, Conciliabulum cum gestis suis, quod Constantinopoli nuper adversus Sedis Apostolicæ gremium congregatum est, ita sententiæ Vestræ falce recidatur, ut nullum de eo momentum, nullum remaneat omnino vestigium, sed ad Tui damnationem, vel execrationem, Ariminensi Synodo, vel Ephesino latrocinio, sit modis omnibus comparandum.

13. Cur expectaretur à Synodo pro damnando Photij Concilio, Pontificis Sententia? si ei in ipsum quoq; Pontificem esset auctoritas: cur damnatur Photius? suspenditur Pseudo-Synodi execratio? nisi quia in litteris Apostolicis lata erat in Schismaticum Sententia, Schismatici verò Conciliabuli, non fuit expressa damnatio.

14. Clarius in altera Synodi responsione describitur culminis Apostolici dignitas, dum sui ab eo proficitur hæc S. Synodus dependentiam, & judicij ejus à nullo hominum retractabilis commendat præminentiam. Nemo (inquit) fidelium in injuriam B. Petri Principatûs impune prorupit, in cujus videlicet contumeliam quisquis insurgit, habitator cælestium non potest esse regnorum; Tibi inquit dabo claves regni cælorum, in quod nullus absq; gratia janitoris intrabit: & rursus: nemo unquam Apostolico culmini de cujus judicio non licet retractari, manus obvias audacter intulit, nemo in hoc rebellis extitit, nisi quasi de se voluit judicari. Verumtamen nos Domine Beat. Papa & Apostolicæ Summæ Præsul, & Pontifex, omnes pro his rogamus, omnes uniformiter obsecramus subveni miseris, erige lapsos (pro Photij intercedunt Episcopis) & respicientibus concede veniam, & miserationem, quam non merentur adhibere medicinam; quatenus erroris auctore, Photio videlicet amputato, cæteri Sedis Apostolicæ circa se patula reperiant more solito viscera pietatis. ita; ut

ibid.

si rectè mota sit Apostolicæ Sedis auctoritas, vel se recognoverint, vel si ad satisfactionis plenitudinem concurrentes, omnia quæ ab his malè sunt gesta, vivâ voce, & præsentî subscriptione damnaverint, non sit erga illos inflexibilis miseratio, sed sit humana tantæ sedis per omnia moderatio. Rationem audis, cur schismaticorum poenitentium refugiat judicium, hæc Sancta Oecumenica Synodus, sed in sinum currat Apostolicæ Sedis, quia inquit de ejus judicio non licet retrahari. ideo subdit: Nos tamen pro his omnes rogamus & obsecramus: Ergo vivis testificatur vocibus, non Pontificis Romani à Concilio, sed Concilij Generalis ab illius judicio dependentiam.

15. Id ratum haberi voluit Sessione 10, dum rigorosam profert sententiam, ad omnes cujusvis ordinis, qui Decretis à Nicolao & Adriano conditis, obsequi recusaverit. Quæcunq; à Beatiss. Papa Nicolao, veluti Spiritus Sancti instrumento, ejusq; successore Sanctiss. Papa Adriano declarata sunt, quæq; diversis temporibus de constituenda & componenda Sancta Ecclesia Constantinopolitana, deq; S. illius Patriarcha Ignatio, ac de Photij ejectione atq; damnatione, in Synodo pronunciata sunt, ea omnia unâ cum expositis Capitibus servanda & custodienda semper decernimus, & sancimus, nemo ut illa cujusvis ordinis infirmare antiquareq; possit. Quisquis autem post hanc nostram definitionem fuerit spernens quicquam Capitulorum, & Decretorum, quæ in illis definita sunt &c. à cætu fidelium excludatur. A Synodo dicuntur tantum pronunciata, ea, quæ à Pontificibus Romanis sancita & declarata sunt: videant & considerent, quid hoc Canone pro jure Pontificio stabiliatur.

16. Restat reproducenda Epistola Synodica Relationis ad Adrianum Papam, ex qua Convocationis hujus causam intelliget quisq;, & potestatis Pontificiæ in Concilium magnificum comperiet testimonium, incipit: Domino, Coangelico, Sanctissimo Pontifici Maximo, & Oecumenico

nico Papæ Adriano, Sancta & Oecumenica Synodus Constanti-
nopolitana celebrata, in Domino salutem. „ Opportunum est „
cum sapientissimo Salomone, nunc & nos clamare, sa- „
pientia foris prædicat: in plateis dat vocem suam; san- „
ctissimi enim Sanctitatis Vestræ Legati, cœlesti sapientia „
pleni, in Divinarum literarum plateis, liberam vocem „
dederunt, & aequitatem Divinæ justitiæ liberè annunciarunt. „
Quæcunq; enim Beatissimus ille vir Dei, Nicolaus Papa decre- „
vit, & Tua summe Coryphæe Paternitas per Synodum (Ro- „
manam videlicet) confirmavit, illa in hac Synodo promulga- „
runt, & executi sunt. Sed benedictus Deus, qui non de- „
dit nos in manus odientium nos, sed liberavit animas „
nostras, ut passerem de laqueo venantium, per preces „
nempe, & hortamenta vestra; „ Concludit: Vos autem Con-
ventum omnium nostrum; & consonantiam hujus Synodi beni-
gnè recipite, & precibus apud Deum vestris confirmate. De-
claratur causa Concilij & officium, promulgare & exe-
qui, quæ à Pontificibus condita sunt decreta; quòd si ali-
quid addendum vel decidendum ex occasione continge-
ret, à Sede Apostolica firmitudinis robur ut adjiciatur,
exposcere.

17. Tandem in fine, legitur alia Synodi Epistola
ad Pontificem pro tribus Capitulis, nimirum de tonsis à
Photio, de Agonisto, & Theodoro Canæ, Episcopis;
quæ quidem, nec omnes Patriarchales Sedes, cum tota
Synodo ausæ sunt definire, sed horum definitionem, &
eum Personis dispensationem, per Patriarcham Ignatiū
voluerunt humiliter à Sede Apostolica postulari. En
Epistolæ contentum. „ Quòd autem Sanctissimis Vica- „ in fine
rijs Paternæ Sanctitatis Vestræ adhuc præsentibus, per- „ 8. Syn.
fectum non est, neq; finem accepit: Rogamus nunc termi-
nari, & disponi perfectè, & integrè scribi ad humilitatem
nostram, de his Lectoribus qui tonsi sunt à Photij ma-
nus impositione, ut cognoscamus super hac re vestram

„ voluntatem atq; decretum certissimè & manifestissimè, utrum
 „ sint digni promoveri ad majores Sacerdotij gradus; an
 „ non sint? Et adhuc postulamus, de intimo filio nostro
 „ Agonista Paulo, ut si est possibile cum dispensationis ali-
 „ qua ratione, recipiat dignitatem Episcopatus. Deinde
 „ quoq; super Theodoro &c. Hæc sunt de quibus roga-
 „ mus Sanctitatem Vestram, ut si possibile sit, utatur verbo
 „ dispensationis, & misericordiæ in his. „ Ex quibus col-
 „ liget Lector, quæ auctoritas concedatur Romano Ponti-
 „ fici, & qualis impendatur cultus à Generali Synodo ipsi-
 „ us Sedi. Hucusq; ex Synodis Generalibus Orientalis Ec-
 „ clesiæ.

PARAGRAPHVS IV.

*Ecclesia Gallicana nono sæculo novum præstitit
 Catholicæ Religionis exemplar subiectionis erga
 Apostolicam Sedem, atq; confessionis, eam
 videlicet fidei regulam esse atq; magistram.*

I. **N**ON discreparunt à communi Orientalis Ecclesiæ,
 atq; majorum suorum sensu, ipsius Ecclesiæ Galli-
 canæ Præsules dignissimi, hoc eodem sæculo, quinimo
 confessi, Christi Ecclesiam necessariùm regi & gubernari,
 ac in finem suum dirigi, curâ & auctoritate unius Sedis
 Apostolicæ Præsidis, qui ut scholæ Christianæ Magister,
 sua singulis officia præscriberet, & à singulis eorundem
 exigeret, rationem. Produunt Annales veteres Franco-
 rum, celebratum fuisse anno 809 Concilium Aquisgranî
 in Gallia, occasione motæ quæstionis de Processione
 Spiritûs S., quam Joannes quidam Monachus Hieroso-
 lymis sparsit: non erant ausi Patres quæstioni finem im-
 ponere, sed ad Leonem Pontificem Legatos, Berahar-
 tum, & Jesse Episcopos destinarunt, ut quid de fide te-
 nendum esset, à Sacra Sede stabiliretur. Petierunt quoq;

ex Conc.
 tom. Eccl.
 Gallica.

licen-

licentiam à Pontifice dicti Galliæ Antistites, ut liceret Symbolum Constantinopolitanum, cum addita particula *Filiog*, in Ecclesijs eorum solemniter decantare, unde usus primò in Gallijs processit, decantandi à populo dictum fidei Symbolum, qui ad hunc usq; diem ibidem à toto populo decantatur.

2. In Concilio Turonensi an. 813 celebrato, Canone 2 sancitum legitur, ut nulli Episcoporum liceat Canonés, à B. Gregorio Papa editos ignorare, in quibus se debet unusquisq; quasi in quodam speculo considerare. Idipsum legitur Can. 1 Concilij Cabilonensis anno eodem habiti: *Canones quoq; intelligant, B. Gregorij Papæ, & secundum formam ibidem constitutam, vivant & prædicent.* Canones autem isti sunt de Episcoporum moribus, & officio, quos videre est in lib. *Curæ Pastoralis.*

3. In altero Turonensi an. 849 adversus Nomen- sium Ducem Britannorum coacto, qui cum humana simul ac Divina vastaret, & Episcopos à suis expelleret Ecclesijs; Leo Pontifex literas ad ipsum scripsit exhortatorias, quas cum Tyrannus non modò contempsisset, verum etiam oblatas repudiasset; Gallorum Episcopi 22 Sedis Apostolicæ propugnatores zelantissimi, auctore Landrano ad hanc Synodum convenerunt, ac Synodalem ad eum miserunt Epistolam, quâ illum ob contemptum Sedis Apostolicæ redarguerunt gravissimè, pœnamq; excommunicationis infligendam, nisi auctoritati Pontificiæ obtemperaret, comminati sunt.

4. In Concilio Warmatiensi eodem sæculo à Ludovico indicto, Canon exhibetur à Galliæ Episcopis: *Proinde nobis in Sacramenti diversitate, quid tenendum sit, Apostolicæ Sedis informemur præceptis, non nostram sed Paternam institutionem sequentes: Beatæ igitur memoriæ S. Gregorius Romanæ Ecclesiæ Pontifex, de hac diversitate, quid potius esset sequendum, edocuit & c.* & infra: *Quapropter quia de utroq;*

Canon. 8.

Sacra-

Sacramento, quod fit in Sancto Baptismo, à tanto viro reddita est ratio, utrumq; rectum, utrumq; irreprehensibile, in Sancta Dei Ecclesia habeatur.

5. In Concilio Sueonensi i. an. 853 dejectus fuit Ebbonus Episcopus à Sede, factione Hincmari; & ordinati ab illo rejecti, verum cum ad lapidem Lydium perventum est, ad iudicium videlicet Apostolicæ Sedis, omnia ut à vento fumus, evanuerunt; Hincmarus igitur, quominus sciret Sueonense iudicium non posse subsistere, eò magis à Leone Pontifice iteratis legationibus illud petijt confirmari, quòd S. Pontifex omnino facere renuit: cognito postea Hincmarus auctoritatis Apostolicæ rigore, & perterritus voce Leonis, in altera Sueonensi Synodo paulò post in materia simili celebrata, nihil cum Episcopis decidere ausus, sed causam decidentem reservavit Pontifici, teste Sirmondo.

tom. 3 Conc.
Gallia.

6. Vità functo Pontifice, idem Hincmarus Rhemensis Episcopus, iterum opere aggreditur, quòd adversus aliquos Episcopos vivente Leone perficere non poterat: Concilium Silvanectense convocandum, & Rhotaldum Episcopum Sueonensem, malis artibus deponendum curaravit, quod factum cum complures Galli detestarentur, non tantum ipsi injuriam Rhotaldo illatam Nicolao tunc Pontifici denunciarunt, verum etiam libellum supplicem ipsius Rhotaldi, Apostolicæ Sedi obtulerunt. Quid autem Summus Præsul, egerit? quidve responderit? indicant Acta Concilij 5ti Romani, ejusdem sæculi: Acta Synodalia Silvanectensis Concilij, ut potè quæ Sacris Canonibus adversarentur improbavit, & simul irrita reddidit; item constituit, ut nisi Hincmarus, alijq; Episcopi ter quaterq; moniti Rhotaldum Episcopum iniquè à sede amotum, spatio triginta dierum restituerint, à Missarum celebratione omnes suspensi haberentur, eandemq; poenam incurrerent, quam ipsi Rhotaldo

habetur in
Conc. Sil-
vanc.

taldo inflixerant. Nec legitur mandato Pontificio contradictum.

7. Ipsorum Christianissimorum facta Regum constantissimum perhibuere hoc eodem sæculo testimonium, Universam Christi Ecclesiam solius Pontificis Romani auctoritate administrari, & contineri in unitate debere, & officio. Lotharius namq; & Ludovicus Galliarum Reges contra Carolum fratrem ad Sedem Apostolicam provocarunt, rogantes Pontificem, ut Synodum in Gallijs celebrandā indiceret, & ad eam mitteret Legatos, qui unā cum Episcopis causas eorum cognoscerent, & dijudicarent. Audiatur fragmentum Epistolæ Lotharij ad Pontificem: „Apostolicis (inquit) documentis, & Pontificalibus decretis multipliciter informamur, ut Vestri Sanctissimi Apostolatūs apicem Principis Apostolorum fide, & nomine consecratū, quoties Sancta Ecclesia aliqua novitate pulsatur, humiliter adeamus, ibiq; veri consilij salutaria instituta, sinceriter hauriamus, ubi mitis magister Christus, & summum Caput nostrum fundamentum Ecclesiæ posuit; „ & in fine: „ Unde humiliter petimus, ut vestræ Paternitatis, veræq; charitatis anchoram solidando figatis in littore, nullaq; justitiæ libra vacillet, sed fidissimus almi fluentis fatus, præscriptos Legatos præstoletur &c. „

ex Cone.
Metensi.

„ ex Co-
dice
„ Trevi-
„ ren. 2-
„ pud Ba-
ron. ad
an. 862

8. Quam præterea metuenda fuerat Romani Pontificis auctoritas ipsis Principibus, profitetur idem Lotharius aliā ad Nicolaum Epistolā: „ Ut verè fateamur (inquit) non modicè purum in vestra fidelitate nostri cordis intuitum, & humanæ conditionis aciem obnubilat, quòd fulgureo Vestri Pontificij jubare, nos non solum illustrari, verum etiam crebro terreri placuit: Unde attonita nostra mansuetudo, vix tanti fulminis radios ferre valuit, nostræ tamen salutis monita avidissimè excepit, atq; abundantissimè amplexa est. Regij nostri apicis

„ picis culmen, Prædecessorum nostrorum more humiliter
 „ ac benignè submisimus, & propter reverentiam SS. A-
 „ postolorum, Vestræq; Sedis Sanctæ auctoritatem, jussis
 „ illorum paruius, immo vestris studuimus obtempera-
 „ re edictis. „ Jam non modò in Ecclesiæ Antistitibus,
 sed & in Principibus laudatissimis, de auctoritatis Ponti-
 ficæ præcellentia, hæc Gallia professæ est.

EX CONTROVERSIIS
 IO, II, 12, & 13 SÆCVLI
 OPPOSITIONES
 Auct. Anonymi defunt.
 C A P U T XII.

*In quo ex Controversiis IO, II, & 12 sæculi in-
 cidentibus, factis Ecclesiæ Gallicanæ probatur
 auctoritatis plenitudo Apostolica, & in An-
 tistitibus eiusdem Ecclesiæ continua præ
 cæteris pietas demonstratur, erga Apo-
 stolicam Sedem.*

I. **S**ilencio honorari placuit Auct. An. cœteras sequen-
 tium sæculorum Controversias, quæ in Ecclesia vi-
 guerunt, occasione schismaticorum Apostolicæ Sedi
 continuò insultantium, atq; immobilem petram evert-
 re conantium, quas ideo prætermitti voluit, quia tamen
 si monumenta pervoluerit omnia, & annales singulos
 discusserit Gallicos, haud jota excutere valuit, quod no-
 bis opponeret, vel non contraponeret sibi.

2. Cum enim sæculis illis cæteræ Regiones abundassent portentis, sola Gallia monstra non habuit, verum sinceritate fidei, doctrinæ veritate, virtutum quoq; titulis, & plurimorum exhibitione operum erga Apostolicam Sedem præfulsit: neq; enim Francia cæteris Regnis proclivibus ad schismata his sequentibus sæculis, tali factione fædata est, nec malignorum acquievit erroribus, aut fabricata est idolum in Ecclesia, nec venerata est extra Petri Cathedram monstrum, neq; in ipsa Cathedra veri Ecclesiæ Præsulis vel in apice auctoritatem labefactari voluit, sed plena in constantia perseverans, Romanæ Ecclesiæ pacem, & unitatem tenere, ab eaq; semper studuit schismaticæ pravitatis infamias depellere, multisq; quâ par erat observantiâ, & debitæ venerationis medijs eandem exaltare; etsi quandoq; mala in regnum irrepserant, adhibito moderamine statim depulsa erant.

3. In exordijs decimi sæculi, regente Ecclesiam Sergio, cum adhuc sacrilega Photij dogmata auctoritati Romanæ Sedis derogantia, licet sæculo anteriori damnata, in orbe adhuc viguerint, plurimæq; Orientis Provinciæ ejus blasphemijs contaminatæ fuerint: Conati sunt Ecclesiæ Gallicanæ Patres pro Apostolica Sede certantes, errores reprimere Canoniarum obice sanctionum, & reliquias malæ Orientalium seminis, ab Occidentali Ecclesia, multiplicibus Canonibus & sententijs Patrum contextis omnino depellere. Composito itaq; Sueonensi Concilio, auctore *Heriveo* Rhemenfi Archiepiscopo, inter alia Synodica acta, quam acceperant ab Apostolica Sede admonitionem, de perversa doctrina Orientalium, his significaverunt verbis: *Quia innotuit nobis Sancta Sedes Apostolica, adhuc errores & blasphemias cujusdam vigere Photij: hortamur vestram fraternitatem, ut una mecum secundum admonitionem Domini Romanæ Sedis Præs-*

ex Conc.
Sueon. Ca.
14.

dis, singuli nostram, perspectis Patrum Catholicorum sententijs de Divinae scripturae pharetris acutas proferamus sagittas, potentes, ad conficiendam belluam monstri renascentis, & ad terebrandum caput nequissimi serpentis. Ex quibus Gallicanorum probatur fides Episcoporum, dum licet merita non attendentes, ista scribentis Sergij, ea tamen quæ ab eo dicerentur considerantes, ipsius obediunt jussionibus.

4. Initio Capituli 15 ejusdem Concilij, iidem laudatissimi Patres subjecerunt, de illibata quam receperunt à Petro, & ejus Successoribus fide Catholica, cui ut superædificent bona opera, compendio deducto, quæ debeat facere quisq; Catholicus, admonent & hortantur toto illo Capite; hæc autem præ cæteris præcipuè consideranda: *Qui (inquiunt) justè & piè volunt vivere in* *ibid. Cap. 15.* *communione Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ, quæ est unum corpus Christi, cujus unus est Dominus, una fides, unum baptisma: quæ cum generaliter ab uno Capite Christo super petram, id est super confessionem Petri sit ædificata; manifestum tamen est, per omnem Italiam, Gallias, & Hispaniam, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos Venerabilis Petrus, aut ejus Successores constituerunt Sacerdotes. Et quoniam Ecclesia in nostris quoq; partibus super hanc petra soliditatem non tantum fundata, sed ab eo, ejusq; Successoribus etiam est edocta: cum Dei gratia ipsius B. Petri suffragantibus meritis, firmitatem fidei, quam primò percepit, hætenus inconcussam servare studuit, nullaq; perfidorum consortia percepit. Hæc sanctissimè reliquis quoq; Capitibus pro magnitudine, & plenitudine auctoritatis Apostolicæ Sedis in universam Ecclesiam, Gallicanæ Ecclesiæ Patres.*

5. Joannes X licet malis artibus Pontificatum detinebat, cui nec ætas, nec legitima suffragata est electio, nomen tamen reveriti Pontificis, Episcopi Galliæ, omnem illi exhibuere reverentiam; ut est in exemplo *hist. Rhemen. lib. 4. Cap. 18.* *Artaldus Archiepiscopus Rhemensis totius Regni Primas,*

mas, qui duos legatos ad eum misit, pallium expostulando, ejecto auctoritate Apostolica Hugone puero, qui annorum quinque ætatis fuerat, à patre in eandem intrusus sedem. Litibus postea de Episcopatu crescentibus inter eundem Artaldum & Hugonem, negotium ad Agapitum Pontificem delatum est, qui celebrandum indixit Episcoporum Concilium, ad dignoscendam, Rhemensis Ecclesiæ causam, deputatoque Vicario suo Marino Episcopo, literæ ipsius Papæ mittuntur ab Vrbe, præter Episcopos Galliæ, quosdam quoque Germaniæ vocantes ad Synodum, qui juxta præscripta Apostolica in Concilio Artaldo Episcopatum Rhemensem adjudicaverunt, proscripto, & in exilium pulso Hugone. Hildegarius autem Episcopus Bellovacensis, vocatus est Romam à Marino, rationem redditurus coram Pontifice, de illicita ordinatione prædicti invasoris in Episcopatum Hugonis.

6. Eodem sæculo Francorum Proceribus adversus Ludovicum Regem rebellantibus, & recipere eum detrectantibus; legatus Stephani Papæ, nomine Damasus ordinatus in Franciam venit, afferens literas Apostolicæ Sedis ad Principes Regni, ut Regem suum Ludovicum reciperent, quod si facere renuissent, & eum amplius hostili gladio persecuti essent, excommunicationis interminationem fulminare paratus erat.

7. Cum sparsus fuisset rumor adversus Arnulphum Rhemensem Archiepiscopum, quod ejus jussu Civitas Carolo Patruo suo prodita esset, Rex Galliæ Hugo, eum cogitavit Synodali subijcere judicio: reluctabatur ipse audiri ab alijs, quàm à Romano Pontifice, quem solum sciret habere superiorem, apud ipsum verò experiri paratum. Contra eum legati expediuntur cum literis ad Joannem Romanum Pontif., tum ab Hugone Rege, tum ab Episcopis Rhemensis Provinciæ svasu ejusdem Regis,

ex Concil.
Rhem. Ca.
25. & sequ.

quæ extant in Concilio Rhemenſi hoc ſæculo celebrato. Reverſi ſunt à Pontifice legati, qui ſe ab eo non fuiſſe auditos, triduo agentes Romæ, retulerunt: Rex irâ accenſus, cum Episcopis ipſi morem gerentibus, celebrandæ adverſus Arnulphum Synodi, contra ſenſum Pontificis, inivit conſilium; congregatiſq; in Vrbe Rhemenſi Episcopis, Arnulphum degradari, & in carcerem detrudi fecit, ordinariq; & in ſedem ejus locari Gerbertum.

ibid. Cap.
28.

8. Quòd ubi denunciatum Romano Pontifici, illico interdixit Sacris, omnibus Episcopis, qui Arnulphum dejecerant, & ordinaverant Gerbertum; damnatoq; illorum Conciliabulo, Synodum aliam in eadem Rhemenſi Vrbe decrevit faciendam, Leone Abbate in Gallias expedito ad Segvinum Senonenſem Archiepiſcopum, qui vices ejusdem Pontificis in Synodo congreganda gereret: Collecto igitur Concilio, ipſe Gerbertus condemnatus turpiter, loco cedere juſſus eſt, atq; reſtitutus Arnulphus: hæc in ſententia adijcientes Synodi Patres: *Nos vero RR. PP. Romanam Eccleſiam propter B. Petri memoriam, ſemper honorandam decrevimus, nec decretis Romanorum Pontificum obviare contendimus. Rex autem Galliæ cùm vidiffet ipſum Pontificem vehementer eſſe commotum ob ejectionem & carcerem Arnulphi, quòd legatione, & literis per Leonem Abbatem ſignificaverat; eum ut placaret Rex, legationem aliam fecit, atq; ad ipſum literas dedit, in quibus hæc notatu digna: Beatitudini veſtræ, ego, & Episcopii, per Ioannem Archidiaconum Rhemenſis Eccleſiæ ſcripta direximus, in quibus Arnulphi rationes vobis explanavimus, ſed nunc obſecrando ſuperaddimus, ut mihi, meiſq; juſta decernatis: nihil nos contra Apoſtolum veſtrum geſſiſſe ſcimus. At ſi nos, & noſtra inviſere libet, ſummo eum honore deſcendentem de Alpibus excipiemus, morantem ac redeuntem debitis obſequijs proſequemur; hoc ex integro aſſe-*

Annal. Gall.
lib. 3 apud
Maſon.

affectu dicimus, ut intelligatis & cognoscatis, nos, & nostros, vestra nolle declinare iudicia. Quibus consuetam erga Apostolicam Sedem, Gallorum Regum propensionem Hugo significat, cujus se, suosq; iudicio subijcit, quod non solum verbis, sed rebus præstitit.

9. Undecimo sæculo in eadem Gallicana Ecclesia, oborta fuit controversia, de Sancto Martiale Christi Discipulo, qui primus in Aquitaniæ Provincia Evangelium prædicavit, essetne in Sacris precibus nominandus Apostolus? sicut in Ecclesia Lemovicensi ab eo erecta hætenus factum esse constaret: contradicentibus alijs, nonnullis contendentibus, non Apostolum, sed Confessorem tantummodo nominandum; consulta est Apostolica Sedes, quæ auctoritate sua finem posuit controversiæ, data in Gallias Epistola, cum collecta de eodem S. Martiale. Cujus sententiæ exemplar extat in actibus Synodalibus Concilij Bituricensis, quæ relata sunt in Synodo Lemovicensi. Conc. Lemou. 22. 1.

10. In eadem Synodo conquistum erat ab Episcopo Avernensi, de Comite quodam Diocesano à se excommunicato pro uxore legitima quam dimiserat, aliamq; duxerat, & à Pontifice Romano absoluto, cui à Patribus responsum legitur: *Frustra hæc querela adversus caput nostrum mutire audeat: Apostolicus enim absq; culpa est, & potius nos culpabiles sumus quod videlicet literis suis Pontifici non detulerint Comitum factum, propter quod excommunicatus fuerat; inde sequens canon conditus est: Hoc autem teneamus, ut Parochiano suo, Episcopus si pœnitentiam imponit, eumq; Papæ dirigit, ut judicet, utrum sit, an non, pœnitentiâ dignus pro tali reatu: potest eam confirmare auctoritas Papæ, aut levigare, aut superadjicere; iudicium enim totius Ecclesiæ, maxime in Apostolica Romana Sede consistit.* Conati quidem erant paulò post nonnulli Gallorum Episcopi, qui in ovile Dominicum aliunde quàm per osti-

um irruerant, & in Ecclesijs suis, Catholicorum Patrum sanctionibus contraria quædam pullulare permiserant, aditum præcludere adventanti in Gallias Pontifici Rom. Leoni nono, ad resarciendos hæcenus collapsorum mores, & ad eradicandam simoniacam hæresim, incitantes nimirum Regem, ut ab ingressu in Urbes Franciæ arceret Pontificem, ne ex examine deponendæ ab illo Synodi, vitia illorum propalarentur. Sed conatus eorum fuit inutilis; deposito namq; ipse Leo in Ecclesia S. Remigij Concilio, poenâ excommunicationis damnavit rebelles Episcopos, qui ipsius Pontificis formidantes adventum, Concilio seposito, Regem secuti erant; & eos simoniacos quotquot repererat, Episcopalibus privavit titulis & honoribus; quorum primus erat Senonensis Archiepiscopus, secundus Lingonensis, tertius Bellovacensis, quartus Ambiensis Episcopi, & Abbas similiter S. Medardi, quia absq; licentia Pontificis recesserat à Conventu Concilij. Sanctorum Patrum per illos conculcata renovavit decreta, & quæ in Ecclesia Gallicana exercebantur illicita, ne fierent ulterius, sub anathemate prohibuit.

in Chronic.
Herman.

II. Nec illud memorandum prætereundum dubi-
xi, quod Deus hocce in Concilio in præsentia S. Pontificis permiserat. Vesontionensis Archiepiscopus, causam accusati Lingoniensis suscepit defendendam in facie totius Synodi, qui dum ad excusationem criminosi, incongrua quædam, & dissona veritati decerneret proponere, insperatò sibi suffragium vocis Divino sensit denegari numine. Cum autem in tertia sessione ex præcepto Leonis lectæ fuerint adversus accusatum Lingoniensem Patrum sententiæ, & universi iudicio Concilij anathematis poena damnatus sit, Vesontionensis surrexit Archiepiscopus, & quomodo eundem reum excusare nitens divinitus suffragio lingvæ privatus fuerat, coram toto

Con-

Conventu publicè patefecit, veniamq; devotè à Pontifice petijt, quòd ejusmodi novitatem miraculi, eò usq; celaverit.

12. Rursùm cùm Gregorius VII increbrescentes querelas in Philippum Regem de Simonia in venundatione Ecclesiarum audiret sæpius, & quòd electus à Clero Matiscensi Episcopus, ob eam rationem ad sedem non admitteretur, deputavit Cabillonensem Episcopum ipsius Regis familiarem, qui de his Philippum commoneat, eà adhortatione adhibita, ut nisi resipiscat, & parcat Apostolicæ Sedi, Galliæ privandus sit Regno. Hæc præ cæteris adnectens Epistolæ: *Quoniam antea diebus per familiarem suum Cubicularium Albericum ad nostri censuram judicij, & vitam corrigere, & Ecclesias ordinare firmiter nobis respondit: rigorem canonum interim exercere distulimus. Hujus ergo promissionis fidem in Matiscensi Ecclesia Pastoris regimine diu desolata, & ad nihilum pene redacta imprimis volumus experiri: quòd si facere renuerit, indubitanter noverit, nos hanc Ecclesiæ ruinam nequaquam diutius toleraturos, & ex auctoritate Beatorum Apostolorum Petri & Pauli duram inobedientiæ contumaciam coercituros: nam aut Rex ipse repudiato turpi simoniacæ hæresis mercimonio, idoneas ad sacrum regimen personas promoveri permittet, aut Franci pro certo (nisi fidem Christianam abjicere maluerint) generalis anathematis mucrone percussi, illi ulterius obtemperare recusabunt.*

Greg. E-
pist. 35 lib.
1.

13. Paruisse Regem Gregorij monitis, misisseq; ob eam potissimùm causam legationem ad ipsum Pontificem, quâ significaret se in omnibus ipsi semper pariturum fore; constat ex alijs literis ejusdem Gregorij ad eundem Philippum datis: *Significasti nobis per literas, & legatos tuos, te Beato Petro Apostolorum Principi devotè ac decenter velle obedire, & nostra in his, quæ ad Ecclesiasticam religionem pertinent monita, desideranter audire atq; perficere,*

lib. 1. Græc.
Epist. 36.

14. Post fata Gregorij, cùm in aliud vitium inci-

lib. 2. Epist.
3. & 32.

disset Rex ob ejectam legitimam uxorem, & pellicem subintroductam, atq; ex monitorijs Urbani ejus nominis secundi nihil omnino p. officeret, iteratas literas scribit Pontifex ad Archiepiscopos & Episcopos Galliarū omnes, ut Regē hortarentur ad resipiscētiā, alioquin in eum exercerent Ecclesiasticam disciplinam. Commoti quidem Galliae Præsules Epistolis Pontificis, ita tamen, ut non verè correctionem Regis urgerent, sed palpando potius indulgerent, ut ex cicatrice malè obducta, recrudescens multa sanie apostema tumescens, ferro chirurgi potius, quàm lenitate unguenti curandum sit; Urbanus in Claramontensi Concilio, Philippum anathematis percussit gladio; poenitentem verò postea absolvit: sed rursus ad vomitum redeuntem, rursus subjecit interdicto: qui ut audivit Pontificem esse defunctum, perinde atq; cum ipso sacrae leges pariter essent extinctae, fregit vincula quibus tenebatur adstrictus, cum injuria violatae censuræ Ecclesiasticæ.

15. Quibus perceptis Paschalis Papa, vindex legum exurgens, & Antecessoris sui inhærens vestigijs, discernit legationem in Gallias, per quam in Regem Concilium indiceretur, cui ipse Rex ad dicendam causam reus assisteret, delegatis duobus qui Concilio præessent Cardinalibus. Pictaviæ deponitur Synodus: cum autem Episcopi ibi collecti, essent literis Regis inde pellendi, quid mirandum Deo agente tunc acciderit, sequentia ferunt Annales Gallici.

ex Annal.
Aquitani. Jo.
an. Bonch.

16. Cum innotuisset Regi cogendum esse Concilium, scripsit Gvillermo Aquitaniae Duci cognato suo Pictaviæ agenti, petijtq; ut talem sibi injuriam fineret in sua Vrbe inferri: instantijs Regijs satisfaciens Aquitaniae & Pictaviæ Princeps, legatis Apostolicis mandatum dedit, ex Urbe cum Episcopis ut excederent, qui cum spatium respondendi, unicum impetrassent diem, nocte, quæ

quæ interjecta fuit, visus est Legato adstare S. Hilarius, cumq; exhortari, ne minis Gvillelmi perterritus ab incepto desisteret, neq; enim passurum Deum, ut negotium Ecclesiæ malè succederet. Visionem Principi recitavit Legatus, cui ut cuncta perficeret, indulgit pro arbitrio.

17. Quæstione ergo Regis de adulterio & incestu ibi proposita, ipsoq; renitente, & jussionibus Apostolicis refragante, anathematis fulmine plexus est. Quòd præter annales Gallicos, quòs inficiari volunt moderni Novatores, refert Juo Carnotensium Episcopus, in Epistola ad Rudolphum Rhemensem Archiepiscopum, his rem gestam perstringens: *Propter patrati incestus comprobationem, excommunicatus est Rex Philippus à Domino Papa Urbano in Claromontensi Concilio. Et cum post factum divortium, reversus esset ad prædictæ mulieris consortium, excommunicatus est in Pictaviensi Concilio à Cardinalibus Ioanne & Benedicto. Facti postea pœnitens Rex, per legatos à Pontifice absolutionem petijt, quæ fuit solemniter facta Parisijs, in præsentia Episcoporum, & Procerum Regni assistentia.*

Juon. E-
pist. 212.

18. Hoc eodem sæculo præfatus Carnotensium Episcopus Juo, à cæteris Episcopis Galliæ oppressus, & malè judicatus, quòd ab Apostolica Sede ordinationem receperat, quasi in concussionem jurium Galliæ, eandem interpellavit Apostolicam Sedem, quam vindicem justitiæ habere voluit, hæc de sui judicio & appellatione scribens Urbano Pontifici: *Notum facio Beatitudini Vestræ, quòd Senonensis Archiepiscopus consilio Parisiensis Episcopi infatuatus, adhibito sibi eodem Parisiensi Episcopo, & duobus alijs non dissimili vecordia, Meldensi, & Tricassino, de ordinatione quam à vobis acceperam, me inordinate satis accusavit, dicens: me in maiestatem Regiam offendisse, quia à Sede Apostolica ordinationem præsumpseram accepisse. Cum itaq; conarentur Gaufredum depositum, contra decretum vestrum in statum pristinum reformare, & in me depositionis sententiam proferre,*

Juo. Epist.
12.

Sedem Apostolicam appellavi, & decretis Apostolicis, quamvis ea non nisi in futurum timerent, à sua præsumptione revocavi: unde necessarium mihi videtur, ut literas communes tam Archiepiscopo, quàm Suffraganeis mittatis, quatenus aut plenam mecum pacem habeant, aut præsentiam vestram rationem inde reddituri mecum adeant. Hæc magnus ille Juo, Ecclesiæ Gallicanæ decus, & exemplar Præfulum illius sæculi.

19. Duodecimo sæculo, certante de sede Anacleto cum legitimo Pontifice Innocentio secundo, & literas officiosissimas ad Gallicanæ Ecclesiæ Præsules faciente Pseudopontifice, ad demulcendos si posset eorum animos, existimans magni ponderis esse, si ad suam communicationem eos pertraheret Episcopos: at constantes tunc in fide Gallicani Patres, noluerunt venerari in Ecclesia monstrum, sed nobili devotione indubitato fasces deferrebant Pontifici Innocentio, hæc illi in via degenti, denunciante Alberone Trevirensi Archiepiscopo, suæ, & Gallicanæ Ecclesiæ nomine, per Epistolam à S. Bernardo conscriptam: *Nostram. citra montanam Ecclesiam, tam in nostro, quàm in Francorum Regno noveritis fortem in fide, pacificam in unitate, devotam in vestra obedientia, promptam ad servitium.* Convocato namq; Rex Ludovicus uti pijsissimus Ecclesiæ defensor, *Stampis* ex Episcopis & Proceribus Regni Concilio, unum omnium consilium fuit, una sententia (Gvillermo Aquitaniæ Duce excepto, qui Anacleti partes vehementer secutus fuerat initio) recognoscendum pro legitimo Pontifice Innocentium, exuflandum verò Pseudopontificem Anacletum. Eisdem postea Pontifici in lares Galliæ advenienti, prædictus Rex occurrens cum familia sua, & nobilem diademate coronatum verticem, tamquam ad sepulchrum Petri inclinans, pedibus ejus procumbit, & Catholicum affectum, devotiq; effectum servitij, ei promittit & Ecclesiæ. Perlustratâ verò Galliâ Innocentius, convocavit ex diversis ubiq; Nationibus *Rhemis* Episco-

Bernard.
Epist. 176.

pos, qui intrusum PseudoPontificem excommunicaverunt, & electione Innocentij probata, eundem Anacletum, Leoni, nisi resipisceret, tradiderunt.

20. Iterum laborante Schismate Romanâ Ecclesiâ per intrusum ab Imperatore Friderico in Sedem Octavianum, Victorem à suis nuncupatum, contra legitimum Pontificem Alexandrum tertium. Gallia iterum præ cæteris nihil non movit ad refutandam Schismatici intrusionem, & protegendam electionem canonicam Alexandri. Licet enim Fridericus modis omnibus egerit cum Francorû Rege Ludovico, vt ad perpetuandam amicitiam mutuum sibi hac in parte concors existeret, in acceptando videlicet Octaviano in Romanum Pontificem (quem ille factione erexerat) exploso penitus Alexandro: inflecti noluit Imperatoris precibus Rex, sed celebri Episcoporum & Nobilium Conventu facto in Vrbe Bellocensensi, repudiata parte Octaviani, Alexandrum pro legitimo habendum Pontifice, & cum Regni subditis ei, de cætero in ijs, quæ Dei sunt parere decreverunt, latâ solemniter in Schismaticum excommunicationis sententiâ. Inde à Petro Blesensi Antistites Galliæ in Epistola ad Wilelmum Archiepiscopum Senonensem, hæc audire meruerunt. *Vos (inquit) estis , in cuius consilio & auxilio potissimum suæ salutis anchoram navicula Petri constituit , cum instar Schismaticæ persecutionis fluctus periculosus æstuaret , vobis contulit Deus super senes intelligere , & futuram naturæ cānitiem maturiore morum senio pervenire , fluxos adolescentiæ motus in vobis ratio magistra coluit , vt omni lasciviæ libertate præcisa , nec nobilitas , nec opum exuberantia , nec potestas , nec cætera quibus pudicitia expugnatur , propositum interverterent honestatis , sed modesta in omnibus conversatio , plus Angeli , quàm hominis exhiberet .* Hæc Petrus Blesensis in persona Senonensis Archiepiscopi , ad omnes Gallicanos Antistites, illo sæculo.

Petrus Blesensis Ep. 28

21. Non hîc commemoro, quanta cum pietate à devotissimo Rege, ingressurus Parisiorum Urbem Alexander Pontifex susceptus sit: quomodo occurrens ei Baronibus stipatus & militibus, officio usus stratoris, dexterâ frenum equi illius gerens, post pedum oscula in exultatione ad præparatum deduxit locum.

hist. Gall.
apud Neu-
brig. lib. 2.
Cap. 14.

22. Illud æternâ dignum memoriâ, hîc recitandum censui, quòd laudatus Rex, Friderico eum artibus dolosis circumvenire conanti, vt deturbato Octaviano, ipse quoq; Alexander de Sede deiiciatur, & tertius vtriq; auctoritate, Ludovici inquam & Imperatoris ipsius, adhibitis Galliæ Episcopis, in thronum Apostolicum sufficiatur, per Legatum reposuerat: *Miror* (inquit) *prudentem virum vana mihi & fabulosa verba misisse: an ignorat prædictus Imperator, quòd Dominus noster Iesus Christus cum esset in terris, B. Petro, & per eum universis ejus Successoribus oves suas pascendas commisit? Nonne audivit in Evangelio ab eodem Dei Filio, eidem Principi Apostolorum dictum, Simon dilige me? Pasce oves meas. Numquid sunt hîc Francorum Reges, vel aliqui Prælati excepti? an Episcopi Regni mei non sunt de ovibus, quas Filius Dei Beato Petro commisit?* quibus dictis, vertit habenas equi, dicta spernens Legati, & cum militia sua consurgens, debiliora Regni sui munivit loca, certaturus utiq; cum Friderico pro Sacra Apostolica Sede, & legitimo Ecclesiæ Præside Alexandro. Hæc sæculis illis Gallicana Ecclesia in Christianissimis Regibus, & Sanctis Antistitibus pro gloria & auctoritate Apostolicæ Sedis, cæteris Regnis & Provinciis ad Schismata vergentibus, perpetuis monumentis signanda reliquit verè Catholicæ professionis specimina, procurans semper Ecclesiæ Romanæ pacem atq; vnitatem tenere, etsi quandoq; (vt relatum hætenus) ex suggestu antiqui veritatis & Ecclesiæ Christi hostis diaboli, in Principes, vel homines privatos, Romanæ, Sedi obvia irruperant, haud moram passi

passi sunt Orthodoxi Patres in eradicandis zizanijs & depellendis malis, adhibito brachio auctoritatis Apostolicæ. Quare à Wilhelmo Carnotensium Episcopo ad eundem Alexandrum Pontificem dicta Gallicana Ecclesia, hoc veneratur elogio? „ Inter omnia regna mundi, non est ex animi mei Sententia, regnum,, quod fidem sinceriores, charitatem ferventiores, devotionem vberiores Apostolicæ Sedi semper exhibuit, quàm Francorum. Non est inter Reges & Principes, qui benignius exaudiat preces vestras, qui mandatis obediat humilior, qui Ecclesiam, & viros Ecclesiasticos devotius honoret, & studiosius tueatur, Christianissimo Rege nostro. Non est Ecclesia, quæ Ecclesiæ Romanæ fuerit vtilior in omnibus angustijs suis, quàm Gallicana,, hæc Wilhelmus duodecimo sæculo.

„Ep. 57.
„apud Io-
„annem
„Seret-
„berg,

EX CONTROVERSIA

14. 15. & 16. SÆCVLI.

*In Concilio Pisano, Constantiensi,
& Basileensi, ac post Basile-
ense Concilium agitata.*

O P P O S I T I O XI.

Auctoris Anonymi.

IN Concilijs (inquit) Pisano, depositi sunt duo Pontifices, à sedibusq; deturbati: In Constantiensi tres, videlicet Gregorius 12, Benedictus 13, & Ioannes 23. In

„ In Concilio Pisano quidem, ex consensu omnium Chri-
 „ stianorum Principum congregato, in quo plusquam du-
 „ centi Episcopi adfuerunt, ex Italia, Francia, Germania
 „ & Anglia, è Pontificatu ejecti fuere Gregorius & Bene-
 „ dictus, cum ad illud venire renuissent, in eorumq; lo-
 „ cum suffectus fuit Alexander quintus, qui & verus & le-
 „ gitimus Pontifex statim ab omnibus agnitus fuit. In Con-
 „ cilio verò Constantiensi rursus ijdem Pontifices Grego-
 „ rius & Benedictus, qui se adhuc veros & legitimos Pon-
 „ tifices ostentabant, sunt depositi, & cum eis Ioannes 23.
 „ qui Alexandro successerat, quemq; vt verum & legiti-
 „ mum Petri Successorem, omnes, & Principes & Christi-
 „ ani agnoscebant, etiam cum nollet libenter se Pontifi-
 „ catu sicut promiserat pro bono pacis abdicare; de mul-
 „ tis accusatus coram Patribus Concilij, depositus est, quod
 „ factum vniversa approbavit Ecclesia, & in Romanum
 „ Pontificem electus fuit vnanimis vocibus Martinus 5.
 „ cui modò verè succedunt in Cathedra Petri, quos Pon-
 „ tifices veneramus, qui dubio procul, non veri & legiti-
 „ mi essent Ecclesiæ Christianæ moderatores supremi, nisi
 „ hanc habuerit Ecclesia in Concilio Constantiensi con-
 „ gregata potestatem constituendi Pontificem Martinum 5.
 „ loco Ioannis 23, & aliorum duorum: atqui non perab-
 „ surdum tantum est dicere, nos in Ecclesia modò veros
 „ Pontifices non habere Romanos, sed & hæreticum pror-
 „ sus est id asserere; igitur ex depositione illorum Ponti-
 „ ficum, verè constare videtur, habere Concilium Ge-
 „ nerale auctoritatem supremam in Summos Pontifices.
 „ Præterea in eadem Constantiensi Synodo Sessione 4ta
 „ & quinta definitum est: Concilium Generale vniver-
 „ sam Ecclesiam repræsentans, auctoritatem habere imme-
 „ diatè à Deo, cui quilibet cuiusq; statûs, conditionis &
 „ dignitatis *etiamsi Papalis* existat, obedire tenetur in his,
 „ quæ pertinent ad fidem, & extirpationem Schismatis,

necnon

ne non reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & mem-
bris; quæ Concilij Sanctiones à Martino 5to Decretali
Pontificio approbatæ sunt. Idipsum sancitum legitur,
in Concilio Generali Basileensi postea celebrato: Frustra
autem & temerariè Vniversi Ecclesiæ Patres, hanc Con-
cilij Generalibus attribuissent potestatem, nisi eam ijs-
dem jure inesse Divino credidissent, frustra & Marti-
nus decreta Concilij approbasset. Igitur illo sæculo, non
Ecclesia modò, sed & Romani Pontifices jus judicandi
supremum, & vltimum judicij tribunal in Ecclesia Con-
gregata recognoverunt. , hucusq; A: Anon:

C A P U T XIII.

*In quo de Pisano & Basileensi Concilio difficul-
tas expeditur, & obiectio Adversarij pri-
ma, de depositione trium Pontificum,
ex antiqua praxi Ecclesiae, di-
luitur.*

1. **N**on est leve quòd hîc discutiendum opponitur, de diuturno in S. Romana Ecclesia Schismate, & Concilij Constantiensis Controversia, res est ardua multorum vexans ingenia, & quibusdam non exigui nominis viris, erga Sedem Apostolicam devotissimis videbatur perplexa; siquidem constat certissimùm ex vna, tres Romanos Pontifices nuncupatos, à dicta Synodo dignitate fuisse exauctoratos, & in locum eorum suffectum canonicè Martinum V, cui hodie succedunt legitimè, qui Ecclesiam Catholicam moderantur: & ex altera parte; nullus dubitat, idem Constantiense Concilium inter Oecumenica numerari; & ab ipso Martino pluries Sacrosanctum nuncupatum fuisse, duosq; ab eadem Synodo

Canones 4ta & 5ta Sessionibus prodijisse, quibus potestas suprema Ecclesiæ, quæ à Christo immediatè est, penes Concilium Generale, non in Romano Pontifice reponitur.

2. Præterea constat, à dicta Synodo vacante Sede, hæreses Hus & Viclef fuisse damnatas, quòd nonnisi supremæ in Ecclesia potestatis argumentum est. Firmata tandem legitur hæc eadem Synodus Pontificis Romani auctoritate, nullà interposità Canonum illorum exceptione: imo post mortem Martini, in Basileensi Concilio eadem duo Decreta Constantiensia, in terminis ut jacent, communi omnium voce fuerunt roborata, ratificata, & Actis Synodalibus perpetuò duraturis inserta, ex communi ordinatione Patrum.

3. Hujus de difficultatibus controversiæ, quæ in dicto Concilio, occasione Schismatis, initium habuit, scripsere magni nominis, pariter ac dignitatis Theologi, temporibus illis coætanei aliqui, vicini alij; Decreta Sessionum illarum (de quibus potissima quæstio est) ab una tantum Concilij parte, ex Ioannis obedientia fuisse condita, idq; inconsultè & minùs regulariter, pluribus ejusdem Obedientiæ Prælati reclamantibus: Primus eorum erat qui hæc scripserant, Eugenius 4tus Pontifex, secundus Cardinalis Turrecremata, qui dicto Concilio interfuerunt in minoribus dignitatibus constituti; Rodericus Episcopus Calaguritenlis, Campegius Episcopus Calabricensis, eadem referentes affirmant, se accepisse ab eis qui præsentibus Constantiæ aderant, hos insecuti sunt Sanderus, & Phygius, suis de Ecclesiastica Hierarchia Tractatibus, Bail, Cabafucius, Auctor Libri, cui titulus *de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ*, ut prætermittam alios, tam antiquos, quam recentes Scriptores.

4. Omnia illa oculatorum testium dicta, tanti hodie apud aliquos habita sunt, quòd nullam omnino fidem

merue-

meruerint, quasi honoratissimi viri illi, quorum alter ad apicem Apostolicum vocatus, Purpurâ donatus alter, ad elevandam auctoritatem Pontificum, propriè excogitaverint: „ Cum enim (inquit A Anon:) premerentur Decretorum eorum pondere, istam responsionem commenti sunt; Decreta Concilij Constantiensis non fuerunt recepta ab omnibus: non fuit de illis sufficienter disputatum: opposuere se in Concilio multi eorum publicationi & promulgationi; sed hoc tam facilè de Decretis Concilij dixerunt, quàm fuit illis difficilè rationem istius sui dicti afferre. „ Hæc Adversariorum acumina, contra tantorum virorum testimonia.

5, Auditis ejusmodi & similibus eorum artificijs, D. Emanuel à Schelfstrate Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus, ad perquirendos & evolvendos antiquissimos codices, acta & gesta hætenus inedita Concilij Constantiensis referentes, studiò se contulit, utq; Orbi Catholico manifestum faceret, Summi Pontificis Eugenij dicta, factis omnino inniti, quibus contradici non potest, ea luci tradidit Antverpiæ an. 1683. adiunctâ brevi dissertatione.

6. Tentavit Pr. Maimbourg hæc omnia conquætere, & ratiunculis speculativi conceptûs respondere ad singula, tractatu suo historico, quem in vulgari idioma te composuit, & Dissertationem dictam ex professo impugnavit. Verùm non defuit animo D. Emanuel Palinodiâ Palinodiæ dare, & momenta Patris Maimbourg omnia discutere, Tractatu illi alio opposito, quem Romæ An. D. 1686. edidit, additis alijs Concilij Constantiensis Actis compilatis per quatuor Prothonotarios à Pontifice ipso, approbante Concilio ad id deputatos, quibus doctrina illius falsitatis convicta, atq; in ipsum Auctorem Maimbourg calumnia regeſta est.

7. Redivivus hodie Maimbourg, tamquam Her-

cule major, non obstitit modò secundo à D. Emanuel edito tractatui, verùm aggreditur etiam, Acta Synodalia illa, commentitia & apocrypha asserens, Apostolicam dignitatem liberis suis cacozeleis laceßere non desinens; Quare palam contra eum agendum constitui, non vt D. Emanueli suppetias feram, neq; enim ferendæ sunt, sed vt argumentis illius jam à me recensitis ad finem vsq; satisfaciam.

8. Tria igitur opponit A. Anon: imò. Depositionem Romanorum Pontificum, à Pisano & Constantiensi Synodo, & Electionem Martini quinti. 2dò: Decreta duo ab eadem Synodo adversus Pontifices condita, & (vt ait) à Martino 5. decretali Pontificio approbata. 3tio. Concilium Basileense, à quo dicta duo Concilij Constantiensis decreta, renovata iterum asserit. De depositione, Pisano & Basileensi Concilio, in quibus nullum robur, hîc expediam: De Decretis verò Concilij Constantiensis, & approbatione eorum, vbi tota difficultas, deferam paragraph: sequentibus.

9. Ex depositione Ioannis, Gregorij & Benedicti, quos Pontifices Romanos vocant, & electione Martini 5ti, non rectè auctoritas Concilij Generalis Pontificiæ præponitur, cum Superiori Capite dixi, in quo vnanimes consentiunt tum Theologi, tum Canonistæ, duobus in eventibus Ecclesiam Congregatam auctoritatem independentem exercere posse; Primò si Pontifex sit manifestus hæreticus, & in hæresi pertinax, tunc enim desineret esse Pontifex, Pastor & Caput Ecclesiæ, sicut desineret esse membrũ ejusdem Ecclesiæ, concipi enim non potest, vt aliquid sit Caput corporis; cuius non modò membrum non est, sed nullo modo in corpore est. Id S. Mârtyr Bonifacius confessus est. *Huic* (inquit) *culpas isthic*

redarguere præsumit mortalium nullus, quia cunctos ipse iudicaturus, à nemine est iudicandus, nisi deprehendatur à fide devius.

in Cap. Si
Papa dist.
40.

10. Secundò tempore Schismatis, quando ita creati sunt plures Põtifices Romani, vt discerni non possit, quis eorum verus & legitimus sit, aut quis illegitimus, quis præferendus, aut reiiciendus, tunc enim interest Ecclesiæ regimini, & animarum salutì, indubitatum & certum providere Pontificem, & Schisma ab ovili Christi repellere. In tali casu cùm ignoratur, quis contendentium sit verus & legitimus, Concilium Generale in eos habebit auctoritatem, quia pro veris Pontificibus non habentur, sicut quod nescitur consecratum, pro non consecrato habetur, & consecratione eget, vt habetur Cap. *Veniens de Presbyteris non baptisatis*. In his duobus casibus subesse auctoritati coactivæ Concilij, nullus dubitat, non vt auctoritate Pontificià exauctorentur, quia in eis supponitur nulla. sed vt pro non Pontificibus declarentur, tametsi actio illa intermedia dicatur depositionis, sicut pro declarando vero Pontifice, intervenit actio electionis.

11. Quòd autem ob solam hæresim, vel Schisma notorium, quod hæreseos incentivum est, non propter aliorum delicta generum deferri ad Concilium possit, expressum satis habetur in Scriptura, quâ inter hæresim & peccata alia, notatur discrimen: de peccato enim infidelitatis dicitur Ioan: 3: *Qui non credit, iam iudicatus est.* & Ioan. 1. *Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite eum recipere, nec ave ei dixeritis, hæc Prælatos Ecclesiæ, & subditos omnes respiciunt, doctrinam Domini non ferentes.* De alijs verò Præfulum criminibus, aliter loquitur Scriptura Math: 24. *Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisei, quæcunq; dixerint vobis servate, & facite, secundum opera eorum nolite facere.*

310 *Ex Controversia XIV. & XV. sæculi*

in Psal. 36. Et ut optimè Augustinus jam supra recitatus: *In Cathedra Moysi, cui hodie succedit Cathedra Christi, sedent & mali, & tamen docendo bona non obsunt auditoribus.* Rationem dat alibi: *Quia coguntur etiam mali bona dicere, neq; enim sua sunt quæ dicunt, sed Dei, qui in Cathedra unitatis, doctrinam posuit veritatis.*

Conc. 3. prope finem.

Serm. 23. de Sanct. C. 1.

12. Imò non Concilij tantum Generalis privilegij, sed Cleri quoq; Romani juris & officij esse, contra ejusmodi sententialiter procedere, verum Pastorem Ecclesiæ proponere, reijcere alterum, deduco ex antiqua Ecclesiæ praxi, occasione schismatum. Tertio sæculo, Novatus schismaticorum artibus Pontifex Romanus declaratus erat, sedente in Cathedra Cornelio, nullum tamen legitur fuisse Generale Concilium, sed solius Romani Cleri studio, Novatus Romæ ejectus, Cornelius pro legitimo recognitus fuit. Quarto sæculo, Damasus Ecclesiam regente, Vrsicinus à parte conspirante Pontifex fuit creatus, absq; Synodo tamen Oecumenica, à solo duntaxat Romano Clero, schisma repressum Valentini-ani auxilio, & Vrsicinus à Sede Petri expulsus est.

13. Quinto sæculo post mortem Zozymi, duo fuerunt denunciati Pontifices, alter Bonifacius ad Theodoræ Ecclesiam, Eulalius alius in Laterano, sedatum nihilominus schisma, absq; ullius interventu Concilij, solo Ecclesiæ Romanæ Clero postea consonante. Aliud eodem sæculo obortum, inter Symmachum & Laurentiū, verum solius Romani Conventus auctoritate, concordia & unitas Ecclesiæ facta est, Laurentio expulso, & Symmacho in Sedem Apostolicam restituto.

14. Sexto sæculo, creato in Basilica Julij, Bonifacio 2do, adversus eum in schismate erectus est Dioscorus opera Althalarici Regis, parte Cleri ei consentiente, Dei tamen beneficio, & ejusdem Cleri majori vigilantia, non Ecclesiæ Congregatæ factum auxilio, ut extincto

tincto schismatico, extingveretur & Schisma. Non multò post, cùm auditus esset obitus Agapeti Papæ, Gothorum Rex violentâ manu in sedem intrusit Sylverium, quem postea canonicâ electione facta pro vero Pontifice Ecclesia reverita est. Idipsum contigisse cum Vigilio, & septimo sæculo cum Theodoro & Paschali; item cum Benedicto 8vo & Gregorio, sæculo undecimo, absq; Concilij Generalis intermedia auctoritate, referunt Annales Ecclesiastici.

15. Non ergo solius Concilij Generalis munus est, sed Cleri quoq; Romani antiqui juris & auctoritatis, illegitimos Pontifices ejicere, intrusos, qui aliunde quàm per ostium intrant, ab ovili arcere, unum Ecclesiæ præponere, vel si omnes sint dubij, per electionem Canonicam novum substituere: quis autem deduxerit inde? Clero Romano principaliorem regiminis & auctoritatis competere potius prærogativam, quàm vero & indubitato Pontifici, eò quòd actio illius sensibilis electionis, vel dejectionis quandoq; intervenerit, si quidem auctoritas ista ministerialis tantummodo est in declarando, non absoluta in judicando. Idem dico de Pisano & Constantiensi Concilio, quòd officio Romani Cleri in partem tunc discissi, & schismate laboranti, fortiori jure fungi debuit, ad reprimendum dirum & pestiferum schisma, quod 70 circiter annis vexabat Ecclesiam, primo duobus, postea tribus de Papatu contendentibus.

16. Concedimus itaq; à Pisano duos, à Constantiensi Concilio depositos tres, legitimè & canonicè suffectum Martinum quintum, legitimos qui ei succedunt, successeruntq; Ecclesiæ Romanæ Antistites & Pastores, sed contendimus (quòd sequenti paragra. declarabitur) dejectos illos, illegitimos, incertos, schismaticos extitisse Pontifices, adeoq; justè extrusos, exturbatos, & dignitate Papali, quam nullis titulis vendicabant, spoliatos

& exautoratos, quid ergo sequitur inde? nisi quòd Generale Concilium schismatis tempore; Clero quoq; Romano discordante, pacem Ecclesiæ quærere, & in dubios Pontifices potestate agere valeat; in veros & legitimos Christi Vicarios neutiquam aliquid attentare, ipsius ejusdem Concilij Constantiensis Actis apertè demonstraturus.

17. Addo, quòd Joannes & Gregorius non absolute invitì depositi sunt, nam ipsi etiam spontè renunciarunt Papatui; Joannes Sessione 2da, per solemnem cum juramento promissionem: Gregorius autem Sessione 14. Benedictus quidem non cessit, sed post mortem ejus Clemens 8 Successor, Nicolao 5 renunciavit, & liberè insignia deposuit. hæc de depositione Pontificum.

18. De Concilijs autem quæ in objectione recenset A. A. hæc pro responsione accipiet; Pisanum Concilium nec Generale nec legitimum fuisse, à nullo quippe Pontificum legitur approbatum, nec pro Canonico ab Ecclesia receptum: & à S. Antonino appellatur Conciliabulum illegitimum, ideo nihil facit ad propositum, cum de legitimis & Oecumenicis, cum veris Pontificibus comparatis, semper procedat quæstio. De Basileensi, quod secundæ parti argumenti inseruit Adversarius, illi tantum differunt, qui Conciliorum auctoritatem antepone-re volunt, ut detrahant Pontificiæ, sed ex eo concludunt nihil, si quidem illud ex majori parte reprobatum est auctoritate legitima, ut constat Sess. 11. Concilij Lateranensis sub Leone 10 celebrati, ubi Concilium hoc schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis appellatur.

19. Equidem dicta Synodus in initio cæpit Oecumenica, eò quòd auctoritate Pontificis indicta, ac primò nutrita, & sub præsidio Juliani Legati Apostolici aliquo tempore continuata fuerit: verum dum sub specie refor-

3. par. sum.
hist. tit. 22
C. 5. parag.
2. & 3.

reformandæ Reipublicæ Christi, ausa est in legitimum Pontificem Eugenium, depositionis pronunciare sententiam, & schismaticum alium substituere, omnes præcipui Episcopi cum Juliano Legato discesserunt, quando verò post discessum eorum Cardinalis Arelatenfis munus præsidendi sibi usurpaverat. invitoq; Pontifice prorogaverat Synodum, non tantum legitima desijt, sed schismatica esse cepit. Unde Nicolaus Eugenij successor, pacis gratiâ (ut loquitur Bulla) approbavit, tantum illas Constitutiones, quæ de beneficijs Ecclesiasticis editæ fuerunt, reliqua verò quæ sunt contra Sedem Apostolicam, & Curiam acta, cum Canonibus citatis Concilij Constantiensis, judicio ejusdem Nicolai sententiam Prædecessoris sui Eugenij hac in re imitantis, rejecta & reprobata sunt; ideoq; communiter ex majori parte dicitur reprobatum: Et in Universitate Parisiensi nusquam pro Canonico reputatum, à cæteris verò Cleri Gallicani Prælatiis, Leonis 10 & Francisci primi tempore, in Concordatis (de quibus parag. ultimo dicturus sum) omnia statuta ejusdem Concilij, contra Romanos Pontifices edita, & à Carolo septimo Rege, Pragmaticæ Sanctioni olim inserta; ita annullata sunt & abominata, quòd nulla de illis mentio in futurum habenda foret in Gallia.

ex Rober.
hist. Conc.
Florent.

in fine Cœc.
Basileen.

20. Tota igitur difficultatis series, quæ hîc discutienda occurrit, sunt Decreta 4tæ & 5tæ Sessionis, Concilij Constantiensis: An videlicet canonicè juxta regulas Ecclesiæ condita sint? Qualis sint fidei? Quis Patrum erat sensus in illis determinandis? Vtrum Martinus illis legibus obstrictus fuerit? Quid tandem Ecclesia Gallicana de illis sanctionibus differuerit? A tribus sententiatis Pontificibus exordior.

PARAGRAPHUS I.

*Ostenditur Benedictum, Gregorium, & Ioan-
nem, dubios & incertos fuisse Pontifices, &
status Constantiensis schismatis breviter
describitur.*

I. **F**Acilè diluitur ex hæcenus dictis Adversarij opposi-
tio primâ, minimè derogari auctoritati indubitati
Pontificis, per factam in Concilio Constantiensi trium
(ut ajunt) Pontificum demotionem, si certum est, nullum
ex eis fuisse verum & legitimum Ecclesiæ Pastorem, sed
dubiæ dignitatis extitisse omnes. De Benedicto quidem
& Gregorio nec ipse Adversarius hæsitat; quoniam Ec-
clesiæ Gallicanæ Antistites in Concilio Pisano palam con-
fessi sunt, ipsos fuisse plus quàm schismaticos, Sessione
videlicet 13, quæ fuit in septimana Pentecostes, in qua
post Missam, Magister Petrus *Plaouste*, pro Universitate
Parisiensi dixit, & declaravit: opinionem Universitatis
esse, illos duos contendentes, debere reputari hæreticos,
& antiquati schismatis nutritores, & hæreticos pertina-
ces, firmans auctoritatem Concilij ad decidendam hanc
causam, & declarandam eos esse ab Ecclesiâ præcisos &
abjectos, & eos quantum opus est abijciendos.

ex aët. Cœc.
Pisan. edit.
Luc. Ache-
rij.

2. Constat præterea Benedictum, non nisi umbra-
tile Summi Pontificis nomen contra fidem demissionis
sæpius à se datam ad interitum usq; detinuisse, ex eo,
quòd Roberto Genebenfi, Clementi 7mo dicto, contra
Urbanum sextum à factione schismatica Avinione erecto,
suffectus fuerat, qui 30 & amplius annis titulum Ponti-
ficis apud suos tantum retinuit; PseudoPontificis autem
& schismatici, in Italia, Germania, Bavaria, Regno
Neapolitano, Poloniæ, Siciliæ, Bohemiæ, Ungariæ, An-
gliæ, cognomen fortitus est. Gregorius quoq; 12, ea-
dem

dem ratione pro schismatico reputatus est, ab omnibus Galliae Provinciis ab Alpibus, usq; ad Oceanum Britannicum, cum unâ tantum Cardinalium parte suffragante, Bonifacio & Innocentio successisset, sedente Avinioni Benedicto. Tota ergo est difficultas de Joanne 23, quem verum & legitimum Pontificem probant Adversarij, duplici ex Capite. Primò: quòd Alexandro 5to legitimo, à Concilio Pisano electo per Canonicam electionem successerit: secundò, quòd major pars Ecclesiae eidem obedi-erit, & ipsum Concilium Constantiense eundem pro vero recognoverit. Expendemus eorum probationes, & duobus schismaticis, tertius comparabitur.

3. In memoriam revocandum, quòd in hoc Cap. pluribus probavi factis, facultatem eligendi Pontificem, cum alius mortem obierit, vel per schisma, aut hæresim Papa deserit, jure antiquo inesse Romanae Ecclesiae Clero, seu Cardinalibus, qui membra sunt, & pars mystica Pontificij corporis, illis verò dissentientibus, & divisis schismate, Concilij Universalis officij esse, procurare unionem Ecclesiae; unum verum Pastorem constituere, & illegitimos qui pro tunc essent, pro non Pontificibus declarare.

4. Certum autem est, eo tempore, quo Benedictus & Gregorius de Papatu certabant, jam diu ante, Romanum Clerum in partes scissum fuisse, quorum alij Romæ, alij cum suo degebant Avinioni: Concilium ergo legitimum & verè Oecumenicum (quod hoc in casu requirunt omnes) fieri debuit, ut schisma sedaretur, & verus Pontifex Ecclesiae præficeretur. Erat sanè non alio fine coactum Pisis, quàm ut depositis duobus, tertius sufficeretur, qui & suffectus defacto erat, nomine Alexander, sed quia non fuit vniversalis Patrum collectio, irregularis acclamabatur Alexandri electio, ideoq; continuo revixit schisma, imò majori impetu erupit, majusq;

316 *Ex Controversia XIV. & XV. sæculi*

dium excitavit, ut quod duo tantum Capita habuit initio, Synodusve utrumque; vellet abscindere, tria simul eodem tempore subito extiterent, ipsaque; Ecclesia quæ in duas partes ante Concilium hoc, divisa, tunc in tres distrahebatur.

Habentur in
append. Cœc.
Constant. a.
pud. Labb.

5. Quod non fuerit Universale Oecumenicum Concilium Pisis, quale requiritur ad schisma sedandum, & denunciandum verum Pontificem, authentica desumo ex actis Synodalibus à Felice Contelorio ex antiquo codice conscriptis, & à P. Labbeo editis. Primò, quod non nisi 180 Episcopi interfuerint, ipsique; potissimum Galli, qui à Carolo Francorum Rege flagitati, stimulisque; adacti, Pisas se contulerunt, cum Cardinalibus ex obedientia Benedicti, quando idem relictâ Galliâ, se recepit in Cathaloniam, ut Regis Aragonum patrocinio tegeretur. Ex obedientia Gregorij paucissimi erant Episcopi, aut nulli, Cardinales tantum sex, qui in literis ejusdem Gregorij nominantur, videlicet Antonius, Prædestinus, Conradus, Franciscus, Jordanus, & Odo. Ex quibus aperte constat, non fuisse verè Oecumenicum.

6. Nec valet, quod reponit A. Anon: „ Non propterea deficere Concilium Pisanum verè Ecclesiam totam repræsentare, & esse Synodum Oecumenicam, quod pauci eidem interfuere, quia ad Concilium vocati omnes erant, interesse omnes debebant, eorumque; culpa erat si non venirent ad Concilium; quemadmodum Ephesina Synodus, est verè Oecumenica, licet ei non interfuerint plures Provinciæ Patriarchatus Antiocheni. Et à Tridentino abfuere multi, quando primæ sessiones celebratæ sunt, duo de quinquaginta tantum erant Episcopi, cum de libris Canonicis, traditionibus, aliisque; actum est. „

7. Non valet inquam, cum de universali Convocatione hujus Concilij non constet, nullum extat vestigium

gium generalis per Ecclesiam edicti; loquuntur autem historiarum: aliquorum Principum precibus, & nominatim Caroli Francorum Regis incitamento, Cardinales ex Benedicti obedientia, & Episcopos ad agendum Pisis Conventum adductos fuisse, unde quatuor tantum Nationum legati leguntur adfuisse, Franciæ, Poloniæ, Angliæ, & Siciliæ: requirunt tamen omnes ad generaliter celebranda Concilia, ut & universaliter intimeretur, & in pleno numero, ex multis saltem si non omnibus, melioribusq; Provinciis Episcopi congregentur: Unde paritas de Ephesina Synodo non facit ad propositum, quia constat ex Cap. 5. parag. 2. supra, generali diplomate Apostolico fuisse indictam, & ex pluribus Orientalis Ecclesiæ Primatibus collectam. Præterea eidem Synodo per Vicarios præsedit, & illam auctoritate direxit Romanus Pontifex, *in quo etiam sine Concilio figuratur Ecclesia* secundum Augustinum, multò magis cum Concilio, licet non ex omnibus Episcopis conflatum esset, eandem sufficienter repræsentare poterat. Idem dico de Tridentino; & addo aliud, quòd cæteri Episcopi, qui postea advenerant, ratas habuere Patrum de Traditionibus, & libris canonicis sanctiones.

8. Secundò, non Oecumenicam fuisse Pisanam Synodum, nec Canonicam Alexandri suffectionem, ex Concilij Constantiensis actis apertè colligo: Annitebatur Joannes 23 omni studio & contentione ut in Constantienti Conventu Synodus Pisana firmaretur, quo Benedicti & Gregorij depositio atq; Alexandri electio rata haberetur, ut sic utroq; exauctorato, Pontificatum sibi debitum assereret: verum ab ea discrepabant sententia Patres, unà cum Sigismundo, aliorumq; Regum Oratoribus, eoq; tendebant omnium studia, ut iterum ad depositionem illorum duorum procederetur, & ab Joanne idem exigeretur, sicut in re factum fuit. Frustra autem

de verb.
Dominifer.
13.

apud Ray-
nal. ex ma-
nuscri. cod.

esset Benedicti & Gregorij iterata depositio, si hæc legitima auctoritate, & canonicè à Synodo Pisana peracta fuisset, declaratio illius & approbatio utiq; suffecisset, ut novæ turbæ impedirentur, atq; brevioris viæ compendio perveniretur ad dandam Ecclesiæ pacem, sed quia illegitima non Oecumenica credebatur Synodus, ideo dubia censebatur duorum depositio, dubia & Alexandri electio, consequenter nec legitima Joannis successio.

9. Porro Concilij illius tempore, certæ propositiones controversæ per Ecclesiam, & Universitates sparsæ sunt; quarum prima erat: *Si Concilium Pisanum fuit ritè & canonicè celebratum?* 2. *si duo contendentes de Papatu fuerint canonicè depositi* 3. *si Alexandri electio fuit ritè & canonicè facta?* 4. *si dicta electio ab illis qui fuerant in Concilio, fuit legitime & canonicè acceptata.* Disceptabatur de illis pro utraq; parte, nullo interim ex duobus illis cedere volente. Quæstiones istæ certè in Ecclesia non prodijissent, si Concilium Pisanum Oecumenicum, & Alexandrum legitimum Pontificem fideles omnes credidissent.

10. Et dato, quòd Universalis fuisset Pisana Synodus, Canonica & Alexandri electio, adhuc non sequitur indubitatum Pontificem Joannem extitisse; tum quia non fuit electus canonicè ab omnibus Cardinalibus utriusq; obedientiæ; sed paucis nimium; tum quia non fuit recognitus ab Universali Ecclesia, imò nec à majori Ecclesiæ parte, plura enim Regna & Provinciæ Gregorio & Benedicto obedierant, quàm quæ Joanni adhæserant, ut dicitur inferius. Tum demum, quia Concilium Constantense nequaquam ipsum pro vero Pontifice recognoscebat, (de quo viribus contendunt Adversarij.) In exordio namq; Concilij, visa fuere arma Pontificia Gregorij ad valvas Conventûs Patrum Augustinianorum affixa, & sequenti nocte jussu Joannis inde sublata, quam ob causam dum gravis quæstio orta esset, omnes tandem in eo

con-

convenerunt Patres Concilij, quòd Gregorius ipse si personaliter Constantiam advenisset, arma Pontificia non obstante Joannis præsentiâ potuisset affigere: Quomodo igitur Joannem pro indubitato Pontifice habere potuit Concilium, si alteri pariter ac Joanni, usurpare permittit Pontificatûs insignia, ambobus quidem, pro bono pacis faciendæ.

11. Præterea si Concilium eundem pro legitimo judicavit Pontifice, cur Nuncio Gregorij ingressum publicum cum Capello rubeo ambienti, in pleno Patrum confessu, aliqui licentiam illam concedendam esse asseruerunt? cujus sentimentii auctor erat Petrus de Aliaco Cardinalis nationis Gallicæ, quòd dum Synodus Constantiensis permittit, factò declaravit se Joannem pro certo & indubitato minimè habuisse.

12. Aliâ viâ probat ipsa Constantiensis Synodus Joannem illegitimum & schismaticum egisse Pontificem, quia violentis, & iniquis medijs Papatum anhelans, in vitam Alexandri 5 extitit machinatus, ut veneno extinguveretur, sicut defacto extinctus tenetur & creditur: ut habetur in citatione, quæ legitur Sess. 11. ideoq; Sessione 14 prohibet Synodus facere mentionem in instrumentis & Actis Synodicis de Romano Pontifice & Sede Apostolica; usq; ad cessionem illorum inclusivè. *Hæc Sancta Synodus (inquit) ex certis bonis aspectibus statuit, & ordinat quòd per Notarios, qui de præmissis rogabuntur, in instrumentis per eos conficiendis, nulla fiat mentio de Romano Pontifice, vel de Sede Apostolica, sed de anno Regnorum Seren. Principis D. Sigismundi Romanorum & Vngariæ, & hoc usq; ad cessionem eorum inclusivè.*

ex Felic.
Contel. a-
pud Ray-
nal.

13. Si autem Patres Concilij, Joannem pro verò Ecclesiæ Pastore cognovissent, utiq; inhibitionem illius Pontificatûs, in instrumentis & actis Synodicis more antiquo in Concilijs fieri solitis, ante cessionem ipsius non fecis-

fecissent. Hoc autem à Concilio decernitur, tum quia incertos omnes & illegitimos judicavit, tum quia Apostolicæ Sedi decretis suis præjudicare noluit, ideoq; additur: *usq; ad cessionem illorum exclusivè*, nam post cessionem eorum, de eligendo legitimo Pontifice agebatur.

14. Idem Joannes coram Patribus de hæresi & alijs criminibus fuit accusatus, unde Sess. 8. non Pontifex vocatur, sed mercenarius, Dominicum gregem deferens, bonum Ecclesiæ, & extirpationem hæresum evitans, imò conservator schismatis & hæreseos; ut habetur in tenore citationis dictæ Sess. Ea propter Sess. 13. à Patribus sententiatus, & de throno Apostolico quem indebitis titulis usurpaverat, dejectus, tamquam pacis & unionis perturbativus, schismatis nutritivus, à voto & juramento deviativus, simoniacus; bonorum juriumq; nedum Ecclesiæ Romanæ, sed aliarum quoq; plurium dilapidator notorius: hæc & alia contra Joannem in decreto dictæ Sessionis. Et quid præjudicat veris & legitimis Pontificibus? dum unus de hæresi, & schismate convictus, à Concilio exauctoratur.

15. Quod si adhuc contendas, Joannem pro vero Pastore existimatum fuisse, ab aliqua Ecclesiæ parte, nihil contra evincitur, quoniam ipse (ut dixi) Sess. 2da Papatui celsurum cum juramento promiserat, ea igitur Ecclesiæ pars, quæ illi paruerat, putaretq; justum titulum habuisse; cum eundem vidisset, eidem titulo in Synodi manibus quasi renunciasse, jam penes se crediderat Concilium, tam Synodale quàm Pontificale jus, in ipsum Joannem à juramento promissionis postea retrocedentem, adeoq; processit auctoritate, non tamquam in verum titulum habentem, sed ut in schismaticum, Concilio, & sacris illudentem. Ex depositione igitur trium PseudoPontificum, nihil contra auctoritatem Apostolicæ Sedis concluditur, cum nobis de veris, & legitimis Ecclesiæ Pastoribus, sit semper quæstio. PA-

PARAGRAPHVS II.

An Decreta Sessionis 4te & 5te fuerint Conciliariter facta, & tamquam ab Oecumenica Synodo Vniuersalem Ecclesiam protunc representante, canonicè edita,

I. **Q**UOD prædicta Sessionum Decreta non fuerint facta conciliariter, cum debita videlicet deliberatione, & consentientibus omnibus quorum intererat, neq; canonicè condita à Concilio, vt Vniuersalem Ecclesiam representante, jam dudum tradiderunt supra à me nominati Theologi, cum Eugenio IV. & Card. Turrecremata, & de his Sessionibus, vt testes oculati scripserunt ex professo: Et novissimè laudatus D. Emanuel, memoratis supra in acta Concilij Constantien. Dissertationibus, hæc omnia plenissimè illustravit, ex Actis Synodalibus de manuscriptis antiquissimis codicibus, eò usq; orbi Catholico incognitis, & ab eo primò in lucem editis. Cum autem præsens quæstio ab eo sic digesta, atq; cum tanta diligentia & claritate tractata sit, vt nulla Adversarijs mulitandi occurrat ratio, nullus terriculamenta iniiciendi locus amplius maneat, nisi negandi & pernegandi acta quæ illis obijciuntur authentica omnia, sic enim respondet A Anon: „ Non constat (inquit) certò an manuscripta illa Sacræ Constantiensis Synodi acta, quæ allegantur, sint originalia, & authographa, neq; alicui homini manuscripta illa originalia esse dicenti, & non probanti credere quis tenetur. „ Hæc est tota responsio Adversarij ad omnia illa collecta acta, per verbum nego, vel, non credo, pro omnium resolutione reponentis, cum tamen multa dictis Codicibus, quæ

lib. 2. de
Eccles.

„ in suo
tract.
„ manu-
„ scri. de
„ auct.
supr. Eccl.

R r

illis

illis opponuntur indubitata fidem faciant,

2. De tribus quidem, quatuor Prothonotarij à Ioanne 23. ipso approbante Concilio ad hoc deputati testificantur, Ordinationes, Statuta, Constitutiones, Decreta, & alia acta & gesta, ab ijs recollecta, visa, & ordinata fuisse, ut in titulo eorundem actuum legitur. De alijs verò qui in Vaticana, & alijs pervetustis Bibliothecis inventi sunt, constat originales, & authographos esse, quia illud ex ipsis iisdem Codicibus deducitur, sub tempus Concilij Constantiensis fuisse conscriptos; & hoc vnicum (ut cætera taceam) originalis, & certæ eorum fidei iudico argumentum, quod in rebus substantialibus inter se concordent omnimodè. Quare hîc tantum ad propositum censeui, illorum Actuum Sess. 4. & 5. concernentium, quæ novissimè typis mandata sunt, compendium reddere, ut novis Adversarij occurrere rationibus, videatq; Lector, quàm infirma sit opinio aliquorum, totum robur in duobus Decretis illius Synodi stabilientium.

3. Duo sunt in questione proposita. Primum: an Decreta illa sint facta conciliariter? secundum: an ea condita sunt à Concilio, ut Vniversalem Ecclesiam Christi repræsentante? id est: an Concilium, Sessionum illarum tempore, fuerit jam Vniversale & Oecumenicum. Ac imprimis, ut certum suppono cum omnibus, conciliariter à Synodo aliquid fieri, nihil aliud esse, quàm fieri cum matura deliberatione, & examine debito, vniuersis quibus interest in vnum consentientibus cum suffragiorum libertate: Hæc observata semper fuit à Synodis Orientalibus, & Occidentalibus in condendis Canonibus regula, hæc perpetua Conciliorum praxis.

4. In memoriam revocare liceat, quæ superioribus Controversijs de 8. Synodis Generalibus retuli, in quibus dum de gravioribus Ecclesiæ causis ageretur, cum

cum quanto rigore in illis discutiendis procedebatur, quomodo Canones & SS. Patres pervolvebantur, & ubi veritas comperta fuit, dissentientes qui erant, foras à Concilio mittebantur, & postea non resipiscentes, ex albo Orthodoxorum proscribebantur, *anathema ei, qui ita non consentit: qui non subscribit: qui ita non credit:* his factis demonstrare, & posteriores docere voluerunt antiqui Ecclesiæ Patres, definitiones in principalioribus questionibus, ad totam Ecclesiam spectantibus, deliberatione & diligenti examine prævio, communi Patrum sensu & suffragio, atq; unanimi corde fieri debere, ut ex Spiritûs S. assistentia, una omnium fides, & Ecclesia una monstretur: neq; enim Spiritus S. infallibiliter assistit Patribus oscitantibus, aut in rebus fidei ad invicem discordantibus, sed summâ diligentiam rei, de qua controvertitur, veritatem quærentibus; Ecclesia namq; non habet novas revelationes, sed ratione, examine, doctrinâ, disquisitione, verum discernit à falso, nec nisi post multas collationes, & preces ad Deum fusas, largitur spiritus veritatis, & infallibilis assistentiæ: Unde paucis concluditur; conditiones requisitas ad verè *conciliariter* & cum assistentia Spiritûs S. agendum, in Materijs Ecclesiæ gravioribus, fidem potissimum concernentibus, non esse alias, quàm examen debitum, plenam Patrum deliberationem, suffragia libera, & unanimem omnium, quorum interest, consensum.

5. Et dato, quòd volunt Adversarij, majorem Concilij Generalis partem sufficere in terminandis etiam gravioribus Ecclesiæ negotijs, ut pro ratis decreta Synodi habeantur; volo & huic assertioni pro nunc subscribere, (tametsi dissonam omnino Conciliorum Generalium praxi, notaverim, in materijs potissimum fidei) reliquis tamen prærequisitis necessarijs conditionibus. Jam ad Concilium Constantiense digrediamur.

6. Non ibit (ut opinor) inficias Adversarius, in prædictis duabus sessionibus, ex principalioribus Materijs ad totam Ecclesiam spectantibus, causam fuisse agitatam, dum de subjecto supremæ in Ecclesia auctoritatis, quæstio in Concilio exorta fuit, materiam existimo hanc fuisse gravissimam, quia in supposito fidei, quâ semper erat creditum, nec unquam dubitari licuit, dari in Ecclesia Christi visibilem potestatem: cum enim militans Ecclesia sit collectio fidelium, qui de se fallere, falliq; possunt, proinde inalterabilis veritatis constantia proficisci non potest, nisi agnoscatur in terris, aliqua potestas infallibilis Divinitus instituta, quæ Christi fideles regat, veritates orthodoxas proponat, lites dirimat, & inerrabiliter controversias componat fidei: hoc primum professionis Catholicæ rudimentum, quod nec antiqui hæretici inficiati sunt. Ita esse fatetur A. Anon. Ergo illud unicum in Actis Constantiensis Concilij requirendum venit, quomodo Patres Concilij sessionibus illis duabus, in materia tam gravi se gesserint? quomodo quæstionem definierint? quomodo decreta publicaverint? consentientibusne in unam sententiam cum debita deliberatione & examine omnibus, vel saltem majore parte Concilij Oecumenici? Ab actis & gestis Synodali-
bus incipiendum.

ex act.
à D. E-
man.
Schel.
editis.

7. Post Sessionem 3. die Veneris, 29 Mensis Martij, cum tres Nationes, videlicet Germanica, Gallicana, & Anglicana deliberassent Sessionem celebrare in crastinum, & Capitula quæ volebant in ea statuere; Domini Cardinales in Palatio Episcopali Constantiensi convenientes, habita inter se deliberatione, obtulerunt Domino Regi, quòd ipsi parati erant sessioni in crastinum celebrandæ interesse, dummodò non fierent, neq; statuerentur alia Capitula, nisi Capitula infra-scripta, quibus sic oblatis D. Rex, receptis Capitulis infra-scriptis, dixit,
se

se iturum ad Nationes in Claustro S. Francisci congregatas, & cum eis prædicta Capitula conferre velle, & de eis postea respondere.

8. Eadem die, horâ tardâ D. Rex à Nationibus ad dictos Cardinales rediens, retulit: quòd Nationes supra infra-scriptis Capitulis tantùm in Sessione statuendis, *non poterant concordare*, sed obtinuerat ab eis, quod Sessio usq; ad horam decimam prorogaretur, & in crastinum, usq; ad illam horam viderent, *si possent ad invicem concordare.*

9. Die Sabbathi, quæ fuit dies Sabbathi Sancti, penultima Mensis Martij, horâ septimâ ante meridiem, convenientibus in Palatio Episcopali Constantiensi, D. Rege Romanorum, DD. Cardinalibus, & Nationibus, *fuit plurimum super infra-scriptis, & alijs Capitulis altercatum* (& ut gesta ex alijs 4 manuscrip. codicibus referunt) *quia Cardinalibus adhuc non fuerat plenè aperta materia agendorum in illa Sessione, nec etiam Ambasiadoribus Regis Franciæ,* præfati Cardinales & Ambasiadores, erant deliberati, non interesse in Sessione. Et licet Rex multùm instaret apud Cardinales, quòd interessent; tandem cum jam Prælati sederent in Concilio, cum mitris & pluvialibus, Rex tractavit cum Cardinalibus, & per ejus medium adhibito quodam moderamine in illa Sessione, Cardinales consenserunt interesse, & fecerunt quòd etiam interfuerint Ambasiadores Regis Franciæ, cum quibus Cardinales se junxerunt, & illi cum Cardinalibus. Rebus ita stantibus, celebrata fuit Sessio 4ta, & publicata in ea de auctoritate Concilij Capitula.

10. Post Sessionem 4, die Sabbathi, quæ fuit 6 Mensis Aprilis, cum per prius inter Dominos Cardinales & Nationes *altercatum fuisset, super correctione & emendatione Capitulorum in præcedenti Sessione statutorum,* tandem ordinatum & conclusum est, quòd supradicta Capitula

„ erant
„ Capitula
„ la illa,
„ quæ habentur
„ Sess. 4.
„ & 5. de
„ auctor.
„ Concil.

„ consensu
„ ferant
„ interesse
„ Sess. non
„ Capitulis in ea
„ publicandis.

„ corrigerentur. Convenientibus itaq; dictâ die, Glor.
 „ Principe D. Sigismundo Rege Romanorum, DD. Car-
 „ dinalibus, cæterisq; Principibus, Prælati, Regum,
 „ Principum, ac Dominorum Oratoribus, & Procurato-
 „ ribus, & alijs in Concilio Constantiensi existentibus in
 „ Ecclesia Cathedrali, *præmissâ per DD. Cardinales protesta-*
 „ *tione* in Camera Paramentorum Palatij Constantiensis se-
 „ cretè facta, quòd propter scandalum evitandum ad Ses-
 „ sionem ibant, *non animo consentiendi his*, quæ audierant
 „ in ipsa statui debere: Tandem quinta Sessio celebrata
 „ est: D. *Andreas Laschari* Electus Posnaniensis pronunci-
 „ avit Capitula. (addunt alia gesta ex 4 manuscriptis co-
 „ dicibus.) Fuerunt pronunciatæ definitiones per Ele-
 „ ctum Posnaniensem, quia Cardinalis Florentinus *illas*
 „ *noluit pronunciare.*

II. Eadem gesta ex 4 manuscrip. Codicibus refe-
 ibid. apud runt, de querelis Cardinalium, apud Nationes interpo-
 D. Emanue. sitis, quòd sine deliberatione post Sessionem 2dam cuncta
 Schel. in Concilio peragerentur: „ Cardinales autem licet
 „ præsentés in Sessione fuerunt, *nunquam illam formam vi-*
 „ *derant*, eodem enim die, circa horam septimam de ma-
 „ ne, fuit data eis copia ad deliberandum super illa, cùm
 „ jam plures Prælati sederent, & immineret relatio novo-
 „ rum faciendâ Regi, & deputatis Nationum in Sacristia,
 „ in qua relatione præsentés fuère, *nec poterant illam videre*,
 „ cùm statim facta relatione, perventum est ad Sessionem,
 * „ quæ jam parata erat, * & ita pene in omnibus Decretis
 (intelli- „ Concilij factum est; Cardinalibus in ita arcto & brevi
 ge sub „ tempore ostensa sunt Decreta, jam conclusa à Nationi-
 una o- „ bus, ut non fuerit in eorum potestate super illis *suffici-*
 -bedien. „ *enter deliberare*, imò in magnum contemptum habiti sunt.
 -tia Jo- „ Plures conquesti sunt Cardinales de contemptu, & fina-
 -annis.) „ liter petiverunt, quòd cùm essent in Concilio 4 Natio-
 „ nes, una Angliæ, in qua non erant viginti Capita, de
 qui-

quibus tres solum Prælati, & Cardinales essent 16, & alij futuri, de quibus plures magni & insignes Doctores propter dignitatem Collegij ut habeant vocem, & auctoritatem tantam, sicut Natio Anglicana, quod fuit recusatum & dictum, quod venirent ad suas Nationes, ita quod nullam habent auctoritatem. „ Hucusq; gesta Constantiensis Concilii, de examine, deliberatione, consensu, & definitione obortæ quæstionis, de subiecto potestatis Ecclesiasticæ.

„ plura
„ Nationū
„ Capita
„ non erāt
„ in Sessio-
„ one.
„

12. Jam notasti conditiones necessarias Concilij Generalibus omnibus, ad Canonicè operandum, & ritè procedendum in Controversijs gravioribus, seu quod idem est ad *conciliariter* agendum, definiendum, & concludendum, ut infallibilis aliquid dicatur fidei, obligetq; ad credendum omnes ubiq; fideles. Audisti gesta Synodalia, conditiones dictas de controversia in Concilio quæstione clarè circumscribentia, illa relege; & animo quieto judica, an Sessionis 4tæ & 5tæ Decreta, conformiter ad alia antiqua Oecumenica Concilia; canonicè & vere *conciliariter* facta fuerint? De examine & matura deliberatione Patrum, satis manifestum habetur, fuisse nulla: examen quidem uno duntaxat die absolutum; die 29 Martij proposita erat à Rege examinanda quæstio, & die sequenti, nempe penultimâ mensis ejusdem, jam tota decilio, jam finita tam difficilis controversiæ discussio; sed quomodo tam cito finiri potuit? si *Cardinalibus* activitatem præ cæteris, propter dignitatem Collegij Apostolici in Concilio habentibus, *adhuc non fuerat plenè aperta materia agendorum in illa Sessione, nec etiam Ambasiatoribus Regis Galliæ*, sed solis per Sigismundum Nationibus, nullo servato præscripto ab Ecclesia agendi ordine, ideoq; *præfati Cardinales & Ambasiatores erant deliberati non interesse in Sessione.*

13. Quomodo cum matura deliberatione Patrum
res

res terminata esse potuit? Si *Cardinales nunquam illam formam viderant*, eodem enim die circa horam septimam de mane, fuit data eis copia, ad deliberandum super illa, cum jam plures *Prælati sederent*, & immineret relatio novorum facienda in *Sacristia*, in qua relatione præsentēs fuere, nec poterant illam videre, cum statim facta relatione, perventum est ad Sessionem, quæ jam parata erat; & ita pene in omnibus decretis Concilij factum est. (hæc ultima verba intellige de Decretis Concilij, quæ erant sub uha obedientia Joannis.)

14. Libertas suffragiorum quæ erat illis in Sessionibus? in quibus clamaverunt sæculares, siluerunt Cardinales, potentiâ Regis perterriti, ita: ut non fuerit in eorum potestate, super illis sufficienter deliberare, imò in magnum contemptum habiti sunt, pluresq; conquesti sunt de contemptu. Quis servatus est à SS. Patribus sancitus ordo judicij? quandoquidem non omnibus, quorum intererat, datus est in Sessione locus suffragij, dum enim petierunt Cardinales, ut alij de quibus magni & insignes erant Doctores propter dignitatem Collegij, ut habeant vocem & auctoritatem tantam, sicut Natio Anglicana: fuit recusatum & dictum, quod venirent ad suas Nationes, ita: quod nullam habent auctoritatem. Hicne modus veritatis quærendæ? Ubi est consensus quorum intererat omnium? quandoquidem Nationes supra *infra scriptis materijs*, de auctoritate nimirum Concilij supra Pontificem, *Sess. 4ta statuendis*, non poterant concordare, adeo: ut Rex Romanorum qui fautor decidendæ controversiæ fuerat, de omittendis illis Sessione 4ta, & in aliam differendis operam adhibuerit, & obtinuerat ab eis, quod Sessio usq; ad horam 10 prorogaretur, & in crastinum usq; ad illam horam viderent, si possent ad invicem concordare.

15. Ubi erat animorum unio, tam in statuendis, quam in publicandis illis decretis? si ante Sessionem istam, inter DD. Cardinales & Nationes altercatum fuit super correctione & emendatione Capitulorum in præcedenti Sessione statu-

statutorum, fecerintq; protestationem solemnem unâ cum Oratoribus Regis Galliæ, in Camera Paramentorum Palatii Constantiensis, (Rege, Principibus, Prælati, Regum Oratoribus & Procuratoribus in Concilio existentibus,) quòd propter scandalum evitandum ad Sessionem ibant, non animo consentiendi his, quæ audierant in ipsa statui debere; & cum ad Sessionem statim perventum esset, ut Capitula iteratò publicarentur, per D. Andream Lascharium Electum Posnaniensem Polonum pronunciata fuerunt, quia Cardinalis Florentinus illa noluit pronunciare, utiq; nec ullus alius Cardinalium. Ex quo oppositio eorundem Cardinalium, & aliorum ipsis adhærentium apertè colligitur. Hæcne est conspiratio omnium? hæcne unanimis conventio Patrum? ad exprimendam totius Ecclesiæ sententiam, in tam abstrusa quæstione: *plenarij Concilij sententia, totius Ecclesiæ consensio est* inquit August. Et ideo Gregorius Magnus, se quatuor Concilia Generalia prima, non minori prosequi reverentia testabatur, eâ: quam quatuor Evangelij deferebat. Et Ambros. *Epist.* 2 *Sequitur tractatum Concilij Nicæni, à quo nec gladius, nec mors me separabit.* Et Magnus Leo de rebus apud Nicæam & Chalcedonem definitis ait *Epist.* 78: *Nullum audemus invire tractatum, quasi dubia vel infirma sint, quæ tanta per Spiritum S. fixit auctoritas;* quia videlicet cum ejus assistentia, veritas quærebatur, & inventa, ab universis Patribus, vivis vocibus unitis cordibus consignabatur.

16. Respondet ad omnia ista A. Anonymus; majorem partem Concilij in dirimendis etiam difficilioribus Controversijs sufficere: Et hoc admisi gratis; licet communiori Doctorum sententiæ, & praxi Ecclesiæ omnino contrarium. Sed ubi est hæc majoritas; ubi pluralitas Patrum in consentiendo? „ In illis (inquit) „ editis à D. Emanuel codicibus legitur, quòd habitâ dis- „ sertatione inter D. Regem, DD. Cardinales, & Depu- „

„ tatos Nationum, super Capitulis prælibatis, tandem Di-
 „ vino flamine inspirante, in unam sententiam convene-
 „ runt, * quòd tantùm Capitula infra-scripta statuerentur:
 (Natio- „ Fuit ergo dicta Sessio de consensu & voluntate D. Regis,
 nes vi- „ & DD. Cardinalium in Constantia existentium, quatuor
 delict.) „ Nationum, & Oratorum Regum, & Principum celebra-
 „ ta, & omnes Cardinales in Constantia existentes, qui
 „ non erant infirmitate gravati, interfuerunt. „ Non infi-
 „ cior Sessionem illam de consensu Cardinalium & quatuor
 Nationum fuisse, quodq; omnes præter infirmos eidem
 interfuerint; sequiturne inde? eosdem Cardinales, &
 Nationes omnes, pro Capitulis quoq; in Sessione statu-
 endis, & publicandis, consensum suum præbuisse? si ex
 ijsdem ipsis Codicibus, ex quibus hæc deprompsisti, satis
 liquidè constet, præfatos Cardinales cum Natione Galli-
 ca, post illam Sessionem quæ quarta fuerat, protestatio-
 nem emisisse, quòd propter scandalum evitandum ad
 Sessionem ibant, non animo consentiendi his, quæ audi-
 erant in illa statui debere, quia necdū eis aperta erat mate-
 ria agendorum; aut quo pacto consentire poterant pro
 Capitulis? si nunquam puncta illorum viderant, ideoq;
 post Sessionem hac de re, cum alijs Nationibus altercati
 erant.

17. Libenter admitto, quòd Nationes (quibus
 tantum proposita erant à Rege Capitula) in unam sen-
 tentiam convenerunt, ut illa in Sessione statuerentur; se-
 quiturne inde? illorum Capitulorum quæstionem cum
 rigore examinis & matura deliberatione ab ijsdem Na-
 tionibus resolutam fuisse? si ijdem Codices referunt, quòd
 intra spatium diei unius, totum negotium sit absolutum:
 die Mercurij materia discutienda Nationibus erat à Rege
 proposita, & die immediatè sequenti, *inceptâ missâ pro-*
 Sessione celebranda, Rex associatus Cardinalibus *jussit ad se*
vocari deputatos Nationum jam in Choro paratos existentes pro
 Sessione-
 ex ijsdem
 codicibus à
 Protho-

Sessio celebranda, quibus venientibus, facta fuit non modica not. com-
pilatis.
disceptatio inter D. Regem & DD. Cardinales, & deputatos
Nationum super Capitulis prælibatis, & tandem (verba se-
quuntur relata ab Adversario) in unam sententiam convene-
runt (Rex videlicet cum Nationibus, non cum Cardinali-
bus) quod tantum Capitula infrascripta statuerentur. Quo-
modo unius missæ intervallo cum plena deliberatione, tanta
causa potuit terminari? Cardinalibus & Natione Gallica
cum alijs Nationibus contendentibus, illis utiq; assen-
sum recusantibus; vel quid prodesset Nationum, in bar-
bam Cardinalium, & Gallorum, conspiratio, pro sanc-
endis Capitulis, si inconsultè, & absq; sufficienti delibe-
ratione, imò litigantibus partibus procedebatur ad Ses-
sionem.

18. Dum ergo acta referunt (quæ citat Advers.)
quòd tandem in unam sententiam convenerunt, loquitur de so-
 lis Nationibus, qui in Conventu PP. Franciscanorum
 seorsim fuerant adunati, non de Cardinalibus, neq; alijs,
 iplis adhærentibus, ut erat Natio Gallica, qui pro Sessio-
 ne tantum, non pro statuendis in ea Capitulis consense-
 rant, ad eamq; propter evitandum scandalum iverant.

19. Verum ut ad propositum A. Anon. regre-
 diar; de vocum pluralitate, quam in Nationibus, non
 in Cardinalibus videtur reponere, superest responden-
 dum. Quatuor in argumento allegat Nationes ex dictis
 Codicibus, de quorum consensu, & voluntate, facta fuit
 Sessio, atq; adeo concurrente majore parte Concilij; &
 quid inde? etiam de consensu Cardinalium postea facto,
 & omnium aliorum, Concilium totum pro tunc inte-
 grantium, facta fuit eadem Sessio, omnesq; præter infir-
 mos illi interfuerunt: ergo non majori parte (ut ille as-
 serit,) sed toto consentiente Concilio, inchoata erat Ses-
 sio, sed quid inde? De consensu Concilij pro Sessione
 facienda cardo difficultatis non vertitur, sed de plurali-

tate suffragij pro resolvenda materia, & publicandis in Sessione Capitulis controvertitur, videlicet: quot Nationes, & quæ, propositam sibi de suprema in Ecclesia auctoritate quæstionem discusserint? qui definierint? & quot pro publicandis in Sessione definitionibus consensum dederint? in hoc tota rei controversia.

20. Repete iterum hætenus recensita gesta Concilij, & comperies, pridie ante Sessionem quartam, quæ fuit dies Veneris 29 Martij, tres tantum Nationes in Claustro S. Francisci hac pro materia congregatas fuisse, nimirum Gallicanam, Germanicam, & Anglicanam, cum quibus *Rex Sigismundus prædicta Capitula conferre voluit*, & de eis *postea respondere Cardinalibus*, Italica Natio ibi non erat, quia hæc unita fuit cum Cardinalibus, Prælati Gallicæ Nationis, die sequenti 30 Martij, Germanos & Anglos dimiserunt, *cum quibus Cardinales se conjunxerunt, & illi cum Cardinalibus*. Jam habemus duas Nationes Capitula proposita impugnantes, & tertium Collegium Cardinalium, duæ solæ restant Adversario, Germanica videlicet & Anglicana; ex quanto autem suffragiorum numero hæc ultima erat composita, meminerunt acta Concilij, *in qua non erant viginti Capita*: non dubito, quod propter numeri paucitatem comparatione ductâ cum alijs Nationibus, hæc studio à Prothonotarijs fuerint adnotata. Faciât nunc computum Advers. Definitorum Concilij; ab unica Natione Germanica, cum decem & novem Anglis, facta fuit de potestate Ecclesiastica definitio, & illis solum volentibus, ejusdem sententiæ in Sessione 4ta & 5ta publicatio, à reliquis verò; Italica, Gallica, & Collegio Cardinalium, contra prædicta statuta, contradictio, oppositio, & Canonica protestatio: ubi ergo erit major pars Concilij? quam ad dirimendas graviores etiam controversias ais posse sufficere, ostendas illam pluralitatem, demonstres, & vincas. Dabo tibi plus,

bi plus, (licet concedere haud liceat,) à pluribus Nationibus omnia illa Sess. 4^{tæ} & 5^{tæ} Decreta conclusa fuisse, adhuc quòd velis, non sequitur, Nationes inquam illas, majorem partem constituisse Constantiensis Concilij, ut Universam Ecclesiam representantis: & hoc est alterum punctum quæstionis in titulo positæ.

21. Optimè notaverunt jam pridem Orthodoxi Doctores cum Summo Pontifice Eugenio, & Cardinali Turrecremata, qui oculatè Constantiæ facta viderunt, Concilium hoc tres status habuisse. Primum, in quo erant Nationes ex Joannis obedientia, ad Edictum ejus Constantiam convenientes, qui eum Summum Pontificem crediderant; hæc Congregatio duravit à prima Sessione, usq; ad 13 inclusivè. Secundus status fuit, quando Prælati obedientiæ Gregorij 12, novo illius convocationis Edicto emanato, Constantiam convenerant, & cum obedientia Joannis se conjunxerant, quòd factum legitur Sessione 14. Et ut referunt gesta Concilij, ex duobus codicibus manuscrip., Gregorius noluit cum sua obedientia unionem facere Sess. 14, nisi improbatà convocatione per Joannem facta. Tertius status est, in quo Reges & Principes ac Prælati obedientes Benedicto 13, per suos Oratores novà factà convocatione Concilij, se univerunt duabus alijs obedientijs, & hoc factum fuit Sessione 22. *pro quo solo tempore* (inquit scriptor ille qui Constantiæ præsens fuerat) *convenientibus omnibus tribus obedientijs, fuit certum dicere, quòd universalis Ecclesia representativè congregata esset Constantiæ.* Nullus autem dubitat, quòd asserere, quòd sola obedientia Joannis, faceret Concilium *Universale, Universalem Ecclesiam representans, esset temerarium alijs duabus obedientijs.* Non temerè tamen dicendum existimavit Pr. Maimbourg, dum Concilium Constantiense primis illis Sessionibus, non ex una tantum Joannis obedientia, sed ex alijs quoq; compositum fuis-

Turrecr.
lib. 2 de
Eccles.

fuisse imprudenter asserere præsumpsit; dixit, quòd voluit, sed recepit à suo Æmulo, quòd noluit.

22. Perspiciantur omnium Editionum vulgata acta, super Constantiense Concilium, & in eis videbitur, Joan. Dominicum Cardinalem S. Sixti, & Carolum de Malatestis à Gregorio 12 destinatos, Sessione 14 in Concilium venisse, & post factam resignationem Papatûs Gregorij per Synodum acceptatam, Patres Concilij & Cardinales utriusq; obedientiæ esse unitos, tollendi schismatis causâ. Item Sessione 22 legitur, quinq; Legatos Regis Aragoniæ, qui Benedicto obedierant, ad confessum Synodalem intromissos, ubi cum alijs duabus obedientijs unionem fecerunt: & ut addunt acta nunc primum in lucem edita, sub conditione à dicta Natione facta fuit unio, donec advenirent Legati Regis Castellæ, qui dicebatur major & præcipuus Hispaniarum Rex, quòdq; haberent in illa Natione voces tantæ auctoritatis, quantæ essent voces omnium Prælatorum, & personarum Cleri Regnorum dicti Regis, quæ citra & ultra mare possidebat, in quibus erant Insulæ Canariæ, Siciliæ, Sardinia, Corsicæ, & Majoricarum. Eodem tempore accesserunt ad unionem Legati Regis Portugalix: omnes isti fuerunt ex obedientia Benedicti. Ex quo manifestè deducitur, Concilium Constantiense primis Sessionibus, usq; ad Sessionem 13, non fuisse compositum, nisi ex Nationibus unius obedientiæ Joannis.

23. Non negat hæc A. Anon. licet asserat, obedientiam illam unicam, Concilium Oecumenicum complevisse, & Universalem Ecclesiam sufficienter repræsentasse, „ quandoquidem (inquit) generaliter convocatum fuerat à Joanne, ad Concilium omnes vocati erant, „ interesse omnes debebant, eorumq; culpa erat, si non „ venirent ad Concilium. „ Prætendit ergo A. Anon. ut „ de Pisano quoq; superius locutus est, Concilium Con-

stan-

stantiense, 4ta & 5ta Sessionibus, Universale fuisse, licet unius tantum obedientie interfuerint Nationes, quia universaliter omnes per Edictum Joannis vocati erant, & omnes interesse debebant. Ex Edicto ergo Joannis, & tantæ Christianitatis carentia, Concilium Oecumenicum facit; quasi verò Convocationis Bulla, & absentia Episcoporum, Universam repræsentet Ecclesiam, & Synodum Generalem faciat: aut quomodo erit Oecumenicum? quod duabus Christiani orbis neglectis partibus, imò ipsis renitentibus & reclamantibus, ex tertia tantum componitur. Joannes, Pontifex legitimus non erat (ut in Cap. Controversiæ abundanter ostensum) obligare universam Ecclesiam Edicto suo non poterat: Ecclesiarum Antistites non illi obedire debebant, quia alium Pastorem erroneâ conscientiam credebant, nec vocantis auctoritatem recognoscebant: quid ergo concluditur ex Generali Edicto Joannis? si ei nullum erat jus in Ecclesiam, quod si habuisset, compellere Ecclesiasticos ad repræsentandam Ecclesiam, & Plenariam Synodum faciendam debuisset.

24. Dixi superius, quod sanè sentiunt omnes, paucos Episcopos totam repræsentare non posse Ecclesiam, quæ ideo in Universali Concilio repræsentari dicitur, quia collectio fidelium sigillatim in Pastoribus suis figuratur: quomodo autem fieri potest? ut pauci numeri, limitatæq; jurisdictionis Episcopi, aliorum Pastorum repræsentare valeant greges fidelium; numquid Episcopus Parisiensis, typum gerere poterit in Concilio, populi Ecclesiæ Cracoviensis? aut Episcopus Varmienis, repræsentare fideles Ecclesiæ Antverpiensis? Paritas quam de Pisano Concilio adduxit Adversarius de Ephesina & Tridentina Synodo, à quibus abfuere multi, quando priores Sessiones celebratæ sunt, & tamen pro Oecumenicis in toto habentur, non currit: disparitatem enim reddidi

didi superiùs, quia nimirum illæ, & diplomate indubitati Pontificis fuerunt convocatæ, & definitiones licet à paucis in exordio conditæ, ab advenientibus postea Episcopis unanimi voce fuerunt comprobatæ: Decreta autem prima Constantiensis Synodi, à paucis illis Episcopis, nec concorditer definita sunt, nec à duabus postea unitis Obedientijs roborata, ut ostendam inferiùs.

25. Et ut prætermittam ratiocinia, factis declaro; Concilium hoc, prout unius erat obedientiæ, nequaquã pro Universali existimatum fuisse à duabus partibus ejusdem Concilij, imò nec ab omnibus Assessoribus illius tertiæ partis, quæ erat ex Joannis obedientia. Documenta hujus extant in gestis Synodalibus: ac primò quidem in Concordatis Narbonensibus, quibus de unione Hispanorum agitabatur, & de modo literarum alterius convocationis, tam ex parte Benedicti, quàm ex parte Concilij Constantiensis, unde forma Edicto inferenda, hæc præscripta erat: *Miseratione Divina Episcopi, Presbyteri, & Diaconi Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, & ceteri in Constantia Provincia Moguntinensis, in Christi nomine congregati, Illustri Principi Ferdinando Aragonum & Siciliæ Regi &c.* ubi nulla fit mentio Concilij Generalis, licet ab ipso Concilio fuerit composita.

26. Additur ibidem, quòd Rex Aragonum debeat sumere onus faciendi præsentari dictas literas convocatorias Regibus, & Principibus obedientiæ Benedicti, & quòd in dictis literis convocatorijs præfigatur tempus, ad interessendum in Civitate Constantiensi, *pro uniendo se, & faciendo Concilium Generale, unâ cum alijs ibidem congregatis.* Hæc Concordata facta sunt post Sessionem 14, à duabus obedientijs jam unitis Joannis & Gregorij, pro Generali tamen Concilio nedum fuit habitum, nisi Prælati tertiæ obedientiæ advenirent, *pro faciendo, Concilium Generale,* quomodo igitur illud Oecumenici nomi-

nomine baptizare prætendit Adversarius, in primis Sessionibus.

27. Nonne Legati Gregorij, irritam prius fecerunt Convocationem Concilij à Joanne? antequam ipsi Synodo unirentur, aliâ novâ editâ; quòd est auctoritatem Concilio denegare, & illegitimum reddere. De ter-tia obedientia, referunt eadem Acta primò luci tradita, quòd per integrum mensem fuit cum ea actum, ut alijs duabus partibus uniretur, & Concordatis Narbonensibus pro unione factis subscriberet; renquebat Benedicti obedientia, quia necdum omnes Constantiæ advenerant, Legati videlicet Regis Castellæ, super quod inter partes diu erat disceptatum, & nihil conclusum; *tandem post hæc Legati Aragonum dixerunt, quòd vellent se unire Concilio, non tamen reputare esse Concilium Generale, neq; agi de rebus Concilij Generalis, donec venirent Legati Castellæ.*

28. Quid manifestius his afferri potest? quàm quòd Concilium Constantiense primis suis Sessionibus, dum ex una tantum obedientia conflatum erat, nullatenus pro Universali fuerit creditum, à duabus orbis Christiani partibus, imò neq; ab omnibus illius unius obedientiæ Patribus. Ubi ergo erat major pars Concilij? quæ Decreta illa condidit, & Universam Ecclesiam repræsentavit: Nationes unius obedientiæ, etsi in unum consentientes admitterem, hæc præstare non poterant, cum alijs postea unitis Nationibus factâ paritate; ex parte enim Joannis erat Germanica Natio, sed non tota, quia Duces Baviaræ, cum pluribus Episcopis ejusdem Germaniæ, Gregorio adhærebant; Italia non tota, hæc enim in obedientijs passâ est divulsionem, Polonia, Angliæ 19 Capita, hæc sunt ex prima Obedientia; Gallia Joannem pro Summo Pontifice non credidit, quia contra eum ad Concilium literas dedit, ut Constantiam reduceretur, & usurpatâ Papali dignitate privaretur. Gre-

parte 3.
Chronic.
tit. 22.

gorio autem paruerunt, Regnum Siciliae, Neapolitanum, Romandiola, Bavaria, cum multis Episcopis Germaniae, ultra plures timoratos, & Sanctos viros, ut testatur D. Antoninus Archiep. Florentinus. Benedicto obedierunt, Regna Scotiae, Navarrae, Castellae, & Aragonum, cum Sardinia, Majorica, & Canarijs Insulis, alijsq; terris, tam Regi Aragonum, quam Comitibus Fuxi, & Armeniaci subjectis. Ex quibus satis abundè dignoscitur, quæ pars Ecclesiae in exordio Concilij fuerat, & quot Nationum Prælati, à Sessionibus illis pro auctoritate Concilij factis, abfuerant.

PARAGRAPHVS III.

Ostenditur Decreta Sessionis 4ta & quintæ, dubiæ esse fidei, & argumentis Adversarij occurritur.

I. **V**T sanctiones Conciliorum indubitatae sint fidei, obligentq; fideles omnes ad credendum fide Divinâ, probatione egent decretali Romani Pontificis, ut nimirum & auctoritate roborentur, & toti Ecclesiae proponantur observandæ inviolabiliter, ut una lex, & una fides noscatur ab omnibus; nullum siquidem Concilium legitur Canonicum, nec in Ecclesia receptum, quod non sit auctoritate Apostolicæ Sedis firmatum: Frustra quoq; tot expansis laboribus, peregrinationibus, per 15 sæcula, ad Apostolicam Sedem fidei quæstiones delatae fuissent, si omnia unius Concilij sententiâ independentem à Pontifice terminari tutò potuissent. Plures namq; concurrere conditiones, ut Canones Conciliorum validi & legitimi censeantur, dixi *paragr.* superiori: præter intimationem auctoritate Pontificiâ, & ejus per se, vel per Legatos assistentiam, requiritur; ut decreta conformia sint
scri-

scripturis, cohæreant cum SS. Patrum traditionibus: celebrari debent secundum Ecclesiasticas regulas, in illisq; vigere debet plena suffragiorum libertas, cum matura deliberatione, & examine debito: ut autem cognoscatur has condiciones appositae esse, necessaria est Pontificia auctoritas, quâ Synodus discutiatur, & si conformis regulis inuenta fuerit, roboretur; totiq; Ecclesiæ per Sedem Apostolicam publicetur: hæc loquitur perennis Ecclesiæ praxis, ut ex sæculis anterioribus ostensum est, illudq; profitentur Orthodoxi omnes.

2. Perquirenda ergo primum est Concilij hujus quod ad omnes Sessiones approbatio, ut & robur Concilij videatur, & qualis Decreta illa sint fidei, notitia eruatur: Exstat quidem confirmatio à Martino V Pont. facta, sed ita ambigua, ita perplexa, & nusquam à RR. Pontif. usitata, ut vix dignosci possit, quænam Sessiones pro legitimis, & quæ pro irregularibus habendæ sint. En approbationis verba: „ Martinus Papa dixit, quod omnia „ & singula determinata, conclusa, & decreta *in materijs* „ *fidei* per præsens Concilium *conciliariter*, tenere & ob- „ servare inviolabiliter volebat, ipsaq; sic *conciliariter* facta, „ approbat & ratificat, & *non aliter, nec alio modo.* „ Ubi „ clarissimè supponit Martinus, aliqua fuisse facta non conciliariter, quod de decretis Sessionis quartæ, & quintæ ostendi superius.

Session.
45 Cœc.
Constant.

3. Sed aliud est, quod hîc ingerit difficultatem, ea tantum approbari voluit Martinus, quæ sunt determinata & conclusa *in Materijs fidei*; contendunt autem Advers. prædicta Sessionis 4tæ & 5tæ Decreta, in materia quoq; esse fidei; quia de fide est, dari supremam in Ecclesia potestatem: si igitur (ut prætendunt) probatæ sunt auctoritate Pontificiæ præfatæ Sessiones, de Potestate Ecclesiastica; jam fide Divinâ tenendum esset, Synodum Generalem esse Pontifice superiorem; sicq; sequitur,

solos Doctores illos, qui innixi hisce Canonibus, Conciliorum auctoritatem Pontificiæ anteponunt, esse Catholicos; reliquos verò omnes, quia contra Concilium Constantiense omnem potestatis & regiminis plenitudinem credunt in Pontifice Rom. juxta Adversarios fore hæreticos; Aliàs enim argumentari licet: vel dictarum Sessionum decreta, quibus agitur de auctoritate suprema Concilij, sunt in Materia fidei, vel non? si sunt in materia fidei, eaq; Pontificio Decreto probata; Ergo de fide erit Pontificem esse Concilio Generali inferiorem, eumq; hæreticum qui dictis sanctionibus contraveniret: si non sunt in Materia fidei Canones illi! Ergo neq; à Martino 5to probati, quandoquidem illa tantum approbat, quæ facta sunt in Materia fidei. hæc consequentia ex se est manifesta: alteram si concedant Adversarij, necesse est omnes religionis Catholicæ Doctores, solis Adversarijs exceptis, damnari hæreseos.

4. Quomodo autem salvetur, de fide esse, dari in Ecclesia supremam potestatem, & tamen non esse fidei prædicta Sessionis 4tæ & 5tæ decreta? ex supradictis abundè colligitur: nimirum non alio fine fuisse facta, quàm pro trium obedientiarum unione, contra tres schismaticos, de Papatu contendentes, non autem ut obligarit omnes ubiq; fideles ad credendum fide Divina, in Concilio Generali, non in legitimo Rom. Pontifice, supremam potestatis auctoritatem esse. Addo (quòd *paragr. 2do* ostensum est) non fuisse facta decreta illa *conciliariter*, communi totius Concilij suffragio. adeoq; à certitudine fidei deficere, cùm à Martino tantum probentur ea, quæ *conciliariter* decisa sunt.

5. Et ut optimè notavit D. Emanuel; Decreta illa sunt edita per modum Constitutionum Synodaliū, non autem in materia fidei, idq; colligitur ex actis Synodalibus, in quibus Sess. 5. refertur: „quòd Electus

diffen. 3 de
Conc. Con-
stan. Sess.
4. & 5.

Po-

Posnaniensis publicaverit decreta supradicta, per modum Constitutionum Synodaliū, & post illorum aliorumq; Decretorum publicationem, adjungitur: quòd idem Posnaniensis legerit, quædam adjutamenta in Materia fidei, ut super materia Ioannis Hus detenti per Concilium, & de quodam Ioanne Wiclef ibidem subjuncta. Concilium ergo ipsum distingvit Decreta, per modum Constitutionum Synodaliū, & in Materia fidei: primi generis appellat decreta Sessionis 4tæ & 5tæ: 2di generis, decreta errores Hus & Wiclef concernentia, consequenter Martinum V. non aliud nomine *materiæ fidei* intellexisse, quàm ea, quæ in materijs hæreticorum & sacrorum dogmatum acta sunt: Quare ex hoc capite, approbationis videlicet, incertæ sunt fidei Sess. 4tæ & 5tæ decreta.

6. Incertæ præterea fidei ex eo manifestè conijci-
tur, quòd (ut refert Turrecremata) cùm post editum decretum, lis exorta fuerat inter Catholicos, an Oecumenicum tum temporis esset, quòd modò angustioris, modò angustioris fuisset auctoritatis, cùm in principio, Synodo adfuerunt tantum ij, qui Joanni parebant; crevit deinde in Sess. 14. quando Gregorius, Joan. Dominici Cardinalis opera, illud confirmavit: cùm verò Hispani demum Constantiensibus Præsulibus se junxere, aucta tunc maximè illius dignitas, ut non dubitaretur amplius à Catholicis, an Oecumenicum esset; sancita igitur sunt illa decreta à Concilio non Oecumenico, idq; absq; debita & matura deliberatione ut dixi superius, excitataq; propterea fuisse turbas in Concilio, refert Rhodericus Episcopus Calaguritanus, qui hoc se, ab illis, qui interfuere Concilio, accepisse affirmat.

lib. 2. de
Eccl. cap.
9.

in dialogo
de auct.
Rom. Pont.

7. Dubiæ porro & incertæ fidei esse in Ecclesia, prædictarum decreta Sessionum, ex eo vel maximè deduco, quòd ipsi Romani Pontifices, quorum auctoritas in Materijs, Ecclesiam, vel ipsius Ecclesiasticæ Hierarchiæ

ordinem concernentibus, summè ponderanda est, de canonica eorum auctoritate dubitarint. Præter Martinum V. de quo supra, produco Eugenium IV. ejusdem Martini successorem, qui (ut dixi superius) eidem Constantien. Concilio interfuerat in dignitate Cardinalitia; hic de præfatorum Canonum fide non solum dubitavit, sed ex proposito eosdem impugnavit, totiꝫ; posteritati scripta sua tradidit, sub nomine Apologiæ contra Basileenses, in libello, qui incipit *Moyſes ſervus Dei* quo affirmat constantissimè, dicta decreta non solum sine communi deliberatione debita, sed nec statuta fuisse uniformiter ab omnibus unius obedientiæ Patribus, qui *Constantiæ* (inquit) *conſedebant*, unius tantum obedientiæ Synodum faciebant, nec tamen hi omnes in eam sententiam convenerunt, sed non nulli reclamavere graviores, qui strepente multitudine superati, sicut his novissimis temporibus, quibus carnales exuberant passionēs, factum esse manifestum est, audiri nequiverunt.

8. Idipsum supra laudatus Rhodericus in Dialogo: atq; à Campegio adducitur: decretum illud (inquit) præter id quod factum fuit à sola obedientia Ioannis 23, nec etiam concorditer factum ab omnibus ejusdem obedientiæ, cum reclamaverint complures S. R. E. Cardinales, complures Prælati & Doctores, affirmantes decretum minus juridicum fore, daturumq; quandoq; occasionem schismatis, quod defacto ea ex ratione factum est in Concilio Basileensi. adeoq; ex hoc Capite, si non invalida dicta decreta, saltem dubiæ fidei & auctoritatis sunt censenda. Sed ad solidiora & efficaciora fidem & integritatem præfatis Canonibus derogantia digredior, & à communi Theologorum principio exordior.

9. Tradunt communiter Theologi, ut aliquid certæ sit fidei, & indubitatæ auctoritatis, uniformem Doctorum Orthodoxorum, vel testimoniorum requirit sensum, sicut enim fides unica & uniformis est, ita illa quæ sunt fidei,

fidei, exigunt esse uniformia: unde si de aliqua quæstione noviter orta dubitatur, an ejus clara explicataq; decisio tradita sit, illa sententia rejicienda, & omnino improbabilis dicenda est, cui multorum Doctorum conspiratio, vel testimoniorum dissonantia refragatur: unde sententia contraria de probabilitate in materia fidei & Sacramentorum damnata est à Rom. Pontificibus; hinc apud Thèologos omnes, pro indubitato principio illud acceptum est, quòd conspirans omnium Orthodoxorum, vel testimoniorum & scripturarum sensus, invictum præbeat infallibilis firmitatis, & certitudinis, argumentum.

10. Incumberet ergo monstrandum Adversario, integritatem Sess. 4tæ & 5tæ nobis persvadere satagenti, & eas indubitata fidei proclamanti, ubinam sit totius Ecclesiæ sensus, vel Catholicorum Doctorum de fide illarum, concordantia? cum aliàs exploratissimùm sit, majoris Ecclesiæ partis, imò omnium ferè Catholicæ professionis Doctorum, unius Ecclesiæ particularis Gallicanæ exceptis, in contrarium auctoritas. Quòd si Concilij Plenarij sententiam esse, adeoq; totius Ecclesiæ consensionem asserant; id negamus & pernegamus nos, nec Concilij plenarij sententiam, nec indubitatam Concilij sententiam esse.

11. Primum quidem auctoritate Codicum, & oculatorum testium, ostensum est, Concilium Constantiense primis Sessionibus, nec Plenarij, nec Oecumenici nomen habuisse: alterum, (præter ea quæ dicta sunt,) ex eo eruitur clarissimè, quòd testimonia antiqua, eaq; authentica, decreta Sessionum illarum referentia, multum discrepent, ab actis Concilij Constantiensis, quæ ex vulgata editione opponunt Adversarij, ut optimè demonstravit D. Schelstrate adversus P. Maimbourg *dissert.* *super act. Conc. Constant.* editionis Antverpiensis: quòd ad infringendum infallibilitatis & certitudinis robur

Cap. 1.

art. 1.

suf.

sufficit; nec enim continuò deest ratio dubitandi, quamdiu constat, de testimoniorum & editionum dissonantia: quæ autem sit actorum differentia, refert citatus Auctor sequentibus.

12. Decretum Sess. 4tæ de quo agitur, ex actis quæ vulgò recitantur habetur istis terminis: *Quòd ipsa Synodus in Spiritu S. congregata legitimè, Generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam militantem representans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet cujuscunq; statûs, vel dignitatis, etiamsi Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad Fidem, & extirpationem dicti schismatis, & reformationem generalem Ecclesiæ, in Capite, & in membris.* Hoc ipsum decretum legitur Sessione 5. vulgatæ editionis. Omnes tamen aliæ Editiones, quæ præcesserunt Editionem Petri Crabbe, Severini Bini, Labbei, & Collectionem Lupaream, non habent illam particulam *ad fidem*.

13. Primò enim in editione Concilij Constant. anno 1499 inchoata, & an. 1500 absolutâ, in Imperiali Oppido *Hagenow* desiderantur illa verba, quâ tamen editione antiquiorem hucusq; non esse repertam, refert eadẽ dis-
sert. laudatus Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus. Secunda editio prodijt an. 1511 Mediolani, typis Gotardi de Ponte, opera Zachariæ Ferrerij Subasiensis Abbatis Vincentini. Tertia, an. 1524 Parisijs, typis Galioti à Prato, opera Jacobi Merlini Doctoris Parisiensis, in Collectione Conciliorum, quæ anno 1530 Colonia iterum prodijt ex ædibus Quintilianis: & in his omnibus editionibus, particula *ad fidem* non legitur.

14. Altera est; quòd in iisdem vulgatis Editionibus, Decreto Sessionis 4tæ adjuncta leguntur hæc verba: *& reformationem generalem Ecclesiæ in Capite & in membris*, hæc autem verba non inveniuntur in tribus Codicibus citatis manuscrip. antiquissimis, nunc primò in lucem editis, acta Concilij Const. & decretum Sess. 4tæ continentibus,

tibus, quæ à Notarijs ejusdem Concilij conscripta sunt. Idem quatuor Codices manuscrip. nunc quoq; per dictum D. Schellst. typis mandati, continentes gesta indubitata Constan. Synodi, quorum duo circa ipsius ejusdem Concilij tempus conscripti sunt; nullam tamen mentionem faciunt in Decreto Sess. 4tæ, de *Reformatione generali Ecclesiæ Dei, in Capite & in membris*: quinimò in uno ex istis codicibus, post hæc decreti verba: & *extirpationem dicti schismatis*, notatum erat: *iste articulus imperfectè fuit factus ut sequitur, ideo suppletur in Sessione sequenti*. Quibus indicatur, clausulam de *Reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris* abesse debere à decreto Sessionis 4tæ. Duo demum Codices, continentes regestrum Actorum Concilij Constant. quorum unus circa tempus ipsius scriptus, spectavit ad Em. Cardinalem Sirletum: alius antiquo caractere Italico conscriptus est, licet omnia acta contineant, à prima Sessione usq; ad electionem Martini V. nullam tamen mentionem faciunt in decreto Sess. 4tæ de *reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris*. hucusq; D. Schellstrate, de varietate, & dissonantia Codicum, ab editionibus vulgatis, quæ Editionem Crabinam subsecutæ sunt.

15. Omnia hæc allata testimonia, uno verbo convellere nititur A. Anon: dum dicit: „ Non constare „ certò an illa manuscripta, ex quibus editiones illæ secuta „ sunt, quæ verba de quibus agitur non continent, sint „ originalia & authographa, cui sic dicenti & non proban- „ ti credere non tenemur: „ hæc A. Anon: de utroq; gene- „ re Codicum, & recensitarum Editionum; quòd non est „ aliud dicere, quàm illa falsitatis arguere, & imposturæ. „ Testimonium ergo iterum reproducendum est, an Editiones relatæ careant fundamento, vel adinventionem sapiant. Consideret quæso sequentia Adversarius, & comperiet, nisi præoccupatus fuerit, duas illas actorum

Concilij ab alijs differentias, factis omnino inniti, quibus contradici prudenter non potest.

16. Et quidem de primis Editionibus, quæ partem ad fidem desiderant, sciat illas prodixisse ex prima compilatione Basileensium contra Eugenium 4tum schisma constantium, & auctoritatem Sedis Apostolicæ impugnantium: dixi: ex prima compilatione Basileensium, non ex Editione Basileensi decreta Constantien. referente, quibus particula illa ad fidem non scio quo pacto postea irrepserat; sed ex prima collectione actorum Constantiensium à Basileensibus. Cum enim Basileenses post schismaticam electionem Felicis V. contra Eugenium 4tum, vidissent auctoritatem suam contemni, & à toto orbe Catholico diminui cæpisse, eam actis Constantiensibus restituendam esse crediderunt, & illorum compilationem, septem è suis ad id specialiter deputatis mandarunt, duobus videlicet Cardinalibus, duobus Episcopis, duobus Theologiæ Doctoribus, & Archidiacono Zagabienfi; facto igitur Decretorum Constantiensium extracto, illud Basileenses auctoritate roborarunt, & Bullâ plumbeâ in cordula pendente munierunt.

apud D. E-
man. ibid.

17. Cum autem hoc compilationis exemplar authenticum asservatum fuisset, in Germania, usq; ad annum 1490, Joannes Hober ex Inderdorff eo ipso anno copiam manu suâ descripsit, eamq; cum originali concordare, testatus est Mathias Strinbach publicus auctoritate Apostolicâ Notarius, ut patet ex hoc ejus testimonio. Concordant Sessiones & decreta superscripta S. Concilij Generalis Constantiensis, cum exemplari de pergameno, bullâ plumbeâ S. Generalis Synodi Basileensis, modo, formâ, & Notario, quibus supra, bullato, & auscultato, factâ una cum præfato Magistro Ioanne infrascriptorum scriptore collatione diligenti, per me Mathiam Strinbach, Clericum Eistetensis Diœcesis, publicum Sacrâ Apostolicâ auctoritate Notarium subscriptum, rogatum, & requi-

requisitum, in fidem & testimonium omnium & singulorum præmissorum, redacta in 123. folijs, præsentii in numero computato, quod protestor manu, & signito solito, meis proprijs. Exstat hoc testimonium in Constantien. Concilij Editione, quæ an. 1500 in Imperiali Oppido Hagenow in fidem supradictæ copię typis prodijt, in qua non legitur particula illa, ad fidem. En clarum facti testimonium, quo clarius produci nequit. Quare sine certa scientia, accusat falsitatis Adversarius illam Editionem, ex qua non dubito alias prodixisse, quæ post hanc, Mediolani & Parisijs typis mandatæ sunt.

18. De alijs Codicibus, Decretum Sessionis 4tæ continentibus, sine verbis *de reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris*, idem D. Schelstrate tractatu contra P. Maimbourg satis clara testimonia reddidit. Et quidem de prioribus tribus Codicibus manuscriptis, à quatuor Prothonotarijs Constantien. Synodi collectis, (ut in titulo suæ compilationis ipsimet fatentur) quod duo eorum essent in Bibliotheca Vaticana, tertius in Bibliotheca defuncti Cardinalis Riccy. De quatuor alijs Codicibus manuscr. gesta Constantiensia continentibus, quos ipse vocat indubitatae fidei, non producit quidem Auctor testimonium, sed ego auribus meis perceperam, Camerini ex ore proprio Eminent. Cardinalis *Franconi*, prædictos Codices à se fuisse inventos in quodam Conventu PP. Benedictinorum propè Constantiam, & eidem Præfecto Vaticanæ Bibliothecæ à dicto Eminent. Cardinale consignatos; quorum duos circa tempus ipsius Concilij conscriptos fuisse, constat ex iisdem ipsis Codicibus. De alijs item duobus regestrum Cōstantiensis Synodi cōtinentibus, non occurreret ratio suspicandi, quoniam unus eorum, ut supra dictum est, circa tempus ejusdem Concilij scriptus ad D. Cardinalem Sirletum spectavit, alius caractere antiquissimo Italico, & stylo vetusto exaratus

est. His omnibus adjungi potest alius Codex planè antiquissimus, qui ex Bibliotheca Em. quondam Cardinalis Ludovisij, in Bibliothecam Em. Cardinalis Ottoboni, postea Summi Pontificis ejus nominis Alexandri octavi migraverat, cujus liberalitate in Bibliothecam Vaticanam repositus fuit.

in Cosmo-
dromio, &
rat. 6. Cap.
94.

19. Reproducitur dictus Auctor aliud documentum, viri cujusdam celeberrimi nomine Gabelini Decani Bisfeldiensis, & Officialis Paderbornensis, qui tempore Concilij Constantiensis vivebat, & prout Patres Constantiæ acta publicabat, ea ipsa ad posterorum memoriam literis mandabat, testaturq; circa finem operis sui, illud à se sub Bonifacio IX. inchoatum, & sub Martino V. anno Pontificatus ejus primo, An. 1418 consummatum fuisse: nullam tamen mentionem facit vir ille, de *reformatione Ecclesiæ in Capite, & in membris* in Decreto Sessionis 4tæ, sed ait prædictum articulum publicatum fuisse 6ta die Mensis Aprilis, quâ agebatur Sessio 5ta.

20. Poterintne certiori, & clariori testimonio comprobari Editiones & Codices, qui ex probato Auctore hætenus relati sunt? quam ultra probationem requirit Adversarius? nisi fortè figmenta omnia ista esse dixerit; sed si fidem cunctis his testimonijs pertinacius adimere voluerit, quomodo nobis inculcare poterit, ut irrefragabiliter illis, quas opponit credamus Editionibus? & pro indubitatis habeamus; cum ab ipso, nec majora, nec similia audiamus in oppositum testimonia: imò si videremus similia, non continuò ad illis inhærendum cum omni certitudine raperemur, cum adhuc sufficiens esset & prudens ratio dubitandi, propter tantorum testimoniorum contrarietatem & dissonantiam, quòd ad rationem incertæ & dubiæ fidei sufficere, toties ostendi superius.

PARAGRAPHUS IV.

Respondetur alijs A. Anon: obiectionibus adversus allata testimonia militantibus.

I. **N**on sistit Adversarius, sed conatur contritos lacus fugere, nec bibere de aqua aliena; ad fontes suos Parisienses recurrit, & auctoritates, quas ex Vaticanis fontibus, de manuscr. Codicibus, & ex alijs Editionibus antiquissimis hucusq; ex D. Eman. retuli, suis ipse alijs Codicibus, & Editionibus alijs, molitur obruere: & quidem de allatis Codicibus, hæc scriptis suis inseruit A. A. Codices suos quasi majoris auctoritatis, & indubitati essent testimonij, contraponendo.

2. Opponi (inquit) meritò posse, his omnibus Codicibus, tum Vaticanis, tum alijs, qui dicuntur Cardinalis Sirleti, alios optimæ notæ Codices, ex diversis Bibliothecis extractos, quos non viderunt, qui asserunt, deesse in omnibus antiquis Codicibus ista verba, & ad reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris; exstant verò illi Codices antiquissimi & fidelissimi, hinc Parisijs in Bibliothecis, Regia, Colbertina, Regalis Abbatix S. Victoris, Collegij Regij Navarici, in ijsq; acta Concilij Constantiensis fideliter & acuratè descripta, hancq; clausulam continent, de qua quæstio est: atq; inter manuscripta Victorina, habentur singularum Sessionum Concilij exemplaria, quæ ex ipsa Constantiensi Synodo, à Præsulibus, Theologisq; Gallicanæ Nationis, Parisios statim atq; celebratæ fuerant, mittebantur: in quibus Sessione 4ta decretum ijsdem omnino verbis legitur, quibus in Editione Agandénsi, & tribus sequentibus, ad reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris; ,, hucusq; Advers: de suis Codicibus desumptis ex Librarijs Parisiensibus.

„
„ Urget
„ Adver.

3. Tria itaq; in sua obiectione notat. Primum, quod non in omnibus antiquis manusc. Codicibus desint à Sessione 4ta illa de quibus loquimur verba, *ad Reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris*. Secundum, existare illos Codices, in quatuor Bibliothecis Parisiensibus, quos ipse supponit indubitatae esse auctoritatis. Tertium, haberi in manuscriptis Victorianis, Constantiensium Sessionum extractum Codicem, quem ille authenticum vocat, quia illo eodem tempore, quo Concilium celebrabatur, ab illis, qui pro parte Nationis Gallicanae Constantiae aderant, Lutetiam missus fuerat. Et hæc sunt tria, quæ Advers. existimat inexpugnabilia, quasi nullus ei respondere valeat, cum tamen faciliter iisdem satisfaciat.

4. Primum quidem quia non est ad propositum, absq; difficultate resolvitur. Non enim negamus absolute, dari aliquos Codices clausulam illam de qua agitur continentes; sed contendimus, quoscunq; alios, nec majoris, nec parilis esse auctoritatis cum illis, qui ex fontibus Vaticanis, & Cardinalium Bibliothecis deprompti sunt. Et dato (quod nusquam demonstrat Advers.) quod nostris æqualia opponeret pro suis testimonia, numquid propterea sui Codices, indubitatae fidei, & infallibilis censerentur esse auctoritatis? aut nostri falsitatis, vel apocryphi obnoxij? cum pro utraq; parte, permaneret dubitandi ratio, suæ documenta, an nostra authentica, gravius foret, & firmitus certitudinis argumentum?

4. Vnde ad secundum, quod de Codicibus Bibliothecæ Regiæ, Colbertinæ, Regalis Abbatiae S. Victoris, & Collegij Navarici inijcit Adversarius, sequitur: non illam esse quam requirimus probationem. Concedo libenter (supposita illius fide) reperiri dictos Codices cum illa clausula Decreti Sessionis 4tæ, in quatuor præfatis librarijs, sed utrum extractus originales & authentici

sint?

sint? restaret demonstrandum. Nonne ostendimus nos authentica, de tribus primis manuscr: Codicibus, quorum duo in Vaticana, tertius in Card: Riccij exstant librarijs, nimirum fuisse compilatos à quatuor Prothonotarijs ipsiusmet Constantiensis Synodi, quia hoc testimonium ad postremam memoriam titulo eorundem appositum est, ab ipsismet quatuor Concilij Prothonotarijs. Nonne declaravimus, de alijs quatuor manuscriptis Codicibus, decreta Constant. referentibus, quòd duo eorum sint conscripti sub tempus ipsius Concilij, quia id deducitur, ex iisdem ipsis Codicibus. Duos deinde alios, regestrum Constantientium Actorum recensentes, non deterioris fidei exinde probavimus, quòd etiam tempore ipsius Concilij exarati sunt. Produximus insuper aliud manifestum *Gobelin*i testimonium, qui Concilio aderat, & prout Decreta Patres publicabant, fideliter adnotabat, ut testatur ipse, in suo supra citato opere. Probet nunc A. Anon: ostendat, & monstret, his majora, vel saltem æquiparantia, pro suis quatuor, quos citat Parisiensibus Codicibus testimonia; Plus enim quàm certum est, Conciliū Constantiense non fuisse actum Parisijs, sed Constantiæ; igitur Acta illius descripsisse aliquis debuerat, & asportasse Parisios; citet ergo A.A. quis illorum copiam fecerit, ex quo fonte extraxerit, quibus medijs, ubi, quomodo, quando, prout à nobis demonstratum vnicuiq; patet.

5. Nisi fortè dixerit, quatuor illos Codices, ex Victoriano vno, qui à Præsulibus Nationis Gallicanæ tempore Concilij Parisios missus fuerat, prodijisse: sed de hoc non constat, sicut nec de auctoritate indubitata Victoriani Codicis; imò si de utroq; constaret, parum inde pro se, contra nos, non multum concluderet; siquidem taliter nonnisi vnum nobis opponeret originalem Codicem, qui tria authentica non faceret testimonia;

nos

nos tamen numero septem, & originales & authographos contraponimus, quid ergo manifestius? quid probabilius? & quid sit improbabilius? nostrane, vel Adversarij testimonia, Lector judicet.

ex tract.
hist. Cap.
23.

6. De Victoriano manuscr: Codice, quod est tertium, illudq; principalis obiectionis punctum, totam difficultatem Advers. faciunt; nec inficior aliquid ponderis esse, si certum est, quod ille refert, Constantià à Gallis transmissum fuisse, sed & illud ab eruditis jam solutum est. Ex libro P. Maimbourg hæc suffurata est obiectio, accipienda erat ab ejus æmulo solutio. Non est tantæ fidei manuscriptus ille Victorianus Codex, Decretum Sessionis 4. cum clausula *ad reformationem Ecclesiæ &c.* referens, ut de eo suspicari non possit; cum duplex sit fundamentum de auctoritate illius dubitandi. Primum desumitur ex Ioanne Gersonio Cancellario Universtitatis Parisiensis, qui cum cæteris Galliæ Theologis Concilio Constantiensi intererat, imo primum inter omnes locum vendicabat, nec dubito, quod Codicem illum cum alijs pariter, Parisios mittebat, ut potè qui omnibus Gallis tunc eminebat: hic autem sermone quem habuit in Concilio pro Viatico Sigismundi Regis, de Decreto clausulam dictam continente sic loquitur: *Prima lex, sive directio, liberans iter nostrum à primo scandalo, quæ data est in Sess. publica sexto Aprilis anni præsentis: Concilium Generale potestatem à Deo immediate habet, cui quilibet cujuscunq; Status, vel dignitatis &c. obedire tenetur in his quæ pertinent ad fidem, & exstirpationem Schismatis, ac generalem reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris.* observanda sunt illa verba Gersonij, *prima lex, quæ data est in Sess. publica sexta Aprilis.* Ex omnibus autem, tam novis, quam antiquis Editionibus patet die sexta Aprilis, quæ tunc fuit Sabbathum post Pascha, celebratam fuisse sessionem quintam, non quartam, de qua hîc agimus, quæ fuit

fuit antecederet die 30. Martij. Igitur ex hac Gersonij auctoritate deducitur, Codicem Victorianum Sess. 4ta clausulam illam referentem, convulsionem pati, nec esse indubitatae auctoritatis, cum idipsum asserat Gersonius pluribus alijs locis, vt Tract. de Potestate Ecclesiastica Tract. de Appellat. à Sum. Pont. nimirum 6ta Aprilis Decretum cum illa clausula publicatum fuisse: vix ergo credibile, Codicem illum à Gersonio, vel ejus Collegis, in ea qua dicitur forma, cum decreto Sessionis 4tae, missum fuisse ex Concilio.

7. Altera dubitandi ratio de eodem Codice, in eo sita est; quod non constet praecise, quonam tempore missus erat, videlicet, vtrum ante publicationem Decreti illius cum clausula de reformatione &c. vel post publicationem illius? quod scire cuperimus, cum multum sit ad rem nostram. Si enim posterius dixerit A. A., quomodo salvabuntur testimonia Gersonij? constanter affirmantis Decretum illud cum dicta clausula primò promulgatum fuisse sextâ Aprilis, quâ agebatur Sessio 5ta: si prius asseruerit, nempe ante publicationem missum fuisse, quid sequitur inde? nisi quod Praelati gentis Gallicanae illud Parisios transmiserint, quod necdum factum erat in Concilio. Ut enim notatum est superius ex tribus Codicibus manuscr. Decretum illud cum clausula de qua agitur, fuisse combinatum in Palatio Episcopali, Sessione quarta publicandum, sed quia Nationes super hoc non poterant concordare, eò, quod Cardinalibus adhuc non fuerat planè aperta materia agendorum in illa Sessione, nec Ambasiatoribus, unde fuit altercatum, & Sessio prorogata ad 30 Martij: cum autem ventum fuerat ad Sessionem 4. non obstante alteratione, lectum fuit decretum per Cardinalem Florentinum, cum autem venisset ad illa verba, & ad reformationem Ecclesiae in Capite &c. substitit: & ut refert Panormitanus,

tract. de
sent. finali.

tanus; noluit illa verba legere, tanquam præter communem deliberationem addita, unde idem Cardinalis nec Sessione 5ta voluit Decretum recitare, sed recitatum est per Lascharium Electum Posnaniensem.

8. Ex quibus abundè patet, Decretum illud, quod in Codice Victoriano legitur, missum fuisse Parisinis, prout privatim fuit factum, non autem prout in Sessione 4ta publicatum. Ex quo semper sequitur, Codicem illum, non esse certæ & indubitatæ fidei. Et hæc ad objectionem A. Anon: de Codicibus.

alia op-
positio
Adver.

9. De Editionibus supra *paragr.* 3 relatis, particulam *ad fidem* minimè continentibus, prosequitur argumentum A. A. alias Editiones particulam illam referentes, opponendo: „ Opponi (inquit) etiam posse his Editionibus, in quibus dicunt non reperiri verba de quibus agitur, Editiones alias perantiquas, quæ ex antiquis Codicibus Germanicis & Belgicis prodire, quos Petrus Crabbe Mechlinensis, ut suam Editionem Coloniensem adornaret, undiq; conquisivit: hic autem vir eruditus & diligens, cum vel minutissimas lectionum varietates, & dictionum, syllabarum, ac literarum defectus, vel redundantiam notârit, nullam tamen varietatem lectionis, in decreto Sessionis 4tæ animadverterit, illudq; decretum ediderit cum his verbis, quæ in omnibus, quos habuit, Codicibus manuscriptis legerat. Item decretum illius Sessionis 4. in Editione etiam Coloniensi Laurentij Suriij Carthusiani, iisdem verbis legi, quibus nos illud exhibemus: testatur autem hic Surius, se exemplaribus in adornanda sua Editione, admirandæ vetustatis usum fuisse. Iisdem etiam verbis quæ legimus, Severinum Binius Sess. 4 Decretum descripsisse: imò id decretum sic etiam legi in pluribus Codicibus Vaticanis, & in alijs plurimarum Bibliothecarum Urbis Romæ, quod & viderunt, & legerunt Editionis Romanæ Curatores, quæ

Pau-

Pauli V. Pont. Max. auctoritate prodijt. Hoc cum verum sit, ut quid modò nobis Codices antiqui, & veteres Editiones, quæ verba illa non continent, obtruduntur. „, Hucusq; A. A. de suis Editionibus, nostras explodere satagendo. „

10. Quatuor ergo recensentur ab ipso Editiones particulam *ad fidem* continentes. Prima, Petri Crabbe Mechlinensis Ord. Minorum. Secunda, Colonienfis Laurentij Suriij. Tertia, Severini Bini. Quarta, Romana, quæ jussu Pauli V. typis mandata est, quas ille per antiquas & veras asserit, adeoq; nostras rejicit & despicit, quasi nullius essent momenti, in comparatione antiquitatis & veritatis illarum. Rata foret Editionum dictarum oppositio, si eas Advers. vetustiores nostris ostenderet, & declararet nec in apice esse mendosas, & conformiter ad Codices authographos luci traditas, sic namq; antiquitatis earum autoritas fidem faceret, & conformitas cum originalibus Codicibus, ratio esset, illis potius, quàm alijs assentiendi: hæc silentio præterit Advers. cum tamen utrumq; desideretur. Quare perscrutanda venit illarum antiquitas, & perstringenda veritas, an cum nostris quas supra recensuimus Editionibus, in vetustate cohæreant, vel eas superent veritate.

11. Quatuor, *parag.* antecedenti protulimus nos quoq; Editiones, particulam *ad fidem* minimè continentes, eò cum discrimine, quòd & vetustatem illarum, & cum Codicibus antiquissimis cohærentiam, demonstraverimus. Primam, in Oppido *Hagenow* typis expressam an. 1500. Secundam, Mediolanensem, an. 1511 absolutam. Tertiam Parisinam, Jacobi Merlini an. 1524 à Galiato Typographo publicatam. Quartam Colonensem, an. 1530 luci proditam. En Editionum nostrarum antiquitas; non est dubium, quòd ex antiquioribus fuerint deductæ Codicibus. Probavimus præterea ibidem, ea-

rundem veritatem Editionum, propter uniformem cum citatis Codicibus consonantiam: Primam nimirum prodijisse ex prima Basileensium compilatione, quæ ex genuinis Constantiensis Concilij Codicibus excerpta est, à septem deputatis, duobus Cardinalibus, duobus Episcopis, & tribus Theologis, idq; comprobavimus testimonio publici auctoritate Apostolicâ Notarij, cujus tenor habetur in Editione Concilij Constant. quæ in dicto Opido *Hagenow* facta est; Et hæc est antiquitatis & veritatis Editionum nostrarum probatio.

12. Nihil horum demonstrat, de suis, quas citat Advers. Editionibus, nec de authentico Germanicorum & Belgicorum Codicum mentionem facit, cum tamen & vetustatem illarum, & unde error in Sessionem 4. irrepsit superius aperuerimus. Petri Crabbe Editio prodijt An. D. 1538. quam primo loco reponit Advers. cum tamen nec cum ultima nostra Editione sit comparanda, ut patet confrontanti. Laurentij Suriij Editio luci apparuit A. D. 1567. Severini Bini An. 1618. Col. Agripinæ. Romana An. 1528. confrontet Lector antiquitatem Editionum A. A. cum vetustate nostrarum, & solam Romanam, ultimâ nostrâ duobus annis antiquiorem inveniet.

13. Nec refert, quodd hæc Romana Editio auctoritate Pontificis prodierit, ut hac ratione indubitæ asseratur fidei Sessionis 4tæ decretum particulam *ad fidem* referens; neq; enim Paulus V. adjecit Bullam in Decretorum aut verborum confirmationem, eo sensu, quasi omnes textus indubitæ sint certitudinis, tamquam ex indubitatis & authographis eruti Codicibus, sed veritatem lectionis penes Codicum, ex quibus decreta desumpta sunt, reliquit, nullâ factâ veritatis Codicum originalium requisitione, & Editionum mendosarum correctione, quam tamen fieri debere, diligentissimè posteri observarunt,

runt, à quibus unde error hic, in Sessionem 4tā irre-
pserit, compertum est, à Concilio nimirum Basileensi, ut
leges inferius. (non à compilatione prima Basileensi,
de qua notaveram.)

14. Prima igitur citata ab A. A. Editio, in qua
legitur particula *ad fidem* decreto Sessionis 4tæ annexa,
est Patris Crabbe, sed in hoc deficit Adversarius, quod
adijciat prædictum Patrem, nullam varietatem, & di-
screpantiam lectionis, in Decreto Sessionis 4tæ animad-
veruisse; cum ego in Editione illius notaverim hæc in
margine ad decretum Sessionis 4tæ apposuisse: & in Con-
cilio Basileensi, Sess. 2, 16, & 18. Cur autem hæc Auctor
ille addiderit? accipe ab ipso eodem Auctore notitiam.

15. In exordio Editionis suæ præfatus Pr. Crabbe,
primò omnium recenseri voluit Præfationem supra Con-
stantiense, Concilium factam à Basileensibus, à quibus
Actorum ejusdem Constant. Synodi facta est editio, quo
certum faceret Lectorem, se non aliunde decreta, &
acta Constantiensia deprompsisse, quam ab ipsis Basile-
ensibus: Lege dictæ præfationis sequentia verba, &
quam dicimus veritatem comperies: *Sacrosancta Synodus* in princi-
Basileensis in Spiritu S. legitimè congregata. Quoniam & c. nos pio Conc.
magnam atq; evidentem utilitatem ex cognitione gestorum illi- Constant.
us S. Synodi (loquitur de Constantiensi) resultare prospici- apud Crab.
entes, decreta ibidem facta, ex actis ejusdem Concilij extrahi,
& colligi, ac fideliter conscribi, Bullā quoq; seu plumbo, hujus
S. Concilij Basileensis communiri, adhibitis singulis ad id neces-
sarijs, volumus, & mandavimus. Ad ejus operis consumatio-
nem, dilectissimos Ludovicum & c. ordinavimus, & deputavi-
mus: ipsi autem Commissioni nostræ, multo tempore vacantes, jux-
ta nostrum mandatum extraxerunt, & collegerunt, ac conscribi
fecerunt decreta, & gesta nonnulla, præfati Sacri Concilij Con-
stantiensis, in unum redigentes volumen, quorum tenores se-
quuntur & sunt tales.

16. His ita præmissis Pr. Crabbe, incipit enarrare Acta, & Decreta Concilij Constant. Ex quò aperte constat laudatum Collectorem, ex collectione & Editione Basileensi, volumen suæ Editionis confecisse: dixi *ex Editione Basileensium*, non autem ex prima compilatione, quoniam ostensum *parag.* antecedenti, in primo extracto actuum Constantiensium à Basileensibus, desiderari in decreto Sessionis 4tæ particulam *ad fidem*, in Editione autem, eadem particula legitur; quam cum vidisset Pr. Crabbe in dicta Editione, & in Concilio Basileensi ipsam eandem particulam tribus insertam Sessionibus, conscientia erronea ductus, nec minimam syllabam de tam numeroso Concilio auferre voluit, ideoq; in margine adnotavit, & *in Basileensi Concilio Sess. 2, 16, & 18.* vult innuere eum legentibus, quòd & in Editione Basileensium, de qua suam confecit historiam, ut ipse testificatur Præfatione, & in Concilio ipso Basileensi, eodem modo repererit Sessionis 4tæ Concilij Constant. decretum. Et hæc est ratio cur prædictam notam in margine ultra solitum adjecerit.

17. Unde ex his sequitur, corruptionem decreti Sessionis 4tæ, quòd in postumis Editionibus vulgò legitur, à Basileensibus ortum duxisse, qui authentico primo Constantiensium actuum extracto, motu proprio, particulam *ad fidem* sicut & *clausulam de reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris* typis addi voluere.

18. Hujus à me si requiratur probatio, præterquam quòd ex supradictis erui possit, alia in promptu, ex historia ejusdem Concilij, sufficiens adest persuasio: Cum enim Basileenses sub specie reformandæ Reipub. Christi, pleraq; Romanæ Ecclesiæ privilegia omnino tollere & antiquare studerent, Eugenius Papa Legato Sedis Apostolicæ revocato, Concilium, cujus inchoationem ante approbaverat, dissolvit, & annullavit; inde excitatum

fuit

fuit contra Pontificem schisma, ut de throno Apostolico deijceretur, sicut defacto irregularitèr dejectus erat, & suffectus alius schismaticè, at quibus artibus, jam dudum omnibus notum est, nimirum usurpatà sibi non sine fraude, indebità auctoritate; dum namq; Eugenius Concilium impugnasset, illudq; postea dissolvisset, Basileenses in unum conspirantes, gesta & acta Sessionis 4tæ & 5tæ Concilij Constant. nedum illo tempore edita, Pontifici objecerunt, quasi ibi communi omnium sensu definitum fuerit in Conciliorum Generalium favorem adversus Pontifices, quòd illa potestatem à Deo immediatè habent, non tantum de fide judicandi, verum etiam reformandi Ecclesiam in Capite. Hoc & non aliud motivum fuisse corrumpendi acta Constantiensis Synodi, eruditi jam dudum notaverunt.

19. Et aperta huic suffragatur ratio: in Compilatione enim prima, seu extracto Actuum Constantiensium, non inveniuntur, ut ostensum supra, illæ de quibus loquimur particulæ. In Editione verò eorundem, quæ post Concilium Basileense ab iisdem Basileensibus typis exarata habentur, reperiuntur. Igitur manifestum est, non alio, quàm controversiæ tempore, inter Basileenses & Eugénium, errorem in prædicta Constantiensia Acta irrepsisse.

20. Quare ad alia objectionis puncta de Editione Suriij, Bini, & Romana, facilè respondetur, dictos Conciliorum Collectores, & reliquos Recentiores omnes Basileentium Editionem secutos fuisse, nullà factà correctionis reflexione, nec Editionum vetustiorum, sicut & Codicum requisitione, propter solius Basileensis Concilij auctoritatem, quod Universale illo tempore proclamabatur, licet tamen nullius hac in parte fuerit auctoritatis, quia à Leone X. & Concilio Lateranensi (ut dixi) ut seditiosum, & schismaticum reprobatur, Constituti-
onibus

onibus beneficia Ecclesiastica concernentibus solum exceptis, quæ à Nicolao fuerunt approbatæ, ut in Cap. fusiùs dictum est.

21. Quòd autem Collatores illi, quos in objectione recenset Adver. Editionem Basileensem de facto secuti fuerint, exinde habetur testimonium, quòd Bulla Basileensium, quæ initio actuum Constantiensium annexa fuerat in Editione Basileensi, ab omnibus illis licet non integra referatur; ut præter nominatas Editiones, videre licet Editionem Parisinam dictam Lupaream, & Venetam apud Nicolinum.

alia oppositio Adver. 22. Urget iterum A. A. alias duas Editiones, Regiam, & Labbejanam reproducendo: „ Legitur (inquit) etiam decretum Sessionis 4tæ cum illis verbis, de quibus
 „ quæstio est, in Regia, & Labbejana Conciliorum Editione;
 „ si verò Eximij PP. Labbe & Corsacius, vel unum legissent manuscriptum Codicem, in quo hæc verba defuissent,
 „ ea de re dubiò procul pro sua ingenuitate, monuissent Lectorem, quòd cum non fecerint, certum est, illos
 „ hæc verba ubiq; reperijse: unde si qui modò Codices reproducantur in medium, in quibus ita non legatur,
 „ non debent illi majores auctoritatis esse, quàm alij, imò
 „ non tanti debent esse ponderis, quàm alij Codices, ad quorum fidem,
 „ centum Editiones ubiq; terrarum factæ sunt. „ hucusq; Auctor. Anon.

23. Centum numerat Editiones Advers. cum duas non nisi specificet, quarum & si specificaret, & baptifaret Auctores singulos, eandem omnino pro omnibus solutionem reciperet: nimirum omnes illas, utpotè recentiores, & nostris quas recensuimus longè posteriores, ex Editione Basileensi mendosa prodijisse: Probationem hujus requirat, quam certè reperiet in ipsis quas citat Editionibus.

Labbejana
 editio prodijt an. 1672.

24. Legat si dubitat Editionem, quam objicit Regiam³⁷ tomis contentam, & primò videbit intuitu, Basileensium Bullam super Acta Constantiensia reddentem testimonium; ex quo clarè conijciat dictæ Editionis Auctorem, non aliunde quàm ex Editione Basileensi copiam actorum deprompsisse. Pervolyat & Labbejanam Editionem, & comperiet partem ejusdem Bullæ Basileensis non esse prætermittam, quòd est dare sufficiens Lectori monitum, non ex alio fonte, quàm ex Basileensium editione, eandem confecisse.

25. Non inficior honoratos PP. Labbeum & Corsacium, omnem diligentiam in inquirendis antiquis manuscriptis Codicibus adhibuisse, sed numquid culpandi ideo? quòd ad manus eorum qui latebant in absconditis, & casu potius quàm diligentia postea inventi, non pervenerint; quos si præ manibus habuissent, sine dubio eorum mentionem, in Appendice saltem fecissent, sicut de facto fecerunt aliorum, ut Felicis Contelorig ex antiquo manuscripto codice fragmenta actuum Constantiensium describentis: & alterius Codicis antiqui Capranicensis, qui ad usum Cardinalis de Capranica Basileensis Concilij temporibus scriptus videtur, in quo, ut in reliquis omnibus supra relatis, deest clausula *de reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris*. Ex quo manifestè colligo P. Labbeum prædictos quatuor Codices non vidisse, quandoquidem nullum eorum habeatur vestigium, cum tamen meminerit aliorum.

26. Præterea; si (ut contendit Adver.) præfati Collectores, Codices illos cum verbis de quibus quæstio est, legissent, quid causæ esse potuit? quòd alia lectu digna, atq; essentialia ad Sess. 4tam & 5tam spectantia omisissent, ut v. g. quòd ante Sessionem 4tam, summa fuerit inter Nationes de publicatione decretorum discordia; quòd Cardinales per Franciscum Zabarellam, se a-

deo efficaciter opposuerint, ut Deputati Nationum ratione convicti, ab illorum publicatione abstinendum esse judicaverint: quòd contra Sessionem 5tam Protestatio ab Oratoribus Regis Galliæ unâ cum Cardinalibus interposita fuerit. De hoc nihil habetur adnotatum apud Labbeum, quæ tamen orbi Catholico jam manifesta sunt; ista saltem pro sua ingenuitate non prætermisissent: si dictos Codices vel semel perlegissent. Ex quibus colligitur, Editiones illas, quæ ab Adver. obtruduntur, ut potè corruptioni obnoxias, nullius esse roboris, adeoq; egere correctione, & illud quòd in titulo *parag.* proposui, sequitur; nimirum Decreta Sessionis 4tæ & 5tæ, propter tot Codicum & Editionum discrepantiam, non esse certæ & indubitata fidei, atq; adeo principale Adver. ruerè fundamentum.

PARAGRAPHVS V.

An mens Concilij Constantiensis fuerat, ut prædicta Sess. 4tæ & 5tæ decreta, extendantur ad omnia Oecumenica Concilia, in ordine ad legitimos & indubitatos Pontifices extra Schisma.

I. Duo hîc examinanda occurrunt, quia in duobus potissimum litem facit Adversarius. Primò asserit, dictarum Sessionum Decreta, non ad solum Constant. Concilium restringenda esse, sed de omnibus alijs Concilij Oecumenicis intelligenda. Secundò, improbat eorum sententiam, qui ad solum schismatis tempus, eadem decreta referunt, ut videre licet in Decreto Congregationis Cleri Gallicani An. Dom. 1682. Parisijs habitæ. Vult dicere Adver. Patres Constantienses absolute
lute

fui Pontificatûs, cum conditione, si idipsum Gregorius & Benedictus essent præstituri, cui regratiatum fuit à Rege Romanorum, & Cardinalibus pro tam bona & Sancta oblatione. Ante Sessionem 3tiam die Mercurij, quæ erat 20 Martij, prædictus Joannes de nocte fugit Constantiâ in habitu simulato Scaphusiam. Die immediatè sequenti, scripsit cedulam Concilio, tenoris sequentis: *Gratia Dei liberi sumus in Scaphusiensi, & non venimus animo declinandi ab ijs, quæ promissimus per nostram renunciationem facere pro pace Ecclesiæ Sanctæ Dei, sed ut in libertate & salute propriæ Personæ nunc possimus ea executioni mandare.* Tulit graviter Synodus Joannis discessum, magnamq; hæc cedula suspicionem schismatis generavit: Hinc perterriti Patres, ne Joannes recessu suo, Concilio officeret, (nonnulli enim ex Joannis adhærentibus, ut notat Raynaldus, *ad an. 1415* pro dissolvenda Synodo media cogitarunt) idcirco Sessio 3tia die 26 Martij deposita est, in qua firmiter stabilitum, Sacram Synodum in suo robore & integritate permanere debere, non obstante illius fugâ, etiamsi aliquæ ordinationes ab ipso factæ essent in contrarium, vel fierent in futurum. Mox Sessio 4ta deponitur, ad ratificandum ea quæ antecedenti Sessione de integritate Concilij decisum erat ex Joannis occasione; conditur decretum contra eum: quòd Concilium Constantiense, potestatem habeat immediatè à Deo, cui quilibet cujuscunq; statûs, conditionis, & dignitatis etiamsi Papalis existat obedire tenetur.

4. Hanc & non aliam fuisse occasionem condendi decreti Sessionis 4tæ & 5tæ, lector comperiet ex actis indubitatis Constant. Concilij, quæ Felix Contelorius, vir insignis & eruditus ex Codicibus antiquis manuscriptis duobus tomis describenda curavit, eorumq; copiam Em. Cardinalis Barberinus Parisios transmisit. habentur in Append. Editionis Labbejanæ, quam Advers.

magnæ

magnæ habent fidei. Ex quo prudenter quisq; colligere poterit, Constantiensem Synodum non eo animo Sessionibus illis statuisse, quasi sibi supereminentis auctoritatis titulum arrogare, aut verum & legitimum Pontificem Concilio Generali subijcere voluisset, cùm in initio Synodi, nulla fuerat cogitatio, nulla mentio de vero & legitimo Pontifice, sed primò de schismate tollendo; viam tantùmmodo schismatis, quam ex fuga Joannis stratam animadverterant, definitione illâ, tribus de Papatu certantibus, præcludere in animis erat, ne majus & diuturnius excitaretur, vel ut graviori perterriti sententiâ, faciliùs Pontificatûs insignia dimitterent, quòd de facto successisse, non aliam ob causam, quàm ob incussum illis à Synodo terrorem, duabus potissimùm illis Sessionibus, nec dubitandum est.

5. Et illud observarunt diligenter cum Turrecremata, qui Acta Concilij Constant. trutinarent Posteriores, ex verbis nimirum ipsorum Decretorum manifestum fieri, quænam mens fuerit Patrum, qui aderant unius tantùm obedientiæ, in condendis dictis Canonibus, illos nec ad alia Generalia Concilia, nec ad legitimos Pastores extendere voluisse: non enim additur in illis Decretis; *Omni Sancta Synodus*, vel dicitur indefinitè *Sancta Synodus*, sed restrictiva adjungitur, & individuans particula, *Hæc Sancta Synodus Constantiensis, Generale Concilium faciens &c. potestatem habet immediate à Deo: cui quilibet cujuscunq; status, & dignitatis etiamsi Papalis existat, obedire tenetur.* Quis non videt ex adjuncta illa particula, *Hæc*, ad solum Concilium Constant. detractum esse: Quòd autem dignitatis Papalis nomine non intellexerint verum Pontificem, sed eos duntaxat, qui pro tempore schismatis exstiterant, indicat clausula ejusdem decreti immediate sequens; *in his quæ pertinent ad extirpationem dicti schismatis*: atqui tunc dum erat schisma inter Pontifices, nul-

lus erat verus & legitimus Pontifex, ut fusè ostensum superius; dubius enim & schismaticus Pontifex, non est indubitatus & legitimus Pontifex: Igitur Constantiensis Synodus, Papalis dignitatis nomine, non intellexit verum Pontificem, vel omnem legitimum Pontificem, sed illos tantummodo, qui Concilij ejusdem tempore de Papatu contendebant.

6. *Paragr. 2do* quæ super his Sessionibus dixi, etsi intentum Concilij in illis Decretis Lector satis conijceret, hîc tamen pro probatione adhibere nolo, quoniam facta sunt ab una tantum obedientia, quæ Universale Concilium pro tunc facere minimè potuit: Demonstrandum enim est, quid post trium obedientiarum unionem, cum Ecclesia Universalis sufficienter repræsentari, & Oecumenicum esse cæpit Concilium, Patres de Decretis illis censuerint? & quomodo auctoritatem eorum porterint?

7. Tria notantur particularia in dictis Sessionis 4tæ & 5tæ Decretis: In quarta quidem Sess. primùm habetur: *quòd potestas supremæ Ecclesiæ, sit penes Generale Concilium, eaq; immediate à Deo.* 2dum: *Pontificem esse inferiorem Concilio, cui ille obedire tenetur.* 3tium tandem additur Sessione 5tâ, *reformationem fieri debere Ecclesiæ in Capite, & in membris ante electionem Pontificis.* Hæc sunt quæ continuò nobis inculcat Advers. At si verum esset, quòd asserit ille, prædictos tres articulos, non ad solum Concilium Constantiense, nec ad schisma tantum restrictos, sed simpliciter à Patribus pro Concilij Generalibus in ordine ad veros Pontifices, definitos fuisse; illud negare haud poterit, illos eosdem articulos, tamquam regulas Ecclesiæ, ab alijs ejusdem Concilij Patribus, post trium obedientiarum unionem, servari & custodiri debuisse; Decreta namq; à Generalibus Concilij tradita, *regulas Sanctas Ecclesiæ* appellat octava Synodus, *ab omni-*
bus

bus custodiendas, utiq; & ab ipsis iisdem Concilijs, à quibus condita sunt. Debit fuisse in Sessionibus sequentibus, aliqua eorum renovatio, à Cardinalibus & Episcopis duarum obedientiarum, qui Sessionibus illis duabus non interfuerant: & ad minus illud indubitatè sequitur, quòd nulla fieri potuit à Patribus eorum repugnantia, supposito; quòd Concilium Decreta illa, pro ratis & canonicis haberi voluerit, ut eà saltem ratione verificetur illud, quòd distinct. 83 dicitur, *error cui non resistitur, approbatur*. Jam verò 40. lego Sessiones, post Sessionem quintam, habitas, nullum tamen reperiò renovationis, aut tacitæ approbationis dictorum articulorum vestigium, nulla notatur eorum executio, occurrentibus tot occasionibus, observantia nulla; repugnantia verò, & iisdem contravenientia, in posterioribus Sessionibus passim legitur: quòd apertè demonstro.

8. Dum de Pontifice eligendo cogitabatur, post trium obedientiarum unionem, & cessionem schismaticorum: S. Synodi Patres, immemores articuli Sessionis 5. solum futurum Pontificem credunt & profitentur, Ductorem fore & moderatorem Ecclesiæ, Spiritus S. gratiâ potentem & schisma rescindere, & pacem eidem reparare Ecclesiæ, ad Dei laudem & totius Christianitatis salutem: ea insuper omnia, quæ prioribus Sessionibus acta dicuntur, ad extirpationem tantummodo schismatis, fugationem gubernij ascephalici, & constituendum unum verum Pastorem & Gubernatorem Ecclesiæ, fuisse stabilita. Quia ex his (inquit) quæ circa Ecclesiæ Sacrosanctæ negotium infra scriptum hucusq; acta sunt, quodammodo præsentium exoriri videmus, quòd ineffabilis Divinæ providentiæ celsitudo, oculo suæ pietatis salvificæ prospiciens ab excelso, Petri S. naviculam, Imperatorum, seu potius impiorum nautarum ducta, pestifero naufragio proximam, & ruinosis scopulis jam propinquam, salutem animarum Christicolarum, quas sui aspersione

ex Codice
Contel. in
append. P.
Labbei.

sanguinis rubificavit in cruce, miseratione Deifica providendo, per alios nautas industrios, & providos, ad ipsius Dei Ecclesiam zelum habentes, fervidum atq; rectum, ipsam à modo regi & gubernari; fugato proinde navigio ascephalico, ut firmiter speramus, faciet & disponet, ut ipsa Petri navicula, unico & vero Ductore, ad portum salutis in ejus laudem, & totius Christianitatis exaltationem, & gloriam, quietissime deducatur, ut etiam sit, sicut unus, solus, ibidem Patronus, & Nauta, qui fugatis procellosis schismaticorum erroribus, ipsam Sacrosanctam Ecclesiam, regat & gubernet in ejus nomine & c.

9. Si Patres Concilij, prædictos articulos, de auctoritate Concilij, & reformatione Ecclesiæ in Capite, pro legitimis habuissent, non tam perstringentibus verbis, ea quæ anterioribus Sessionibus acta fuerant, ad solos PseudoPontifices detraxissent, nec tam altè auctoritatem eligendi Pontificis portassent, vnus, solus, Patronus, & Nauta, potens schismaticorum errores profligare, & Ecclesiam gratiâ S. Spiritus regere & gubernare.

10. Jam ad Electionem paratis Patribus, Controversia exorta erat inter Nationem Germanicam ex una, & Italicam, Gallicam, atq; Hispanicam cum Cardinalibus, ex altera parte, illis ad Electionem accedere nollentibus, nisi prius reformatio Ecclesiæ in Capite & in membris, juxta præscriptum Sessionis & decretum, præcederet; istis, non obstante Concilij decreto, contrarium omnino tuentibus: adeo magnam hæc trium Nationum oppositio, Sigismundo & genti suæ Germanicæ intulit fastidium, ut Rex milite stipato, non de alio, quàm de incutiendo timore tribus Nationibus, pariter ac Cardinalibus cogitaverit, carceres minitans & exilia: Verùm quia major erat & sanior in contrarium pars Concilij, exussavit incussas sibi à Rege minas, derisit machinamenta, irritum fecit Sessionis & decretum, præmissâ Canonica & solemnî protestatione, quam hîc de verbo ad verbum.

bum describendam duxi, ut potè primò à D. Eman. in lucem editam, eam velim legas attentius.

11. Audite hæc omnes gentes, auribus percipite, qui habitatis orbem, & attendat fidelium universa Ecclesia, quæ jam quatuor annis in deserto schismatis, & divisionis inter se sub diversis Ducibus, velut Ecclesiæ capitibus mansit afflicta, quæ cùm in hoc Sacro Generali Concilio Constantiensi, terram promissionis intrasse crederetur, etiam sublata Capitulorum pluralitate monstruosa, membris corporis jam in unum reductis, corpus ipsum Ecclesiæ, *per unius Capituli assumptionem, unius videlicet Pastoris, & Vicarij IESU Christi perfectè reintegrare sperat*, & sponsam sponsi sui thalamum introire quietis & pacis, oblataq; jam & aperta via plana per duos S. R. Ecclesiæ Cardinales, per quam verus & indubitatus sponsus Ecclesiæ, Christi Vicarius haberi poterat, videlicet, quòd ad eligendum Summum Pontificem, aliqui de singulis Nationibus cum Cardinalibus, per Sacrum Collegium deputarentur, quorum tamen numerus, Cardinalium numerum non excederet, & aliàs prout in cedula oblata super hoc continetur.

12. Ecce jam sponsa lugente differtur, ecce novæ discordiæ, & ab illa via plana deviæ suscitantur: licet enim illa via per duos Cardinales, omnibus in hoc Sacro Collegio Nationibus, & Congregationibus, quæ per Nationes fuerunt oblata extiterit, & tres Nationes, Italiæ videlicet, Galliæ, & Hispaniæ, quæ faciunt multò maiorem & sanio rem partem Concilij, & ultra, dicti DD. Cardinales illam acceptaverint, & justam, Sanctam, & ad perfectam unionem Ecclesiæ efficacem reputaverint, & reputent: ita tamen Natio Venerabilis Germaniæ, super hoc & sæpius interpolata respondere noluit, imò respondere jam tribus mensibus distulit. Considerantes autem præfati R. E. Cardinales, qui præfatam viam ob-

ex 4.
Codicibus
ma-
nusc. à
D. Em.
primò in
lucem
editis.

major
pars
Concilij
op-
posita
decreto
Sess. 5.

„ tulerunt, & dictæ tres Italiæ, Galliæ, & Hispaniæ Natio-
 „ nes, & attendentes Ecclesiam apud omnes vacare, &
 „ jam diu vacavisse, quamq; sit periculosa, quamq; damno-
 „ sa Sedis Apostolicæ, ac Universalis Ecclesiæ præsens va-
 „ catio, & quòd propter communia & nota pericula atq;
 „ damna spiritualia, tamen majora & periculosiora his
 „ temporibus imminet, renovandi videlicet deterioris,
 „ & pene insanabilis schismatis; vulnus iteratum tardius
 „ sanatur, eò maximè, quòd Clerus & populus aliquorum
 „ Regnorum & Provinciarum, nondum solidè & clarè
 „ huic Sacro Concilio adhæserint,* sed ut communiter fer-
 „ tur, expectant fiendæ Electionis Summi Pontificis even-
 „ tum, ut si electus fuerit canonicè, illi obediant, aliàs non.
 „ Nec etiam quòd quorundam, qui eidem Concilio adhæ-
 „ serunt propter rumores discordiarum, & quasi impressi-
 „ onum, quas in eodem Concilio fieri audiunt, fides jam
 „ de eodem Concilio dicitur vacillare..

* non ab
 omni Ec-
 cles. hoc
 Conc. le-
 gitimum
 credeba-
 tur.

„ 13. Ob quæ jam scriptum & relatum est à Magna-
 „ tibus, & alijs zelatoribus pacis & unionis Ecclesiæ, in
 „ Italia plurimùm dubitari, ne in Urbe Romana prætextu
 „ rumorum, & dilationis prædictorum, aliquis pro Sum-
 „ mo Pontifice assumatur, cui forsan præmissis attentis to-
 „ ta Italia obediret: attendendo quòd durante vacatione
 „ hujusmodi, Urbs Romana & totum ejusdem Ecclesiæ pa-
 „ trimonium, à tempore depositionis & renunciationis o-
 „ lim Joannis 23 per tyrannos occupatur. Vos, præfatam
 „ venerabilem Nationem Germaniæ, singulaq; ejus sup-
 „ posita pluries & instanter exhortati sunt, & requisive-
 „ runt, quatenus attentis prædictis periculis Ecclesiæ San-
 „ ctæ Dei, velit per vos, vel deputatos vestros, cum
 „ dictis tribus Nationibus Italiæ, Galliæ, & Hispaniæ, &
 „ Cardinalibus super modo futuræ electionis, maximè de
 „ Electoribus tractare, agere, & convenire, & super hoc
 „ per Sacrum Collegium ordinato ad Summi Pontificis e-
 „ lectio-

lectionem procederetur tempore opportuno, quòd facere, & super hoc respondere, jam multis diebus distulistis, & non fecistis, licet asseratis, sine vestro consensu, & ordinatione Concilij, super modo, forma, loco, tempore, & materia ad dictam Electionem non posse procedi, obstantibus quibusdam hujus Concilij decretis, quibus nos Natio Hispanica, etiamsi aliàs valida existerent, non ligamur.

14. Et quia procedente tempore, etiam præfata pericula, atq; damna semper augentur, & nostris foribus nos deputati ex parte, & nomine trium Nationum prædictarum, Italiæ, Galliæ, & Hispaniæ, atq; Sacri doctorum Cardinalium Collegij, & nostro, ac omnium his adhærere volentium, de præfenti, vel in futurum, vos Nationem prædictam Germaniæ, & vestra singula supposita exhortamur, & requirimus, iterum atq; tertio monemus, exhortantur, requirunt, & monent tres Nationes & Cardinales prædicti, per viscera misericordiæ JESU Christi, per asperionem sui pretiosi Sanguinis, ejus pretio hanc suam redemit Ecclesiam, quæ jam est in tantis periculis constituta, velitis per vos, vel deputatos, aut deputandos à vobis, cum alijs Nationibus, & Cardinalium Collegio, vel cum deputatis aut deputandis, ab illis de modo fiendæ Electionis, & maxime de materia, quantum ad Electores celeriter, & sine moræ dispendio, tractare, concurrere, convenire, & concordare, ad vitanda prædicta pericula, & in tanta concordia fieri Electio, quòd in ea concordet totus populus Christianus.

15. Protestamur autem nomine quo supra, & obtestamur, protestantur & obtestantur, tres Nationes & Cardinales prædicti, Deum Patrem Omnipotentem, Filium, & Spiritum Sanctum, omnes Sanctos ac virtutes cælorum invocantes super vos, cælum & terram: quòd

„
„
„
„ invalida
„ reddun-
„ tur de-
„ creta
„ Sess. 5.
„ à Nati-
„ one Hi-
„ span.

„ urgent
„ Natio-
„ nes pro
„ electio-
„ ne faci-
„ enda,

„ si deinceps Ecclesiam ipsam Sanctam Dei, pro carentia
 „ Summi Pontificis canonicè eligendi, seu prætextu dila-
 „ tionis, & moræ electionis illius, seu fiendæ ordinationis,
 „ modi Electionis ejusdem, aut aliàs detrimenta, aut da-
 „ mna aliqua vel pericula, in spiritualibus vel temporali-
 „ bus incurrat, nihil eisdem tribus Nationibus, & Colle-
 „ gio Cardinalium, aut earum alteri, vel suppositis ipso-
 „ rum & ipsarum, ac his consentientibus valeat imputari,
 „ sed super his sint & habeantur infontes: sed vobis Nati-
 „ oni Germaniæ, & vestris suppositis possit, & debeat me-
 „ ritò imputari. Cum si ante dictam provisionem Eccle-
 „ siæ de Pastore, aut saltem modi electionis illius suppositis
 „ hujus Concilij decretis, quibus omnia jura, circa electi-
 „ onem novi Pontificis edita dicuntur esse suspensa, ex
 „ quo sequetur Ecclesiam Dei esse sine capite, & sine lege,
 „ & ordinatione electionis Summi Pontificis, hoc Conci-
 „ lium si casu aliquo dissolveretur, prout jam multæ cau-
 „ sæ timentur imminere, Ecclesia in periculo remaneret,
 „ quia vix, aut nunquam Summus Pontifex indubitatus
 „ possit haberi, quia vix congregaretur indubitatum Con-
 „ cilium, deficiente Capite, ad quod pertinet convocare.

„ 16. Protestantur etiam de prosecutione legitima
 „ super damnis, atq; detrimentis prædictis, & alijs adver-
 „ sus illos, per quorum culpam contingeret, præsertim
 „ cum secundum plurimum Doctorum juris Divini, & hu-
 „ mani opiniones, talis morosa dilatio, procedendo in ne-
 „ gotio electionis Papæ, præsertim ordinationis modi ele-
 „ ctionis ejusdem, sine causâ rationabili, non caret scrupu-
 „ lo fautorij schismatis: Nullam autem omnino causam,
 „ imò nec occasionem habere videtur dicta Natio, & ejus
 „ supposita, differendi præmissa, nec ullam causam alle-
 „ gant, nisi quòd ante electionem fiat reformatio (juxta
 „ Decretum videlicet Sess. 5tæ,) quæ causâ nulla est, quo-
 „ niam & fieri reformationem, dictæ tres Nationes & Car-

dina-

opinio-
 nes plu-
 rium Do-
 ctorum.

nulla ra-
 tio Ger-
 manorū
 ex decr.
 Sess. 5tæ,

dinales cupiunt, & volunt, prout jam ad hoc, suos cum
cæteris Nationibus deputatos dederunt, qui ad hoc a-
gunt; & illis agentibus, potest etiam eodem tempore agi,
de modo electionis Summi Pontificis, prout eidem Na-
tioni sæpe expositum, & petitum.

17. Præterea, si reformatio fienda est (ante electi-
onem Papæ) de deformatis, quæ major est, aut esse po-
test in corpore deformitas, quam carere capite, & asce-
phalum esse; illa igitur prior, tamquam magis necessaria
debet esse reformatio, quæ corpus ipsum ad caput refor-
met, & informet, & contrarium asserere vel facere, non
videtur esse securum. Allegant præterea quod agere de
modo Electionis ante reformationem, esset contra decre-
tum Concilij, & Capitula Narbonæ concordata: Ista
salvâ dicentium reverentiâ non sunt in re; nulla enim de-
creta contradicunt, imò volunt contrarium: in omnibus
enim locis, ubi vel Concilium, vel dicta Capitula de a-
gendis in isto Concilio loquuntur, semper præponunt
unionem, quæ unio nec est, nec dici debet perfecta, nisi
Ecclesia unum caput ministeriale habeat, cui corpus Ec-
clesiæ uniatur, (adverte hic, quomodo à majore parte Concilij,
tribus videlicet Nationibus post trium obedientiarum unionem,
decreta Sessionum superiorum atque nimirum & quintæ, quæ po-
tissimum à Germanis objecta fuerant interpretentur, ea non aliâ
intentione condita fuisse, quam ad tollendum schisma, & faci-
endam unionem in Ecclesia) „ Duplex enim secundum SS.
Doctores (prosequitur) est unio Ecclesiæ, una membro-
rum invicem, quæ jam creditur esse facta, altera mem-
brorum ad Caput, ut constituatur corpus integrum, &
perfectum, & ista non est facta, igitur primo loco
fienda.

18. Præterea, si ex ordine literæ Capitulorum
Narbonensium agitur, proprium & principale Capitu-
lum illorum Capitulorum super ista materia, & quid &
qua-

„ prima
„ ratio ir-
„ ritans de
„ cretum
„ Sess. 5.

„ objectio
„ Germa-
„ nor.

„ solutio
„ secundò
„ irritans
„ Sess. 5.

„ aliæ ra-
„ tiones
„ irritan-
„ tes dict.
„ decretū.

„ qualiter esset agendum in isto Concilio, ponit ordinem,
 „ quòd agatur de ejectione Petri de Luna, de Electione
 „ Summi Pontificis, & de reformatione Ecclesiæ in Capite
 „ & in membris, & ita Electio præponitur. Præterea, ea-
 „ dem ratione prius ageretur de reformatione membro-
 „ rum, quàm Capitis, quia in eodem ordine ponuntur,
 „ quòd usq; ad annum, imò sine Pontifice, nunquam esset
 „ factum, nec posse fieri videtur.

„ 19. Nec juyare potest dilationem, quòd dicitur
 „ Serenissimum Romanorum Regem, & aliquos Cardina-
 „ les, & Prælatos alios, aut Doctores aliarum Nationum,
 „ eidem Nationi adhærere, cùm ad præfatum Ser. Rom.
 „ Regem præmissa tractare, aut differre non pertinet; cu-
 „ jus magis interest, pro suo honore Electionem Summi
 „ Pontificis, quæ erit summa perfectio unionis, accelera-
 „ ri, quàm tardari. Cardinales autem, atq; Prælati, & alij,
 „ si qui illi Nationi in præfata dilatione adhærere dicun-
 „ tur, certè non illi Nationi, sed dicto D. Regi adhære-
 „ rent, in suis votis sequuntur, & illi assentiunt, & tamen
 „ paucissimi sunt: de Cardinalibus enim sunt solum duo,
 „ qui licet in toto præsentì Cardinalium Collegio sunt 24,
 „ illi duo soli à cæteris, & tanto, ac tam gravi Collegio,
 „ in quo sunt tanti Patres, se minùs honestè, ac magnà eo-
 „ rum verecundiâ segregant, qui si Patres tanti Collegij es-
 „ se merentur, videant ne turpes dici possint, quæ suo non
 „ congruunt universo. Cæteri verò Prælati, & alij de
 „ tribus Nationibus, qui adhærere dicuntur, non illi Na-
 „ tioni adhærent, sed ut præmittitur dicto D. Regi, & in
 „ rebus Ecclesiasticis, & Spiritualibus, Regem ipsum, &
 „ ejus vota relictis Prælatis, & Personis Ecclesiasticis pro
 „ suæ voluntatis libitu sequuntur, & assentiuntur illi.

„ 20. Attento autem modo agendi in isto Collegio
 „ per Nationes, & quòd unusquisq; stat in sua Natione, in
 „ ea super propositis dicturus sententiam, singulariter &

præ-

præsumptuosè incedentes, se inhonestè à suis segregant Nationibus, nec debent alibi ullam vocem, vel auctoritatem habere, imò à dictis duabus Nationibus, de quibus nec membra nec partes sunt, repelli. Nulla igitur causa subest differendi tractatum, super modo futuræ Electionis, qui si per prædictam Venerabilem Nationem ulterius plus debito differatur, protestamur nomine dictarum trium Nationum, & Collegij Cardinalium, & protestantur eadem Nationes, & Collegium, de providendo Ecclesiæ Dei per remedia opportuna, maximè cum præter Collegium Cardinalium, ad quos de jure scripto magis pertinet Electionis prædictæ materia, dictæ Nationes tres, & multò magis cum dicto Cardinalium Collegio, multò majorem partem Universalis Ecclesiæ repræsentant. ,, hucusq; trium Nationum & Collegij Cardinalium protestatio.

21. Hæc solemnè publicatâ protestatione, Patriarcha Antiochenus, Archiep. Mediolanensis, Episcopus Adriensis, & duo Cardinales, Bononiensis & Senensis, & alij de Gallia & Italia, qui adhæserant Regi, ab eo recesserunt, & uniêrunt se tribus illis Nationibus, obtuleruntq; Cardinalibus esse cum eis, qui fuerant hostes eorum. Anglicana quoq; Natio, dimisso Rege, prædictarum trium Nationum partem capit: Tandem Natio ipsa Germanica convicta rationibus, assensum præbuit de eligendo ante reformationem Pontifice. En decreti Sessionis quintæ, à toto Concilio Oecumenico observantia; diu consultum erat ab unius obedientiæ Patribus, tantopere laboratum, firmiterq; dictâ Sessione statutum, ut reformatio Ecclesiæ in Capite & in membris electionem præcederet, à tribus autem Nationibus & Cardinalibus viginti duobus, decretum dictum conqutitur: sed non hîc finis.

ex iisdem
4. codici-
bus ma-
nuscr.

22. Facto ab omnibus unanimi cōsensu, de faciendâ ante
Refor-

mens Con-
cilij dedec.
Sess. 5ta.

ibid.

Reformationem Pontificis electione, alia altercatio inter Patres exorta fuit, Germanis auctoribus, fortiter acclamantibus, & toto animo insistentibus, ut reformatio Ecclesiæ, post electionem quidem Pontificis, sed ante ejus coronationem fieret, Decretum supradictum Concilij semper præferentibus; quibus à quatuor Nationibus viva voce responsum fuit, Papam electum illis legibus minimè ligari posse: accipe genuina actuum Constantiensium verba: *Rex autem qui pro concordia Cardinalium, credebatur velle accelerare materiam electionis, iterum retrocessit, & recepit materiam reformationis, & semper fuit in Concilio magna controversia. Quatuor enim Nationes, Italiae, Galliae, Hispaniae, & Angliæ, quæ ad mandatum Regis Angliæ in illa materia dimisit Regem Romanorum, & Collegium Cardinalium, insistebant accelerationi Electionis. Rex & Natio Germanica, quod reformatio præcederet. Et tandem dicta Natio petiuit assècurationem & cautionem per decretum irritans, quod post electionem Papæ fieret reformatio, ante coronationem Papæ, & administrationem aliquam: postea fuerunt factæ diversæ formæ decreti ad hoc: Tandem fuit dictum, quod Papa electus ligari non poterat.*

23. Jam dicat Advers. si Constantien. Concilij Patres Sess. 4ta & 5. decreta, ad veros Pontifices extra schisma extendi voluerunt? cur Germanis ea allegantibus, non reposuerunt? ita fieri debere, ut Pontifex electus legibus adstringatur, obtemperetq; Concilio. Si auctoritas coactiva in Pontifices, penes Concilium? quare à Patribus nulla pœna præscribitur, ut si parere decretis renuerint, debitè eà plectantur? atquid Reformationem in Capite, ante, & post Electionem impediunt? atquid Papam electum dictis legibus ligari non posse, responderunt? nisi quia alia fuit mens Concilij Patrum, in condendis dictarum decretis Sessionum, ad extirpandum videlicet schisma, & unionem Ecclesiæ faciendam.

24. Habetur & aliud hujusmodi testimonium in omnibus ejusdem Synodi editionibus. Post contentiones & tricas, Germanos inter, & alias Nationes, tandem omnium pace conclusum, & Synodaliter definitum esse, Reformationem Ecclesiæ, tam in Capite, quàm in membris per Pontificem futurum fieri oportere, *Sacro sancta Synodus Generalis Constant. in Spiritu S. legitime congregata; universalem Ecclesiam representans, statuit & decrevit, quod futurus Romanus Pontifex per Dei gratiam de proprio assumendus, cum hoc Sacro Concilio, vel deputandis, debeat reformare Ecclesiam in Capite & in membris, & Curiam Romanam secundum equitatem, & bonum regimen Ecclesiæ.* hæc nemine reclamante peracta sunt, nemo tamen inficias iverit, edicto Sessionis 5tæ defacto contravenire, quo reformatio ante assumptionem Summi Pontificis per solum Concilium facienda decretaliter circumscripta erat.

Sess. 40.

25. Item dum Germani inter puncta de fienda Reformatione Concilio porrigerent, inter quæ erat expressum sequens: *Propter quæ, & quomodo Papa possit corrigi & deponi.* Responsum legitur à Patribus: *non videtur, prout nec visum fuit in pluribus Nationibus, circa hoc aliquod novum statui & decerni.* Sistat & hîc Advers. & gesta Sessionis quintæ revocet in memoriam; nonne ibi de pœna quoq; contra Pontifices actum, imò decreto roboratum est, quod quicumq; cujuscunq; conditionis, status, dignitatis etiam Papalis, qui mandatis, statutis, seu ordinationibus, aut præceptis, hujus S. Synodi, obedire contumaciter contempserit, pœnitentiæ subjiciatur, & debite puniatur. Cur ergo decretum istud, pro quæstionis illius resolutorio, Patres non adhibent? cur nullam mentionem depositionis, vel pœnalis correctionis faciunt? aut alicujus ad Concilium subjectionis? quod dubio procul Patres fecissent, si decreta illa, pro legitimis, & canonicis atq; universaliter obligantibus credidissent.

in Append.
Labbæi.in decreto
Sess. 5tæ.

26. Pervolvatur Appendix Editionis Labbejanæ, & illud in instrumentis, gestis, & decretis publicis notabitur certissimum, ibi Sacram Synodum post obedientiarum unionem, coactivæ auctoritatis mentionem facere, ubi de schismate agebatur, & reparanda unione Ecclesiæ; ubi verò de eligendo Summo Pontifice sermo habetur, nullum subjectionis illius ad Concilium, aut decretalis alicujus sanctionis fragmentum comperietur.

In Append.
Labbei.

27. Legatur Decretum hujus S. Synodi suspensionis sententiarum, & processuum in diversis obedientijs, quo inhibetur omnibus & singulis, quacunq; præfulgeant dignitate, ne contra suspensionem, & relaxationem hujusmodi attentare præsumant, decernens ex nunc irritum, & inane, si quid contra præmissa, à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Hæc ideo auctoritas ad omnes indifferenter extenditur, quia de schismate sopiendo agitur, ubi verò mentio Pontificis futuri habenda erat, sequentia eidem decreto adijciuntur: *Donec per eandem, vel futurum Summum Pontificem, ubi, quando, & in quibus locis dicti olim Gregorij dici fuisse debeat, declarari contigerit.* Si ergo Synodi Constantiensis primordialia Decreta secundum Adversarij sensum interpretanda essent, ex alijs ejusdem Synodi sanctionibus quis non perciperet contradictionem, Pontificem Concilio subijcere, & decreta ejusdem Concilij adversus Pontifices (ut asserit) lata, auctoritati ipsius Pontificis interpretanda & declaranda committere. Et hæc dum sufficiant de mente Patrum, superest agendum de auctoritate dictorum Decretorum.

PARAGRAPHVS VI.

Utrum Martinus quintus electus in Concilio; obstrictus fuerit statutis & legibus, adversus

379

De Conc: Constant: & Basileen:
sus Pontifices, ante electionem eius
conditis?

I. **J**Am ex superiùs relatis, & potissimùm *parag.* antecedenti abundè colligi potest, quanam fuerint statuta Concilij, auctoritatem coactivam Ecclesiæ Congregatæ demonstrantia, & ut ait Adver: indubitatos Pontifices ligantia: nimirum, penes Concilium Generale, auctoritatem esse immediatè à Deo, cui ipse Pontifex obedire tenetur, & si obedire contempserit, debitè puniatur. Secunda Constitutio, dignitatem limitans Pontificiam, in eo sita erat, quòd Reformatio Ecclesiæ in Capite, ante Electionem fieri debuerat, vel si post Electionem, (ut postea retrocessum erat) ante Pontificatûs tamen actua-lem collationem, vel aliquam administrationem. Tertia ligans Pontificem Constitutio, habetur Sessione 39, quâ firmiter decisum fuit. Pontificem futurum ante consecrationem, professionem fidei solemnem, novam, & nusquam ulatam, emittere debuisse. Et hæc sunt Constantiensis Synodi statuta, auctoritatem Concilio in Pontifices præscribentia. Jam nunc perquirendum est, an Martinus V. in eodem Concilio electus Pontifex, præscriptis illis legibus ligatus fuerit? utrum Concilio obedierit? vel auctoritatem suam supra Concilium, non obstantibus ejusdem Concilij sanctionibus, exercuerit? aut, an dicto Pontifici contra leges agenti, aliqua poena injuncta, vel potestatis in eum coactivæ, mentio facta fuerit?

tria decre-
ta Pont. li-
gantia ex
Sess. 5ta &
39.

2. Quatuor depromo ex actis Synodalibus testimonia, auctoritatem Martini 5ti supra Concilium comprobantia, & prædicta statuta Synodalia omnino irritantia: adeo Martinus jurisdictionis Apostolicæ gladium in conspectu totius Concilij exercuerat, ut non tantum primarum Sessionum statuta, quæ ab una combinata e-

rant obedientia facto improbaverit, verum etiam fidem cōcernentia ejusdē Synodi decreta, absq; Romani Pontificis auctoritate non esse ita rata & valida, ut obligarint omnes ubiq; fideles, signis expressis demonstraverit, omnibus attonitis Patribus, qui non modò Canones ipsi contraponere, sed nec mutire ausi sunt.

3. Primum hujus rei testimonium invenio, ex occasione propositionum hæreticarum in Concilio agitatarum. Nemo dubitat Joannis Wicleffi & Husij dogmata duabus in Sessionibus, octava videlicet, & decima quinta, hæretica à Concilio declarata, damnata, & abolita fuisse decretaliter: ubi primum tamen Martinus in supremum Ecclesiæ Moderatorem assumptus fuisset, iterum propositiones illas damnatas, iterari, iterum recenseri, iterum damnari voluit, præmissâ super eas Constitutione Apostolicâ, quæ incipit: *Inter cunctis pastoralis curæ sollicitudines*, eamq; per totam Ecclesiam Archiepiscopis, Episcopis fideiq; Censoribus misit, ut ex descripta à Pontifice forma, judicia Ecclesiastica in impios exercerent.

habetur post
Sess. 45.

apud Clem.
Epif. 1. tom.
1. Concil.

4. Adquid quæso iterum repetitur? iterum recensetur? iterum in forma solemni damnatur? jam proscripta, jam damnata à Concilio hæresis, nisi quia ex antiquo Ecclesiæ Canone Martinus didicerat, *Majores & difficiliore causas absq; Apostolica Sede, supra quam Christus Universam constituit Ecclesiam, resolvi non posse.* Noverat, SS. Ecclesiæ Orientalis Patres, licet generaliter simul coadunatos, in resolvendis fidei quæstionibus semper eâ regulâ usos fuisse, uti ab Universis Ægypti, Thebaidorum, & Lybiorum Episcopis, qui ex Alexandrina Synodo hæc scribunt Felici Papæ: *Beatissime Pater, quia semper Antecessores nostri & nos, à Vestra Sancta Apostolica Sede auxilium hausimus, & nostri vos curam habere cognovimus, præfatam Apostolicam & summam expetimus juxta Canonum decreta,*

apud Eugub.
lib. 2. de
Donat. Con-
stit.

creta,

creta, Sedem, ut inde auxilium capiamus, unde Prædecessores nostri ordinationes & dogmata atq; sublevationes ceperunt: Canonibus namq; iubentibus, absq; Romano nos de maioribus causis nihil debere Pontifice, ideoq; ad propositum currentes, & ad braviū properantes, vestra Apostolica Sedis imploramus auxilium.

5. Hanc regulam observarunt maximè Chalcedonenſis Synodi Patres: Beatissimus Romanæ Sedis Episcopus locum habet ac facultatem de fide judicare: secundum formam & definitionem Apostolicæ Sedis, ad Concilium Apostolicæ Sedis iudicium transmittatur. In omnibus expectamus sententiam Beati nostri Leonis. Omnibus D. Petri interpres, & expositor constitutus. Eandē innovarunt & quintæ Synodi Patres in relatione Synodica ad Vigilium. Decebat cum primam inter Sacerdotes dignitatem sortiti estis Sanctissimi, ea quæ ad Sanctarum Ecclesiarum statum pertinent, vestra Divinitus honoratæ Beatitudini manifesta fieri. Et sexta Synodus palam professa est, hanc non Concilijs Generalibus secluso Pontifice, sed ipsi Apostolicæ Sedi de fide iudicandi competere prærogativam, illis Agathonis subscribens verbis: Iudicium Apostolorum omnium Principis, quam semper omnis Catholica Christi Ecclesia, omnesq; Universales Synodi fideliter amplectentes in cunctis secutæ sunt. Et in Relationis literis ad Leonem: Tibi ut primariæ sedis Antistiti quid agendum sit relinquimus, stanti super firmam fidei petram. utiq; quia hæc est antiqua Ecclesiæ traditio, à Sanctis Prædecessoribus semper ad amussim servata, à qua nec ungue retrocessit Octava Synodus: Causa à te definiatur: (assatur Pontificem) non consentientes verò Sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitanda esse mysteria: de cujus iudicio non licet retractari.

6. Hæc perpetuâ edoctus praxi Martinus V. post adeptum throni Apostolici apicem, licet definita & damnata noverat contra Wiclefum & Husium à Concilio dogma-

dogmata, iterum tamen recenseri, & potestate Apostolica damnari iterum voluit, ut & jurisdictionis Apostolicæ demonstraret auctoritatem, & Synodicis sanctionibus robur tribueret & firmitatem: Et ut habetur in Bulla Confirmationis ejusdem Concilij, à D. Emanuel primò luci tradita; *ut supplerentur omnes defectus, si qui forsan propter solemnitates juris in procedendo non servatas intervenirent in eisdem.* Supplere autem defectus juris, ad superiorem certè, non ad inferiorem pertinet.

7. Ex quo continuò sequitur, quòd superius dixi, Generalis Concilij muneris esse vacante sede, de disciplina Ecclesiastica agere, mores Cleri reformare, schisma rescindere, pacem quærere Ecclesiæ; etsi aliqua in materia fidei controversia emerferit, à Pontifice futuro resolutionem accipere, vel si quid celerius circa fidem conclusum fuerit, (ut in Concilio Constantienli factum legitur) à supremo Ecclesiæ Præsule robur & confirmationem petere.

differt. 2.
Cap. 3.

8. Unde non placet, quòd D. Schelstrate Patri Maimbourg obijcienti (, quòd condemnatio errorum Hus & Wicleff foret invalida, quia condemnati fuerant Sessione 15. ante unionem reliquarum duarum obedientiarum, & cùm nondum Pontifex Concilio adestet: item propositio Joannis Petit, de licita à quocunq; Vasallo tyranni occisione, non esset legitimè condemnata hæreseos,) Non placet inquam quòd suà contra eum Dissertatione reposuit: Propositiones Wicleffi & Husij, licet à Concilio nondum Universali damnatæ fuerint, à quatuor tamen Nationibus cum deliberatione debita, & communi omnium Nationum ac Cardinalium consensu damnatas esse. , Non placet, si eo sensu validam intelligat dictam damnationem, ante Martini electionem, ut obligarit ad credendum fide Divinà, omnes Christi fideles; semel namq; admissà in Concilio auctoritate resoluti-

lutivâ articulorum fidei, & potestate coactivâ, vacante Apostolica Sede; non videtur cur Ecclesiæ Congregatæ non semper competeret eadem cum auctoritate potestas, cum hæc juris Divini sit, quo si gaudere semel dicitur Congregata Ecclesia independenter à Pontifice, quomodo eo carere poterit præsentē etiam Pontifice?

9. Satiùs ergo dicendum præstat, damnationem illam validam extitisse, non ideo quòd postea duæ obedientiæ eidem consenserint, sed quia ab Episcopis licet paucis (quibus de jure competit in suis quoq; Diocesium contra hæreses auctoritate agere,) facta fuerat damnatio illarum propositionum, quæ in se revera hæreticæ erant: non tamen ita Universaliter valida dicta damnatio, licet in se legitima fuerit, ut decretum illius obligarit omnes omnino ubiq; fideles, absq; interventu auctoritatis Apostolicæ, cujus solius privilegij est, leges fidei generaliter proponere, universaliter extendere, & totam Ecclesiam ad illas adstringere, ut ex primis octo sæculis superius deductum est, quòd à Martino quoq; factum videmus. Et hoc est primum testimonium auctoritatis & jurisdictionis Apostolicæ in Constantiense Concilium, non obstantibus illius Decretis in contrarium.

10. Secundum testimonium in iisdem Actis Constantiensibus reperio, ex occasione Reformationis Ecclesiæ. In memoriam revocandum est, quòd notavi *Parag.* antecedenti, Decretum Sess. 5. ab obedientia Joannis conditum fuisse, de Reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris, quòd; hæc debuerit præcedere Electionem Pontificis, sed unitis postea duabus alijs obedientijs propter animorum discordantiam, ab illo decreto retrocessum erat, omnibus consentientibus, ut Electio Reformationem præcederet, plerisq; tamen contendentibus, ut hæc ante Coronationem fieret: tandem finaliter & unanimi-

384 *Ex Controversia XIV. & XV. sæculi.*

unanimitè Sessione 40. conclusum, quòd de proximo assumendus Romanus Pontifex, debeat quidem reformare Ecclesiam in Capite, & in membris, sed non aliter nec alio modo, nisi cum ipso Concilio, vel deputandis per singulas Nationes; his ita ut certis præ suppositis, quia ex actis ejusdem depromptis Concilij; videndum est, qualis fuerit exitus Decreti Reformationis Sess. dictà quadagesimà lati.

II. Cum electus fuit Pontifex, Præsides Nationum ad se evocavit, ut ex parte illarum eligerentur deputati, qui cum sex Cardinalibus à se nominatis cum imperita eis auctoritate, de Reformatione agerent; per plures menses nihil ab eis concludi potuit, unâ Natione, sic, aliâ alio modo volente: Unde prudentissimus Pastor, qui muneris sui esse noverat, Decreta etiam in Concilijs condere, auditis Nationum opinionibus, Capitulâ obtulit, quibus, illis quæ Sessione 40. de reformatione Ecclesiæ desiderata erant, satisfecit; rejecto & ex puncto Capitulo *quibus de causis Papa possit corrigi & depoeni.* ut videre licet apud Labbeum in Appendice, ubi Capitulis illis comprehenduntur Reformationis articuli, unico illo excepto. Quòd autem solâ Pontificis auctoritate Decreta Reformationis prodierint, habes documentum in initio Decreti Reformationis de provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, quod incipit: *Sanctissimus Dominus noster Papa Martinus V. super provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum quorumcunq; vult, & intendit, & mandat observari &c.*

12. Et ut addit D. Emanuel ex Codicibus antiquissimis; ex octodecim articulis, qui Sessione 40. erant combinati, non nisi sex Sessione 43. publicati fuerant, relictis alijs duodecim, quia inter illos plures erant Sedis Apostolicæ auctoritatem aliquomodo tangentes; inde in com-

ex punctum
Capitulum
à Pontifice
ex Sess. 40.

Dissert. par-
va in Conc.
Constantien.
Cap. 3.

in compendio Chronologico Capitula Reformationis à Labbeo in appendice Constant. Concilij ex Codice Capranicensi edita, mutila esse dicit: ego tamen in omnibus Capitulis, ex duobus Codicibus uno Vaticano, altero Platinae editis, ad Sessionem 43. spectantibus, nullum injuriosum Apostolicæ Sedi invenio, unico illo articulo excepto, *propter quæ Papa corrigi possit & deponi*, qui rejectus & improbatus est à Martino. Quidquid interdum sit, omniane illa Capitula, vel sex duntaxat Sessione 43. fuerint publicata? illud unicum certum est, & ad rem nostram faciens, quòd auctoritate Romani Pont. non Concilij intuitu, dicta Reformationis Capitula contra ejusdem Concilij statuta emanaverint, nullâ factâ reformatione in Capite, quòd apertum indicium est, supremæ Apostolicæ auctoritatis, & ejus in Concilium exercitij.

13. Tertium testimonium jurisdictionis Pontificiæ in Constantiense Concilium exercitæ, habetur Sessione ultima in gestis Synodalibus ex occasione Legatorum Vladislai Regis Poloniæ: res sic se habuit, (ut enarretur proprijs terminis, quòd quæso observes attentius) „ Nicolaus Archiepiscopus Gnesnensis, Jacobus Episcopus Plocensis, Petrus Baleste Prothonotarius Apost. Præpositus Ecclesiæ B. Mariæ Lauticiensis Diocesis Gnesnensis, „ Paulus Vladimiri, Canonicus, & Custos Ecclesiæ Cracovientis, Joannes de Tolischabo Castelanus Calisiensis, & „ Zavisius Niger de Garbolo Capitaneus Crusiritiensis; milites & Oratores Sereniss. Principis Vladislai Poloniæ Regis, nec non Principis Vitoldi Magni Ducis Litvaniæ, „ Sanctissimo Dom. Papæ, & Sacro Concilio per organum „ Dñi Gasparis de Perusio, Advocati S. Consistorij, per „ modum supplicationis exponi fecerunt, nomine DD. Regis, & Ducis præfatorum, quatenus libellus cujusdam „ Fratris Joannis Falchembergi notoriè crudelissimas blasphemias continens, per judices in causa fidei à S. Con-

„ in Cœc.
„ Const.
„ Sess. ult.
„ tima.

exami-
 natus li-
 bellus à
 Concil.
 & sole-
 mniter
 damna-
 tus ante
 electio-
 nem Põ-
 tificis.

stantienſi Concilio deputatos, ritè, rectè, cum omniq;
 debita ſolemnnitate, & maturè tamquam notoriè hæreſes
 continens, ut hæreticaliter damnatus, nec non etiam per
 omnes Nationes ejusdem Concilij, ac Sacrum Collegium
 RR Sac. Rom. Eccl. Cardinalium, dictum Sac. Colle-
 gium integrantes, & conſtituentes, concluſum, & or-
 dinatum, prout publicis & authenticis ſcripturis, ſive
 instrumentis per ipſum ibidem exhibitis, & oſtenſis li-
 quidè apparet, quòd idem libellus tamquam hæreſes, &
 alia multa, & quaſi infinita mala, & errores continens, in
 Sèſſione publica per Sacroſanctum Concilium cum hære-
 ſibus, erroribus in eo contentis & deſcriptis publicè da-
 mnaretur, ſeu publicè damnatus nunciaretur. Et pro-
 pterea humiliter & devotè ſupplicabant Oratores & Am-
 baſiadores præſati, præſato Sanctiſ. Dom. noſtro Papæ,
 quatenus ante diſſolutionem ejusdem Concilij, dictus li-
 bellus cum hæreſibus, & erroribus in eo contentis in ipſa
 Sèſſione publica tamquam hæreticales, hæreſeq; & er-
 rores continens damnaretur, ſeu damnatus nunciaretur,
 cum ad exſtirpandum hæreſes præſatum Concilium Sacro-
 ſanctum eſſet inter cætera principaliter convocatum, &
 congregatum: alioquin nomine quo ſupra proteſtaban-
 tur de gravamine, & de appellatione ad futurum Conci-
 lium, & de proſequendo appellationem, & appellationes
 interponendum, & interponendas loco, ſive locis & die-
 bus, temporibus & horis, de quibus ipſis DD. Regi ac
 Duci, & eorum Oratoribus & Procuratoribus, & eorum
 quibus viſum fuerit expedire: Et multa alia dixit, petijt,
 & proteſtatus fuit, prout, & quemadmodum in quadam
 papyrij cedula petitionem, proteſtationem, & alia per
 ipſum requiſita continens, quam in ſuis tenebat manibus
 plenius continetur, cujus lectionem & publicationem,
 ipſe, nomine quo ſupra obtulit facere, aut per alium fie-
 ri facere.

Suppli-
 cant Põ-
 tifici, ut,
 ab eo
 hæreti-
 cus pro-
 nuncia-
 retur.

appellat
 Poloni à,
 Põtifici
 ad futu-
 rum Cõ-
 cilium.

14. Quibus sic propositis, requisitis, & oblati-
 præfatus Sanctif. D. noster Papa, cum nonnulli alij mul-
 tum dicerent, & tumultum facerent, imposito omnibus si-
 lentio dixit, respondendo ad prædicta: quod omnia &
 singula determinata, conclusa, & Decreta in Materia
 fidei, per præsens Sac: Generale Concilium Constantien-
 se, conciliariter tenere, & inviolabiliter observare vo-
 lebat, ipsaq; sic conciliariter facta, approbat, & ratifi-
 cat; & non aliter nec alio modo; & illud idem itera-
 to fecit dici; per organum Venerabilis & Circumspe-
 cti Augustini de Pisis Fiscalis, & Sacri Consistorij Advo-
 cati, qui de hoc à DD. Apostolicæ Sedis Prothonota-
 rijs, & Notarijs ad conscribendum acta Concilij ordina-
 tis, ac deputatis, & alijs præsentibus, & eorum quoli-
 bet petijt, nomine dicti D. nostri Papæ publicum, seu
 publica instrumenta per eos, & eorum quemlibet con-
 ficienda, ad æternam rei memoriam.

15. Et ex post Venerab. Vir D. Paulus Vladimiri
 Decretorum Doctor vnus de Ambasiatoribus ipsorum
 DD. Regis & Ducis, volens proponere & adimplere,
 quæ per dictum D. Gasparum de Perusio Advocatum
 omissa fuerant super libello præfato, ac etiam volens
 cedulam, de qua supra fit mentio. legere & publica-
 re, incepit loqui & proponere, & cum vellet legere,
 & publicare dictam cedulam, fuit sibi per dictum D.
 Augustinum de Pisis, Advocatum, de mandato dicti D.
 nostri Papæ, vt idem asseruit, ibidem coram eodem D.
 nostro stantem, impositum silentium sub pena excom-
 municationis. Quo quidem silentio imposito; idem Pau-
 lus tacuit., Hucusq; ex actis Constantiensibus, gesta
 Sessionis 45. referentibus.

16. Tria in ijs ad rem nostram spectantia princi-
 paliter consideranda: Primò, libellum illum qui contra
 Regem Wladislaum & nomen Polonorum ex subordina-

*lib. 18. Hist.
Polon.

Sessione Cruciferorum conscriptus erat, vt testatur Crome-
rus, fuisse à deputatis Concilij examinatum, & maturè
discussum, ibiq; damnatum, & in ejusdem Concilij Con-
sistorio, Sessione videlicet 13. damnatio erat roborata,
conclusumq; vt hæreticus publicè pronunciaretur: *Per
judices in causa fidei à S. Concilio Constantiensi deputatos, ritè,
rectè, cum omniq; debita solemnitate, & maturè, tamquam
notoriè hæreses continens, vt hæreticaliter damnatus; necnon e-
tiam per omnes Nationes ejusdem Concilij, ac Sac. Collegium
R.R. Sac. Rom: Ecclesiæ Cardinalium, dictum S. Concilium in-
tegrantes & constituentes, conclusum & ordinatum, quòd idem
libellus tamquam hæreses continens, in Sess. publica per S. Con-
cilium damnaretur, seu damnatus nunciaretur.*

17. Alterum est; quòd licet dictus libellus à to-
to Concilio, hæreticus fuerit judicatus, ita vt nihil ali-
ud restaret, quàm publica illius declaratio, nihilominus
dum pervenisset ad tribunal Martini discussio libelli, &
Sententiæ Concilij, eadem Pontificis auctoritate Senten-
tia rejicitur, respondendo ad prædicta, quòd omnia & sin-
gula determinata, conclusa, & decreta in materijs Fidei con-
ciliariter, tenere, & observare volebat: ipsaq; sic conciliariter
facta approbat, & ratificat, & non aliter, nec alio modo:
vbi nomine Decretorum in materijs fidei conciliariter
à Synodo conditorum, intelligi voluit decreta contra
hæreticas propositiones Hus & Wicleff, vt eruitur ex Bul-
la ejusdem Pontificis hac eadem Sessione edita, quâ di-
ctæ propositiones repetuntur, iterumq; damnantur, eoq;
modo decreta Concilij contra præfatos hæreticos conci-
liariter facta ratificantur.

18. Tertium, illudq; maximum observatu est:
quòd idem Pontifex Legatis Poloniæ appellationem ad
futurum Concilium prosequi volentibus, & alijs in eo-
dem Concilio tumultum facientibus ex occasione illius
libelli, silentium indixit primò, & secundò sub pæna

excommunicationis, in facie totius Concilij, omnibus Patribus labia compescentibus, & ne nutu quidem auctoritati Apostolicæ refragantibus: immò vt testatur Gersonius in Dial: Apologet. apud D. Emanu. lata est à Martino hujus appellationis intuitu in Consistorio Generali & publico, quod ultimò Constantiæ celebratum est, quædam sub forma Bullæ Constitutio, continebatq; in nullo casu licere appellationem à Papa facere, nec ejus judicium, in causis fidei declinare.

19. Idem Auctor ille, Nationis Gallicæ decus, qui & præsens eidem Concilio interfuerat, in Tractatu. *Quomodo & an liceat à Summo Pont. appellare* disertè proficitur, Constantiæ 6. Idus Martij, Pontificatus anno primo, hæc à Martino statuta fuisse: nulli fas est, à supremo iudice, videlicet Apostolica Sede, seu Rom: Pont: Iesu Christi Vicario in terris appellare, aut ejus judicium in causis fidei (quæ tamquam majores, ad ipsum & Sedem Apostolicam deferendæ sunt) declinare. Nulla tamen in actis Synodalibus, tam antiquis, quàm nuper editis legitur pro parte Concilij oppositio, ne minima contradictio, decretorum Sessionibus antecedentibus statutorum, Pontificem ligantium, allegatio nulla; quæ certè Patres non prætermisissent, si Concilio in Pontificem, non Pontifici in Concilium absolutam regiminis & jurisdictionis potestatem inesse credidissent.

20. Hæc licet ita luculentia, & apertissima sint testimonia, auctoritatem Pontificiam ab omni subjectione vindicantia, vt nisi obstinax, & præoccupato animo fidem eis adimere quierit: quietis tamen impatiens Adversarius, & laborans prurigine omnia sugillandi, omni machinarum vitur genere, vt prædicta conquatiat; ad primum quidem de examine libelli, & illius à Martino rejectione, ita respondens: „ Liber iste examinatus tantum fuerat à Deputatis, ab ijsq; damnatus, non in ali-

„ qua Sessione Concilij, Martinus autem proposuit se ap-
 „ probare, quæ à toto Concilio facta essent; & non à so-
 „ lis Deputatis examinata, aut à solis Nationibus, aut à
 „ solo Collegio Cardinalium, id est, se confirmare, quæ
 „ gesta essent in publicis Sessionibus, non verò quæ di-
 „ scussa fuissent extra Concilium. „ hæc Advers.

21. Sed quis non videt eum cacozelia agere, & frivolis, solida velle convellere: à Deputatis tantum examinatum ait libellum, ab ijsq; damnatum, non in aliqua Sessione Concilij; veritatem historicam palam conatur infringere, nec actis Synodalibus credere, quæ factis manifestè, & articulatim referunt, etiam per omnes Nationes ejusdem Concilij, ac Sacrum Collegium S. R. E. Cardinalium, conclusum & ordinatum, quòd idem libellus in Sessione publica damnetur, seu damnatus nunciaretur: concludit tandem Adversarius „ extra Concilium causam libelli actam fuisse. „ Sed jam sistat hîc, & ad sequentia respondeat. Ex quo quæso conflatum fuerat Constantiense Concilium? quis illud constituit? quis integravit? quis Vniversale reddidit? nonne sex Nationes ex Orbe Catholico in vnum congregatæ, & post trium PseudoPontificum cessionem simul unitæ? atq; Sacrum Collegium Cardinalium: Dicat obsecro ulterius; quis modus servabatur in dicto Concilio, in condendis decretis, sententijs, tam in materia fidei, quàm in alijs, Schisma vel Vnionem concernentibus? nonne primò Nationibus causæ proponebantur? prius ab illis privatim examinabantur? particulatim concludebantur; & sic vnanimiter conclusis, determinatis, postea in Sessionibus publicis decreta recitabantur. Hunc omnino modum & non alium in præfacto Concilio in omnibus materijs observatum fuisse, ex Actis Synodalibus lector conjiciet.

22. Iam quis dixerit, Ordinationes, Statuta ex omnibus

mnibus Nationibus, & Cardinalium Collegio vnanimitè condita, conclusa, & determinata, licet in privatis Sessionibus, eo tamen fine vt recitarentur in publicis; non esse facta à Concilio? nonne Petri Dresdensis, & Iacobi Misnensis dogma, de porrigenda Eucharistia sub vtraq; specie laicis non jejunis post cœnam, sicut & propositio Ioannis Petit à Deputatis Concilij in causa fidei, prius fuerunt examinata? & postea à Nationibus conclusa; nonne de Reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris, prius in Sessionibus privatis actum? in ijsq; determinatum, antequam ad Sessionem publicam procederetur: nonne de Decretis 4tæ & 5tæ Sessionis prius toties disceptatum, altercatum, & taliter qualiter conclusum? priusquam publicæ fierent Sessiones, ideone omnes Sententiæ, sanctiones. statuta, extra Concilium facta, esse dicuntur? quæ tamen tamquam firma & immobilia esse Synodi decretalia asserit, & contraponit Adversarius.

23. Nec obstat, quòd damnatio libelli, in publica Sessione non fuerit pronūciata, sicut pronūciata erāt prædicta, & alia Decreta Concilij, in quo discrimen ponit Advers. non inquam inde sequitur, damnationem illam non esse factam à Concilio, si ab omnibus Concilium integrantibus, nemine reclamante, conclusum & ordinatum fuerat, *prout publicis & authenticis instrumentis seu scripturis* per Advocatum Sacri Consistorij exhibitis, ostendebant Poloni; vt idem libellus in Sessionibus privatis damnatus, *publicè damnaretur, seu damnatus pronuntiaretur*, quæ certè damnationis declaratio subsēcuta fuisset, nisi Pontifex auctoritatem suam in Concilium exercendo, obstaculo fuisset: sequiturne inde? extra Concilium libellum illum discussum & damnatum fuisse, quòd in privatis duntaxat Sessionibus actum de illo fuerat, si de omnibus alijs materijs, causis, propositionibus, idem factum.

Etum legitur, quæ tamen & in Concilio gesta, & à Concilio emanata ab ipso Advers. esse dicuntur. Quodd non subsecuta sit publica in Sessione damnationis proclamatio, quid fuit causæ? sola Pontificis; Statutum Synodale de damnatione libelli, invalidantis jurisdictio. Ergo illud tantum modo sequitur, Martinum publicationem illam impedivisse, atq; eo modo auctoritatem suam in Concilium absolute exercuisse. Hæc ne Actis Synodalibus conformior sit consequentia, an Adversarij responsio, Lector judicet.

24. Alterum de silentio indicto Constitutione Pontificiâ in publica Sessione sub pæna excommunicationis Polonis, ad futurum Concilium appellantibus, admirabili conceptu eludere nititur A. Anon: dum dicit: „ Constitutionem à Martino V. latam, occasione appellationis
 altera re, „ interpolatæ à Paulo Vladimiro, vno ex Legatis Regis Po-
 sponso „ loniæ, expressè non damnare. quascunq; à Summo Pon-
 Adver- „ tifice appellationes ad Concilium, sed eas tantum, quæ
 sarii. „ temerè fierent, & absq; causa, quibusve appellationi-
 „ bus majorum causarum cognitio Sedi Apostolicæ debe-
 „ retur, ita, vt deberent illæ causæ judicari tantum & fi-
 „ niri in Concilio Generali, quodd videbantur prætende-
 „ re Poloni Oratores, cum aliqua Sedis Apostolicæ, &
 „ præsertim Martini V. novi Pontificis conservandæ fidei
 „ studiosissimi, injuriâ. Simpliciter igitur non pugnat hæc
 „ Martini Constitutio cum decretis Constantientis Synodi,
 „ possunt enim dari certi casus, in quibus liceat à Pontifi-
 „ ce appellare ad Concilium „ hæc A. Anonymus.

25. Fætus hic est admirabiliter speculativi ingenij; & vbi est hæc Canonis Pontificij interpretatio? vbi hæc notata exceptio? *nihil excipitur, vbi distinguitur nihil*, vbi ergo habetur illa distinctio? in Bulla fortasse Pontificia? verba illius jam audisti, jam in Gersonio vidisti, *Nulli fas est, à Supremo iudice videlicet Apostolica Sede, seu Roma-*
no Pon-

no Pontifice Iesu Christi Vicario in terris appellare: quid denotant primæ particulæ? nisi vniversalem sanctionem, omnibus sine exceptione appellationem interdicentem: quid indicant reliquæ? à Supremo iudice Romano Pontifice, nisi in sola Apostolica Sede sicut regiminis, sic iudicij supereminentem & plenariam permanere auctoritatem. Quòd si incertis casibus ab ea, ad aliud tribunal provocare liceret, quomodo dictum Martini in plenario Concilio eloquentis salvabitur? nisi duo suprema tribuna in Ecclesia assignaveris, & illa Sacrosancta Hieronymi verba pro nihilo reputaveris, *si non sit in Ecclesia una eminens potestas, tot futura sunt Schismata, quot Sacerdotes.* Si illud aliud tribunal superius Pontifice dixeris, quid ad sequentia ejusdem Constitutionis verba, ex antiquissimis Ecclesiæ eruta canonibus, respondebis? *aut ejus iudicium in causis fidei, quæ tamquam majores ad ipsum & Sedem Apostolicam deferendæ sunt, declinare.*

Dialog. ad-
vers. Luci-
ferianos.

26. Libebit enim à te requirere; si Romano Pontifici de jure competit, majorum causarum, (quales sunt in Materia fidei) lites dirimere; & earum componere veritatem, quæ igitur causæ per appellationem deferendæ erunt, ad illud aliud, quod requiris, Concilij iudicium? utiq; reliquæ extra Materiam fidei controversiæ, non enim de jure, Apostolicæ Sedi causarum fidei cognitio deberetur, si alteri iudicio, à Pontifice, illud ipsum supremum jus tribueretur, frustra quoq; Martinus illis terminis pro irritando statuto Concilij usus fuisset, si idem privilegium in Concilio recognovisset: Ergo tantum ad illud iudicium, Concilium videlicet iorsim à Pontifice sumptum, minorum causarum pertinebit delatio: quomodo autem hæc quadrabunt? *iudicium Apostolicæ Sedis in causis fidei non licet declinare, nulli fas est appellare, & in minoribus controversijs, licitum est ab ejus iudicio ad aliud provocare; quomodo tribunal illud, Pontifice erit su-*

perius, si pro discutiendis causis tantum minoribus esset illi potestas, & Apostolicæ Sedi in majoribus, ultimata & absoluta auctoritas: sana ratio non valet percipere, qualis ille esset supremus & summus iudex, à quo maxima causarum negotia discuterentur, & finaliter terminarentur, cujus mandatis parere omnes ubiq; fideles adstringerentur, & ejusdem judicis summa potestas in deterioribus materijs limitaretur, & subijceretur alteri.

27. Non hæc legitur apud Gersonium, quem passim imitatis, istius Bullæ explicatio, „ Non pro omni casu (inquirebat ille) licitum est iudicium Pontificis in causis fidei declinare, quando scilicet facit Pontifex, quod in se est, nec apparet devius à fide, sed rectè ambulat ad veritatem Evangelij, sine personarum acceptione, non verò si contingeret summum Pontificem cum summo Collegio deficere circa ea, quæ sunt fidei: in simili casu (prosequitur ille) liceret Pontificis iudicium declinare. „ Auctoritatem Constantiensis Concilij, tuebatur Gersonius, veri tamen & Orthodoxi Pontificis non restringit iudicium, non limitat potestatem, nisi contingeret illum à fide deficere, sed quid hæc contra nos? partem hæretici Pontificis non agimus, quem dixi superius, non fore amplius Pontificem si obstinax persisteret; nec fidelium Caput, quia nec amplius membrum Ecclesiæ, si à fide Catholica personaliter & manifestè deflesteret: de veris, indubitatis, Orthodoxis Religionis Catholicæ Pontificibus, quæstio nobis semper est, quibus præjudicare nec ipse præsumit Gersonius.

28. Non illa erat Sac. Facultatis Parisiensis de Jurisdictione Apostolicæ Sedis interpretatio, in decreto solemnino anno 1659. unanimi consensu ab Universitate edito: „ Omnes & singuli Magistri nostri, palam, apertoq; ore confessi sunt, nihil se in Summorum Pontificum auctoritatem decernere, aut moliri, aut etiam cogitare velle: imò

Tract.
an lice-
at appel-
lare à
summo
Pont.

imò verò omnes & singuli, ut obedientiæ filij, ipsum Romanum Pontificem ut Summum JESU Christi Vicarium, cui plenitudo potestatis à Christo data est, cui omnes utriusq; sexûs obedire, ejus Decreta venerari, & pro se quisq; tueri, & observare teneatur, ut semper agnoverunt, & professi sunt, ita nunc quoq; sincerè & fideliter, & libenter agnoscunt, & profitentur. Plenitudinem ergo potestatis in Pontifice à Christo communicatam, orthodoxè profitetur Sorbona, nullâ ejus limitatione, distinctione nullâ adjectâ; Tui ergo ingenij, illa quam adfers erit Constitutionis Pontificiæ interpretatio, sed ita vana, & infirma, quàm ut responsione indigeat.

29. Quartum testimonium, jus absolutæ potestatis Pontificiæ in Concilium demonstrativum, habetur in formula fidei in Synodo Sess. ultimâ à Martino contra hæreticos edita. Rogatus fuit à Patribus hic Pontifex, ut juberet per omnes orbis Catholici Regionēs inquire in hæreticos Hussitas & Vicleffitas, antequam literas executorias ad hæreticæ pravitatis Inquisitores, in Anglia, Polonia, Bohemia, & alijs locis constitutos publicaret. Idcirco Martinus certam formam inquisitionis præscripsit, quæ formula fidei dicitur, eamq; toti Ecclesiæ observandam tradidit, ut nimirum juxta tenorem illius, contra suspectos de Hussitana vel Vicleffiana hæresi procedatur, ac secundum modum ibi præscriptum interrogentur.

30. Duo in hac formula notavi, auctoritatem Apostolicæ Sedis, in Concilium Constantiense, & omne aliud Generale, demonstrantia: Primum, dum loquitur de Constantiensi, & omni alio Generali Concilio; 2dum, dum ait de Pontifice: de his duobus regulæ ibi præscribuntur, quid videlicet credendum sit de Generali Concilio, & quid tenendum de vero & legitimo Pontifice.

31. De Concilio quidem, hæc in prædicta formu-

habetur in
fine Conc.
Constant.

la fidei leguntur: *Quilibet suspectus juxta hunc modum interrogetur: Vtrum teneat & credat, quòd quodlibet Concilium generale, & etiam Constantiense, Universalem Ecclesiam repræsentet.* Hic est articulus integer de auctoritate cujusvis Generalis Concilij, sicut & Constantientis, à Martino V. editus, fide credendus ab omnibus. Dum autem in eadem formula facit regulam fidei, quid tenendum & credendum sit de Romano Pontifice, his utitur terminis: *interrogetur: Vtrum credat quòd B. Petrus fuerit Vicarius Christi, habens potestatem ligandi & solvendi super terram: Item utrum credat, quòd Papa canonicè electus, qui pro tempore fuerit, sit successor D. Petri, habens supremam potestatem in Ecclesia Dei.*

32. Hic velim me doceat Advers. cur Martinus V. formam componens fidei in Concilio contra hæreticos, nihil aliud credi jubet de omni Generali, sicut & Constantiensi Concilio, nisi quòd Universalem Ecclesiam repræsentet? hæcne tantum præscripta erant de eadem Constantiensi (& ut contendit A. A.) de omni alia Oecumenica Synodo? nonne ibi additum est, *potestatem habet immediatè à Deo, cui quilibet, cujuscunq; statûs, vel dignitatis etiamsi Papalis existat, obedire tenetur.* Si hoc decretum bis à Concilio repetitum, pro certo, & indubitato articulo (ut volunt Adver.) habere voluit Sac. Synodus, cur Martinus in sua formula, verba illa rescidit, nullam omnino fidem de auctoritate Concilij in Ecclesiâ, vel ejusdem in Pontifices haberi voluit? cur autem de Rom. Pontifice tractans, verba *de suprema potestate in Ecclesia Dei* addidit? eamq; in sola Apostolica Sede residentem ut articulum fidei credi mandavit. Quid causæ? quòd Martinus contra Decreta illa palam in Concilio egerit, & nullus ex Patribus se illi opposuerit, dicat, respondeat A. A. nisi quòd formulâ illâ, plenitudinem potestatis suæ in Ecclesiâ, Pontifex declarare, & Decreta Sessio-

nis

nis 4 & 5, ut minùs deliberatè facta, conclusa, determinata improbare, nec ullam eis fidem dare voluerit. Et hæc sunt ex historia Constantien. Concilij de decretis Sess. 4 & 5. & auctoritate absoluta Romani Pontificis. Jam sensus Ecclesiæ Gallicanæ illius sæculi superest perquirendus.

PARAGRAPHUS VII.

Quis fuerit Ecclesiæ Gallicanæ sensus, illius; & subsequenter 16 videlicet sæculi, de Decretis Sess. 4 & 5. Constantiensis Concilij, & auctoritate Romani Pontificis.

I. **Q**Uæ parag. 2do dixi de Ecclesiæ Gallicanæ Præsulibus, ad Sessionem 4tam venire recusantibus, & Decreta illa unâ cum Cardinalibus impugnantibus, hic repetere nolo, ne à Personis particularibus, ipsiq; paucioribus qui Concilio aderant, ad Ecclesiam Gallicanam universaliter per consequentiam digredi videar: non aliquorum ergo, sed generaliter omnium laudatæ Ecclesiæ Gallicanæ Patrum, mentem ante Lectoris oculos ex jure eorum expendam, ut quid de Decretis illis Constantiensis Concilij censuerint, ipsi nos edoceant.

2. Edicta seu Rescripta Generalia de certis causis, negotijsve, cum maturo Consistorij consilio edita, ad utilitatem & usum communem totius Regni Franciæ spectantia, *Sanctiones Pragmaticæ* vulgò à Gallis appellantur, non aliâ ratione, quàm quòd illis leges, Constitutiones, & jura generaliter præscribantur, pœnaq; rigorosa in violatores pronuncietur, & sic quòd constitutum est, sanciendo ac muniendo inviolabiliter observandum, velut sanctum apud eos efficit.

3. Tres principales in gestis Galliae inter cæteras lego Sanctiones, ad statum Ecclesiae, Universitatum, Collegiorum, Provinciarum, Civitatum Regni Christianissimi, & bonum ejus ordinem generaliter pertinentes. Prima est S. Ludovici Regis, qui ut & Canonum observationi, & Ecclesiae Gallicae commodis consulere, eam Anno 1228. condidit, nihil tamen eâ novi juris induxit, nec Apostolicae Sedi in quoquam præjudicari voluit, sed jam diu receptos ab Ecclesia Gallicana Canones, suumq; prius de rebus Ecclesiasticis edictum innovavit, non inconsulto tamen Romano Pontifice, ut dignitates Ecclesiasticae liberis eligentium suffragiis deferantur, ad evitandam simoniae labem.

4. Secunda est Caroli 7mi temporibus Concilij Basileensis in Gallia promulgata, quâ idem Rex Decreta Concilij Constantiensis, pariter ac Basileensis, de auctoritate coactiva Conciliorum, & alia quædam, paucis additis, demptis aliquibus aut immutatis, confirmavit, & observari in Regno mandavit.

5. Tertia Sanctio Francisci primi, quæ alio nomine *Concordata* Gallorum nuncupantur, quibus aliae leges pro Regno, & Ecclesia Gallicana conditæ sunt, aliquibus articulis sanctionis B. Ludovici firmatis, Carolianis verò omnibus in præjudicium Apostolicae Sedis vergentibus, ita expunctis, antiquatis, annullatis, & abominatis, quòd nulla de illis in posterum mentio sub poenis gravissimis in regno Galliae debuerit fieri. Hæc ultima Sanctio, seu Concordatorum Constitutio, usq; hodie vim obtinet in Gallia, quia nunquam à Regibus & Primatibus in Consistorio aliquo publico revocata. Verùm ut plenior horum Lector habeat notitiam, quænam videlicet in Sanctione Pragmatica Caroli fuerint puncta, dignitati & jurisdictioni Apostolicae derogantia, quo pacto juri Gallico inserta, & quomodo per Concordata

Fran-

Francisci abraſa, & abolita, rem compendioſè ex Anna-
libus Gallicis circumscribam.

6. Sub initium decimi quarti ſæculi, dum Sedes
Pontificia tranſlata eſſet Avinionem, indeq; ortum in
Eccleſia ſchiſma, quod ad ſequens ſæculum protractum
eſt; propter diſtractæ in partes Eccleſiæ turbas, discipli-
na ubiq; collapſa fuit, in Clero præſertim Gallicano: re-
medium à Carolo VI. popoſcit Clerus, ut & Eccleſiam
Gallicanam in priſtinum ſtatum reducere, & diſſidia in-
ter contententes ſchiſmaticos poſſet componere; ei cu-
ræ incumbendum ſeriò cenſuit Rex, ſapientis exemplo
Patris, tum diſſidij in Pontifices componendi, tum e-
mendandorum morum, reſtituendiq; ordinis Hierarchi-
ei cupidus.

apud Joan.
Doujat, in
ſpecimine
Juris Gal-
lici.

7. Indixit Ordinum Comitia, convocatis Pariſien-
ſis Univerſitatis Theologis, ac Jurisconſultis pro more
ſolito conſulendis, communi omnium ſententiâ conclu-
ſum eſt, non aliam convenientiorem graſſantibus malis
medendi viam occurrere, quàm ſi Generale Concilium
celebraretur: quare huic convocando unâ cum Sigis-
mundo Imperatore Carolus VI. inſtitit, quòd à Joanne
23. fuit indiſtum, & Conſtantiæ deſiſtum; de quo
hucufq; quæſtio. Interea Rex nihil in Gallia innovari
voluit, ſed tantùm pro bono reſarciendo Cleri, Sanctio-
nem B. Ludovici in uſum revocavit ſolemni factò Edi-
cto anno 1406. ut ſecundum ejus placita, Archiepiſco-
patus, Episcopatus, Abbatix, & Monasteria Gallicæ di-
tionis, electione canonicâ deferrentur, cætera verò offi-
cia per ordinarios diſpenſarentur.

8. Anno 1414. Sigismundi & dicti Caroli VI. o-
perâ, inchoatum eſt Concilium Conſtantiènſe, eorum
diligentiâ & finitum, exſtincto ſchiſmate, & Martino V.
in ſede conſtituto. Regreſſi Ambaſiadores Regis in Gal-
liam, acta Concilij deferentes, & de compoſitis Eccle-
ſiæ

fiæ diffidijs Principem certum reddentes, gratiâs Deo solvendas in toto Regno jussit Carolus, pro obtinenda in Ecclesia pace, & substituto in terris vero Christi Vicario: De Decretis tamen Synodi Constantiensis, de auctoritate coactiva Conciliorum, nulla fuit mentio pro tunc in Gallia, nulla in Clero controversia, usq; ad tempus Concilij Basileensis, sicut neq; de immutandis Regni juribus, aut revocanda S. Ludovici Pragmatica Sanctio-
ne, quæ ad Carolum usq; VII. observabatur.

9. Anno 1431. indictum est Concilium Basileense à Martino V, cui subrogatus eodem anno Eugenius IV. qui Julianum Cardinalem à Martino legatum, eidem præesse jussit, sed paulò post (ut superius dixi) cum sub specie reformandæ Ecclesiæ, de coarctanda Pontificiâ potestate liberius in eo differi audiret, ibi congregatos ultra progredi vetuit: unde inter Pontificem & Concilium nata diffidia, & Concilij Patres ut contumaces anathemate ab Eugenio notati, quòd tamen agente Sigismundo revocatum an. 1433.

10. Verùm cum Eugenius, Græcorum concilian-
dorum occasione, Concilium invitis plerisq; Basileensi-
bus, Ferrariam transferret, discordia major recrudit;
unde Eugenij novum in Synodum anathema, & Synodi vicissim in illum exauctorationis sententia, vigore de-
cretorum Sess. 4 & 5. Constantiensis Synodi, quasi illa auctoritatem Concilij in Pontifices tribuerent: quare decreta illa duo Constantiensia à Basileensibus Sess. 18. repetita sunt ad renovandum schisma, quod certè in Ecclesia peractum iterum fuisset, nisi Dei intuitu Prin-
ces Catholici Basileensibus obstitissent.

11. His ita stantibus Basileenses inter, & Pontifi-
cem differentijs, missi sunt ad Regem Christianissimum
tunc Carolum VII. ex Concilio Legati, Synodi causam
defensuri, flagitantes eundem, Basileensium omnium
nomi-

nomine, ut Concilium eorum contra Eugenium, in protectionem susciperet, & Decreta Concilij in Regno suo suscipi servariq; juberet: Precibus illorum Rex satisfacere volens, deposito apud Biturigas Ordinum & Episcoporum Conventu, Decreta Synodi Basileensis, non quidem omnia, sed illa duntaxat quæ contra dignitatem Apostolicæ Sedis edita fuere, auctoritate suâ recepit & probavit, utq; ea in Regno rata faceret, Sanctionem novam Pragmaticam abolitâ antiquâ Sanctissimi Regis Ludovici, exulari jussit an. 1439. viginti tribus articulis ex eodem Basileensi Concilio, Sanctioni suæ insertis. Et hæc est origo Pragmaticæ Sanctionis Caroli VII. in præjudicium auctoritatis Apostolicæ factæ.

12. Nunc articuli Sanctionis illius videndi sunt, quorum titulos sequens tabella indicabit.

Articuli seu Capitula Pragmaticæ Sanctionis Carolinæ.

1. De Conciliorum Generalium auctoritate ac tempore.	} -- Ex Concil. Basileensis Sessione 1 ^{ma} .
2. De potestate Concilij circa reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris.	
3. De electionibus, eorumq; confirmatione.	} -- ex Sess. 2. 16. 18. & ex Conc. Constantiensis Sess. 4. & 5 ^{ta} .
4. De reservationibus sublati.	
5. De Collationibus.	-- ex Sessione 12. & 13.
6. De Causis.	-- ex Sessione 23.
7. De frivolis appellationibus.	-- ex Sessione 31.
8. De pacificis possessoribus.	-- ex Sessione 31.

9. De

402 *Ex Controversia XV. & XVI. sæculi*

9.	<i>De numero & qualitate Cardinalium.</i>	} -- ex Sessione 24.
10.	<i>De Anatis.</i>	
11.	<i>De celebratione Divini officij, & sequent. alijs ad Sacra pertinentibus ad Capit. 19.</i>	} -- ex Sessione 21.
20.	<i>De Concubinarys.</i>	
21.	<i>De excommunicatis non visitandis.</i>	} -- ex Sessione 20.
22.	<i>De interdictis temerè non pōnendis.</i>	
23.	<i>De sublatione Clementinæ.</i>	} -- ex Sessione 33.

tit. 1. San-
tionis C. 2. 13. *De Conciliorum generalium auctoritate, quod est primum Sanctionis Capitulum, legitur ex Basileensi Concilio excerptum, Sacrosancta Synodus Basileensis Ecclesiam militantem repræsentans ad perpetuam rei memoriam &c. pro hæresum atq; errorum extirpatione, morum in Capite & in membris reformatione, atq; Regnorum, cæterorumq; Christianorum ad invicem auctoritate discordiarum procurante dissidentium pacificatione, in Spiritu Sancto legitime congregata, statuit, definit, declarat, & ordinat, ut sequitur.*

14. *Et primo, quod eadem Sacra Basileensis Synodus, Sacris Constantiensi & Senensi Generalibus Concilijs decernentibus atq; ordinantibus, & auctoritate Apostolica interveniente, fuit, & est in hoc loco Basileensi debite, legitimeq; atq; rite nunciata & aggregata. Et ne de ejusdem Sacre Basileensis Synodi potestate a quoquam dubitetur, ipsa eadem Synodus duas declarationes ex decretis Synodi Constantiensis in præsentì Sessione, alijs suis decretis editis, seu edendis inferendas ordinavit, & decrevit. Quarum quidem declarationum tenor primæ sequitur, ut infra &c.*

Acce-

Acceptatio istius decreti.

Acceptavit, & acceptat prout iacet, Congregatio supradicta Bituricensis.

15. Acceptatum igitur Constitutione Carolina Basileense Concilium in Gallia, quod ab universa Ecclesia rejectum erat, & Sacrosanctum atq; Oecumenicum auctoritate Regia probatur, quod à Pontificibus, & postea Concilio Generali Lateranensi tamquam seditiosum & schismaticum fuit reprobatum, ut supra ostensum est.

16. Secundo articulo dictæ Sanctionis Pragmaticæ, de potestate Concilij circa Reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris, hoc annexum est Decretum: *Et primo declarat quod ipsa Synodus in Spiritu S. legitime congregata potestatem à Christo habet immediate, cui quilibet cujuscunq; statûs, conditionis, vel dignitatis etiamsi Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem & extirpationem schismatis, & Reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris. Item declarat, quod quicunq; cujuscunq; statûs vel dignitatis etiamsi Papalis existat, qui mandatis, statutis, seu ordinationibus, aut præceptis hujus S. Synodi, & cujuscunq; alterius Concilij Generalis legitime congregati, obedire contumaciter contempserit, vel contraire præsumpserit, nisi resipuerit, condignæ pœnitentiæ subijciatur, & debite puniatur, etiam ad alia juris subsidia si opus fuerit recurrendo.*

hæc Capitula per Franciscum primum & alios Reges annullata & abominata sunt.

17. Hæc sunt potissimum Capitula, seu articuli, (ut prætermittam alios, de quibus ad præsens quæstio non occurrit) ex Concilio Basileensi in defensionem & valorem illius, à Carolo VII. novæ suæ Sanctioni Pragmaticæ appositi, ab ipsismet Basileensibus ex Concilio Constantiensi suffurati, verbis aliquibus immutatis, alijs in subsidium suum adversus Pontificem additis. Advertit tamen D. Doujat Juris Gallici scriptor ejusdem Nationis,

in præfatio-
ne specimi-
Juris Gallici.

nis, non omnia Basileensis Concilij Decreta ut jacent à Gallis suscepta esse, sed alia recepta esse absolute, quibusdam alijs transmutatis & reformatis: unde manifestè conijcitur, non ideo dicti Concilij Capitula Sanctioni Pragmaticæ inserta esse, quòd illud pro Sacrosancto & Oecumenico reputatum ab illis fuerit, alias Sacrosanctos reformare Canones haud præsumpissent, sed quòd mores Gallici ita tunc poposcerint, recipere quòd placeret, rejicere quòd displiceret, Oecumenica & Sacrosancta faciebant quæ volebant, abijciebant quæ nolebant.

18. Hæc itaq; novæ Legis, (seu ut vocant) Gallicæ Sanctionis placita, ut scandalosa & notoriè schismatica Romani Pontifices semper execrati sunt, ea semper irritantes, & nullius esse roboris promulgantes, quòd ex Basileensis jam illegitimi ut potè Ferrariam translati Concilij decretis, tempore schismatis, & à schismaticis editis, deprompta atq; conflata fuerint: Primò Eugenius 4tus, deinde Pius 2dus statuta illa reprobarunt, licet Carolus VII. sententias Apostolicas parvi duxerit. At Ludovicus undecimus Rex pijsimus, urgente primùm eodem Pio, ea omnino abrogare voluit, imò de facto abrogavit an. 1461. literis ad omnes Ordines missis, quas Tolosanus expresso Regis jussu promulgavit; sed Parisiensis Senatus non minùs literis Regijs, quàm præceptionibus Apostolicis se opposuit, adeoq; observantia eorum recruduit.

19. Paulus 2dus re cognita, Sanctionis ulteriori revocationi paternè institit, cui devotè obediens Ludovicus, aliud Diploma revocatorium edidit, sed hujus publicationi Joannes Sanromanus Generalis Regis Procurator nomine Parlamenti Parisiensis, ostentis apparentibus in Regno incommodis, obstitit: Tanta nihilominus Ludovici pietas fuit erga Apostolicam Sedem, quòd diploma Regium executioni mandari omnino studuerit,

& re-

& revera executus est an. 1472. explosâ Sanctione Pragmaticâ Caroli, & aliâ à se conditâ adinstar Concor-
datorum Germanicorum, Legatis Sixti IV. Pontificis
assistentibus.

20. Jam ergo Sanctio illa Carolina cum suis su-
pra relatis Capitulis extincta erat, quòd nullam Ludovi-
ci temporibus vim in Gallia habuerit: verùm post Lu-
dovici XI. mortem, Carolus VIII. non scio quo in Ca-
thedram Petri affectu, Pragmaticam Sanctionem, contra-
nitentibus Innocentio VIII. & Alexandro VI. in usum
paulatim revocavit, & post obitum suum Ludovicus
XII. an. 1499. novo facto Edicto, eandem instauravit,
& valere in Regno jussit; & minitante Regi censuras
Pontifice, adversus eum Conciliabulum Pisis vocavit:
Temeritate visâ Pontifex Julius 2us nomine, Latera-
nense Concilium 5um indixit, & Sessione 3. in Ludovi-
cum XII. ac Regnum ejus Interdicti sententiam tulit.
Sessione 4ta recitato Ludovici XI. Edicto Sanctionis
Pragmaticæ, Carolinæ abolitivo, monitorias literas dari
voluit, quibus Rex & Regni Curia, Ecclesiæq; Gallicana
Romam ad Concilium vocarentur, rationem ibidem de
renovata Pragmatica Carolina reddituri, aliàs schismati-
ca illa, & hæretica pronunciaretur.

21. Hâc in controversia defunctus est Julius, &
in locum ejus successit Leo X. ad quem sicut & ad Sy-
nodum Lateranensem missi sunt à Rege Legati, à Cen-
sura Ecclesiastica Rex & Regnum ut absolvatur, Pon-
tificem flagitantes; sustulit censuras Leo conditione inter-
positâ, ut Diploma Ludovici XI. renovetur, & abolea-
tur Pragmaticæ nomen: moritur interea Ludovicus XII.
& Episcopi Gallia ad Concilium non veniunt, inutilem
futuram perspicientes Sanctionis Pragmaticæ defensionem.
Unde Franciscus primus Ludovici XII. Succes-
sor, unâ cum Gallia Episcopis, Parliamentis, Capitulis,

omnibusq; Ordinibus Sanctionem Pragmaticam tuentibus peremptorio edicto Romam citatus est.

22. Perterritus voce Leonis Franciscus, & ne indignationem Apostolicam more Antecessoris incurreret, deputavit Romam Legatos, ipseq; paulò post Bononiam venit, Pontifice ibi eundem expectante, atq; inter filialis reverentiæ officia, enixis precibus petijt, ut si Pragmaticæ nomen omnino abrogandum esset, saltem vice illius liceret certas alias præscribere leges, quibus Regnum Gallicum in ijs rebus quæ Sanctione illâ continebantur regeretur: Admissa test Regis precatio, mandataq; est ejus commentationis cura duobus Cardinalibus ad id à Pontifice destinatis, & ex parte Regis Antonio à Prato, Franciæ Cancellario; inter hos, facta est novæ legis Gallicæ inviolabiliter observandæ, (quæ *Concordata* vulgo vocantur,) editio ante Regis discessum, annullatâ, abominatâ, & omnino exustatâ Sanctione Pragmaticâ Carolinâ, & articulis auctoritati Apostolicæ derogantibus expunctis & irritatis; aliquibus Sedem Romanam minimè tangentibus tantummodo immutatis, vel reformatis, ut sequenti tabulâ indicatur.

ARTICVLI Pragmaticæ Sanctionis.

De Conciliorum Generalium auctoritate.

De potestate Conciliorum circa reformationem Ecclesiæ in Capite & in mēbris.

De Electionibus eorumq; confirmatione.

hic expunctus, & in locū ejus positus titulus.

hic expunctus, & in locū ejus positus,

hic immutatus

ARTICVLI Concordatorum.

Approbatio Concordatorum per Concilium Lateranense.

De Constitutionibus.

De electionibus & postul. derogat.

De re-

De reservationibus sub-

} hic im-
mutatus{ De Regia ad Prælaturas
nominatione.

De Collationibus.

} hic im-
mutatus{ De Collationibus & man-
datis Apostolicis.De numero Cardina-
lium.} absolute
abolitus

De Anatis.

} abolitus

De Conclusione Ecclesiæ
Gallicanæ.{ abolitus
& in lo-
cū ejus
missus.{ De Conclusione Concilij
Generalis Lateranensis.

23. Et sic de reliquis. Ubi vides in *Concordatis*, expuncto Sanctionis Pragmaticæ articulo primo, qui erat de *Conciliorum Generalium auctoritate*, ejus loco prædium Concordatorum collocatum est. Item expuncto secundo, qui erat de *potestate Conciliorum circa reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris*, qui erutus erat à Basileensibus ex Sess. 4ta & 5ta Concilij Constantiensis, alius appositus est, de *Constitutionibus* qui incipit *Leo Episcopus & c. Primitiva illa Ecclesia & c.*

24. Sic novâ lege pro Regno Galliæ per Franciscum condita, & abolita veteri Carolina, Legatus à Rege in Urbem missus erat Rogerius Barma nomine, Regius in Parlamento Parisiensi Advocatus, qui Pragmaticâ Regni nomine ejuratâ, Concordata illa rata habuit, tamquam Pragmaticæ Sanctionis loco in posterum valitura, quæ in Sessione publica Concilij Lateranensis promulgata & confirmata sunt, die 19. Decembris anni 1516.

Sess. 11.

25. Et Franciscus receptis à Pontifice duobus diplomatibus, altero Sanctionis Pragmaticæ abrogativo, altero Concordatorum confirmatorio, Comitia ex Episcopis, Capitulis, Parliamentis, Accademijs, & omnibus aliis Ordinibus fecit, & ea inviolabiliter observanda tradidit, evulgato solemnî hac de re Edicto, itavè obser-

vatio-

408 *Ex Controversia XV. & XVI. seculi*

vationi illorum incubuit, quod nec in apice quicquam derogari, vel immutari passus fuerit. Eadem Henricus secundus, an. 1552. speciali decreto firmavit, & in signum mutui, ac perpetui inter Sedem Apostolicam, & Regnum Francorum contractus, robur habere jussit. Ab illo tempore nova ista Constitutio, ejuratâ Pragmaticâ, ab omnibus observari cæpit, & vim legis usq; hodie in Gallia obtinuit.

26. Nec obstat, quod protestatio fuerit facta à Senatu & Universitate Parisiensi, per Liæureum Regium Generalem Advocatum, & appellationes interpolitæ à Bulla Pontificia, & Regis decreto Pragmaticæ Sanctionis revocatorio: Non obstat inquam, quominus intactum robur Concordata illa habeant, quoniam Leo X. auditis hujusmodi calcitrantium impropetijs, præfato Regi Francisco literas dedit, quibus Protectorê Concordatorum, & executorem eundem, cæterosq; Reges constituit, & in virtute sanctæ obedientiæ mandavit, quatenus per se vel alium, iterum ea publicari, & inviolabiliter observari faciat, contradictores cujuscunq; dignitatis & præminentiae fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias pœnas, aliaq; juris & facti quævis opportuna remedia, appellatione qualibet omnino postpositâ compescendo, non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab ea sit sede indultum; quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint.

27. His perceptis mandatis Franciscus, Concordata iterum Parlamento contradicenti recitari voluit, & juri Parisino pro canonica lege ingrossari, quæ lecta & Actis jura continentibus ingrossata sunt, anno 1517. die 22 Martij sub hac forma: *Lecta, publicata, & registrata ex ordinatione, & de præcepto Domini Nostri Regis reiteratis vicibus, facto in præsentia Domini de Trumollia primi Cambellani dicti*

Habetur in
Concordat.
tit. 17.

dicti Domini Nostri Regis, ad hoc per eum specialiter missi.

28. Non his contentus Rex, sed ut ora Protestantium concluderet, & appellationes in contrarium pro futuro irrita omnino redderet, Decretum aliud cum pœnis contra temerè venientes condidit, & universis Parliamentorum Actis inregistrari jussit. Tenor decreti sequens.

29. Franciscus Dei gratia Francorum Rex, Mediolani Dux & Genuæ Dominus. universis præsentis literas inspecturis. Cum roboratione, nec non observatione Decretorum Concordati, per Nos, cum Sanctiss. Dom. Nostro Papa Leone X. initi, necessarium ac utile foret, ut à S. Sede Apostolica illius Concordati Protectores constitueremur, ut utroq; mucrone, institutis Concordatorum non parentes punirentur: Literas Apostolicas à jam dicta Sede Apostolica obtinuimus, quibus illorum Concordatorum protectio Nobis concessa est. Quo circa dilectis & fidelibus Consiliarijs Nostrijs, Parlamenta Nostra Parisijs, Tolosæ, Burdegalæ, Rothomagi, Divione, & Gratianopoli tenentibus, nec non cæteris nostris justitiarijs, & officarijs mandamus, & injungimus, juxta facultatem Nobis concessam, eorum Concordatorum infraactores pœnis legitimis afficiant: Et ea quæ in contrarium dictorum attentaverint, revocent, & in pristinum statum reducant, seu reduci faciant, compescendo compescendos, omnibus vijs rationalibus. Et ut nemo jam dictæ Nostre Protectionis ignorantiam prætereendere valeat, eas præsentis publicare, & in registris suis registrare faciant indilatè, quoniam Nobis sic placet, & ita fieri volumus, non obstantibus quibuscunq; in contrarium faventibus. „

„ habetur
in fine
„ Concor-
datorū.

30. Addo contestationem illam ab Universitate Parisiensi, & à quibusdam Gallicanæ Ecclesiæ Præsulibus factā;

adversus Bullam Pragmaticæ revocatoriam; non fuisse ad tuenda & conservanda omnia Sanctionis Capitula, quæ injuriosa Sedi Apostolicæ erant, *ut de auctoritate & Potestate Conciliorum*, sed ad manutenenda ea, quæ ex antiquo jure Sanctionis Pragmaticæ S. Ludovici, ad libertates Ecclesiæ Gallicanæ spectabant, (ut optimè notat Helias Turonensis Archiepis. postea Cardinalis, qui Concordatorum defensorium scripsit) uti *de electionibus, & Collationibus beneficiorum* per libera suffragia, quæ prisca libertas Canonicis, & Monachis permittebat, quòd quia per Concordata explosum, & loco ejus positum, *de Regia ad Prelatos nominatione faciendâ*, Clerus de cujus jure agebatur, cum Universitate Parisiensi unitus, nihil non movit, ut tam antiquâ & sibi favorabili lege, non obstantibus Concordatis derogatorijs illis, uti liceret, nec tamen obtinere usq; ad hodiernam diem potuit, ut ex illius præscripto, Electionibus libertas pristina redderetur.

31. Et quamvis de his actitatum fuit in publicis Regni Comitij regnante Carolo Nono, eaq; de re initio Constitutionis Aurelianensis editi quidam articuli fuerint; res tamen omnino exitu caruit. Cæterum de alijs Sanctionis Carolinæ Capitulis, uti de Decretis Sess. 4. & 5tæ, & Basileensis Synodi, titulo 1. Sanctionis à Carolo 7mo insertis, nulla unquam à Clero Gallicano, vel quovis alio, usq; ad hæc tempora nostra, mentio facta fuit.

32. Ex his omnibus facillè quisq; intelliget, quis fuerit Ecclesiæ Gallicanæ, imò totius Galliæ sensus, de Decretis (de quibus est controversia) Concilij Constantiensis, & Basileensis. Licet in principio à schismaticis Basileensibus in Carolo Rege decepta Gallia, Decreta illa quasi indubitata & Canonica, unâ cum Basileensi Synodo mordicè propugnaverat, re tamen meliùs trutinatâ,

tum

tum ad vitandum schismatis periculum, tum ad retinenda quâ decebat prudentiâ Ecclesiæ Gallicæ jura, necessitate, imò censuris Apostolicis. portenti, illis palam renunciare coacti sunt. Mirum ergò, quo pacto A. An. dicta Sanctionis Pragmaticæ Capitula resuscitare, & revocare valeat? quæ in Regibus Christianissimis ante conspectum Romani Pontificis, & Concilij Generali Lateranensis jure jurando Gallia ejuraverat, & ob periculum schismatis, atq; mutui, & perpetuò duraturi inter Sedem Apostolicam & Regnum Galliæ contractûs, jam dudum aboleverat: aut quâ ratione duo Decreta illa, ad omnia Concilia Oecumenica in ordine ad veros & legitimos Pontifices extendere queat? quæ hoc in sensu à Concilio Generali Lateranensi, schismatica declarata, & unâ cum Sanctione Pragmatica Sess. 3. & 4. sunt reprobata.

33. Non ita absoluta erat illius sæculi aliquorum sententia in Antesignano Parisiensium Gersonio, qui typum Sorbonæ gessit in Constantiensi Concilio, qui enim illius operibus an. Domini 1606 Parisijs editis, vitam ejus præfixit, refert ab illo conclusum fuisse, auctoritatem, sanctitatem, & unitatem Ecclesiæ Catholicæ istoc Symbolo obsignatam: „ Credo unam Sanctam Ecclesiam Catholicam &c. non penes Antipapas (qui manibus & pedibus unitatem Ecclesiæ impedire conabantur) sed tantum penes eos, qui consilio, re, & opere pacem atq; unionem procurarunt, residere; & proinde istis invitis atq; reclamantibus, Concilium unius obedientiæ, indici & cogi posse. „ Hanc constantem fuisse sententiam Gersonij, quam in Concilio Constantiensi, & post ad mortem tenuit, & morte sigillavit demonstrat inferius præfatus Auctor vitæ illius: „ An rogo (inquit) Gersonius Pontificiæ auctoritati insensus est, qui Sanctam Sedem Apostolicam Monarchicam esse asserit; ut

Ddd 2

neq;

„ neq; ab Ecclesia unquam tolli, neq; in puram Aristocra-
 „ tiam, Oligarchiam, aut Democratiam mutari possit.
 „ Atq; insuper Pontificem Maximum, sic à Christo institu-
 „ tum probat, ut Ecclesiam solo Principatu Monarchico,
 „ ab hæreticorum conventiculis, & synagogis sathanæ di-
 „ gnosci & discerni, atq; solum Pontificem Conciliorum
 „ Generalium convocandorum & comprobandorum au-
 „ ctoritatem habere demonstret. „ Hucusq; de sensu
 Gersonij insignis homo ille Nationis Gallicæ, qui operi-
 bus suis vitam ejus annexit.

EX CONTROVERSIA XVII. SÆCVLI.

*In Materia Propositionum Cor-
nelij Iansenij agitata.*

O P P O S I T I O

Auct. Anon. deest.

C A P V T XIV.

*In quo ex Controversia 17. Sæculi, in Causa
Iansenij, Gallicanæ Ecclesiæ Antistitum, aperi-
tur sensus, Universali conformis Ecclesiæ,
de subjecto Potestatis Ecclesiasticæ, & In-
errabili judicio Apostolicæ Sedis.*

I. **Q**uod anteauctis Sæculis, Gallicana Ecclesia præ-
stitit observantiæ erga auctoritatem Romano-
rum Pontificum; hoc decimo. septimo, præ-
fenti

senti videlicet sæculo, ex occasione doctrinæ Cornelij Iansenij Episcopi Yprensis, incomparabiliter expressit compendio, ut planè ex sensu Episcoporum Gallix appareat, subjectum Potestatis supremæ Ecclesiasticæ, & inerrabilis Ecclesiæ judicij, haud esse aliud, quàm solam Apostolicam Sedem, ejus videlicet inesse officij per Romanos Pontifices fidei decreta sancire, & sancita mutare; rectam nimirum fidem decreto sancire, & malè sancitam à malè sentientibus, vel perversoribus, auctoritate propria absq; interventu Congregatæ Ecclesiæ, seu Generalis Concilij, dolendo mutare: à cujus decreto cæteri Orthodoxi ita dependeant, ut quæ recipienda pronunciet, omnino recipiant, quæ verò mutaverit, omnino averfentur: In Controversia quippe doctrinæ Iansenij, laudata Ecclesia Gallicana in Præsulibus suis, pariter cum cæteris Catholici Orbis peculiaribus Ecclesijs signanter professæ est, sui dependentiam ab Apostolica Sede in recipiendo, vel damnando; nempe in rejciendo eos, quos expectabat damnandos ab Ipsa, Iansenij articulos, recipiendos alios doctrinæ sensus, quos ab eadem audiret esse receptos.

2. Circa Annum 1646. oborta fuit gravis Controversia de doctrina Iansenij in Materia Gratix; primò in Flandria inter Doctores Lovanienses, quorum alij tamquam verum Augustini interpretem dictum Iansenium afferebant, alij dogmata ejus in quinq; potissimum Propositionibus consistentia, à sensu Augustini omnino aliena, hæretica pronunciabant. Devoluta hæc Controversia sensim ad Sorbonicos, ubi majori motu præfatæ Iansenij Propositiones discutebantur, disceptabaturq; , docendæ ne sint ut Catholicæ? vel ut hæreticæ rejciendæ? Magna erat pro utraq; parte Doctorum dissidentia, & ardentior in dies contentio; alij enim tamquam Augustinianas vehementius propugnabant, alij ut dissomas

omnino fidei, & Augustino, acrius impugnabant: subsequutæ ex inde ingentes turbæ, magniq; tumultus excitati in populo, quibus per decennium non sine gravi animarum periculo vexabatur Gallia.

3. Latius hinc incendium pertimescentes, & pesti grassanti certissimam perniciem allaturæ, contraponere obicem studentes vigilantissimi Gallicanæ Ecclesiæ Antistites, illud unicum remedium, ad compescendam tantorum turbam. dissidiorum, & animorum collisionum compositionem, nacti sunt, factis Generalibus ex tota Gallia congregandorum Episcoporum Comitij, recurrere ad Apostolicam Sedem, ut Ipsa lites dirimat, veritates Orthodoxas proponat, & sopiat Controversias.

4. Hoc inito Præsules Gallicani Consilio, Synodum deponunt Parisijs in Conventu Majori PP. Augustinianorum Anno Domini 1652. ex Octuaginta Episcopis compositam: decernunt ibi, scribuntq; ex Synodo literas Summo Pont. pro tunc Innocentio X. flagitando, & summopere postulando, ut ipse caliginem omnem discutiat, animos fluctuantes componat, dissidia prohibeat, perspicuamq; ac certam de unaquaq; Propositione sententiam ferat, & Ecclesiæ Gallicanæ tranquillitatem splendoremq; restituat; (referam ejusmodi contextus, Synodales literas inferius) Receptis literis Apostolicis ijdem Galliæ Episcopi An. D. 1653. unâ cum Constitutione Pontificia, quâ damnatio quinq; propositionum Iansenij continebatur, gratias agunt Innocentio, quod tantæ de gratia doctrinæ lucem per Iansenium obscuratam, pristino nitore reddiderit: Constitutionem Apostolicam tamquam Divini Numinis instinctu conditam, reverentur; illius promulgationem in Ecclesijs, & Diocesisibus, pariter ac executionem in populo, plenissima promittunt cum veneratione; Recitabo hujus tenoris propria eorum verba sequen: Paragraph.

5. Promulgatâ per Gallias, & executioni mandatâ Apostolicâ prædictâ Sanctione, de quinq; Iansenij Propositionibus damnatis, sperabant Galliæ Episcopi jam tandem sopituros motus, & contentiosos animos in unitatem veræ fidei ituros, liberamq; fore Galliam, à tumultibus ulterioribus, & ab incæptis furiosis & periculosis disputationibus; sed diffidiorum illorum, necdum erat finis: Doctores enim Sorbonici aliqui, pauci quidem, (ut innuunt Synodales literæ Paragr. 2do citandæ) qui tuebantur opinionem Iansenij, iterum doctrinam ejus à nota hærescos vindicare conati sunt, non quidem Constitutionem Innocentij non acceptando, (quam ut Orthodoxam omnes nemine reclamante, etiam ipsi fautores Iansenismi amplexi sunt, professiq; Propositiones dictas verè hæreticas, & meritò damnatas) sed agebant: illas à Iansenio in alio sensu traditas, & explicatas, adeoque non in sensu Iansenij proscriptas & reprobatas, quòd est Materia *Facti* non *Juris*. Hac arte disceptationibus ulterioribus, & litibus prolixioribus, viam aperiendam parabant Doctores illi; sicut de facto iterum resuscitatæ turbæ, alijs proclamantibus; in sensu Iansenij damnatas esse Propositiones, alijs contrarium vociferantibus: nec in sensu Iansenij damnatas, nec proprias Iansenij esse.

6. Ad reprimendas novas in Clero lites, dandamque pacem Ecclesiæ, iterum Præsules Galliæ interpellant Apostolicam Sedem, datis ad Innocentium alijs literis Synodalibus ex Comitij Parisiensibus Anno D. 1654. habitis (præmissâ Epistolâ Encyclicâ ad absentes Archiepiscopos, & Episcopos) quibus exigunt probationem super facto, vel ab illo declarationem. Respondet Pontifex, sed literis suis mandatum tantum continebatur, ut Constitutionem suam servari curent per Gallias, nihil in Materia *facti* determinando, an in proprio Iansenij sensu damnatio illa intelligenda? Hoc ultimum erat In-

nocentij Rescriptum ad Galliæ Episcopos; quo factò, paulò post moritur.

7. Non cessarunt interea scandalosæ contentiones, & perniciosæ non sine malo spiritali disputationes; ad quas retundendas inito denuo consilio Galliæ Antistites, Synodum Parisijs constituunt Anno Dñi 1656. iterumq; atq; iterum recurrunt ad Cathedram Petri, Alexandrum videlicet VII. Innocentij in ea Successorem per literas Synodales, quarum textus genuinos dabo inferiùs: Resolutorium ab eo petunt ultimum, ut innovato Innocentij Decreto, de sensu quoq; Iansenij iudicium ferat, & diplomate Apostolico tantas turbulentias dirimat peremptoriè, reddatq; tandem Gallicanæ Ecclesiæ tranquillitatem.

8. Re perceptâ Summus Pontifex Alexander, Constitutione Antecessoris probatâ & innovatâ, aliam ipse condidit Anno Dñi 1656. quâ præfatæ Propositiones hæreticæ, in sensu proprio Iansenij proscribebantur. Quanta cum reverentia, & observantia recepta sit in Gallia dicta Alexandri Constitutio, patebit ex producenda Epistola ex Synodo An. D. 1661. Parisijs datâ. Consultabatur in hac ultima Synodo, de dando remedio ad extirpandas reliquias hæreseos, & tricas finaliter perimendas; visumq; fuit omnibus, ut ad abolendum de cætero nomen Iansenismi, formula certa fidei conficiatur, ab omnibus Clericis, quin ab ipsis etiam Episcopis subscribenda: conscribitur itaq; in Synodo formula, & conscripta mittitur ad Pontificem eum supplici libello, ut ea auctoritate Apostolica firmetur, subscribaturq; mandante Pontifice ab omnibus Episcopis, universoq; Galliæ Clero.

9. Destruxit Alexander compositam ab ipsis formulam, & aliam Ipse condidit, cui subscribi mandavit, non solum Archiepiscopis & Episcopis, verum etiam alijs.

alijs quibuscunq; Ecclesiastici Ordinis, tam Regularibus, quam sæcularibus, etiam Monialibus, Doctoribus & Licentiatiss, alijsq; Collegiorum Rectoribus atq; Magistris. Ex Rescripto Pontificis, mandatum Apostolicum intra tres menses ab Episcopis Galliæ executioni mandatum est, sicq; impositus finis Controversiæ. Et hæc est compendiosa historia hætenus primò luci tradita Causæ Iansenij, de quinq; Propositionibus. Jam restat recitare ipsas Gallicanæ Ecclesiæ Præfulum Synodales Epistolas ad Roman. Pontif. ut quid de subiecto Potestatis supremæ Ecclesiasticæ, & Judicio inerrabili Apostolicæ Sedis sæculo hoc intellexerint? & quanta auctoritate in propulsanda dicta Iansenij hæresi, eadem Apostolica Sedes usa fuerit? exploratum omnibus habeatur.

PARAGRAPHVS I.

*Ecclesia Gallicana recognoscit literis Synodali-
bus Summum Pontificem, supremum arbi-
trum rerum ad fidem spectantium.*

I. PRIMA Synodus composita ex Archiepiscopis & Episcopis octuaginta quinq; Gallicanæ Ecclesiæ in Urbe Parisiensi in Causa Iansenij, ut supra insinuavi, fuit Anno Dñi 1652. in qua hæc Relationis literæ ad Innocentium X. „ Beatissime Pater. *Majores causas ad Sedem „ Apostolicam referre solemnis Ecclesiæ mos, quem fides Petri „ nunquam deficiens perpetuò retineri pro jure suo postulat. „ Aquis- „ sine huic legi obsequentes, de gravissimo circa Religionem „ negotio, Sanctitati Tux scribendum esse censuimus: De- „ cennium est, ex quo vehementissimis turbis Gallia ma- „ gno nostro mærore commovetur, ob librum posthumum „ & doctrinam Reverendissimi Cornelij Iansenij Yprensis „ Episcopi. Tales quidem motus sedari oportebat tum „*

E e e

Conc.

„ Conc. Trid. auctoritate, tum Bullæ illius, quâ Urbanus
 „ VIII. felicitis memoriæ adversûs Iansenij dogmata pro-
 „ nunciavit, & decreta Pij V. ac Gregorij XIII. in Bajum
 „ edita confirmavit: atq; hujus quidem Bullæ veritatem
 „ ac robur novo diplomate vindicasti: sed quia nulli si-
 „ gillatim Propositioni certa Censuræ nota inusta fuit, lo-
 „ cus etiamnum aliquis quorundam cavillis & effugio reli-
 „ ctus est. Intercludendum autem penitus speramus, si ut
 „ precamur, Sanctit. Tua quid hac in re sentiendum sit, clarè di-
 „ stinctèq; definiat. Obtestamur ergo, ut has præsertim Pro-
 „ positiones, de quibus disceptatio periculiosior, ac conten-
 „ tio ardentior est, Sanctitas Tua expendat, & perspicuam
 „ ac certam de unaquaq; sententiam ferat.

„ 2. Prima: *Aliqua Dei præcepta hominibus justis volen-*
 „ *tibus & conantibus, secundum præsentis quas habent vires, sunt*
 „ *impossibilia, deest quoq; ijs gratia quâ possibilis fiant.* Secunda:
 „ *Interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ nunquam resistitur.* Ter-
 „ *tia: Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ, non*
 „ *requiritur in homine libertas à necessitate; sed sufficit libertas à*
 „ *coactione.* Quarta: *Semipelagiani admittebant prævenientis*
 „ *gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium*
 „ *fidei: & in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam talem*
 „ *esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare.* Quin-
 „ *ta: Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino*
 „ *hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse.*

„ 3. Experta est nuper Beatitudo Tua, quantum A-
 „ postolicæ Sedis in gemini Ecclesiæ Capitis errore profligando
 „ valuerit auctoritas: continuò sedata est tempestas,
 „ atq; ad Christi vocem & imperium, venti & mare obe-
 „ dierunt. Quamobrem flagitamus Beatissime Pater, ut clarâ
 „ firmâq; de propositionum istarum sensu prolata sententiâ, cui
 „ Reverendissimus ipse Iansenius morti proximus opus su-
 „ um subjecit, caliginem omnem discutias, animos fluctuantes
 „ componas, dissidia prohibeas, Ecclesiæ tranquillitatem splendorem-
 „ que

que restituas. Dum hæc spes mentibus nostris affulget, Sanctitati Tuæ multos & prosperos annos, sæculoq; beatissimam æternitatem Rex sæculorum immortalis adjiciat, optamus, & vovemus. , Hucusq; Epistola, cui subscripserunt Episcopi octuaginta quinq;.

4. Ex qua manifestius quid colligitur? quàm quòd Gallicanæ Ecclesiæ Patres literis suis Synodalibus ex occasione novæ emergentis hæresis, Summum Pontificem supremum Arbitrum rerum ad fidem spectantium profiteantur: Et quò magis in simili hæresi, ad Antecessores suos provocant, eò magis ostendunt, obortas circa Religionem controversias, & concitatos in Ecclesia motus, non nisi Apostolicâ auctoritate rescindi & sedari posse. Non hoc tantum sæculo laudati Galliæ Præsules confessi sunt jurisdictionis culmen in Apostolica Sede, sed vetustum asserunt in Ecclesia morem: *Majores* (ajunt) *causas ad Apostolicam Sedem referre sollemnis Ecclesiæ mos*, utiq; antiquus, *vetus consuetudo Ecclesiarum* suadet, *ut ejusmodi res Sanctitati Tuæ communicentur* inquit Ephesina Synodus, quia videlicet à Petro tradita; & perpetuò observata, quem fides Petri nunquam deficiens (prosequuntur Episc. Galli) perpetuò detineri pro jure suo postulat; si in fide indeficiente Petri, Apostolica Sedes perpetuò hoc sibi jus vendicat, ergo non tantum præsentì hoc, sed omni post Petrum sæculo.

I. part.
Cap. 14.

5. Precamur (inquiunt) ut Sanctitas Tua quid hac in re sentiendum sit, clarè distinguat, & definiat: & iterum: Flagitamus Beatissime Pater, ut clarè firmatq; de propositionum istarum sensu prolata sententiâ: caliginem omnem discutias, animos fluctuantes componas, dissidia prohibeas, Ecclesiæ tranquillitatem splendoremq; restituas. At quid tantis cum precibus ad Apostolicam Sedem pro habenda sententia, & danda Ecclesiæ pace interpellatio? si Romano Pontifici seorsim à Concilio Generali, aut Universalis Ecclesiæ consensu,

non conuenit inerrantiæ aut infallibilitatis privilegium in definiendis ijs, quæ fidei sunt; si iudicium ejus non est irreformabile? si non est certa fidei regula? Cur non ipsa Gallicana Ecclesia definit & damnat? vel quare congregandi Generalis Concilij non interponunt auctoritatem? aut cur Universalis Ecclesiæ consensum non exquirunt?

6. Nosti causam Lector, si memoriâ tenes, quæ superioribus omnibus Controversijs per ordinem dicta, & exemplis atq; ejusdem Ecclesiæ Gallicanæ factis sunt demonstrata: nimirum illum viguisse usum ab ipsis Apostolorum temporibus, ubi primum Sedes Petri Romæ locata est, ut nova emergens hæresis, non ab alio quopiam, quàm à Romano Pontifice causâ exactè peruestigatâ, Apostolicâ damnaretur auctoritate: *Beatissimus Romanæ Civitatis Episcopus, locum habet de fide & Sacerdotio judicandi*, Chalcedonen. Synodus; & iterum: *Ad Concilium Apostolicæ Sedis, iudicium transmittatur, in qua primus ille qui celestes claves dignus fuit accipere, Principatum, Episcopatus ornauit*: Item Octava Synodus ad Adrianum in causa Monothelitarum: *Causa à te definiatur: de cujus iudicio non licet retractari.*

1. part.
Conc. Chal.
ced.

Ad. 3. &
7ma.

7. Quomodo verò Apostolica Sedes acceptis his Gallicanæ Ecclesiæ literis egerit? & hæresim quomodo damnarit? lege sequentem Pontificis Constitutionem:

„ „ Innocentius Episcopus &c. Cum occasione impressi-

„ „ onis libri, cui titulus, *Augustinus Cornelij Iansenij Episcopi*

„ „ *Yprensis*, inter alias ejus opiniones orta fuerit præsertim

„ „ in Gallijs controversia, super quinque ex illis; complu-

„ „ plures Galliarum Episcopi apud nos institerunt, ut eas-

„ „ dem propositiones nobis oblatas expenderemus, ac de

„ „ unaquaq; earum certam & perspicuam ferremus senten-

„ „ tiam? Nos quibus inter multiplices curas, quæ animum

„ „ nostrum assiduè pulsant, illa imprimis cordi est, ut Ec-

„ „ clesia

clesia Dei nobis ex alto commissâ, purgatis pravarum opinionum erroribus, tutò militare, & tamquam navis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus ac procellis, securè navigare, & ad optatum salutis portum pervenire possit. Pro rei gravitate, coram aliquibus S. R. E. Cardinalibus ad id specialiter sæpius congregatis, à pluribus in Sac. Theologia Magistris, easdem quinq; propositiones nobis oblatas, fecimus sigillatim diligenter examinari, eorumq; suffragia, tum voce, tum scripto relata maturè consideravimus, eosdemq; Magistros, varijs coram nobis actis Congregationibus, prolixè super eisdem, ac super earum qualibet differentes audivimus.

8. Cum autem ab initio hujuscemodi discussionis ad Divinum implorandum auxilium, multorum Christi fidelium preces, tum privatim, tum publicè indixissemus, postmodum iteratis eisdem ferventiùs, ac per nos sollicitè imploratâ Spiritûs Sancti assistentiâ, tandem Divino Numine favente, ad infra-scriptam devenimus declarationem & definitionem (sequuntur hîc Propositiones quinq; auctoritate Apostolica sigillatim damnatæ.)

9. Mandamus igitur omnibus Christi fidelibus utriusq; sexûs, ne de dictis Propositionibus sentire, docere, prædicare aliter præsumant, quàm in hac præsentî nostra declaratione & definitione continetur, sub Censuris & pœnis contra hæreticos & eorum fautores in jure expressis. Præcipimus pariter omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, alijsq; locorum Ordinarijs, nec non hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, ut contradictores, & rebelles quoscunq; per Censuras & pœnas prædictas, cæteraq; juris & facti remedia opportuna, invocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis, omnino cœrceant & compescant. Non intendentes tamen per hanc declarationem & definitionem

„ super dictis quinque propositionibus factam, approbare
 „ ullatenus alias opiniones, quæ continentur in prædicto li-
 „ bro Cornelij Iansenij. Datum Romæ apud S. Mariam
 „ Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1653. pridie
 „ Calend. Junij, Pontificatûs nostri Anno nono. „

10. Huic Constitutioni adnexum fuit Rescriptum seu Breve Pontificis ad Universos Episcopos Galliæ in tenore sequenti: *Innocentius Papa X. Venerabiles Fratres, salutem, & Apostolicam benedictionem, Reclè, atq; ordine fecit Fraternitatum vestrarum pietas, quæ cum in Ecclesijs Vestris propositionum, de quibus ad nos scripsistis, occasione, turbas ingentes excitari cerneret, ascendit ad locum hunc sanctum, quem elegit Dominus, ut Catholicam super his veritatem à Nobis quæreret. Nos igitur post longam acurati examinis indaginem, & preces luminum Patri Deo enixè porrectas, quid sentiendum sit de propositionibus illis, declaravimus ac definivimus hac Constitutione, quam cum his literis ad vos mittimus. Ex ea, sententiam Orthodoxæ fidei in gravi hoc negotio à nobis audietis; nec dubitamus quin futura sit cum populis Christianis salutaris, tum summopere grata insigni zelo Fraternitatum Vestrarum, quibus benedictionem apostolicam permanenter impartimur. Datum Romæ apud S. Majorem sub Annulo Piscatoris die 31 Majj 1653. Pontificatûs nostri Anno nono.*

11. Qualiter hæc Pontificis Constitutio unâ cum Rescripto in Gallia recepta, & quantis encomijs coronata sit, accipe ex alijs literis Episcoporum Parisijs Congregatorum, datis Anno 1653. Die 15 Julij, quarum de verbo ad verbum tenor, ut sequitur.

„ 11. Beatissime Pater. Optata pervenit ad nos
 „ tandem Constitutio illa, quâ Vestræ Sanctitatis auctori-
 „ tate, quid sentiendum sit de controversis quinque propo-
 „ sitionibus, quæ sunt excerptæ è Cornelij Iansenij Ypren-
 „ sis Episcopi libris, perspicuè decernitur. Excitatae in
 „ Belgio contentiones, flagrant etiam in Gallijs, & la-
 „ tissi-

tissimum incendium per universas Ecclesiæ partes minabantur, *ni pesti grassanti & certissimam perniciem allaturæ obsitisset Beatitudinis Vestræ indefessum studium, & ex alto petita potestas, quæ sola acerrimam illam animorum collisionem compescere poterat.* Agebatur de re magni momenti: de aditu scilicet ad salutem per necessaria Christianæ gratiæ præsidia, & humanæ voluntatis adjumentis illis excitatæ ac fotæ conatus liberos; atq; de Divina Christi pietate, ac beneficentia in universum genus humanum. Hujus doctrinæ lucem, recentioris illius Auctoris disputationibus obscuratam, pristino nitori restituit, juxta veterem fidei regulam, ex scripturis & antiqua Patrum traditione, in Concilijs olim, & nuper authoribus Summis Pontificibus constitutam, prolatum à Sanctitate Vestra, postulantibus compluribus Galliarum Episcopis, decretum.

12. Quo in negotio, illud observatione dignum accidit, ut quemadmodum ad Episcoporum Africæ relationem, Innocentius I. Pelagianam hæresim damnavit olim; sic ad Gallicanorum Episcoporum consultationem, hæresim ex adverso Pelagianæ oppositam, Innocentius X. auctoritate sua proscripserit. *Enimverò vetustæ illius ætatis Ecclesia Catholica, sola Cathedræ Petri communione & auctoritate fulta, quæ in Decretali Epistola Innocentij ad Africanos data elucebat, quamque dein Zozymi altera ad universos orbis Episcopos Epistola subsecuta est, Pelagianæ hæresis damnationi absq; cunctatione subscripsit.* Perspectum enim habebat, non solum ex Christi Domini Nostri pollicitatione Petro facta, sed etiam ex alijs priorum Pontificum, & ex anathematismis adversus Apollinarium, & Macedonium, *nondum ab ulla Oecumenica Synodo damnatos, à Damaso paulò ante jactis, Judicia, pro sancienda regula fidei à summis Pontificibus lata, super Episcoporum consultatione, (sive suam in actis relationis*

„ nis sententiam ponant, five omittant, prout illis collibu-
 „ erit) Divina æquè ac summa per Universam Ecclesiam
 „ auctoritate niti : cui Christiani omnes ex officio ipsius
 „ quoq; mentis obsequium præstare teneantur.

„ 13. Eà nos quoq; sententià ac fide imbuti, Roma-
 „ næ Ecclesiæ præsentem, quæ in Summo Pontifice Inno-
 „ centio X. viget, auctoritatem, debitâ observantiâ colen-
 „ tes, *Constitutionem Divini Numinis instinctu à Beatitudine*
 „ *Vestra conditam*, nobisq; traditam ab Illust: Athenarum
 „ Archiepiscopo Nuncio Apostolico, & promulgandam
 „ curabimus in Ecclesijs, ac Diœcesibus nostris, atq; illius
 „ executionem apud fideles populos urgebimus. Neq; ve-
 „ rò pœnæ deerunt adversus temerarios illius violatores,
 „ quæ à jure hæreticis infliguntur, quibus juxta Constitu-
 „ tionis tenorem, & Breve Sanctitatis Vestræ nobis dire-
 „ ctum, contumaces omnes nullo conditionum vel statu-
 „ um discrimine facto, perstringemus: præsertim cùm in
 „ Gallijs ad Episcopos in solidum isthæc cura pertineat,
 „ ubi nullos hæreticæ pravitatis Inquisitores constitui pati-
 „ tur mos antiquus ex jure communi profectus.

„ 14. Sanè spondere possumus Beatitudini Vestræ,
 „ nihil fore, quòd Decreto Apostolico, nostræq; in eo exe-
 „ quendo solitudini moram afferre possit; præcipuè cùm
 „ Pijssimus ac Christianissimus Rex noster, cui Breve Apo-
 „ stolicum unà cum exemplo Constitutionis Illustrissimus
 „ Nuncius tradidit, interpellato quoq; Regiæ Majestatis
 „ præsidio, Nos ad illius Decreti executionem, Edicto suo
 „ ad nos dato, pro ea quam debet Ecclesiæ constitutis tui-
 „ tione, constanter hortetur: Et magistratibus universis,
 „ atq; cæteris sibi subditis, tum ad vim arcendam, tum ad
 „ amputandas quæ fortè possent ab Hæreseos reis excitari
 „ de foro competenti cavillationes, præcipiat, quatenus e-
 „ xecutionem illam omni studio & opera juvent, atq; tue-
 „ antur. Quare cùm Rex cælestis hac in causa fœderatum
 „ habeat

habeat Regem terrarum (si fas ista loqui cum Sixto III.)
 Sanctitas Vestra per Petræ soliditatem; jam contusis ve-
 ritatis hostium animis, securos ab omni externa pertur-
 batione de nova hæresi triumphos aget. Porro nos In-
 nocentio X. *cujus ore Petrus locutus est*, ut Leoni I. accla-
 mabat quarta Synodus, hanc Divinam lauream gratulati,
 Sacros inter Ecclesiæ fastos, quòd olim de Synodis Oe-
 cumenicis fieri solitum, Constitutionem istam ab eo e-
 ditam lubentes ex animo reponemus: Cui optatissimam
 in longæva vita felicitatem apprecantur, qui sunt cum
 ea quâ par est veneratione B. P. Sanctitatis Vestræ Devo-
 tissimi & addictissimi Filij Cardinales, Archiepiscopi, &
 Episcopi Galliæ in Parisiensi Urbe congregati. Anno, Die
 ut supra.

15. Hæc Gallicanæ Ecclesiæ Orthodoxi Præsules,
 Sanctorum Antecessorum suorum edocti exemplo, qui
 in causis fidei emergentibus, (ut ex continuis Contro-
 versijs sæculorum demonstratum est) ad Sedis Apostoli-
 cæ, fidei, & doctrinæ salutaris prototypum, tamquam ad
 Divinum semper in Petro loquens oraculum convenire so-
 liti erant. Eandem hoc quoq; sæculo conveniunt, &
 decisione in fide obtenta, gratulantes gratias agunt, quòd
 pesti grassanti certissimam perniciem allaturæ obstiterit
 per Pontificem petita ex alto potestas, quæ sola potuit
 turbas illas reprimere, & discordantium in fide animo-
 rum collisionem compescere. Et ut olim quinto post
 Christum sæculo, Sancti Galliæ Patres, in Ceretio, Sa-
 lonio, & Verano confessi sunt ad Leonem scribentes in
 Causa Eutychetis: *Quòd Apostolatûs vestri scripta, ita ut*
symbolum fidei, quisquis redemptionis Sacramenta non negligit,
tabulis cordis adscripsit: quòd per os Vestrum Dominus Noster
IESVS Christus de Sacramento Incarnationis docet: Et iterum:
Non desinimus Deo ac Domino nostro gratias agere, & pariter
supplicare, quòd tantæ Sanctitatis, tantæ fidei, tantæq; doctri-

post Epist.
 51. S. Le-
 on.

ne Apostolica Sedi, unde fons & origo Religionis nostræ manavit, Antistitem dederit.

16. Sic laudatissimi hujus sæculi ejusdem Ecclesiæ Præsules, tanta Antecessorum exempla præ oculis habentes, retinentes quam ab illis acceperunt Catholicam fidem, & ne latum ungvem ab ea aberrare volentes, id ipsum professi sunt in Innocentio, *Constitutionem Divini Numinis instinctu conditam* credendo & recipiendo; applaudentes, & magna in observatione habentes; quod ficut Innocentius I. Pelagianam hæresim ad instantiam Episcoporum Africanorum damnavit olim, sic ad relationem Gallicanorum, aliam ex adverso Pelagianæ oppositam exufflaverit auctoritate ejusdem nominis Innocentius X. *Cujus ore Petrus locutus est.* *

* 2. parre
Conc. Cha-
sed.

17. Unde autem hæc pietas, unanimis sensus, consona; confessio Gallicanæ Ecclesiæ, de singulari Sedis Apostolicæ privilegio in dirimendis & terminandis fidei quæstionibus? Dant rationem ejusdem Ecclesiæ laudati Patres: quia *vetustæ illius ætatis Ecclesia Catholica, sola Cathedræ Petri communione & auctoritate fulta*, nimirum quia anteaetis, imò omnibus post Christum sæculis, omnes dispersæ per orbem Ecclesiæ, à sola Cathedræ Petri communione & auctoritate in perplexis controversijs, vel hæresibus subortis, decisionem exigebant, & resolutionem ultimam expectabant: quippe necdum nomen Concilij Oecumenici innotuerat, & jam Apostolica Sedes hæreticos proscribebat, & feriebat anathematismis, ut de Macedonio & Apolinario ipsi confitentur Galliæ Episcopi, à Damaso Pontifice judiciali peremptos sententia, licet à nulla Oecumenica Synodo damnatos, quia ei *Christiani omnes* (adijciunt illi) *ex officio, ipsius quoq; mentis obsequium præstare tenentur.*

PARAGRAPHVS II.

Eadem Gallicana Ecclesia literis alijs Synodalibus profitetur, solius Pontificis Romani esse officij de fide judicandi, & damnandi Hæreses,

I. **R**Evocandum in memoriam quòd Cap. superiore dixi; Post emanatam Constitutionem Innocentij X. quâ dogmata Iansenij inurebantur, illiusq; per Gallias promulgatio, non cessarunt continua dissidia & contentiones, quinimo majori impetu incendia eruperunt, acriter dimicantibus & certantibus ad invicem Sorbonicis, pro parte quidem Iansenij septuaginta & uno Doctoribus (licet pauci in Epistola recitanda dicantur) contendentibus, Propositiones dictas Constitutione Innocentianâ in quæstione *Iuris* proscriptas & condemnatas esse, non autem in *Facti* quæstione, sensu videlicet proprio Iansenij, in qua Ecclesiam falli posse docebant: Alijs ex opposito octoginta ex Clero, ex Regularibus Mendicantibus quadraginta Magistris propugnantibus, non tantum in *Iuris* quæstione, sed in sensu quoq; proprio Iansenij Constitutionem Innocentij intelligendam.

2. His novis emergentibus tricis obicem ponere, & redivivis litibus finem dare studentes Galliæ Episcopi, Synodum aliam deponunt Parisijs, in qua, definitione sanciant, Constitutionem dictam Apostolicam in utraq; quæstione tenendam, & observandam, atq; sub pœnis adversus hæreticos latis, per Galliam omnino exequendam; conficiuntq; hujusmodi Epistolam Encyclicam ad omnes Diœceses, & ad absentes Archiepiscopos, & Episcopos, exstimantes hâc Sanctione suâ, jam amplius motus non profuturos: Alteram scribunt Pontifici

Innocentio pro probando & stabiliendo eo, quòd ab illis super facto Synodaliter sancitum & definitum erat. Placeat recitare verba propria Synodicae Epistolæ,

3. *Beatissime Pater*, Post promulgatam ab Universis Galliarum Episcopis Sanctitatis Vestræ Constitutionem, quâ quinque Propositiones ex libris Cornelij Iansenij Yprentis Episcopi excerptæ damnantur, nihil aliud expectandum videbatur, præcipuè à Gallis, qui in Sede Apostolica colenda semper potiores fuerunt, quàm ut purâ & non fucatâ concordia, in veræ fidei unitatem omnium animi conspirarent. Sed dissidiorum auctor tam singulare, & pijs omnibus summopere expetendum bonum Gallijs invidit: quòdque palam obtinere non poterat, nempe ut à debita Sedi Apostolicæ reverentia, per apertum Constitutionis editæ contemptum recederetur; calidis molitionibus, ad simplicium & incautorum mentes subvertendas aggredi tentavit. Quare ad munus Episcopale pertinere putavimus, recens excitatas à Clericis numero paucis contentiones, definitione nostra compescere: quâ Constitutionis Apostolicæ integra executio, quæ nobis commissa est, adversus alienas à vero illius sensu expositiones, sanciat. *E veteri fidei deposito, cuius custodia Cathedræ Petri à Christo concredita est, partem adimere tentant*; Decreti Apostolici maiestatem, ad fides controversias dirimendas turpiter deiiciendo. Quinque etenim Propositiones Decreto illo proscriptas, damnare se quoque profitentur; sed alio planè sensu, quam qui à Iansenio traditus & explicatus est, ad quæ Propositiones illas nullatenus pertinere constantissimè asserunt. Hac arte restaurandis disputationibus iisdem sibi locum apertum relinquere parant, & redivivæ litis prolixam materiam.

4. *Quare ut his incommodis præverteretur, & Constitutioni auctoritas sua constaret, atque sincera ejus executio sequeretur,*

retur; Nos in hac urbe Parisiensi congregati censuimus, & per Epistolam Encyclicam his literis adjunctam declaravimus, Propositiones illas & opiniones, esse Cornelij Iansenij, & in sensu ejusdem Iansenij, à Sanctitate Vestra damnatas disertis & manifestis verbis. Quam enim Auctor ille usurpatione privata, novam doctrinam sub specie veteris inducebat, *necessum fuit, ut Apostolica Sedes, judicio lato, ex publica & antiqua Ecclesiae traditione refelleret*: ne Christianae fidei doctrina, pravis ab illo scriptore ad testimonia veterum Patrum quos laudat, adhibitis interpretationibus obrueretur. Nihil quippe aliud egit Constitutione sua Innocentius X. quam ut auctoritatis suae praesidio antiquam fidem muniret, *non dicendo nova, sed dicendo novè*, juxta receptas in scholis Theologiae locutiones, quibus Iansenius quoque utitur. Eo pacto Beatitudo Vestra liquidò explicuit, atque confirmavit, regulam fidei de gratia & libero arbitrio, quam ex parte prius assertam adversus Manichaeos, quod attinet ad arbitrij libertatem, postea Decessores Vestri Innocentius I. & Zozymus cooperantibus Africanorum Conciliorum literis contra Pelagianos plenè constabiliverant: quamque deinde Celestinus I. ac Concilium Arausicanum, juxta Capitula à Sede Apostolica transmissa, & superiori saeculo Tridentinum sollicitè, atque diligenter enucleatam definiverant.

5. Quapropter & Constitutionem ordine Canonico latam, atque genuino in sensu intellectam, quem literae istae patefaciunt, *devotissimo obsequio nos suscipere testamur*: praeterea verò daturos operam profiteamur, ne quis curae nostrae subditus, impunè contraria Vestris definitionibus docere, scribere, aut loqui praesumat; poenis in haereticos à jure decretis, alioquin à nobis statim puniendus. Ex qua concordii omnium sententia, subscriptionibus nostris firmata, Beatitudo Vestra faciliè intelli-

„ get, nulli è Collegio nostro propositum fuisse, ut aliquid
 „ dignitati Constitutionis adversum proferret, aut scribe-
 „ ret: quinimò *destinatum esse nobis, plenissima veneratione*
 „ *Sacram B. Petri Sedem & Sanctitatem Vestram colere*: Cui
 „ prosperos & felices annos vovent, qui sunt cum ea, quã
 „ par est observantiã. Sanctitatis Vestræ, Devotissimi &
 „ addiçtissimi Filij, Cardinales, Archiepiscopi, & Episco-
 „ pi Galliæ in Parisiensi Urbe congregati die 28 Martij A.
 „ D. 1654. „ Hucusq; Epistola Synodica Gallicanæ Ec-
 „ clesiæ.

6. Quam si lector observaverit diligenter, com-
 periet proculdubio, non alio fine ejusdem Ecclesiæ Præ-
 sules ad hanc Synodum congregatos fuisse, quàm defen-
 dendæ auctoritatis & jurisdictionis Apostolicæ causã,
 ut per eam altercationes compescantur, & recta Christi-
 anæ fidei disciplina stabiliatur. Quæ cum operã eorum
 sedari haud poterant, iterũ consultatione Synodali depo-
 sita, more Antecessorum suorum meritò existimarunt,
 Sedem Apostolicam interpellandam, *qui in ea colenda*
semper potiores fuerunt. Nobis quoq; *destinatum esse* (in-
 quiunt) *plenissimã veneratione Sacram Beati Petri Sedem, &*
Sanctitatem Vestram colere: eã nimirum ex causã, quòd
 Laudatissimi Galliarum Episcopi absq; dubitatione sci-
 rent, ipsam Apostolicam Sedem esse turrim David, in qua
 sunt mille Clypei & omnis armatura fortium; ab ipso
 præcipuo Ecclesiæ vertice sibi arma comparanda duxe-
 runt, quorum vel uno ictu conficerent Rebelles Iansenij
 Defensores, turbatoresq; confoderent omnes, atq; adeo
 sertam tectamq; conseruarent in Gallijs à Majoribus ac-
 ceptam fidem, & Ecclesiasticam pacem ac Unitatem,
 quam ex vetustis Patrum Traditionibus proditam, & à
 Sede Petri custoditam, professi sunt iidem Gallicani Præ-
 sules hac eadem Synodali Epistolâ: *Ex vetere* (inquiunt)
fidei deposito, cujus custodia Cathedræ Petri à Christo concredita
est,

est, partem adimere tentant. Quare ut his malis praevertetur, & Constitutioni auctoritas sua constaret: Nos congregati: censuimus: has propositiones, & opiniones: à Sanctitate Vestra damnatas: quæ ut iterum Decreto suo proscriberentur, ad dandam videlicet Gallix pacem, & turbas sepeliendas, eadem subjungunt Epistolâ: Necessum fuit, ut Apostolica Sedes judicio lato, & publico, ex antiqua Ecclesiæ traditione refelleret: ne Christianæ fidei doctrina pravæ interpretationibus obrueretur.

7. Huic Synodicæ Epistolæ adjuncta fuit alia Encyclica ad Archiepiscopos & Episcopos absentes ordinata, quæ ejusdem Pontificis Innocentij Censuræ & judicio subiecta est. Ejus tenorem hîc reproducendum censui, ut advertat Lector, quanti, Constitutionem Apostolicam ejusq; auctoritatem Gallix Episcopi hoc sæculo fecerint. „ Reverendissimis ac Religiosissimis DD. Archiepiscopis & Episcopis per Gallias Fratribus Observandissimis. Cardinales, Archiepiscopi, & Episcopi Parisijs agentes, salutem in Christo & felicitatem. „ Quod B. quondam Augustino, & alijs Concilij Carthaginensis, & Milevitani Patribus, magnis illis Divinæ gratiæ defensoribus assertoribusq; contigit, idem nunc prorsus evenisse nobis videtur. Sperabant illi, sed frustra, post librum quendam, cujus Auctor scriptorq; fuerat Pelagius. ab Innocentio I. Papa anathematizatum & damnatum, Pelagianos non ausuros ulterius de gratia, illa perversa & perniciose sentiendo loquendoq; pectora fidelia, & simpliciter Christiana turbare, sed tanti Præsulis auctoritati cessuros. Et spes quoq; nobis erat homines illos, qui se Cornelij Iansenij Episcopi Yprensensis amatores sectatoresq; profitentur, post ejus ab Innocentio X. anathematizatas & damnatas quinque propositiones, desituros tandem ab omni motu atq; cum suo ille Decreto imperasset ventis futuram in Ecclesiâ tranquillitatem magnam. Sed contra planè quàm expectatû à nobis fuerat,

acci-

„ August.
„ Epist. 91
„ & 95.

„ accidit: mirariq; satis non possumus, *post æquissimam San-*
 „ *ctissimamq; Constitutionem illam*, quâ Beatissimus Papa In-
 „ nocentius X. prædictas quinq; propositiones damnavit,
 „ & ijs quidem verbis, quibus nihil dici potest expressius,
 „ nihil clariùs, homines illos affirmare, imò & persuadere
 „ alijs velle, res duas, vanas omnino & inanes; alteram,
 „ quinque propositiones illas non esse Iansenij: alteram,
 „ damnatas esse eo in sensu, qui ad Iansenium nihil perti-
 „ neat. Potest enim quicquam esse absurdius, quàm tueri
 „ id velle, cui refellendo revincendoq; nihil opus sit mul-
 „ tis rationibus, nihil disquisitione etiam mediocri aut levi,
 „ *sed solâ Pontificiæ Constitutionis, quæ per seipsam rem totam a-*
 „ *peritè dirimit, lectione?*

„ 8. Et quidem cùm ejusmodi sint duæ res illæ, ut
 „ multis videri possint ipsæ per se & sponte suâ ruituræ,
 „ atq; adeo spernendæ prorsus & negligendæ: Nobis ta-
 „ men, quibus compertum est eas ignorantibus infirmisq;
 „ non paucis esse offendiculo, quibusq; pro muneris nostri
 „ ratione præsertim incumbit, ut tollamus omnia scandala
 „ de Regno Dei, visum fuit occurrendum esse huic malo,
 „ comprimendumq; maturè hoc virus, quod jam aliquos
 „ occupavit. Quòd ut fieret acuratiùs, & pro ea quâ par
 „ erat gravitate dignitateq;, quotquot in hac Urbe Regni
 „ primaria negotiorum Ecclesiasticorum causâ fuimus,
 „ Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, collecti in unum
 „ censuimus, hoc quicquid est rei, committendum esse cu-
 „ ræ ac diligentiae Illustrissimorum, Reverendissimorumq;
 „ Fratrum nostrorum Archiepiscoporum Turonensis, Eb-
 „ rodunensis, Rothomagensis, Tholosani, & Episcoporum
 „ Edventis, Montalbanensis, Redonensis, Carnotensis: sic
 „ tamen, ut quicquid inter se ipsi legissent, observassent,
 „ sensissent, referrent ad nos. Iis verò ex ipsa Con-stitutio-
 „ nis lectione, atq; insuper ex opere Ianseniano, quò etiam
 „ quantum ad quinque illas propositiones attinet, studiosè
 „ lege-

legerunt expenderuntq; (*quanquam sola per se ad id sufficiat* „
Constitutio) manifestum & perspectum fuit, illas quinque „
 propositiones verè esse Iansenij, & damnatas esse in vero „
 ac proprio verborum sensu, & eo planè quo à Iansenio „
 traduntur & explicantur. Atq; cum ad ipsi ad nos, sci- „
 licet in unum rursus congregatos, retulissent, & à nobis „
 quoq; idem cognitum & exploratum fuisset, declaravi- „
 mus, & hoc nostro iudicio declaramus, rem planè ita se „
 habere, & nullum dubitandi esse locum. „

9. Quare & eos, qui quinq; illas Propositiones „
 tuentur aut approbant, verè esse ex eorum numero., quos „
Innocentius X. suà illà in Constitutione vocat contradictores, & „
rebelles, & quos vult à Patriarchis, Archiepiscopis, & Episco- „
pis per Censuras & pœnas, contra hæreticos & eorum fautores, „
in iure expressas; omnino coërceri & compesci- Id verò nos „
 omnes, quantum in nobis quidem erit, effecturi sumus: „
 rogamusq; quotquot hinc absunt, Gallicani Cleri dile- „
 ctissimos, & Religiosissimos Fratres nostros, ut idem „
 quoq; pro virili præstent, ut sic idem omnes sentiamus „
 secundum JESUM Christum, & unanimes atq; uno ore „
 honorificemus Deum, & Patrem Domini nostri JESU „
 Christi; ædificemus Ecclesiam Dei: atq; adeo nos ipsos, „
 & eos qui nos audiunt, curæq; nostræ sunt ab ipso com- „
 missi, salvos faciamus. Dat. Parisijs, die 28 Martij „
 Anno Dñi 1654. „

10. Hæc Encyclicâ Epistolâ (quâ laudatæ Consti- „
 tutionis Innocentianæ executio continebatur, & cujus „
 probatio à Pontifice tamquam ultimum quæstionis reso- „
 lutorium desiderabatur) jam jam sperabant Galliæ Præ- „
 sules & quidem justò, exutandos Iansenij Asseclas, quin- „
 que ejus propositiones *ad Iuris* quæstionem tantum de- „
 detorquentes, & vindicantes easdem *in Facti* quæstione. „
 Et sanè peremptorius finis omnibus litibus impositus fu- „
 isset, si Pontifex Innocentius in Rescripto suo ultimo, fa-

Et mentionem fecisset. Laudavit quidem dictus Pontifex locupletissimo literarum testimonio Episcoporum zelum, hortatusq; est, ut studio, & conatu prorsus unanimi conspirantes in Domino, in id sedulo operam dent, quod opportunius validiusq; contulerit ad executionem stabiliendam suæ Constitutionis, atq; Decreti circa præfatas propositiones lati: nihil tamen Summus Pontifex determinavit expressè, his postumis literis suis, an Constitutio illa in Materia quoq; *Facti*, & in proprio sensu Iansenij esset intelligenda: Quare nedum in Gallijs sopitæ turbæ; utiq;, quod non nisi mucrone Apostolicæ potestatis erant perimendæ.

PARAGRAPHVS III.

Ecclesia Gallicana iterum provocat ad Apostolicam Sedem, tamquam ad ultimum Fidei Resolutorium, in Facti questione, Propositionum Iansenij.

I. **N**ON ad Ecclesiam Congregatam, per Concilium Generale representandam, recurrunt Gallicani Antistites in gravissimo Fidei negotio, sed solam denuo interpellant Romanam Apostolicam Sedem, ut illius duntaxat auctoritate, cum causâ & error finiatur, ac tandem pacis turbatores, & propugnatores Iansenij, eadem Apostolicâ potestate concutiantur. Post datam quippe Epistolam Encyclicam, & receptum ultimum Rescriptum Innocentij, quo credebantur extingvendæ reliquæ Iansenismi, minimè cessarunt contentiones, & disputationes perniciosæ, de dictis propositionibus super *facti* questione, eâ videlicet ex ratione: quod in Rescriptis Innocentij omnibus, damnatio propositionum *in proprio sensu*

sensu Iansenij per expressum in terminis istis non continebatur, nullam enim mentionem super *Facti* quæstione Adversarij audierant, sed simpliciter tantum, ut jacent, damnatas, & pro hæreticis declaratas propositiones. Et licet eadem Encyclicâ Epistolâ, Gallicanæ sensus Ecclesiæ satis constiterit, Constitutionem Innocentij, non tantum ut jacent, sed etiam in proprio sensu Iansenij esse intelligendam: nihilominus Fautores Iansenij, qui damnationem Decreto Apostolico contentam, recipiebant; interpretationem Ecclesiæ Gallicanæ Synodaliter factam, in Materiâ *Facti* rejiciebant; atq; adeo certabant continuo, propositiones dictas in alio, à Iansenio, sensu, Diplomate Apostolico proscriptas.

2. His protervis altercationibus majora mala Galliæ minitantibus, jam tandem finem dare, & pacem in Regno stabilire, omni meliori modo studentes Galliæ Præsules, iterum Synodum deponunt Parisijs Anno 1656. in eaq; constituunt, literis Synodalibus flagitare Pontificem Alexandrum VII. Innocentij Successorem, ut fluctus illos quibus hætenus concutiebatur Gallia, pietate sua ipse superet omnes. Lege Conventûs Gallicani hujus, Synodalem Epistolam tenoris sequentis.

3. *Beatissime Pater.* Non obscura sunt Divina Numinis consilia, cur Beatitudinem Vestram ad Episcopatûs apicem, id est Apostolicæ Sedis Principatûm, suffragantibus omnium votis, evexerit. *Intererat quippe rei Christianæ, ut is unitatem Ecclesiæ his difficillimis temporibus regeret, qui pietate sua; cœleste præsidium fidelium gregi promereri posset; atq; prudentiâ suâ, æquæ ac constantiâ, fluctus illos superare, quibus Petri navis, cujus clavo feliciter tenendo admotus est, atrociter concutitur.* Nos sanè qui à Christo Domino in partem sollicitudinis vocati sumus, ministerio nostro id egimus superioribus annis, apud felicis memoriæ Innocentium X. ut Constitutionem ederet, quâ motus in Gallia

„ excitati, ob Iansenij Yprensis olim Episcopi doctrinam
 „ certis capitibus comprehensam, cōpescerentur. Promul-
 „ gatum à Gallicanis Episcopis Decretum, studiosè amplexi
 „ sunt fideles populi, demptis paucis, qui de Iansenij do-
 „ ctrina nihil constitutum fuisse palam cūm simularent, in-
 „ timis animorum sensibus, ex illius damnatione ureban-
 „ tur. Horum cavillationes sine mora comprimendas rati,
 „ iudicio suo decreverunt Religiosissimi Episcopi, quinq;
 „ propositiones illas ad Iansenium pertinere, ejusq; opinio-
 „ nes fuisse proscriptas. Quam suam sententiam cūm re-
 „ tulissent ad eundem Pontificem Maximum, illam huma-
 „ nissimis verbis non solum probavit, sed auctoritatis A-
 „ postolicæ pondere de integro confirmavit, Brevi dato ad
 „ hunc Cleri Gallicani Cætum, qui tunc propediem co-
 „ gendus erat, nisi moræ quædam obstitissent.

„ 4. Porro dum Conventum agimus, primum nobis
 „ studium fuit tuendæ Religionis, quam ab infestis Calvi-
 „ nianæ hæreseos sectatorum molitionibus vindicare cura-
 „ vimus, impetrato à Clementia Christianissimi Regis no-
 „ stri edicto, quo nefarios illorum conatus repressum iri
 „ nobis merito pollicemur. Priorem curam excepit alia
 „ illi germana ob erroris societatem de profliganda Ianse-
 „ niana doctrina, Brevis Apostolici majestatis, quod fre-
 „ quenti cætui legi, promulgari, in acta redigi, omniumq;
 „ subscriptionibus muniri decrevimus. Eadem sanè mentis
 „ alacritate illud suscepimus, quâ Concilij Africani Patres ab ipsis
 „ expetitam Zozymi Epistolam amplexi sunt: quæ Pelagij atq;
 „ Cælestij errores, quos clanculum propagabant, peremptorio decre-
 „ to prostravit.

„ 5. Iisdem artibus grassantur novæ sectæ discipuli:
 „ ac præterea ut à Capitibus suis fulminis Apostolici amo-
 „ liantur ictum, (licet obfirmato animo quinq; proposi-
 „ tiones Iansenio iterum abjudicent) ad Facti quæstionem; in
 „ qua Ecclesiam falli posse docent, controversiam deduce-
 „ re ni-

re nituntur. Quas ingeniorum versutias vera prudenti-
tiq; verborum complexione infregit Breve Apostolicum:
quod tricus illis syllabarum ad umbratiles scholarum di-
sputationes relegatis, decisionisq; auctoritate ad *Iuris*
quæstionem restrictâ doctrinâ Iansenij, quam opere illo
suo explicuit, in Propositionum confixarum materia,
Pontificiâ Constitutione damnatam fuisse declarat, At
enim ut se damnationi subducant, celeberrimum B. Au-
gustini nomen obtendunt, cujus doctrinæ profitentur se
esse sectatores, repudiato etiam, si res eorum ita ferant,
ipso Iansenio. Hujus tamen pravas & detortas, quas
ad Doctoris egregij locos adhibent, interpretationes am-
plectuntur; sicq; Magistrum illum optimum à Cælestino
laudatum, dum verbis colunt, adultero sensu violent.
Quod à nobis adnotari oportuit, in actis de Brevis pro-
mulgatione confectis, ut eorum calliditatibus iretur ob-
viam, quibus incautorum & simplicium animis illudunt,
ac si Augustinum assererent ipsi: à cujus tamen sententia
pertinaciter descendunt, quæ per Constitutionem de ijs,
quæ sunt regulæ fidei adversa, latam, constabilita est;
sicq; in priorem illam fulguriti Ianseniani erroris damna-
tionem recidunt.

6. *Totam videremur debellati hostis gloriam in Decessō-
rem refudisse, nisi constanter orbi Christiano, quis tunc fuisset
particeps curarum, & præcipuus rerum administer, quem Pa-
rens optimus ad laudis ex hoc egregio facinore partæ, commu-
nionem adscivisset.* Decoris istius pars maxima pertinet
ad Sanctitatem Vestram, quæ quidem cū suis nunc au-
spicijs *res Ecclesiæ Universæ inexhaustâ sollicitudine gerat, illud
augere pergat meditatâ, & uberiore si opus sit, Catholici dogma-
tis illustratione.* Nos sanè officio nostro non deerimus, nec
reliqui Episcopi, quos Encyclicâ Epistolâ monuimus, de
rebus in hoc Conventu actis, deque ijs, quæ nobis ge-
renda videntur in Provinciis, ut fideles omnes, obsequio

„ suo & usu, Constitutionem firment, pœnis alioquin à
 „ jure Decretis adversùs hæreticos Episcopali judicio co-
 „ ercendi. Finita est causa Rescriptis Apostolicis, utinam
 „ finiatur & error, si licet verbis Augustini vota nostra
 „ concipere. quorum compotes erimus, si Alexandri VII.
 „ Pontificis Maximi Sanctitas, juxta veterem ritum, Divi-
 „ no Numini illa consecraverit: à quo vicissim longævi-
 „ tatem Beatitudini Vestræ studiosissimè postulant, qui
 „ sunt cum ea, quâ par est reverentia. Obsequentissimi
 „ & devotissimi Filij vestri, Cardinales, Archiepiscopi, E-
 „ piscopi, & Ecclesiastici viri, in Generalibus Cleri Galli-
 „ cani Comitij congregati Die 2 Septemb. 1656. „

7. Jam constat ex hætenus recitata Epistola, Gal-
 licanos Antistites Seditiones in Gallia ortas, & prosecu-
 tas post Innocentij Constitutionem, tot expansis labori-
 bus, per se solos sedare & superare haud potuisse, sed
 potestatem Apostolicam in Alexandro VII. denuò
 requisivisse, ut ipse pro pietate sua, atq; pruden-
 tiâ, valeat *fluctus illos superare, quibus Petri navis, cujus cla-
 vo feliciter tenendo, admotus est; atrociter concutitur.* Et quia
 interpretationes Decreti Apostolici in *Facti* materia, Sy-
 nodaliter licet factæ, minimè proderant sectatoribus Ian-
 senij; Canonibus namq; jubentibus de majoribus causis
 absq; Romano Pontifice, Episcopos nihil debere agere, ut
 confessi sunt Ægypti, Libiæ, & Thebaidæ Patres in Ale-
 xandrina Synodo congregati, Epistolâ ad Felicem Pa-
 pam: Et antiquissima tradit Ecclesiæ regula, jam superius
 recitata, *maiores & difficiliore questiones, semper ad Apostoli-
 cam Sedem deferendas.* Hâc methodo usi Gallicani Epi-
 scopi, addunt hâc eâdem Epistolâ ad Pontificem, ut ipse
*res Ecclesiæ inexhaustâ sollicitudine gerat; illud augere pergat,
 meditatâ, & uberiore, si opus sit, Catholici dogmatis illustrati-
 one;* Opus sine dubio erat, illustratione majori, & de-
 clara.

claratione, nimirum ut Constitutio illa, quæ errores damnabantur, ejusdem Sedis auctoritate interpretaretur: *vetus Ecclesiarum consuetudo suadet* (inquit Concilium Ephesinum jam relatum) *ut ejusmodi res Sanctitati Tue communicentur: digneris igitur hinc sentias præscribere, quò liquidò nobis constet:* de Nestorij hæresi quæstio ibi non erat, quæ pariter cum Persona, Cælestini sententiâ, Romæ jam ante proscripta & condemnata fuerat; de communione tantum agitabatur, communicare ne cum illo oporteat? vel liberè eidem denunciare, ut nullus cum eo communicet? non audent tamen tantæ Synodi Patres, nec Patriarcha Cyrillus, Delegatam à Sede Apostolica licet habuerit auctoritatem, absq; interventu Romani Pontificis hanc in parte judicium ferre, vel sententiam Cælestini interpretari: *Ad hanc enim Sedem necesse est omnem convenire Ecclesiam, in qua semper conservata est ea, quæ ab Apostolis est, traditio;* inquit Gallorum decus Iræneus adversus Hæres. lib. 3. Cap. 3. ut solutionem ibi quisq; accipiat suam.

8. Hanc resolutione ac declaratione Apostolicâ, Gallia quoq; opus habebat ad dirimendas lites in *Facti* quæstione propositionum Iansenij, motusq; sedandos finaliter, quibus nisi Alexander VII. innovatâ Innocentij Constitutione, & aliâ à se conditâ, obstitisset; nefaria pestis tot annis per Gallias grassans, haud eradicata & extincta fuisset. Dedit itaq; Pontifex Alexander aliud Decretum; Sanctæ fidei, ac Sacrorum dogmatum consulendo integritati, quo declaravit, damnationem præfatarum quinq; propositionum in *sensu proprio* Iansenij esse intelligendam. Incipit hæc Constitutio *Ad Sacram B. Petri Sedem* ubi repetitur Decretum Innocentij, post cujus recitationem, hæc ab Alexandro adjunguntur.

9. Cum autem sicut accepimus, nonnulli iniquitatis Filij, prædictas quinq; propositiones, vel in libro
præ-

„ prædicto ejusdem Cornelij Iansenij non reperiri, sed fictè
 „ & pro arbitrio compositas esse: vel non in sensu ab eo-
 „ dem intento damnatas fuisse, asserere, magno cum fi-
 „ delium scandalo, non reformident. Nos qui omnia,
 „ quæ hæc in re gesta sunt, sufficienter & attentè perspexi-
 „ mus, ut potè qui ejusdem Innocentij Prædecessoris jussu,
 „ dum adhuc in minoribus constituti Cardinalatûs munere
 „ fungeremur, omnibus congressibus interfuimus, in qui-
 „ bus Apostolicâ auctoritate, eadem causâ discussâ est, eâ
 „ profectò diligentia, quâ major desiderari non posset;
 „ quamcunq; dubitationem super præmissis in posterum
 „ auferre volentes, ut omnes Christi fideles in ejusdem fi-
 „ dei unitate sese contineant: ex debito nostri Pastoralis
 „ officij, ac maturâ deliberatione, præinsertam Innocentij
 „ Prædecessoris Nostri Constitutionem, declarationem, &
 „ definitionem, harum serie, confirmamus, approbamus,
 „ & innovamus, & quinq; illas propositiones, ex libro
 „ præmemorati Cornelij Iansenij Yprenis, cui titulus *Au-*
 „ *gustinus* excerptas, ac in sensu ab eodem Cornelio intento da-
 „ mnatas fuisse declaramus, & definimus; & uti tales, in-
 „ iustâ scilicet eadem singulis notâ, quæ in prædictâ decla-
 „ ratione & definitione, unicuiq; illarum sigillatim inuri-
 „ tur, iterum damnamus.

„ 10. Ac eundem librum sæpe dicti Cornelij Iansen-
 „ nij: omnesq; alios tam manuscriptos, quam typis edi-
 „ tos, & si quos forsan in posterum edi contigerit, in qui-
 „ bus prædicta ejus Cornelij Iansenij doctrina ut supra da-
 „ mnata defenditur, vel aditruitur, aut defendetur vel ad-
 „ struetur, damnamus itidem atq; prohibemus. Mandan-
 „ tes omnibus Christi fidelibus, ne prædictam doctrinam
 „ teneant, prædicent, doceant, verbo vel scripto exponant,
 „ vel interpretentur publicè vel privatim, palam vel oc-
 „ cultè imprimant, sub pœnis & Censuris contra hæreticos
 „ in jure expressis ipso facto absq; alia declaratione in-
 „ currendis.

11. Præcipimus igitur omnibus VV. Fratribus nostris, Patriarchis, Primatibus, Metropolitanis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisq; locorum Ordinarijs, ac hæreticæ pravitate Inquisitoribus, & Judicibus Ecclesiasticis, ad quos pertinet, ut præinsertam Innocentij Prædecessoris Constitutionem, declarationem, & definitionem, *juxta præsentem nostram determinationem*, ab omnibus observari faciant, ac inobedientes & rebelles prædictis pœnis, alijsq; juris & facti remedijs, invocato etiam si opus fuerit, brachij sæcularis auxilio, omnino cōdërceant. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1656. Kalend. Novemb. Pontificatûs nostri Anno primo. „ hucusq; Constitutio declaratoria Alexandri.

12. Hâc Constitutione perceptâ Gallicani Episcopi, ut olim quadraginta quatuor ejusdem Ecclesiæ Patres in Gallia Narbonensi congregati, de Epistola S. Leonis Encyclica, quinto sæculo memorata, locuti sunt: *Exultavimus Christo propitio lectis Beatitudinis Vestræ literis, & omni instructione patefactâ, omnes intra Gallias constitutos, exultare fecimus; ad confundendos hæreticorum errores: doctrinæ post Deum vestræ, debet quisq; fidelis, ut constanter teneat, sequatur, & credat: sic & isti Laudatissimi Præsules, Decreto Alexandri perlecto, miras in laudes effusi sunt, gratulantes atq; gratias agentes, quòd DEUS voci suæ vocem dederit virtutis, & quasi tuba exaltaverit vocem ad prostrandos & retundendos omnes impetus Iansenianæ sectæ, dum vigilantia & sollicitudine suâ discussit artes, & profligavit errores Iansenij, atq; è finibus Galliæ exules reddidit. Hæc & similia ex proprijs ipsorum verbis inferiùs recensendis percipiet quisq;, intelligetq; clarissimè quid Ecclesia Gallicana hoc ultimo sæculo de Romano Pontifice docuerit? quid crediderit? & quid de auctoritate illius in proferendis hæresibus, & judiciaria*

PARAGRAPHUS IV.

Eadem Gallicana Ecclesia, postremis literis Synodalibus, in Causa Iansenij, recognovit, ultimum à Successoribus Petri querendum esse refugium, in negotio Fidei.

I. **A**Ccepto supradicto ab Alexandro Rescripto, quo Constitutionis Innocentianæ innovatio, & ipsius Alexandri de quinque propositionibus in sensu proprio Iansenij damnatis, declaratio definitiva continebatur; toto studio, omniq; conatu curarunt Galliæ Patres, implorato etiam Regiæ Majestatis auxilio, ut prædicta Alexandri Constitutio, tamquam Sacrosanctum dogma fidei, daretur executioni; quòd ut facilius sine tergiversatione fieret, procurant à Rege Generale Edictum, ad Magistratus Galliæ universos, quo præcipitur subditis sibi omnibus, ut ad præscindendas, & impediendas, quæ oboriri possint ab Hæreseos reis, in contraventionem Decreti Apostolici, difficultates, executionem illius omni operâ juvent, & zelo tueantur.

2. Subsecuta igitur fuit præfatæ Constitutionis publicatio per Gallias, & lites omnes hoc in negotio credebantur esse finitæ, atq; sepultæ; sed cuncta ista specie tenus tantum pacata reddebantur, pluribus clanculum, & palam postea mulitantibus, Ecclesiam in *Facti* quæstione, privilegium infallibilitatis non habere, adeoq; in terminandis ejusmodi propositionibus falli posse, asserbant; & sensus alios Catholicos, interpretandis illis propositionibus, dare volebant: Cum tamèn hæc Iansenij Materia ad *Juri* quæstionem fuerit revocata, & de *Jure* utraq;

utraq; Apostolica Constitutio intelligenda, ut ipsi Galliani Episcopi confessi sunt in Epistola ad Alexandrum, supra relata: *Breve Apostolicum: quod tricis illis syllabarum, ad umbratiles scholarum disputationes relegatis, decisionisq; auctoritate ad Juris quæstionem, restricta doctrina Iansenij, quam opere illo explicavit, in Propositionum confixarum Materia, Pontificiâ auctoritate damnatam fuisse declarat.*

3. Et aliâs in Controversia septimi sæculi Parag. 3. memoratum, *Materias Facti*, ad *Juris* quæstionem plerumq; reduci, quando ex ipsius Auctoris scriptis, sensus hæreticus apertè eruitur, unde execrans v. g. aliquis, Lutheri doctrinam, & existimans hæreticam ejus non fuisse mentem, sed sensum Catholicum habere posse, non tantùm hæreticus ille censendus esset, sed & temerarius dicendus, cùm ex ipsius doctrina Lutheri, sensus hæreticus manifestè colligitur, atq; adeo sufficere *Juris* infallibilitatem ad proscribendos ejusmodi errores, plectendosq; anathematismis obstinatos Auctores. Aliud est de *Materia Facti* puri, à sola hominum informatione dependentis, quæ interdum Ecclesiæ Judices fallere potest; sed hæc ad præsens de Iansenio non occurrit, cùm ex doctrina illius, sensus propositionum hæreticus, & doctrinæ Catholicæ omnino obvius, clarissimè cognoscatur. Quare à rectitudinis regula, non sine temeritatis nota, illi deviabant, qui propositionibus istis manifestè hæreticis, sensus Catholicos novos excogitare, & affricare subtiliter studebant.

4. Hæc innovata Doctorum aliquorum deliramenta, quibus vera & sincera executionis via Decreti Apostolici præcludebatur, & Propositionum dampnatio, doctrina Iansenij, atq; fides Catholica, duabus Pontificum Romanorum Constitutionibus tradita, in dubium vocabatur, ex Gallijs excutere, & dogma Orthodoxum auctoritate Apostolica præscriptum, in Regno stabilire volen-

tes Galliæ Episcopi, tollereq; de medio tritici zyzania; deponunt iterum Synodum Parisijs Anno 1661. in qua constituunt unanimiter, Apostolicam Sedem denuò interpellandam, ibiq; ultimum quærendum refugium, ut nimirum illius Constitutio genuinè exequi, & lues Ianseniana tandem à Finibus Galliæ depelli possit: conficiuntque ad Alexandrum Synodalem Epistolam; ex qua, ut observet Lector, quis sensus Gallicanæ Ecclesiæ Præfulum ultimus, hoc sæculo extiterit, de inerrabili iudicio Apostolicæ Sedis, in profligandis & exuflandis hæresibus sine ullo Congregatæ Ecclesiæ adminiculo? & quanti Constitutionem præfatam Alexandri fecerint? quidve de ea fuerint interlocuti? eam proprijs ipsorum verbis hîc reproduco, quam, magnitudo exigit argumenti.

5. *Beatissime Pater. Ad Petri Sedem per nos accurrit*
 „ *Ecclesia Gallicana*, jam pridem tuoq; obsequens Decreto,
 „ quâ par est vigilantia, & labore sollicitè curat, ut proscri-
 „ pta jam pridem à Sanctitate Tua, Iansenij dogmata pro-
 „ cul è Galliæ finibus exulent. Ad eam enim novimus re-
 „ ferri debere, ut aiebat Innocentius I. quòd per totum
 „ mundum possit in omnibus Ecclesijs in commune pro-
 „ desse. Quòd præcipuè locum habet in his quæ spectant
 „ ad exequendum Apostolicum rescriptum tam salutare
 „ Reipublicæ Christianæ, quàm Tibi magnificum, quo
 „ quinq; propositiones è Iansenio excerptas prolocutus es,
 „ damnatas esse ab Antecessore tuo in sensu ab Auctore in-
 „ tento. Jam dudum Montium tuorum altitudo, primos
 „ divini solis excipiens radios coruscabat in illo Eminen-
 „ tissimorum Purpuratorum Procerum cætu, è quibus Do-
 „ minus illuminat tamquam à montibus æternis, & turbantur
 „ insipientes corde, unde adscitus es à Decessore tuo,
 „ ut doctissimus fidei nostræ Mystes, ad efferenda ex divinis
 „ Ecclesiæ adiutis dogmata, & ad enucleandos hæreticos
 „ qui in Iansenio latebant, sensus.

6. Scimus te Summi hujus Pontificis consiliorum & curarum fuisse participem : Tuam opem in hoc negotio valdè fuisse probatam, Teque non minùs feliciter, quàm strenuè laborasse; ita ut, sicut quondam Prosper de studio Africanorum Conciliorum in profliganda hæresi Pelagiana dicebat, *tuâ industriâ discussæ artes, utriusq; retectus sit hæretici sensus.* At postquam supra montem illum, qui est in vertice montium, ascendisti, ut evangelizares sion; vox Domini in manu forti; quippe *dedit Deus voci tuæ vocem virtutis in Beatitudine Tua, qua locuta est, sicuti potestatem habens;* clamavit & quasi tuba exaltavit vocem suam, ad retundendos omnes impetus Iansenianæ sectæ. Hoc patuit, cùm incipientes Summi Pontificij Tui curas onerasti ad exquirendas omnes hujus hæreticæ pravitatis versutias, editâ tuâ Constitutione, quam Episcopi Gallicani in posterioribus Comitij officio suo incumbentes, summâ erga Tuum Apostolatum reverentiâ receperunt, quem Valentinianus divinæ Fidei Principatum appellat, & fidem explicatam in illis quinq; propositionibus, *non à Te inventam, sed Tibi à Deo creditam,* cujus exaltatio, fuit tua provectio, proprijs subscriptionibus firmaverunt; & ab omnibus Episcopis, eorumq; mandato, ab omnibus Presbyteris, & inferioris gradûs Clericis tam exemptis, quàm non exemptis, firmandam censuerunt. Ad quod remedium excitati sunt per Apostolicum Breve, quo Innocentius X. eos exhortatus est, ut sedulo studio, conatuq; prorsus unanimi conspirantes in Domino, darent operam in id, quòd opportuniùs validiùsq; conferret, ad executionem stabiliendam, firmandumq; penitus usum suæ Constitutionis.

7. Ita ex præcepto Sanctissimi Pontificis illi egerunt, nulla alia meliori data via, quàm dicta Constitutio ipso usu roboraretur. Et hoc ex instituto Majorum, qui ad vindicandum veram fidem, Sanctionibus Summorum

„ Pontificum, & Decretis Conciliorum subscribebant. Sic
 „ Ecclesiæ unius institutionis jura commiscebant, ut pateret
 „ ex Iræneo Christianos omnes unius esse labij, atq; unius
 „ oris. Ita contra hæreticos portabant fidem chirographo
 „ munitam, quæ Joanne dicente vincit mundum. Ex illo
 „ Ecclesiæ more Leo II. sextæ Synodi subscriptionem o-
 „ mnibus Episcopis imperat, ut secundum ejus Epistolæ
 „ verba, omnis Episcopus, cum Dominus ad judicandum
 „ venerit, consortem se Apostolicæ Sedis per suæ manûs
 „ signaculum demonstret. Idem quoq; Pontifex se omni-
 „ um subscriptiones ad Petri confessionem depositurum
 „ pollicetur, ut mediante Petro, Christo ipsi offerantur.
 „ Hoc idem statuit Concilium Tridentinum; & ad den-
 „ sandam (ut Tertulianus ajebat) disciplinam, omnibus
 „ etiam Presbyteris, & Clericis, fidem definitam scripto
 „ profiteri, & damnatas hæreses anathematizare præcipit,
 „ ad abrodendam omnem penitus hæreticorû cavillationem.
 „ 8. His prudentissimè statutis Episcopi Gallicani, Apo-
 „ stolicæ Sedis auctoritate muniti, scuto fidei, & Catholicæ
 „ veritatis loricâ protecti, repentino veluti exciti classi-
 „ co, conglobatis agminibus vilisunt in causâ fidei opitu-
 „ lârî, ut impia secta, propugnante Sanctitate Vestra, in
 „ æternum prostrata succumberet, sicut habetur in Epi-
 „ stola Concilij Mediolanensis ad Leonem. Sed veluti si
 „ totus orbis Christianus esset in securitatem compositus,
 „ exploso & exustulato errore, Vaticani fulmine, vis ho-
 „ rum statutorum aliquatenus imminuta est per non usum,
 „ plurimis non subscribentibus, neq; de subscriptione re-
 „ quisitis; acribus initijs, incurioso fine; omnia in speciem
 „ pacata videbantur: sed quibus compositis rebus nulla
 „ spes, omne in turbido consilium, lingvâ suâ cæperunt
 „ concinnare dolos, & veluti si æternum Sacramentum
 „ Iansenio dicturi essent, exquisierunt novos sinus, & no-
 „ vos sensus interpretandis illarum propositionum voca-
 „ bulis.

bulis. Ita novarum rerum avidi nihil intentatum reliquerunt, ut Fides hæc, quasi dubia retractaretur, & damnatæ clarissimis verbis Iansenij propositiones, redivivis conatibus excitarentur.

9. Solertes sibi videri volunt, omnia verba Iansenij ad aliquem sensum Catholicum futiliter detorquentes, quamquam tui observantiam imitentur, contumaciæ propiores. Interim sermo eorum sicut cancer serpit, scinditq; populū Christianum studia in contraria diversis incitamentis. Hæc indicia non aspernati sumus, neq; volumus alere dubitatione, aut cunctatione bellum. Quapropter Beatissime Pater, nobis visum est sociatis laboribus, conjunctisq; viribus, tuam exequi Constitutionem, atq; aliam Decessoris tui, sicq; hanc luem ab Ecclesia procul depellere. Insistentes igitur vestigijs Decreti ultimorum Comitiorum Cleri nostri, te audimus loquentem sapientiam inter perfectos, & volumus servare, quæ ad pacem sunt Jerusalem, ut commendat Cælestinus. Et ut continuò præstetur assensus dictæ Constitutioni, ab omnibus Clericis, quin ab ipsis etiam Episcopis subscriptionem duximus requirendam, sub pœnis in tuo diplomate expressis. Et si qui sunt, qui aliter se gerant, (quod absit) aut qui novarum rerum, vel occultæ societatis suspicione laborent, reos læsæ Fraternitatis reputamus, innodatos pœnis, quæ de Ecclesiasticis regulis, & Canonum promulgatæ sunt disciplinis adversus Episcopos negligentes, vel dolosè agentes in negotio inquirendæ hæreticæ pravitatis.

10. Encyclicam quoq; ad omnes misimus, quæ certiores eos de his omnibus faciat, & quid deceat in hac causa Catholicæ unitatis ac veritatis Sacerdotes ex Constitutionis tuæ præscripto. Optamus verò, ut omnes nobiscum choro gaudij celebrent, de profligato Iansenij dogmate sub tanti Pontificis auspicijs, eodem voto,

voto, quo Patres olim Concilij Chalcedonenfis, in Relatione ad Pulcheriam Augustam. Te enim novimus Montem illum Domini. ad quem confluent omnes, id est, ea propensione feruntur, quâ flumina per alveos suos; ad Te ita fluimus, ita ferimur pondere amoris & observantiæ in Te nostræ. Cum hæ partes præcipuæ sint Ecclesiæ Gallicanæ, debitam Apostolicæ Sedi exhibere reverentiam: Te solum suspicimus tamquam montem coagulatum, montem pingvem; & inclamamus attendentes gregi nostro, super quem Spiritus Sanctus posuit nos regere Ecclesiam Dei: ut quid suspicamini montes coagulatos? Nullum quippe novimus montem coagulatum, quàm Apostolicum, ubi doctrina celestis, sicut lac parvulis, bene autem valentibus, tamquam solidus cibus ministratur. In hoc monte nos ipsi pascimur (ut ait D. Augustinus ad populum suum) Pascimus vos, pascimur vobiscum.

II. Et quia in eo Dominus docet, statuimus ibi (secundum verba Tertuliani) finem quærendi, stationem credendi, expunctionem inveniendi. Tuam ergo auctoritatem nobis forè præstò speramus adversus eos, qui omnem curiositatis libidinem effundunt post definitam Fidei doctrinam, nec ad Martiani dictum attendunt, quo ait: cum quis post acceptam fidei veritatem aliquid amplius quærit, mendacium quærit. In te autem velut in Petri Successore, nostrum omnium fortitudo firmata est; cum ad consultationem nostram Responsum ab Apostolica Sede manavit adversus scientiam falsi nominis, quæ in D. Augustini doctrinam invaserat, atq; ejus nomine circumferebatur. Causa hæc jam finita; si aliqua novitas iterum emerferit, indiget tantum in solatium, defensione Tua, ut Flavianus de hæresi Eutychiana ad Leonem scribebat, Exurgat veritas, & de sua patientia erumpat, Tuo munita præsidio, quæ jam dudum abscondi erubescibat.

12. Adhibita charitate mansuetudinis, adhibeat
Sanctitas Tua charitatem severitatis: jaculare fulmina
ex altissima tua specula, adversus scientiam extollentem
se supra scientiam Dei, dum nos totius Ecclesiæ Gallica-
næ vires colligemus, atq; instructa acie depugnabimus
sub tuis auspicijs, & Christianissimi Regis tutela, cui
non solum Regium, sed etiam Sacerdotalem animum in
hoc negotio inesse gaudemus, & gaudere Sanctitatem
tuam novimus eo sensu, quo Leo de Theodosij Augusti
animo in Eutychiana hæresi obruenda loquebatur.

13. Enituit enim in hac Ianseniana lue procul e-
limanda non solum Regis, Reginæq; Matris pietas singu-
laris, sed etiam Eminent. Cardinalis Julij Mazarini ze-
lus, ac studium, quo virus-hoc ne latius serperet, vel
crescendo noceret, in Aula Regia, totoq; Regno vias o-
mnes illi præclulit. Tot tantisq; suffulta prælijs Ec-
clesia Gallicana, terribilis ut castrorum acies ordinata,
sistit se Sanctitati Tuæ, cujus armata fulmine, non minus certos,
quàm gloriosos in profliganda hac nova hæresi sperat triumphos.
Hæc consociatis in unum animis; viribusq; nostrum o-
mnium, disjunctos in contrarias partes paucorum sensus,
ad veram germanamq; fidei normam revocare conabi-
tur, & firmissimam supra petram, vel angularem Chri-
sti lapidem fundata, inter varias insultantium Novato-
rum procellas immota, ac in æternum duratura, victrix-
que gloriabitur. Nos interim Beatissime Pater, Tuam
demirari gloriam, earumq; splendorem virtutum, quas
Pontificalis in te dignitas non peperit, sed invenit, Di-
vinam profusis votis implorabimus clementiam, ab eaq;
prolixam Sanctitatis Tuæ publico bono sospitatem de-
poscemus, eadem semper animi propensione, quâ sumus
Beatissime Pater. Obsequentissimi ac devotissimi filij,
ac servi vestri, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Ecclesia-
stici Viri in Comitij Generalibus Cleri Gallicani Parisiis;

congregati. Parisiis die 20 Februarij 1661. „

14. Jam satis apertus, & exploratus est unicuiq; ex hæcenus recitata Epistola, Gallicanæ sensus Ecclesiæ, de auctoritate & inerrantia Romani Pontificis: in ipsa nimirum Apostolica Sede, absq; ullo Ecclesiæ Congregatæ per Concilium Generale repræsentatæ interventu, ultimum credunt remedium, ex vetusta SS. Patrum trutinâ, in prostratis & propulsandis erroribus, profligatis & profligandis hæresibus, & dirimendis omnibus controversijs fidei, *statuimus* (inquiunt) *ibi finem querendi, stationem credendi, expunctionem inveniendi*, in culmine videlicet Apostolicæ Sedis, *quia in eo Dominus docet*: Ultimum in Petri armatura & successorum ejus, adversus omnes impetus pravitatum ponunt refugium, indubitatos inde reportaturi triumphos, *tot, tantisq; suffulta præfidijs Ecclesia Gallicana. terribilis ut castrorum acies ordinata sistit se Sanctitati Tuae: cujus armata fulmine, non minus certos quam gloriosos in profliganda hac nova hæresi sperat triumphos.* Et iterum: *In Te autem velut in Petri Successore nostrum omnium fortitudo firmata est.* Item: *Episcopi Gallicani Apostolicæ Sedis auctoritate muniti, scuto fidei, & Catholicæ veritatis lorica protecti: visi sunt in causa fidei opitulari.*

15. Manifestant autem patentem veritatem, pluribus Patrum & Conciliorum exemplis, eandem Apostolicam Sedem, montem esse Domini, ad quem confluere omnes necesse est, in causa Catholicæ unitatis, & orthodoxi dogmatis: *Te novimus montem illum Domini, ad quem confluant omnes.* Quod autem nullum aliud præter Romanæ Sedis & sedentis in ea Pontificis recognoverint tribunal in ferendis, & ultimò terminandis sententijs in materia fidei, adjiciunt ejusdem Ecclesiæ Gallicanæ Præsules ad æviternam posterorum memoriam (quæ nē excidant, eorum propria hîc reincudi curavi verba.) *Nul- lum (ajunt) novimus montem coagulatum, quam Apostolicum,*
ubi

ubi doctrina cælestis, sicut lac parvulis, bene autem valentibus, tamquam solidus cibus ministratur. Et ut patefaciant Catholico orbi, hanc opinionem non esse novam, sed ex veteri Ecclesiæ deposito erutam, provocant ad vetusta Concilia, & antiquorum patrum uniformes recitant sententias, Antecessoresq; interpellant suos, atq; subjungunt: Cum hæ partes præcipuæ sint Ecclesiæ Gallicanæ, debitam Sanctæ Sedi exhibere reverentiam: sequitur: Te solum suspicimus tamquam montem coagulatum, montem pingvem; utiq; in retuso dogmate, & prostrata hæresi Ianseniana; clamavit & quasi tuba exaltavit vocem suam, ad retundendos omnes impetus Iansenianæ sectæ, per explicatam videlicet Apostolica Constitutione in quinque propositionibus Catholicam fidem, non à Te (inquiunt) inventam, sed Tibi à Deo creditam. Dedit quippe Deus vocem suam, vocem virtutis in Beatitudine Tua, quæ locuta es sicuti potestatem habens: Tuâ industriâ discussæ sunt artes.

16. Quid clariùs? quid exactiùs pro Cathedræ Petri excellentia, ejusq; potestatis & jurisdictionis auctoritate dici potuit ab Ecclesiæ Gallicanæ Antistitibus? quibus nusquam placuit, aliud posteris credendum decernere, nisi quòd sacrata, sibiq; in Christo consentiens, veterum atq; Antecessorum tenuisset antiquitas. Et ut verbis Cælestini Papæ edisseram: *Hanc venerandam antiquitatis canitiem, Patres omnes (Galliæ) venerati sunt, & vetustatis trutinâ omnes omnino controversias appenderunt. Quas jam dudum, ante, & post Concilium Constantiense atq; Basileense, ventilatas, sopitas, & exuflatas, hodie iterum resuscitant Novatores, & quali doctrinam ipsi novam attulerint hucusq; incognitam, nos tamquam insensatos, erudiendos provocant ad Palæstram: Venite o insipientes & miseri (inquit Vincentius Lyrenen. Novatorum nomine) qui Catholici vocitamini, & discite fidem veram, quam præter nos nullus intelligit, quæ multis ante sæculis latuit, nuper*

apud Lyrenen. Cap. 27.

Cap. 27.

Marcian.
in Edicto.

verò revelata & ostensa est; sed discite furtim atq; secretim, delectabit enim vos: & iterum cum didiceritis, latenter docete, ne mundus audiat, ne Ecclesia sciat, paucie namq; concessum est, tanti mysterij capere secretum. hucusq;,, licet ironicè, Lyrenensis. Verùm his deliris Novatorum vocibus cum Marciano Imperatore reponimus: Verè impius & sacrilegus est, qui post Sacerdotum sententiam, opinioni suæ aliquid tractandum relinquit. Nihil ultra liceat novitati, quia nihil addi convenit vetustati: Perspicua majorum fides, nulla ceni permixtione turbetur. S. Xystus Epist. ad Episcopos Antiochiæ.

PARAGRAPHVS V.

*Alexander VII. terminat peremptoriè Ianse-
nij negotium, & finaliter lites dirimit in Galli-
cana Ecclesia, absq; interventu Ecclesiæ Con-
gregatæ per Concilium Generale re-
presentatæ.*

I. **H**Uc usque, ad Annum videlicet 1661 & ultra, facies Gallicanæ Ecclesiæ inturbido fluctibus Iansenismi obruebatur, & quasi navicula vehementioribus ventis agitata, intus forisq; periclitabatur: Cur autem non mergita? cur non vortice maris absorpta? tanto pro tunc onesta pondere hæreticorum; nisi quia Christus in Petro & ejus Successoribus semper est inventus in ea: alioquin planè perire necesse erat, tantorum dissidiâ sectatorum, si curâ tantum hominum, non Petri ejusq; Successorum auctoritate regeretur, quòd ex hætenus relatis, & alijs ejusdem sæculi Gallicanæ Ecclesiæ factis, quisque (nisi præoccupato sit animo) fateri tenebitur. Cur autem nedum à fluctibus libera? & ad portum veræ pacis & unitatis necdum sit perducta? licet tantis ab Apostoli-
ca Se-

ca Sede munita præsidij, & tot suffulta fuerit patrocinijs: negotium Lector comperiet, intelligetq; perspicuè, quomodo obortæ circa fidem Controversiæ, non Congregatæ alicujus Ecclesiæ decisione, sed Apostolicæ Sedis auctoritate immediatâ finaliter sint terminandæ, & errores nonnisi mucrone Apostolico profligandi, atq; errantes in viam salutis sola Petri directione reducendi.

2. Post datam quippe ultimam Synodalem Epistolam Paragrap. superiori recensitam, à Congregatis Gallicanæ Ecclesiæ Præsulibus, quâ ad excutiendum radicis virus Iansenismi, subscriptio requirenda ab omnibus Episcopis & Clericis, à Pontifice, ut in Gallia omnino fieret, postulabatur, ut hæc extrema ab ipsis cogitata methodo, fides hucusq; in Regno fluctuans stabiliatur, depellatur schisma, & roboretur ipsa Apostolica Constitutio, ejusq; plena subsequatur executio & observantia, ac tandem aliquando in tranquillo statu ipsa eadem Gallicana Ecclesia constituatur.

3. Quia verò à dictis Galliæ Patribus, nihil adnexum fuerat præfatæ Synodali Epistolæ, de præscribenda à Pontifice formula, quam in subscriptione omnes sequi deberent, sed eandem sibi metipsis reservarunt conficiendam, quam defacto confecerunt, & decreto sanxerunt, ut juxta tenorem ejus à toto Galliæ Clero Constitutionis Apostolicæ subscriptio fieret. Existimabat Alexander Pontifex, hoc pio Episcoporum studio, perniciosâ Novatorum zizania ex agro Dominico evellenda; & ut in Oriente olim successerat pax & unitas fidei, omnibus Episcopis mandâte Leone II. Sanctioni Apostolicæ & sextæ Synodo adversus Monothelitas subscribentibus, hoc idem in Gallia quoq; sperabat profuturum. Unde in Rescripto Brevi, quod eodem anno 1661. die 6 Maij dederat Alexander, Galliæ Episcopis, magnâ cum lætitia insignem eorum laudavit animum, quod præstanti & vigili.

zelo, tuendæ puritati doctrinæ, quam de fontibus Salvatoris hausit, & à Romana Ecclesia traditam acceperunt, studuerint.

4. Verùm enim verò cùm prædicta ab ipsis Galliæ Episcopis concepta formula Clero fuisset intimata, nihil non moverunt versutissimi sectatores Iansenij nec non alij Galliæ Doctores, pro istius formulæ elusione, ut subscriptionem Constitutionis superfugerent, factum in contrarium allegantes simile Constantiensis Concilij, in quo dum quæstio agitabatur de formula conficienda in materia fidei contra errores Husii & Wicleffii, eadem, non ab Episcopis Synodaliter licet congregatis, sed ab ipso Pontifice Martino præscripta, & toti Ecclesiæ fuerat promulgata. Quare novæ iterum pullularunt in Clero turbæ atq; contentionēs, alijs clamantibus ut juxta formulam illam subscriptio Constitutionis fieret, alijs è contra asserentibus, hanc formulam ut potè ab indebita auctoritate factam, neminem posse ligari: Durarunt hæc scandala ad annum 1665. Quibus eradicandis, iterum egerunt Galliæ Antistites apud Sanctam Sedem studiosissimè per Christianissimum Regem, ut vel prædictam formulam probaret auctoritate, vel ipse Pontifex conficeret aliam. Destruxit itaq; Alexander præscriptam ab ipsis formulam, & aliam ipse composuit, adjuncta Constitutione, quâ mandatum continebatur, ut juxta tenorem ejus Sanctioni Apostolicæ subscriberent non solum Archiepiscopi & Episcopi, verùm quicumq; alij Ecclesiastici Ordinis, tam Regulares, quàm sæculares, etiam Moniales, Doctores, Licentiati, alijq; Rectores atq; Magistri. Tenor Constitutionis ut sequitur.

5. *Alexander Episcopus servus servorum Dei.* Regiminis Apostolici Divinam providentiâ nobis quamvis immeritis commissi, ratio postulat, ut ad ea potissimum, quæ Catholicæ Religionis integritati, & propagationi, ani-

animarumq; saluti, & fidelium tranquillitati consulere
apta & idonea esse judicantur, animum & curam omnem
quantum licet in Domino applicemus. Quamobrem
Cornelij Iansenij hæresim in Gallijs præsertim serpentem,
ab Innocentio X. felicitis recordationis Prædecessore no-
stro ferè oppressam ad instar colubri tortuosi, cujus caput
attritum est; in varios gyros, & cavillationum defluxus
euntem, singulari Constitutione ad hunc finem edita,
altero assumptionis nostræ anno extingvere conati su-
mus.

6. Sed ut multiplices hostis hominum generis ar-
tes adhibet, nondum plenè consequi potuimus, ut omnes
errantes in viam salutis redirent; qui tamen unicus erat
votorum & curarum nostrarum scopus, quibus operam
& industriam suam egregio sanè studio Venerabiles Fra-
tres nostri Archiepiscopi & Episcopi Regni Galliæ ea-
rundem Constitutionum Apostolicarum executioni præ-
cipuè intenti contulerunt, & Carissimus in Christo filius
noster Rex Christianissimus, singulari pietate auxiliarem
dexteram strenuo ac constantissimo animo porrexit.
Cum autem præfatus Rex Christianissimus eodem religi-
onis zelo ductus, per suum in Urbe Oratorem nobis si-
gnificari exponiq; curaverit, nullum aliud opportunius
remedium pestiferæ hujus contagionis reliquijs extirpan-
dis adhiberi posse, quàm si omnes certam formulam sub-
scriberent nostra auctoritate firmatam, in qua quinque
propositiones, ex Cornelij Iansenij libro, cui titulus *Au-*
stinus, excerptas sincerè damnarent; ac proinde illam à
nobis quanto citius expediri, ad quælibet effugia præclu-
denda, omnesq; removendos obtentus flagitaverit: Nos
tam pijs dicti Regis Christianissimi votis, benignè annu-
endum esse ducentes, formulam infra scriptam ab omni-
bus Ecclesiasticis, etiam Venerabilibus nostris Fratribus
Archiepiscopis & Episcopis, nec non alijs quibuscunq;

Eccle-

„ Ecclesiastici Ordinis, tam Regularibus, quàm sæculari-
 „ bus, etiam Monialibus, Doctoribus, & Licentiatis, ali-
 „ isque Collegiorum Rectoribus atq; Magistris subscribi
 „ districtè mandamus, idque intra tres menses, à die publi-
 „ cationis seu notificationis Præsentium. Aliàs contra eos,
 „ qui intra terminum præfatum non paruerint, irremissibi-
 „ liter procedi volumus, juxta Canonicas Constitutiones
 „ & Conciliorum Decreta.

*Sequitur Formula á Pontifice præscripta
 ab omnibus supradictis subscribenda.*

7. Ego N. Constitutioni Apostolicæ Innocentiæ X. data
 die 31 Majj 1653. & Constitutioni Alexandri VII, datæ 16
 Octobris 1656. Semmorum Pontificum, me subycio, & quin-
 que Propositiones ex Cornelij Iansenij Libro, cui nomen Au-
 gustinus, excerptas, & in sensu ab eodem Autore intento,
 prout illas per dictas Constitutiones, Sedes Apostolica damnavit,
 sincero animo rejicio, ac damno, & ita juro sic me Deus adju-
 vet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

8. Decernentes insuper præsentis Literas semper
 „ & perpetuò validas, & efficaces existere & fore, suosq;
 „ plenos & integros effectus sortiri & obtinere, sicq; per
 „ quoscunq; judices ordinarios & delegatos ubiq; publica-
 „ ri & definiri debere, sublata eis & eorum cuilibet qua-
 „ vis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctori-
 „ tate; ac irritum & inane esse, si fecus super his à quo-
 „ cunq; quavis auctoritate scienter vel ignoranter conti-
 „ gerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Ar-
 „ chiepiscopis, & Episcopis, alijsq; Locorum Ordinarijs
 „ committimus, & mandamus, ut singuli in suis Diœcesi-
 „ bus, ac locis suæ Jurisdictioni subiectis præsentis Lite-
 „ ras, & in eis contenta quæcunq; exequantur, & exequi
 „ ac observari ab omnibus curent; & inobedientes quos-
 „ cun-

cunque, per sententias, Censuras, & pœnas, aliaq; juris „
& facti remedia, appellatione postposita, invocato etiam „
ad hoc, si opus fuerit, brachij sæcularis auxilio, omni „
no compellant. Volumus autem ut Præsentium tran- „
sumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscri- „
ptis, & sigillo alicujus Personæ in dignitate Ecclesiastica „
constitutæ munitis, eadem fides prorsus adhibeatur, „
quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si essent exhibi- „
tæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc „
nostram Constitutionem & ordinationem infringere, vel „
ei ausu temerario contraire. Si quis hoc attentare præ- „
sumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & BB. Pe- „
tri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. „
Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarna- „
tionis Dominicæ 1665. Kalend. Martij, Pontificatus No- „
stri Anno decimo. „ Hæc est ultima Constitutio Apo- „
stolicâ in negotio Iansenij.

9. Post cujus in Gallijs publicationem unâ cum
oblata à Pontifice formula, executio Decretorum Apo-
stolicorum circa Propositiones Iansenij subsequuta fuit,
sicq; omnia schismata & scandala, quæ tot annis vige-
bant & intrebrescebant in Regno, è laribus ejusdem
depulsa sunt. paxq; tandem cum tranquillitate deside-
rata, illi reddita Ecclesiæ: Quod factum planè non fu-
isset, nisi S. Apostolica Sedes illius incolumitati & inte-
gritati instigantibus & demandantibus ipsius ejusdem Ec-
clesiæ Præsulibus, summâ vigilantia prospexisset. Sacro-
sancta enim retinentes Decessorum suorum vestigia, &
eorum exempla sequuti, ab Ecclesiæ unitate, & Sedis
Apostolicæ obedientia, nec in apice ausi resilire, aut
contra Canonum statuta prorumpere, quinimò constan-
tissimè semper professi laudatæ Gallicanæ Ecclesiæ Patres
(ut ex relatis hætenus ejusdem Ecclesiæ factis per sæcu-
lorum series ordine suo monstratum) Romanæ Ecclesiæ

458 *Ex Contr. XVII. seculi, In Causa Cornel. Ian.*

In vit. „
Ott. lib. „
2. Cap. 3 „

nullam à Concilij legem præfixam, aut eorum Canonibus limitatam auctoritatem; cum omnia Concilia per eandem Romanæ Sedis auctoritatem & facta sint, & auctoritatem pariter ac robur acceperint, atq; in eorum statutis Romani Pontificis reverenter semper excepta fuit majestas. „ Ecclesiasticæ quippe dignitatis, ac Religionis firmamentum (ajebat olim Otto Episcopus Babenbergensis ad Paschalem Papam) in Christo, petra semper est, & in Petro ejus discipulo, ac ejus Successoribus, li-
„ nea & virga directionis, virga Regnorum, Pontifica-
„ tum, & omnium potestatum in Ecclesia: à qua aber-
„ rare insanum est. „

10. Quod autem aberret hodie & recedat ab ea Auctor Anonymus, non mirum: In Arca Noë ubi septem tantum fuerunt homines, unus reprobus derisor Patris inventus est: In Domo Abraham unum filium dignum ejectione novimus: *Ejce ancillam & filium ejus.* De duobus verò geminis Isaac legimus, unum fuisse perditionis filium. Et ut de Christianis loquar; semper in Ecclesia Christi proditor Judas patitur. In Antiochena Nicolaus fornicationis laudator: Simon lucrorum sacrilegus sectator, & (ut verbis Augustini utar) semper abundabit palea, donec ventiletur area: Stetit tamen stabitq; semper immobilis de Sede Petri sententia, atq; promissio Christi, quod portæ inferi non prævalebunt adversus eam.

Miseri dum in Petro petram non intelligunt.
August. de Agone Christi Cap. 31.

FINIS.

Ad M. D. G.

INDEX

I N D E X

Rerum notabilium, quæ in hoc
Opere continentur.

Primus numerus paginam, secundus numerum marginalem indicat.

A

- Adversarius, quid congeffit adversus Apostolicam Sedem. pag. 2. Num. 2. Item pag. 10. N. 5. & 6.*
- Adversarius contendit regimen Ecclesiæ non esse Monarchicum, sed permixtum Aristocratiâ. 2. 2.*
- Adversarij duas distinguunt Christi Ecclesias. 11. 6. Confutantur ibid.*
- Advers. confendit S. Petri auctoritatem non fuisse majorem auctoritate congregati Apostolorum Collegij. 13. 9. Item 26. 2. Confutatur. 14. 10. & sequent.*
- Advers. non probat summam auctoritatem in Concilio secluso Pontifice ---- ibid.*
- Adversarij commentum à Richerio suffuratum, de primo Apost. Concilio. 20. 1.*
- Adversarius nihil evincit ex facto Cypriani. 64. 5.*
- Adversarius corrumpit textum Augustini. 82. 9. iterum corrumpit textum. 94. 1.*
- Advers. ineptè arguunt ex Concilio Africano adversus Apostolicam Sedem. 108. 4. & sequ.*
- Adversar. solvuntur objectiones de decretis 4tæ & 5tæ Sess. Conc. Constantien. 350. 3. & sequ.*
- Adriani auctoritas sola viguit in septima Synodo. 247. 1. & sequ.*
- Africani Episcopi conveniunt in sententiam Rom. Pontificis primis sæculis. 75. 8.*
- Africani precibus agunt cum Romano Pontifice. 107. 2. Item 113. 1. 2. Item 117. 8.*
- Africani libellum mittunt Pontifici, ut ex eo appellans Cælestius Romanæ judicetur. 110. 3.*
- Africani mittunt in Orientem pro inquiren-*

INDEX

quirendis exemplaribus Nicenae Synodi. 113. 2.
 Africani non intendunt jus suscipiendae appellationis Romano Pont. adimere. 116. 6. 8.
 Africanum Concilium vide Conc. Africanum.
 Agathonis sententia non fuit discussa à 6ta Synodo. 211. 1. & sequ.
 Agatho exercet summam jurisdictionem in 6ta Synodo. 215. 1. & sequ.
 Agripinus primus fuit auctor questionis de baptismo haeticorum. 53. 2.
 Alexandri electio in Concilio Pisano, non fuit Canonica. 317. 8.
 Andreas Lascharius Polonus, pronuntiavit decreta Sess. 4ae & 5tae Concilij Constantien. & quare, 326. 10.
 Apostolorum à Christo promissio in singulis illis distributivè erat adimplenda. 19. 15.
 Apostolorum Congregatio prima post Ascensionem Hierosolymis. 20. 1.
 Apostolis permittuntur libera suffragia à S. Petro in primo Concilio. 21. 2. & sequ.
 Apostoli quare omnes substituunt Mathiam in locum Iudae, & non solus Petrus. 23. 4.
 Apostoli congregantur secundo ob obortum schisma. 25. 1.
 Apostoli consecrant Diaconos, non e-

Alphabeticus.

ligunt. 27. 3.
 Apostoli cur permittunt populo electionem Diaconorum. ibid.
 Apostoli refugiunt ministeria prohibita. ibid.
 Apostoli tertio congregantur ad Concilium, & quare. 31. 1.
 Apostoli non omnes interfuerunt Concilio tertio Hierosol. ibid. 2.
 Apostolica Sedes auctoritatem supremam exercuit primis seculis in totam Ecclesiam. 57. 7.
 Apostolica Sedes erat refugium omnium Episcoporum primis Ecclesiae seculis. 94. 2.
 Apostolicae Sedis suprema & independens auctoritas vindicatur ab ipsis Concilijs Generalibus. Vide sub titulo Concilium.
 Appellationem Nonatistarum à sententia Melchiadis improbat Augustinus. 98. 7. 8.
 Appellationem ad Apostolicam Sedem à Concilijs, antiquissimus usus ex Augustino. 109. 1. & sequent.
 Appellationes ad Rom. Pontif. ante Concilium Nicenum, jam in usu erant in Eccles. Gallicana. 126. 14.
 Appellationes Episcoporum Galliae à Concilijs ad Apostol. Sedem 5to saeculo. 124. 8. & sequ.
 Appellationes Episcoporum Orientalium & Occidentalium ad Apost. Sedem primis Ecclesiae seculis. 127. 1. 2.

INDEX

1. 2. & sequ. Item 176. 2. & sequ.
Appellatio Eutychetis Hæresiarchæ ad Romanū Pontificem. 177. 5.
Appellatio Polonorum ad Concilium, inhibita. 387. 14.
Appellationem à sententia Romani Pont. primi Donatistæ excogitarunt. 92. 2. 4. & sequ.
Aristoteles quomodo definiat electionem. 21. 1.
Asiatici Episcopi Pontificiæ renitentes auctoritati schismatici probantur. 39. 1. Item 49. & sequ.
Asiatici Episcopi postea hæretici nuncupati. 54. & sequ.
Asiatici Episc. ante conflatum schisma, summam in Rom. Pont. recognoscebant auctoritatem. 58. 1.
Asiatici obtinuerunt dispensationem à Pio Pontifice per Polycarpum. 59. 3.
Athanasij testimonium de suppressis Canonibus Concilij Nicæni in Oriente, pro auctoritate Romani Pont. militantibus. 15. 5.
Auctoritas suprema in Rom. Pont. est juris Divini. 8. 1. Est quoq; juris naturalis ibid. 3.
Auctoritatem supremam Concilij aggre probat Richerius. 19. 15.
Auctoritas suprema Petri, & Concilij Generalis figura, expressa à Christo. 15. II.

Alphabeticus.

Auctoritatem S. Petri non fuisse majorem, auctoritate Congregati Apostolorum Collegij, contendunt Advers. 13. 9.
Auctoritas suprema Ecclesiæ in quo resideret non existente vero & legitimo Pontifice. 273. 15.
Auctoris Anonymi Oppositiones vide Oppositio.
Augustinus probat Petrum in Congregatione Apostolorum figuram Ecclesiæ gessisse. 16. 12.
Augustinus describit originem tertij Apostolorum Concilij. 31. 1.
Augustinus passim docet, Petrum in tertio Apostolorum Concilio, Auctorem Decreti extitisse. 33. 4.
Augustinus Quartodecimanos inter hæreticos refert. 56. 5.
Augustinus Cyprianum ait passione potius, quàm ratione agitatum contra Stephanum. 65. 2. Contra veritatem egisse. ibid. ut hominem deliquisse. 66. 4. propugnat sententiam Stephani contra Cyprianum. 66. 3. Item 78. 2. & sequ. Item 81. 6. eundem conatur defendere coram Donatistis. 67. 6. quare Deus eundem errare permiserit. 68. 3.
Augustinus Cresconio opponit Apostolicæ Sedis auctoritatem. 78. 8.
Augustinus confutat Donatistas, ex decisione Apostolicæ Sedis. 79. 4.

INDEX

- Augustinus Epistolam Cypriani de rebaptisatione non habet pro Canonica.* 80. 5.
- Augustinus expugnat Concilium Carthaginense Cypriani, opponendo auctoritatem Stephani* 81. 6. *improbat fundamentum Donatistarum. ibid. concludit eosdem. ibid.* 7.
- Augustini textus de Concilio plenario explicantur.* 82. 9.
- Augustinus erroneam vocat sententiam Africanorum, Stephano refragantium.* 83. 9.
- Augustinus duplex distinguit genus hominum tempore Cypriani.* 84.
- II.
- Augustinus affirmat Cyprianum, opinionem contrariam non defendisse, nisi plures Episcopos sibi consentientes habuisset.* ibid.
- Augustinus ex occasione Cecilianii profitetur Cathedram Petri, semper fuisse Episcoporum refugium.* 94. 2.
- Augustinus non Concilio, sed soli Melchiadi tribuit plenitudinem juris in sententia lata* 95. 3. 4. *item* 100. 10.
- Augustini verba de Melchiade & Donatistis explicantur.* 97. 6. & sequ.
- Augustinus convincit Donatistas à*

Alphabeticus.

- sententia Melchiadis appellantes.* 98. 7. 8.
- Augustinus demonstrat exempla appellantium Episcoporum à Concilijs ad Apostolicam Sedem.* 109. 2. *Item* 118. 1. 2. 3.
- Augustinus laudat sententiam Innocentij & Zozymi ex appellatione à Concilio.* 111. 6.
- Augustinus non cognovit Sardicense Concilium, nisi unum Ariatorum.* 115. 4.
- Augustinus accusatur ab Africanis corà Celestino Pontifice.* 118. 2.
- Augustinus dat supplices literas Celestino, ad evitandas querelas Africanorum.* 120. 4. *Non refugit Celestini sententiam Concilio Africano dissonam. ibid.* 5.

B

- Baarlami sententia de Concilij Generalis auctoritate.* 98. 6.
- Bail de Synodo Alexandrina non est audiendus.* 132. 2.
- Baptismi hereticorum iterandi, non fuit auctor Cyprianus.* 62. 1.
- Baptismi iterandi auctor fuit Agrippinus.* 63. 2.
- Barnaba cum Paulo pergunt Hierosolimam pro petenda à Petro resolutione in materia fidei.* 31. 2.
- Basilii non probat sententiam Cypriani de baptismo.* 68. 9.
- Basi-*

INDEX Alphabeticus.

Basilius desert *Eustatium* *Damaso* ,
 & jam damnatum in Oriente ,
 petit iterum damnari à Pontifice.
 128. 5.
Benedictus 13. depositus in Concilio
 Constantiensi. 304.
Benedictus 13. non erat verus & le-
 gitimus Pontifex. 314. 1. &
 sequ. Accessit ad obedientiam Sess.
 22. Concilij Constantien. 333. 21.
Benedicto 13. quæ Nationes obedie-
 bant. 337. 28.

C

Calvinus impudenter mentitur de Sy-
 nodo Sardicensi. 107. 1. & seq.
Cardinalibus de jure convenit contra
Pseudo Pontifices sententialiter a-
 gere, & novum eligere sine in-
 terventu Concilij Generalis. 310.
 12. & sequent.
Cardinales protestantur in Concilio
 Constantiensi contra decreta Sessi-
 onis 4tæ & quintæ. 326. 10.
Cardinalium cum alijs Nationibus
 altera protestatio in eodem Con-
 cilio. 369. 11. & sequ.
Cardinales conqueruntur contra do-
 creta Sess. 4tæ & 5tæ Concilij
 Constantien. 326. 11.
Cardinales non viderant formam sta-
 tuendorum in Sess. 4tæ Concilij
 Constantien. 228. 13. in com-
 temptu habiti. ibid.

Cardinales non consentiunt super Ca-
 pitulis in Sessione quarta publican-
 dis. 330. 16.
Cardinales summa gaudent auctori-
 tatē sede vacante. 74. 6. 7.
Caroli magni Capitula de electione
 ministrorū Ecclesiæ à plebe. 28. 4.
Caroli 6. Sanctio pragmatica. 399.
 6. & sequ.
Carolus 7. aliam condit pragmaticam
 401. 12. exploditur à Francisco
 primo 406. 22. & sequ.
Canon Concilij Nicæni conformatur
 decreto *Victoris*. 46. 7.
Canon Concilij Aurelianensis , juxta
 laterculum *Victoris*. 47. 8.
Canon Concilij Antiocheni de hæresi
Astaticorum. 55. 2.
Canon Concilij Laodicensis de iisdem
Astaticis. ibid. 3.
Canon Concilij Ephesini de iisdem
 56. 4.
Canones Concilij Sardicensis , quare
 citati sunt à *Zozymo* , sub titulo
Nicæni. 114. 3.
Canones Concilij Nicæni de appella-
 tionibus ad Romanam Sedem sub-
 repti sunt ab *Arianis*. 115. 4.
Canones Concilij Sardicensis incogni-
 ti erant *Patribus Africanis*. ibid.
Canones Concilij Nicæni , de non ce-
 lebrandis Concilijs absq. sententia
 Rom. Pont. subrepti ab *Orienta-*
libus. ibid. 5.

INDEX

Canones Conciliorum ut validi & legitimi sint, quid requiratur. 338. 1.
Cathedra nomine, summa Ecclesie auctoritas intelligitur. 15. 11.
Christus à solo Petro sententiam excepit Ecclesie nomine. 17. 12.
Christus figuram expressit Concilij generalis. 15. 11.
Christi promissio Apostolis facta, in singulis distributive erat adimplenda. 19. 15.
Cherinthus antesignanus hæresis Iudeorum. 31. 1.
Chrysostomi sententia de monarchica Petri auctoritate in primo Apostolorum Concilio. 21. 2.
Chrysostomus aperit rationem, cur S. Petrus de communi consilio agat cum Apostolis in primo Concilio, ibid. cur Petrus virtute propria, non substituerit discipulum in locum Iudæ. 23. 4. Concludit, Petrum protulisse sententiam in primo Apostolorum Concilio. 24. 7.
Chrysostomus Quartodecimanis Ecclesias Catholicas adimit. 57. 6.
Cleri & Episcoporum electio, cur immutata. 30. 6.
Clero Romano convenit ex jure, agere contra schismaticos. 310. 12. & sequ.
Clerus Romanus summa gaudet auctoritate sede vacante. 74. 6. 7.

Alphabeticus.

Clementis liber apocryphus. 31. 2.
Cõciliariter fieri, quid sit. 322. 3. 4.
Concilium generale ut sit, quid requiratur. 317. 7.
Concilium generale pauci Episcopi representare non possunt. 335. 24.
Conciliorum generalium auctoritatem, non bene probat Richerius. 19. 15.
Conciliorum generalium typus expressus à Christo. 15. 11.
Concilia particularia æquè in Christi nomine congregantur, ac generalia. 19. 15.
Concilium Apostolorum primum. 6. 7. & sequ.
Concilium Apostolorum 2dum ibid. 3tium ibid.
Concilij Hierosolymitani S. Petrus fuit director. 21. 1.
Concilij secundi Apostolorum occasio describitur. 25. 1.
Concilij tertij Apostolorum originem describit Augustinus. 31. 1. *Causa fidei in eo agitabatur. ibid. Quare non Petri sed Concilij nomine mittitur definitio.* 36. 8.
Concilium generale absq; consensu Rom. Pont. legitime congregari non potest. 263. 4. & sequ.
Concilij generalis palinare officium. 85. 13.
Concilium Arelatense primum totum jus tribuit Romano Pont. de observa-

INDEX Alphabeticus.

servatione Paschatis. 48. 8. Credit summā in eo auctorit. 101. 1.
Concilium Carthaginense sequitur sensum Victoris ibid. 9. Toletanum. ibid.

Concilium Carthaginense Cypriani impugnatur ab Augustino. 81. 6.

Concilium Africanum acta mittit Roman. Pontif. 68. 8. Item 71. 2. 3.

Concilium Nicenū primum & Sardicense, pro eodem Concilio habita fuisse. 114. 3.

Concilium Sardicense interceptum ab Arianis, adeoq; Africanis incongnitum. 115. 4.

Concilium Alexandrinum quid egit cum Nestorio post damnationem illius a Celestino 132. 3. auctoritate Romani Pont. agit 133. 5. & 6. Cur fuerit post iudiciū Romani Pont. congregatum. 136. 1. & sequ.

Concilium Ephesinum ad quid convocatum; post finalem sententiam Romani Pont. 139. 1. & sequ. Non congregatur absq; consensu Celestini. 140. 3. 4. 5. Prescribitur illi forma iudiciū a Celestino. 140. 3. Item 144. 3. Itē 145. 4.

Concilium Ephesinum petit a Celestino sententiam, an cōmunicandum sit cum Nestorio nec ne. 144. 2. Rescriptum Celestini ibid. 3.

Obtemperat mandato Pontificis in executione lata ab illo sententia.

145. 5. Confitetur, se ab eodem Pont. coactum & instructum. ibid. Quomodo receptum mandatum Apostolicum. 146. 6. Petit acta firmari ob signatione legatorū Sedis Apostolicæ. 147. 7.

Concilium Ephesinum ex præscripto Romani Pont. damnat Pelagianos, & Celestianos. 148. 9. Refert acta Synodalia Pontifici, ut robur obtineant. ibid. 10. reliqua reservat iudicio illius. ibid.

Concilium Ephesinum sub Dioscoro, contra consensum Romani Pont. habitum gravissimē erravit. 153. 5. Item 159. 4.

Concilium Chalcedonense opponit Dioscoro Epistolam Encyclicam S. Leonis 151. 2. Hæc Epistola, quomodo acceptata a Synodo. 152. ab init. Ad nutum Apostolicæ Sedis condemnat Eutychetem cum Dioscoro. ibid. 4.

Concilio Chalcedonensi prohibet Romanus Pontif. in disputationem vocare ea, quæ ab ipso jam definita erant. 157. 13.

Concilium Chalcedonense cur permittitur post damnatum jam a Pontifice errorem Eutychetis. 158. 2. & sequ. Indictum de consensu Romani Pont. 161. 7. & 8.

INDEX

Concilium Chalcedonense, non propria, sed Leonis agit auctoritate contra Dioscorum. 162. 2. Sententiam petit ab ejus Legatis ibid. Item 166. 9. Recognoscit in Roman. Pont. jus absolutum de Hæresibus judicandi, & formam judicij Concilij præscribendi. 163. 3. & 4. Condemnat Dioscorum, ob rejecta ab ipso mandata Apostolica. 164. 5. S. Leonem comparat S. Petro. 165. 6.

Concilium Chalcedonense fuisset dissolutum, nisi obtemperasset Leoni 168. 12. Præconia Leoni ab eodem Concilio ibid. 13. Acta Concilij mittuntur Romam, ut robur accipiant. 169. 13. 14. Petit à Pontifice locum pro sede Constantinopolitana. ibid. Item 170. 16.

Concilium Constantinopolitanum sub Vigilio, de personis tantum continet controversiam non de fide. 187. 5. Defendit Vigilium. 194. 2. & 4. Auctoritatem illius probat Concilio superiorem. 199. 2. & sequ. Declarat sui à Romano Pont. dependentiam. 201. 5. Confirmatur hoc Concilium a Vigilio. 203. 8.

Concilium vide Synodus 6ta, 7ma, 8va.

Concilium Pisanum illegitimum. 312. 18. Item 316. 5. & sequ.

Alphabeticus.

Factione Gallorum conflatum. ibid. 5. & 7. Non erat generale ibid. 7. 8. De eo propositiones sparsæ. 318. 9.

Concilium Constantiense quò ad priores Sessiones, à quibus impugnatum. 306. 3.

Concilium Constantien. non recognovit Ioannē pro vero & legitimo Pontifice. 318. 10. & sequ.

Concilium Constantien. prohibet mentionem facere de Romano Pontif. 319. 12. 13.

Concilij Constantien. decreta Sessionis 4te & 5te, non fuerunt facta conciliariter; neq. ut à Concilio generali. 321. 1. & sequ.

Concilium Constantien. primis Sessionibus, non fuit Oecumenicum. 322. 3. & sequ.

Concilium Constantiense tres status habuit. 333. 21.

Concilium Constantien. sub sola obedientia Ioannis, non gaudebat titulo Universalis. 336. 25. & sequ. Nec sub duabus obedientijs. ibid. 26.

Concilij Constantien. decreta Sessionis 4te, & 5te, non sunt certæ fidei. 338. 2. & sequ. hæc decreta erant per modum Constitutionum Synodaliū, non in materia fidei. 341. 5. In hoc Concilio excitata turbæ. ibid. 6.

INDEX

- Concilij Constantien. decreta Sessionis 4te, & 5te impugnantur ab Eugenio 4to, & alijs. 342. 7, 8.
- Concilij Constan. editiones non concordant in decretis ad Sessionem 4^{am}, & 5^{am} spectantibus. 344. 12. & sequ. Item 355. 10. 11. & sequ.
- Concilium Constan. qua ex occasione condidit decreta Sessionis 4. & 5. 363. 2. 3. 4.
- Concilij Constan. decreta Sessionis 4. & 5. non extenduntur ad omnia Concilia generalia, neq; ad legitimos Pontifices. 362. per totum.
- Concilij Constan. decretis Sess. 4. & 5. contraveniunt Patres Concilij post trium obedientiarum unionem 367. 8. 10. & sequ. Protestatio in eodem Concilio à Cardinalibus, & Nationibus. 369. 11. & sequ. Major pars Concilij opposita. ibid. 12.
- Concilium Constan. non ab omnibus generale credebatur primis Sessionibus. 370. 12.
- Concilium Constan. statuit Reformationem Ecclesiæ per futurum Pontificem fieri debere. 377. 24.
- Concilij Constan. decreta Sessionis 4. & 5. ad solum schisma restringenda. 378. 26. 27.
- Concilium Constan. verè damnavit libellum à Polonis oblatum, qui

Alphabeticus.

- indemnis factus à Pontifice. 390. 21. & sequ.
- Concilium Basileense ex majori parte reprobatur. 313. 19. Ab Universitate Parisiensi, non fuit pro canonico reputatum. ibid. Indebitam sibi usurpavit auctoritatem. 359. 18.
- Concilia plenaria absq; consensu Romani Pontif. habita, in errores prolapsa. 265. 10.
- Concilium generale tunc debet convocari tempore schismatis, ut verus Pontifex substituat, quando Clerus Romanus esset divisus schismate. 315. 3. 4.
- Concilia cur congregabantur per edicta Imperatorum. 142. 6.
- Congregatio Apostolorum prima post Ascensionem Hierosolymis. 20. 1.
- Congregatio Apostolorum, typum gessit generalis Concilij. ibid.
- Congregationis Hierosolymitane. S. Petrus fuit director. 22. 1.
- Concordata Francisci primi adversus Sanctionem pragmaticam Carolinam, quomodo inita cum Leone. 406. 22. Concordatorum articuli. ibid. quomodo in Regno Gallia stabilita. 409. 28. 29.
- Concordata habentur pro lege Canonica in Gallia. 408. 27. Inregistrata Actis omnium Parlamento-

INDEX

rum ex mandato Francisci primi.
409. 28.
Consecratio Diaconorum fit ab Apostolis, electio à plebe. 27. 3.
Constantinus non audet causam Episcopi judicare. 92. 2. Remittit Romam causam Cecilianì & Donatistarum. ibid. 3.
Constantinus confutat Donatistas, à sententia Romani Pont. appellantes. 93. 4. Ejus sententiam adversus Donatistas latam caelestem vocat. ibid. 5.
Cornelius Papa electus fuit à Clero, & populo. 29. 4.
Cyprianus plura refert de electione Cleri à populo. ibid. 5. Ejus auctoritas de Cathedra Petri. 52. 6. Non fuit auctor questionis de baptismo hæreticorum. 62. 1. 2.
Cyprianus obstitit Stephani Pont. mandato. 63. 3. Erroris inde arguitur à Sanctis Patribus. 65. 1. & seq. Ab Augustino impugnatur. 66. 3. & sequ.
Cyprianus dirigit Africanam Synodum ad Stephanum. 68. 8. Item 71. 2. 3. Romanam Ecclesiam matricem vocat unitatis Catholicæ. 73. 4. Ipse recurrit ad Stephanum Pont. ibid. modestè se gerit cum Stephano. ibid. 5.
Cyprianus auctor fuit Stephano exercendæ potestatis in Ecclesiam Gal-

Alphabeticus.

licanam. 86. 1. & seq. Interpellat auctoritatem Stephani ad proponendum Episcopum in Gallia. 87. 3. Provocat Stephanum ad imitandum exemplum antecessorum suorum. 88. 5.
Cyprianus ex Concilio Carthaginen. recognoscit supremam auctoritatem in Pontifice. 74. 5. Eandem auctoritatem recognovit in Clero Romano sede vacante. ibid. 6. & 7. Quod correxerit errorem suum probabile est. 76. 11.
Cypriani Epistolam de Rebaptisatione, non Canonicam vocat Augustinus. 80. 5.
Cyrillus non audet judicare Nestorium Synodaliter, absq. nutu Cælestini. 135. 8. Item. 137. 4.
Cyrillo delegatur auctoritas à Cælestino, pro exequenda latà à se sententià in Nestorium Synodaliter. 136. 2. & seq.

D

Damasceus Quartodecimanos inter hæreticos recenset. 57. 6.
Diaconorum electio fit à plebe, non ab Apostolis. 26. 2. Eorum consecratio fit ab Apostolis. 27. 3.
Dioscorus condemnatur in Concilio Chalcedonen. ad nutum Romani Pont. 152. 4.
Dioscorus congregat aliam Synodum aucto-

INDEX

- auctoritate Theodosij.* 153. 5.
Hæc Synodus truculenta. *ibid.*
Contra mentem Romani Pont.
facta. 154. 6. 7.
Dioscorus petulanter rejicit Legatos
Apostolicæ Sedis. 159. 4.
Dioscorus ejicitur ex Concilio
Chalcedonenſi ex mandato Leo-
nis. 162. 2.
Dioscorus pænâ pleſtitur à Concilio
ob reſecta decreta Romani Pont.
& quòd adverſus eundem latra-
verit. 164. 5.
Diſparitas de Concilio Piſano & E-
phreſino. 317. 7.
Diſpenſatio obtinetur ab Episcopis
Aſiæ, à Romano Pont. 59. 3.
Diſperſa Eccleſia indiſtincta eſt à
Congregata. 12. 7.
Diſſenſio Græcos inter & Hæbreos,
occaſio fuit ſecundæ Apoſtolorum
Concilij. 25. 1.
Diſſenſio inter Judæos & Gentiles,
occaſio fuit tertij Apoſtolorum Con-
cilij. 31. 3.
Donatiſtarum fundamentum expu-
gnat Auguſtinus pro auctoritate
Apoſt. Sedis. 81. 6.
Donatiſtæ compulſi ſunt laudare Ste-
phanum Rom. Pont. *ibid.* 7.
Donatiſtæ primi appellant à ſententia
Romani Pont. 92. 4. *Inſani &*
improbi proclamantur ab Augu-
ſtino. 96. 4.

Alphabeticus.

- Donatiſtarum ſchiſma contra Ponti-*
ficem, & Cecilianum, unde 91. 1.
Interpellant auctoritatem Impera-
toris. *ibid.*
Donatiſta ſicut ſegregari, ſic aggre-
gari potuerunt Eccleſiæ, auctori-
tate Rom. Pont. 97. 5.
Donatiſtæ à ſententia Melchiadis
appellantes confunduntur ab Au-
guſtino. 98. 7. 8. *ab omnibus deriſi*
ſunt. 101. 10.
Donatiſtis appellantibus conceditur
Concilium ex indulgentia, non ex
jure. *ibid.* 1.
Dyoniſius, de Episcopis Iconenſibus
à Stephano excommunicatis. 75. 9.
Dyoniſius Xyſtum Pontificem conſulit
de rebaptiſatione cujuſdā. 76. 10.

E

- Eccleſias Chriſti duas diſtingvunt*
Adverſarij, 11. 6. 10.
Eccleſia diſperſa, indiſtincta eſt à
congregata. 12. 7.
Eccleſiæ tribunal ultimum à Chriſto
designatum in Petro. 18. 13.
Eccleſia univerſa, Victoris obtempe-
rat mandatis. 57. 7.
Eccleſia non recipit Epistolam Cypri-
ani de rebaptiſatione pro Canoni-
ca. 80. 5.
Eccleſia Orientalis, Canones Concilij
Niceni pro auctoritate Romani
Pont. factione hæreticorum ſup-
pres-

INDEX Alphabeticus.

- pressit. 115. 5.
Ecclesia Romana, matrix & radix unitatis Catholicae ex Cypriano.
 73. 4.
Ecclesia Romana cur permiserit Imperatoribus indicare Concilia primis seculis. 142. 6.
Ecclesia Romana quando excutere cepit Edicta Imperatorum pro indicendis Synodis. ibid.
Ecclesia Romana falli non potuit a-stutijs Pelagij, ex Augustino. III. 5.
Ecclesia Gallicana obtemperat decreto Victoris cum ceteris Ecclesijs. 42. 1. & 44. 4. ejusdem testimonium de auctoritate suprema Victoris 45. 5. Tertium illustestimonium. 47. 8. Pascha celebrat juxta laticulum Victoris. ibid. Totum jus transfundit in Rom. Pontif. ibid.
Ecclesia Gallicana recognoscit auctoritatem Sylvestri Concilio superiori. 102. 2.
Ecclesiae Gallicanae testimonia quinti seculi pro auctoritate summa Roman. Pont. 121. 2. & seq.
Ecclesiae Gallicanae Capitulis sanctum, ut Episcopi non ad Concilium Generale, sed ad Rom. Pont. appellaciones interponant. 125. 12.
Ecclesiae Gallicanae Martyres ante Concilium Nicaenum, Romanum Pont. interpellabant. 126. 14.
Ecclesia Gallicana expedit legatos ad S. Leonem, pro vero tenore Epistolae Encyclicae. 171. 1. & 2. Scripta S. Leonis, ut symbolum fidei venerata est. 172. 3. Proficitur Apostolicam Sedem esse fontem & originem Catholicae religionis. 173. 4. Quantam praestiterit obedientiam Romano Pontif. quinto seculo. 174. 5.
Ecclesia Gallicana 6to seculo, quid de auctoritate Romani Pont. crediderit. 205. 1. & seq.
Ecclesiae Gallicanae, quae fuit opinio 7mo seculo, de Honorio. 240. 1. & sequ.
Ecclesia Gallicana quid professi 8vo seculo de Romano Pont. 253. 1. & seq. ejus praconia a Stephano Pont. 254. 2.
Ecclesiae Gallicanae Canon de potestate Romani Pont. comparative ad Concilia. 256. 5.
Ecclesia Gallicana parata erat, septimam Synodum potius rejicere, quam a mandatis recedere Pontificijs. 257. 8. 9. 10.
Ecclesiae Gallicanae falso adscribitur damnatio 7mae Synodi. 258. 10. II.
Ecclesia Gallicana 9no seculo, novum praestitit subjectionis exemplar er-

INDEX

- ga Apostolicam Sedem. 286. 1. & sequ.
- Ecclesiæ Gallicanæ Concilia duo sub Hincmaro, nono sæculo, à Sede Apost. reprobata. 288. 5. 6.
- Ecclesiæ Gallicana decimo sæculo consulit Apostolicam Sedem, circa dogmata Photij. 291. 3. Quid præterea confessi de auctoritate ejusdem Sedis eodem sæculo. 292. 4. & sequ.
- Ecclesiæ Gallicana undecimo sæculo reformatur à Romano Pont. Leone, & rebelles Episcopi excommunicantur. 296. 10. Permissum à Deo miraculum in Concilio ibid. 11.
- Ecclesiæ Gallicana 12. sæculo, pugnat pro Apostolica Sede adversus schismaticum, 300. 19. & sequ. ejusdem Ecclesiæ encomia à Petro Blefensi. 301. 20.
- Ecclesiæ Gallicanæ Patres, quid egerint 14. sæculo in Concilio Constantiensi. 325. 9. Item. 330. 16. Item. 337. 28. Itē. 314. 1.
- Ecclesiæ Gallicanæ, quæ erat opinio 13. & 16. sæculo, de decretis 4. & 5. Session. Concilij Constant. & quæ mutatio. 397. 1. & sequ.
- Ecclesiæ Gallicana aperitur sensus 17. sæculo, de subjecto potestatis Ecclesiasticæ, & inerrabili judicio Romani Pont. ex occasione pro-

Alphabeticus.

- positionum Iansenij. 412. 1. & sequ. per totum.
- Ecclesiæ Gallicanæ Sanctiones pragmaticæ, quot erant. 398. 3. & sequ. Quæ sunt abolitæ. 404. 18. Quæ Gallis relicta. 406. 22. & sequ.
- Ecclesiæ in questionibus puri facti, non gaudet privilegio inerrantiæ. 229. 19. 20.
- Editiones & Codices de decretis Sessionis 4. & 5. Concilij Constant. non concordant. 344. 12. & sequ. Item 355. 11. & sequ.
- Editio P. Crabbe quando prodijt 356. 12.
- Editio Laurentij Surij, Severini Bini, & Romana. ibid.
- Editio Romana, quò ad decreta Sessionis 4. & 5. Concilij Constant. indiget correctione. 356. 13.
- Editio Regia & Labbejana, prodijt ex mendosa Basileensi. 361. 24.
- Electio quid sit ex Aristotele. 21. 1.
- Electio Mathiæ cur sit ab Apostolis omnibus, non à solo Petro. 23. 4.
- Electio Mathiæ quomodo facta fuerat. 24. 6.
- Electio Mathiæ licet libera, sententia tamen profertur à Petro. ibid. 7.
- Electio Diaconorum fit à plebe, non ab Apostolis. 26. 2. & 3.
- Electio ministrorum Ecclesiæ fieri solita

INDEX Alphabeticus.

- solita à plebe, tam in Orientali, quam Occidentali Ecclesia. 28.
4. & 5.
- Electio Cleri & Episcoporum, cur immutata. 30. 6.
- Electio Alexandri in Concilio Pisano, non erat Canonica. 317. 8.
- Elogia Romani Pont. à Concilijs generalibus. 12. 8.
- Epiphanius, Cherintum ponit antestignum primæ hæresis Iudæorum. 31. 1.
- Episcopi Asiatici vide Asiatici Episcopi.
- Episcopi Catholici communicare debent cum Romano Pontifice per literas formatas. 49. 1. & 2.
- Episcopi vindicare debent unitatem & auctoritatem Romani Pont. 52. 6.
- Episcopi Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ appellabant ad Apostolicam Sedem primis Ecclesiæ sæculis. 127. 1. 2. & seq. Item 175. 2. 3. & sequ.
- Episcopi à Constantino deputati, in causa Cecilianæ, non sunt ausi contra sententiam Melchiadis agere. 93. 6.
- Episcopi, non ad Concilium, sed ad Cathedram Petri recurrere debent ex Augustino. 94. 2.
- Episcopi Africani, non contentione, sed precibus agunt cum Zozy-
mo Pont. 107. 2. Item 113. 1. 2. Item 117. 8.
- Episcopi Galliæ interdicuntur Sacris à Romano Pontifice. 294. 8. Item à Leone excommunicantur. 296. 10.
- Episcopi Galliæ. vide Galli.
- Episcopi Hispaniæ Cypriani temporibus ad Rom. Pont. in causis eorum confugiebant. 130. 9.
- Episcopi in Alexandrina Synodo compulsi à Celestino ad dandam sententiam contra Nestorium. 142. 5. ad fin.
- Ephefina Synodus. vide Concilium Ephefinum.
- Eusebius primus scripsit de Paschate controversiam. 40. 3.
- Eusebius, de observantia Ecclesiæ Gallicanæ erga Apostolicam Sedem. 44. 4.
- Eusebius Cæsariensis Arianismo imbutus, quomodo hic citatur. 5. prop. fin.
- Eusebius Polycarpum Quartodesimanum appellat. 54. 1.
- Eutyches impetrat Synodum à Theodosio per Dioscorum. 153. 5.
- Eutyches in Synodo Constantinop. nihil effecit. 158. 2.
- Excommunicantur à Victore Episcopi Asiatici. 41. 3. Item 54. 1.
- Excommunicantur à Stephano Firmilianus, & Helenus. 64. 7.
- Excom-

INDEX Alphabeticus.

Excommunicantur à Stephano Iconenses Episcopi tertio sæculo. 75.

9.

Excommunicantur à Leone Episcopi Gallie. 296. 10.

Exuperius Tolosanus interpellat Innocentium ex occasione hæresis Vigilantij. 122. 3.

F

Facundus describit causam controversæ, & discordiæ de tribus Capitulis. 108. 7.

Faustinus Legatus à Zozymo missus, excedebat in Africa. 117. 17.

Fidei dubia omnia in Petri Cathedra esse resolvenda. 156. 11.

Fidei negotia aliquando à Romanis Pontif. ad Concilia, & à Concilijs ad Romanos Pont. iterum perducta, & quare. 211. 2.

Fidei indubitata ut aliquid sit? quid requiritur. 342. 9.

Fidei indubitata non sunt decreta Sessionis 4. & 5. Concilij Constantiensis. 338. 2. & sequ.

Firmilianus, non ob rebaptisationem communione privatus à Stephano. 64. 7.

Florus de electionibus Episcoporum, à Clero & populo. 28. 4.

Florus affert rationem, cur electio Cleri & Episcoporum sit immutata. 30. 6.

Flavianus ceditur à Dioscoro in Concilio. 159. 4.

Flavianus interpellat Sedem Apostolicam in damnando Eutychete. 175. 2.

Forma judicij Ecclesiastici expressa à Christo. 15. 11.

Franciscus Rothomagensis docet, totam sententiam à Petro prodijisse in tertio Apostolorum Concilio. 33. 4.

Francisci primi Concordata in Regno Gallie. 398. 5. Per ea annullatur Sanctio Carolina. 406.

Franciscus primus incumbit executioni Concordatorum. 408. 25. 26. Arcet Parlamentum Parisiense. 409. 28. Decretum condit pro pro omnibus Parliamentis Regni. ibid. 29.

G

Galli sequuntur judicium Victoris Pont. secundo sæculo. 42. 1. Item 44. 4.

Galli recognoscunt auctoritatem Sylvestri Concilio superiore. 102. 2.

Galli appellant ad Rom. Pont. à Concilijs eorum. 124. 8. & sequ.

Gallie Episcopi reprehenduntur à Celestino. 122. 5. & 6.

Gallie decretum de appellationibus ad Romanum Pontif. 125. 12.

Expediunt Legatos ad Rom. Sedem,

INDEX

dem, pro investiganda doctrina fidei. 171. 1. & 2.
 Galli doctrinam Romani Pont. ut symbolum fidei venerati sunt. 172. 3.
 Galli consitentur, Apostolicam Sedem, esse fontem & originem Catholicæ professionis. 173. 4.
 Gallie Episcopus quanta præcipitur obedientia Apost. Sedi. 174. 5.
 Galli quæ præstiterint pro auctoritate Romani Pont. 5to sæculo. 121. 2. Item 174. 5. Quid 6to sæculo. 205. 1. & seq. Quid septimo. 240. 1. Quid octavo. 253. 1. & seq. Quid nono sæculo. 263. 5. 6. Item 286. 1. & seq. Quid 10. 11. 12mo sæculo. 290. 1. & seq. Quid 14to. 325. 9. Item 330. 16. Item 337. 28. Item 314. 1. Quid 15to & 16to sæculo. 397. 1. & sequ. Quid tandem 17mo sæculo. 412. 1. & sequ. per totum.
 Gallie Reges Lotharius & Ludovicus interpellant Apostolicam Sedem. 289. 7. Ludovicus in Regno stabilitur auctoritate Romani Pont. 293. 6.
 Gallie Rex Philippus excommunicatur à Pontifice. 298. 4. & sequ.
 Gallie Rex Ludovicus 12. cum Regno interdicatur à Iulio 2do. 405. 20.

Alphabeticus.

Galli pugnant pro legitimo Pontifice adversus schismaticum 12. sæculo. 300. 19. & sequ.
 Gallicæ Nationi non erat aperta materia agendorum in Concilio Constantien. primis Sessionibus. 325. 9. Vnit se Cardinalibus. ibid.
 Gallica Natio cum Cardinalibus protestatur contra capitula Sessionis 4tæ & 5tæ Concilij Constantien. 330. 16.
 Gallica Natio dat literas cōtra Ioannē 23. ad Concilium Constantien. 337. 28.
 Galli Benedictum & Gregorium pro schismaticis habebant. 314. 1.
 Galli quot habuerint Sanctiones Pragmaticas. 398. 3. 4. 5. Interdicuntur ratione Sanctionis Carolinæ. 405. 20. Citantur ad Concilium Lateranense. ibid. Contradicunt Concordatis. 408. 26. Arcentur à Leone X. & Francisco primo. 409. 28. 29. Amittunt electiones liberas per Concordata. 410. 30.
 Gallie Episcoporum Congregationes in causa Iansenij 17mo sæculo. 414. 4. 6. 7. 8. Turbata Gallia per decennium. ibid. 2.
 Gallia ex occasione Iansenij recognoscit Roman. Pont. supremum rerum arbitrum ad fidem spectantium. 417. 1. & seq. Item alijs literis Syno-

INDEX

Synodalibus fatetur ipsius officij esse de fide & hæresibus judicandi. 428. 3. & sequ. Ultimum querendum esse refugium à Successoribus Petri in negotio fidei. 442. 1. & sequ.

Galliæ Antistitum Epistolæ Synodales in causa Iansenij, de summo, independente, & inerrabili iudicio Romanorum Pont. in condemnandis Hæresibus, & exustata hæresi Ianseniana. 417. 1. & sequ. Item. 428. 3. & sequ. Item. 431. 7. Item 435. 3.

Generale Concilium. vide sub titulo Concilium.

Gentiles habebant Pontificem Maximum. 8. 3.

Germani tumultum faciunt in Concilio Constantiensi. 369. 12. 14. & sequ.

Germani prætendunt reformationem ante Coronationem Papæ. 376. 22. Convincuntur rationibus. 375. 21.

Gerſonij sententia de Congregatione Concilij generalis. 263. 5.

Gerſonij testimonium de sententia Martini V. circa appellationem. 389. 18. 19. ejusdem aliud testimonium. 394. 27.

Gerſonij fides de auctoritate Romani Pont. 411. 33. ad fin.

Græcorum cum Hebræis schisma,

Alphabeticus.

occasio fuit secundi Apostolorum Concilij. 25. 1.

Gregorij sententia de Controversia trium Capitulorum inter Orientales & Occidentales. 183. 6.

Gregorius 12. depositus in Concilio Constantiensi. 304.

Gregorius 12. non erat legitimus & verus Pontifex. 314. 1. & sequ.

Gregorius 12. accessit Sessione 14. Concilij Constantien. 333. 21.

Gregorio 12. quæ Nationes obediebant. 337. 28.

H

Hebræorum & Græcorum schisma occasio fuit secundi Apostolorum Concilij. 25. 1.

Hæretici antiqui non negabant summam potestatem in Romano Pont. 9. 4.

Hæresis Ianseniana quantum motum fecerit in Gallia. vide sub titulo Gallia.

Hæretici omnes festum Paschæ celebrant cum Romanis, Quartodecimanis exceptis. 54. 1. ad fin.

Hæresis Novatianorum, de rebaptisatione sententiam tenuit. 69. 11. Item 76. 9.

Hæretici Romanæ Sedi refragantes, causa extiterunt convocandorum Conciliorum. 139. 1.

Hieronimus concordat cum Augusti-

INDEX Alphabeticus.

no, & Epiphania in Antesignano
primæ hæresis Iudæorum. 31. 1.
Hieronymus docet, Petrum causam
fidei definiuisse in tertio Apostol.
Concil. 33. 4. Ejus sententia de
auctoritate Apostol. Sedis. 52. 7.
Hieronymus eludit Concilium Afri-
canorū Præsides Cypriano. 68. 8.
Hieronymus proclamat Damasum
supremum judicem, Oriente in li-
tes discessit. 128. 5.
Hilarius cum Prospero profectionem
instituunt ad Celestinum contra
Gallos, libros Augustini sigillan-
tes. 123. 6.
Hilarius Romam delatus, sistit sponte
ad dicendam causam. 124. 8.
Hispani, temporibus Cypriani, ad
Roman. Pont. confugiebant.
130. 9.
Hincmarus petit à Carolo Magno
suffragia libera populi, pro eligen-
do Antistite. 28. 4.
Hincmari liber, nullius fidei. 260. 16.
Hincmari Concilia duo reprobata à
Sede Apostolica. 288. 5. 6.
Honorius à calumnia vindicatur.
221. 2. & seq. sententia prima
de Honorio rejicitur. 220. 1. Ho-
norius Sergio nullo modo annuit.
ibid. 4.
Honorij nomen non specificatur inter
Monothelitas. 223. 9.
Honorij nulla mentio in tribus Conci-

lijs contra Monothelitas habitis.
224. 10. 11.
Honorij fides alià viâ defenditur.
228. 18. & sequ.
Honorij Epistola ad Sergium, in o-
mnibus Catholica ostenditur. 234. 1.
Hormidas Papa, hæreseos notâ non
est damnandus. 233. 25.

I

Iacobus Zebedæi occisus ante Conci-
lium tertium Apostolorum. 32. 2.
Non protulit sententiam definiti-
vam in hoc Concilio. ibid. 3. sed
à Petri sententia indistinctam.
34. 5.
Iansenij dogmata, quantos causarunt
motus in Gallia. 414. 2. Item
417. 1. & sequ.
Iansenij occasione 4. erant Synodi in
Gallia. 414. 4. 6. 7. 8.
Iansenij occasione, quid professa sit
Gallia de inerrabili judicio Rom.
Pont. vide sub titulo Gallia.
Iansenij propositiones damnatæ ab
Innocentio X. 420. 7. Iterum ab
Alexandro 7mo in sensu proprio.
439. 9. & sequ.
Iconoclastis formidabilius fuit Rom.
Pont. auctoritas, quam septimæ
Synodi majestas. 243. 1. & sequ.
Ignatius contra numerosam Synodum
refugit ad Apostolicam Sedem.
275. 5. 6.

Ioan-

INDEX

Ioannes 23. depositus in Concilio Constantien. 304. Item 320. 14. Desudabat ut Synodus Pisana in Conc. Constan. firmaretur, & quare. 317. 8.

Ioannes 23. non erat legitimus Pontifex. 318. 10. & sequ. Non recognitus à Concilio Constan. pro vero & legitimo Pont. ibid. Quæ Nationes illi obediebant. 337. 28.

Iosephus Flavius probat summam Pontificis auctoritatem, esse juris naturalis, & Divini. 8. 2. & 3. Imperatores recognoscebant sum. Pontif. Romanor. auctoritatem in Concilia. 165. 7. & 8. Item 167. 11. Item 177. 6.

Irenæus testimonium perhibet pro Ecclesia Gallicana, de auctoritate Rom. Pont. 44. 4.

Irenæus non monuit Victorem, sed precatus est. 45. 5.

Iudæ proditoris perditio, occasio erat primi Apostolorum Concilij. 20. & 21. 1.

Iudæorum seditio, occasio fuit tertij Apostolorum Concilij. 31. 1.

Iuo Carnotensis à Synodo Gallicana appellat. ad Romanam Sedem. 299. 18.

Iustiniani Imperatoris edictum, adversus tria Capitula, causa extitit controversiæ inter Orientales,

Alphabeticus.

& Occidentales. 185. 2. 3.

L

Launojus quomodo intelligat scripturæ verba, de promissione Apostolorum. 19. 15.

Launojus de Concilio Arelateni primo, confutatur eodem ipso Concilio. 103. 3.

Legati Apostolicæ Sedis, firmant acta Concilij Ephesini propriâ obsignatione. 147. 7.

Legati cur mittuntur ad PseudoSynodum Ephesinam à S. Leone. 155. 8.

Legati S. Leonis petulanter reijciuntur à Dioscoro. 159. 4.

Legati Apostolicæ Sedis petuntur à Concilio Chalcedonen. ad dandam sententiam in Eutychetem & Dioscorum. 162. 2. Item 166. 9.

Soli formant sententiam adversus Eutychetem. 163. 3. Item 167. 10.

Legati Apostol. Sedis mittebantur primis Ecclesiæ sæculis ad exequenda decreta Rom. Pontificis. 116. 7. Item 119. 4.

Legati Roman. Pontif. à Concilijs Generalibus haud examinandi. 279. 5.

Leges condere in Ecclesia, est juris Romani Pontificis. 74. 5.

Leo antiquam Gallis recurrendi ad Sedem

INDEX

- Sedem Apostolicam consuetudinem asserit.* 126. 14.
Leo non annuit congregandæ Pseudo-Synodo Ephesine. 154. 6. 7.
Leo prohibet Concilio generali in dubium vocare ea, quæ ab ipso in Materia fidei condita sunt. 157. 13.
Leo S. Petro comparatur à Concilio Chalcedonensi. 165. 6. *Petrus per Leonem loquitur.* 166. 8. *Leo post Deum iudicavit.* 168. 13.
Leo universalis Ecclesiæ Episcopus à Concilio Chalcedon. nuncupatur. 169. 14. 15.
Leontis scripta, ut symbolum fidei recipit Ecclesia Gallicana. 172. 3. *Ejus auctoritas, quanti habita in Oriente.* 176. 3.
Leo X. abolet Sanctionem Pragmaticam Carolinam per Concordata. 406. 21. 22.
Leo X. Franciscum primum executores Concordatorū facit. 408. 6.
Leſthoc Professor Parisien. quid de auctoritate Rom. Pontif. 10. circa med.
Libera suffragia permittit Petrus Apostolus in primo Concilio. 21. 2.
Liber Clementis apocryphus. 31. 2.
Litteræ formatae necessariae erant Episcopis omnibus, ad communicandum cum Romano Pontifice. 49. 1. 2. 3.

Alphabeticus.

- Litteræ formatae, ad quid erant necessariae Episcopis ostenditur ex August.* 50. 4.
Litteræ Rom. Pont. quomodo receptæ à Concilio Ephesino. 146. 6.
Ludovicus Gallia Rex, excepit in Regno Innocentium Pontif. 300. 19.
Ludovici Regis Gallia Sanctio Pragmatica. 398. 3.
Ludovicus XI. rejicit Sanctionem Pragmaticam Carolinam. 404. 18. 19.
Ludovicus XII. revocat Sanctionem Carolinam. 405. 20.
P. Lupus plurimas antiquissimorum SS. Præsulū appellationes ad Rom Pontif. reproducit. 129. 7.
Lyrenensis eludit Concilium Africanorum adversus Stephanum habitum. 85. 13.

M

- Martinus V. quomodo approbavit Concilium Constantiense.* 339. 2. & sequ.
Martinus V. non erat obstrictus legibus Concilij Constan. adversus Pontifices latos. 378. 1. & sequ.
Martinus V. exercuit auctoritatem summam in Concilio Constant. 380. 3. 10. 13. *Damnatas à Concilio hæreses, iterum damnat.* ibid. & quare. ibid. 4. 6.

Mar-

INDEX

- Martinus V. expungit Capitulum ab eodem Concilio statutū. 384. 11.*
Martinus rejcit sententiam Concilij in damnato libello Polonorum. 388. 16. 17.
Martinus Polonis appellantibus ad futurum Concilium, imposuit silentium primo, & secundo sub poena excommunicationis. 387. 14. 15.
Martinus condit in Concilio formulam ab omnibus observandam. 395. 29. Item 396. 31.
Mathias cur eligitur ab omnibus Apostolis non à solo Petro substituitur. 23. 4.
Maximus Martyr defendit laudabiliter Honorium. 238. 8. & sequ.
Melchiades Pont. usurpat sibi iudicium adversus Episcopos Africanos. 95. 3.
Melchiadi Pontifici tribuit plenitudinem juris August. in condenda sententia adversus Africanum Concilium. ibid. 4.
Mennas Patriarcha cur privatur communione à Vigilio. 193. 5. Communioni restituitur. 207. 6.
Ministri Ecclesiæ eligebantur olim à plebe, tam in Orientali, quam Occidentali Ecclesia. 28. 4. & 5.
Ministrorum Ecclesiæ electio, cur immutata. 30. 6.
Monarchiam excludit Advers. à regimine statūs Ecclesiastici. 2. 2.

Alphabeticus.

- Monarchia non excludit voces liberas. 21. 1. ad fin.*
Monarchica Petri auctoritas, in primo Apostolorum Concilio. 21. 2. & sequ.
Monothelitz cur condemnantur in 6ta Synodo, post damnationem latam à Romano Pontifice. 213. 1. & sequ.
Motivum scribendi istas controversias adversus Auctorem Anonym. pag. 1. & sequ.

N

- Nationes in Concilio Constantiensi non poterant concordare super Capitulis in Sess. 4. & 5. statuendis. 325. 8. & sequ.*
Nationes plures non consentiunt super Capitulis in Sessione 4. publicandis. 330. 16. & sequ. Quæ Nationes erant contrariæ dictis Capitulis. 332. 20.
Nationes quæ obediebant Ioanni 23. 337. 28. Gregorio & Benedicto quæ. ibid.
Natio Hispanica decreta Sess. 4. & 5. pro invalidis reputat. 371. 13. in fine.
Nationes in Concilio Constan. urgent pro acceleranda electione Pontificis. ibid. 14.
Nationes paucae adhærent Regi Romanorum in Conc. Const. 374. 19.
Natio-

INDEX

- Nationes cum Cardinalibus protestantur contra gentem Germanicam.* 369. II. & sequ.
- Natio Anglicana, dimittit Regem Romanorum, & adhæret Cardinalibus in Conc. Const.* 375. 21.
- Natio Germanica convincitur rationibus.* ibid.
- Natio Gallicana vide Gallicana Natio.*
- Nestorij causa fuit terminata Romæ, ante Concilium Alexandrinum & Ephesinum.* 132. 3. & sequ.
- Nestorius proclamabatur in Oriente hæreticus ante Concilium Ephesinum, propter Cælestini sententiam* 134. 7.
- Nestorio decem dierum conceditur intervallum ad resipiscendum à Cælestino.* 136. 2.
- Nestorius exemplo Donatistarum appellat à sententia Romani Pont.* 139. I.
- Nestorius appellans corripitur ab Imperatore.* ibid. 2.
- Nicephorus plura recenset Concilia à Victore indicta, ad abolendum schisma.* 42. I.
- Nicephorus testimonium refert pro Ecclesia Gallicana pro summa auctoritate Rom. Pont.* 44. 4.
- Nicæna Synodus præferi appellationem Romanorū ipsi Nicænæ Syn.* 47. 7.

Alphabeticus.

- Nicæna Synodus condit Canonem de Paschate juxta decretum Victoris.* 46. 7.
- Nicæna Synodus fuit coacta auctoritate Sylvestri & Constantini.* 264. 7.
- P. Noris quid referat de Vigilio in sua historia Pelagiana.* 191. 4. 5.
- Explicatur ejus sententia.* ibid.
- Novatianorum baptisma probatur à S. Basilio.* 69. 9.
- Novatiani hæretici illi, qui de rebaptisatione sententiam secuti.* 69. II. Item 76. 9. ad fin.

O

- Occasio primi Apostolorum Concilij describitur.* pag. 20. & 21. I.
- Occasio secundi Apostolorum Concilij.* 25. I.
- Occasio tertij Apostolorum Concilij describitur ab Augustino.* 31. I.
- Occasio Controversiæ secundi sæculi de Paschate.* 40. 3.
- Occasio Controversiæ tertij sæculi de Baptismo hæreticorum.* 62. & sequ.
- Occasio Controversiæ 4ti sæculi inter Donatistas & Cecilianum.* 91. 2. & sequ.
- Occasio controversiæ 5ti sæculi de Apipario & Episcopis Africanis.* 106 I. & sequ. Item 112. I.

Occa-

INDEX

- Occasio convocandæ Chalcedonensis Synodi. 158. 2. & sequ.
- Occasio Controversiæ 6ti sæculi de tribus Capitulis. 184. 1. 2. 3. & sequ.
- Occasio propter quam 7mo sæculo cogi debuerat sexta Synodus. 213. 1. & sequ.
- Occasio Controversiæ 8vi sæculi, & 7mæ Synodi. 244. 2. & sequ.
- Occasio Controversiæ noni & decimi sæculi & octavæ Synodi fuit ex Photio. 278. 4. 7. & sequ.
- Item 291. 3.
- Occasio Contrroversiæ 14. & 15. sæculi fuit ex schismate PseudoPontificum. 304. per totum.
- Occasio Controversiæ 16. sæculi, ex Concilio Basileensi. 400. 11. & sequ.
- Occasio Controversiæ 17mi sæculi ex propositionibus Iansenij. 413. 2. & sequ.
- Octava Synodus auctoritate Romani Pont. fuit congregata. 277. 2.
- Octavæ Synodi sententia de Rom. Pontif. explanatur. 271. 12. & sequ.
- Octava Synodus plenitudinem potestatis recognoscit in Rom. Pont. 278. 3.
- Octava Synodus exequitur mandata Pont. Rom. ibid. 4. & sequ.
- Octava Synodus Legatos Apost. Se-

Alphabeticus.

- dis ut Prophetas recipit. 281. 9.
- Octava Synodus non est ausa mitigare sententiam Pontificis. ibid.
- Octava Synodus obedit Legatis Apostolica Sedis. 281. 10.
- Octavæ Synodi Patres intercedunt pro Photio, sed frustra. 282. 11.
- Octavæ Synodi confessio de præeminentia Romani Pont. ibid. 12.
- Octava Synodus obsecrat Romanum Pont. pro reliquis Episcopis Photio adhaerentibus. 283. 14. Refert omnia acta Romano Pont. ut robur obtineant. 284. 16. Petit à Pontifice definitionem super certis Capitulis, & cum Personis dispositionem. 285. 17.
- Occidentales & Orientales non statim se intellexerunt in controversia trium Capitulorum. 183. 6.
- Orientales Episcopi à Concilijs appellabant ad Rom. Pont. 127. 1. 2. 3. Item 175. 2. & sequ.
- Origenistæ causa existere controversiæ de tribus Capitulis. 188. 6.

P

- Particularia Concilia, æquæ in Christi nomine congregantur ac generalia. 19. 15.
- Paschæ festum omnes hæreses observabant cum Romanis, solis Asiaticis exceptis. 54. 1.

INDEX Alphabeticus.

Paulus cum Barnaba petunt Hierosolymam pro accipienda à Petro resolutione in causa fidei. 31. 2.
Pelagius à duobus Concilijs damnatus appellavit ad Innocentium, & iterum ad Zozyum. 110. 4.
Pelagius fefellit Concilium Palaestinum, Romanam verò Ecclesiam fallere non potuit. 111. 5.
Pelagius 2dus frustra allegatur adversus Vigilium. 183. 5. 6.
Pelagiani damnantur in Concilio Ephesino ex præscripto Romani Pont. 148. 9.
Petri auctoritatem non fuisse majorem, auctoritate Congregati Apostolorum Collegij, contendit Advers. 13. 9.
Petri auctoritas per ordinem ad Concilium generale expressa à Christo. 15. 11.
Petrus primus fert sententiã in præsentia Christi & Apostolorum. 15. 11. & 12.
Petrus figuram Ecclesiæ gessit in congregatione Apostolorum. 16. 12.
Petrus director fuit Concilij Hierosolymitani. 21. 1.
Petrus supremam exercet auctoritatẽ in primo Apostolorum Concilio ex Chrysostomo ibid. & sequ.
Petrus omnes Apostolos habuit in manu ex Chrysostomo. 24. 5.
Petrus profert sententiam in primo

Apostolorum Concilio. ibid. 7.
Petrus Princeps decreti in tertio Apostolorum Concilio. 33. 3.
Petri Chrysologi elogium de auctoritate Rom. Pont. in materia fidei. 179. 10.
Pius primus, primò sententiam tulit adversus Asiaticos. 40. 3.
Pipinus quomodo excepit Roman. Pont. in Gallias adventantem. 254. 1.
Pisanum Concilium factione Gallorum conflatum. 316. 5. 7.
Pisanum Concilium non erat universale. ibid. 7. 8. *De Pisano Concilio propositiones sparse.* 318. 9.
Philippus Gallie Rex excommunicatur à Pontifice. 298. 14. & sequ.
Photius cum sua Synodo recurrit ad Rom. Pont. 274. 2. & 3.
Photius auctoritate Romani Pont. in Octava Synodo condemnatur. 282. 10.
Poloni exponunt librum à Pontifice damnandum, aliàs jam damnatum à Concilio. 385. 13.
Poloni iterum instant, ut hæreticus pronunciatur libellus. 386. *Appellant ad futurum Concilium.* ibid.
Polonis appellantibus ad futurum Concilium imponitur silentium à Pontifice. 387. 14. *Iterum appellantibus, imponitur iterum silentium* sub

INDEX

- sub pœna excommunicatoonis.
 ibid. 15.
 Polycarpus Romam venit super Paschatis questione. 59. 2.
 Pontifices summi erant apud Gentiles. 8. 3.
 Pontifices depositi in Concilio Pisano, & Constantiensi. 303. ad fin.
 Pontifices in quibus casibus possunt deponi. 308. 9. & seq. in illis casibus non essent veri Pontifices. 309. 10. 11.
 Pontifex Romanus. vide Romanus Pontifex.
 Principes seculares recognoscebant Rom. Pontif. præminentiam in Concilia, primis Ecclesiæ sæculis. 165. 7. 8. Item 167. 11.
 Prosper cum Hilario professionem instituit ad Rom. Pont. contra Gallos. 123. 6. Sixtum in Ioannem Cassianum concitat. ibid. 7.
 Prosper quid de Cælestino Roman. Pont. comparativè ad Concilium Generale. 149. 11.

Q

- Quartodecimani unde sint nuncupati. 54. 1. excommunicantur à Victore. ibid. heretici vocantur ab Augustino. 56. 5. proscribuntur à Concilijs. 55. 2. & sequ.
 Quartodecimani Ecclesiæ adimuntur à Chrysostomo & Leontio. 57. 6.

Alphabeticus.

- Quæstio de baptismo Hæreticorum, non à S. Cypriano ortum habuit. 62. 1.
 Quæstio in primo Apostolorum Concilio de quo fuit. 21. 1.
 Querela Gallorum ad Sedem Apostolicam. 122. 6. 7. 8.
 Quinta Synodus tantum de Personis continet controversiam, non de fide. 187. 5.
 Quinta Synodus perhibet testimoniū, de fide & auctoritate Vigily. 194. 2. 4. Item 199. 2. & seq.
 Quinta Synodus declarat sui à Romano Pont. dependentiam in ferendo iudicio. 201. 5. Confirmatur à Vigilio. 203. 8.

R

- Rationes irritantes decretum Sessionis 5tæ Concilij Constantiensis. 373. 17. 18.
 Reformatio Ecclesiæ per Pontificem fieri debet. 371. 24.
 Richerius SS. Patribus contrarius, non est audiendus. 19. 15.
 Richerius aggre probat Conciliorum generalium supremam auctoritatem. ibid. Confutatur ex praxi Ecclesiæ Orientalis. 29. 5.
 Richerij sententia de congregatione Concilij generalis. 263. 5.
 Romani Pontificis elogia à Concilijs Generalibus. 12. 8.

INDEX

Alphabeticus.

Romani Pont. summam auctoritatē recognovit Ecclesia Gallica 2do saeculo in Iræneo. 44. 4. 6.

Romanus Pont. improbat doctrinam Cypriani. 63. 3.

Romani Pont. auctoritatem Hieronymus præfert Concilio. 68. 8.

Romani Pont. summam auctoritatē probat Augustinus. 33. 4. Item 66. 3. Item 81. 6.

Romani Pont. auctoritas, prima præ cæteris restitit erroribus. 69. 10.

Romani Pontif. sententiam de baptismo recipiunt postea Africani. 75. 8.

Romani Pont. primis Ecclesiæ sæculis deponebant delinquentes Episcopos, & alios auctoritate substituebant. 98. 5.

Romani Pont. auctoritas ante Concilium primum Generale. 94. 2.

Romani Pont. auctoritatem præfert Concilium Nicænum ipsi Nicæno Concilio. 47. 7.

Romano Pontifici tribuit plenitudinem juris Augustinus adversus Concilium Africanum. 95. 3. 4.

Romani Pontifices Legatos mittebant primis Ecclesiæ sæculis pro exequendis decretis Apostolicæ Sedis. 116. 7. Item 119. 4.

Romani Pontifices cur tollerabant edicta Imperatorum pro indicendis Synodis. 142. 6. Edicta illa,

quando excutere ceperunt Pontifices. ibid.

Romanus Pont. compellit Episcopos in Synodo, ad dandam sententiam contra hæreticos. 142. 5. prope fin.

Romanus Pont. legem præscribit Generalibus Concilijs. 140. 3. Item 144. 3. Item 145. 4. Item 162. 2. 3. 4.

Romani Pont. sententia contra Nestoriam, quomodo acceptata à Concilio Ephesino. 146. 6. Executioni mandata. ibid. 7.

Romani Pont. Epistola adversus Eutychetem, quomodo recepta à Concilio Chalced. 152. 2. Ad nutum ejus condemnat Eutychetem. ibid. 4.

Romanus Pont. prohibet Concilio Generali, in dubium vocare ea, quæ ab ipso de fide sancita sunt. 157. 13.

Romanus Pont. depositos à Synodo Episcopos, auctoritate propria sedibus restituit. 168. 13.

Romanis Pontificibus obtemperant Concilia Generalia. vide sub titulis Concilium. Item sexta Synodus. Octava Synodus.

Roman. Pontif. præminentia in Concilia, recognoscebatur ab Imperatoribus primis Ecclesiæ sæculis. 165. 7. 8. Item 167. 11. Item 177. 6. Item 245. 5.

Roma-

INDEX Alphabeticus.

Romanus Pont. solius Dei subest iudicio. 267. 3. & sequ. Nunquā subditur Concilio generali. 377. 25.

Romanus Pontifex est ultimum fidei resolutorium. 273. 1. & sequ.

Romani Pontifices, qui, depositi in Concilio Pisano & Constantien. 303. ad fin. Non erant illi veri & legitimi Pontifices. 314. 1. & sequ.

Romanus Pontifex non potest depōni, nisi ob schisma vel hæresim. 308. 9. & sequ.

Romanus Clerus, summā gaudet auctoritate sede vacante. 74. 6. 7.

Romani Cleri juris antiqui est, contra PseudoPontifices sententialiter procedere, absq; interventu Concilij. 310. 12. & sequ.

Romanus Clerus cur non egit auctoritate contra PseudoPontifices ante Concilium Constantiense. 311. 15. Item 315. 4.

Romana Ecclesia. vide Ecclesia Romana.

S

Sardicense Concilium incognitum erat Patribus Africanis, ad tempora Augustini. 115. 4.

Sanctiones Pragmaticæ, quot erant in Gallia. 398. 3. 4. 5. & sequ.

Sanctionis Pragmaticæ Caroli VII.

contenta. 401. 12. & sequ.

Sanctio Carolina execrata à Pontificibus Rom. 404. 18. Abolita à Frācisco primo. 406. 22. & sequ.

Sententia Chrysostomi de Monarchica Petri auctoritate in primo Apostolorum Concilio. 21. 2. & sequ.

Sexta Synodus non pro discutienda sententiā Romani Pontificis, sed pro stabilienda Ecclesiæ pace fuit congregata. 210. 1. & sequ.

Sexta Synodus cur congregata post sententiam Romani Pont. contra Monothelitas latam. 213. 1. & sequ.

Sexta Synodus obsequitur Romano Pontifici, ut summo Legislatore. 215. 1. & sequ.

Sexta Synodus petit confirmationem à summo Pontifice. 218. 7. Confirmatur à Leone. 219. 8.

Sextæ Synodi acta corrupta. 225. 12. & sequ. Corruptor quis. 228. 17.

Sexta Synodus decipi potuit, in causa Honorij. 231. 22. 23.

Septima Synodus auctoritate Rom. Ponti. indicta, & quare. 245. 4.

Septima Synodus auctoritate Apostolicæ Sedis directæ. 247. 2. & sequ.

Septima Synodus quomodo obsecuta præceptionibus Adriani. 250. 6.

7. 8. Cōfirmata à Rom Pont. 253. 11.

Schisma quid sit ex Augustino 53. 8.

Stephanus Papa restitit Concilio A-

INDEX

- fricano & Cypriano.* 64. 6. Item
68. 8. & seq.
Stephanus Pont. privat communione
Iconenses Episcopus. 75. 9.
Stephani sententia de non rebaptisan-
dis hæreticis, ab Apostolis traxit
originem ex Augustino. 78. 2.
Stephani Pont. propugnatur auctori-
tas ab Augustino, per impugnatio-
nem Concilij Carthaginensis, con-
tra Stephanum habiti. 81. 6.
Suffragia libera permittit Petrus A-
postolis in primo Concilio. 21. 2.
Symmachi Papæ causa in Concilio
quomodo terminata. 288. 5.
Synodi omnes legitime congregatæ,
professæ sunt, Christum uni post se
Petro summum reliquisse Sacerdo-
tium. 9. 4.
Synodi Gallicanæ in Materia propo-
sitionū Iansenij. 414. 4. 6. 7. 8.
Synodus Octava vide Octava Sy-
nodus.
Syrmondus de Concilio Arelatenfi
primò, confutatur ex eodem ipso
Concilio. 103. 3.

T

- Tarasius privatur à Romano Pont.*
titulo universalis Episcopi. 249. 4.
Testimonium primum Ecclesiæ Gal-
licanæ de auctoritate Victoris. 44.
4. *Testimonium 2dum ejusdem*
Ecclesiæ. 45. 5. *Testimonium*

Alphabeticus.

- tertium.* 47. 8.
Testimonia Conciliorum pro aucto-
ritate Rom. Pont. vide sub ti-
tulo Concilium.
Testimonium Gersonij de Appellati-
onibus. 389. 18. 19. Item 394.
27.
Testimonium Sorbonæ de summa po-
testate Romani Pont. 394. 28.
Tertulianus Quartodecimanos hære-
ticos vocat. 56. 5.
Textus Augustini de Concilio plena-
rio genuinè explicantur. 82. 9.
& seq.
Textus Augustini corruptus ab Ad-
versario. 94. 1. & seq.
Theodoretus, Petrum auctorem toti-
us definitionis asserit in tertio A-
postolorum Concilio. 33. 4.
Theodoretus à Synodo Ephesina depo-
situs, auctoritate Rom. Pont. sedi
restituitur. 168. 13.
Trium Capitulorum confirmatio per-
peram imputatur Vigilio ab Ad-
vers. 181. 1. & seq.
Trium Capitulorum controversia diu
fuit investigata ab Orientalibus
& Occidentalibus. 183. 6.
Trium Capitulorum controversiæ,
ocasio fuit Iustiniani edictum.
185. 2. & seq. Item *Origenistæ*
causa extiterè. 188. 6.
Triplex lex in Concilio Constantiensi
adversus Pontifices. 379. 1. Non
ligat

INDEX

- ligat Pontifices.* 378. 2. & seq.
Turecremata secundus scriptor ad-
versus duo decreta Concilij Con-
stantiensis. 306. 3.
Typus generalis Concilij expressus à
Christo. 15. 11. & 12.
Typus generalis Concilij expressus ab
Apostolis Hierosolymis. 20. 1.

V

- Valens & Ursatius Episcopi inter-*
pellant Rom. Pont. rationem de
suis erroribus reddituri. 129. 6.
Valentini Imperatoris Constitutio
pro Gallia, de auctoritate supre-
ma Leonis. 124. 9.
Victor Pont. controversiam de Pa-
schate finaliter terminavit. 41.
 3. Item 46. 7.
Victor excommunicat Asiaticos. ibid.
Concilia plura indicit ad abolen-
dum schisma. 42. 1. *Ejus senten-*
tiam sequuntur omnes Ecclesiæ.
 43. 1. 2.
Victoris auctoritatem summam reco-
gnovit Ecclesia Gallicana in Iræ-
neo, & Constantino Magno. 44.
 4. 6.
Victorianus Codex de decretis Conci-
lij Constantiensis, non est indubi-
ta fidei. 352. 6.
Victorianus codex quonam tempore
missus fuerat Parisios, non con-
stat. 353. 7.

Alphabeticus.

- Vigilius nusquam probavit tria Ca-*
pitula. 181. 1. & seq.
Vigilius ab objecto crimine vindica-
tur. 185. 2. & seq. *Recessit*
ab antecedenti sua promissione.
 189. 8. *Quid egerit circa tria*
Capitula ante quintam Synodum.
 190. 1. & seq. *Restitit Impera-*
toris edicto, & quare. ibid. *Cur*
Mennam Patriarcham privat
communione. 193. 5.
Vigilius condemnat Capitula Con-
stantinopoli. 194. 2. & seq. *Cur*
suspenderit sententiam adversus
Capitula latam. 196. 6. 7. 8.
Vigilius cur mittitur ab Imperatore
in exilium. 204. 10.
Vigilij summa auctoritas probatur ex
Epistolis ad Clerum Gallicanum.
 208. 9. 10.
Vincentij Lyrenensis auctoritas, de
potestate Romani Pont. & per-
vicacia Africani Concilij. 69. 10.
Vincentij Lyrenensis gravis discursus
de S. Cypriano & Africanis.
 70. 11.
Vincentius Lyrenen. eludit Conci-
lium Carthaginense. 85. 13.

X

- Xystus Pont. non tulit sententiam*
adversus Asiaticos. 44. 4.
Xystus Pont. consulitur à Dyonisio
de rebaptisatione cujusdā. 76. 10.
 Z. Za-

INDEX Alphabeticus.

Z

Zacharias Pontifex S. Virgilium a-
nathemati subjecit. 232. 25.

Zozymus vindicatur à calumnia Cal-
vini. 107. 2. & seq. Item 112.
1. & seq.

Zozymus appellationem suscipiens E-
piscoporum à sententia Concilio-
rū, laudatur ab Augustino. 119. 2.

Zozymus instaurat Romæ iudicium
cum Celostio, ex appellatione à

Concilio Africano. 110. 3. Ejus
sententia ex appellatione celebra-
tur ab Augustino. 111. 6.

Zozymus monet universam Ecclesiā
ut Pelagij blasphemias vitarent fi-
deles omnes. 112. 6.

Zozymus inserit Canones Concilij
Sardicensis, sub titulo Nicæni Co-
cilij. ibid. 1.

Zozymus cur inseruit Canones Con-
cilij Sardicensis, sub titulo Nicæ-
ni. 114. 3.

Errores, qui ob absentiam Auctoris typo irreperant, sic corrige.

Septulum lege septuplum.

Tyritæ lege Tyriæ.

clarus lege Clarus.

facile lege facite.

Pro lege in.

Gallicane lege Gallicanæ.

junge eradendum.

Meletuis lege Meletius.

Et dixerat lege edixerat.

indiciū lege iudiciū.

utq; lege atq;.

ut primum lege &.

diu lege dici.

quid lege quod.

perconarer lege perconctarer.

Ex lege Et.

antiquum dicendi genus. expungatur ad marginem. p. 102.

num. 2. ver. 12.

petestate lege potestate.

pag. 39. Num. 1. versu 26.

pag. 42. num. 1. ver. 10.

pag. 43. num. 2. ver. 4.

pag. 43. num. 2. ver. 6.

pag. 45. num. 5. ver. 3.

pag. 45. num. 6. ver. 2.

pag. 45. num. 6. ver. 13.

pag. 52. num. 7. ver. 8.

pag. 61. ver. 3.

pag. 71. num. 1. ver. 10.

pag. 72. num. 2. ver. 6.

pag. 83. num. 9. ver. 14.

pag. 83. num. 10. ver. 6.

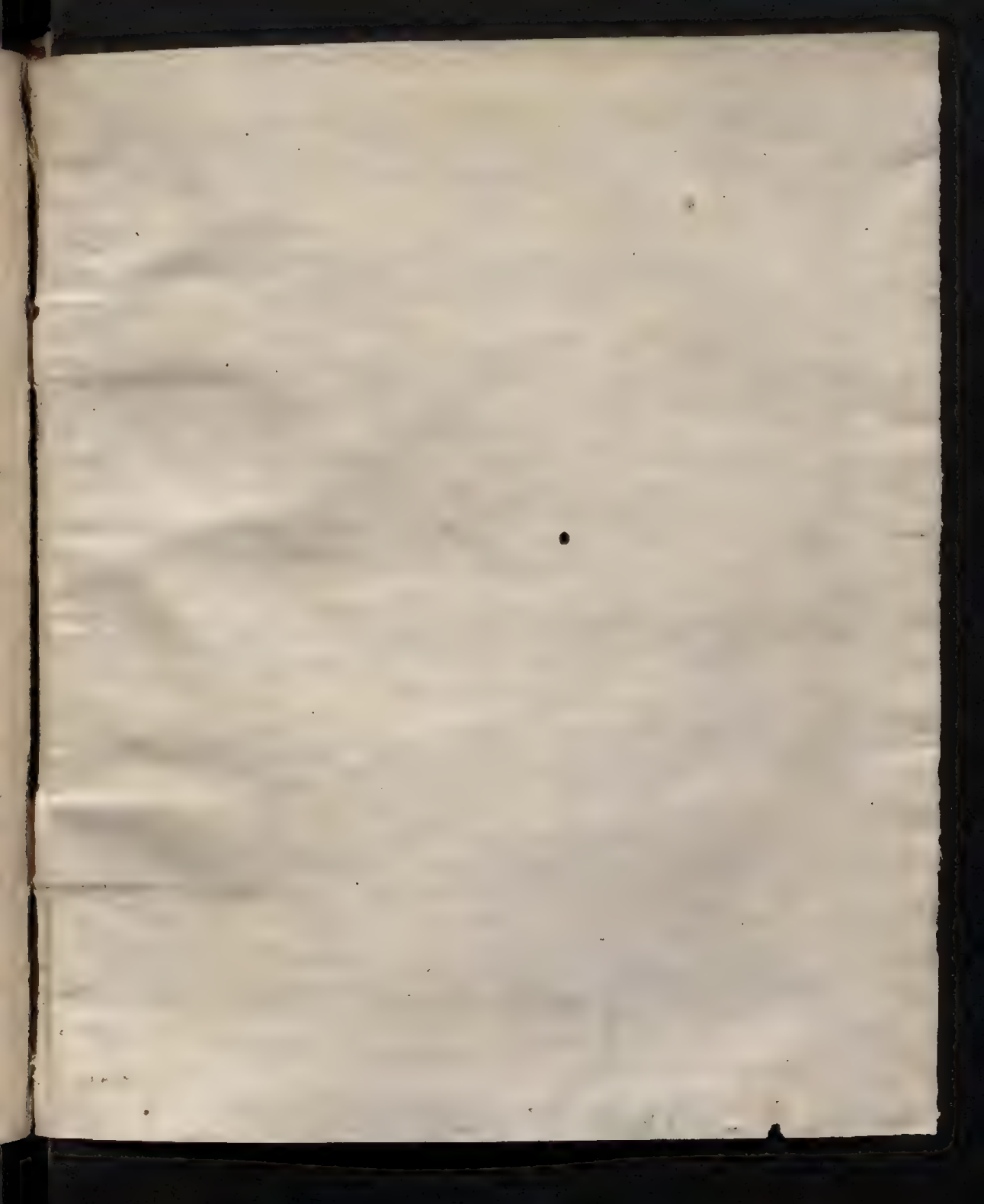
pag. 100. num. 9. ver. 18.

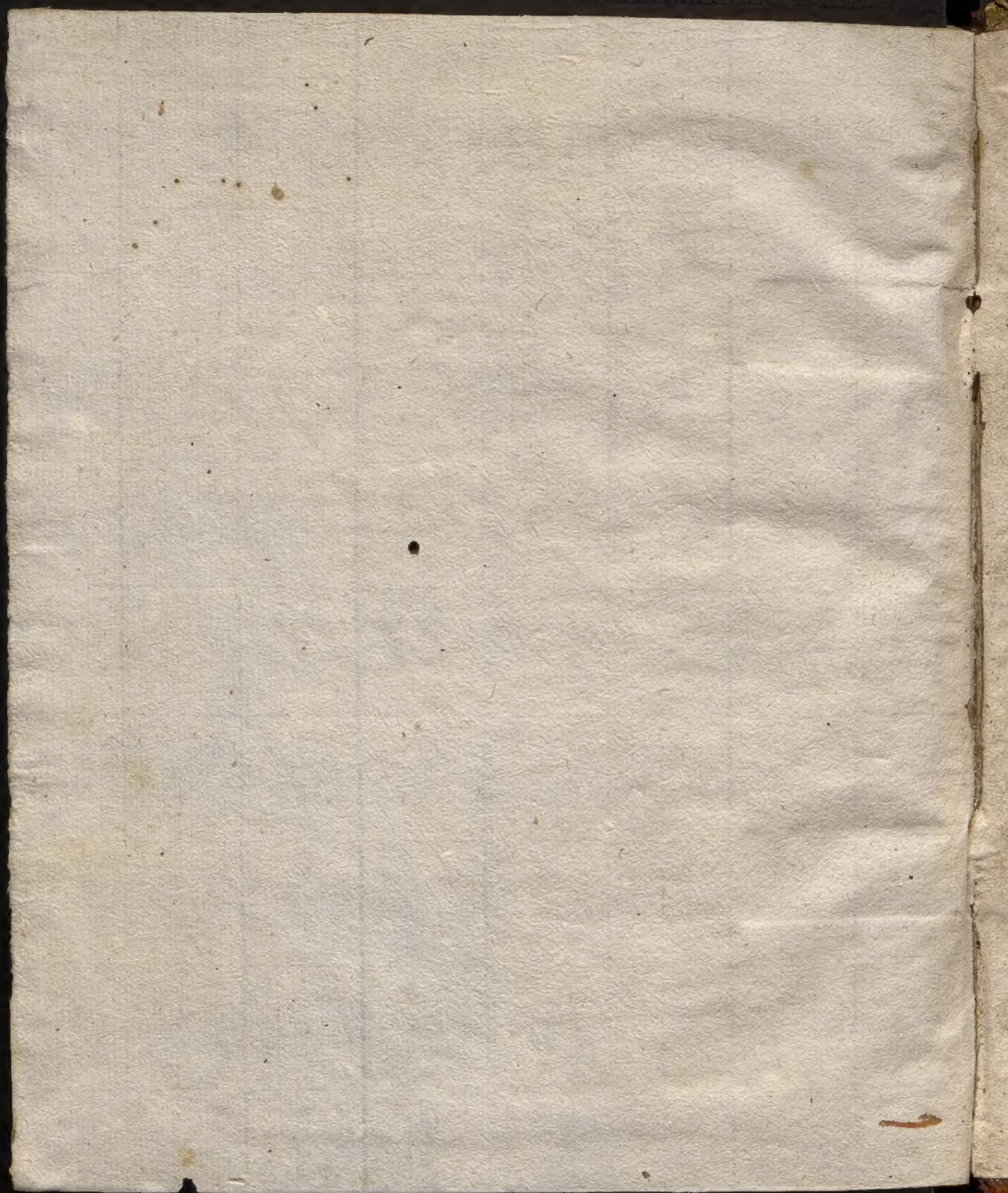
pag. 34. num. 4. ver. 5.

pag. 85. num. 12. ver. 3.

pag. 262. num. 5. ver. 9.

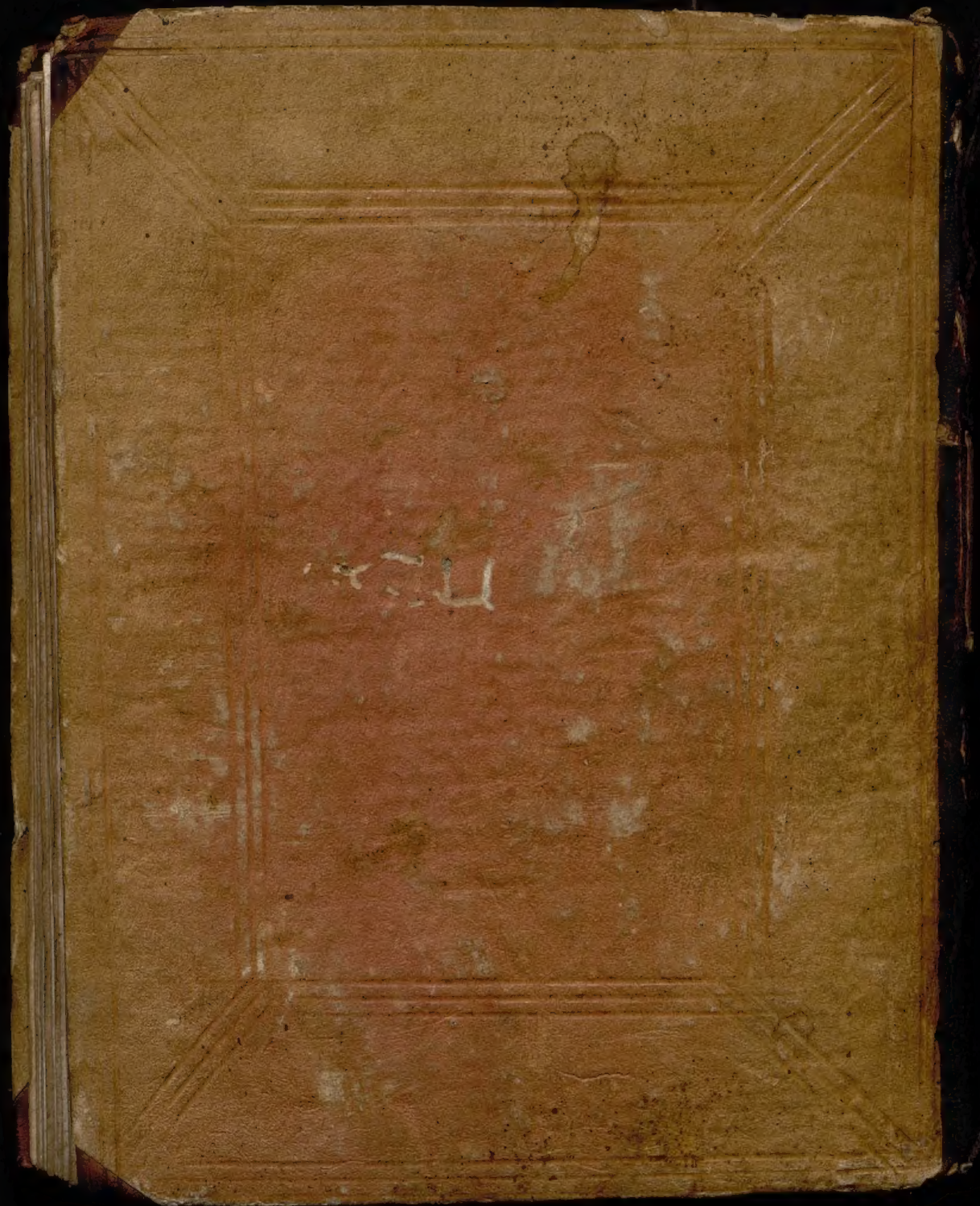

Biblioteka Jagiellońska

stdr0029457

C.
Contr. Lat.
No 3.